CHIRIL TRICOLICI

CALIMERA

ROMAN

CR

CHIRIL TRICOLICI - CALIMERA!

roman de călătorie

1

Nimic nu mă scoate mai repede şi mai bine din gânduri, nu mă deconectează, nu mă relaxează mai eficient ca volanul. Nu numai pentru că îmi dă o voluptate aparte; şoseaua mă absoarbe, conducerea maşinii mă implică total. Şi astfel, cele ce se întâmplaseră în ultimele zile şi mai ales în orele acelei dimineți m-au însoțit doar un timp foarte scurt. Apoi, tot ce-mi spuneam era că voi scrie o carte, o carte al cărei erou fusesem fără să vreau. Pentru ea, pentru cartea aceasta, mă duceam pe litoral.

Sezonul nu începuse, eram sigur că voi găsi o casă potrivită, o casă cu două sau cel mult trei camere, fără extinderi în curte, ca să am linişte şi în iulie sau august, când la „2 Mai” ai şansa să dai nas în nas cu toate cunoştințele care în Bucureşti nu-ți ies în cale cu anii. Şi de-aici toate cele şi tot restul... Normal, oamenii vin la mare să se odihnească, să se distreze – sigur, fără excese –, nu să lucreze.

Umblam cu mintea prin curțile sătenilor din „2

Mai” când l-am auzit pe Max dând drumul unui „ham-ham” scurt şi mai ales enervat; o notă de iritare răzbise clar din lătratul lui. M-am uitat să văd ce s-a putut întâmpla, ce l-a putut deranja. Stătea de parcă nu el lătrase cu puțin înainte.

— Măi şmecherie, umbli cu şomoioage de paie?!

Şi-a întors mutrişoara şi m-a privit întrebător şi mirat, ba chiar uşor revoltat, ca şi când mi-ar fi spus: „Ce, ai iluzii auditive?!” A scos după aceea un soi de mormăit, ca o vorbă spusă în barbă, şi, luându-şi privirile de pe mine, şi le-a trimis cu preocupare, cu vădită preocupare, asupra şoselei: trebuie, vezi Doamne, să fie atent la cele ce se întâmplă în față. De puteai crede că în grija lui se afla maşina, el se găsea la volan, în timp ce eu eram doar un biet ajutor de şofer.

La naiba, foxterierul dăduse în grandomanie! Boala asta face ravagii în ultima vreme şi, iată, ea a trecut chiar la căței.

Încă de la plecarea din Bucureşti se instalase ferm pe fotoliul din față, proptit în pernă ca cioara înfiptă-n par; aerul de gravitate îl păstrase tot drumul, dar eu, preocupat de ale mele, nu-i dădusem prea multă atenție. Când sărise lângă mine de pe canapeaua din spate, îmi spusesem, datorită felului cum o făcuse, că voise astfel să-mi zică: „Să n-avem discuții, nu iei nicio autostopistă pe drum, locul ăsta e numai al meu!”. Apoi, văzându-l stând nemişcat şi tăcut, îl lăudasem în gând că-i cuminte şi nu mă distrage de la condus.

Trebuie însă să spun că nu rareori mă încercase senzația că am lângă mine un personaj plin de importanță, deprins de mult cu puterea înaltelor funcții. Ba chiar îl văzusem parcă ținându-se cu mâna de brățara portierei.

Dar ceea ce mi-a dat cu adevărat de gândit a fost atitudinea lui la stația de benzină de la intrarea în Constanța. Instalându-mă la unul din rânduri, şi cum aveam de aşteptat, m-am grăbit să şterg parbrizul încețoşat de musculițele strivite pe el. Ei bine, în loc să-mi acorde recunoscător o privire, pentru că începusem cu partea lui de parbriz, trecea în revistă, cu ochi ironici şi disprețuitori, maşinile instalate pe partea cealaltă a pompei, după care, guşindu-se de parcă ar fi fost coborât cu hârzobul din cer – de, era într-o Lamborghini Espada! – a adoptat o poziție de plictisită, de princiar plictisită aşteptare.

Pe dată nu i-am spus nimic, dar după ce-am aflat – de la Bucureşti plecasem cu plinul făcut cu o zi înainte – că se scumpise benzina (prima scumpire), l-am trimis dracului pe canapeaua din spate: Espada şi fără scumpirea benzinei e sărăcie curată, să nu se mai curcănească degeaba!

Modul acesta de comportare a foxterierului constituia ceva inedit pentru mine căci, în cele câteva săptămâni de când îmi căzuse pe cap la Sinaia, se arătase dacă nu chiar modest, în orice caz plin de decență.

Ieşisem din Tuzla, autostrada era complet liberă,

întorcându-mă i-am zis, admonestându-l cu degetul:

— Potaie, ai fost probabil câine de circ, de circ ambulant, călătoreai înghesuit cu alți căței într-un furgon, şi-acum, văzându-te într-o Lamborghini Espada, faci pe nababul! Unde crezi că te trezeşti? Ce-a fost cu aerul ăla de dispreț boieresc față de maşinile obişnuite?

Şi, vorbindu-i, m-am întrebat dacă nu cumva Max bănuieşte sau poate are chiar certitudinea că în cartea pe care mă duceam s-o scriu la „2 Mai” el va fi unul din personaje. Zicându-şi, deci, că va intra în literatură, i-a şi mirosit a istorie! Şi nu m-am putut abține să nu izbucnesc:

— Amice, erou de roman *eu* te fac! Ştii ce-a spus Platon!... Aşa că nu-ți bârliga coada!

N-am continuat, o tablă indicatoare de preselecție spre Costineşti m-a făcut deodată să-mi spun că n-ar strica să încerc mai întâi în această comună. O amică fusese într-o vară şi nu dusese lipsă de peşte. A fost gândul care a trimis piciorul pe frână – la „2 Mai”, singura speranță. Rămăseseră undițarii.

Într-o vară mă abătusem din curiozitate la Costineşti şi tot ce-mi rămăsese în minte era copertina unui viitor restaurant, o copertină ce sugera zborul, o copertină ca o aripă încordată de pescăruş sau, mai curând, ca un „zmeu” gata să se înalțe, tras de-o sfoară, în aer. Am căutat-o din priviri, ştiind cum domina plaja, dar n-am reuşit

s-o găsesc: Costineştiul se transformase într-o adevărată stațiune. Crescuse mult spre sud, astfel că satul nu fusese afectat. Strada principală, încadrată cu pomi şi bogate tufe de trandafiri, casele arătoase, curțile îngrijite, pline de flori mi-au făcut o bună impresie şi am parcat.

Înainte de a-mi căuta o gazdă, am zis să fac o scurtă prospecție, să văd ce şi cum. Pe terasa unei cofetării se bea pepsi, bere, cafea. Era curățel, galantarele pline, lume cât să stai doar câteva minute la rând... Ceva mai încolo, în direcția plajei, într-o gheretă mai mare, se vindea pâine şi, tot aici, o vitrină frigorifică expunea sticle cu lapte şi borcane cu iaurt Iaurt la acea oră a după-amiezii era un semn din cele mai bune!

Dar cele mai multe puncte le-a marcat în favoarea sa Costineştiul, alături, în magazinul alimentar cu autoservire. Mă uitam şi nu-mi venea să cred ochilor: la raionul de mezeluri – salam de Sibiu, crenvurşti, crenvurşti, nu poliş, micuți, subțirei, crenvurşti adevărați, şi mai ales şuncă adevărată, şuncă de Praga, nu din alte alea, şuncă din pulpă de porc. Hotărârea era luată – rămâneam cu Max în Costineşti. Numai să nu-i vină cuiva ideea, vorba lui A.E. Baconsky, de-a îmbunătăți lucrurile.

Cumpărasem de toate, şi când să depun pachetele în portbagaj – în habitaclu se găsea Max, iar el, văzându-mă sosind cu brațele încărcate, abandonase grandomania şi începuse să se

şerpuiască năvalnic –, mi-am dat seama că viitoarea mea gazdă va trebui să aibă neapărat frigider. Acționasem sub impulsul psihologiei de-a cumpăra când găseşti.

În prima curte în care am intrat, cu garaj şi casă nouă în formă de vilă (aveam să aflu mai târziu că e a unei somități locale şi nu închiria camere), n-a răspuns nimeni la apelurile mele. Ieşind în stradă, am văzut puțin mai departe un grup de femei stând de vorbă şi una dintre ele m-a întrebat pe cine caut. „Nu-i nimeni acasă, sunt plecați la Constanța”, mi-a zis, informată.

M-am apropiat şi le-am spus ce căutam.

— Pentru cât timp? S-a interesat grăbit şi ferindu-şi privirea cea care mă chestionase.

— Pentru două-trei luni.

Era un răspuns adevărat şi mai ales un răspuns de o sută de puncte, mi-am dat seama după luminițele de bucurie din privirile cu care m-a cercetat scurt, încercând să-şi ascundă surprinderea.

— Poftiți să v-arăt, s-a oferit şi s-a desprins de grup, ca şi când i-ar fi fost teamă să nu-i ia alta înainte.

Era chiar casa lângă care ne aflam. O casă clădită solid, în fundul curții, plină cu flori, fusese amenajat gospodăreşte şi un garaj de scânduri; porțiunea de lângă casă era betonată, sub pomi se aflau două mese, prima din ele avea fixată, prin mijlocul ei, ca la restaurantele de vară, o umbrelă

multicoloră…

Din antreu am trecut în altul mai mărişor, un fel de hol, apoi în prima cameră dinspre stradă. Divan-studio pentru două persoane, şifonier, două fotolii, şi mai ales o masă care întrecea toate aşteptările mele, aşezată în dreptul ferestrei. Pe lada studioului văzusem o veioză…

— Frigider aveți? M-am interesat cu gândul la ceea ce cumpărasem.

— Ei, na… Sigur c-avem! A zis uşor ofensată, adică cum să n-aibă ei frigider?! E-n garaj, că la bucătărie se face prea cald. Să vedeți şi bucătăria, m-a îndemnat. Că mai târziu o să vină probabil şi doamna…

— N-o să vină, pentru că nu-s însurat.

Femeia a vrut să spună ceva, dar s-a abținut. A făcut-o însă în aşa fel încât să văd că ea s-a cenzurat. Voia să afle fără să întrebe şi mă îndemna astfel, prin reprimarea afişată, să vorbesc singur, să-i spun, să-i spun eu cine sunt şi ce fac, adică eu n-am serviciu, cum vine asta că voi sta două-trei luni, când toți sezoniştii nu stau decât două sau cel mult trei săptămâni?! Eram un chiriaş nesperat, mai ales că-i ocupam o cameră încă la începutul lui iunie.

Am privit bucătăria din prag. Era destul de spațioasă, o ordine desăvârşită, aragazul sclipea, fereastra şi uşa aveau plase împotriva muştelor.

— Câte camere dați cu chirie? Am întrebat, cu gândul la liniştea mea din perioada de vârf a

sezonului.

— Trei. Aia pe care v-am arătat-o şi altele două. Mai dădeam una, dar băiatul col mic s-a însurat de câteva luni. E maistru în portul cel nou din Mangalia. Şi l-a tras şi pe soțu' acolo. Că solar a fost tractorist şi dacă a fost tractorist i-au dat o macara în primire. E şi câştigul mai bun… Sunt şi opt ore… Le-ai lucrat – vii acasă. Nu te scoate ziua şi noaptea pe câmp. Că la țară întotdeauna a fost muncă multă şi bani mai puțini.

— Şi pentru cameră cât cereți?

— Păi cât să cer? Cât se cere… Că dumneavoastră ați mai stat probabil la Costineşti, nu veniți prima dată! Să v-arăt şi instalația pentru duş, a zis, invitându-mă s-o urmez.

Ştiam de la" 2 Mai" cam ce reprezintă o asemenea instalație – un bazin cu apă la înălțime şi o cabină improvizată din scânduri; eram bucuros că exista. Dar când am ajuns în spatele garajului şi am văzut, în cabina podită, două robinete deasupra cărora se afla câte o inscripție „Apă caldă", „Apă rece" am rămas de-a dreptul uimit.

— Apă caldă de unde? Am întrebat-o mirat.

— Păi asta e! Ia uitați-vă pe acoperişul garajului! M-a îndemnat, trăgându-se cu spatele pentru a face loc privirii.

Era o treabă simplă şi ingenioasă: pe tabla acoperişului fusese montată în bătaia soarelui o serpentină vopsită în roşu, luată, cum mi-a

explicat gazda, de la cazanul unei locomotive scoasă la reformă şi destinată fierului vechi. Țeava n-avea însă o desfăşurare prea mare şi ca volum nu putea conține o cantitate suficientă de apă, aşa că mi-am exprimat îndoiala cu privire la capacitatea ei de a servi scopului dat.

— Păi la bere cum se-ntâmplă? De-o răceşte cu serpentina când o serveşte la halbă? Berea trece prin serpentină şi se răceşte cum îi gheața în care-i serpentina băgată. Aşa-i şi aici. Trebuie să adaugi apă rece, altfel n-o poți suferi de fierbinte ce-i.

Femeia era foarte mândră de ce-i dăduse prin cap soțului ei când nici nu fusese vorba de „criza asta mondială de combustibil”, a drăcuit pe cei care au „scornit” criza, că de azi, cu noul preț al benzinei, nu-ți mai dă mâna să scoți maşina din curte şi se-aude c-o s-o mai scumpească o dată, şi ce se-aude aia se-ntâmplă, aşa s-a auzit şi de scumpirea asta de-acu.

În timp ce vorbea, pentru că tot mă găseam în vecinătatea celor două closete – umblând prin lume să văd şi să ştiu, am ajuns şi la părerea că W.C.-urile publice vorbesc cel mai bine despre gradul de civilizație al unui popor – am aruncat o privire în unul din ele. Recipient de porțelan cu piciorul îngropat în pardoseala de ciment, colac, hârtie igienică…

În cele din urmă, gazda mi-a spus prețul camerei, 45 de lei pe zi, asta dacă e aşa cum am

zis, că voi sta două-trei luni. M-am declarat de acord şi, la cererea ei, i-am dat buletinul de identitate şi i-am plătit înainte pe o lună, ca să facă „cele cuvenite cu O.N.T.-ul, degeaba crede lumea că-i rămân ei toţi banii”.

Lamborghini Espada a intrigat gazda în şi mai mare măsură, dar femeia nu s-a mirat şi nici n-a întrebat; adică de ce să se mire şi să-ntrebe, ce, ea nu ştie ce maşini există pe lume, ea n-a mai văzut maşini, a văzut ea maşini fel de fel. Aştepta tăcută şi, după cum mi-am dat seama, bosumflată, să descarc bagajele din maşină. Mă întrebam cărui fapt se datora atitudinea asta a ei, ce-a deranjat-o, pentru că ea fusese aceea care îmi arătase locul unde să parchez maşina în curte, când am auzit-o bodogănind:

— Să spun drept, mie c-aveţi câine nu-mi place. Dacă ştiam c-aveţi câine... Oameni cu câini şi copii nu primesc, să fie cine-o fi şi oricât ar plăti. Rup florile, se joacă cu mingea, fac gălăgie... De nu se mai odihneşte nimeni în casă.

— În privinţa asta să nu aveţi nicio grijă, uitaţi-vă la el cât poate fi de cuminte!

Max era însă mai curând impertinent. Cu toate că lăsasem deschisă portiera de la volan, el, păstrând acelaşi aer de măreţie, continua să rămână înfipt pe fotoliu, de parcă, adus la reşedinţa-i de vară, aştepta să-l invit să coboare, după care să-l urmez în casă, cărându-i bagajele. Să nu fi fost plecată maică-mea la Govora, nu

pupa el marea, fir-ar el de cățel! Şi sunt convins că, la întoarcere, nu l-aş mai fi găsit: maniacă a curățeniei, mama l-ar fi dat de suflet cuiva, din pricina asta n-am avut niciodată câini sau pisici.

Gazda a scos un mormăit de neîncredere, a vrut să zică ceva, dar n-am lăsat-o şi i-am luat-o înainte:

— Spuneți-mi, dați cumva şi pensiune? Mă interesează doar masa de prânz şi nu sunt nici mâncăcios şi nici năzuros. La restaurant se pierde o grămadă de timp…

— Nu, nu dau, a zis cu pornire.

— Drept să spun, mi-a plăcut cum mirosea în bucătărie mâncarea, sunteți, cu siguranță, o foarte bună gospodină; cunoşti omul de cum te uiți la el!

— Nu dau, că-i bătaie mare de cap, şi-a îmbunătățit ea în mod evident tonul. Şi noi şi-aşa suntem patru la masă. Soțu' e pretențios, nu-i din ăla să-i pui o ciorbă în față şi-un felul doi din te miri ce. Masa-i la el cu dichis!… Pusă ca la restaurant. Față de masă, tacâmuri, şervețel, şervețel de pânză, nu de hârtie, că cine ştie, zice, cum s-o umbla cu ele şi pe unde zac şi se pune tot praful pe care-l ridică ăia cu mătura şi tu te ştergi, zice, cu ele la gură. Şi ia să nu fie solnița pe masă!… Vara, o brânză şi o roşie la țuică, iarna serveşte un mezel… Păhărețul cu țuică şi-un pahar, două cu vin – asta se ştie! Bine, țuica şi vinul îs ale noastre, c-avem o palmă de vie în

spate… Roşiile-s tot ale noastre…

— Da’ peşte se găseşte în sat? Am adus-o la oile mele.

— Noi nici în ochi să nu-l vedem! Nici eu, nici soțu’, nici copiii. Numai noră-mea asta mică mai pofteşte, că-i moldoveancă.

— Da’ de găsit se găseşte?

— Dacă ştii la cine să-l cauți, se găseşte.

— Mă-nvățați dumneavoastră…

— Păi, învățătura nu-i alta decât cherhanaua. Vă sculați mai devreme, să fiți acolo la şapte, când vin pescarii din larg…

— Departe?

— Vreo doi kilometri. Da’ aia la care o să vă trimit să serviți masa de prânz… E tot pe strada asta, după alimentara aia mică pe colț, să-ntrebați de Tarsița. Tarsița Balabaş. Gătește gustos – aşa o laudă lumea –, îi curată și are mereu peşte. Pe cine am trimis a fost mulțumit. Acu’ nu ştiu… Anu’ trecut dădea cu douăzeci de lei masa, da’ zicea că nu-i mai convine. Că dacă, încet-încet, se scumpesc toate, că ați văzut benzina cât s-a făcut, şi se scumpesc ele şi care n-au fost date în ziar, că statu’ aşa-i: îți dă c-o mână şi cu două îți ia, o cere şi ea douăzeci şi cinci.

A deschis portița un bărbat bine clădit, în jur de cincizeci de ani, şi după felul cum a intrat nu putea fi decât stăpânul casei. A dat bună-ziua şi şi-a văzut mai departe de drum, ca şi cum ar fi spus că închiriatul camerelor e problema femeii, el

nu se amestecă în asemenea treburi, nu-s de demnitatea lui asemenea lucruri.

— Să vorbiți cu ea, cu Tarsița, să vorbiți încă de azi dacă vreți să mâncați de mâine la ea. A patra casă după ce treceți colțul alimentării, a mai zis gazda şi s-a grăbit după soț.

Instalarea mi-a luat vreo jumătate de oră. Am aranjat pe masă toate cele necesare scrisului şi după un duş care a făcut să dispară oboseala celor cinci ore de drum – din cauza unui soare cam mincinos al acelui sfârşit de după-amiază, despre o baie în mare nici nu putea fi vorba (şi totuşi apa venită prin serpentină fusese fierbinte) –, am pornit cu Max în recunoaştere.

De la început, stațiunea crescuse ceva mai modest, cu bungalow-uri din lemn, înşirate pe o parte a lacului amenajat pentru sporturi nautice. Apoi au fost construite bungalow-uri din piatră, o adevărată pădure de bungalow-uri, şi erau în curs de finisare câteva hoteluri cu opt şi zece etaje. Alei asfaltate duceau spre săli de mese, spre un teatru de vară, spre discoteci, săli cu jocuri mecanice... Studenții şi elevii nu luaseră încă vacanță, dar stațiunea, după cum arăta forfota de pe alei, era ocupată la capacitatea ei maximă de cazare, cu tineri şi tinere din întreprinderi, sosiți, desigur, prin B.T.T.

Venisem din curiozitate aici; interesul meu viza de fapt plaja din dreptul satului, aşa că am făcut drum de întoarcere pe malul mării. Plaja nu era cu

nimic mai prejos decât cea de la” 2 Mai” şi avea infinit mai multe dotări. În apropiere de sat, am descoperit printre copaci copertina cu pricina – clădirea restaurantului fusese de mult ridicată. Şi am dat peste o nouă poartă cu paznic.

Porțile erau ale unui gard de vreo doi metri înălțime, cu plasă de sârmă, prinsă de stâlpi îngropați în ciment, şi se întindea tocmai din capătul celălalt al stațiunii. Mă mai întâlnisem cu el, era un gard parcă de lagăr, am încercat să-i ghicesc rostul – se cheltuise atâta fier, ciment şi bănet – dar n-am reuşit. Aşa cum n-am reuşit să desluşesc sensul porților zăvorâte cu lacăte, al paznicilor în uniforme ce stăteau la umbră pe un scăunel, căci lumea ieşea şi intra în voie prin nişte portițe alăturate. N-am rezistat şi m-am adresat paznicului, întrebându-l dacă-i interzis cumva de trecut.

— Cum o să fie?!

— Atunci matale de ce stai aici?

— Păi dacă iau leafă… Dacă iau leafă nu trebuie să stau?! Trebuie, nu?!

L-am servit c-o țigară, am luat şi eu una şi am continuat în timp ce i-o aprindeam pe a lui:

— Păziți să nu între maşini?

— Cum să între, dacă poarta are lacătu’ pus!…

— Atunci care ar fi rostul dumitale?

— Ca să nu se întâmple nimic.

— Ce să se-ntâmple, tataie?

— Să sară cineva gardul, de pildă.

— De ce-ar sări când portița-i deschisă?! Portițele astea se încuie vreodată?

— Nț, a negat.

— Dar gardul?... Rostul lui care-i? De ce l-or fi ridicat?

— Păi cine să ştie?!...

— Şi sunteți mulți paznici care au gardul ăsta aşa, în primire?

— Suntem, a zis şi, părându-i parcă rău de răspuns, s-a încontrat deodată: Da dumneata cine eşti de-ntrebi?

— Întreb şi eu să pricep... întrebi, nu? Când singur nu te poți dumiri!

Ceva mai încolo am aflat un nou restaurant, de data aceasta cu autoservire, dar fiind abia început de sezon, funcționa până una alta ca berărie. Am dat apoi peste o altă poartă şi peste un alt paznic. Printre pomi fuseseră construite bungalow-uri cu etaj, ca nişte mini-hoteluri... încă o poartă, încă un paznic, şi un nou restaurant, „Doina”, un local cu pretenții.

Dintre cuburile de sticlă ce înscriau pe înălțime numele restaurantului fusese spart, şi spart rămăsese, exact cel cu litera „D”, dar în rest totul părea foarte în regulă. Mi-a plăcut atmosfera, mi-a plăcut că de pe terasa lui, împrejmuită cu un gărduleț din piatră de calcar, se vedea marea.

Am revenit acolo pe înserate. În răstimp, am rezolvat cu Tarsița problema mesei de prânz, am scris două scrisori, mi-am pus treningul şi,

ducându-mă la poştă să expediez scrisorile, am alergat pe şoseaua ce duce spre autostradă, treabă pe care aveam s-o fac aproape seară de seară, ca absolut necesară după atâtea ore de stat pe scaunul mesei de lucru.

Mâncasem, mă gândeam, cu o bere în față, cum aveam să încep cartea, când atenția mi-a fost atrasă de doi oameni în vârstă ce se aflau nu departe de mine. Bărbatul părea trecut de 65 de ani, ea, desigur soția, nu arăta cu mult mai puțin. Când i-am văzut intrând mi-am imaginat cum vor sta într-o tăcere cvasitotală, întreruptă doar pentru a-şi plasa mici răutăți, izvorâte din acreala unei căsnicii de mult plicticoase. Nu era aşa, râdeau amândoi cu o poftă molipsitoare, tocmai asta îmi şi atrăsese atenția.

I-am observat discret. La început am crezut că-şi povestesc reciproc anecdote, pentru că vorbeau când unul, când celălalt; dar câte anecdote noi putea să spună un soț celuilalt? Atunci ce-şi povesteau, ce-şi tot spuneau încât să le provoace râsul întruna? Erau înalți şi zvelți, purtau amândoi pulovere largi care le dădeau o ținută sportivă; ar fi trebuit să remarc asta, chiar dacă fusesem preocupat de-ale mele, de cum îşi făcuseră apariția în local.

În partea închisă a restaurantului, o minte cu spirit comercial organizase o discotecă şi în loc să stea goală, din lipsă de clienți cu buzunare ceva mai pline de bani, sala se umplea încă de la opt

seara, când se deschidea discoteca. Amatorii de dans erau în special tinerii cazați în bungalow-urile din imediata vecinătate, în marea lor majoritate cehoslovaci, R.D.G.-işti, polonezi, îi văzusem când veniseră grup după grup. Ei bine, după ce-au făcut plata, cei doi s-au îndreptat şi ei spre discotecă.

Mi-a plăcut asta şi în curând i-am urmat. Intrarea nu se plătea, dar erai obligat să consumi băuturi scumpe, cu etichete străine; nu pot să spun că mă dau în vânt după ele, chiar dacă desigilez sticla cu propria-mi mână. Nu i-am spus-o chelnerului, m-am făcut înțeles şi omul mi-a adus vin disimulat într-un pahar-sondă şi tot în pahare din astea înalte – apă minerală şi cuburi de gheață, în zadar am încercat să reperez perechea după care venisem, mai-marii localului puteau fi premiați pentru modul exemplar cum respectau consemnul de-a economisi energia electrică.

Singurul pus bine în lumină era disc-jockey-ul aflat la pupitru şi am avut surpriza să văd în persoana lui pe fratele mai mic al unui prieten. Terminase Psihologia, îl ştiam făcându-şi pasionat meseria într-o mare uzină bucureşteană... Şi mi-am zis că optase pentru proiectata căsătorie şi deci pentru plecarea în Israel cu viitoarea soție.

M-am dus la pupitru şi cum nu văzusem încă un disc-jockey la lucru, am urcat pe podium să-l asist.

— Ce naiba cauți aici? A izbucnit, fără voia mea, întrebarea.

Mi-a făcut semn să tac, pentru că se aude totul în microfon. La terminarea bucății a conectat instalația pe magnetofon şi, coborând, mi-a zis că „i-au dat papucii de la uzină”.

— Dar spuneai că n-ai ce să cauți acolo cu. Ea!? Că nu pleci din țară!?

— Nu din cauza asta. Au zis pur şi simplu că nu mai au nevoie de mine. Când au văzut că-mi iau în serios meseria, m-au pus pe făraş. Şi-acu’ le distrez pe nemțoaicele astea care dansează între ele.

— Chiar, asta ce mai vrea să-nsemne? M-am mirat, pentru că numai în Uniunea Sovietică mai văzusem dansând fete cu fete.

— Vrea să-nsemne că dacă n-aş fi făcut pe disc-jockey-ul în studenție, umblam acum pe la forțele de muncă să-mi găsesc un serviciu.

Uitându-mă după chelner ca să-i spun să aducă un pahar pentru Dinu, am zărit perechea în vârstă dansând mai retras, chiar în marginea aceea a ringului. Se mişcau reținut, cu elegantă discreție, dar o privire atentă îți dezvăluia că muzica „Disco” e foarte apropiată de inima lor. Iată, mi-am zis, doi oameni care ştiu că se poate îmbătrâni şi frumos, că se poate îmbătrâni tinereşte.

Aveam să-i mai întâlnesc de câteva ori cu diverse prilejuri şi de fiecare dată am făcut tot felul de presupuneri în legătură cu profesiunea lor. Într-o

scară i-am revăzut pe terasa restaurantului „Doina”, la gândul că vor pleca în curând din Costineşti mi-am pregătit la repezeală o mică stratagemă şi m-am dus la ei.

— Nu vă supărați, sunteți sculptorul Dorobanții, nu? Am zis, pentru că de obicei oamenilor nu le displace când sunt confundați cu somități din lumea artistică.

— Dacă doriți un autograf, să ştiți că n-am luat cu mine nicio lucrare, a spus prietenos şi s-a grăbit să adauge: Nu, nu sunt sculptorul Dorobanții. Iar dacă vă par cunoscut, înseamnă că m-ați văzut într-o sală de judecată. Am fost judecător. Sau întrebarea dumneavoastră e doar un pretext, un pretext ca să-mi invitați soția la dans? Vă rog, puteți să dansați, a încuviințat şi a făcut un gest în direcția ei.

Am invitat-o. De câteva zile pe terasă cânta o orchestră, în timpul dansului, am întrebat-o dacă a lucrat şi ea tot în justiție. Mi-a zis că nu, a fost contabilă-şefă într-o întreprindere din industria lemnului. Când m-am întors de pe ring, fostul judecător ne-a primit cu un zâmbet de satisfacție ghiduşă.

— Ei, Ana, ce zici cum i-am făcut-o domnului?! Şi-a izbucnit în râs că mi-o făcuse.

— Nu mi-ați făcut-o deloc! Am protestat. Doamna e-o dansatoare excelentă!

— Dar sunt mai înaltă şi-n plus, băbătie! A fost de tot hazul pentru ăştia din jur! A adăugat,

amuzându-se.

2

Eram mulțumit, lucrul mergea binişor, îmi plăcea cum ieşea cartea şi respectam riguros programul pe care mi-l impuseseră. Mai existau şi abateri, ele se cam înmulțiseră în ultima vreme – de, oameni suntem – o abatere trebuia să fac şi în după-amiaza aceea. Ortansa îmi spusese că i-ar face plăcere o plimbare cu maşina prin stațiunile litoralului; avea probabil nostalgia locurilor pe unde fusese în trecute vacanțe. Era cazul deci să mă simt, să-i fac şi ei hatârul acesta, mai ales că fata era cât. Se poate de înțelegătoare, nu mă sâcâia cu tot felul de chestii. Seara mergeam de obicei să dansăm şi tot restul, dar ziua rămânea singură, căci eu dispăream de pe plajă când grupul lor abia se instala şi nu reapăream decât seara târziu.

De când parcasem la sosire Espada n-o mai mişcasem din loc şi cum îl ştiam pe Max mare amator de plimbări cu maşina, am zis să-l iau şi pe el. Să-l recompensez în acest fel pentru privațiunile la care eram nevoit să-l supun după stabilirea la Costineşti.

Ca să n-o supăr pe gazdă, mai ales că solicitanți pentru camere erau acum berechet, țineam foxterierul tot timpul în casă şi nu-l scoteam decât

pentru a face alături de mine pas alergător pe şosea. Era foarte puțin. Dar cel mai mult îmi părea că suferă Max din pricina puținelor mele ore de plajă. Nu-mi închipuisem că poate să-i placă atât de mult apa, s-ar fi jucat la marginea ei ore în şir. Curios, după ce se usca, părul scurt, creț, căpăta strălucire, petele de negru şi castaniu, în loc să se estompeze din pricina sării, deveneau şi mai intense.

Dimineața se instala lângă uşă şi de acolo, deoarece îi interzisesem să latre, mă dojenea cu privirea, ca şi când mi-ar fi zis că pierd nepermis de mult timp cu făcutul cafelei. Plecam şi, odată ieşit pe portiță, devenea iar grandoman. Ridica boticul de i se făcea o cută la ceafă, păşea în față şi până la plajă n-ar fi întors capul indiferent de ce s-ar fi întâmplat. Când să ne întoarcem însă acasă, o mai mare nenorocire nici că se putea. Se oprea pe drum şi lătra de-ai fi zis că mă strigă. Dacă mă prefăceam că nu-l aud, insista până mă întorceam să văd ce doreşte şi atunci o lua înapoi în direcția plajei.

În maşină Max a stat tot timpul bosumflat şi nu s-a arătat măcar preocupat de construcțiile litoralului, aşa cum face de obicei când trecem prin vreun oraş şi când aleargă de la o fereastră la alta, ca şi cum n-ar vrea să-i scape nimic. Era supărat că-l expediasem pe canapeaua din spate când o invitasem pe Ortansa să urce. Ştiam că n-o agrea, dar s-o mârâie era prea de tot! În definitiv,

ce voia?

La întoarcerea din Mamaia am hotărât să opresc la Constanța, ca să-mi tratez prietena cu *pizza*, pentru că trebuie să ştiți, oameni buni, că sunt un bărbat atent cu femeile. N-am putut însă traduce în fapt intenția mea, pentru că la pizzerie am găsit o coadă ce începea din stradă. Este singura din oraş – dacă *pizza* e atât de căutată, nu înțeleg de ce nu sunt deschise încă două-trei pizzerii, materie primă avem, slavă Domnului, nu trebuie s-o aducem de peste ocean… Chiar nu vrea nimeni să ne ia banii!? Nu se gândeşte nimeni să adauge la prețul pâinii, rămas acelaşi de aproape 30 de ani (ceea ce e foarte bine!) venituri din produse atât de uşor de făcut!?

Ne-am întors aşadar în Piața Ovidiu, unde îmi parcasem maşina, şi un incident mi-a adus în minte o întâmplare cu un publicist polonez.

*

Sosise în țară pe baza unui schimb între redacții şi cum, ca răspuns la vizita lui, s-a hotărât să plec eu în Polonia, l-am însoțit tot timpul. Era un om instruit, un intelectual subțire, vorbea câteva limbi, îl găseam plăcut şi simpatic.

La câteva zile de la sosirea lui, împrietenindu-ne, am întârziat ceva mai mult într-o grădină de vară, l-am condus până la intrarea hotelului „Ambasador”, unde era cazat, şi aici ne-am

despărțit. Când să mă îndepărtez, un amic m-a strigat de pe partea cealaltă a străzii. Am traversat şi în timp ce stăteam de vorbă la colț, în fața bufetului „Lido”, l-am văzut deodată pe Wojciech ieşind din hotel şi pornind energic în direcția Universității.

Faptul m-a intrigat. Unde dracu’ se ducea la unu şi ceva noaptea? Şi m-am luat după el. Apropiindu-se de fostul restaurant „Dunărea”, a trecut pe trotuarul respectiv şi a intrat în local. Pe dată mi-am zis că îl trage la băutură şi nu ştiam ce să fac. Dar dacă era aşa, de ce nu se dusese la restaurantul hotelului? În timp ce îmi puneam întrebări, l-am văzut părăsind localul şi luând-o iarăşi pe stradă. De data aceasta cu paşi şi mai grăbiți. Ei fir-ar să fie! Mi-am zis. Ceea ce m-a intrigat însă şi mai mult a fost că l-a oprit pe milițianul cu care se încrucişase pe drum şi după câte mi-am dat seama a încercat să se facă înțeles de acesta. A reuşit, pentru că milițianul i-a arătat cu mâna în direcția Pieții Națiunii. L-am oprit la rându-mi pe miliție şi l-am întrebat ce-a vrut străinul, ce-a întrebat. „Cică unde poate el să găsească nişte bețivi... I-am zis că-n piață, la «Calul bălan»...” „Bravo, l-am lăudat, mă mir că nu te-au făcut până acum ofițer!”

Deci omul făcea pe ziaristul occidental pus pe rele! Mai îmi servise el una... Chiar în ziua aceea se anunțase vizita lui Hruşciov în România, Wojciech aflase ştirea din ziarele de dimineață şi-

mi plasase o ironie când venisem să-l iau în oraş. Nu-i răspunsesem, că de… Acum asta cu bețivii… Lasă că te potolesc eu, fratele meu, dacă-i vorba pe aşa! Şi a doua zi, comportându-mă ca şi când n-aş fi ştiut ce făcuse el noaptea după ce ne despărțisem în fața hotelului, am deschis vorba ca printre altele: „Ştii la ce m-am gândit? Că n-ar fi lipsit de interes pentru noi dac-aş scrie în preajma sosirii lui Nikita Sergheevici o chestie cam cu titlul acesta: «Evenimentele din Polonia văzute de un ziarist polonez». Adică ce mi-ai povestit tu aseară. Cum a venit Hruşciov la voi, neinvitat, la plenară, ce i-a zis Gomulka, ce i-a răspuns Hruşciov… şi toată istoria”. Wojciech s-a uitat țintă la mine – perplexat de ceea ce-i spusesem, nu se gândise că nimeni nu mi-ar fi publicat un asemenea articol – şi m-a întrebat dacă am înnebunit. „De ce să înnebunesc? Tu n-ai zis că vrei să scrii despre bețivii noştri?! Nu neg că n-ai să întâlneşti şi nişte bețivi… Dar cu asta n-ai să explici alcoolismul din Polonia! E un fenomen inexistent la noi. În primul rând pentru că suntem. Se ştie, un popor cumpătat, apoi, fiind o țară viticolă, preferăm vinul – şi chiar şi pe acesta îl bem sub formă de şpriț –, iar vinul produce mult mai rar alcoolism.” „Da, ar fi o explicație… Dar când ți-am spus eu că vreau să scriu despre bețivi? Nu-mi amintesc să-ți fi spus asta.” „Cum, nu-ți aminteşti? Aseară, la restaurant. Mi-ai povestit că te ocupi de problemele sociale (asta îmi spusese într-adevăr)

şi-ai zis că te-ar interesa să vezi nişte bețivi prin cârciumi.” Am plecat apoi prin țară, am fost la Cluj, la Braşov, iar de acolo am venit pe litoral. Într-o după-amiază am vizitat stațiunea viticolă „Murfatlar”, întorşi la Constanța, am fost invitați la restaurantul „Cazino” de câțiva confrați din localitate şi n-am plecat decât la închidere. Ajunsesem în Piața Ovidiu când Wojciech a strigat deodată cât l-a ținut gura: „Voilà!” Şi a arătat cu mâna spre un grup de bărbați ce veneau dinspre centrul oraşului, abia ținându-se pe picioare. Ne-a oprit pe toți locului pentru a-i aştepta pe cei ce se bălăbăneau, sprijinindu-se reciproc, şi la apropierea acestora, folosind franceza, drept limba străină cea mai cunoscută românilor, a încercat să între în vorbă cu ei. *„Prosze, pani?;* a sughițat unul din bețivani. Erau polonezi, sosiți cu un vas ancorat în port.

Acum, cel care ne acostase, zâmbăreț nevoie mare, tot cu *„Prosze, pani”* o făcuse.

*

La plecare, lăsându-l pe Max în maşină, îi promisesem că-i voi aduce o *pizza,* ba chiar îl întrebasem dacă ştie el ce-i aia o *pizza.* Aşadar, văzându-mă venind cu mâna goală, precis o să spună că iar i-am pus ghioc la ureche, cică s-audă cum face Pacificul la Miami-beach. I-am explicat că era coadă şi ca să nu-mi dea vreo replică cu

privire la cozi – cățeii pot spune orice, lor le dă mâna – m-am grăbit să-l asigur că va mânca la Olimp o *pizza* cu adevărat formidabilă, de la un restaurant de lux, cu specific italienesc, tocmai de aceea i-au dat numele de „Trattoria”.

Localul e frumos decorat, mobilierul de foarte bun-gust, dar din cauza orei şi probabil şi a prețurilor practicate, doar două mese erau ocupate. Şi cu toate acestea chelnerul s-a lăsat îndelung aşteptat, şi n-aş spune că i-a făcut prea mare plăcere când i-am cerut să ne aducă o listă. Dintre felurile de *pizza* am ales-o pe cea milaneză şi cum *pizza* se prepara la comandă, ca să nu stăm degeaba i-am zis să ne aducă *timballo,* o mâncare pe bază de orez cu ciuperci şi pe care italienii o servesc la începutul mesei.

Timballo nu conținuse nicio ciupercuță măcar, doar orez, roşii şi firişoare de carne. Lipsiseră cu desăvârşire ciupercile şi din *pizza,* zice-se milaneză, iar jambonul fusese înlocuit cu salam. Făcându-mi singur *pizza* acasă – pentru că trebuie să ştiți, oameni buni, îmi place al naibii de mult să gătesc – înlocuiesc şi eu, din motive cunoscute, jambonul cu salam, dar atunci *pizza e* în gen milanez, şi nu milaneză. La toate acestea se adăuga încărcarea notei de plată (care totaliza frumuşica sumă de 221 de lei) cu o sticlă de vin, căci noi băusem una, nu două; cealaltă sticlă fusese cu apă minerală.

Nu i-am zis nimic referitor la „greşeala” făcută şi

din care realiza aproape 40 de lei, i-am cerut să-mi aducă rețetarele pentru *timballo* şi *pizza* milaneză.

Era, cred, ultimul lucru la care se aşteptase. Remarcând că nu purtăm verighete – şi pentru un chelner nu-i singurul semn după care să deosebească un cuplu marital de o simplă pereche – îşi spusese probabil că eu, jenându-mă de însoțitoarea mea sau chiar dorind să demonstrez că sunt un om culant şi nu un zgârie-brânză, voi plăti fără să mai mă uit la ce trecuse pe notă.

— De ce vă mirați? S-a revoltat şi, rezemându-se cu mâinile de masă, a continuat pe un ton ridicat: Ăsta-i restaurant pentru străini şi nu bufet clasa a treia! Dacă n-aveți bani, nu intrați! C-ați văzut ce scrie pe firmă!

— Întâi ia mâinile de pe masă! I-am cerut calm, dar ferm şi fără să-l privesc.

Şi le-a luat şi a continuat pe acelaşi ton ridicat:

— Ce, suntem cârciumă, s-avem rețetare?! Bucătarul nostru s-a specializat în Italia! A câştigat şi concursuri!

— Cheamă, te rog, responsabilul!

— Nu-i, e dus la direcție! A zis şi a strigat la unul din cei doi chelneri care, alarmați de tonul lui ridicat, îşi făcuseră apariția şi se postaseră, aparent impasibili, la intrarea salonului în care ne aflam.

Cel căruia i se adresase cu apelativul „nea Gică” s-a apropiat alene de masă şi m-a întrebat

supărat: „Ce s-a-ntâmplat, tovarăşe?”

Unde şi cu ce preț puteam să caut dreptatea? Am preferat să rămân umilit şi i-am cerut doar să refacă nota de plată.

În comparație cu ce mi se întâmplase în Olimp, Costineştiul era o adevărată stațiune a cinstei. Corectitudinea lucrătorilor din comerț, cum li se spune tuturor prin acest termen, mi-a fost de la început, ca să zic aşa, de mirare. Aveam să aflu secretul după vreo două, trei săptămâni. Chiar în ziua sosirii unei noi serii, U.T.C.-ul trecea la organizarea de echipe obşteşti de control, în care, prin rotație, intrau aproape toți tinerii veniți la odihnă. Era verificată aprovizionarea unităților, ca şi starea lor de igienă, gramajul porțiilor de mâncare, dacă prețurile sunt corect afişate, cum sunt ele respectate în unitățile de pe plajă... Până şi vânzătorii de legume şi fructe erau controlați la cântar. Oare O.N.T.-ul nu-i în stare să organizeze asemenea echipe şi el? Prea mare-i jaful! Se îmbogățesc unii – cine nu ştie?! – prea din cale-afară! Chelnerii, recepționerii şi toată liota pusă pe jecmăneală numai că nu te ia la bătaie când le ceri ceva pe româneşte.

Ca să nu ne întoarcem cu un gust amar din această plimbare, am invitat-o pe Ortansa să mâncăm o înghețată pe terasa ce uneşte hotelurile „Panoramic”, „Amfiteatru” şi „Belvedere”, cu acea pasarelă. – eu îi spun Nevski Prospekt – de un farmec aparte. Înghețata a fost fără reproş, ne-am

plimbat apoi prin fața vitrinelor, am intrat în magazine, Ortansa şi-a cumpărat o bluză pe care era imprimată o maşină de curse şi ne-am hotărât să plecăm.

Băusem un singur pahar de vin roşu, vinul îl neutralizasem apoi cu câteva pahare de Borsec şi totuşi când ne-am apropiat de maşină am crezut că văd dublu, că am o iluzie optică: în loc de o Lamborghini erau două, una decurgând din cealaltă, lipite bară la bară, acelaşi tip, Espada, aceeaşi culoare metalizată, sclipind spre auriu. Mă uitam şi nu-mi venea să cred ochilor.

În prima a apărut Max la fereastră; era, deci, a mea. Apropiindu-mă prin învăluire de a doua, am remarcat că placa de înmatriculare din spate era de Roma. Surprins de vederea maşinii, căci la orice se aşteptase italianul să găsească în România, dar nu şi o Lamborghini cu număr românesc, se gândise să mă şocheze la rându-i.

E un mod de-a fraterniza al proprietarilor de maşini rare şi scumpe, ca aparținând aceleiaşi categorii sociale, lansat mai întâi de cei cărora le dădea mâna să cumpere o „Bugatti” şi preluat apoi de către deținătorii de „Porsche” care, şi astăzi, când se întâlnesc pe şosea, îşi semnalizează reciproc cu farurile în chip de salut.

Lipind maşina lui de a mea, tampon în tampon, italianul mă pusese însă în imposibilitate de a ieşi, căci distanța dintre Espada şi maşina din față, o Dacie-1300, era insuficientă, oricât aş fi manevrat.

Îmi convenea, de mult mă pândea gândul de-a întâlni o Lamborghini Espada sau mai bine zis pe stăpânul unei asemenea maşini. Filtrul de ulei, ca şi cel de aer depăşiseră de mai mulți ani termenul de folosire, ruptorului de la delco îi adaptasem contacte de Fiat, cureaua de la ventilator era arsă, crăpată, nici nu ştiam cum mai ținea, mecanicul mă avertizase în câteva rânduri c-o să mă lase când o să-mi fie lumea mai dragă. Italianul putea fi şansa cea mare, era imposibil să nu aibă el o curea de rezervă; nu pleacă nimeni la drum, mai ales la un asemenea drum, fără o curea, fără platine… O şansă ca asta n-aveam voie s-o scap. I-am dat drumul lui Max din maşină ca să se mişte cu noi câțiva paşi şi m-am auzit strigat:

— *Signore! Signore! E, che dice? Eeee!?*

Întinzând paşii şi lăsând în urmă fata care-l însoțea, se apropia un bărbat în jur de 35 de ani, cu o înfățişare plăcută, fața deschisă era toată un zâmbet. Ne-a întins pe rând mâna. Prezentându-se: Georgio Sabbatini, a arătat spre fată şi a zis „Nelly”, aceasta a scuturat din cap ca pentru a-şi aranja părul, şi el a precizat în franceză „proaspăta mea cunoştință”; I-am spus pe italieneşte că mă descurc destul de bine în această limbă şi el a explodat cu un „Eeee!” de bucurie.

— Sunteți, nu-i aşa, mulțumit de maşină? A continuat în genul volubil, comun italienilor.

— Dar ar putea fi cineva nemulțumit de-o Lamborghini?! Aş vrea să văd şi eu care-i acela!

Georgio Sabbatini a izbucnit în râs, împingându-mă prieteneşte cu mâna, şi ne-a invitat să bem ceva împreună. I-am spus că exact asta am vrut eu să-i propun, dar ce facem cu poliția?

— Locuiți aici, în Olimp? L-am întrebat.

— Încă nu locuiesc nicăieri. Am sosit abia de o oră şi deocamdată n-am găsit cameră. Dumneavoastră?

— Într-un sat pe malul mării. Stăm la țărani.

— Aaa, minunat! S-a entuziasmat.

Nelly a intrat în vorbă, încercând să-i sugereze într-o italiană deocheată, mai mult o românească stâlcită, că la hotel e mai bine, ai baie, apă caldă… Şi a scos din poşetă un pachet de Kent.

Cu rare excepții, marca asta de țigări a ajuns să spună exact invers decât ce doresc să semnifice prin ea tipii c-are ți-o vâră sub ochi, şi eu văzând-o pe fală în cu totul altă împrejurare, m-aş fi lăsat indus în eroare de candoarea ce-i lumina fata de aerul de puritate din privirile ei.

În niciun caz nu părea a fi genul pentru care unica satisfacție este de a sta cocoțată pe un scaun de bar, cu un pahar într-o mână şi cu o țigară în alta. Aveam să mă conving că era exact genul acesta.

Italianul îşi dăduse seama probabil cam ce hram poartă proaspăta lui cunoştință şi se vede că nu era pasionat după asemenea cuceriri, căci a continuat cu acelaşi entuziasm, sărind peste spusele ei:

— Dar ar fi extraordinar să stau la țărani! Ar fi cu totul minunat! Apropo însă de poliție... Mi s-a spus că poliția dumneavoastră oprește mașinile străinilor în care văd o pasageră, o româncă. E chiar adevărat?

— Asta în spiritul cunoașterii între popoare... a aruncat veninos fata.

— Cunoașterea la care v-ați referit dumneavoastră se realizează pe alte căi... Pe cu totul alte căi. Și-n orice caz nu în pat! Acolo se face altceva... Știți dumneavoastră ce!

Georgio a avut un icnet de râs. Vorbisem rar, în italiană, ca să priceapă Nelly mai bine și ca să audă și Sabbatini ce spun și m-am întors spre el, să-i explic:

— Treaba este că la noi, ca și în Italia, prostituția e interzisă, dar, tot ca în Italia, se mai găsesc unele care o practică. Și în special cu străinii. De aici tot felul de povești și-n special de boli... Nu-i deloc o amintire plăcută să pleci din România cu o asemenea boală... Sau, în cel mai bun caz, fără ceas, cu portofelul golit... Este sensul măsurii la care v-ați referit. Și nu pentru că ne-ar fi teamă că litoralul s-ar putea transforma într-un Neapoli... Lucrurile sunt ținute sub control.

*

Venisem din nord, de la Roma, chiar la intrarea în atât de cântatul oraș găsisem un camping cu

bungalow-uri şi mă cazasem acolo. În oraş am plecat însă pe jos. Mi se spusese că la Neapoli circulația e de-a dreptul infernală, că toți conduc nebuneşte, este o adevărată minune dacă scapi fără un accident şi, în acelaşi timp, că este total neindicat să laşi maşina în afara unui loc de parcare cu pază şi plată, căci rişti s-o găseşti spartă de hoți. Aveam să constat că lucrurile nu stau tocmai aşa. Napolitanii sunt, e adevărat, ceva mai temperamentali, dar conduc excelent şi în ultima fracțiune de secundă evită un accident „gata făcut”.

Am pornit pe jos în oraş şi chiar la ieşirea din camping m-a izbit un fapt curios: pe o parte şi cealaltă a şoselei, ce se transforma mai încolo în stradă, în dreptul fiecărui stâlp de lumină şi chiar mai des, pe o distanță de câțiva kilometri, stăteau înşirate tinere fete. N-aveau niciun fel de bagaje, deci nu pentru autostop se găseau ele acolo... Şi apoi prea erau multe şi pe ambele părți ale şoselei.

Nedumerirea mi s-a risipit în curând. Din oraş soseau în Fiat-uri, cumpărate la a doua sau a treia mână, tot felul de lumpen, treceau fetele în revistă, se opreau, după o scurtă tocmeală respectiva se urca în maşină, era dusă afară din oraş, pe şosea, şi readusă după puțin timp la vechiul ei loc. Iar dacă se găsea totuşi un polițist mai zelos care să le întrebe ceva, răspunsul, invariabil, era: „M-am îndrăgostit”. „Bine, dar acum o jumătate de oră ai plecat c-un alt bărbat! Şi mai înainte cu altul!” „Şi

de ei tot îndrăgostită am fost”, ziceau, prevalându-se de ceea ce se cheamă „libertatea sentimentelor”.

*

— Totuşi să bem un păhărel! A insistat italianul şi s-a întors spre Nelly. Spuneai de Belvedere… Să mergem acolo, ne-a invitat.

Intrând în hotel, fata i-a zis că are un recepționer cunoscut dacă el, Georgio, vrea, ar putea încerca să-i facă rost de o cameră. Georgio a refuzat şi i-a comunicat că va merge cu noi să stea la țărani.

— Două Lamborghini Espada, ca nişte surori gemene, rulând în tandem, e într-adevăr un spectacol! A zis cu un zâmbet amuzat.

După cum repede s-a putut constata, Nelly avea cunoscuți nu numai printre recepționeri, o ştia şi barmanul de la barul de zi al hotelului. „Un Florio, nu?” a întrebat-o el avizat. Era, se vede, băutura ei preferată, şi ea s-a grăbit să i-o recomande şi Ortansei, care ceruse o citronadă.

„E foarte bună, dumneavoastră nu sunteți cu maşina!…” a argumentat.

Ciocnind paharul cu ea, Sabbatini a zis*: „Grazie per tutto e miile scusi.”* Ceea ce însemna un fel de rămas bun şi-am înțeles că invitația de-a bea ceva era de fapt o modalitate de a se despărți de fată, pentru a n-o lăsa pur şi simplu în stradă. Aşa s-a şi întâmplat, mi-a plăcut această, să-i zicem, eleganță a lui şi în curând am plecat.

Lucrurile se desfăşuraseră oarecum neaşteptat. Pe de o parte, gândindu-mă să fac rost pentru Espada de o curea, de un filtru de ulei sau de o pereche de platine, eram bucuros de această hotărâre a italianului de a sta la Costineşti, iar pe de altă parte mă temeam că-mi căzuse pe cap. După-amiaza era oricum ratată, mi-am spus că îi voi căuta o gazdă şi-l voi da apoi în primire cercului de prieteni, arhitecți şi pictori decoratori, cu care sosise Ortansa la Costineşti.

Ştiam, camere se găseau foarte greu, dar nu-mi imaginasem că „penuria” – cum se exprimase o localnică bățoasă, „N-am, e penurie mare, în fiecare zi sunt rugată” – va fi atât de reală. În cele din urmă tot am găsit, ajutați de întâmplare. O doamnă venită cu fetița fusese chemată telegrafic acasă, soțul se îmbolnăvise sau suferise un accident, mânca şi ea la Tarsița, aşa am aflat că la dom’ Păun se eliberase o cameră de o jumătate de oră.

Am vrut să-l las să se instaleze, şi i-am propus să ne vedem mai târziu, dar Sabbatini a insistat să rămân şi a scos o sticlă de „Gold Label” dintr-un cartuş de douăsprezece pe care atunci l-a desigilat; omul se aprovizionase, nu glumă! Am băut un păhărel, Sabbatini a cărat între timp bagajele în cameră şi ne-am dus pe terasă la „Doina”.

Îmi propusesem să-l las pe italian să deschidă vorba despre maşinile noastre şi el a făcut-o

imediat ce ne-am aşezat la o masă, întrebându-mă câți kilometri am parcurs cu Espada şi dacă o am din Italia. I-am spus că aproape 90 000 şi că am cumpărat-o de ocazie din R. F. Germania.

— A fost o întâmplare, am luat-o cu foarte puțini kilometri la bord.

— Dar cu anvelopele astea nu mai puteți circula mult timp! M-a făcut atent.

I-am spus că da, le venise vremea să le schimb, dar „of”-ul meu, adevăratul „of”, este altul: cureaua de ventilator, aştept să mă lase dintr-o clipă în alta.

— Dar filtrul de unde l-ați luat?

— N-am luat... Sunt tot cele care au fost la maşină.

— Cum, atâtea zeci de mii de kilometri fără să schimbați filtrele? Dar cum e posibil?! A țipat, revoltându-se.

— Am rugat un prieten care a fost în Austria să-mi cumpere filtre, curea... N-a găsit nicăieri.

— E şi normal! Nici nu văd cum ar fi putut să găsească! Ce, în Italia găseşti la orice service piese de Lamborghini?!

Ştiam că e o maşină de serie mică, dar cât de mică, nu aveam idee şi pe față mi-a apărut probabil o expresie de contrariere, căci Georgio a reluat:

— Stimate domn, ce-avem noi este o creație a unui Michelangelo în materie de maşini! A zis gesticulând ca un orator la tribună. Cunoaşteți

istoria, ați auzit cum a ajuns să le fabrice? Ferruccio Lamborghini! Simplu mecanic de maşini agricole! Un mecanic de maşini agricole care s-a luat de piept cu Enzo Ferrari! Cu marele Ferrari!

Aici Sabbatini a trebuit să se oprească din pricina chelnerului care apăruse la masă.

Omul mă cunoştea şi cum Georgio îi spusese că ar vrea să mănânce un peşte, a făcut în direcția mea o grimasă, ca şi când ar fi zis că italianul e căzut probabil din lună şi s-a grăbit să-mi explice:

— Avem peşte – neam –, dar nu-i recomand... Fiți bun şi spuneți-i c-ar putea fi cam stricat; s-aleagă şi el altceva...

I-am tradus lui Georgio toate astea, l-am asigurat apoi că vom mânca a doua zi peşte pregătit cum nu mai văzuse, şi chelnerul i-a oferit în italiană o friptură de porc.

— Vara nu mănânc carne de porc! A refuzat el categoric şi a cerut un biftec, dar fără ou deasupra.

— Muşchi de vacă n-am primit azi, îmbiați-l, vă rog, cu mititei. Adică-s aşa şi pe dincolo... Specialitate românească.

Georgio Sabbatini s-a declarat de acord, a cerut vin sec şi m-a întrebat foarte serios, ce cred, o să ne ajungă trei sticle? „Cum naiba să nu ne-ajungă?!” m-am mirat. N-o să ne-ajungă!” a zis parcă ştiind el ceva şi a comandat patru.

După plecarea chelnerului a revenit la Ferruccio Lamborghini, mi-a povestit cum s-a dus

mecanicul de tractoare la Enzo Ferrari pentru a discuta despre maşinile acestuia, şi cum celebrul constructor a făcut greşeala de-a nu-l asculta, considerându-l un tip prea tumultuos. De aici a pornit totul. Sabbatini mi-a dat amănunte cu privire la primul motor de 12 cilindri conceput de Lamborghini, apoi despre celelalte tipuri de maşini realizate de artizan până a ajuns la Espada, cu care a devenit cel mai de temut concurent pentru Ferrari; în timp ce producția primului a urcat la 40 de maşini pe lună, a celui de-al doilea a scăzut la aproape 30, cum, în cele din urmă, au fost înghițiți de Fiat, care a preluat ambele firme.

Ştiam, în Italia automobilul reprezintă cu mult mai mult decât ceea ce înseamnă el în ochii unui englez, vest-german sau francez, să zicem. Maşina a rămas până şi astăzi în Italia „cea mai minunată jucărie inventată pentru adulți”, poate tocmai de aceea a dat țara aceasta stilişti atât de celebri ca Pininfarina, Ghia, Bertone… Când pronunță *mia machina,* italianul investeşte sentimente, poate nimic nu stârneşte mai multă invidie ca maşina, raportul psihologic este mult mai complex ca aiurea. Aşadar, nu se putea ca Sabbatini să nu se simtă afectat, afectat la modul direct, să nu-l doară că nu schimbasem încă filtrele la maşină şi am fost sigur că el o să revină la ceea ce mă interesa atât de mult.

Până una-alta era însă entuziasmat de gustul micilor, aşa că am reluat eu discuția:

— Un mecanic pe care l-am descoperit recent, pasionat motorist şi mai ales inventiv, a zis c-o să-mi facă o modificare, un fel de reducție, ca să pot folosi filtrul de ulei de Fiat-1800, iar celui de aer o să-i adapteze nişte site metalice şi astfel o să-l pot spăla în benzină.

— Improvizații! S-a opus Sabbatini.

— D e ce?

— Cum de ce? S-a aprins el din nou. Ce baie de ulei poate să aibă un Fiat-1800? Se poate ea compara cu cea a unui motor de 12 cilindri?! Ce tot vorbiți! Şi filtrul de aer? Cum să satisfacă un filtru improvizat aspirația a şase carburatoare deodată?! O să vă dau cureaua mea de rezervă... Am platine, un set de bujii... Iar la plecare o să vă dau filtrele mele.

— Ei, cum o să faceți una ca asta! Am protestat ipocrit.

Era o soluție care îmi venise în minte, dar nu cu privire la filtru, ci la anvelope. I le cumpăram pe ale lui şi ca să ajungă acasă îi dădeam anvelopele mele, cu profilul benzii de rulare şters aproape complet. Erau de dimensiuni cu totul aparte, de maşină sportivă, cauciucuri imposibil de găsit pe la noi. Nici chiar la shop-uri.

— O să fac, pentru că altfel distrugeți motorul! Să distrugi o Lamborghini din cauza unor filtre, iiih!

— Ştiu, aveți dreptate, am spus smerit şi am

relansat: În toamnă plec în Iugoslavia, ce părere aveți, aş putea găsi la ei anvelope pentru Espada?

Începuse să zică ceva despre iugoslavi, dar pe terasă a apărut Svetlana Holțec. Era cea care îmi făcuse cunoştință cu membrii grupului şi tot ea îmi şoptise câteva zile după aceea: „Adrian, vezi că te place Ortansa”.

O cunoscusem cu mulți ani în urmă, când era studentă în ultimul an, fata e bine făcută, numai că sânii ei sunt timizi şi neinspirați, pe vremea aceea nu dădeam importanță tuturor amănuntelor şi ea îmi stârnise interesul. Dar nu şi eu pe al ei. Era îndrăgostită de un asistent, cu el s-a şi măritat. Ca, după vreo trei ani, întâlnind-o în societatea unor prieteni, să-mi spună că divorțase.

A venit la masă şi m-a întrebat dacă nu i-am văzut pe ceilalți. I-am zis că nu, dar probabil trebuie să apară şi ei dintr-o clipă în alta şi i-am prezentat-o italianului. Auzindu-i numele, acesta a remarcat:

— Ca pe fiica lui Stalin.

— *Şi,* a confirmat ea cu arțag, aşezându-se. Ca imediat să adauge: Şi din dragoste pentru el.

În acele vremuri de cult fanatic, părinții Svetlanei, ilegalişti amândoi, îi dăduseră primului născut numele de Vasili, aşa cum îl chema pe fiul lui Stalin, iar fata, care venise pe lume ceva mai târziu, în 1949, o botezaseră ca pe fiica lui Iosif Vissarionovici.

— Aaa, excelent, vorbiți italiana! S-a bucurat

Georgio.

— Oarecum. Dar dumneavoastră ce limbi mai vorbiți? L-a întrebat ea cu pricină.

— Franceza. Vorbesc şi engleza, dar nu strălucit.

— Atunci ne vom putea înțelege, a spus constatativ şi, adresându-mi-se, m-a întrebat: Unde l-ai mai găsit şi pe macaronarul ăsta?

Georgio a înțeles şi a izbucnit în râs.

— *Maccheronari!* A repetat, amuzându-se.

Svetlana făcuse o gafă şi a dat s-o repare:

— E simpatic gagiul! A zis, dându-se în vânt după expresii argotice.

— Şi dumneavoastră sunteți foarte simpatică! Şi dacă prietenul meu – a continuat arătând spre mine şi numindu-mă prietenul lui – n-are nimic împotrivă, vă invit la un dans.

— Dar poate am *eu* ceva împotrivă? A remarcat Svetlana în franceză, aşa cum i se adresase Georgio, l-a privit pentru o clipă în ochi şi s-a ridicat de pe scaun. Bine, a mai zis.

În timp ce Svetlana şi Georgio se aflau pe ring, au venit Ortansa cu soții Preotu, apoi, curând, şi ceilalți. Prezentându-se tuturor „Macaronarul Georgio Sabbatini”, noua mea cunoştință s-a integrat imediat grupului, ca şi când ar fi fost prieten cu noi de când lumea, şi după o oră îşi spuneau cu toții pe nume.

Dimineața, pentru că mă apucasem să-i promit că vom mânca peşte, în loc să mă duc la plajă, am luat-o spre cherhana. Îmi făcusem cunoştințe

printre pescari de pe când nu erau încă atâția solicitanți, cu ajutorul mai multor sticle de votcă mă împrietenisem cu un şef de echipă, moş Grigore, un bătrân mucalit şi acum, oricât de asaltat ar fi fost de muşterii, el mă prefera întotdeauna pe mine. „Un moment! Striga. Am pe cineva trimis de bunică-mea a dintâi. Să văd ce-mi rămâne şi după aia...” clempănea cu buza de jos, ca de cămilă.

Era tainul lor, al pescarilor. Cu o lună în urmă îl vindeau cu şase lei kilogramul, când cererea crescuse îl făcuseră zece, unii vindeau şi cu doisprezece, dar mie moş Grigore nu-mi lua decât opt lei pe kilogram. Ştia ei că ia bani se adaugă mai mereu şi câte o sticlă de votcă rusească.

Îl întrebasem o dată ce se întâmplă cu peştele din Marea Neagră, am auzit că înainte se-mpuțea în piața Constanței. „S-a cărat şi-a cerut azil politic la turci, îmi răspunsese, râzându-şi în barbă. N-avem plase cu care să-l prindem, că peşte ar fi.” „Şi de ce n-aveți plase?” „Că nu ni le dă.” „Şi de ce nu vi le dă?” „Păi asta am vrea să ştim şi noi.”

Când am ajuns, în jurul cherhanalei erau destui amatori veniți după peşte, dar din pricina unui Aro al miliției, dădeau doar târcoale, niciunul nu îndrăznea să între în curte. Pe milițieni însă tot dorul de peşte îi adusese acolo, mai întâlnisem o dată maşina. Or fi avut repartiție de la mai-marii peste peştele prins în județ, căci maşina era trasă

la rampa de încărcare.

Două bărci se găseau acostate la țărm, numai că moş Grigore nu se afla printre pescarii ce munceau la descărcat. Era cu echipa încă în larg şi cum n-aveam decât să aştept, m-am aşezat pe o stinghie de gard ceva mai încolo. În lumina piezişă a soarelui, stavrizii sclipeau ca argintul şi eu m-am întrebat oare ce se întâmplă cu peştele prins. La export nu se duce, nu cumpără nimeni stavrizi, guvizi sau calcan, atunci unde dispare de parcă-l înghite pământul? Îl înghit fabricile de conserve? E mai rentabil pentru economie aşa? Să fi decis planificatorii că în conserve să fie trecut chiar şi guvidele sau calcanul, în loc să-l rentabilizeze prin restaurantul aflat la doi paşi de cherhana? Se poate. Nu hotărâseră oare tot ei ca biscuiții craiovenilor să fie mâncați la Constanța, iar la Craiova să fie transportați cei fabricați de constănțeni?!

Max mi-a întrerupt gândurile cu un lătrat ademenitor. Avea perfectă dreptate, tot atât de bine puteam aştepta întoarcerea pescarilor şi pe plajă, iar el, în acest timp, să se joace cu valurile. Am coborât aşadar prin viroaga săpată în mal şi după puțin timp înotam amândoi în apa caldă a mării.

Tot stavrizi scosese şi echipa lui moş Grigore şi cum ei îşi puneau deoparte tainul încă din larg, mi-a dat la coborâre săculețul cu peşte. De obicei asta însemna în jur de cinci kilograme, cam la

atâta îmi făcusem şi eu necesarul – cu Georgio eram douăsprezece guri –, însă moş Grigore a ținut să mă prevină:

— Ai grijă, am un călcănel de vreo două chile, ăla nu mi-l lua, că-l duc la un doctor în Constanța Îl vezi tu – te vede şi el... Că de doctor cine n-are nevoie?!

— Atunci mai fă-mi dumneata rost de vreo două-trei kilograme!

— Nu ştiu, să văd; pe fiecare îl aşteaptă clienții.

Se bucura de autoritate printre pescari, nu atât: ca şef de echipă şi ca mai bătrân dintre ei, ci prin câte văzuse în viață, căci moş Grigore lucrase ca marinar pe o mulțime de vase străine, nu era port să nu-l ştie. Se întorsese acasă în ’59, „că nicăieri nu poate să fie mai bine ca printre ai tăi, străinu-i străin ori unde-ai fi şi orice-ai face”.

În câte o seară, când mă poticneam la scris, luam o sticlă de „Stolicinaia” din rezerva făcută şi mă duceam la moş Grigore acasă. Pornea vorba despre ce nu-i convenea că se întâmplă în comună, că leafa paznicilor ei o plătesc, iar ăştia, în loc să facă noaptea rondul prin sat, stau la sediul primăriei să răspundă la telefon, pe la magazine şi dracu’ ştie pe unde mai stau. Îi plăcea să-l aprobi, după ce-şi vărsa focul pe cei care conduceau treburile obştei – de la el am aflat că, de la anul, magazinele din Costineşti urmau să treacă de la comerțul de stat la cel cooperatist, deci „îmbunătățirea” de care mă temusem tot avea să

se întâmple – şi începea să povestească prin câte trecuse când colindase prin lume, ba pe un vas, ba pe altul. Şi avea destule de povestit, lucrase moş Grigore şi pe „Queen Mary”...

N-a întârziat prea mult; aducea o sacoşă cu peşte.

— Ţipari. Anghile, dulci cum îi gura ibovnicii. Pe ăştia îmi dai treizeci de lei, atât mi-a spus omu’ că face, şi douăzeci pentru peştele meu.

Am plătit şi, cum se făcuse zece, n-am mai urcat dealul ca să ies la şosea, ci am luat-o de-a dreptul pe marginea plajei. Era sectorul nudiştilor, apărat de un mal înalt şi abrupt, în spatele căruia terenul era cultivat cu porumb; aici urma să găsesc o parte din grup: doctorul Preotu, arhitectul Miron cu soțiile, Svetlana, toți amatori de nudism, cărora li se alătura şi Ortansa după plecarea mea de pe plajă.

În urmă cu vreo zece zile, cineva dăduse dispoziție să fie interzis nudismul, care, vezi Doamne, ar fi exemplu rău pentru studenți, şi o patrulă de milițieni în termen, condusă de un plutonier major, barase accesul înspre partea aceasta a plajei. A doua zi accesul fusese admis cu condiția ca oamenii să nu-şi scoată costumul de baie. Apoi, cum milițienii aveau alte rosturi, altele erau treburile lor, fusese lăsat doar unul din ei şi oamenii începuseră să se lepede pe furiş de costume. Dar n-a durat nici situația asta prea

mult, căci un incident cu o doamnă în vârstă, soție de academician, a pus capăt măsurii.

Svetlana ieşea tocmai din apă. I-am dat cele două plase cu peşte, căci ea era cu distribuirea de sarcini: cine-i în ziua respectivă la rând după cumpărături, cine la curățat, cine la gătit, cine la aşezat masa... O alesese grupul în acest rol şi nu crâcnea unul. Apropiindu-mă de ei, l-am văzut pe Georgio întins lângă arhitectul Miron.

— L-ați înfiat pe broscar? M-am mirat.

— Am trimis după el dimineața, să mănânce împreună cu noi, şi a zis că vrea şi el la nudism. Aseară am continuat-o acasă. A venit cu două sticle de *whisky* şi ne-am culcat pe la trei.

Am dat bună-dimineața, şi, recunoscându-mi vocea, Georgio a exclamat plin de exuberanță:

— O, Lamborghini Espada, *mio fratello!*

N-am prea înțeles ce vrusese să spună cu vorbele astea, adică îi sunt frate întru Lamborghini Espada, şi am avut impresia că trăsese de-acum la măsea. I-am răspuns printr-un gest amical şi el m-a întrebat pe unde naiba umblu, că vin aşa de târziu.

— Umblu ca să băgați în voi diseară până nu mai puteți! Am zis cu reproş şi, luând de la Svetlana plasa cu țipari, i-am desfăcut-o sub ochi.

— *Mamma mia!* S-a entuziasmat şi a zis un cuvânt pe care nu l-am înțeles, probabil că aşa se cheamă la ei țiparul de mare, anghila. Cu toate că în franceză *anquilie* i se spune.

— Eee?! Am zis cu un zâmbet de satisfacție.

Este interjecția cea mai des folosită, ce poate îmbrăca zeci de nuanțe, mi-a plăcut să le deprind şi poate astfel, la sfârşitul celei de-a doua vizite în Italia, accentul meu era de multe ori asemuit cu al celor din regiunea Calabria.

— Este nemaipomenit!

Nu l-am contrazis, era şi părerea mea, şi, ridicând mâna în semn de salut, mi-am luat rămas bun de la ei.

— Măi habotnicule, a intervenit soția doctorului, fă şi tu o baie în mare! Zău dacă nu mi-e milă de tine: toată lumea se prăjeşte la soare, tu, pe căldura asta, stai şi lucrezi!

— Vine el şi timpul meu, nu-mi duce tu grijă!...

Seara au trimis-o pe Ortansa să mă cheme la masă.

Totul era pregătit – peştele vârfuia câteva farfurii, sos de mărar în străchini de lut, două mămăligi enorme abureau pe funduri de lemn; sub geamlâc, Georgio se cinstea cu băieții dintr-o sticlă de *whisky.* Au început să țipe văzându-mă, dar Svetlana nu m-a lăsat între ei şi m-a dus să mă spăl cu periuța pe mâini.

De la început Georgio s-a cam codit, când a văzut însă cum ne înfigem cu toții ca nişte hămesiți, cu o mână în peşte, cu cealaltă în mămăligă, cum treceam peştele prin sosul de mărar, ne-a imitat şi nu s-a mai oprit. Exclama mereu *„Divino! Divino!”,* dar nimeni nu-l băga în

seamă. Poate tocmai de aceea, că erau de aceeaşi părere cu el.

Vinul nu era cine ştie ce soi, de lei 12,50 sticla, cunoaşteți, dar şi el şi apa minerală fuseseră băgate de la prânz în fântână, cui să-i mai pese c-ar putea fi din surcele?! Era destul, fusese adus alt rând de farfurii cu peşte prăjit, în străchini se mai pusese sos de mărar şi ritmul mâinilor a scăzut. S-a legat în schimb vorba. Apoi Mihai Mărăcine, un cunoscut scenograf, a scos casetofonul pe rama ferestrei, s-a dansat, doctorul Preotu ne-a cântat la mandolină şi din nou s-a dansat, aşa s-a şi încheiat seara.

Îmi propusesem să beau cu măsură paharul, ca să nu-mi simt a doua zi capul ca o varză bâhlită, dar până la urmă m-am lăsat antrenat, şi astfel, când Georgio mi-a propus să mergem pe terasă la „Doina”, n-am zis nu, am acceptat. Aş putea spune chiar că nutream şi eu un asemenea gând, pur şi simplu mi-a luat-o înainte. Asta e, oameni buni, de ce să mă dau după deget?! Te abții, te abții şi-odată scapi boii. Nu-i scăpasem însă prea rău.

Un timp am vorbit despre cei de care ne despărțiserăm. De fapt, mai mult el a vorbit, lăudând pe fiecare în parte şi revenind tot timpul la Svetlana. Proceda însă în aşa fel încât să afle mereu câte ceva despre ea. Asta nu mi-a plăcut. Nu mi-a plăcut în special că se pricepea să tragă de limbă. Iar treaba asta o făcea cu o abilitate incontestabilă şi mai ales cu ştiință, dobândită

parcă în cadrul unor cursuri anume şi practicată apoi îndelung. Nu era doar o impresie, propunerea lui avea să explodeze în curând.

— Dar stai să-ți spun ceva, a zis la un moment dat cu un zâmbet dezinvolt şi în acelaşi timp de natură să mă intrige. Stând pe plajă, mi-a venit în minte ideea că am putea realiza amândoi o combinație. O combinație reciproc avantajoasă. Dar mai ales pentru tine avantajoasă…

Aici a făcut o pauză şi a aşteptat să spun ceva. N-am spus, încercam să-mi limpezesc mintea. Nu pot suferi indivizii vicleni, iar când unul din ăştia se arată interesat să-mi creeze vreun avantaj, un avantaj cât de mic, sunt în stare să mă trezesc şi din cea mai cruntă beție. Georgio tăcea şi atunci m-am mirat:

— Cum asta?

— Este vorba şi de maşina ta… În sensul că ți-ai putea procura pentru ea tot ce ai nevoie… De aici a şi pornit ideea mea. Dar în special este vorba de o realizare mult mai substanțială pentru tine.

„Deci iar pentru mine!” Georgio era exact altruistul care-mi lipsea – să-mi trăiască! –, mă dau de ceasu’ morții după tipi care să-mi poarte grija intereselor mele!

— Te-ascult, am zis în pauza care iar o făcuse.

— Care-i situația… Urmează ca după vreo şapte zile să-mi continui drumul în Grecia… Îți propun să-l faci tu. În loc să pleci la toamnă în Iugoslavia, du-te acum în Grecia!

Nu înțelegeam ce urmărea, dar că urmărea ceva era neîndoielnic; propunerea lui avea bătaie lungă, desigur.

— Ce, în Grecia se vând cauciucuri sau piese pentru Espada pe lei? Am râs. Este țara cu prețurile cele mai mari la maşini! De trei ori mai mari ca în Vest!

— Ai mai fost?

— Am fost.

— Foarte bine. Nu. Soluția este alta. Facem o listă de ce ai nevoie, telefonez reprezentanței din Roma ca să trimită piesele cu avionul la Atena pe numele tău... Eşti obligat însă să le scoți din Grecia exact cum le primeşti. Altfel îți pun nişte taxe... Nişte taxe care depăşesc de trei ori valoarea pieselor. Adică cam atât cât s-ar vinde ele în Grecia. Asta ca să nu recurgă ai lor la tot felul de şmecherii.

Auzisem ceva în acest sens. Aprinzând o țigară, m-am prefăcut încurcat.

— Mi-ar fi convenit să pun piesele la maşină. Mai ales cauciucurile. Ca să nu plătesc vamă...

— N-ai avea cum, pentru că drumul va trebui să-l faci cu maşina mea. E-o condiție!

Am dat să vorbesc, dar nu m-a lăsat.

— Ştiu ce vrei să spui. Schimbăm numerele de înmatriculare. Nu-i mare lucru, se potrivesc perfect la găuri; sunt găurile maşinii. Eu rămân cu a ta la Costineşti, cu număr de Roma, iar tu pleci cu a mea având număr românesc.

— Şi seria motorului?

— Stă cineva să se uite?! Mai ales când eşti c-o Lamborghini Espada?! Nu mi s-a întâmplat niciodată. Şi cred că nici ție.

— Să zicem. Dar de ce această condiție?

— Ai fi dispus să faci drumul? Şi m-a ațintit cu degetul, ca şi când ar fi vrut un răspuns tranşant – da sau nu.

— Ar trebui să aflu mai întâi despre ce este vorba, am spus nedecis.

— Avantajele vor fi foarte mari! Piesele pentru maşină sunt, ca să spun aşa, printre altele... Numai că la voi sunt probleme cu obținerea paşaportului...

— Eu n-am probleme din astea, am negat ferm. Am fost plecat nu o dată... Şi o cunoştință de-a mea, cu relații în acest domeniu, îmi poate rezolva viza în două-trei zile. Nu ştii cum e? Totu-i să ai cunoştințe...

Sabbatini şi-a mângâiat cu degetul buza de jos, a spus un „da” ca pentru sine şi şi-a aprins pipa.

— Maşina mea, a spus parcă hotărându-se, este pregătită să aducă de-acolo ceva. Ce anume nu ştiu nici eu. Aşa cum nu ştiu în ce mod a fost pregătită. Pot să spun că bănuiesc. Un compartiment secret... sau cam aşa ceva. Nu te gândi la stupefiante... Omul pentru care fac drumul acesta are o poziție socială cu mult prea însemnată ca să rişte implicații! În orice caz, acel ceva care trebuie adus din Grecia este de mare

valoare, altfel n-aş putea să-ți ofer pentru acest drum douăzeci de mii de dolari!

— E-o sumă! Am recunoscut cu respect.

— Este.

— Bine, dar acolo eşti aşteptat tu şi nu eu!

— Este aşteptată maşina. Amănunte nu pot să-ți dau decât atunci când te voi conduce la graniță. Înțelegi…

— Înțeleg, dar…

— Pot să-ți spun doar că te vei duce la una din agențiile de turism dintr-un anumit oraş, unde te vei referi la o comandă sosită din Roma pentru o excursie achitată de Georgio Sabbatini… Şi… Şi vei mai spune ceva, şi privirea i-a alunecat într-o parte.

— Am înțeles.

— Ai înțeles probabil şi de ce prefer să pleci cu şi nu eu? Diminuându-mi partea mea de câştig?

— Nu, asta n-am înțeles. Mi se învârtesc toate în cap.

Cam bănuiam de ce, însă întotdeauna am fost de părere că omul are două urechi, dar numai o singură gură – eu trebuia să ascult, iar el să vorbească.

A râs, a ciocnit paharul de-al meu, dând noroc şi îndemnându-mă să beau, şi a început să-mi explice:

— M-am băgat în chestia asta nu pentru că aş fi presat de nevoi materiale… N-are chiar fitecine o Lamborghini! Nu ştiu cât poate fi în Germania

Federală o Espada de ocazie… În Italia, însă, una nouă se ridică în jurul a două treimi din preţul unui Rolls. Şi tu ştii probabil că la noi taxele fiscale sunt raportate la numărul de cilindri. Aşa că o chitanţă de plată a impozitului pentru o maşină de doisprezece cilindri este ea însăşi o carte de vizită! O carte de vizită dintre cele mai costisitoare; cheltuielile trebuie să fie la nivelul maşinii… Trebuie să te laşi peste tot despuiat… îmi dă mâna, n-am de ce să mă vait. Am moştenit de la taică-meu o tipografie şi o casă de editură, Casa de editură Sabbatini, fondată încă de bunicul meu. Le-am moştenit împreună c-un frate, el conduce editura, eu mă ocup de tipografie… Trebuie să-ţi mărturisesc că produc atât cât să ajungă pentru zece fraţi, nu pentru doi!

Era o minciună împuţită, pentru că Sabbatini îi declarase aseară Svetlanei, în timp ce dansau, că-i doctor în drept. Dar eu nici atunci nu-l crezusem. „Nu ştii cum e în Italia, toţi sunt *dottore* la ei! Şi fii sigură că oricât ar fi el de doctor, nu din asta şi-a luat el maşina!” spusesem, ştiind foarte bine că doar un om de afaceri îşi poate permite să ţină o maşină ca Lamborghini Espada. Şi, iată, afacerile lui Sabbatini erau contrabanda. Dacă nu chiar spionajul.

— Drumul pe care-l fac, a continuat Georgio, este pentru un unchi; lucrul e prea delicat să fi avut încredere într-un străin. Ţi-am zis că poziţia lui socială… Dar *hobby*-urile se plătesc, nu? Nu

putea să-mi ceară să fac drumul degeaba!...

Alt sos de gogoşi. Turnându-mi-l, se prefăcuse furat, chipurile, de adevăruri care îl abătuseră de la ideea inițială.

— Nu mi-ai spus însă de ce preferi să merg în locul tău, i-am amintit.

— Da, ai dreptate. Voi fi foarte sincer.

— Îmi place cum sună! Am spus fără să vreau.

— Voi fi. O maşină dintr-o țară socialistă nu trezeşte suspiciuni la vamă. Nu pune probleme, în sensul celor avute în vedere de mine. Iar una din România – vameşilor greci, cu atât mai puțin.

Într-adevăr aici nu mințise, raționamentul lui era corect.

— Te-ai gândit la asta?

— Să-ți spun cinstit, nu.

— Am dreptate, deci?

— Da, aşa este. O dată însă, când am trecut din Elveția în Italia, pe la Brissago, ca să înconjur lacul Maggiore, un vameş mi-a cerut să ies din coloană şi să trag mai încolo, pe dreapta. M-am supus, întrebându-mă ce naiba vrea de la mine. Aveam pe atunci un Renault 16 şi, din comoditate, țineam unele lucruri pe canapeaua din spate. Învelite c-o pătură. M-a pus s-o ridic şi a izbucnit în râs când a văzut ce ascundea ea vederii.

— Pentru că țigările sunt ieftine în Elveția, iar în Italia foarte scumpe. Aşa că se face o contrabandă pe rupte. În Italia sper că n-ai mai ținut bagaje în spate...

— Nu, am băgat totul în portbagaj. Numai că renumele ăsta a început să fie speculat de tot felul de pişicheri. Ştiu pe cineva care a scos nişte bani frumuşei din faptul că fusese furat. Era într-o excursie cu nevastă-sa, la granița voastră a făcut o asigurare contra furtului din maşină şi ca să tenteze a adus valizele în habitaclu. Valize arătoase, dar umplute cu tot felul de boarfe. De-ale lui, de-ale nevesti-si... De care nu ştiau cum să scape acasă. I-au spart maşina încă la Padova. Poliția a constatat furtul, iar societatea de asigurări i-a numărat suma pentru care făcuse asigurarea. Era foarte fericit că vă trăsese pe sfoară. Pentru că în urmă cu doi ani fusese furat la Milano de-a binelea. Cât mai e dolarul acum?

— În jur de opt sute de lire.

— Înseamnă că prețurile s-au dublat. În comparație cu ce ştiam eu... Căci între timp dolarul a scăzut destul de serios.

— Când ai fost ultima oară?

— Acum trei ani.

— Să-ți spun cât a ajuns kilogramul de carne de vacă?...

— Nu, că te-ar putea auzi vreun administrator de-al nostru şi cine ştie ce idee ar putea să-i mai vină!

Sabbatini a râs şi i-am propus să mergem. Divagasem special pentru a dezamorsa situația, convenindu-mi ca discuția să se termine fără ca eu să-i fi dat un răspuns. Voiam să vorbesc mai

întâi cu maiorul Pascu la telefon, să vorbesc imediat după despărțirea de Georgio. Am fost un naiv – probabil din cauza alcoolului – pentru că Sabbatini m-a întors cu brutalitate de unde plecasem.

— Cum adică să mergem? Asta ce glumă mai e?
— Nu vezi c-am rămas aproape ultimii?!
— Ți-am făcut o propunere!...
— Trebuie să mă mai gândesc.
— La ce?
— La multe. La riscul pe care mi-l asum...
— Nu rişti nimic. Totu-i să n-ai un accident cu maşina. Conduci bine, am văzut cum ai întors Espada când am plecat din Olimp, dar la acest drum nu te baza, te rog, pe reflexele tale! Te rog foarte mult! Un şofard poate fi oricând cu mult mai periculos decât poleiul sau mâzga!
— N-am spus încă „da”...
— Ce te reține?
— O să-ți dau mâine răspunsul. Cei puțin o condiție voi avea şi eu de pus!... Lasă-mă să mă gândesc bine la ea, pentru că, iată, acum nu mă pot aduna. Zău nu mă pot aduna.
— Şi care ar fi în principiu această condiție? În principiu. De ce natură ar fi ea, mă rog?
— Suntem doi oameni care abia ne-am cunoscut... Nimic nu ne îndreptățeşte să avem încredere unul în celălalt... Nu?
— Eu am.

— Asta te priveşte…

— Am înțeles: te îndoieşti că-ți voi da suma promisă.

— Se poate spune şi aşa.

— Cu alte cuvinte?

— Cu alte cuvinte vreau garanții. Dar treburile astea se cer rumegate. N-am mintea clară acum. Am băut… Ți le voi formula mâine. Încă dimineața. Pentru a putea pleca imediat la Bucureşti, în cazul în care vei accepta condiția mea.

Sabbatini s-a jucat cu paharul şi după un timp de tăcere a spus că este în regulă.

Casa unde locuia ne era în drum, când am ajuns m-a invitat înăuntru să bem câte o gură de *whisky*. Am acceptat, ca să nu i se pară că mă grăbesc undeva. Aşa că am uscat câteva păhărele. Am stabilit că întâlnirea de a doua zi va avea loc la micul dejun pe terasă la „Doina” şi în cele din urmă ne-am urat reciproc noapte bună.

Nimerisem iar într-o chestie deocheată. Lucrul mergea destul de bine, scrisesem aproape două sute de pagini, făceam şi o oră, două de plajă, un punct pozitiv era şi Ortansa… Numai dracu’ mă pusese s-o duc la „Trattoria” din Olimp să mănânce ea *pizza!* Oameni buni, asta-i partea proastă la mine – sunt prea atent cu femeile.

Dornic de noutăți bucureştene, sunam din când în când un prieten, aşa că rezerva de monede pe care o țineam într-un pahar îmi prindea acum cât se poate de bine. Am luat-o pe toată, împărțind-o

prin buzunare – convorbirea cu Pascu avea să dureze, desigur – şi m-am înfiinţat la cabinele cu automate din holul Telefoanelor.

Primul aparat s-a dovedit defect, dar el mi-a declarat asta abia după ce m-a încasat de trei lei. În schimb, cel de-al doilea a fost mai mult decât onest: mi-a servit tonul fără nicio monedă. Ei bine, oricât aş fi eu de *nou* ca om, la nivelul *climatului de curăţenie morală al societăţii pe care o edificăm,* gândindu-mă la convorbirile adiţionale cu care mă taxează Telefoanele chiar şi în lunile când nu-i nimeni acasă, n-am putut să nu dau un bobârnac proceselor de conştiinţă în curs de formare şi să nu rămân la aparat.

Ascultând soneria, mi-am zis cu teamă că Emil ar putea să fie plecat în provincie. Aura însă trebuia să fie acasă; voi intra, prin intermediul ei, în legătură cu colonelul Dumitru.

A răspuns Emil, dar cu o voce parcă străină.

— Dormeai? Am întrebat prosteşte.

— Cine-i la telefon?

— Ce dracu', Emile, nu mă mai recunoşti?! Adrian.

— A, noroc. Da cât e ceasu'?

— Cred că-i două.

Mi-a zis o vorbă duioasă şi m-a întrebat dacă asta e oră de dat telefon.

— Nu e, te rog să mă scuzi faţă de Aura.

— Aura e la maternitate, trebuie să nască. Sunt de două nopţi nedormit…

— Păi ce, naşti tu?

— Istețule, n-am dormit pentru c-am avut treabă! Şi-am căzut frânt.

— Iartă-mă. Eu nu te-am sunat însă că m-a apucat dorul de tine; s-a întâmplat ceva.

— Iar s-a-ntâmplat? Ție mereu ți se-ntâmplă!

— Da, am o baftă teribilă la chestii din astea! Din cauza maşinii, din cauza Espadei e toată povestea.

— Spune! A zis cu lehamite.

I-am relatat cum îl cunoscusem pe Sabbatini, i-am dat amănunte asupra propunerii lui şi Pascu m-a întrerupt:

— Ştiam că lucrezi la un alt subiect... Ăsta-i un roman nou?

— Emile, tot ce ți-am povestit e cât se poate de adevărat! Dar n-ar fi exclus ca din povestea asta să iasă şi un subiect pentru o carte. Eu mă gândeam cum să vânez nişte piese de Espada, iar ei cum să mă vâneze pe mine!

— Totuşi tu eşti băut! Sau ai ținut limba în congelator până acum?

— Am băut cu italianul... Dar sunt totalmente treaz, te rog să mă crezi! Limba... poate, nu zic... În rest însă, totu-i perfect.

— Dar el, italianul cum e? Nu ți-ai format o părere?

— Face pe omul de viață... Pe omul de lume... Pe omul cu bani... Unei prietene din cercul meu de amici i-a zis că-i doctor în drept, mie mi-a turnat c-ar avea o tipografie, de-acolo îi curg banii... Bea

de stinge, dar şi asta ține tot de regie. Şi mai ales ştie să tragă de limbă. E şcolit în de-al de-astea, îți spun eu! Aici e vorba de droguri, Emile, dacă mi-a oferit el atâția bani ca să fac drumul în Grecia! De-o cantitate mare de droguri! Şi-ar putea fi şi altceva: vrea să mă compromită. Compromiți şi-apoi şantajezi. Număr de circulație luat de la altă maşină, bani, cauciucuri... Şi cine ştie ce mai are el în vedere!... Când mi-a zis de combinație, la asta m-am gândit. Putea s-ajungă în Grecia cu feribotul!... Era mult mai simplu şi mai scurt drumul! Ce caută prin România în Grecia? De ce n-a luat-o prin Iugoslavia?

— Ce condiție te-ai gândit să-i pui?

— Să-mi deschidă un cont la o bancă elvețiană. Telegrafic. Iar când mă-ntorc, să-mi dea confirmarea. Voi o să puteți controla... Ca şi comanda pentru piese pe care o s-o facă în Italia.

— Atunci vino la Bucureşti, bine?

— Bine pe dracu'! Iar am dat de bucluc.

— Ce, nu-ți place?

— Ție ți-ar conveni să faci de două ori scarlatină?

3

Am adormit greu şi întrebându-mă întruna ce naiba caut eu în povestea asta idioată care, iată, mă scotea din albia mea şi mă arunca dracu' ştie

în ce întâmplări. În somn mi-am schimbat, se vede, părerea – subconştientul lucrează, el nu beneficiază de pauză – pentru că m-am trezit cu un plan gata făcut şi care mi s-a părut absolut grandios. Îi voi cere lui Sabbatini să-mi împrumute maşina, o voi duce la Bucureşti şi, luând-o la puricat, specialiştii Securității îşi vor putea da seama ce urmează ea să transporte din Grecia, dacă într-adevăr despre asta e vorba.

Bându-mi cafeaua, entuziasmul a început să-mi scadă treptat. În primul rând a trebuit să răspund la întrebarea dacă italianul va fi de acord să mi-o împrumute. Şi mi-am zis că el va respinge fără doar şi poate cererea mea. Ba mai mult, ea îl va pune pe gânduri, trezindu-i bănuieli că vreau să-l trişez. Iar asemenea bănuieli ar putea să se soldeze cât se poate de prost pentru mine – mafioții ăştia te trimit pe lumea ailaltă aşa cum tu ai duce mâna la gură când căşti sau strănuți.

Într-adevăr, mare lucru e dimineața o cafea dulce – mie aşa-mi place prima cafea, dulce să fie, zahărul îți stimulează gândirea… Şi spunându-mi toate acestea, am simțit nevoia unei bomboane de mentă, o nevoie acută, inexorabilă. Împlinisem două luni de când, cu o voință extremă şi ducând o luptă acerbă cu mine, mă lăsasem de bomboane de mentă şi totuşi organismul, iată, cerea, creierul tânjea, îmi impunea, hipopotamul, să-l supravoltez c-o bomboană de mentă. Ei, draci bălțați!

Am luat repede o *Star lake*, ați auzit probabil de marca asta de țigări chinezeşti cu mentol. S-au găsit un timp la Costineşti şi m-am aprovizionat cu nouă cartuşe – porția pe trei luni – ca să-mi ajut voința cu ele. Aprinzând-o, mi-a venit însă şi mai tare dorul după o bomboană de mentă. „Termină!” m-am burzuluit împotrivă-mi.

Era şase şi ceva, oră tocmai bună de plecat la un drum ca cel pe care aveam să-l fac în ziua aceea, ca să scap dacă nu de nebunia de pe şosele a vârfului de sezon, cel puțin de căldură. Ştiu însă un traseu care evită oraşele Slobozia şi Urziceni, un traseu complet liber. Şi când spun liber, înțeleg maximum douăzeci de maşini cu care te-ai putea întâlni.

Nu, nu prin Călăraşi... Oameni buni, nu vi-l spun. Ar însemna să-mi trag singur palme. Poanta mi-a dat-o un prieten, blestemat să le facă pe toate cu har, chiar dacă bate un cui, conduce maşina sau scrie o carte, un prieten de suflet cum n-am prea avut.

Sabbatini dormea probabil neîntors şi nu era exclus ca el să apară la micul dejun abia pe la zece. N-aveam încotro, un semn cât de mic, de neînsemnat de grabă sau nerăbdare putea să-i trezească întrebări sau chiar bănuieli. Şi cum Max mă privea dojenitor de lângă uşă, am zis că cel mai bun lucru ar fi să fac o baie în mare. Din pricina vinului, de surcele se vede, capul îmi era încins ca o etuvă. Asta-i când te prosteşti seara cu băutură.

— Ia nu mă mai mustra atâta!... m-am strofolit la cățel. De azi înainte, fiecare vorbă, fiecare gest trebuie gândite, cumpănite, măsurate, judecate şi răsjudecate. Tu nu ştii, că n-ai participat la şedința de-aseară cu mafiotul... îți spun eu: iar am zbârcit-o! Abia aşteptam clipa asta, am mormăit.

Lui Max, însă, puțin îi păsa, a luat-o țanțoş înainte pe drum, grăbind tot mai mult paşii. La alimentara se descărca dintr-o maşină frigorifică carne, salam, şuncă de Praga, crenvurşti, crenvurşti adevărați ca şi şunca, mirosul răspândit era cât se poate de îmbietor, ei bine! Foxterierul nu numai că nu s-a oprit, dar nici măcar n-a întors capul.

Nimic nu te înviorează ca o baie în mare. Stând la soare, am trecut lucrurile din nou în revistă, am plănuit amănunțit cum aveam să fac şi să dreg, am hotărât să i-l dau Ortansei pe Max, ca să n-am grija lui la Bucureşti, şi. După o nouă baie, am luat drumul restaurantului „Doina”.

Plaja se umpluse de lume, dar amicii nu apăruseră încă; mâncau în comun şi cu tot felul de dichisuri, astfel că treaba dura. În schimb, Georgio era de-acum instalat la o masă şi încerca să citească într-un ziar românesc. Să-mi arate probabil cât de intelectual este el! Şi chiar aşa şi părea; avea o înfățişare plăcută, fața destinsă, lustruită şi netedă, era mereu zâmbitoare... în orice caz, nu arăta a gangster sau contrabandist. Cu înfățişarea asta surâzătoare se strecoară el

printre degetele lungi ale vameşilor, fir-ar el de mafiot!

Când m-am apropiat, a dat ziarul la o parte şi m-a privit încercând parcă să-mi citească pe față gândurile cu care veneam.

— Eşti gala de luptă... a zis şi în colțul buzelor i-a fluturat un zâmbet zeflemitor.

Era bun psiholog.

— Asta de unde-ai mai scos-o? Am încercat să parez.

— Te rog, m-a invitat să iau loc arătând spre un scaun. Aşa mi s-a părut. Ai o expresie mult mai decisă...

— Normal, am avut timp să reflectez.

— Azi-noapte?

Întrebarea a fost pusă cu un ton de indiferență, însă ea a trezit în mine o alarmă. Ştiam... nu fusesem urmărit pe drumul spre Telefoane... Dar dacă mă căutase acasă, sub un pretext oarecare, în timp ce discutam cu Pascu la telefon?

— Vin de pe plajă... Vezi lucrurile mult mai dar după baie în mare.

Chelnerul i-a adus ouă la pahar şi o cafea turcească şi am făcut la rându-mi comanda: pâine prăjită, unt, miere, ceai, apoi omletă cu roşii şi cu puțin caşcaval, o cafea şi i-am cerut să-i facă şi cățelului o omletă, fără roşii şi caşcaval, dar cu pâine multă în ea. Cățeii au liber la ouă, lor carnea le dăunează.

— Deci, pleci la Bucureşti? A remarcat Georgio

deodată.

— Am spus eu asta? M-am mirat.

— Ai comandat o grămadă de lucruri!...

— Întotdeauna mănânc dimineața mai zdravăn. Nu chiar un *breakfast*... pe aproape.

— Deci, nu pleci?

— Nici asta n-am spus.

În atitudinea lui Sabbatini intervenise o nuanță de ironie pe care nu mi-o puteam explica. Aseară băuse cât să încapă în. Trei, oricât ar fi fost de rezistent, alcoolul diminuează controlul... în cazul acesta ce-ar putea să însemne uşoara notă de superioritate şi aş zice de dezinteres ce răzbea abia perceptibil din atitudinea lui?

— Nu, n-ai spus... a zis ca printre altele.

Terminând de mâncat, şi-a adus cafeaua în față, a scos din geanta de plajă o sticluță de „Teachers" şi şi-a turnat puțin *whisky* în cafea.

— Vrei? M-a îndemnat.

— Îți mulțumesc, nu beau niciodată alcool dimineața. Şi în niciun caz înainte de-a pune ceva în gură.

— Sigur, nu înainte... Dar după aceea bag nişte *whisky* în mine. Sec şi fără gheață. Aşa mă simt cel mai bine.

Zicând asta, a tras o duşcă zdravănă din sticlă. În timp ce îşi înfunda tacticos pipa, mi-am aruncat ochii pe ziar şi el a remarcat deodată:

— O să fie o treabă curată...

— N-am auzit încă să plătească cineva douăzeci

de mii de dolari pentru o treabă curată!

— Vreo douăzeci şi trei... m-a corectat neglijent. Cauciucurile, piesele celelalte... Drumul...

— Douăzeci şi trei... am acceptat.

A venit chelnerul. Aşezând prima tranşă a comenzii, m-a rugat să-l scuz, a întârziat ca să se prăjească pâinea mai bine. Să auzi asemenea vorbe spuse de-o gură de chelner a devenit o rară plăcere. Şi n-ar trebui să fie aşa.

Fără a mai aştepta să-i zic poftă bună, Max se apucase de hăpăit din omletă; m-am pregătit să-l imit şi am întins unt pe pâinea prăjită.

— Aş zice să vorbeşti, că de asta ne-am întâlnit! L-am auzit pe Sabbatini îndemnându-mă.

Ceva, ca o presimțire, ca un abur nevăzut, îmi spunea că italianul încerca un sentiment de regret pentru că-mi propusese afacerea. Sau poate considera doar că-mi dezvăluise prea multe şi regretul lui de aici provenea? I-am comunicat condiția mea, cu senzația că mafiotul o va respinge imediat ca să-mi scape din mână.

— E foarte normal, nu? Am mai spus. E-o garanție absolut legitimă; nu putem lucra pe încredere. Pe încredere în materie de bani, mai ales!

— Când vrei să telegrafiez?

— Pentru formarea contului meu?

— Exact.

— Indiferent. Totu-i să-mi prezinți confirmarea atunci când mă întorc. Îmi dai confirmarea – îți

predau maşina.

— În regulă! A zis ferm şi fără să ezite. Când pleci la Bucureşti?

— Acum. Scot maşina din curte şi plec. Să-mi împrumuți însă cureaua ta de rezervă, ca să n-am vreo surpriză pe drum.

— Prin urmare, nu bei? Şi a dus sticluța la gură. Prietenilor ce-ai de gând să le spui?

— C-am fost chemat la Bucureşti pentru că mi-a ieşit paşaportul. Paşaportul pentru Grecia.

— Deci speri să-l obții în câteva zile?

— Ți-am zis că pot rezolva...

— Pentru piese telegrafiez după ce văd paşaportul. O.K.? În ziua plecării.

— Ți-am cerut eu s-o faci înainte?

— Te vor aştepta la Pireu când ajungi. Îți voi da amănunte. Toate amănuntele. În toate privințele.

Aseară îmi spusese că piesele mă vor aştepta la Atena... De ce-o schimbase? De ce se referise acum la Pireu?

Aveau să fie trimise cu avionul, nu cu vaporul! Am lăsat-o baltă, să nu creadă că-l trag de limbă în felul acesta; n-aveam nevoie să-i creez suspiciuni inutile.

Era sfârşit de serie probabil, abia scăpăm de-o coloană (Îmi sunt total antipatice coloanele de maşini, nu poți să ştii niciodată ce manevră are să-i treacă prin cap celui din față sau ce fel de conducător ai în spate, dacă la o frână mai bruscă de-a ta n-o să-ți facă zob portbagajul, ca să nu

spun că sunt unii care se țin kilometri întregi după câte-un camion, tot gândindu-se şi gândindu-se dacă să-l depăşească sau nu, astfel că strâng după ei zeci de maşini), aşadar, abia scăpăm de-o coloană şi dădeam peste alta. Iar din sens invers curgeau şi mai multe maşini.

Ca să ies din iureşul ăsta n-am mai aşteptat să ajung la Slobozia, iar la indicatorul rutier „Călăraşi” s-o iau pe breteaua de vreo 20 de kilometri care te scoate cam la jumătatea şoselei Feteşti-Lehliu şi, la scurt timp după ce-am trecut peste podul de la Giurgeni, am virat la stângă spre Feteşti. Drumul e ceva mai lung decât prin breteaua de dinainte de Slobozia, dar ce importantă pot avea zece kilometri în plus față de posibilitatea de-a reduce aproape la minimum riscul de accident?! Ca să nu mai vorbesc că puteam realiza o medie orară mai bună.

Ca de fiecare dată, şoseaua era incredibil de liberă (din obişnuință, dintr-un automatism sau chiar din conservatorism, oamenii o iau, când pleacă sau vin de la mare, pe drumul clasic, Urziceni-Slobozia, uitând că cel mai bun drum e cel care este mai liber), în stânga şi în dreapta se desfăşurau nesfârşite lanuri cu porumb, ştiuleții erau tocmai buni de pus în oală... Oameni buni, în „oala minune” se fac cel mai grozav! De obicei, opresc maşina şi fur câțiva... O să-mi spuneți că nu-i frumos, că-i o faptă reprobabilă, mă rog, aşa o fi, dar la câți putrezesc iarna pe câmp... În

primăvară morcovii se vindeau la piață – şi când spun piață, înțeleg țărani, căci la Aprozar nu fuseseră văzuți de câteva luni – cu 14 lei kilogramul, ca portocalele, iar într-un C.A.P. Fuseseră băgate plugurile în 8 (opt) hectare cu morcovi, rămaşi în pământ peste iarnă! Mie însă gândurile nu-mi erau la porumb, începusem să-mi fac planul călătoriei în Grecia şi ele îmi zburau la cunoscuți şi la prieteni, la cadourile pe care urma să le cumpăr, ce cadou aveam să duc fiecărui membru al celor două familii.

Le cunoscusem prin intermediul unor pățanii cu urmări aproape necrezut de similare…

4

Veneam din Italia, eram pe drumul de întoarcere prin Grecia şi mai ales eram la fund cu banii. Într-o asemenea situație, prima grijă este benzina, toate celelalte cad pe planul al doilea. Făcusem plinul, asta mă sărăcise complet, căci în Grecia încă de pe atunci, când nimănui nu i-ar fi trecut prin cap că s-ar putea ivi „criza”, benzina era cât se poate de scumpă – unsprezece drahme litrul, deci, după o anumită paritate, cam toți atâția lei.

Dar eu nu aveam de gând să mă opresc la Salonic, îl ştiam, văzusem fosta capitală a Macedoniei lui Filip şi Alexandru cel Mare cu doi ani în urmă, şi calculasem să ajung până la

graniță cu cel mult trei sferturi de rezervor. Pentru tranzitarea Bulgariei nu se ridica nicio problemă, aveam asupra mea cecuri bancare în valoare de o mie de lei, rămase intacte, deoarece fusesem nevoit să renunț la o parte din excursie şi în loc să trec prin Ungaria (unde aş fi schimbat o parte din ele în forinți) spre Germania Federală, făcusem drumul, prin Iugoslavia, spre Italia.

Mai aveam vreo douăzeci de kilometri până la Salonic când, brusc, motorul a început să „tuşească” şi imediat s-a oprit. Întâi am crezut că s-a întâmplat ceva la aprindere sau că o murdărie, un gunoi aflat în benzină a ajuns în jiclorul principal al carburatorului. Folosisem elanul maşinii, o scosesem de pe şosea pe acostament şi m-am apucat să văd ce se întâmplase.

După două ore de chin, în care mă făcusem ca dracu’ pe mâini, am stabilit că nu era vorba nici despre o pană de aprindere, nici de înfundarea vreunui jiclor – rămăsesem pur şi simplu fără benzină, limba indicatorului de la bord arăta clar acest lucru. Arăta, numai că eu m-am dus să-l sondez abia după ce epuizasem tot ce ştiam în materie de aprindere şi carburație.

Nu putea fi o „pană a prostului”, calculasem corect kilometrii, consumul, deci tot se întâmplase ceva, o defecțiune tot exista. Mi-am pregătit un ness şi am început să trec în revistă posibilele defecțiuni. Şi, în cele din urmă, mi-am zis că tot la carburator trebuia căutată cauza consumului

excesiv, anormal de excesiv, de benzină.

L-am luat, cum spun mecanicii, la întrebări şi am descoperit-o. Aveam primul tip de Renault 16 care intrase în țară, carburatorul era cu „şoc” automat, la Renault 10, ca şi la alte maşini, acest sistem dăduse bune rezultate, mai ales că, pe atunci, era la modă teoria încălzirii prealabile a motorului, teorie totalmente falsă şi mai ales păgubitoare. Dar iată că la Renault 16 acest sistem – mai târziu am aflat – avea defecțiuni din construcție. Din pricina asta, probabil, uzina a revenit la cel clasic, cu „şocul” de mână, treaba ta dacă uiți” șocul” tras. Eu nu avusesem ce să uit, îl „uitase” automatul aşa.

Am ieşit pe şosea şi am început să fac semne de oprire celor care veneau dintr-o direcție sau cealaltă. N-a oprit nimeni. Nici la noi colegii de volan nu opresc, cu toate că A.C.R.-ul a încercat o acțiune educativă în acest sens. Din păcate insuficient susținută şi luată în derâdere de cei care ar fi trebuit primii s-o promoveze.

Ca să fiu mai explicit, am luat bidonul de 2 litri păstrat întotdeauna plin cu apă, în portbagaj, am vărsat conținutul şi am reeditat încercările de-a opri o maşină. Ridicam cu o mână bidonul şi cu cealaltă arătam cât se poate de clar ce doresc, că rămăsesem fără benzină.

Am avut noroc, conducătorul unui Volkswagen cu număr grecesc a frânat şi a venit în marşarier. I-am alergat în întâmpinare.

„Benzin, am zis când a oprit. *Kaput benzin”.*

„Benzin”, a repetat în semn că înțelesese şi s-a îndreptat spre Renault ca şi când ar fi vrut să vadă de ce rămăsesem în pană.

Maşina era la doi paşi, grecul s-a uitat la numărul de circulație şi s-a întors brusc pe călcâie, cu o față radioasă de parcă ar fi avut o revelație fericită.

„Ceauşescu!” a spus pronunțând numele cu acea zezeire specifică grecilor când folosesc un cuvânt într-o limbă străină şi căruia îi dau astfel o grație copilărească.

„Ceauşescu!” am confirmat, zâmbind din pricina neaşteptatei remarci.

Mi-a făcut semn să rămân locului, se va întoarce îndată. Am vrut să-i dau bidonul, a refuzat să-l ia şi a repetat cu şi mai multă convingere semnele dinainte.

5

Nu era pentru prima dată când mi se întâmpla în străinătate ca în loc de numele țării să fie pronunțat cel al conducătorului ei. La Ventimiglia, punctul de graniță de pe coasta italo-franceză, vameşul a reacționat în acelaşi fel la vederea paşaportului meu. M-a invitat apoi ceremonios într-o cameră neoficială a clădirii, în camera lor de repaus, a desfăcut o sticlă cu vin roşu, mi-a spus

că este membru al Partidului Comunist Francez şi m-a întrebat ce părere am despre evenimentele petrecute cu puțin timp în urmă într-o țară socialistă europeană.

La Monte Carlo, lucrurile s-au petrecut însă în împrejurări ceva mai deosebite. Vrusesem să văd pe dinăuntru faimosul Cazino în jurul căruia au circulat atâtea poveşti şi negăsind unde să-mi las maşina, am parcat-o pe un loc cu inscripția „Privé”. Mai ales că nu era nicio tablă indicatoare acolo care să interzică oprirea şi nici măcar staționa rea. Mi-am zis că e un fel de tăbliță cu „Rezervat”, „Rezervat Gostat”, „Rezervat ILMC”, „Rezervat P.S.T.” şi tot cântecul, pe capre metalice, dacă ai sta să te iei după rezervatele astea, n-ai mai avea unde să-ți parchezi maşina în centru.

Când să mă întorc, am văzut lângă Renault un zdrahon de polițist, ceva în genul polițiştilor americani din fostele seriale de sâmbătă seara. (E un ipocrit desăvârşit sau snob fără pereche care-mi va spune că n-are nostalgia unui Kojak.) Stătea aşa cum au obiceiul să stea polițiştii americani, cu picioarele depărtate (am băgat de seamă că, de la o vreme, s-au molipsit de moda asta şi agenții noştri de circulație. Ori poale nu-i vorba de-o modă, ci de un reflex al conştiinței că sunt atotputernici în sectorul acela al lor?) şi mestecând alene un *chewing-gum,* urmărea impasibil, pe sub cozorocul chipiului, traficul rutier.

Apropiindu-mă, am constatat repede că el cu mine avea întâlnire acolo. Şi nu ca să mă felicite sau să-mi ureze la mulți ani fericiți. Şi-a săltat cozorocul cu vârful unui deget şi, fără să ceară actele la control sau alte trucuri din astea, m-a anunțat:

„Aveți de plătit o amendă de cinci sute de franci!”.

Parcă m-ar fi pălit cu un drug în moalele capului: 500 de franci echivalau cu 100 de dolari. Tot ce mai puteam spera era că el pronunțase amenda în franci vechi.

Tot acolo, pe Coasta de Azur, găsisem într-un refugiu, lângă cauciucul maşinii, o bancnotă de 5000 de franci, crezusem că fusese pierdută de vreun bogătaş – cu toate că aceştia nu au obiceiul să împăturească bancnotele – şi că dăduse norocul peste mine. Fuseseră franci vechi, buni şi aceştia. De haram veniseră, de haram aveau să se ducă, mi-am zis.

Văzându-mă cât sunt de năucit, a făcut un gest în sens că o să-mi explice îndată. I-am luat-o înainte, cerând precizări:

„Franci vechi?”

„Franci noi! Este un loc privat, mi-a pus tacticos în vedere, cumpărat de la primăria oraşului, şi, cum e şi normal, dreptul de a-l folosi îl are doar proprietarul acestuia. Tocmai de aceea este atât de mare amenda. Fapta dumneavoastră intră sub incidența Legii – şi mi-a zis numărul ei – şi nu a

Legii privind circulația!”

„Da, dar…” am încercat să mă scuz.

„Vorbiți franțuzeşte!… Şi chiar dacă n-ați fi vorbit era acelaşi lucru!”

„Dar de unde să plătesc eu o amendă atât de mare?” am întrebat fără să vreau.

„În România există proprietate personală?”

„Există. Case, maşini… Dar, bineînțeles, nu există locuri de parcare «prive». Aşa ceva este de neimaginat! N-am mai auzit de o treabă ca asta 1”

„Sunteți comunist?” m-a cercetat deodată, trăgându-şi cozorocul pe ochi.

M-am întrebat fără să vreau dacă nu cumva polițistul încearcă să întoarcă povestea asta într-o treabă politică, mi-am răspuns că n-avea cum s-o facă şi, zicându-mi că el tot avea să mă ardă, i-am spus cu arțag:

„Da, sunt comunist!”

În condițiile date, cu atât mai neaşteptată a fost întrebarea care a urmat; mai mult o cerere de confirmare decât o întrebare:

„De-ai lui Ceauşescu!?”

„De-ai lui!” am afirmat zâmbind.

„Bravo! Aveți cumva o fotografie a Domniei Sale?” „îmi pare rău, asta n-am. Sunteți comunist?” l-am întrebat la rândul meu, cu toate că nu-mi imaginam cum ar putea fi comunist un polițist francez.

„Nu sunt, dar aici, chiar dacă citeşti numai «L’Aurore», s-a referit el la ziarul francez cu

orientare de dreapta, devii fără să vrei comunist! Săptămâna asta sunt de serviciu ziua, dar dac-aş fi noaptea v-aş arăta nişte lucruri ca să înțelegeți mai bine ce înseamnă cu adevărat democrația noastră occidentală!”

„Spuneți-mi, vă rog – aşa, din simplă curiozitate vă întreb – al cui este locul acesta? Cine-i proprietarul lui?” „O barosană nevropată şi-a dracului... Cu banii pe care i-a plătit pentru bucățica asta de asfalt eu mi-aş fi putut cumpăra o casă la...” şi a numit o localitate pe care n-am reținut-o. Dacă ar şti că v-am iertat de amendă, fiți sigur că m-ar zbura din poliție. O-mpuțită plină de bani care-şi schimbă peştii cum îmi schimb eu ciorapii.

6

Rămas singur, am fixat, cu ajutorul unui bețigaş, clapeta de „şoc” a carburatorului în poziție perfect verticală şi m-am apucat să caut un cadou pentru grec. Tot ce-am găsit a fost un borcan cu miere de albine. Decât nimic, bun şi acesta. „Miere de albine românească!” mi-am pregătit vorbele. Borcanul ăsta era tot ce-mi rămăsese, singurul care scăpase...

7

Sosisem în Grecia cu feribotul, la Igoumenitsa, un oraş nu prea mare de lângă granița cu Albania, din vas debarcase un adevărat puhoi de oameni şi maşini, trecerea prin vamă era aproape simbolică, se ştampila paşaportul şi atât. Paşaportul meu a fost însă examinat filă cu filă şi omul legii m-a întrebat pe neaşteptate, în italiană:

„Arme sau material explozibil aveți?”

Celorlalți li se adresase englezeşte… De unde ştia că vorbesc italiana?

„N-am”, am răspuns, crezând că-i o întrebare de rutină, cu toate că nu auzisem s-o mai fi pus.

„Nici măcar pentru o bombă?” m-a întrebat foarte serios şi cu o voce scârțâitoare.

„Ba da, am râs, pentru o bombă atomică.”

M-a fixat cu o privire rea, strângându-şi maxilarele proeminente.

„O să vedem îndată… Trageți maşina în spatele clădirii!”

*

Mai glumisem odată cam tot în acest gen, dar atunci avusesem de-a face cu prostia, nu cu veninul. Condusesem la Aeroportul Băneasa soția unui prieten – el nu avusese cum să plece de la serviciu – şi deoarece avea bagaje multe şi grele, am intrat cu ea în clădire. De la punctul de control – măsură bună şi necesară, cu condiția să se procedeze prevenitor şi cu maximum de politețe,

tocmai pentru că este o măsură restrictivă, politețea nevenind în niciun caz în contradicție cu exigența – nu mi s-a permis s-o mai însoțesc.

Am protestat. A fost chemat un locotenent plin de importanța gradului său şi care probabil n-a vrut să-şi pună subalternul într-o situație proastă.

„Plutonierul are dreptate. Tovarăşa trebuie să între singură, n-aveți voie s-o însoțiți.”

„Bine, dar este femeie... Şi mai ales e-n imposibilitate să care toate bagajele astea! Chiar şi geamantanul este peste puterile ei!”

„Nu trebuia să-şi ia atâtea cu dânsa!”

„Cum să nu-şi ia când se duce la Felix pentru trei săptămâni!?”.

„Eu nu ştiu, n-aveți voie şi atât! Şi vă rog să nu faceți atmosferă şi să părăsiți imediat clădirea aeroportului!” a zis pe un ton poruncitor.

„Dar este ilogic! E de-a dreptul absurd! O măsură a cărei rațiune n-o pot pricepe! Iar dacă a fost luată din rațiuni care-mi scapă, ar fi trebuit să fi fost însoțită şi de alte măsuri! Să fi fost aduşi aici hamali cu cărucioare!”

Gândirea nu-i subversivă – se ştie – de ea se tem numai proştii. A zis că fac *„instigație”*, c-ar trebui să mă amendeze, m-a apucat cu brutalitate de braț şi, deschizând uşa, m-a îmbrâncit afară.

Am reclamat imediat cazul unui căpitan şi acesta, însoțindu-mă, a ordonat să mi se dea voie în clădire. Între timp, soția amicului meu cărase, unul câte unul, bagajele, dar eu eram de-acum

înăuntru şi am intrat în cabina de control corporal. În timp ce mă controla cu detectorul de metale, plutonierul m-a întrebat dacă n-am arme asupra mea.

„O mitralieră”, am zis.

S-a întrerupt, m-a poftit afară din cabină şi a cerut unui coleg să-l cheme pe tovarăşul căpitan. Acesta s-a aflat probabil prin apropiere, pentru că n-a întârziat să apară.

„Vă raportez, a zis plutonierul în poziție de drepți, că tovarăşu’ a declarat – şi a arătat spre mine – că are o mitralieră.”

M-a pufnit fără să vreau râsul.

Căpitanul s-a făcut roşu la față şi-a izbucnit:

„Măi prostule, unde poate s-o aibă?! În sân?! În buzunarul pantalonilor?! În pantofi?! Tu ştii ce-i aia o mitralieră?”

*

În scurt timp, la maşină s-a prezentat alt vameş decât cel care îmi reținuse paşaportul şi, după scaunul pliant din mâna lui, am înțeles că lucrurile aveau să dureze.

„Vă rog să scoateți toate bagajele din maşină şi să le aşezați acolo, lângă perete! Mi-a cerut într-o italiană cursivă, indicându-mi locul cu mâna.

În timp ce mă conformam, s-a aşezat la umbră pe scăunel şi şi-a aprins o țigară.

„În cutiile de carton ce-aveți?” s-a interesat

neutru. „Conserve.”

„Numai conserve?”

„Nu numai conserve... Ness, zahăr, biscuiți... Lucruri din astea.”

„Ca să nu pierdem timp, continuați-vă treaba. Demontați apoi roata asta din față. Şi de ce-ați luat cu dumneavoastră atâtea conserve?”

„Pentru că urma să fac un drum foarte lung şi nu ştii niciodată ce se poate întâmpla.”

„Şi-acum veniți cu ele în Grecia...”

„Nu ştiam că este interzis. Dacă da, atunci le las aici.” „Deci aveți bani?”

„Am. Nu foarte mulți, dar suficienți, cred eu, ca să-mi ajungă pentru o şedere de două săptămâni în țara dumneavoastră. Trebuie într-adevăr să demontez roata?” am întrebat, pentru că golisem de bagaje maşina.

„Bineînțeles!...”

În timp ce scoteam cricul, l-am auzit spunând:

„Toți turiştii din țările socialiste umblă cu conserve la ei.”

„Mă rog... Eu nu ştiu ce fac turiştii din celelalte țări socialiste, dar noi, românii, umblăm cu conserve. Pentru că facem economii de valută ca să ne construim țara. În orice caz, nimeni nu moare de foame la noi, niciun român nu mătură străzile oraşelor vest-germane, elvețiene, nu cară gunoiul din curțile nemților, nu piguleşte iarba de pe marginea autostrăzilor...”

Probabil că nu i-a plăcut ce auzise, pentru că a

rămas tăcut câteva clipe. Ştia şi el că în R. F. Germania prestau tot felul de munci ignobile câteva zeci de mii de greci.

„Ce profesiune aveți?” m-a întrebat deodată.

„Sunt scriitor.”

„Comunist, bineînțeles!...”

„În cazul meu, «bineînțeles»!”

„Şi când o să vă întoarceți acasă, o să ponegriți regimul din Grecia!” s-a referit el la „regimul coloneilor”.

Eram într-o oarecare măsură ia discreția lor şi eu adoptasem un ton egal, propunându-mi să nu-mi ies din pepeni şi să fiu cât mai calm cu putință, dar am socotit că de data aceasta trebuie să pun lucrurile la punct.

„Ştie o lume întreagă că unul din principiile de bază alee politicii externe româneşti este cel de neamestec în treburile interne ale altor țări! Iar în privința regiunii balcanice – de apropiere şi strânsă colaborare cu aceste țări. Şi. Desigur, şi cu Grecia. Şi, astfel, chiar presupunând că cineva ar scrie un asemenea articol... Un asemenea articol este nepublicabil la noi. În timp ce presa occidentală scrie tot felul de lucruri despre cele ce se întâmplă în Grecia... Pe ziariştii occidentali nu sunteți supărat! Dar mie îmi faceți procese de intenție! Am venit ca turist, ca turist am fost şi în Italia, cum am fost în o mulțime de țări, dar nicăieri n-am fost supus unui asemenea tratament, unui asemenea control înjositor!”

„Turist, dar cu comuniştii greci veți lua legătura!”

Afirmația lui m-a făcut să mă întreb cu îngrijorare dacă nu cumva acest control avea cine ştie ce scopuri, că se urmărea, cu alte cuvinte, o provocare, un scandai premeditat, iar eu căzusem la țanc, cum s-ar spune. Şi am zis să încerc un sondaj, adoptând o atitudine mai categorică.

„Cred că vă depăşiți atribuțiile şi, în cazul în care veți continua să faceți asemenea afirmații provocatoare, voi cere să fiu pus în legătură cu ambasada noastră de la Atena!”

„Ambasada dumneavoastră nu poate protesta împotriva unui control vamal! Un control vamal e o treabă internă!” s-a menținut bățos, dar am simțit c-o muiase. Răspunsul întârziase, primele cuvinte fuseseră mai ezitante, mai moi, fermitatea care venise fusese parcă adăugată.

„Atunci, poftim – am arătat spre maşină – controlați!”

„Ajungem imediat şi acolo. Acum dați drumul aerului din anvelopă, ca să verific dacă n-ați ascuns ceva înăuntru”.

Demontasem roata, operațiunea nu-i prea dificilă, dar nici plăcută nu e, îmi pusesem mănuşile ca să nu-mi murdăresc mâinile… Crezusem că mă pusese să dau roata afară ca să se poată uita sub aripă, în colțul de lângă far, nici prin cap nu-mi trecuse c-o să-mi ceară să dezumflu cauciucul. Aveam pompa cu mine, la un

asemenea drum nu poți pleca fără ea, numai că readucerea cauciucului la presiunea normală presupune un efort după care rămâi deşălat.

L-am dezumflat, vameşul s-a urcat cu picioarele pe marginile anvelopei, le-a apăsat cu călcâiul, sondând-o de jur împrejur, şi mi-a zis că pot să montez roata la loc.

„Nu înțeleg, totuşi, ce căutați?” l-am întrebat simțind cum se ridică în mine o fierbere.

„Arme, gloanțe, explozibil…”

„În anvelope?” m-am mirat.

„Şi în anvelope. Peste tot unde bănuim că pot fi ascunse!”

N-am mai zis nimic şi, aducând pompa, am început să umflu cauciucul.

Aceleaşi operații le-am executat şi cu roțile celelalte, pe cea de rezervă n-am mai umflat-o pentru că nu-mi mai simțeam nici mijlocul, nici umerii, nici brațele, nici muşchii picioarelor. A doua zi aveam să fac o febră care îmi va provoca dureri şi la simpla mişcare a volanului. De acționarea pedalelor de frână sau ambreiaj nici nu mai vorbesc! Abia atunci am realizat cu groază că discopatia mea ar fi putut recidiva. Dar, iată, mulțumesc Domnului sau constituției mele robuste, nu s-a întâmplat aşa, nu s-a întâmplat printr-o adevărată minune.

Şi operațiunile de control vamal nu s-au oprit aici. Am fost pus să dau afară pernele canapelei din spate, să scot tapițeria uşilor, covoraşele şi

mocheta podelei... Au urmat, la rând, cele două geamantane, cutiile cu alimente. Vameşul a adus apoi un recipient pentru colectarea gunoiului şi m-a pus să deschid pe rând fiecare conservă.

Am aruncat şi grisul, orezul, alimente pe care. Din cauza presupusei infecții la vezica biliară, le luasem ca dietetice: n-au scăpat nici plicurile pentru prepararea piureului de cartofi, produse de o firmă suedeză şi cumpărate în Iugoslavia. Tot ce mi-a rămas au fost cutiile cu ness. Bineînțeles desigilate şi ness-ul răscolit cu linguriță, şi borcanul cu miere de albine.

” Aici n-aveți nimic”, a zis vameşul după ce s-a uitat în zare la borcan. Ca şi când în celelalte. În cutiile de conserve, aş fi putut avea. Vezi Doamne, arme. Gloanțe sau explozibil.

S-a dus apoi să-şi cheme superiorul. Acesta ne vizitase în câteva rânduri, de parcă ar fi vrut să constate cu propriii săi ochi că lucrurile se petrec întocmai cum ordonase, şi plecase cu mâinile la spate aşa cum venise şi fără să spună o vorbă. S-au întors amândoi.

„Suntem mulțumiți că nu s-a găsit nimic care să va incrimineze”, a zis în timp ce-mi înapoia actele.

„Nici măcar o bombă atomică... Sau una mai mică, cu hidrogen.”

„Nici măcar. Aşa cum ați spus. Vă dorim şedere plăcută în Grecia.”

M-am uitat în tăcere la fiecare pe rând, apoi le-am spus la ce reflectasem în timpul cât durase

controlul.

„În Grecia care a dat omenirii ideile matrice ale civilizației moderne. Care a dat lumii nu numai cuvântul *democrație*, dar şi esența acestui cuvânt!”

N-avusesem de gând să rămân la Igoumenitsa. Mă simțeam dărâmat, sfârşit, lihnit de foame, deshidratat, în aer erau cel puțin 35 de grade, miroseam a sudoare de cal, sufletul îmi era şi el năclăit... Am aruncat toate de-a valma în maşină, bagaje, tapițeriile uşilor, şi am zis că primul lucru care se impune este o baie în mare. Am făcut-o, numai că pățaniile se țineau după mine ca puricii după cline. De altfel, printr-o pățanie şi debutase drumul acela. Fusese de bun augur, cum s-ar spune...

8

Ridicasem paşaportul, de la Automobil Clubul Român valuta cuvenită şi, deoarece urma să plec a doua zi dimineața, să plec cât mai de cu noapte, ca să ajung în aceeaşi zi la Oradea, am adus maşina în garaj pentru a o pregăti de drum şi a încărca în ca cutiile. În ideea de a repartiza în mod egal sarcina pe roțile din spate, am ales cutia cea mai grea, în care aveam conserve de tot felul şi în special cele cu şuncă; „ham” parcă le spune. Am ridicat-o de jos şi deodată am simțit o durere

atroce în partea lombară a coloanei.

Am zis că este ceva de moment, dar nu. Îmi simțeam tot mijlocul ca pe o rană profundă, abia am ajuns acasă. Dureri noi şi cumplite s-au instalat de-a lungul întregului muşchi al piciorului drept. N-am putut dormi toată noaptea şi a doua zi, în loc să fac drumul spre graniță, eram internat în spital. Făcusem o discopatie pe cinste, mi s-a explicat cum vine treaba cu nervul sciatic şi tot tacâmul, dar medicii mi-au dat speranța că lucrurile se vor aranja foarte curând. Problema era că drumul urma să-l fac cu un prieten din Suedia, fixasem ca loc de întâlnire Hamburgul, dar el, având nişte treburi în Danemarca, şi plecase de acasă. Cu alte cuvinte, făcusem discopatia în momentul cel mai potrivit.

N-a rămas solitară, ghinionul trage la ghinion, ca banul la ban. Seara s-a constatat că am temperatură, 37 cu 6. Asta nu le-a plăcut medicilor, pentru că discopatia nu are darul de-a ridica mercurul la termometru. Mi s-a luat sânge la analiză. Nu ştiam cum stau lucrurile cu leucocitele şi care era baremul pentru o stare normală, dar când medicul mi-a comunicat că am 12000, m-a încercat impresia că n-ar fi cazul să-mi ies din piele de bucurie.

Trebuia depistată sursa infecției şi s-a început cu operația cea mai grațioasă – tubajul. Iar după aceea cu tot restul. Începusem să mă dau jos din pat şi să umblu încetişor pe picioarele personale,

luam drumul coridoarelor pe la cabinetele medicale, la fizioterapie pentru împachetări cu parafină, băi, masaje, diadinamice, ultrasunete… În timpul de când mă aflam la spital, Vego, cum îl cheamă pe prietenul meu, o sunase pe maică-mea din Hamburg, din Hanovra, din Amsterdam, din Roterdam, am pierdut, pe rând, Belgia, Luxemburgul, Valea Rinului… îmi părea rău mai ales după Olanda unde nu mai fusesem.

Eu făcusem traseul şi îi propusesem lui Vego. Un traseu lung, de aproape toți atâția kilometri câte leucocite aveam. Mar făcusem un asemenea drum şi mă întorsesem cu o adevărată babilonie în cap, băgasem în el claie peste grămadă de toate, nu mai ştiam unde văzusem una și unde cealaltă, abia peste vreo câteva luni a început să se facă orânduială acolo. Acționasem din nou – *mea culpa* – după principiul că ce-i în mână nu-i minciună…

*

La vreo patruzeci de zile de la depunerea cererii pentru o viză turistică în Franța – unde să se ducă un român mai întâi şi întâi dacă nu la Paris?! – primisem răspuns negativ. Fusesem în Est şi ca turist şi în interes de serviciu, fusesem şi în Iugoslavia şi nu m-am lăsat. Am făcut o contestație şi la puțin timp m-am trezit cu o carte poştală să mă prezint la „audiențe” în strada şi numărul. În sala în care am fost îndrumat să

aştept am găsit vreo şase persoane, altele au venit după mine, am crezut că în ordinea sosirii se va face intrarea, dar mi-am auzit primul numele şi am fost condus la etajul clădirii. Mi-a plăcut asta; din câte înțelesesem, ceilalți urmau să fie chemați în biroul sălii de aşteptare. Ofițerul care m-a primit era în civil, după eleganța ținutei şi după felul cum arăta, în jur de 45 de ani, mi-am zis că este probabil colonel, iar expresia de inteligență a feței m-a făcut să cred c-o nimerisem bine. M-a invitat să iau loc şi a intrat în subiect:

„Ați cerut să aflați motivul răspunsului negativ… O să vă pun întâi o întrebare: de ce n-ați completat corect formularul?”

Mi-am dat imediat seama că folosind cuvântul „corect”, ofițerul se exprimase eufemistic. Am protestat:

„Ba l-am completat foarte corect! Cât se poate de corect!”

„Şi totuşi nu este aşa! Aveți un frate stabilit în Statele Unite!”

Nu-mi venea să cred urechilor şi ofițerul, interpretând perplexitatea mea ca provocată de-o lovitură care mă trimisese la podea, a continuat:

„Frate după mamă, frate vitreg mai mare, cu numele de Ştefan”.

Îmi fusese teamă de cu totul altceva, de ceva la care mă simțeam într-adevăr descoperit, aş zice vinovat, vinovat dintr-o inadmisibilă neglijență.

*

Cu vreo lună şi ceva în urmă, mă întorceam de la Buzău pe şoseaua Urziceni-Bucureşti şi la 15—20 de kilometri de Capitală a trebuit să opresc în spatele unei coloane nu prea mari de maşini. Am crezut întâi că era pusă bariera, căci mă aflam chiar înaintea primei treceri peste calea ferată, dar nu, brațul ei era ridicat, iar din sens invers veneau încontinuu maşini. Am aşteptat câteva minute şi cum coloana nici gând să se pună în mişcare, mi-am lăsat în maşină colegul cu care fusesem la Buzău şi m-am dus să văd ce se întâmplă.

M-am edificat repede: avusese loc un accident cu o fetiță care traversase şoseaua cu bicicleta. Fusese transportată imediat la spital, conducătorul angajat în accident, un francez bărbos, cu înfățişare de anahoret, stătea tăcut în mijlocul celor care comentau accidentul. Existau martori, un bătrân care îşi scosese capra la păscut pe marginea şoselei, conducătorul unui Fiat 1300 cu soția, aflați în spatele maşinii francezului, din ce povesteau reieşea că fetița trecuse brusc de pe o parte pe alta a şoselei şi, speriindu-se la vederea maşinii, căzuse de pe bicicletă.

Francezul avea un Peugeot 404 şi, la întoarcere, cum se întâmplă, i-am aruncat o privire. Pe bancheta din spate stăteau, cu fețe speriate şi îmbrățişați disperat, o femeie tânără şi un băiețel de vreo opt ani, roşcovan şi cu o mutrişoară de

irlandez. Impresionat de expresia feţelor lor, de întreaga lor atitudine, ca înaintea unei mari şi iminente nenorociri, am băgat capul prin fereastră şi, încercând să-i liniştesc, i-am spus tinerei femei că din cele declarate de martori reiese că soţul ei nu este vinovat de accident.

„Asta este adevărul, vă jur! Dar poliţia îi scoate vinovaţi pe străini!...” Şi a izbucnit; în plâns, strângându-şi şi mai tare fiul la piept.

„Dar nu este aşa!...”

„Ba da, ba da! A spus cu fermă convingere. Aşa se întâmplă şi-n Germania, aşa-i şi-n Franţa... De ce negaţi, când ştiţi foarte bine ce face poliţia dumneavoastră! A zis deodată cu revoltă şi parcă urându-mă.

„Ce face poliţia noastră?” m-am mirat, chestionând-o.

A făcut un gest în sensul că ştiu eu foarte bine ce face poliţia românească, de ce mă mir ipocrit.

„Cine v-a mai băgat şi prostiile astea-n cap!? O să vedeţi că nu sunt decât prostii! Şi lucrurile se vor rezolva în spiritul adevărului!”

„Domnule! A zis deodată cu rugăminte în glas, vorbiţi foarte bine franceza, vă implor, ajutaţi-l pe soţul meu să explice poliţiei cum s-a întâmplat cu fetiţa!”

Am asigurat-o că aşa voi face, am rugat-o să se calmeze, disperarea ei este gratuită, fără motiv, şi, întorcându-mă la grupul în care se afla francezul, i-am spus că-i voi servi ca interpret. Câteva

minute mai târziu a sosit un echipaj al miliției județului Ilfov. Un căpitan a măsurat lungimea urmelor de frânare, a făcut rapid o schiță a accidentului, a deblocat circulația şi a trecut la cercetări. În timp ce nota în procesul verbal datele de stare civilă ale francezului, am aflat că pe acesta îl chema Claude Renard, iar la cuvântul „Paris” mi s-a aprins imediat un beculeț în minte — depusesem cererea pentru paşaport, nu e chiar de colo să ai unde sta la Paris!

Cu gândul acesta nu m-am limitat doar să-i fiu interpret. Căpitanul îi ascultase pe martori, declarațiile lor îl puneau pe francez în afara vinovăției, mai era de constatat starea în care se afla fetița şi i-am însoțit până la spitalul „Grigore Alexandrescu”, unde fusese internată aceasta. Era în afara oricărui pericol, se alesese, din fericire, doar cu câteva zgârieturi şi, a doua zi, urma să fie externată. Dar până la definitivarea cercetărilor – luarea în scris a declarațiilor şi toate celelalte – căpitanul i-a reținut francezului permisul de conducere.

În timpul cât căpitanul fusese plecat să se intereseze de starea sănătății fetiței, aflasem că Renard e inginer la o firmă specializată în depoluarea apelor, în pofida bărbii și a ținutei cam neglijente, se vădea un om sobru şi reținut. Prima impresie le era şi îmi era favorabilă, le-am propus să locuiască la mine în cele trei, patru zile cât ne spusese căpitanul că vor mai dura cercetările şi le-

am declarat deschis că am de gând să vin la Paris în septembrie.

Au acceptat, dar în prima seară s-au comportat cât se poate de circumspect. Poate şi din cauza discuției avute la masă, în timpul căreia am aflat că, vizitând mănăstirile din Nordul Moldovei, cunoscuseră un individ veninos care le împuiase capul cu tot felul de năzbâtii; de acolo şi provenea disperarea lor față de consecințele posibile – de-a dreptul aberante – ale accidentului, sub impresia căruia se mai aflau încă. A doua zi, când, cu gândul de-a le scoate năzbâtiile acelea din cap, le-am dat o cheie de la intrare, spunându-le că maică-mea ar putea fi plecată în oraş, cei doi au rămas de-a dreptul stupefiați.

„Cum, dar noi suntem occidentali!...” a exclamat Susanne în culmea uimirii, în timp ce Claude nu ştia ce să facă, să ia cheia sau nu.

Am izbucnit în râs.

Pentru a fi în deplină siguranță şi a nu păți vreo ruşine, le băgasem Peugeot-ul în garaj, căci Renard şi aşa n-avea voie să conducă maşina, le făceam un program al dimineții, spunându-le ce au de văzut, iar după-amiezile îi duceam cu Renault-ul pe la diferite obiective turistice. Unul din ele a fost şi mănăstirea de la Snagov.

Chiar la ieşirea din şoseaua națională se află acel restaurant rotondă, responsabilul localului, om cu meseria în sânge, avea nişte băieți care-i prindeau broaşte şi eu veneam mereu cu prieteni

să mâncăm pui de baltă la el. Nu era singura specialitate; nevastă-sa-i grecoaică – făcea baclavale şi sarailii teribile. Îi telefonasem cu o zi înainte, la ducere m-am oprit la restaurant ca să mă asigur că totul este în regulă, am ales o masă afară, în grădină, şi la întoarcere totul era pregătit.

Aduseseră însă bere, în jurul fiecărei mese se formaseră ciorchine de săteni, gălăgia îți brutaliza urechile şi Claude şi Susanne se mirau, cu siguranță, în sinea lor că alesesem acel local, mai ales că în celelalte seri îi dusesem la „Pescăruş”, „Lido”, „Parc”. Cu atât mai mare le-a fost astfel surprinderea, căci la orice s-ar fi putut aştepta să mănânce în acel restaurant, dar în niciun caz pui de baltă, şi când responsabilul a pus pe masă un platou enorm vârfuit cu picioruşe de batraciene pane, nu le-a venit a crede ochilor.

Un singur lucru scăpasem din vedere – să-i trec în cartea de imobil a blocului, singura formalitate prevăzută pe atunci. Eram obligat prin lege s-o fac şi, iată, n-o făcusem. Dintr-o neglijență inadmisibilă, deoarece se putea naşte – şi pe bună dreptate – întrebarea dacă omisiunea aceasta nu fusese intenționată. Şi, de aici, alte întrebări şi tot felul de suspiciuni.

*

Dacă mi s-ar fi reproşat această găzduire, să-i zicem cu un cuvânt sever „clandestină”, ar fi

trebuit să plec capul, cu toate că nu eram gata s-o fac, aveam de gând să invoc faptul că ofițerul de miliție, căpitanul de la circulație care se ocupase de accident, ştiuse că ei stau la mine. Descoperit eram totuşi. Când am auzit însă, de acuza – pentru că era o acuză – cu acel aşa-zis frate vitreg, m-a apucat veselia.

„O să vă spun o anecdotă, tovarăşe…” şi am făcut o pauză prin care îl invitasem pe bărbatul care mă primise să-şi spună gradul, şi numele, colonelul cutare sau locotenent-colonelul cutare.

N-a dat curs invitației mele, m-a privit cu un zâmbet interior şi a zis, surâzând cu ironie subțire:

„Povestiți… Spuneți-o!…”

„Goldenberg, am început, este chemat la serviciul de cadre şi pus să completeze o fişă din acelea… cinci te-ai născut, de ce te-ai născut şi toată povestea. După ce-a completat-o, o ia şeful cadrelor, se uită pe ea şi-l întreabă: «Spune-mi. Tovarăşe Goldenberg, unde se află sora dumitale?» «Sora mea?» se miră Goldenberg. «Da, sora dumitale!» «Unde să se afle? La Paris!» «Dar fratele?» «Fratele?» se miră din nou Goldenberg. «Da, fratele!» «Unde să se afle? În America, la New-Jersey…» «Şi părinții?» «Ei bine, părinții se află într-adevăr în Israel…» «Atunci de ce nu scrii că ai rude în străinătate?» «Eu am rude-n străinătate? Ei au rude-n străinătate!»…”

Ofițerul a schițat cu bunăvoință un zâmbet din care am dedus că mai auzise anecdota şi l-am

întrebat dacă o ştia.

„Nu, n-o ştiam, a negat şi m-a întrebat cu răceală: Anecdota asta vi se potriveşte şi dumneavoastră?”

„Deloc! Deținețiți o informație eronată. Cu totul falsă. Nu am niciun frate vitreg. Nici în străinătate şi nici în țară.”

„Dar noi suntem în posesia unei hârtii…”

„Ea nu poate fi decât mincinoasă! L-am întrerupt. Părinții mei au un singur copil – pe mine! Asta se poate verifica!… Să vă spun eu ce s-a întâmplat… Am spus în dreapta şi-n stânga, cui vrei şi nu vrei, că am de gând să plec anul ăsta în Vest cu maşina, să plec la Paris, şi unul din cei care nu mă iubesc. – şi sunt destui din ăştia, e specialitatea mea să irit – mi-a făcut-o. «Ia să-i agăț eu ăstuia o tinichea să nu mai plece el nicăieri!» Şi a expediat tinicheaua acolo unde trebuie. O asemenea hârtie, cum i-ați spus dumneavoastră, nu poate fi decât anonimă, pentru că treaba cu fratele vitreg e controlabilă şi nu cred că individul a îndrăznit să-şi pună numele sub o bazaconie ca asta!”

„Mama dumneavoastră a mai fost căsătorită vreodată?”. Întrebarea ofițerului mi-a relevat pe neaşteptate argumentul cu care puteam demonstra neadevărul total al acelei „hârtii”, josnica ei falsitate.

„Nu. A fost căsătorită doar cu tatăl meu. Mai mult decât atât: s-a căsătorit la şaisprezece ani,

când era elevă de liceu, iar la şaptesprezece ani m-a avut pe mine. Actul de căsătorie al părinților, ca şi certificatul meu de naştere pot proba acest lucru. Or, ca să am un frate mai mare, mai mare chiar c-un singur an, ar fi însemnat ca maică-mea să fi fost căsătorită prima dată la paisprezece ani! Ceea ce, să recunoaştem…”

„Mda…” a făcut ofițerul.

„Vă pot aduce acte… Dacă dosarul meu de partid sau cel de la cadre sunt insuficiente.”

„Da, şi mai scrie acolo, în hârtia aceea, că v-ați exprimat față de un prieten intenția de… de-a vă stabili la acel frate vitreg. Care… în sfârşit. Bine, o să… O să primiți răspunsul acasă”, a încheiat ofițerul şi a dat să se ridice.

„Încă un moment v-aş ruga! L-am oprit. Am crezut că la baza răspunsului negativ stă un alt motiv. O să vă spun imediat despre ce este vorba. Poate că lucrurile sunt cunoscute… Având în vedere că există sectorişti. Care de asta iau leafă… Dar eu vreau ca ele să fie aflate şi aici.” Şi i-am relatat ofițerului de-a fir-a-păr cum îi cunoscusem pe Claude şi Susanne.

„Şi intenționați să vă opriți la ei?”

„Bineînțeles. Hotelurile sunt foc la Paris şi două săptămâni, cât vreau eu să stau… De altfel, aştept de la ei o invitație scrisă, un „*d’hebergement*”, cum îi spun francezii acestei formalități, ca s-o pot arăta la Ambasada Franței când voi solicita viza. Pentru că am auzit că fac pe nebunii şi te-ntreabă

dacă ai bani suficienți ca să stai o lună în Franța. Aşa că o să le arăt chitanța de schimb valutar şi „*d'hebergement*"-ul primit.

După o săptămână am fost chemat să-mi ridic paşaportul. Dar în anul următor, căci pofta vine mâncând, cine nu ştie, iar am pățit-o, mi-a venit din nou răspuns negativ. Am făcut contestație şi am fost chemat la „audiențe". De data aceasta m-a primit un alt ofițer, însă tot la etaj. În aceeaşi cameră cred, şi, după datele exterioare, probabil tot colonel sau locotenent-colonel.

Era vorba de aceeaşi poveste cu fratele vitreg din Statele Unite şi toată cântarea făcută în anonima aceea.

„O să vă spun o anecdotă, tovarăşe... Şi, aşa cum procedasem data trecută, am făcut o pauză prin care îl invitam să se prezinte.

Nu s-a prezentat, nu a avut un zâmbet interior şi nici n-a surâs cu ironie subțire, invitându-mă să i-o spun.

„Uitați-vă... a zis morocănos, noi nu v-am chemat aici să ne povestiți anecdote. Vă rog să răspundeți la ce v-am întrebat!" mi-a cerut.

Fața ofițerului avea un aspect mai rustic, cu trăsături severe; nu mă perpelesc după fizionomii din astea, ea îmi vorbea despre un om taciturn şi închis, şi totuşi am insistat.

„V-aş ruga, v-aş ruga foarte mult să-mi îngăduiți să v-o spun. Este în directă legătură cu cazul meu."

Ofițerul m-a privit pe sub sprâncene şi, hotărându-se, şi-a dat consimțământul.

„Bine, dacă-i în legătură directă…”.

„Ajungând în Israel, am început eu, Goldenberg se întâlneşte pe stradă cu Vaimberg, plecat din România de câteva luni, şi acesta îi spune: «Te-au frecat nițel, dar până la urmă tot ți-au dat drumul! Maiorul ăla, Popescu?…» «Maiorul ăla Popescu. Ba să-i aduc o hârtie, ba alta… Da’ i-o fac eu lui! O să-i trimit o scrisoare în care o să-i scriu că n-am avut de unde să-i dau şi restul de bani, da’ eu sunt om de onoare, o să-i trimit o brățară de aur printr-un prieten care o să vină în țară, la rude.» «Şi tu crezi că ei or să te creadă?» «N-o să mă creadă, da’ o să i-o pună la dosar!»” Şi i-am povestit cele întâmplate anul trecut cu prilejul călătoriei făcute în Franța, că lucrurile fuseseră clarificate, sperasem definitiv, în legătură cu acea anonimă despre fratele vitreg, că ea va fi distrusă, înlăturată, dar iată că nu, nu s-a întâmplat aşa, ea este bine *merci*, pusă unde trebuie şi continuă să acționeze în pofida chiar şi a celui mai evident adevăr. Denigratorul nu-şi calculează oare fapta după atât de cunoscutul slogan: „Calomniază, calomniază, ceva tot rămâne!”?!

„Bine, o să vedem…” a zis ofițerul cu încruntare şi fără urmă de bunăvoință. Însă, cu siguranță, lui îi datorez că de-atunci nu mai am probleme cu „fratele vitreg”. Dar cum „binevoitori” sunt destui, oricând poate să apară o altă poveste de care tu

nici nu ştii, pentru că nimeni nu te cheamă să te întrebe dacă e adevărat sau nu, tu, cel în cauză, ce-ai de spus despre ea?

*

Piciorul mi se restabilise, mai resimțeam unele dureri în regiunea lombară, însă medicii nu le mai acordau atenție, tot ce-i preocupa era starea subfebrilă, infecția. Stabiliseră c-ar proveni de la vezica biliară, unde nu ştiau ce se întâmpla, mă puseseră la regim şi-mi dădeau tot felul de medicamente. Cu cele împotriva discopatiei şi a colesterolului – acolo aflasem şi cât colesterol am – luam vreo douăsprezece pastile după fiecare masă a zilei, ba unele, în plus, şi înainte de mese.

Se împliniseră două săptămâni de când eram internat, am hotărât să ies din spital şi să plec la drum, fie ce-o fi... Pe răspunderea dumneavoastră!" m-a avertizat şeful serviciului medical. „Pe răspunderea mea." „Bine, a zis, aşa vom scrie în biletul de externare." Şi i-am spus maica-mii să-i transmită lui Vego, când va suna din nou, că voi fi marți la ora 11 în fața Domului din Milano.

Era un act de nesăbuință care putea să se termine cât se poate de prost. Ştiam cât costă în Occident să te vadă un medic, că o internare de câteva săptămâni se poate ridica la o sumă egală cu prețul unui Renault 16 sau al unui Opel, eu

însă nu vedeam în fața ochilor decât drumul. Îmi promisesem că îmi vor face joi externarea, n-au făcut-o, miercuri seara temperatura crescuse la 38 şi am ieşit abia sâmbătă la prânz din spital.

E cazul să spun că n-am plecat chiar „de nebun” – Vego e un om de-o rară calitate, un prieten în stare să mă scoată din orice încurcătură şi cu atât mai mult dintr-o încurcătură prilejuită de o boală. De altfel, cam aşa se consolidase amiciția noastră. Suferise un accident la intrarea în Paris, accident cauzat de ştergătorul meu de parbriz, la câteva zile începuse să acuze dureri mari de cap, dureri de nesuportat, cu pierderi de echilibru, îl internasem în spital şi zece zile mi le petrecusem stând mai tot timpul cu el. Iar ia o adică aş fi putut apela la un văr stabilit la Hamburg. Dar ar fi fost ultimul lucru pe care aş fi dorit să-l fac.

*

Era un om larg, generos, mă ajutase cu bani cât timp fusesem student, de câte ori îi făceam câte o vizită îmi dădea ba un cartuş de țigări, ba o sticlă de băutură… Sigur, ca stomatolog, le primea, asta nu însemna însă că trebuia să le împartă cu mine; fuma şi nici băutura n-o ducea la ureche. Divorțase şi se căsătorise c-o săsoaică din Sibiu, stomatolog şi ea, plecaseră în R. F. Germania, unde se afla *un* frate al Lizei şi unde, pe vremea aceea, se simțea o mare nevoie de medici; li se

ofereau posturi până şi celor sud-coreeni sau sud-vietnamezi.

Ştiam din scrisori cum evoluaseră lucrurile, despre noua lui prosperitate îmi vorbise şi mătuşă-mea care fusese la ei pentru a vedea de copil. Dar tot ea îmi relatase că aflându-se în prima zi cu băiețelul la aer în părculețul din mijlocul blocurilor, când o fetiță a venit să se joace cu el, mămica acesteia s-a repezit imediat după ea. „*Das ist ein Ausslander!*” „E un venetic!” a apostrofat-o, amenințând-o cu severitate din deget şi a luat-o de acolo. Cu toate că şi băiețelul lui Liviu e blond, iar părinții îi prefăcuseră numele din George în Georg.

Dar asta e o altă poveste. O poveste nu numai despre mămica unei fetițe, al cărei gest spune şi el câte ceva, o poveste, într-un fel, ca durerea de dinți. Degeaba îți zice cineva că-l doare cumplit o măsea, că-l doare de-i vine să-şi ia câmpii, durerea, intensitatea ei, nu poate fi transmisă prin cuvinte, ca s-o realizezi trebuie s-o simți. Femeia până nu naşte nu ştie ce sunt durerile facerii.

Venise în țară cu un Mercedes abia cumpărat, venise doar el, Liza rămăsese la Hamburg, căci închiderea cabinetului însemna pierdere de clientelă, de bani, şi, făcându-mi o vizită chiar în prima zi a sosirii, îmi adusese un pix şi nişte bile colorate de *chewing-gum*. Îi port tot respectul, ca unui văr mai mare în ani, că m-a ajutat cât timp fusesem student, şi mai ales pentru modul cum a

făcut-o, delicat şi discret, că a intrat în foc pentru mine când am avut neplăceri la facultate, punând în mişcare toți cunoscuții, un regiment de cunoscuți, căci ştiuse să-şi facă relații... Nu, n-am reuşit să-mi înghit vorbele şi să tac.

„Ce-s astea, Liviule? L-am întrebat, arătând spre cadourile pe care le pusese pe masă. Ai venit în Patagonia? Suntem noi papuaşi?”

„Ce mă iei aşa, văru-miu?” s-a supărat.

„Da’ cum să te iau, când vii cu bile colorate la mine?! Mai bine veneai cu mâna-n cur! Sau cumpărai nişte flori pentru maică-mea decât să-i aduci nişte papuci de la solduri! Sau ți-ai pierdut mințile?”

„Măi, a dat să se scuze, jenat, voi îmi sunteți cei mai apropiați... Ştii cum se-ntâmplă... Sigur, am adus şi Kent-uri şi *whisky*... Din partea prietenilor nu te poți aştepta la înțelegere, nu?”

Nu venise în țară ca să ne vadă, ci ca să fie văzut, să arate cum o duce de bine, cu Mercedes şi celelalte, orgoliul lui se voia măgulit. Dincolo n-avea cine să-i admire maşina, acolo el era cel ros de invidii. Se afla la picioarele unei nesfârşite scări sociale de băştinaşi, la care nu avea cum să aibă acces. Pentru pacienți însemna medicul pe care îl plăteau şi nimic altceva. Îndatorat le era el şi nu invers. Un *Ausslander* care se stabilise la ei, ca şi ceilalți *Ausslander*-i, ca să câştige mai mulți bani decât în propria lui țară. Se împrietenise cu un alt medic român, dintr-un oraş la vreo 200 de

kilometri de Hamburg, şi cu Vego, de origine română şi el.

„Țigări străine am şi eu, pot să te tratez c-un *Stuyvesent* dacă vrei, nu trebuie să-mi aduci tu țigări! Am şi-un *whisky*, şi-un „Martini” în casă… Ştii bine, nu mă dau în vânt după băuturi din astea – eu-s cu şpriț– dar am!”

„Mă bucur că ai, a zis cu voce nisipoasă, în timp ce scoteam sticla de *whisky* din băruleț şi a răbufnit deodată: Tu să nu crezi că eu mă scald chiar în bani! Mă omoară ratele băncii pentru cabinet, ratele celelalte, fiscul, chiriile… Tu ştii ce cotizație plăteşte Liza trimestrial la comunitatea ei calvinistă? Mai mult decât plăteam CASCO pentru Volkswagen! Plăteşti şi te duci duminica la biserică să te vadă, să le faci impresie, uite, eşti credincios, de-o lege cu ei… Cu toate că se ştiu unii pe alții cât sunt de ipocriți! Trebuie să le-arăți că le eşti ataşat… că eşti neamț, nu român! Ce, nu eram mulțumit de Volkswagen? Eram mulțumit. A trebuit să-mi iau însă Mercedes ca să fiu mai fățos. Altfel zic că eşti medic prost… De-aia mergi ca broasca, cu Volkswagenul… Ratele la maşină, la mobilă… ratele pentru cabinet mai ales, ratele băncii, fiscul, chiriile, leafa asistentei şi a tehnicianului… Ăştia-s bani care trebuie plătiți! N-ai plătit o lună, n-ai plătit alta, dai faliment. Nu se-ncurcă acolo cu tine! Lasă-l că-i băiat bun… Nu există acolo iubire de mamă… Cabinetul e-o afacere ca orice altă afacere. Ziceam că ştiu

limba… Şi că Liza, vorba aia, îi nemțoaică… Era la Colțea o O.R.L-istă, Niveanu… O chema altfel, da' şi-a schimbat numele. Aici nu intra în operație fără cinci mii… A rămas în Italia şi-a venit în Federală că ştia limba. Lasă că-n Italia nici nu-i dădeau dreptul de practică… Nici nemții nu-ți echivalează studiile, ei le recunosc doar. Iar asta înseamnă că-ți dau voie să exerciți o meserie cât au nevoie de tine. Dreptul la lucru – *Arbeits Erlaubnis.* Nu ți l-au prelungit după şase luni – ai feştelit-o. Doctorița Niveanu a zis că ştie limba, dar vorbea stricat, folosea cuvinte evreieşti, şi asistentele, ca să-şi bată joc de ea… În operații, în loc să-i dea foarfecă îi dădeau bisturiul, în loc de foarfecă, pense… Au pus-o pe liber şi i-au oferit un post de asistentă. A luat somnifere, au internat-o într-un spital de nevrotici… Am auzit că s-a făcut bine. Dar prin câte a trecut, numai ea ştie! Şi stai, mai trebuie pus şi-un ban deoparte, că nu ştii ce se poate întâmpla mâine. Merge, merge şi-odată se-ntoarce, se sucesc lucrurile. Un ban de-o boală, de un accident de maşină, Doamne fereşte… N-ai un ban pus deoparte… Că prieteni n-ai cum să-ți faci. Eşti străin, eşti un rahat. Neamțul nu se-mprieteneşte cu tine… Şi-apoi, aşa-i la ei, ei trăiesc mai mult izolați. Au mentalitatea asta de-a se izola. «Orice, numai musafiri nu!» La restaurant, da… În casă însă să nu-i între nimeni. N-ai un ban pus deoparte, nu se uită nimeni la tine. George creşte în mijlocul lor… Aşa că nu ştiu

la ce mă pot aştepta de la el. Acolo, dacă eşti bătrân trebuie să mergi la azil. Copiii vor să aibă viața lor... Sunt deranjați de părinții în vârstă. Astea nu-s cazuri, asta-i o regulă! Aşa-i mentalitatea la ei. «Viața este aşa cum este şi trebuie privită fără sentimente!» Iar dacă n-ai un ban pus deoparte ca să mergi la azil, te sună din cinci în cinci zile de la Crucea Roşie. Au înființat un serviciu... «Alo, domnu' cutare?» «Da, eu sunt...» «Vă mulțumim» şi-nchide. Şi tu ştii că te-au sunat să afle dacă n-ai murit şi nu te-mpuți în casă. Aparatul tău e cât se poate de bun şi n-ai nici trei ani de când l-ai luat cu împrumut de la bancă, dar a apărut un tip nou, cu nişte marafeturi, cu nişte farafastâcuri în plus. Clientul ştie, vede reclame... în reviste, la televizor... Dacă nu-l schimbi... Ca şi cu maşina. N-o schimbi la doi ani, înseamnă că n-ai bani, înseamnă că n-ai clientelă, înseamnă că eşti medic prost...

Lucrurile nu stăteau altfel, dar mai era şi altceva. Din omul generos, cu mână largă, chiar risipitor, căci banii – şi câştigase destui! – i se scurseseră mereu printre degete, ca şi când aruncarea lor pe fereastră i-ar fi dat o voluptate anume, devenise un zgârciob fără pereche, cărpănos şi meschin până la dezgust.

La rugămintea lui, izvorâtă din dorința lui taică-su, m-am ocupat de amenajarea locului de veci pe care îl au la Ghencea, cu groapă zidită, nişe pentru

sicrie, cruce de marmură şi aşa mai departe; am făcut pe antreprenorul, cum s-ar spune. Am angajat muncitori care lucrau dimineața la I.C.R.A.L., iar după-amiezile veneau – când veneau – să continue treaba începută, am alergat pe la depozite după materiale… Pentru că lucrarea era executată în regie proprie – ăsta ar fi parcă termenul – am luat bonuri de peste tot, chiar şi de la şoferii de pe furgonete, ca la un control să pot proba că nu se lucrase cu materiale furate, iar ca să evit suspiciuni care m-ar fi pus într-o situație umilitoare, am tras la Xerox bonurile şi le-am ataşat la nota de cheltuieli pe care i-am prezentat-o când am fost la el, în R. F. Germania.

„Oho!” a exclamat când a văzut suma totală.

„Ce înseamnă «oho»? Tu ştiai doar!… Nu ți-a spus unchiul Petre că în jurul acestei sume s-ar putea ridica toată treaba?! Că s-a interesat el la administrator?! Că i-a spus lui şi-o doamnă?!…”

„Ei da, dar… Este o sumă!…”

Şi, cu un minicalculator în față, s-a apucat să verifice bonurile de la fiecare capitol de cheltuieli, făcând ici-colo remarci care au fost cât pe-aci să mă scoată din pepeni numai abținându-mă n-am explodat.

„Nu mi-am imaginat c-ar putea să între atâta ciment…”

Am vrut să-i spun că ultimii trei saci i-am cărat cu Renault-ul, deşălându-l aproape, căci inițiala cantitate se dovedise insuficientă. La cărămidă la

fel se întâmplase, mai fusese nevoie de vreo şaizeci de cărămizi, dar nu i-am răspuns, am tăcut.

„Scindările folosite la cofraje n-ai fi putut să le valorifici?”

Era o întrebare, nu o remarcă.

„Acolo scrie «PFL». «Plăci PFL». Care au fost tăiate cu ferăstrăul la dimensiunile fiecărui cofraj. Le-am dat unui gropar şi-am fost bucuros că m-a scăpat de ele. Zidarii au zis că nu le trebuie, n-au ce să facă cu ele.”

A mormăit un „bine”.

„Dac-ai fi angajat un camion şi-ai fi dus toate materialele deodată, n-ar mai fi costat atâta transportul.”

„Numai că întâi trebuie să găseşti materialele şi abia după aceea iei un mijloc de transport...”

Nu i-am mai spus cât am alergat pe la depozite, dintr-o margine în alta a oraşului, şi el a făcut un „Mda”.

„N-ar fi fost mai bine să fi săpat acolo o groapă de var? Aşa te-ai chinuit să cari var cu butoiul.”

Nu-i era lui că mă chinuisem, lui îi era de butoi.

„Unde să sapi groapă de var, în mormântul vecin? Şi-aşa am blocat aleea cu materiale, cu cărămizi, cu pietriş, cu nisip...”

„Am văzut: pietrişul şi nisipul au costat un fleac, în schimb transportul...”

„Pentru că le-am adus de la o carieră din Adunații-Copăceni, de pe malul Argeşului. Le-au basculat în stradă şi a trebuit să fie cărate în

cimitir cu roaba… Şi cum zidarii veneau abia după amiază, am plătit un gropar. Dar asta n-am mai trecut. Cum n-am trecut nici bacşişurile de tot felul, banii dați în fiecare sâmbătă de-o țuică… «E sâmbătă, domnu' Adrian, nu ne dați şi nouă de-o țuică?» Le dădeam, că eram la mâna lor, n-aveam ce face. Şi-aşa au fost zile nenumărate când veneam şi-i aşteptam până seara. Mereu aveau ceva de terminat acolo unde lucrau. A doua zi du-te, caută-i… Două luni şi ceva. Dar o să-mi reamintesc drumurile pe care le-am făcut, fiecare drum şi distanța, o să calculez kilometrii şi-o să-ți adaug prețul benzinei. E normal, nu?".

„Bine, da' tu ştii cât e maică-ta de bolnavă!… Dacă, ferească Dumnezeu, s-ar prăpădi…"

Mi s-a făcut greață. Taică-su ținea foarte mult ca numai familia lui să fie înmormântată acolo, avusese loc o discuție cu mătuşă-mea şi Liviu, care era cu banii, o încheiase la modul cel mai categoric: „Să rămână cum a spus tata: să fie doar numele nostru pe cruce şi atât!" „încetează!" l-am întrerupt.

„Bine, ai dreptate."

Şi s-a lăsat o tăcere ca un miros unsuros.

„Eu recunosc, a început să vorbească, te-ai ocupat… Ai pierdut o mulțime de timp… Ai cheltuit şi bani de la tine… Dar ai făcut-o şi pentru sora maică-ti!…"

„Bine, n-o să-ți mai trec prețul benzinei, eşti mulțumit? Şi n-am mai răbdat: Aşa cum nu ți-am

trecut nici lucrările suplimentare pe care le-a dorit taică-tu pe parcurs. Nu le-am trecut pentru că m-a rugat să nu ți le trec. Şi-au dat seama şi-ai tăi c-ai început să-ți mănânci de sub unghie!”

„Nu-mi mănânc de sub unghie, dar aici trebuie să calculez fiecare bănuț! Să-l pun, dacă pot, deoparte pentru caz de Doamne fereşte. Ca să nu mă privească de sus fiecare nemțoaică, fiecare cârnățăreasă pentru că n-am accentul lor hămăitor! Tata le ştie pe-ale lui, eu – pe-ale mele!”

Liza a venit din cealaltă cameră, intervenind:

„Hai, Liviule, ce atâtea discuții? Trebuie să vină Vego acuş din oraş… Şi apropo, roagă-l tu, spune-i tu să nu mai vorbească româneşte la telefon…”

Liviu a ezitat, considerând probabil că nu era nimerit să-i adreseze o asemenea rugăminte lui Vego. L-am întrebat intrigat:

„Da’ de ce să nu vorbească româneşte la telefon?” „Pentru că nu-i bine!” a bufnit Liviu.

„Păi ce poate să vorbească Vego cu copiii lui?…”

„Nu poate să vorbească nimic, da’ nu-i bine să ştie ei că ții legătură cu românii.”

„Vego e suedez… e cetățean suedez…”

„Totuna, nu-i bine…”

„Scrie pe vocea lui că e suedez?! A intervenit Liza iritată. Suedez, dar de origine română!… Hai, Liviule, vezi cât e cazul să-i revină marca… Te-ai angajat la cheltuieli? Plăteşte! Şi nu mai face atâtea discuții!”

„Fac, pentru că şi eu l-am ajutat pe el – tu asta nu ştii! – când n-avea nici bani de țigări!”

Era ultimul lucru care putea fi spus. Dar n-am dat pe dinafară – cu banii pe care aveam să-i primesc îmi planificasem o lungă călătorie – am rămas tăcut şi am început să-mi masez încet fruntea. Apoi am zis, aducându-mi aminte:

„O să vă povestesc o chestie formidabilă… Evreii au un cult mai pronunțat pentru morți – şi-i bine că-l au, cinste lor – şi tot pierzându-mi vremea la cimitir în aşteptarea zidarilor, am auzit o treabă care nu ştiu în ce măsură e adevărată… Dar cred că da, pentru că numai unei minți evreieşti îi poate trece o asemenea idee. Condițiile social-istorice le-au format mintea asta, au fost obligați s-o aibă aşa, altfel piereau ca popor.”

„Da’ şi când dai peste unul prost – e prost de-a binele!”

„Inginerul despre care e vorba… Ducându-se mereu la cimitir să îngrijească mormântul lui taică-su, a dat într-o zi cu ochii de-o piatră funerară pe care erau înscrise numele părinților unui fost coleg de liceu, dacă nu chiar de bancă. Ştia că tipu-i plecat în Brazilia şi probabil îi cunoştea şi adresa. Fapt este că le-a aranjat mormântul, a sădit flori la capătul pietrei şi când totul a fost gata a făcut fotografii şi le-a expediat colegului său, împreună cu o scrisoare de aduceri aminte. Răspunsul a venit în scurt timp. Colegul îi mulțumea din suflet pentru ceea ce făcuse,

considera fapta inginerului drept un gest de adevărat prieten, cum nu mai găseşti azi, îi scria că a pus una din fotografii sub cristalul biroului său şi la sfârşitul scrisorii îl anunța că-i expediase două sute de dolari, o să-i expedieze şi alții, pentru angajarea unui om care să aibă grijă în mod permanent de mormântul părinților săi. De aici şi ideea. Inginerul a intrat imediat în legătură cu un om de la administrația cimitirului, a copiat opisul cu cei decedați şi înmormântați în cimitir de la război încoace şi a început să se intereseze unde sunt copiii acestora. Apoi a procedat cum procedase cu fostul său coleg de liceu. Îşi cumpărase cazma, sapă, săpăligă, greblă şi devenise cel mai bun client al țăranilor care veneau la piață cu răsaduri de flori. În cele din urmă, n-a mai putut face față şi şi-a lăsat serviciul. Omul trăia pe picior mare, lua în fiecare zi prânzul la Athénée Palace, seara la bar, femei, îşi cumpărase Mercedes… Nu-i exclus să fi făcut special toate acestea, pentru că într-o zi a fost chemat şi luat la întrebări de unde are atâția bani, Mercedes şi toate celelalte. «Din dobânzi», a zis. «Din ce fel de dobânzi?» «Din dobânzi de la C.E.C.» «Dar la cât se ridică suma pe care o aveți depusă acolo?» «La trei milioane şi ceva. Faceți şi dumneavoastră socoteala. Şase ori trei – optsprezece.» Pe atunci atât era dobânda, şase la sută. «O sută optzeci de mii pe an; atâta am de cheltuit. Dar eu n-am depus niciun ban; mi i-a

depus Banca.» «Păi cum aşa?» Şi inginerul le-a explicat cum, dar a ținut să precizeze: «Am lucrat singur, n-am angajat pe nimeni. Exploatarea omului de către om a fost definitiv desființată în România şi n-am vrut să se zică că am exploatat muncă străină.» Se pleca mai greu în Israel... Cum-necum, omul a primit un paşaport şi a roit-o din țară. A avut el grijă, probabil, să schimbe la un moment dat numele băncii; în locul celei româneşti cu una de-aiurea. Asta afacere!... Eu, dacă mai fac o afacere cum am făcut-o cu tine, rămân dezbrăcat."

„Ei, nu te vait eu pe tine!..."

Față de Vego se purtau, însă, cât se poate de prevenitori, îl duceau la restaurante şi în special puneau mese cu mâncăruri româneşti. În zilele celelalte, cu toate că Liviu nu se putea adapta cu bucătăria germană – nemții au predilecție pentru fad – se hrăneau cu semipreparate, cât se poate de aspectuoase, dar pentru noi, românii, cu un gust de nesuportat. Imediat ce se anunța însă Vego – şi el venea cel puțin o dată pe lună – Liza stătea nopțile la gătit.

Când l-am cunoscut, am avut impresia că am în față un țapinar din Maramureş; cam plăvan, bețivan şi ursuz. Amestecul de sânge nu avusese nicio influență, trăsăturile feței erau aspre, rudimentare, rurale – un oier îmbrăcat în haine domneşti. Sub această înfățişare se ascundea o minte profundă şi ascuțită, un mucalit fără

pereche şi mai ales un om de pus la rană, eu care să mănânci dintr-o strachină o viață întreagă.

Îmi povestise că bunicii, născuți într-o comună de lângă Chişinău, emigraseră în Canada imediat după primul război mondial, taică-su se însurase acolo cu o suedeză, emigrantă şi ea, se stabilise apoi în țara ei de origine, aşa că Vego era născut în Suedia. N-ai fi zis asta, pentru că vorbea o românească curată, tărăgăna doar cuvintele. Aşa cum făcuse tatăl lui, aşa procedase şi el. O învățase pe nevastă-sa limba lui strămoşească, apoi şi pe copii şi îmi spusese că ei îi vorbesc doar mamei în suedeză, iar cu el exclusiv româneşte.

A fost singura dată când s-a referit la soție. În discuții numele ei nu era pomenit, ca şi când el n-ar fi fost însurat, şi n-a fost greu să-mi dau seama că ceva nu este în regulă. Am aflat de la Liviu că nevasta lui Vego e alcoolică, dar că părinții ei sunt oameni avuți, aşa se face că Vego a evoluat de la cabinet dentar la un adevărat sanatoriu, profilat în special pe operații estetice.

Ceea ce n-am aflat este mobilul atitudinii atât de curtenitoare, de îndatoritoare a noului Liviu față de Vego. Cu atât mai mult cu cât această atitudine îl obliga la serioase cheltuieli. Doar faptul că-şi găsise printre străini un prieten de suflet? Sau Vego era pur şi simplu o investiție? Nişte bani albi pentru zile negre?

Seara, Liviu ne-a invitat să ieşim la un local de noapte. Nu mai ştiam ce să cred. Voia să dreagă

busuiocul cu mine? Sau invitația fusese făcută de dragul lui Vego, care îi chemase să-l însoțească în Spania? Era, probabil, şi una şi alta. Acceptasem fără niciun fel de obiecții schimbul marcă-leu pe care mi-l propusese şi, judecând cu noul lui mod de-a judeca, eram convins că el considera banii ce avea să-i cheltuiască la bar ca fiind scoşi de la mine.

Am ajuns în scurt timp într-un cartier vesel şi Liviu a oprit maşina într-un parking păzit. Peste tot se vedeau firme luminoase de *dancing*-uri sau *night-cluburi:* „Cazino”, „Tabu”, „Monique”, „Moulin-Rouge”, „Karnaval”, „Kolibri”, „White horse”... de pe fotografii colorate priveau prin geamul vitrinelor exemplare feminine cât se poate de reuşite, culcate în băi transparente sau stând în picioare, cu fețe capricios speriate şi mâinile întinse spre locul unde ar fi trebuit să fie frunza de viță. Textele erau şi ele fără echivoc: „Sex brazilian”, „Variantă franceză”, „Totul deodată sau separat – pleoape, buze, sâni, sex”... O lume pestriță şi multinațională, adaptându-se imediat locului, se revărsa într-o mişcare alunecoasă, pe străzi, tineri palizi, cu fețe subțiri şi ochi inexpresivi şopteau ceva trecătorilor, blonde cu chip angelic şi priviri candide îşi legănau lasciv şoldurile în timp ce mini-fustele lor, în bătaia unui vânticel prielnic, descopereau chiloței negri, bărbați eleganți ofereau fotografii pornografice...

Am intrat într-un restaurant fără vitrine, a cărui

uşă masivă şi grea, bătută în alămuri, ne-a fost deschisă de un portar supergalonat. Era un local cu anumită ținută şi cu program, care a început în timp ce mâncam. Partea muzicală era susținută de două cântărețe de o uluitoare inventivitate vestimentară, căci nu-i deloc simplu să te îmbraci în aşa fel încât să arăți cât mai dezbrăcată cu putință. În timpul părții muzicale se dansa, urmau scene fără cuvinte, ca într-un film mut, un film de mişcări, ce evitau cu greu partea scabroasă a lucrurilor.

La masa de alături, chiar în fața mea, se afla o tânără pereche – nordici după înfățişare – şi la puțină vreme după ce s-au aşezat acolo, primei mele priviri ea i-a răspuns cu un zâmbet cochet şi inechivoc. M-am lăsat atras de joc, cu toate că nu putea fi decât gratuit. La un moment dat însă, când a început din nou dansul, bărbatul s-a întors spre mine şi m-a îndemnat prin semne să-i invit partenera la dans.

M-am ridicat jenat şi uşor fâstâcit – nu-i chiar plăcut să fii surprins de soț cochetând cu nevastă-sa – şi am invitat-o pe ring. Era o melodie ritmată, dar ea s-a lipit de mine cum se lipeşte o bandă adezivă şi m-a sărutat pe gât, lângă ureche. Nu sunt prea sfielnic şi nici şovăielnic nu sunt, dar mesele noastre se aflau în imediata apropiere a ringului şi toată treaba se petrecuse sub ochii soțului sau ai prietenului cu care venise la restaurant.

Două lucruri puteau fi la mijloc: sau voia să provoace scandal, din Dumnezeu ştie ce scopuri, sau era, pur şi simplu o prostituată clandestină – dacă mai puteai şti ce era acolo clandestin şi ce nu – iar tipul de la masă, un însoțitor-paravan ori un pederast ce practica şi el prostituția. Nu aveau mai mult de 27—28 de ani şi unul, şi celălalt.

Am zis să lămuresc lucrurile şi am întrebat-o în germană dacă-i nemțoaică. Nu, era suedeză. Am aflat apoi că cel care mă îndemnase s-o invit la dans îi era soț, aveau doi copii, îi lăsaseră la hotel, se opriseră în Hamburg în drum spre Italia. După aceea a început ea cu întrebările. Odată cu terminarea primului dans n-a mai vrut să rămână pe ring, am condus-o la masă şi, aşa cum se face la noi, i-am sărutat mâna şi i-am mulțumit şi soțului ei. Din câte am înțeles din zâmbetul lui, gestul meu l-a amuzat. S-a ridicat şi mi-a răspuns printr-o plecăciune ceremonioasă.

Liza şi Liviu dansau. În timp ce-i spuneam lui Vego ce aflasem despre perechea de vizavi, a venit suedezul şi ne-a invitat să trecem la masa lor. A urmat un schimb de cuvinte între Vego şi suedez şi din gesturile primului am înțeles că aceeaşi invitație i-a făcut-o şi el suedezului. Odată acordul stabilit, am alăturat mesele. Reaşezându-ne, suedeza a venit lângă mine, de parcă acolo ar fi fost firesc să stea şi nu alături de soț.

Auzisem despre aşa-zisele vacanțe ale suedezelor în Italia, în Spania – veneau ele şi la

noi, dar ţiganii din Constanța le lăsau fără haine (ei, nici chiar aşa!) – auzisem şi despre sălile de „repaos sexual” din unele şcoli suedeze, dar să te comporți astfel sub ochii aceluia cu care faci casă, era prea din cale afară.

Liza şi Liviu au fost numai zâmbete, dar odată prezentările făcute, Liviu m-a întrebat printre dinți: „Ce-i cu ăştia, tu i-ai adus?” I-am explicat cum se petrecuseră lucrurile. În timp ce vorbeam, suedezul a comandat ceva chelnerului şi Liviu mi-a zis că cei doi or să ne bea, ne-au agățat prin manevra cu dansul. N-avea să fie aşa.

Apoi picolițele, îmbrăcate şi mai „exotic” decât cele două soliste, au adus binocluri micuțe la mese, lumina s-a stins şi două proiectoare au luminat scena, împărțită în două părți egale printr-o draperie de pânză, cu câte un palmier de fiecare parte. În timp ce o voce anunța „Şi-acum, cel mai neobişnuit număr de erotism negru!”, au apărut goi, în jumătatea din stânga un negru, iar în cealaltă o negresă. Erau sculpturali amândoi, o desăvârşire a naturii şi aş putea spune că frumusețea le acoperea goliciunea. După primul moment de uimire, căci perfecțiunea lor uluia, întreaga sală a izbucnit în aplauze. Şi-au închinat grațios capul de câteva ori, au aşteptat să înceteze aplauzele, au trecut fiecare lângă un palmier, au dus mâinile la spate şi au luat o poziție complet degajată. Treptat însă trupurile au început să fie străbătute ca de un curent abia perceptibil, cu

scurgerea timpului curentul a devenit mai intens. Încordarea muşchilor mai evidentă, din ce în ce mai evidentă, şi cei doi, fără putința de a se vedea unul pe celălalt, atâta doar că se ştiau prezenți acolo, pe scenă, au început să facă amor mental între ei. Sfârşitul a produs a doua clipă de uimire, mult mai puternică decât prima, şi un vacarm de aplauze. Aş fi preferat să rămână în amintirea mea fără această performanță, să le păstrez în memorie doar trupurile atât de armonioase, atât de perfecte.

Au urmat comentarii şi cum suedeza se comporta de parcă nu i-ar fi fost soțul de față, am profitat de o pauză şi l-am întrebat pe Vego ce se întâmplă cu cei doi invitați, care ar fi explicația unei asemenea comportări. După cum şi-a ferit privirea mi-am dat seama că nu i-a convenit întrebarea, a mormăit ceva şi a schimbat vorba. Abia când Liviu m-a prevenit „Vezi să nu spui vreodată ceva rău de Suedia, că lui Vego nu-i place”, mi-am dat seama de ce se comportase aşa. Şi într-adevăr, cât timp am fost împreună, cu toate că de nenumărate ori mi-a vorbit critic despre unele stări de lucruri din lumea occidentală, despre carențele ei, despre inechitățile sociale şi aşa mai departe, la Suedia nu s-a referit nici măcar o singură dată.

Avusesem de gând să trec în nordul Franței şi de acolo în Anglia, dar la insistențele lui Vego mi-am modificat traseul şi-am plecat amândoi în Spania.

O păţanie avea să ne lege prieteni. Vremea fusese tot timpul frumoasă, însă înainte de-a intra în Paris ne-a prins o ploaie năucitoare, o rupere de nori care părea să nu se mai sfârşească. Ploaia în sine n-ar fi fost o nenorocire prea mare dacă nu ne-am fi trezit pe artera pe care pătrundea traficul greu în oraş. Un trafic demenţial, pe cinci sau şase rânduri, cine mai ştie, ştiu doar că ne găseam prinşi din toate părţile între camioane enorme, ale căror roţi uriaşe năpusteau asupra bietelor noastre maşini uragane de apă.

Mergeam în faţă şi, deodată, un ştergător de parbriz s-a desprins din lăcaş, a zburat peste acoperiş şi s-a izbit de parbrizul maşinii lui Vego. Speriat, acesta a frânat instinctiv şi opt camioane s-au ciocnit în lanţ, unul după altul. Botul înalt al mastodontului din spate a prins dedesubt maşina lui Vego, dar el a scăpat aparent nevătămat. Abia după câteva zile aveau să se instaureze dureri mari de cap, de nesuportat, şi pierderi de echilibru.

9

Îmi adusesem aminte că în cutia de bord a maşinii am o plachetă de radiator cu emblema Automobil Clubului Român pe care vrusesem s-o montez în spate, lângă număr, renunţasem şi ea rămăsese în cutie, unde o pusesem după ce-o

cumpărasem. Îmi prindea bine, o pregătisem să i-o dau grecului împreună cu borcanul de miere. „Miere românească!”

Refuzând să ia bidonul, crezusem că se dusese să aducă un furtun cu care să tragă benzină din rezervorul Volkswagen-ului, dar el a scos din portbagajul maşinii o canistră şi după felul cum o ridicase, după felul cum o aducea, mi-am dat seama că era plină. Mă băgase astfel fără să vrea într-o situație mai mult decât delicată, de-a dreptul penibilă. Doi litri de benzină ți-i oferă oricare… Dar nu şi douăzeci! După înfățişare, după cum arăta şi Volkswagen-ul, grecul era un om de condiție modestă, prețul celor douăzeci de litri se ridica la 220 de drahme, iar eu n-aveam în buzunar decât o hârtie de 25 şi câteva monede.

Mergând cu o viteză economicoasă şi folosind câteodată şi elanul maşinii, aş fi putut ajunge cu doi litri de benzină la Salonic, iar acolo, într-un oraş mare, aş fi găsit ce şi cui să vând. Cumpărasem de la *free-shop*-ul feribotului două sticle de *whisky* şi trei cartuşe de *Dunhill,* căci în magazinele acestea mărfurile se vând la prețuri modice, sunt scutite de taxe vamale, sau, în caz extrem, transformam în bani aparatul de fotografiat.

Am încercat să ies din situație arătându-i prin semne că nu vreau decât doi litri, atât. A făcut un gest să stau locului, a deschis portiera, a scos cheile din contact, ca să descuie buşonul

rezervorului de benzină, şi mi-a declarat în germană:

„Ceauşescu foarte bine! România foarte bine!”

Erau exact declarațiile care lipseau în situația dată. Şi am hotărât să fac ce-oi face numai să nu-i las o impresie proastă.

„Foarte bine, foarte bine”, am confirmat şi profitând că el se exprimase în germană, i-am spus că am nevoie doar de doi litri pentru a ajunge la Salonic, am bani acolo la bancă. N-a înțeles. Am încercat să-i explic folosind pe rând cuvinte franțuzeşti, englezeşti, italieneşti şi în acelaşi timp ajutându-mă prin semne.

A zis „Gut”, a pus pâlnia la rezervor şi a început să toarne benzină din canistră.

L-am asistat neputincios, gândindu-mă la ce va urma.

Când a terminat treaba, a pus cu o anumită dexteritate buşonul la loc, mi-a înmânat cheile şi, după ce m-a invitat să urc la volan, mi-a făcut semn să-l urmez cu maşina. Aşa am şi făcut. La mai puțin de 5 kilometri am intrat într-o comună, în centrul ei se afla o stație de benzină şi grecul a oprit lângă clădirea cu etaj a acesteia.

Nu ştiam ce să cred: împrumutase de aici numai canistra sau şi benzina o luase cu împrumut. Dată fiind situația, cea de-a doua variantă părea mai plauzibilă, mai probabilă. Îmi convenea de minune, cu benzinarul puteam să mă descurc după criterii negustoreşti. Mai întâi însă trebuia

să scap de omul acesta de suflet. Am pregătit borcanul cu miere şi placheta de radiator cu emblema A.C.R.-ului şi m-am dus să-l caut în biroul de la parterul clădirii, pentru a-l aduce la maşină.

Am nimerit într-un gen de magazin cu tot felul de piese auto şi anvelope de diferite dimensiuni, anvelope mai ales pentru tractoare, dar n-am găsit pe nimeni acolo. Am ieşit nedumerit şi am fost întâmpinat de un paşti în jur de 10—11 ani care fusese până atunci ocupat cu alimentarea unui tractor.

— Vorbiți englezeşte? M-a întrebat.

I-am răspuns că nu, îmi pare rău.

Atâta lucru ştiam să spun, şi el m-a poftit înăuntru.

Chiar în stânga intrării se afla un pupitru metalic, puştiul a scos un registru şi, după câte am înțeles, a trecut în el numele celui cu tractorul şi cantitatea de motorină livrată. Era un fel de vânzare pe datorie; mă miram că ea fusese încredințată unui copil.

În clipa următoare a apărut printr-o uşă interioară cel care mă adusese acolo şi, după felul cum i-a zâmbit puştiului şi cum l-a luat de după gât, prezentându-mi-l Nikolaos, am înțeles că este tatăl copilului şi mai ales că el este chiar benzinarul.

— Theocharis Spinoulos, a zis apoi, prezentându-se.

Mi-am spus numele şi Theocharis m-a invitat să-l urmez în casă. Lăsasem Renault-ul neîncuiat, ba şi cu geamul portierei lăsat, am dat să mă întorc la maşină, dar Spinoulos mi-a făcut semn că nu trebuie, s-o las aşa cum este, iar puştiul mi-a spus în engleză că la ei nu se fură.

Benzinarul m-a condus în casă, m-am spălat, în baie, pe mâini şi, după prosoapele cu dungile de la împăturire intacte, am înțeles că eram aşteptat. Dar mai ales am înțeles asta când am intrat în sufragerie – masa era pusă ca pentru musafiri. Se făcuse vremea prânzului, mie însă numai la mâncare nu-mi fusese gândul.

A apărut imediat şi doamna Spinoulos. Binevoitoare şi veselă. Şi, deodată, salutând-o, am spus, simplu şi natural, bună ziua în greceşte.

„Kalimera!”

Cuvântul a răsunat atât de neaşteptat, neaşteptat mai ales pentru mine, încât în vreme ce dam să-i sărut mâna, iar ea, cum se întâmplă pe la noi, mi-o trăgea în jos, adică nu, să nu i-o sărut, mi-am zis că pana aceea, toată pățania cu benzina, îmi luase mințile, pentru că eu ştiam câteva cuvinte greceşti. Şi am început să le înşir, însoțindu-le prin gesturi.

„*Parakalo!* (vă rog). *Efharisto!* (mulțumesc). *Efharisto para poli* (mulțumesc foarte mult). *Ne* (da). *Ohi* (nu). *Kala* (bine). *Strofes* (curbe).”

S-au repezit amândoi să mă îmbrățişeze, ca şi când le-aş fi prilejuit o mare bucurie, şi domnul

Spinoulos a început să-mi declare din nou sentimentele sale:

„Rumania kala/Ceauşescu kala! Adrian kala! Rumani, eleni kala!”

Odată aşezați la masă, domnul Spinoulos a turnat în păhărele *uzo,* o băutură alb-lăptoasă, un fel de mastică, dar mai aromată, cu parfum de migdale. I-am făcut semn că nu pot să beau, deoarece voi conduce maşina.

„*Ohi* alcool” am zis, presupunând că alcoolului tot aşa-i spune şi în elenă.

M-a îndemnat să beau, mi-a arătat prin semne că nu voi conduce maşina şi că voi dormi la ei.

N-aveam ce face, trebuia să mă supun, cu cei douăzeci de litri de benzină mă dădusem legat. De altfel, n-aveam de ce să mă grăbesc, nu întârziam nicăieri, singurul necaz era că nu puteam comunica decât prin semne cu oamenii aceştia de suflet.

Am început, deci, cu *uzo*, măsline, brânză de capră – cel puțin aşa am înțeles din „explicațiile” lui Theocharis, căci ce poate să behăie şi să aibă coarne? – chiftele şi *sikoti,* adică ficat prăjit cu ceapă. Am continuat cu un vin uşor, neurcăreț la cap – şi care nu era acel *retzina* cu gust de răşină –, cu fripturi de porc şi miel, apoi cu mere, smochine şi struguri – le era tocmai vremea – şi la urmă cafele.

Am lăudat-o, am spus că e *kala, e para kala*, aşa cum, spre satisfacția gazdelor, lăudasem vinul,

felurile de mâncare, merele, strugurii, laudele mele fuseseră sincere, deloc exagerate. Aroma intensă a fructelor greceşti îmi era cunoscută, din cauza vameşilor de la Igoumenitsa făcusem o adevărată cură de struguri, dar secretul gustului cafelei din Grecia nu-l aflasem. Întâi, e de cea mai bună calitate, căci grecii – se ştie – sunt mari cafegii, şi mai este râşnitul foarte fin, ca o pulbere, ca o făină „patru nule”.

Apoi doamna Spinoulos a dispărut şi a venit Nikolaos să se aşeze la masă. Întrebasem de el şi mi se arătase că este jos, vinde benzină. Aveam să aflu mai târziu că acest băiețel de 12 ani nu se limita doar la vânzarea benzinei sau motorinei pe datorie. Încasa numerar, avea o listă, decupată din ziar, cu ultimul curs valutar şi un mini-calculator cu ajutorul căruia afla imediat câți dolari, lire, mărci trebuie să încaseze. Când nu se putea descurca sau se ivea vreun client pentru mărfuri mai grele, avea o sonerie prin intermediul căruia o chema pe maică-sa în ajutor, dacă tatăl era plecat după treburi. „Copiii noştri, îmi explicase mai târziu un învățător din comună, trebuie să ştie că banii se câştigă greu şi prin muncă, creşterea şi învățătura costă, că părinții fac pentru ei sacrificii.”

Prin intermediul lui Nikolaos, domnul Spinoulos s-a interesat ce sunt şi unde lucrez şi din câte mi-am dat seama a rămas impresionat de faptul că sunt scriitor. Apoi, după ce băiatul a terminat de

mâncat, mi-a zis că se duce la poliție ca să mă anunțe acolo, aşa este regula, le va spune că sunt un prieten de-al prietenilor lui din România. Şi, arătându-mi canapeaua din hol, m-a invitat să mă odihnesc în timp ce el va lipsi.

I-am urmat sfatul, dar nu ca să dorm, şi după vreo douăzeci de minute am coborât la maşină, să văd dacă clapeta de „şoc” a carburatorului rămăsese în poziția în care o fixasem, deoarece soluția cu bețigaşul nu-mi inspira prea multă încredere. Şi, cum tot nu aveam ce face, să punctez în carnet cele întâmplate în ziua aceea.

Un asemenea carnet începusem să țin încă de la prima ieşire, îl completam de obicei seara, îmi cumpărasem tot felul de hărți, ghiduri „Michelin”, „Larousse”-uri din colecția „Monde et voyages”, „Guide bleu”-uri, „istorii”, unele le primisem de la Claude, un împătimit ca şi mine al umblatului prin lume – aş fi în stare să mănânc tot anul numai pâine cu apă ca să-mi strâng bani pentru a pleca undeva – pe altele dădusem o grămadă de parale, „pierzând” câteva zile pe la anticarii de pe malul Senei, îmi făcusem fişe pentru fiecare țară şi oraş în parte, adunasem o sumedenie de pliante, de la ambasada Greciei plecasem cu brațele încărcate – singura ambasadă de la noi care îți înlesneşte astfel să te informezi temeinic înainte de-a porni la drum – tot pregătindu-mă să scriu o carte de călătorie. Aveam s-o amân de la un an la altul: este un gen la care mă simt descoperit. Mai

ales când mă gândesc la cei câțiva confrați care îl practică cu strălucire.

Nikolaos era la postul său, s-a ridicat respectuos şi mi-a întins cheile Renault-ului. Maşina fusese mutată lângă zidul clădirii şi băiatul mi-a explicat că taică-su îi pusese benzină şi o parcase apoi la locul cel mai ferit. „Altă benzină!” am spus fără să vreau. Era prea de tot. Şi m-am întrebat cum m-aş putea revanşa.

Puştiul mă urmase la Renault, placheta de radiator şi borcanul cu miere, care îmi părea acum atât de ridicol, se aflau pe scaunul pasagerului, pregătite acolo pentru taică-su, am luat placheta şi i-am dat-o lui Nikolaos. Nu arată cu nimic mai prejos decât plachetele altor automobil cluburi europene, dar în condițiile date constituia un cadou prea modest pentru domnul Spinoulos. Decât aşa cadou, mai bine deloc. Lasă că şi Volkswagen-ului, hodorogit cum era şi cu vopseaua arsă de soare, numai plachetă de radiator nu-i lipsea!

Puştiul n-a mai avut timp să se uite la ea, căci o rablă de Opel cu număr grecesc se oprise la una din pompe. S-a scuzat şi a alergat într-acolo. L-am urmărit să văd cum se descurcă. Cum aveam să-mi dau seama mai târziu, proprietarul maşinii era un localnic, dar Nikolaos nu l-a lăsat să-şi desfacă singur buşonul la rezervor. S-a înclinat cu condescendență, a spus ceva, probabil, „Fiți, vă rog, amabil şi dați-mi voie să vă servesc eu”, şi a

întins mâna după chei. După ce a pus benzină, a încuiat buşonul, a predat, mulțumind, cheile şi, luând o găletuşă care se afla acolo, s-a apucat să spele parbrizul şi în tot timpul ăsta zâmbetul nu i-a dispărut nicio clipă, ca şi când ceea ce făcea îi prilejuia o reală plăcere. „O, ce plăcere să vă pot servi, ce plăcere să vă spăl eu parbrizul!” spunea zâmbetul lui. Nu era doar o treabă pe care o executa pentru că aşa i se ceruse, oficia o meserie.

L-am urmat în magazin să văd cum dă restul, cum se descurcă cu banii, câți bani are pe mână şi în dreapta intrării am dat cu ochii de o inscripție în greacă şi repetată mai jos în trei limbi străine. „Deranjați-ne la orice oră din noapte. Apăsați aici!” Şi dedesubt o sonerie. Deci, domnul Spinoulos, sculat noaptea din somn. Îşi lua o haină pe el şi cobora să vândă câțiva litri de benzină nu ştiu cărui automobil grec sau străin, şi nu se supăra, nu se simțea ofensat, nu venea bufnind şi trăsnind, cu fața iritată, cu vorba acră.

Şi m-am gândit că în comerțul nostru ceva nu este în regulă. Nu numai în ce priveşte atitudinea vânzătorilor sau a biletelor de pe uşi „Vin imediat”, „Primim marfă”, „Gestionarul în concediu” şi tot cântecul. O băcănie solicitată şi cu dever de pe Calea Victoriei a fost desființată, lucrările au durat aproape un an, timp în care nu s-a încasat niciun leu de pe urma acelui spațiu comercial, amenajările au costat şi ele multe sute de mii şi în cele din urmă, în locul băcăniei, a apărut o

pescărie. Peşte a fost doar cu prilejul inaugurării, pentru ca apoi să nu se găsească decât conserve de peşte, pe care le aflai şi în cea mai banală alimentară. Şi pentru că cei doi vânzători – atât prevedea schema – trebuiau să vândă totuşi ceva, în bazinul destinat peştelui viu dădeai cu ochii ba de lămâi, ba de portocale, ba de sticle cu apă minerală. Numai de câte ori a fost reprofilat, cu amenajări şi reamenajări, modernizări şi paramodernizări, înainte de a fi dărâmată clădirea, binecunoscutul magazin ce se chema înainte şi se cheamă din nou „Delta Dunării”! Şi în acest timp directorii de trusturi comerciale stau *bine-merci* în fotoliile lor, cu prosperitatea asigurată, asigurată de unii şi garantată de alții. Cu vânzători şi gestionari ca ai noştri, cu reprofilări de tot felul, orice capitalist ar fi dat de mult faliment.

Domnul Spinoulos nu s-a întors singur, îl însoțea o tânără urâțică, în jur de 26—27 de ani. S-a recomandat singură: „Lilika Gatsios” şi mi-a zis în germană că este profesoară de engleză la şcoala din comună. Au fost aduse din nou fructe, cafele, vin şi, după o scurtă prezență, doamna şi domnul Spinoulos s-au retras.

Am început s-o întreb despre şcoală, cum e organizat învățământul la ei, pe ce se pune accentul, apoi ba de una, ba de cealaltă, aşa cum fac mereu când am prilejul, vreau să aflu de toate, până la amănunt, dacă este posibil.

Acest obicei al meu i-a dat la un moment dat de gândit lui Claude când am fost la Paris. Spunându-şi că poate îmi umblă prin cap gărgăuni să nu mă mai întorc acasă, şi-a făcut timp şi m-a „scos în oraş”. M-a dus mai întâi la câteva celebre cafenele ale boemei artistice, frecventate cu deosebire de cei veniți în căutarea gloriei sau pentru a obține confirmarea celei câştigate acasă. Nu-mi scăpaseră, le vizitasem, pitorescul uman îmi adusese în minte cele ştiute din lecturi, dar Claude m-a invitat de fiecare dată să luăm loc şi m-a îndemnat să trag cu urechea la ce se discută în jur. „Ai să vezi, mi-a zis, că nu se vorbeşte decât despre bani.” M-a dus apoi la alte cafenele, populate de data aceasta de o aşa-zisă boemă, şi am auzit vorbindu-se îndeosebi în limbile unor țări socialiste. A oprit maşina într-un cartier de algerieni, în altul de negri şi unde până şi celor din Soho-ul londonez li s-ar încreți pielea.

Lilika Gatsios mi-a zis că regimul coloneilor a majorat substanțial salariile corpului didactic, că ei au lefuri foarte bune acum, dar asta nu înseamnă că le-a câştigat şi simpatia. Mi-a vorbit apoi cât de ostil este tineretul față de acel regim şi dintr-o dată, ca şi cum s-ar fi temut c-a spus prea multe, a schimbat vorba şi m-a întrebat cum mi-a plăcut Grecia.

Îi povesteam ce văzusem, şi povesteam de multe

ori cu aprindere, dar ea rămânea impasibilă. Nu era prima oară când constatam plin de mirare lipsa sentimentului de mândrie pentru marile valori spirituale pe care strămoşii grecilor de azi le-au dat omenirii, pentru trecutul lor încărcat cu atâtea glorii, cu atâtea constelații de gânditori, cu atâtea legende şi mituri ale căror teme, devenite „etern umane”, marea literatură, se ştie, nu a făcut nimic altceva decât să le preia.

Seara am fost invitat la restaurant. Păşind pe străzile comunei, am avut impresia că toată lumea aflase că domnul Spinoulos are un musafir din România. Se ştia asta şi la restaurant, un fel de cârciumă mai răsărită de țară, evident cu grădină, căci în Grecia cel mai căutat lucru este răcoarea.

La o masă lungă şi rudimentară, cu coli de hârtie aibă deasupra şi bănci pe delături, se aflau vreo 12 persoane, şi tocmai la masa asta m-a condus Theocharis. Prezentările le-a făcut Lilika. Unul era medic uman, altul veterinarul comunei, restul profesori şi învățători şi dintre ei, cel de matematică, un bărbat de vreo cincizeci de ani, vorbea perfect. Italiana. Am fost aşezat lângă el, apoi a început să se aducă mâncare şi băutură şi, ca la o comandă, a izbucnit vorbăria. Ca şi când până atunci cineva îi ținuse în frâu sau o lege a pământului le interzicea să vorbească fără bucate pe masă, or odată acestea sosite, trebuiau imediat descântate.

Eram singurul care mâncam în tăcere, lucrurile

se desfăşurau de parcă nu m-aş fi găsit la masă cu ei. Dar după ce stomacurile au fost puse la cale, am fost băgat imediat în seamă. Erau cât se poate de mândri de ceea ce înseamnă Macedonia pentru Grecia, regiunea cu pământul cel mai bogat, iată, numai datorită Macedoniei a reuşit Grecia, cea veşnic importatoare de grâu, nu numai să-şi satisfacă nevoile proprii, dar chiar să şi exporte grâu. Din câte ştiam, un rol important l-au avut câmpiile irigate ale Tesaliei, dar nu i-am contrazis.

„Sigur, exportul e doar simbolic, a precizat unul din profesori, nu-i un export adevărat, dar totuşi e un export! Spuneți-mi, m-a întrebat el deodată prin intermediul vecinului meu, ați auzit de Seferis?”

„Ei asta! Mi-am zis zâmbind fără să vreau. N-am eu mutră de scriitor sau ce dracu’, că mă-ntreabă dacă am auzit de un laureat al Premiului Nobel?!” Le-am făcut cunoscut că a fost tradus de mult în româneşte, aşa cum a fost tradus şi Kavafis, le-am spus câteva cuvinte despre modernismul de cea mai bună calitate al primului şi despre singularitatea, originalitatea celui de-al doilea şi i-am adus la autorul lui *Alexis Zorba* şi al lui *Hristos răstignit a doua oară,* Nikos Kazantzakis, teren pe care îl simțeam mai solid sub picioare.

Din satisfacția crescândă cu care mă ascultau mi-am dat seama că au aceleaşi complexe ca ale oricărui popor ce se exprimă într-o limbă fără circulație internațională, complexe pe care grecii,

din ale căror valori spirituale s-au înfruptat pendestulate tocmai popoarele cu asemenea limbi, ar trebui să fie ultimii care să le aibă! Oare ce i-o fi distanțat în asemenea măsură de un trecut luminos, de un trecut al tuturor artelor, de parcă trecutul acesta n-ar fi fost al lor, ar fi fost al altui popor? Oare nu cumva chiar acest trecut, strălucirea lui pe care o simt asupritoare pentru viața spirituală de azi?

Doamna şi domnul Spinoulos stăteau tăcuți, discuția alunecase într-un domeniu străin pentru ei, văzându-i jenați oarecum, l-am rugat pe profesorul de matematică să-i întrebe pe comeseni dacă auziseră de grecul pe care îl întâlnise Kazantzakis la Irkutsk, în Siberia, într-una din călătoriile sale în Uniunea Sovietică. Una din doamne îşi amintea parcă ceva, dar ceilalți au clătinat din cap în sens că nu. Sau ştiau şi voiau să vadă ce-o să le spun eu, pentru că întâmplarea are o anumită culoare?

„Ajungând la Irkutsk, am început, Kazantzakis, aşa cum a povestit într-o scrisoare adresată unui prieten, a cunoscut un brutar care-i era compatriot, şi care se găsea în Siberia prin Dumnezeu ştie ce împrejurare. Ținea singur brutăria, muncea cât zece şi trăia ca un călugăr, dacă nu chiar mai rău. N-avea nevastă, n-avea copii, viața-l acrise… Din când în când însă, îl apuca dintr-o dată o poftă nebună de viață. Şi atunci închidea brutăria şi lipea pe uşă un bilet:

«Hazeain piruet». Adică *«Boss-ul petrece!».* Din momentul acela nimeni nu se mai putea înțelege cu el. O ținea într-un chef, cu lăutari, cu femei şi cu dansuri greceşti. Două săptămâni de-a rândul, noapte şi zi, până se potolea focul din el. Şi-atunci se întorcea la brutărie şi se-apuca să muncească din nou, ca un negru”. Şi am continuat, adresându-mă lui Theocharis: *„Kir* Spinoulos, «boss-ul petrece!...» Benzinăria-i închisă, «boss-ul petrece!»” După ce a fost tradusă şi această ultimă frază, lumea a izbucnit în râs şi l-am strâns prieteneşte de după umăr pe omul generos pe care îl cunoscusem în ziua aceea.

Veselia era în toi, trecuseră la anecdote, dar cu perdea, aşa cum şi paharul era băut cu măsură, când a apărut polițistul. Era în civil, s-a dus întâi la o masă, la alta, apoi a venit şi la noi. I-am fost prezentat. Mi-a întins mâna, cu un zâmbet abia schițat. A strâns mâna pe rând celorlalți, aruncând câte o vorbă în treacăt, şi a intrat în clădirea cârciumii. Vrusese să vadă, probabil, cum arăt la față.

Nu ştiu dacă din pricina lui sau nu, dar n-a mai durat mult şi curând am plecat, conduşi până la poartă de temenelele cârciumarului. Nu-i plătise nimeni nimic şi nu plecase nimeni de la masă ca să achite cu discreție nota de plată, aşa cum se obişnuieşte când ai un invitat. Se consuma, se vede, pe datorie, aşa cum şi benzina era livrată pe datorie celor din sat.

Când m-am sculat a doua zi dimineață ştiam ce cadou am să le fac soților Spinoulos. Pregătindu-mă de plecare şi cum, inițial, urma să mă întâlnesc cu Vego la Hamburg, la vărul meu, mătuşă-mea îmi dăduse pentru fii-su o față de masă nu prea mare, împletită de ea din lasetă şi ea se afla pe fundul unei valize, aşa cum o pusesem în ziua când făcusem discopatia. N-aveam idee cât putea valora, dacă era în măsură să compenseze cel puțin benzina pe care el mi-o dăduse, un rezervor întreg de benzină, aşa că înmânându-le-o am ținut să precizez „România”, adică valoarea ei de simbol. N-a fost greu să constat că le luasem piuitul cu fața de masă.

Au protestat, n-au vrut s-o primească şi l-au chemat pe băiat. Din cele ce mi-a spus el am înțeles că este un obiect prea scump ca ei să-l accepte drept cadou şi în cele din urmă domnul Spinoulos a trimis puştiul după profesoara de engleză. Apoi, scuzându-se, a dispărut undeva. Coborâse, probabil, în magazin să discute cu nevastă-sa – fața de masă constituise o adevărată lovitură de teatru, asta era cei puțin impresia mea.

Au reapărut cu Lilika, i-au arătat cadoul meu, acesteia i s-au aprins ochii de admirație şi Theocharis a rugat-o să-mi traducă, cuvânt cu cuvânt, spusele lui. A zis că i-a făcut plăcere că m-a cunoscut, că a cunoscut „un prieten de-al prietenilor lui din România”, a fost bucuros c-am acceptat invitația lui şi-am rămas o noapte la el,

am avut astfel ocazia să văd cum sunt ei, macedonenii, românii au fost întotdeauna prietenii macedonenilor, ca şi ai grecilor, mă roagă foarte frumos să nu mă supăr, dar el nu poate accepta cadoul meu, un cadou mult prea scump.

„Vă rog să-i traduceți, am rugat-o, că această față de masă a fost lucrată de maică-mea, deci n-am dat niciun ban pe ea şi era destinată unei rude din Germania Federală. Am scurtat ruta, n-am mai ajuns în R. F. Germania şi oricum mă întorc acasă cu ea. Am aşteptat ca Lilika să le traducă şi am continuat: „în primul rând, însă, vă rog să le spuneți că acest cadou nu este altceva decât un mod de a-mi exprima şi eu bucuria de a-i fi cunoscut. Aşa cum eu am acceptat invitația, îi rog şi eu să accepte această față de masă. Va fi o amintire a trecerii mele pe la ei”.

După ce a ascultat-o pe Lilika, Theocharis a schimbat câteva cuvinte cu soția, a intervenit şi profesoara şi în cele din urmă aceasta a fost invitată să-mi traducă. „Domnul Spinoulos şi soția lui vă mulțumesc foarte mult, dar el a intenționat să vă roage să-i faceți un serviciu. Ar putea să apeleze la dumneavoastră?”

„Dacă ceea ce vrea să mă roage stă în puterile mele...”; am spus circumspect, devenind bănuitor dintr-o dată. Adică ce serviciu i-aş putea face eu lui!? Nu cumva excesul de ospitalitate a avut un caracter premeditat? Te gândeşti, nu? La Roma fusesem rugat, dar în alte circumstanțe, să duc o

scrisoare în țară şi s-o pun într-o cutie poştală.

„Nu, nu, a ripostat Lilika, citindu-mi parcă gândurile, este un lucru foarte simplu. Domnul Spinoulos are de gând să vină la anul în România, v-ar da aici o sumă de bani – de două mii de drahme mi-a spus – şi dumneavoastră să-i dați lui când vine acolo.”

Am ezitat, gândindu-mă mai ales la faptul că nu mai aveam ce face cu o asemenea sumă de bani.

„Vă rog să acceptați!” a zis cu insistență.

„Uitați-vă ce se întâmplă... Salonicul l-am mai văzut şi n-am de gând...”

„Cumpărați-vă ceva mi-a sugerat.

„Asta şi voisem să spun... Prețurile în Grecia sunt cu mult mai mari decât cele din Italia, ştiam asta, şi ce-am avut de cumpărat am cumpărat acolo. Practic, ar însemna să arunc banii în vânt. Pentru că eu, în România, n-am voie să dețin valută.

„Vă spun ceva confidențial: ei nici n-au de gând să vină în România. Au zis aşa ca să primiți banii. Să se recompenseze într-un fel pentru fața de masă. Adevărul este că le place foarte mult... Şi, într-adevăr, este foarte frumoasă! A adăugat Lilika cu o uşoară invidie. Acceptați; pentru că nu există altă soluție. În timp ce noi discutăm; soția i-a sugerat să meargă cu dumneavoastră la Salonic şi să vă cumpere un cadou de valoare.”

„Au aşa de mulți hani?” am întrebat fără să vreau.

„N-au chiar aşa mulți, dar asta e situația. Câştigă însă, fiți sigur, mai bine decât un profesor!”

Fapt este că, sculându-se cu mult înaintea mea, îmi pregătiseră două coşuri mari, unul cu struguri, celălalt cu mere şi smochine pentru a duce cu mine în România un semn al roditoarei lor Macedonii. Nu le-am dus, ajungând ia Salonic, am hotărât să prelungesc până la Istanbul ruta acelei călătorii şi astfel aveam să cunosc alt om de suflet – Sergios Alexis.

10

Cu ani în urmă fusesem într-un schimb de experiență, ca oaspete al unui ziar dintr-o țară prietenă. Sosisem seara, a doua zi dimineață confratele care mă primise la gară şi care avea să mă însoțească tot timpul vizitei, m-a dus la redacție, aici a avut loc o scurtă discuție protocolară, mi s-a spus că voi avea un program bogat, care-mi va permite să cunosc cât mai multe, să adun „material” nu pentru un reportaj sau două, ci pentru o întreagă suită, dacă nu chiar pentru o carte. De la redacție am plecat să vizitez o uzină, seara a avut loc o masă de bun-venit, în zilele următoare am fost dus la alte uzine şi fabrici, mi s-au arătat noile cartiere, am stat de vorbă cu

adjunctul arhitectului şef ai oraşului, am văzut un muzeu sau două, o şcoală, o policlinică, creşa şi grădinița unei uzine; partea culturală a constat din spectacole de operă, de revistă, de cântece şi dansuri populare.

Era într-adevăr un program bogat, organizat exemplar, dar cădeam seara mort de oboseală şi n-aveam puteri măcar să rememorez şi să-mi sistematizez în minte ceea ce văzusem. Singura oră liberă pe care o aveam era cea de la micul dejun, când mâncam singur, neînsoțit, şi în timpul căreia se petrecea o scenă picantă. Remarcasem încă din prima zi că aproape toți clienții hotelului, un hotel de prim rang, preferau partea stângă a sălii şi se aşezau în aşa fel încât să fie orientați cu fața spre intrare. Secretul l-am aflat în scurt timp. În sectorul acela servea o fată nostimă, tot timpul veselă şi zâmbitoare, dar în special bine făcută şi ale cărei picioare puteau stârni invidia celei mai frumoase femei. Mini-fusta abia venise la modă şi, la plecare, fata scăpa de fiecare dată ba o furculiță, ba un cuțit, ba o linguriță, iar de aplecat se apleca în aşa fel încât bucățica de stofă să se ridice cât mai sus cu putință. Odată obiectul ridicat, îşi vedea în continuare de drum şi atunci cei de la mese – şi, bineînțeles, la mese nu se aflau numai bărbați – schimbau între ei zâmbete de încântare.

În curând am plecat cu o maşină în provincie pe un traseu minuțios alcătuit şi cu un program tot

atât de bogat, dar fără număr de *strip-tease* la micul dejun. Dimineața eram primiți de organele de partid sau de stat, apoi vizitam ori o întreprindere industrială, ori una agricolă. Vedeam utilaje, maşini de tot felul, pe cei care le mânuiau, în biroul directorului, căruia numai de noi nu-i ardea, eram tratați cu cafele, fursecuri, mi se furnizau tot felul de cifre, c-o fi şi c-o păți. La întreprinderile agricole vizitele erau mai puțin seci, căci se terminau cu câte un chiolhan organizat într-o casă de om, ca să văd, adică, cum se răsfrânge belşugul asupra celor ce trudesc pe ogoare.

Au fost singurele seri în care am scăpat de meciuri de hochei. Confratele care mă însoțea, un om voluminos, aproape de şaizeci de ani, îmi povestise că fusese hocheist, jucase chiar în prima divizie a țării, devenise gazetar abia mai târziu, nu mai avea mult şi ieşea la pensie. Deopotrivă de pasionat după hochei era şi şoferul maşinii. Feste tot unde ne opream găseam terenuri acoperite – un asemenea teren am găsit până şi într-un orăşel de mărimea Găieştiului – şi ei, seară de seară, mă cărau la meciuri.

Ieşeam rebegit, cu picioarele bocnă, însoțitorul meu cumpăra bere – era cea de-a doua pasiune a lui, o cunoştea după gust unde-i produsă, aşa cum cunoaştem noi din ce regiune sau ce renumită podgorie e un vin natural – şi cârnați, luam totul în hotel, masa o puneau în camera lor,

mâncam, ne îmbătăm, căci porția era de cel puțin cinci sticle de bere de persoană, după care mă retrăgeam în camera mea, lăsându-i să continue comentariile la meciul văzut.

E drept, omul mă întrebase dacă nu vreau să fac economii din banii primiți pentru masă, ca să-mi cumpăr câte ceva. „Sigur că vreau”, îi răspunsesem. (Care nu vrea?!). Chiar îmi cumpărasem un geamantan ce mi se păruse foarte frumos, cu toate că nici al meu nu era prea urât sau ponosit. Apoi, vizitând o fabrică de produse de marochinărie, văzusem un model mult mai acătării, fabricat pentru export, şi-mi cumpărasem unul şi de-acolo. Nedeprins să circul cu trenul, nu-mi făcusem socoteala cum aveam să mă car cu patru valize după mine, chiar dacă două vor fi goale.

Mi se acrise de atâta bere şi cârnați şi, ajungând în munți, unde avea să se desfăşoare partea turistică a „schimbului de experiență”, m-am revoltat. Ne cazasem la un hotel elegant, chiar somptuos, din hol, plin cu lume subțire, se intra în două restaurante, unul din ele micuț şi intim, cu mese de două persoane, la fiecare masă o lumânare în sfeşnic de argint, văzusem câteva siluete atrăgătoare şi neînsoțite, şi am încercat să am impresia că ar fi mai plăcut să-mi omor timpul cu una din ele decât să beau bere şi să ascult anecdotele şoferului sau ale confratelui meu, care cam tot în jurul acestui subiect se învârteau.

Sosisem acasă, la puțin timp avea să aibă loc sărbătoarea națională a țării în care fusesem, şi redactorul-şef mi-a cerut să scriu un reportaj cu note de drum. Ştiam calapodul: întâi industria grea, apoi cea prelucrătoare, agricultura, industria uşoară putea să lipsească, ceva despre cultura nouă, câteva cuvinte la general despre nivelul de trai în continuă creştere... L-am scris şi i l-am dat. Omul l-a citit, a mai făcut o tăietură ici-colo, a zis că-i bun.

11

Sosit în Bucureşti, l-am sunat pe Emil de la primul telefon public şi el mi-a fixat o întâlnire, ia care urma să fie prezent şi colonelul Dumitru. Mă aşteptasem la asta, revederea lui îmi făcea o reală plăcere. M-a primit cu un zâmbet afabil, ne-am strâns mâinile şi în timp ce luam loc, m-a întrebat mustăcind:

— Plecați, aşadar, în Grecia? Povestiți... În linii generale, ştiu despre ce este vorba, dar având în vedere... condițiile în care a avut loc convorbirea telefonică cu maiorul Pascu, poate că v-au scăpat unele lucruri.

Le-am relatat în amănunt cum îl cunoscusem pe Georgio Sabbatini, le-am redat aproape cuvânt cu cuvânt discuțiile avute cu el şi când am trecut la supoziții, colonelul m-a întrerupt:

— Sigur, e posibil să fie vorba şi de stupefiante… Ba chiar nu este deloc exclus. Noi am luat legătură cu Biroul românesc al Interpolului, acesta a comunicat la rândul său cu cel grecesc… Grecia este jefuită în continuare, este jefuită şi astăzi de valori de artă, de antichități inestimabile… Şi în cazul de față polițiştii greci presupun c-ar fi vorba de scoaterea din țară a unei colecții numismatice furate dintr-un muzeu din Famagusta. Tot ce s-a putut afla este că respectiva colecție a ajuns din Cipru în Grecia şi că furtul a fost făcut pentru un colecționar. Un colecționar străin, nu autohton.

— Asta s-ar potrivi cu cele spuse de Sabbatini în legătură cu aşa-zisul său unchi!…

— Cea de-a doua presupunere a celor de la Biroul național grecesc al Interpolului, a continuat colonelul, se referă la o icoană pe pânză, un prapure. Ştiți ce-i un prapure, nu?

— Un steag bisericesc.

— Exact. Un prapure vechi de aproape o mie de ani, furat dintr-o mănăstire. Motivul picturii ar fi fost inspirat de un mozaic din biserica Sfânta Sofia de la Istanbul. Ne-au transmis o descriere… Emile, citeşte-o…

— „Iisus Cristos, a început Pascu, este aşezat pe tron; într-o mână ține *Evanghelia*, cu cealaltă mână binecuvântează… La picioarele sale, un împărat în genunchi i se roagă. Cristos are în dreapta şi-n stânga un înger şi pe Sfânta Fecioară.” Făcut sul, ar putea să încapă într-o

despărțitură discretă a unei maşini…

— Sigur, a reluat colonelul Dumitru, vom lua în considerare şi cealaltă ipoteză pe care mi-ați propus-o, ipoteza internă. De altfel, noi am şi acționat. Am trimis azi-noapte un om din Constanța… După ce v-ați despărțit, Sabbatini s-a dus să se prăjească la soare într-un grup de români.

— Sunt prietenii mei, prin mine i-a cunoscut. Că nu-s urmărit, mi-am dat seama – mi-am controlat tot timpul spatele prin oglinda retrovizoare.

— Din evidențele hoteliere ar reieşi că a dormit o noapte la Timişoara, a rămas două zile în Bucureşti, la „Inter”…

— Înseamnă că omul are într-adevăr bani!…

— Are sau aşa e scenariul… Oamenii cu bani nu se pretează la contrabandă…

— Lamborghini Espada…

— Evident, poliția grecească va avea grijă să nu vi se întâmple nimic, vă vor prelua discret încă de la graniță… Ce părere aveți?

Întrebarea „Ce-mi va aduce hazardul, ce pățanii îmi va scoate oare acesta în cale?” mă ispitise tot dramul şi eu am zis că am o părere bună. S-a râs, am trecut apoi la amănunte, cu care ocazie s-a stabilit şi modul cum avea să ajungă la ei ceea ce îmi va spune Sabbatini după ce mă voi fi întors la Costineşti.

Aş fi dorit să stau de vorbă cu Emil, să despic firu-n patru cu el. Mi-a zis că-i peste cap de ocupat

– când nu-i el ocupat?! – şi atunci am rezolvat problema mesei la bufetul expres din Piața Palatului, pentru că acolo găseşti mai uşor un loc de parcare. În aceeaşi după-amiază am completat formele pentru paşaport, le-am depus a doua zi dimineață şi am plecat la Govora să stau câteva ore cu maică-mea, să văd cum se simte, să-i dau nişte bani, treburi din astea.

Când m-am întors, am aflat că soția lui Emil născuse o fetiță. I-am luat tatălui un cadou, o muşama, şi înmânându-i-o, i-am spus să nu mai caute cărucior, o să-i aduc unul din Grecia şi când o să iasă cu fii-sa la plimbare o să-l oprească toate femeile să-l întrebe de unde îl are. În restul timpului am alergat după cumpărături, mi-am revăzut câțiva prieteni şi la cinci zile de ia plecare mă întorceam la Costineşti cu paşaportul în buzunar.

Odată intrat în sat, am avut senzația că-l voi zări dintr-o clipă în alta pe Sabbatini, căci paşaportul semnifica în primul rând întâlnirea cu el, o întâlnire care îmi va aduce noi amănunte ale istoriei în care intrasem. Dar în locul mafiotului l-am văzut pe Max care se năpustise înaintea maşinii; îmi lipsise, derbedeul, pe drum aş mai fi schimbat o vorbă, două cu el. Am apăsat energic pe frână, ca să nu-l calc şi pentru că lătra ca scos din minți şi sărea pe lângă portieră, am oprit să-l iau în maşină. Când am deschis uşa, a făcut un salt şi m-a sărutat pe obraz, nărodul.

— De ce nu eşti cu Ortansa la mare? L-am certat, să-i potolesc exuberanța, pentru că se apucase să latre de mă asurzise.

Într-adevăr, de ce nu era cu Ortansa, doar îi dădusem şi lesa? M-a lămurit gazda când am deschis poarta să bag maşina în curte.

— Bine c-ați venit, că altfel, să ştiți, se prăpădea clinele, a zis îngrijorată, ieşindu-mi în întâmpinare. Nimic n-a mâncat de când ați plecat. De cinci zile nimic n-a mâncat şi, uitați-vă, mâncarea acolo-i, la uşă. Acolo i-am pus-o mereu, că el acolo, în fața uşii, a stat ziua şi noaptea şi nu s-a mişcat nici doi paşi, de nu mai ştiam ce să facem cu el. Dacă nu veneați azi, soțul a zis să vă dau telegramă. Că nici de dormit nu dormea, scâncea întruna şi odată se punea pe urlat, „huuu” făcea. Şi gemea. Ne gândeam c-ați fi pățit ceva cu maşina, vreun accident... Câinele simte. Simte când se-ntâmplă ceva! La cutremur au urlat toți câinii din sat... Şi dacă le moare stăpânu’ tot aşa fac.

— Ce-i, băiețele, ai crezut c-am murit?

Se culcase peste piciorul meu drept, ca şi când ar fi vrut să-mi simtă în chip material prezența, şi m-a privit de parcă ar fi încercat să înțeleagă ce-i spun.

— A venit şi duduia ia care l-ați lăsat... Şi singură şi cu prietenii dumneavoastră... Dar ce, a fost chip să se apropie careva?! Mârâia de ziceai că imediat sare să-i sfâşie. La noi însă nu mârâia. La

niciunul din casă. Vezi, ştie…

Am întrebat-o dacă are ceva să-i dau să mănânce şi m-a asigurat că ce-i în strachină e pus azi-dimineață, în fiecare zi i-a împrospătat mâncarea. L-am chemat şi i-am zis să mănânce. După o clipă, în strachină nu mai rămăsese nimic.

— Ți-ajunge! I-am zis, pentru că el, terminând de lins strachina, ridicase capul şi mă ruga din priviri să-i mai dau să mănânce. O să-ți dau, dar după o jumătate de oră. Şi pe urmă iar după o jumătate de oră. Înțelegi?

Nu înțelegea. Cum să-nțelegi când ți-i foame?!

Se pusese o căldură de groază, pe drum n-o simțisem, asfaltul nu avusese timp să se încingă, am lăsat lucrurile aşa cum erau în maşină, mi-am pus costumul de baie şi, împreună cu Max, am luat-o spre plajă. Ne-am oprit amândoi drept în apă. Am înotat în tandem, după ce ne-am întors, ne-am hârjonit pe nisip, bucuroşi că ne revedeam. Grijile lui se spulberaseră, eram de acord, ale mele, însă, abia începeau.

Am luat-o, aşadar, pe plajă în căutarea amicilor. Pe unii i-am găsit ceva mai încolo, la locul ştiut. Nefiind un adept al nudismului – vreau să întrevăd, nu să văd – acolo veneam şi eu dimineața. Ne-am strâns mâinile şi după câteva vorbe schimbate despre plecarea în Grecia, am pornit mai departe spre sectorul nudiştilor.

Sabbatini era în apă cu doctorul Preotu, s-au întors în timp ce fetele îmi povesteau cum se

întâmplase cu Max, cum se smulsese din zgardă şi dispăruse la nicio jumătate de oră după ce mă despărțisem de ei. Întrebarea „Ei, când pleci în Grecia?” nu mi-a pus-o însă Georgio, ci doctorul Preotu.

I-am spus, aşa cum le spusesem tuturor, că probabil vineri dimineață.

— Deci poimâine ne-ai părăsit? A spus Sabbatini pe un ton de regret. Îmi pare rău că ne despărțim la aşa scurtă vreme.

Îmi propunea un joc, trebuia să-l accept.

— Şi mie… – am desfăcut mâinile într-un gest evident. Depinde însă cât timp mai stai în România, pentru că eu mă întorc în zece-unsprezece zile cel mult. Mă-ntorc la Costineşti. Camera-i plătită până-n septembrie.

— N-aş putea să-ți spun încă… Mai vorbim… Şi a adăugat deodată: Stai să mă-mbrac; mi s-a făcut foame!

— Cum să nu ți se facă foame dacă tragi tot timpul din sticlă?! A zis arhitectul Miron, izbucnind în râs, şi s-a adresat doctorului Preotu: Cum poate, Sandule, să bage atâta *whisky* în el pe-o căldură ca asta? Ia-i într-o zi tensiunea, că dăm cu el de bucluc!

— Nu râdeți, e singura băutură recomandabilă pe căldură! A zis foarte serios Georgio şi a scos din geanta de plajă o sticluță de „Teachers” pe fundul căreia mai rămăsese puțin *whisky*. Bea cineva? A întrebat ridicând sticluța.

— Dă-o încoace! I-am cerut să mi-o arunce. După un drum mai lung cu maşina, simt întotdeauna nevoie de puțin alcool.

E clar că Sabbatini voia să stea de vorbă cu mine, dar iată că noi păşeam de câteva minute unul alături de celălalt şi el continua să rămână tăcut, ca şi când n-am fi avut nimic să ne spunem. Am hotărât să-l las să deschidă el vorba. A făcut-o când am ajuns la şosea.

— Părerea mea este să pleci mâine şi nu vineri. Este mai bine aşa, a zis cu răceală.

— Eu pot pleca şi mâine… Am spus „vineri”, gândindu-mă că avem de pus la punct unele lucruri. Şi nu pentru că n-aş putea pleca mâine.

— După câte ştiu, tot ce am eu de făcut este să dau un telex la Roma pentru piesele de Espada. Iar pentru asta îți propun să mâncăm împreună la „Doina”. Facem lista de piese… Şi mergem amândoi să dau telexul. Am văzut că există şi la poşta de aici… Sau vrei să dăm dintr-o altă stațiune?…

— Aş prefera.

— Aşa o să facem. Altceva?

Tonul lui Sabbatini devenise scorțos, distant, voia probabil să-mi arate că prietenia noastră e doar aparentă. Față de lume, da, ne comportăm ca doi buni amici, în rest însă relațiile sunt cele strict de afaceri, iar în afacerea asta el este cel care plăteşte.

— Altceva… Altceva tu trebuie să ştii!…

A zis după un timp:

— Ştiu, avem de discutat unele lucruri… Le vom discuta. O să-ți dau şi un cec pe care îl vei schimba la o bancă din Grecia, la o bancă din Salonic… Ca să ai pentru orice eventualitate o sumă la tine şi bani suplimentari pentru drum. O să discutăm toate acestea la masă sau după ce vom da telexul. Ne întâlnim pe terasă… a încheiat şi a ridicat mâna în semn de salut. A spus apoi deodată, ca şi când şi-ar fi amintit de ceva: Nu întârzia şi ia şi paşaportul cu tine!

— O.K.!

— Încredere limitată!… mi-a amintit şi în colțul buzelor i-a apărut un zâmbet malițios.

— O.K.

Pe drum, m-am oprit la alimentara din colț să-i cumpăr lui Max ceva de mâncare şi, stând la rând, am realizat deodată că va trebui să-l iau cu mine în Grecia. Era un lucru la care nu mă gândisem, foxterierul îmi ieşise totalmente din cap.

L-am găsit pe Sabbatini la o masă sub o umbrelă de soare. M-am aşezat şi, fără să scot un cuvânt, i-am întins paşaportul. În timp ce-l deschidea, am remarcat cu mirare că băuse apă minerală – cel puțin aşa demonstra paharul din față. M-am ridicat să-mi torn şi eu în pahar.

— Scuză-mă, a zis, continuând să examineze paşaportul pagină după pagină.

Era paşaportul cu care umblasem prin lume, paginile sale erau pline de tot felul de ştampile de

la diverse puncte de frontieră, pentru Georgio ele nu constituiau o noutate şi faptul că o examina pe fiecare în parte nu se datora curiozității sau dorinței de-a vedea prin ce țări fusesem, altul era, desigur, motivul acestei examinări.

— Aveți nevoie de viză grecească? S-a mirat după un timp.

— Da, şi nu ştiu de ce. Între noi şi turci s-au desființat de mult vizele astea. Iar cu grecii avem aceleaşi bune relații... De fapt e-o simplă formalitate.

— Aşa e, a zis Sabbatini şi, înapoindu-mi paşaportul, m-a întrebat dacă am pe ce să notez.

N-aveam, am cerut picoliței să-mi aducă un creion şi hârtie, dar până să se întoarcă fata, a venit chelnerul cu biftecul comandat de Georgio şi a rezolvat el problema.

— Să mănânc, s-a scuzat Sabbatini, şi îți spun ce trebuie să notezi. În rest te bazezi pe memorie. De altfel, nici n-ai mare lucru de notat şi nici de memorat. Când vrei să schimbăm numerele de la maşini?

— Mâine dimineață când plec. Ne sculăm amândoi pe la patru... Găsim noi undeva un drumeag. În spatele lizierei de pomi a şoselei.

Am vrut să-i spun cum mă gândisem să procedăm, dar pe terasa restaurantului au apărut Ortansa şi Svetlana. Şi n-am scăpat până seara de ele. Nu ne-am putut eschiva, niciun pretext n-ar fi stat în picioare, a trebuit să le luăm la Neptun.

Aici, însă, unei aşteptări plicticoase la Telefoane – Sabbatini le spusese că vrea să vorbească cu Roma – i-au preferat o raită prin magazine şi aşa am rămas singuri.

După ce-am întocmit lista de piese pentru Espada, Georgio mi-a dat o serie de amănunte, să le zic, tehnice ale călătoriei în Grecia, am notat pe hârtie ceea ce era destinat hârtiei şi ce nu, în memorie. La un moment dat, mi s-a părut că unele lucruri nu sunt în ordine, că spusele lui se cam certau între ele. N-am intervenit, l-am lăsat să continue, gândindu-mă că sunt nebulozități premeditate, că îmi creează special semne de întrebare pentru a mă pune în derută.

Ascultându-l, mi-am dat seama de ce drumul lui Sabbatini în Grecia trecea prin România, când el avea unul mult mai scurt şi mult mai comod, cel pe mare, cu feribotul, în primul rând, această călătorie a lui trebuia să pară cât mai autentic turistică, o călătorie prin mai multe țări, printre care şi Grecia. În al doilea rând, în Grecia itinerarul trebuia să înceapă de la Salonic. Sau mai bine zis de la „Mediterranean Palace”, un hotel, desigur, de prim rang. Şi, bineînțeles, punctul de frontieră de la granița cu Bulgaria nu fusese ales întâmplător pentru intrarea şi mai ales pentru ieşirea din Grecia.

Fetele s-au grăbit să se-ntoarcă pentru a mă ruga să le împrumut două sute de lei – găsiseră de cumpărat nişte produse cosmetice. Le-am însoțit,

ne-am plimbat apoi prin Neptun, ne-am oprit la cafe-barul nautic şi, spre seară, ne-am întors la Costineşti.

— Copii, am spus oprind în fața casei, pe mine vă rog să mă scuzați, trebuie să-mi fac bagajele. Am hotărât să plec mâine şi vreau s-o întind cât mai devreme, ca să evit pe cât posibil aglomerația de maşini de pe litoralul bulgăresc. Despărțindune, le-am promis că voi veni mai târziu pe terasă la „Doina” şi, printr-un semn, i-am dat de înțeles lui Georgio că îl aştept să se întoarcă.

În vreme ce-mi vorbise la Telefoane, furnizândumi amănuntele „tehnice” ale acestei călătorii, avusesem tot timpul senzația, poate şi din cauza situației de acolo, a discuției” pe picior”, că ceva important nu este spus. Mai degrabă neglijat, trecut cu vederea decât omis cu bună-ştiință. Sau poate acel ceva important fusese rostit, dar mie îmi scăpase? Ori nu-i sesizasem valoarea, îl considerasem un amănunt oarecare? Această impresie se accentuase şi eu îmi propusesem să recapitulez cu Georgio ceea ce aveam de făcut la Salonic.

Este adevărat, însă, intenția mea ascundea deopotrivă şi gândul că, punându-l să vorbească din nou, s-ar putea ca el să spună şi câte ceva în plus. Chiar dacă nu la modul direct. În orice caz va folosi alte cuvinte… Sigur, creierul meu nu-i o maşină electronică, dar eu aveam de gând să-l pun la treabă şi cu ştiutele lui calități de selecție,

deducție, inducție... – ce bună ar fi fost o bomboană de mentă, fir-ar să fie! – n-ar fi fost exclus să-mi dea exact acel amănunt important care ori îmi scăpase, ori fusese neglijat de Sabbatini, ori chiar omis cu bună-ştiință.

Ceea ce nu-mi plăcea era felul cum ne căzuseră pe cap Ortansa şi Svetlana. Nu erau dintre acelea care să se invite, chiar şi în glumă, la masă. Nu cumva ne căutaseră ele la „Doina” la propunerea lui Sabbatini? La invitația lui? După ce se îmbrăcase, se apropiase de Svetlana şi-i spusese ceva. Nu dădusem faptului importanță. Şi de ce i-aş fi dat?! Apoi, când Svetlana sărise „Mergem şi noi cu voi la Neptun”, cel care rămăsese tăcut fusesem eu şi nu Georgio. El spusese „Sigur că da”. Aveam astfel tot dreptul să cred că discuția „pe picior” de la Telefoane fusese un lucru premeditat, că el crease special condițiile acestei discuții.

Mi-am făcut bagajele alegând ce aveam să iau cu mine şi ce urma să rămână în cameră, am pus manuscrisul într-un loc ferit din şifonier, am vorbit după aceea cu gazda, explicându-i că voi lipsi vreo două săptămâni, şi Georgio tot n-a venit. M-am dus să-l caut, să văd ce se întâmplase.

L-am găsit bând *whisky* cu băieții.

— Tocmai voiam să vin după tine, a zis.

Nu prea era de crezut.

Seara am petrecut-o la „Doina” şi, la un moment dat, i-am strecurat că ar trebui să vorbim, dar el

mi-a răspuns neglijent: „Vorbim mâine. Când eşti gata, vii să mă iei”. Era limpede aşadar că el evita o discuție sub diferite pretexte. O evita pentru că ştia că am de gând să-i cer precizări asupra unor puncte rămase obscure – lăsate obscure! –, fugea de precizările astea, anume de precizările astea!

Îmi dăduse pe cap cărăuşia, pe care ar fi trebuit el s-o facă, şi acum mafiotul încerca să se debaraseze de mine. Nu ştia că i-o copsesem, vede el când mă-ntorc! Cu acest gând, am zis că nu mai are rost să rămân, se făcuse aproape unsprezece, iar eu voiam ca la patru să fiu în picioare. Ortansei îi spusesem ce avusesem de spus, mi-am luat rămas bun de la ceilalți, îmbrățişându-i şi sărutându-i pe toți. Când i-a venit rândul lui Georgio, am dat focul mai tare, să se simtă căldura.

Am adormit greu, numărând şi iar numărând, somnul a fost iepuresc, aşa mi se întâmplă întotdeauna când am de plecat la un drum, mereu m-am trezit să mă uit cât e ceasul. Pe la trei şi ceva, auzindu-l pe Max cum trage la aghioase, m-am enervat şi m-am hotărât să mă îmbrac.

— Scoală, puturosule! I-am vorbit. N-ai treabă tu cu stările emoționale, le dormi ne-ntors, fir-ar să fie!

După ce s-a întins şi a tras un căscat, care părea nesfârşit, m-a privit nedumerit, adică ce vreau de la el, ce mi-a căşunat aşa, deodată?

— Mă deşteptule, te iau cu mine în Grecia!

Habar n-aveai, nici prin cap nu-ți trecea când m-ai agățat la Sinaia ce stăpân ți-ai ales! De atunci numai într-o plimbare o ții! Bucureşti, mare... Acum peste hotare... Trai pe vătrai!

A scos un „ham”, bucurându-se.

Până a fost cafeaua gata, am desfăcut o cutie de crenvurşti chinezeşti – cam mălăieți crenvurştii ăştia – i-am dat foxterierului să mănânce, mi-am oferit şi mie o porție bună, ca să mă țină la drum, şi am trecut la tot restul. Nu-s moşmonit, am terminat repede ce aveam de făcut, m-am uitat încă o dată prin cameră să nu fi uitat ceva – întotdeauna uit câte ceva – şi la patru fără câteva minute am scos maşina din curte.

Georgio dormea. Dar n-a făcut nazuri şi a sărit imediat în picioare. Cât timp avea să se îmbrace, mi-am zis, trebuia să-i vorbesc sau, mai bine zis, să-l fac pe el să vorbească.

— În privința Salonicului există anumite nebulozități... am atacat.

— Nu găsesc, a zis sec. Tot ce-a fost de spus ți-am spus. Mai multe nu ştiu nici eu. Iar dacă ar fi să adaug ceva, asta s-ar referi la condusul maşinii. Fereşte-te de un accident ca de dracu’! Şi chiar mai rău ca de dracu’!

Îmi mai atrăsese o dată atenția, mi s-a părut suspectă această insistență. Evident, încheiasem la Bucureşti o asigurare „Casco”, deoarece fără aşa-zisa „carte verde” nu eşti primit cu maşina într-o țară străină, el, însă, din câte înțelegeam,

avea în vedere ceva mult mai grav, consecințe mult mai dramatice decât avarierea maşinii.

— Exact! A spus ca şi cum şi-ar fi adus aminte deodată. Când ajungi la Salonic să schimbi uleiul. Şi la înapoiere mai schimbă-l o dată. Dar nu băga decât „Castrol GTX”, nimic altceva! Este singurul ulei pe care-l folosesc la maşină şi nu depăşesc trei mii de kilometri cu el.

N-a fost nevoie să ajungem la autostradă, după un kilometru şi ceva am dat peste un drum de pământ ce pornea din spatele unui pâlc de salcâmi. Am oprit acolo maşinile şi am început să demontăm simultan plăcile numerelor din spate. S-au potrivit exact. Cea a numărului românesc, de formă pătrată şi ea. Era cu vreun centimetru mai lată, ceea ce îmi convenea de minune, la numerele din față am avut însă probleme. Placa numărului italienesc este mult mai redusă ca dimensiuni şi am fost nevoiți să trecem la demontarea suporților de la bară. Şuruburile erau însă ruginite, am scos cu joja ulei de la motor, doar aşa am reuşit să mişcăm piulițele.

Mai rămăseseră indicativele țărilor. Ca să nu fie jupuit de copii, aveam lipit „R”-ul pe geamul din spate, l-am dat jos cu lama, iar pentru a acoperi „I”-ul de la maşina lui Georgio, luasem din garaj o etichetă autocolantă tipărită de A.C.R. Pe hârtie metalizată. Am şters bine locul şi „R”-ul a aderat perfect peste abțibildul cu „I”, acoperindu-l în aşa fel încât nimeni n-ar fi putut bănui că dedesubt se

află un alt indicativ.

Meticulozitatea cu care am executat toate aceste operațiuni, cum le-am dirijat, cerându-i mereu lui Georgio să nu se grăbească, grija pe care am manifestat-o pentru fiecare amănunt i-au lăsat, neîndoios, impresia că tratez lucrurile cu maximum de seriozitate, că treaba a încăput pe mâini bune, nu trebuie să-şi facă griji în ce mă priveşte. Am mutat apoi bagajele din Espada mea în cea a lui Georgio, am transferat obiectele personale, ca şi hârtiile şi diversele mărunțişuri din cutiile de bord şi din buzunarele portierelor, am făcut o ultimă verificare a interiorului fiecărei maşini şi, în cele din urmă, când am crezut că totul este în ordine, ne-am spus că e timpul să ne luăm rămas bun.

Strângându-mi mâna, Sabbatini a ținut să-mi atragă încă o dată atenția:

— Ai grijă cum mergi!...

Iritat de dădăceala lui, am vrut să-i spun că asta îmi zice şi mama când plec de acasă, dar ceva din privirea lui, ca o îngrijorare dosită, m-a făcut să-mi opresc vorbele. A continuat:

— Condu ca şi când ai avea un butoi cu nitroglicerină în habitaclu! Te-am prevenit ca să ştii!... Te salut şi să vii cu ce te aştept!

Spunând acestea, s-a urcat în maşină, a băgat în marşarier şi, ieşind energic pe şosea, a luat-o înapoi spre Costineşti. Rămăsesem spectator, m-am grăbit să părăsesc locul.

12

Ei bine, oameni buni, ce credeți că făcea Max când am dat să deschid portiera? Poate n-o să mă credeți, dar asta făcea: instalat pe scaunul meu, examina întreg bordul Espadei, trăgând mereu aer pe nări.

— Ia treci pe scaunul tău!

N-a trebuit să parcurg prea mulți kilometri şi să schimb de multe ori viteza ca să-mi dau seama cât de perfect pus la punct era motorul maşinii. În cutia dintre fotolii se găsea aproape o duzină de casete; presupunând că şi în radiocasetofon, un „Autovox”, se găseşte una, l-am pus în funcțiune şi din boxele montate în portiere au răsunat stereofonic vocile formației Boney M. Melodia era pe la mijloc, a urmat „Mamma Leone”, apoi Olivia Newton şi n-am mai fost atent. Ceva nedefinit, ca o nelinişte confuză, începuse să mă sâcâie şi am oprit casetofonul pentru a mă putea concentra. N-am reuşit. O indispoziție tainică şi fără motiv se instaura tot mai temeinic în mine, pulverizând gândurile, prefăcându-le în scame de nori.

Ieşisem din Mangalia, am plănuit să opresc undeva ca să-mi fac un ness şi cu această ocazie să mai controlez o dată tot ce era de controlat la maşină. Era un control gratuit, căci starea aceasta de ilegalitate era cunoscută de către organele

noastre de stat, cele greceşti fuseseră informate şi ele… Atunci de unde provenea neliniştea mea? În loc să caut răspuns, am remarcat că maşina era cam murdară, plină de praf. Ştiam că este aşa, remarcasem asta mai demult, dar starea ei m-a iritat dintr-o dată. Este adevărat că nu-mi place să plec la drum cu maşina murdară, în portbagaj am întotdeauna o găletuşă de plastic, un bidon de doi litri cu apă, cârpe, o piele de căprioară… Espada lui Sabbatini nu era însă atât de murdară încât s-o facă în ochii mei de nesuportat.

Mi-am amintit astfel că, înainte de „2 Mai”, şoseaua trece peste o coadă de lac, aşa că, după ce am traversat podul, am luat-o pe un drum de pământ şi am oprit maşina pe iarbă, aproape de mal. Era încă foarte devreme, în jur nici țipenie, puteam să controlez maşina fără teama de a fi deranjat. Şi deodată, mi s-a relevat cauza neliniştei mele – repetatele avertizări ale lui Sabbatini cu privire la condusul maşinii. „Nu cumva Espada lui, m-am întrebat, e prevăzută cu un sistem de autodistrugere?” Cam fantezistă presupunerea… Atunci de ce-a ținut să-mi atragă în câteva rânduri atenția, de ce-a insistat atâta asupra acestui aspect? „Vezi cum conduci!” „Ai grijă cum mergi!” „Condu ca şi când ai avea un butoi cu nitroglicerină în habitaclu! Te-am prevenit ca să ştii!…”

Eram conştient că un asemenea sistem nu poate fi depistat cu una cu două, aşa cum nu putea fi

descoperit cu una cu două compartimentul secret destinat acelei *mărfi* cu care urma să mă întorc, şi totuşi am trecut la un control sistematic şi amănunțit al maşinii.

N-am găsit nimic, totul părea în regulă, n-am sesizat nici cea mai mică diferență, nici cea mai mică modificare față de Espada mea, pe care o ştiu ca pe propriile-mi buzunare, începând de la faruri şi terminând cu bara din spate. Era un control „cu mâinile goale”, cât se poate de rudimentar, dar faptul că n-am descoperit nimic care să-mi trezească suspiciuni m-a liniştit întrucâtva.

Am pus bagajele la loc în maşină, am spălat-o şi am dichisit-o cu pielea de căprioară... Curios, operația asta mi-a readus buna dispoziție din zilele precedente. Mi-am făcut un ness şi l-am luat pe Max în răspăr, căci, profitând că sunt ocupat, umblase după mirosuri, ulițarnicul!

În ajunul plecării din Bucureşti, primisem o drăcie minusculă, ea înregistrase tot ce discutasem cu Sabbatini, şi ajungând la punctul de frontieră, am vrut să cobor pentru că, aşa cum îmi spusese Pascu, urma să fiu aşteptat acolo de un om al lor care avea să mă depăşească pe parcurs. N-a mai fost nevoie, împreună cu ofițerul de grăniceri şi cu vameşul venea un bărbat în civil, şi el, sesizând intenția mea, mi-a făcut semn să rămân în maşină.

Mi-a spus că vine din partea „domnului Emil”, i-am dat drăcia, şi după ce mi-a strecurat că

italianul s-a dus să se culce, s-a îndepărtat schițând un semn de salut. Ofițerul de grăniceri mi-a preluat apoi pașaportul și în timp ce se îndrepta spre clădire, l-am auzit pe vameș adresându-mi-se:

— Sper că aveți certificatul de vaccinare pentru cățel?

— Certificatul de vaccinare? M-am mirat fără să vreau.

— Da, bineînțeles! Cum, n-ați știut? Mi-a zis cu imputare. Sunteți obligat prin lege să-l vaccinați o dată pe an... Vă previn: o să întâmpinați greutăți și la bulgari, și la greci!

— Iată o treabă la care nu m-am gândit, am zis mai mult pentru mine și i-am explicat că Max era primul meu câine, îl aveam doar de câteva luni, dar c-ar fi trebuit să-mi dea prin minte că, din punct de vedere sanitar, animalele nu pot fi trecute dintr-o țară în alta fără anumite formalități. Fiți bun, l-am rugat, învățați-mă ce-i de făcut.

— Păi de făcut nu-i nimic... a zis desfăcând mâinile a neputință. Și a adăugat deodată: Doar să-l lăsați aici, la noi.

— Se prăpădește. Refuză să mănânce. Am trecut printr-o asemenea experiență. Sau mai bine zis el a trecut...

— Atunci n-aveți altceva de făcut decât să mergeți la noroc. Băgați-l în spate și aruncați așa... o pătură peste el, m-a sfătuit, după care,

salutându-mă, mi-a urat călătorie plăcută.

Pătură nu aveam, am adus din portbagaj un halat de mecanic pe care îl îmbrac când am ceva de meşterit la maşină. L-am adus şi imediat m-am răzgândit: dacă vameşii bulgari l-ar descoperi astfel ascuns, n-aş mai avea nicio şansă de a le câştiga bunăvoința – intenția de fraudă nu numai că era de prezumat, ci de-a binelea demonstrată. Aşa că l-am trimis în spate şi i-am ordonat să stea culcat pe podea.

La vama bulgărească m-a primit un tinerel. S-a uitat la numărul maşinii de parcă nu i-ar fi venit să-şi creadă ochilor şi s-a mirat:

— Român?

— Român.

— Da' ce maşină!... a zis admirativ, dar şi cu o notă de condescendență în voce.

Am desfăcut mâinile în sens că asta e situația.

— Aăăă! A exclamat. Adică cine poate să aibă o asemenea maşină!?

A răsfoit paşaportul, a remarcat „tranzit" şi mi-a făcut semn că se întoarce îndată. Aşa s-a şi întâmplat, n-a întârziat mai mult de un minut, înmânându-mi paşaportul m-a salutat şi mi-a zâmbit cu simpatie. Era exact de ce aveam nevoie.

Ca să-i dau o satisfacție, i-am arătat cum poate demara o Lamborghini Espada.

N-avea rost să-l pun la încercare pe Max (o făcusem o dată, îi ordonasem culcat şi plecasem de acasă pentru ca, la revenire, după aproape

patru ore, să-l găsesc pe locul pe care-l lăsasem). Am pronunțat cuvântul „liber” şi în secunda următoare Max a fost lângă mine…

„Ham”, a făcut ca un icnet de râs.

I-am aruncat o privire. Ei bine, chiar râdea, pezevenchiul.

— Măi alifie, n-ai vrea acum să te cred c-ai ştiut cum a fost toată treaba cu vameşii!?

După un timp, am tras cu coada ochiului să văd ce face. Luase iar aerul acela de importanță guşată, de parcă cine ştie ce personaj ar fi fost. Sesizând că mă uit la el, şi-a întors mutrişoara şi m-a privit ca şi când ar fi cerut înțelegere. „Ei, ce vrei? Îmi dau şi eu importanță… E vreo crimă în asta?!”

*

Într-o zi, după ce am ieşit cu el din apă şi îl aşteptam să se scuture, s-a apropiat un bărbat în jur de cincizeci de ani, cu o ținută impunătoare şi degajată, s-a prezentat doctorul Mancaş (aveam să aflu că era un reputat chirurg timişorean), l-a lăudat pe Max, a zis că este un exemplar foarte reuşit de foxterier şi m-a întrebat pe neaşteptate dacă am cu cine să-l împerechez.

— Nu, n-am, am răspuns după primul moment de surprindere. Nici nu m-am gândit. La asta nici nu m-am gândit… am spus râzând. Mă şi vedeam ducându-l pe Max la mirese. „Ei, fir-ar să fie!…

Grijile astea ale lui îmi lipseau!...”

Doctorul m-a privit contrariat şi am ținut să-i explic:

— Îl am de foarte puțin timp, doar de două luni... Şi nici atât... şi, drept să spun, nu m-am hotărât încă dacă să-l păstrez sau nu. Cred că da, cu toate că...

— Atunci de ce l-ați luat? M-a întrerupt cu imputare în glas şi chiar cu anumită severitate.

— Nu l-am luat... adică nu l-am preluat de la cineva, l-am găsit pe Cumpătu, la Sinaia, pierdut de stăpân...

— Un foxterier pierdut de stăpân? S-a mirat, nevenindu-i a crede. De neimaginat!

— Da, pentru că era atât de murdar, cu părul atât de năclăit şi de negru, de parcă ar fi dormit într-o magazie cu cărbuni. Sau s-ar fi tăvălit prin funingine. Şi ceea ce este cu totul ciudat... Dimineața, când m-am dus la maşină, l-am găsit în habitaclu. O parcasem în apropierea vilei, noaptea cineva a forțat portiera, mi-a luat radiocasetofonul, casetele şi este de presupus că n-a lăsat portiera deschisă. În orice caz, eu aşa am găsit-o, închisă. Nu etanş, căci la forțare zăvorul fusese strâmbat... Iar foxterierul înăuntru. Pe fotoliul de la volan. Dormise, s-a ridicat întinzându-se în clipa în care m-am apropiat de maşină. Nopțile erau friguroase, căutase probabil un adăpost... Dar cum de-a intrat? Maşina e cu două uşi, deci largi şi destul de grele...

— Poate că fostul lui stăpân e şi el proprietar de maşină…

— M-am gândit şi eu… Dar eu mai bănuiesc, am aproape certitudinea, ca să zic aşa, că fostul lui stăpân e dresor şi că foxterierul a fost câine de circ.

Considerând probabil afirmațiile mele drept fanteziste, doctorul Mancaş a zâmbit cu îngăduință. Am vrut să continui, să-i spun ce-am avut în vedere, să-i aduc argumente, dar el şi începuse să vorbească, zicându-mi că foxterierul trebuie să aibă în jur de doi ani.

— Fiți amabil, deschideți-i gura şi vă spun îndată.

Ştiam că la cai se procedează aşa, dar n-am zis nimic.

M-am executat şi doctorul i-a examinat dinții dintr-o scurtă privire.

— N-are încă doi ani, a dat verdictul.

— Vă pricepeți? Am întrebat fără să vreau.

— Da, mă pricep. Am şi eu… Ați auzit de rasa „Airedale”? Este tot un „terrier”.

— Nu. Sunt un neofit, v-am spus…

— Este un câine de origine britanică… de creație mai recentă, rezultat din împerecherea… Şi a numit trei rase englezeşti de câini. Am luat două premii cu el. Unul la Budapesta, celălalt la München… E un *black and tan* superb!

„Black and white” e o marcă de *whisky*… Am dedus că se referise la culoarea părului: negrul cu

roşcat arămiu; de câine bronzat – căci asta înseamnă *tan* – n-am auzit încă!

— N-am ştiut că şi la câini... vârsta poate fi aflată aşa... m-am întors la ce mă interesa.

— Cum, dar sunt nişte semne precise! La un an, câinele are dantura formată complet. Incisivii sunt albi, iar conturul lor cu trei lobi, aşa numita „floare de crin”, este intact. La cincisprezece luni, lobul central al florii de crin începe să se tocească; între optsprezece luni şi doi ani, incisivii centrali ai maxilarului inferior se uzează, iar apoi şi incisivii mijlocii. Este exact situația la câinele dumneavoastră. Dar de ce credeți că a fost câine de circ? M-a întrebat deodată şi pe buze i-a fluturat acelaşi zâmbet îngăduitor.

— Pentru că, uneori, face nişte salturi uluitoare. Cu răsuciri în aer... De-a dreptul acrobatice. Îl apucă aşa, din senin, şi începe să le execute. Un întreg repertoriu... Un adevărat repertoriu. Într-o zi, în timp ce mă-ndreptam spre plajă cu el, a început să păşească în cadență, ridicând, săltând picioarele din față, ca după un ritm anumit – poc! Poc! Aşa cum fac, am văzut, caii dresați. Şi mai ales ascultă de ordin. Nu ştiu eu ce să-i ordon câte ştie el să execute!... Să vă spun drept, m-au atras la el ochii inteligenți şi acest aspect, să zic, de jucărie... Dar priviți-l cum ne urmăreşte, cum se uită țintă la mine!

— Da, am remarcat asta...

— ... Ca şi când ştie că vorbim despre el, ca şi

când ar înțelege ce spun. Aşa face mereu când sunt în societatea cuiva: vine, se aşază şi ne urmăreşte pe rând când vorbim. Ca un partener la şuetă. Întâi l-am gonit. Se ținea după mine… L-am gonit de câteva ori; v-am spus cât era de murdar… N-am avut niciodată câini, şi nici maică-mii nu-i plac – lasă păr pe covoare…

— Sigur că lasă dacă nu-l tundeți, dacă nu-l periați!… Se transformă şi într-un depozit de praf…

— Nu s-a lăsat, m-a urmărit şi s-a aşezat pe scara vilei în care locuiam. Femeia de serviciu l-a văzut şi l-a croit cu un băț. Arăta într-adevăr îngrozitor… Ca un câine vagabond. Am crezut că scăpasem de el, pentru că fugise schelălăind, dar noaptea, când am ieşit din restaurantul acelui cartier din Sinaia, m-am trezit din nou cu el. Şchiopăta. De la lovitura primită. Mi s-a făcut milă, l-am luat în vilă, şi cum eram şi într-o stare mai euforică, l-am spălat chiar în noaptea aceea. Cu spumă de ras, căci săpunul îl terminasem, am râs aducându-mi aminte. Arăta de nerecunoscut. Şi am rămas cu el. V-am spus, nu ştiu eu ce să-i cer câte ştie el să execute. Şi sunt sigur că înțelege o mulțime de cuvinte. Altfel nu m-ar urmări cu atâta atenție când îi spun câte ceva. Un moment şi-o să vedeți cum o să reacționeze la vorbele mele! L-am făcut atent şi m-am adresat foxterierului: Max, mergem acasă, nu? I-am spus cu voce egală.

A scos un „ham” morocănos, a luat o mină

posomorâtă şi a pus capul în pământ.

— Formidabil!... a exclamat doctorul şi şi-a mângâiat bărbia, gândindu-se parcă la ceva.

— Nu-i convine, e tare supărat când plec mai devreme de pe plajă. S-ar juca cu valurile la nesfârşit!

— Da, le place foarte mult mişcarea. Foxterierul este un câine care pretinde foarte multă mişcare! Şi extraordinara lui agilitate îl face un hăitaş excelent la vânătoarea de mistreți.

— De mistreți? Nu mi-a venit a crede. Să se repeadă la o asemenea namilă?...

— N-ați ştiut? Şi încă ce se repede!... Sare în jurul mistrețului ca o minge de ping-pong. Îl scoate din minți cu lătratul şi sfârşeşte prin a-l obosi. S-au văzut cazuri cu mistreți învârtindu-se ca turbați sau alergând în neştire cu un foxterier agățat de o ureche. Îl prinde cu dinții şi nu-i mai dă drumul.

— N-am ştiut asta... Asta-i chiar de minune!

— Da, e un câine prin excelență de vânătoare. Unul din cei mai vechi „temeri” folosiți la vânătoarea de vulpi. De-aici îi vine şi numele; în englezeşte *fox* înseamnă vulpe. Încercați să faceți o groapă în nisip şi veți vedea că în scurt timp va fi sub pământ. Este instinctul ancestral de vânător, de „terrier”. Sunt într-adevăr foarte inteligenți, însă în acelaşi timp foarte răzbunători, plini de personalitate, cu o fire voluntară... De aceea m-am şi mirat când ați spus că ar fi câine

de circ. Vreți să-i puneți să execute câteva salturi?... Din acelea...

— Dar nu ştiu cum să-i comand. Care-i cuvântul... V-am spus, le face din proprie inițiativă; îl apucă din senin şi începe să sară. O să vedeți însă îndată cum reacționează la „hop”. Am aflat fără să vreau, în timp ce mă jucam cu el pe plajă.

Max şi devenise atent, m-am retras câțiva paşi buni, ca să creez o distanță între mine şi el, şi i-am strigat: „Hop”! Mă urmărise cu privirea, şi-a luat elan, s-a desprins de pământ cu o detentă de săritor înnăscut, a zburat prin aer şi când a fost în preajma mea, s-a rotit uşor în aşa fel încât să vină cu spatele şi eu să-l plachez, să-l prind la piept ca pe o minge.

— Cine te-a învățat, măi urâtule, figurile astea!? L-a lăudat doctorul în timp ce Max alerga pe plajă ca un fotbalist după marcarea unui gol formidabil. E păcat să-l țineți vara cu o asemenea blană pe el! Ca să nu mai vorbesc... Am toate cele necesare la mine... Poftim, mă ofer să vi-l tund.

I-am mulțumit foarte mult şi spre seară, după ce-am cumpărat trei sticle cu vin mai de soi şi un carton cu prăjituri, m-am prezentat cu Max la adresa primită. Doctorul era în curte, stătea cu soția în şezlonguri şi am văzut-o pe Peggy, un câine într-adevăr superb, aducând ca siluetă şi conformație a capului cu Max, dar mult mai înalt şi excepțional colorat: corpul cu spic negru, capul

şi picioarele roşcat-arămii. De frică să nu se ia la bătaie, căci foxterierul se încordase şi trăgea de lesă, l-am apucat de zgardă.

— Nu vă fie teamă, m-a liniştit doctorul, a mea e femelă, n-o să se încaiere.

A avut dreptate, Peggy l-a mirosit lângă bot şi apoi, ignorându-l total, s-a dus să se culce la umbră.

În timp ce ne-ndreptam în direcția soției sale, i-am dat ce adusesem şi doctorul i s-a adresat:

— Uite, Ana, ziceai că vrei să mănânci ceva dulce... Domnul Hornea parcă ți-a citit gândurile. Şi în timp ce-i sărutam mâna soției, a continuat pe un ton familiar: Bine, cu prăjiturile chiar c-ai nimerit-o, dar de ce-ai spânzurat banii pe vin?

Nu ştiam ce vrusese să spună şi am zâmbit cu mai multe înțelesuri: aşa se face, asta am găsit şi am schițat şi un gest în acest sens.

— Păi da, s-a justificat, pentru că eu am cules via!...

Spunând asta, a dispărut în casă şi s-a întors cu pahare şi cu o sticlă de *Johnnie Walker.*

— Vezi, domnule, ce vie am eu!... Între butaci creşte şi Kent... a adăugat după ce a pus sticla şi paharele pe măsuța de camping de lângă şezlonguri şi, scoțând din buzunar un pachet de țigări, l-a aşezat alături. Am văzut că fumezi, e pentru dumneata; eu m-am lăsat de doi ani.

— Vă mulțumesc, am zis, am țigările mele chinezeşti, cu care mă împac foarte bine.

— Lasă, domnule, că n-am dat bani pe ele! Că noi, medicii, luăm ciubucuri, ştie o lume întreagă! S-a aprins doctorul. După ce m-am lăsat de fumat, mă feream ca de dracu' când vedeam cartuşul cu Kent. „Nu, luați-l că nu mai fumez!" Când am văzut însă că, de la un timp, cu un Kent deschizi toate uşile şi toate inimile, şi că pe unde ai treabă e musai să dai, altfel nu poți răzbi, asta şi aşteaptă: să-i dai... Mai ales când ştiu sau aud că eşti doctor. Doctorii au bani, iau ciubucuri, câştigă... Câştigă? Aseară am vorbit cu soția să mergem şi noi la un bar... Nu ca să dansăm sau... Am trecut de vârsta acestor distracții şi drept să spun nu m-a tentat niciodată genul acesta de restaurante. Dar să vedem şi noi cum mai e, să nu murim proşti, cum s-ar spune. Ne-am dus şi ne-am lecuit. Programul infect, de prost gust, acelaşi serviciu mizerabil ca peste tot. Altceva... Cine credeți că era vecinul nostru de masă? Cel care-mi spală maşina la service. Aştept de obicei rândul la el, că-i un băiat conştiincios, isteț, îndemânatic, spală întâi partea de sus a maşinii şi nu cum fac ceilalți – dau cu buretele plin de noroi peste vopseaua maşinii. Că era acolo, la bar, asta e bine. În costum „Lee", ca al dumneavoastră, geacă şi blugi. Cu lanț de aur la gât, ceas, ochelari de soare... Cu toate că în sală era întuneric şi n-avea de ce să-i poarte acolo... Dar e bine şi asta. Vede, e tânăr, îi place... Dar pe masa lui era o sticlă de Cinzano.

N-a cerut două pahare, unul pentru el, altul pentru fată, a comandat o sticlă. Iar o sticlă din asta costă acolo vreo şase sute de lei. Bineînțeles, avea Kent-ul pe masă. Şi mi-am adus aminte ce auzisem într-o zi acolo, la rând, că un spălător de maşini, meserie care poate fi făcută de orice om de pe stradă... N-ai nevoie de-o calificare ca să fii spălător de maşini! Ei bine, un asemenea spălător nu pleacă acasă fără cel puțin trei sute de lei. Atunci cât ar trebui să câştig eu? Chirurg la cincizeci de ani, conferențiar universitar, doctor în medicină...? Cum, ei fumează Kent şi bea Cinzano în baruri de noapte, iar eu să fumez „Carpați" şi să beau vin de regiune? Asta ce fel de echitate mai e? Găseşte nevastă-mea, prin ziar, un covor de vânzare... Se duce, îl vede, un buhara veritabil, o piesă foarte frumoasă, dar douăzeci de mii! Mă sună, intram într-o operație grea, şi stabileşte să venim după amiază. Am telefonat la prieteni ca să-mi completez suma, am luat un aconto cu mine, gândindu-mă că trebuie să-l vadă şi un specialist... Starea, pot fi defecte ascunse... – dai atâția bani!... Câte noduri pe centimetru pătrat... Când am sosit, covorul se vânduse. „L-a luat, zice, ăla care-mi aduce butelia de aragaz, distribuitorul. Mi-a dat banii pe loc şi i l-am dat. M-a întrebat, zice, dacă nu am şi un Galle de vânzare". Nu-i asta o răsturnare totală de valori?

— Noi suntem de vină!

— Nu-i adevărat! Suntem *nevoiți* să dăm! Aşa

sunt lucrurile aşezate. Dacă el, acest, să zicem, spălător de maşini nu-şi face treaba ca lumea, dacă tinichigiul trimis de I.C.R.A.L. Îmi repară acoperişul şi a doua zi plouă şi mai tare în casă, dacă chelnerul mă serveşte prost şi eu mă plâng şefului lor, li se întâmplă lor ceva? Sunt dați ei afară după câteva plângeri de astea? Li-e teamă lor că şi-ar putea pierde pâinea şi n-ar mai putea găsi alta? Da' de unde!...

— Considerați în cazul acesta şomajul ca pe un factor...

— Nu, este foarte bine că n-avem şomaj, dar foarte rău că lucrurile sunt aşezate aşa. Suntem o societate prea generoasă! Generoasă cu netrebnicii, cu leneşii, cu chiulangiii... Dar stați! Mă duc înainte de a pleca la mare să schimb uleiul la motor, la cutie... „Dom' profesor, îmi zice omul, pentru că mă cunoaşte, lăsați, zice, nu mai faceți bon... îmi dați mie," „Cum, mă, să nu fac bon, ție nu ți-e teamă că te-ar putea controla?" „Păi ăla de ce şi-ar mai primi atunci darul?! Primeşte, dă mai departe..." Nu m-am pretat, dar sunt atâția care nu mai fac bon. Asta i-a spus soției şi pedichiurista. Să nu facă bon, să-i dea ei banii. Aşa face şi cizmarul... Au transformat atelierele statului în ateliere particulare. Fără griji, fără impozit, fără nimic. Şi mai încasează şi leafă! Ce-i de făcut? Să pui câte un controlor după fiecare? Dar şi controlorul e om!...

— Paul, a intervenit soția, tu l-ai invitat pe

domnul Hornea pentru cu totul altceva!...

— Da, aşa este, ai dreptate.

Şi Max nu numai că a fost tuns, dar a avut parte şi de-o veritabilă operație de înfrumusețare. Denumită „filmare” de la englezescul *trimming*, cum mi s-a explicat, adică ajustarea, scurtarea şi potrivirea părului. Dar nu oricum, ci după anumite criterii estetice: atâția centimetri trebuie să aibă părul pe spate, mult mai scurt pe părțile laterale şi doar câțiva milimetri pe cap şi urechi. Picioarelor din față doctorul le-a accentuat forma de stâlpi, le-a pus în valoare musculatura celor din spate, botului i-a dat o linie mai prelungă şi mai ales geometrică... Şi în tot acest timp, Max n-a scos nici cel mai neînsemnat sunet de protest, le era de mirare şi soților Mancaș comportarea lui atât de supusă; mi-au zis că Peggy mai mârâie câteodată când se ajunge cu trimarea la urechi sau la bot. Lucrarea – pentru că fusese o adevărată lucrare – s-a încheiat după aproape două ore, vreme în care dom’ profesor, cum începusem să-i spun, mi-a vorbit despre rase de câini şi însuşirile lor, despre selecție şi împerecheri, ce spune cutuma internațională de la Monaco în această privință, care sunt drepturile şi obligațiile proprietarului femelei şi care ale mele, ca proprietar de mascul – iată, în afară de maşină, la întrebarea „Ce proprietăți aveți?” o să trebuiască să-l trec şi pe Max – îmi vorbise despre expoziții şi concursuri canine, despre instinctele şi

sentimentele câinilor şi câte altele nu-mi spusese, era hobby-ul lui, dar nu-mi suflase un singur cuvânt despre obligația vaccinării. Şi doar ştia că Max era primul meu câine, un câine găsit şi că-l am de două luni doar! Pe atunci, două luni. Da, nu-mi spusese, fir-ar să fie!

*

Noua realitate în care intrasem mi-a sugerat că aveam de făcut două lucruri: să cumpăr o hartă pentru a-mi alege traseul prin Bulgaria şi să mănânc un iaurt din lapte de oaie. Cumpărarea hărții nu prezenta nicio urgență, căci îmi propusesem să merg de-a lungul litoralului până la Burgas. Cel de-al doilea obiectiv voiam să-l îndeplinesc cât mai degrabă.

13

Îi deprinsesem gustul în cursul primei călătorii, făcută cu mulți ani în urmă cu un grup de prieteni, o caravană de patru maşini... Călătoria aceea de trei săptămâni, pe îndelete şi într-o veselie continuă, mi-a lăsat şi amintiri dintre cele mai frumoase. Au urmat alte călătorii, în tranzit sau „interes de serviciu”, dar ele n-au avut decât darul de a-mi releva bucuriile celei dintâi.

La Pleven învățasem trei cuvinte: *molea* (vă rog),

hubovo (frumos) şi *nai hubovo* (cel mai frumos); cel de-al patrulea cuvânt a fost *mâgla* (ceață) şi l-am aflat pe drum. Greşeala a fost că plecasem din Pleven spre Sofia după amiază, în scurt timp ne-a prins ploaia, iar în regiunea muntoasă am dat peste o ceață cum nu mai văzusem, de un tip specific, se spune, munților din Bulgaria. Venea valuri-valuri, ca nişte nori uriaşi goniți pe un cer de furtună, când destrămându-se, când adunându-se într-un întuneric total.

Drumurile nu erau dintre cele mai bune, aveau un acostament deteriorat, plin de gropi, dacă roata călca în afara şoselei riscai să pierzi controlul volanului... De atunci lucrurile s-au îmbunătățit radical, autostrăzile sunt construite temeinic, mi-a plăcut în special, când am mai fost cu doi ani în urmă, cum este gândită să se desfăşoare în viitor circulația în noile cartiere ale Sofiei, unde se construiesc întâi drumurile şi apoi blocurile, drumuri ce se întâlnesc în noduri rutiere etajate şi cu largi esplanade.

În timpul primei călătorii nu se construia nici pe departe atât de intens, dar se vorbea despre „miracolul bulgăresc”, auzisem încă din țară că magazinele sunt pline cu tot felul de mărfuri. Aşa a şi fost, am găsit stofe englezeşti, pantofi importați din Italia, cămăşi din R.F. Germania, ochelari după ultima modă, fuste plisate... E drept, cumpărăturile au produs mici disensiuni între unii membri ai grupului, generate de invidii

feminine… Li s-a pus capăt odată cu plecarea din Sofia.

De atunci, drumurile făcute nu m-au mai dus pe litoral, unde în fiecare dimineață mâncam iaurt din lapte de oaie, presărat cu puțin zahăr sau cu stafide. Nu era singura nostalgie gastronomică. Restaurante cu un anumit exotism, „Satul indian”, „Colibite”, „Corabia piraților”, „La mănăstire”… fuseseră profilate pe anumite mâncăruri pe care nu le puteai găsi altundeva. Grupul nostru îşi făcuse însă veacul, aproape seară de seară, la „Coşarata”, ceea ce în traducere ar însemna „stână”. Restaurantul, pitit în pădure, fusese amenajat chiar ca o stână enormă. Intrarea se făcea printr-un fel de strungă, în stânga şi în dreapta se aflau țarcuri de oi şi nelipsiții măgari şi câini ciobăneşti, iar bucatele erau pregătite în aer liber, chiar sub ochii mesenilor. În câteva colțuri, în cazane aşezate pe pirostrii, erau puse la fiert diferite ciorbe: *Ischiembe ciurba,* ciorbă de burtă, de ardei; în frigărui uriaşe se învârteau batali a căror carne era mereu unsă cu sos de mirodenii, chebap-ul, *imambaialdî-ul,* plăcintele călugăreşti, tot aşa în văzul tuturor, anume în văzul tuturor se rumeneau.

Aici am văzut prima oară şi un *strip-tease*. Pe ringul de dans din mijlocul restaurantului, un grup de vreo treizeci de fete şi flăcăi în costume folclorice încinseseră la un moment dat un fel de sârbă pe furate, îmbrăcămintea fetelor era

„reconstituită” din bucăți abia însăilate, şi flăcăii tot furau fetele până când ele rămâneau într-un *bikini* în formă de frunză de viță de vie. Apoi, la sfârşitul programului, dansul era reeditat, numai că de data aceasta erau invitați să participe şi diferiți bărbați de la mese.

Pe noi nu ne-a scos nimeni, erau preferați blonzii, cei mai blonzi dintre blonzi.

În schimb, când membrii orchestrei au început să circule printre mese, doi dintre ei, auzindu-ne vorbind româneşte, s-au oferit să ne cânte.

„O «Mărioară de la Gorj», mânca-v-aş gura”, ne-a propus vioristul cu ochii sticlind de bucurie.

„Români?” i-a întrebat unul din noi.

„Bulgari... Da’ le ştim... şi «Piatră-piatră de e piatră» ·, a zis melodiind, şi «Rustemul»... Şi «M-a făcut muica oltean»... Ehee, ce le mai cântam noi la Balcik domnilor ofițeri, când veneau ei cu damele la local!... Bacşişul!... Haaa, ce era!... Bulgarii sunt nişte scârțani, un chior nu dau!...”

Nu era vorba de zgârcenie, ci de o campanie care a durat mulți ani şi care a format un adevărat front de opinie împotriva bacşişului. Fapt este că, aflându-ne la Plovdiv, fetele se duseseră la coafor, iar la plecare încercaseră să strecoare respectivul bacşiş în buzunarul halatului. Spre marea lor surprindere, coafezele au sărit ca arse, ferindu-se de bani ca de foc. Dar asta a fost odată...

Lăutarii nu mințiseră, cunoşteau nu numai melodiile, dar şi cuvintele, acordeonistul ne-a zis

apoi cântece mai deocheate, „cântece de puşcărie”, cum le-a numit el, şi cum era chiar anul în care fusese reabilitată şi repusă în drepturi Hora Unirii, i-am întrebat dacă o ştiu. O ştiau. Dar în timp ce o cântam cu toții, ținându-ne de mână şi legănându-ne în ritmul melodiei, a venit responsabilul restaurantului şi le-a cerut muzicanților să treacă şi la alte mese, pentru că la noi, a zis el, cântaseră destul.

14

La Cavarna, de care ştiam mai întâi şi întâi din Anton Holban şi Camil Petrescu, am oprit în centrul oraşului şi întrebând unde aş putea mânca un iaurt, am fost îndrumat spre restaurantul din apropiere. Aveau, dar din lapte de vacă. Nu mă interesa şi am pornit mai departe spre Balcik. N-am găsit nici acolo ce căutam, însă dând peste biroul „Balkanturist”-ului, am schimbat bani, am cumpărat o hartă şi tot acolo am aflat că prețul benzinei fusese „reaşezat” şi la bulgari. Reaşezat şi mai vârtos ca la noi – ajunsese zece lei litrul, fir-ar să fie. Abia atunci mi-am explicat de ce întâlnisem pe drum atât de puține maşini bulgăreşti.

N-am putut mânca iaurtul căutat nici la Albena şi am ajuns la „Zlatni piasați” sau „Nisipurile de aur”, cum i se spune la noi. Se construise mult şi

frumos, stațiunea se desfăşoară într-un larg amfiteatru, pădurea, plină de hoteluri şi vile, îi dă răcoarea mult căutată. Am oprit în fața unuia din cele mai elegante hoteluri.

Pasagerii ieşeau grupuri, grupuri pentru a merge la plajă, vorbeau cu toții englezeşte şi mi-am zis că nu se poate să nu găsesc acolo iaurt. Sala restaurantului era aproape debarasată, dar observând că şi pe terasă se servise micul dejun, m-am aşezat la una din mese şi am desfăcut harta. Chelnerul n-a întârziat prea mult. Mândru de cunoştințele mele în limba bulgară, i-am cerut *chiselo mleako*, şi am precizat imediat:

— *Ovța!* Adică oaie.

A rămas impasibil, de parcă n-ar fi înțeles ce-i spusesem, de parcă nici nu-i vorbisem.

— *Chiselo mleako. Ovța*, i-am zis rar şi apăsat.

Nicio schimbare în atitudinea lui, aceeaşi stană de piatră. După expresia feței nu se putea spune că inteligența îl dădea afară din casă, se uita la mine cu nişte ochi cleioşi şi indiferenți, ca şi când aş fi nimerit la un hotel rezervat surdo-muților, surdo-mut era şi el, iar eu ar fi trebuit să ştiu asta şi, deci, să-i vorbesc prin semne şi nu prin viu grai. Aşa ceva nu mi se mai întâmplase: „Moacă!” i-am zis în gând şi am repetat:

— *Chiselo mleako. Ovța.* Şi am adăugat imediat în franceză: *Yogourt,* căci tot bagajul meu de engleză se compune din cel mult douăzeci sau treizeci de cuvinte. Apoi l-am întrebat dacă

vorbeşte franțuzeşte, ca şi când, vezi Doamne, aş fi fost un francez, a dat din cap în semn că da, dar eu ştiam că mişcarea asta semnifică la ei „nu”, un fel „sigur că nu”, o afirmare a nu-ului. Reacționase totuşi, era un pas câştigat, trebuia să profit.

— *Chi-se-lo mle-ako. Ov-ța!* I-am zis demarcând fiecare silabă printr-o mişcare a mâinii, ca şi cum l-aş fi învățat bulgăreşte.

— *E nişto drugo*, *nişto drugo*!... a bufnit de parcă ar fi strănutat. Adică să-i mai comand şi altceva şi m-a întrebat: *Poleak?* După care a început să-mi înşire ce i-aş putea comanda la micul dejun. Asta m-a scos din țâțâni.

— *Davai direktora siuda!* M-am rățoit la el, pe ruseşte, întrerupându-l.

A făcut stânga împrejur şi cum ştiam de la noi în ce mod se poate solda o asemenea cerere, am crezut că n-o să-l mai văd. N-a fost aşa, în timp ce examinam harta, hotărât să-mi stabilesc traseul încă de pe acum, pentru că pe terasă era foarte plăcut, plaja începea chiar de acolo, chelnerul mi-a adus un castronaş cu iaurt şi un coşuleț cu trei chifle. I-am zis că mai vreau un castronaş şi i-am cerut şi puțin zahăr. Stafidelor nu ştiam cum li se spune pe bulgăreşte.

Iaurtul era într-adevăr din lapte de oaie, dar nu mi s-a părut atât de bun cum îl ştiusem. Îl țineam minte gras să-l tai cu lama cuțitului. Laptele de oaie fusese amestecat probabil cu cel de vacă. Principalul era că îmi atinsesem obiectivul,

întotdeauna am fost de părere că trebuie să fii mereu optimist, de un optimism tonic, robust, să nu te laşi niciodată în fața greutăților de tot felul. Aşa-i viața, fără greutăți nu se poate, „O luptă-i viața – deci, te luptă!”

Examinând harta, mi-am dat foarte uşor seama că şi de la Varna şi de la Burgas, oricum aş da-o, oricum aş suci-o, trebuia să merg până la Sofia, căci numai de-acolo puteam ieşi în şoseaua E-20 ce duce la Salonic. Ambele trasee sunt aproximativ la fel de lungi, aşa că n-aveam de ce să mă abat de la proiectul inițial de a revedea litoralul bulgăresc, adică să merg Varna-Burgas, iar de la Burgas să mă îndrept, prin Sliven, spre Kazanlâk – Sofia.

Dar la Burgas mă atrăgea mai pe față, mai în secret şi o altă idee, o idee cât se poate de ademenitoare: de a continua drumul spre sud, prin stațiunile acelei părți a litoralului pe care n-o cunoşteam, ca apoi, de la Miciurin, s-o iau spre Malko Târnovo, punctul de frontieră de la granița cu Turcia; în total vreo optzeci de kilometri. Între noi şi turci vizele de intrare fuseseră desființate, aşa că puteam tranzita prin vestul părții europene a Turciei, ca să ajung, aproape în linie dreaptă, la punctul de frontieră cu Grecia.

Drumul ar fi fost mai scurt cu vreo sută şi ceva de kilometri, dar pe mine nu acest lucru mă atrăgea, ci faptul că el trecea prin Kavala, unde mă împrietenisem cu un om de suflet, Sergios Alexis. Aveam pentru el câteva surprize în geamantan şi,

inițial, îmi propusesem să-l sun şi să-l chem la Salonic îndată ce voi fi sosit în Grecia.

Am trecut prin Drujba, am ocolit Varna, căci nu mă interesa ca oraş, şi o săgeată indicatoare a drumului spre Devnia mi-a adus în minte „Pădurea de piatră”. O capodoperă a naturii care a aglomerat acolo în neorânduială, pe un vechi fund de mare, blocuri cilindrice de calcar, ca nişte trunchiuri uriaşe de copaci.

Şoseaua se îndepărta de litoral şi era destul de liberă, dar n-am accelerat. Nu aveam de ce să mă grăbesc şi, cu gândul la cele ce-mi spusese Sabbatini, am menținut acul kilometrajului spre cifra nouăzeci. În Obzor, prima stațiune după Varna, n-am oprit, dar am zis că Slâncev Breag merită revăzută. Hoteluri, hoteluri şi iar hoteluri. Plaja e splendidă, dar lipsesc pădurile răcoroase de la „Nisipurile de aur”.

Ceea ce a meritat într-adevăr revăzut a fost Nesebărul. Oraş peninsulă, legat de uscat printr-un istm foarte îngust, măturat adesea de valuri, fostă cetate întemeiată de dorieni şi asaltată nu o singură dată de cuceritorii venețieni. S-au păstrat foarte bine câteva biserici de artă bizantină. Pe străzile înguste abia te strecori, păşind pe dale de piatră roase, scobite de câtă lume şi-a purtat încălțările peste ele; casele, mici ca nişte cutiuțe, au etajul construit din scânduri, azi înnegrite şi mâncate de cari.

Drumul curgea prin livezi nesfârşite de piersici.

Eram aproape de Burgas şi nu mă hotărâsem încă ce să fac: s-o iau la dreapta, pentru a străbate întreaga Bulgarie până la Sofia, iar de acolo să cobor spre Salonic, sau să continui drumul spre sud, să intru în Grecia prin partea vestică a Turciei europene, ca să mă opresc la Kavala. Ultima variantă mă atrăgea cel mai mult, dar îmi provoca în acelaşi timp şi temeri foarte puternice. Normal ar fi fost, îmi spuneam, ca poliția grecească să mă fi anunțat la toate punctele de frontieră din nordul țării şi deci şi la cel cu Turcia. De altfel, sunt numai două puncte de frontieră prin care se poate ajunge din România venind prin Bulgaria. Rămânea însă deschisă întrebarea: dar dacă eram aşteptat doar la Kulata – sau Koula, cum îi spun grecii – pe drumul Sofia – Salonic?

Încă înainte de a ajunge în Burgas, indicatoarele au început să anunțe drumul spre Sofia. Am ieşit din flux şi am oprit pe partea destinată staționării. Mi-am aprins o țigară şi cum Max, trezindu-se, şi-a reluat locul pe fotoliul de alături, nu m-am putut abține să nu i-o spun de la obraz:

— Le dormi!... Ție ce-ți pasă?! Te-ai aşezat la umbră pe podea şi tragi ia aghioase!

M-a privit de parcă m-ar fi întrebat ce mi-a căşunat, ce am cu el, doarme pentru că l-am sculat de cu noapte.

Am stat să mă gândesc şi mi-am zis că poliția grecească are tot interesul să repereze maşina. Dar acesta era şi interesul meu! Mai ales al meu!

Pentru că traficanții, mafioții lui Sabbatini, aşteptau şi ei Espada!... Din câte înțelesesem de la Georgio, o aşteptau la Salonic, unde urma să declanşez semnalul sosirii ei în Grecia. Deci, cel mai bun lucru, cea mai sigură treabă era ca îngerii păzitori ce îmi fuseseră hărăziți să mă ia din timp sub aripă. Încă de la primul pas făcut pe teritoriul grecesc. Aşa cum de altfel mă şi asigurase colonelul Dumitru. Ştiind că vin la Salonic, aceştia puteau să aibă în vedere doar şoseaua E-20 – există destulă prostie pentru fiecare deştept! –, să se instaleze la Koula, iar punctul de frontieră de la granița cu Turcia să-l lase descoperit, să-l neglijeze complet. Asta era, am pornit motorul şi am luat-o la dreapta spre Sofia, fir-ar să fie.

De la Sliven, studiind din nou harta, am coborât la Stara-Zagora, ca să ies la Plovdiv, căci la vreo şaizeci de kilometri dincolo de el se desface un drum care duce şi el în E-20. Dar mult mai jos, mai spre Salonic, astfel că puteam să anulez unghiul spre Sofia, de vreo două sute de kilometri, pe care mi se părea că este lipsit de sens să-l parcurg.

Străbătusem mai mult de jumătate de drum. Mi se făcuse de mult foame, răbdasem ca să înghit mai mulți kilometri. Şi, deodată, Max a protestat enervat, printr-un „ham” repetat. Se făcuse covrig pe scaun – când simți stomacul lipindu-se de şira spinării, laşi grandomania deoparte – şi ia răstimpuri scosese câte-un oftat lung şi plin de

dojană. Eu îmi completasem mâncarea de dimineață cu *chi-se-lo mlea-ko. Ov-ța,* el însă nu adăugase nimic la cei doi crenvurşti mâncați dimineață.

I-am spus că este O.K. Şi am oprit în scurtă vreme la un fel de popas turistic. În dreapta clădirii se aflau câteva tarabe cu artizanat de serie şi se vindeau mititei. Sunt mai sfrijiți, mai uscați, mai puțin suculenți ca cei de la noi şi mai ales ardeiați. Am comandat doisprezece *kebapceta,* ca să aibă şi Max cu ce să se sature. Aşa mi-am dat seama, că uitasem la Costineşti farfuria din care mânca. Până s-au făcut micii, i-am cumpărat în dotare două străchini nu prea mari, una pentru apă, cealaltă pentru mâncare.

Şoseaua secundară cu ajutorul căreia voiam să scurtez drumul era trasată cu roşu, iar asta, conform legendei, însemna că este pietruită sau asfaltată. Numai că ea trece peste versanții vestici ai munților Rodopi, de-a curmezişul masivului Pirin, ai cărui pereți verticali îi ştiam. Aşa că la Belovo, unde trebuia să fac la stânga, am hotărât să cer informații, ca să n-am vreo surpriză şi să fiu nevoit să mă-ntorc. Am oprit la stația de benzină de la intrarea în oraş şi m-am interesat de starea şoselei. Nu mi-a plăcut ce-am auzit.

— Cum, vreți să băgați maşina asta pe acolo? Sunt porțiuni în lucru, praf o s-o faceți!

Am ajuns în apropiere de Sofia când începuse să amurgească. N-am intrat în oraş şi pe un drum

ocolitor am ieşit pe şoseaua ce duce la Salonic. Până la granița Greciei mai aveam aproximativ două sute de kilometri, urma deci să-mi caut un loc de dormit. Şi asta nu pentru că aş fi un şofer „tipic de zi”, pur şi simplu nu-mi place să conduc noaptea. Informațiile pe care le primeşti pe cale vizuală – cele mai numeroase – sunt substanțial mai reduse, în afara conului de lumină a farurilor se pot ascunde atâtea, drumul de noapte cuprinde în sine infinit mai multe primejdii da accident decât ziua. Peisajul dispare, şoseaua devine monotonă şi plicticoasă, intervin factorii subiectivi ce prilejuiesc situații din cele mai stranii. O dată, o frunză moartă purtată de vânt am luat-o drept bolovan şi piciorul a apăsat puternic pe frână.

Mai trecusem pe drumul acela, porțiunea care urma era foarte frumoasă, şoseaua se strecoară printr-un nesfârşit defileu, era păcat să pierd priveliştea unei naturi dure, sălbatice. Şi nici nu aveam de ce să mă grăbesc. Poate doar în iluzia de a-l camufla mai bine pe Max. Contam însă pe bunăvoința vameşilor, bunăvoință care, în cazul meu, erau obligați să o aibă.

Am oprit la un motel de lângă lacul de acumulare Studena, dar recepționerul mi-a spus – cum s-ar fi putut altfel?! – că nu mai are camere libere. E drept, parcarea era plină de maşini, multe cu număr străin… Dacă mă luam după semne din astea, riscam să dorm în maşină.

Partea proastă era că la recepție se găseau de

vânzare în leva Marlboro şi Kent, nu prea vedeam cum l-aş putea tenta cu un pachet sau două de țigări chinezeşti. Dar cum n-aveam încotro, am încercat. Vorbisem cu el în franceză – de fapt pe asta contam –, aşa că i-am dat drumul la zisele pregătite.

— Am nişte țigări cum n-ai mai fumat… Poate te străduieşti.

Mi-a zâmbit dintr-o dată foarte amabil.

— O să încerc… Mai aşteptați, vă rog, vreo jumătate de oră… Plimbați-vă sau beți o bere la restaurant…

Asta şi aveam de gând să fac, să mă răcoresc cu o sticlă cu bere. În timp ce mă aflam pe terasa restaurantului s-a eliberat un loc la parcare. Ca să nu-l pierd, m-am grăbit să duc maşina acolo.

Când să cobor de la volan, s-a înființat un bătrânel lângă mine. Mi-a explicat că parcarea este păzită şi deci se plăteşte. Nu ştiam dacă paza e ca la noi, doar declarativă, dar plata se face aidoma: banii ți se iau înainte. Când ar trebui să fie exact invers. – plăteşti după ce ți se prestează serviciul. Ca să nu pleci neplătit? Atunci ce fel de pază mai e?! Barem dacă ar fi singura treabă în care lucrurile n-au nicio logică!

Întorcându-mă la restaurant, am trecut pe la recepție. Omul mi-a spus că totul este în regulă şi mi-a cerut paşaportul. I l-am dat, împreună cu două pachete de țigări pe care le luasem de la maşină.

— A, român? I-a scăpat recepționerului.
— Şi ce, nu e bine?
— Ba da!... E bine.
— *Rumânska-bulgarska drujbata!* Eh!...
— *Sigurno! Sigurno!* Dar noi avem plan de încasat valută!... Şi am crezut că sunteți francez...
— De ghinionul ăsta avem parte amândoi...
A zis un „da” din rărunchi şi mi-a dat cheia cu un gest care voia să semnifice că am perfectă dreptate.
Cu gândul la oglinda retrovizoare, şi nu numai la ea, îl lăsasem pe Max să doarmă în maşină şi, ieşind din motel, l-am găsit lătrând de mama focului la doi băiețandri ce dădeau ocol Espadei, examinând-o cu priviri admirative. Când am deschis portiera se potolise, am crezut că vrea să coboare cu treburi, ca după o noapte petrecută în maşină, dar el s-a năpustit ca din praştie asupra băieților ce stăteau liniştiți într-o parte.
I-am ordonat „culcat” şi l-am chemat înapoi. A venit şi s-a aşezat disciplinat lângă picioarele mele. Apropiindu-mă de maşină, îi strigasem de două ori „bravo!”. De două ori şi atât, deoarece pe căței nu-i bine să-i lauzi prea mult – odată te trezeşti că li se urcă la cap. Aşa cum nici să-i cerți prea des nu-i bine: îi descurajezi. Şi nu ştiam ce să-i spun; n-am stofă de stăpân, asta-i cert. Am ieşit din încurcătură chemându-l să mâncăm pe terasă.
M-am surprins comandând ouă la pahar, ceai,

unt, gem, ba am vrut să cer şi caşcaval pane. Mă aştepta granița Greciei, de aici începea aventura, preocupat de ea, acționasem – iată – instinctual: sătul, înfrunți mai bine necunoscutul.

Peisajul era de o rară frumusețe, asemănător cu cele mai sălbatice porțiuni ale văii Oltului. Ca şi acolo, o apă, fluviul Struma, însoțeşte şoseaua tot timpul. Ea a fost desigur aceea care, în scurgerea ei de milenii spre Marea Egee, a săpat drum printre stâncile de granit – ce se ridicau în stânga şi-n dreapta şoselei în pereți verticali, întunecând zarea – ea a săpat trecătorile, a sculptat roca într-un „nonfigurativ” cu sugestii de irealitate.

Am condus fără grabă pentru a admira peisajul, am oprit de câteva ori copleşit de măreția naturii, dar chiar şi în aceste clipe n-am reuşit să alung neliniştea, ca o presimțire, ce se cuibărise în mine. O nelinişte nedefinită, aceeaşi şi totuşi alta decât cea care mă dominase în dimineața plecării din țară. În zadar îmi spuneam că neliniştea este fără motiv, starea emoțională nu dispărea.

Să fi fost starea asta de vină că vameşii şi grănicerii bulgari s-au arătat cu mult mai circumspecți acum, la ieşirea din țară, decât la intrare? Fapt este că m-au pus să scot valizele din portbagaj, au căutat în habitaclu şi, bineînțeles, au dat peste Max.

Îi ordonasem să treacă în spatele scaunului şi să stea acolo culcat, dar nu-mi imaginasem că este în stare să rămână nemişcat în momentul în care un

om străin ar pătrunde în maşină, şi când grănicerul a ridicat scaunul, pliându-l pe volan, am fost sigur că va sări să-l înşface. Ei bine, oameni buni, nici măcar n-a tresărit! Făcea pe mortu' în păpuşoi, derbedeul!

— *Ne bulgarski, rumânski* cățel... i-am asigurat pe oamenii legii şi le-am explicat în franceză: Doarme. Nu suportă virajele. În rest, totu-i în regulă, l-am prevenit cum stă treaba cu oasele din vitrinele occidentale, nu sunt probleme! Şi apoi, stăpân cu față mai umană ca mine nu găseşte el dincolo!

La punctul de frontieră grecesc am fost întâmpinat cu zâmbete de simpatie. Cel care exclamase „Rumania!" a aruncat o scurtă privire asupra interiorului maşinii, mi-a cerut „cartea verde", paşaportul şi a dispărut în clădire.

Auzisem că toate punctele de frontieră sunt dotate cu aparatură fotografică, comandată de fotocelule, în momentul când aşază paşaportul sub ghişeu – vezi Doamne acolo poate fi ştampilat mai comod! – instalația s-a şi declanşat. Astfel, întârzierea vameşului am pus-o pe seama scopului călătoriei mele: suna goarna că cel aşteptat a sosit. S-o sune!... Asta şi voiam.

A revenit cu acelaşi zâmbet de simpatie pe față, numai că, de data aceasta, zâmbetul era mai larg, mai cald, mai deschis. Iar la înmânarea actelor, zâmbetul s-a transformat într-unul de complicitate secretă.

— Aş avea o rugăminte… a început. Dacă este posibil şi nu vă deranjează, să luați o pasageră până la Salonic. Şi a arătat spre o tânără care rămăsese lângă clădire.

O văzusem ieşind împreună cu el, dar neştiind că-mi fusese pregătită, nu-i dădusem nicio atenție.

— Cu cea mai mare plăcere, am zis, cu gândul că nu mi-o dădeau de florile mărului…

Vameşul mi-a mulțumit şi i-a făcut semn tinerei să se apropie.

Era o *hippy* în toată legea. O nordică, înaltă şi slabă, cu un păr blond, dezlânat şi murdar, cu ochi albicioşi, inexpresivi şi apatici. Coborâsem din maşină într-un gest de elementară politețe, şi pe fața ei opărită şi fadă, ca zarzavaturile de la aprozar, a apărut un surâs trudit, ca şi când şi-ar fi cerut scuze.

Considerând că-şi încheiase misiunea, vameşul m-a salutat şi, plecând la treburile lui, mi-a lăsat-o pe cap. Asta era. I-am luat rucsacul cu schelet metalic, l-am pus în portbagaj şi cum blonda mirosea a necurățenie de-ți muta nasul din loc, după ce i-am ordonat lui Max să rămână culcat, ca să nu sară cumva şi s-o muşte, am pliat spătarul şi am invitat-o pe bancheta din spate. Nu era prea politicos, dar nici s-o suport lângă mine până la Salonic nu-mi convenea. Chiar dacă mă însoțea, să zicem, spre binele meu.

Gândindu-mă mai apoi, mi-am spus că această

ipoteză nu prea stă în picioare: fata era o *hippy* din cele mai autentice. Este adevărat, auzisem tot felul de istorii, cu falşi arabi, cu falşi *hippies*, de fapt agenți de poliție, numai că datele ei fizionomice nu-mi sugerau deloc o polițistă, o agentă a Interpolului. Aprecierile mele erau însă subiective şi poate că tocmai aceste date constituiau arma ei cea mai puternică.

Dar, la urma-urmei, care putea fi misiunea ei? Vameşul mă rugase s-o duc până la Salonic... Se asiguraseră astfel pentru porțiunea asta de drum? Era ea, până la Salonic, îngerul meu păzitor? Doar nu-şi închipuiseră c-or să reuşească să mi-o bage şi în continuare pe gât?! Mi se apleca numai la gândul privirii ei de drogată. Ca sa nu mai vorbesc de mirosuri şi de tot restul!

Întâlnisem în toată Europa *hippies,* solitari sau în cete itinerante, dormind prin parcuri, cerşind în fel şi chip, îi văzusem solidarizându-se şi luându-se la bătaie cu polițiştii Parisului, când aceştia încercaseră să-i alunge din împrejurimile Notre-Dame-ului unde pictaseră cu creta, pe lungi porțiuni, trotuarele... Nicăieri nu mă oripilaseră însă ca pe feribotul care mă dusese din Italia în Grecia. Mai ales că le purtam pică...

15

Veneam din Sicilia, fusesem la Neapole...

Văzusem destule. Pe insula Capri, poşeta unei englezoaice zburase pe deasupra capului meu ca să aterizeze în brațele coechipierului unui motorist care plecase imediat ca din puşcă. Dar eu nu fusesem furat. Scăpasem ca să fiu furat la Brindisi.

Pe drum, oprisem la un moment dat într-un refugiu săpat în stâncă, cu gândul de a coborî pentru a admira priveliştea coastei amalfitane, ferestruite de apele mării, o privelişte unică poate în lume, când un tip s-a apropiat de maşină. Nu mi-a plăcut individul, am vrut să plec, dar el m-a oprit.

„Un moment...” a zis şi a schițat o grimasă în sens că vrea să-mi arate ceva.

Am rămas şi individul, după ce s-a uitat în stânga şi în dreapta, ca pentru a se asigura că nu-l vede nimeni, a scos de la betelia pantalonilor o brățară lată de aur pe care şi-a aşternut-o pe mână.

„E?” Adică ce am de zis.

„Superbă!” am lăudat-o pe româneşte.

Am întărit apoi lauda prin mimică şi gesturi. Brățara era probabil un fals. Căci în Italia există o adevărată industrie ce contraface în serie produsele unor mărci reputate, de la blugi americani până la cele mai scumpe ceasuri elvețiene. De altfel, la Genova, în cartierul comercial din apropierea portului, întâlnisem un neamț care se văita de mama focului cum fusese

el înşelat. Cumpărase un aparat de radio sofisticat şi scump, când îl desfăcuse la hotel găsise în el o aparatură simplă, rudimentară, cu câțiva tranzistori şi o cărămidă înfăşurată în cârpe.

— „N-am *soldi…”* am zis, desfăcând mâinile în semn că n-am bani şi arătându-i în acelaşi timp că nu vorbesc italiana.

„Furat, mi-a explicat şi a făcut gestul atât de cunoscut, în noaptea asta furat.”

Era de crezut, dar în acelaşi timp se putea presupune că el încerca să-mi creeze atât de practicata tentație a chilipirului. Pentru a-mi vinde un fals sau pur şi simplu pentru a mă jefui de bani în cazul în care aş fi scos portofelul.

„N-am *soldi,* am repetat, căutând să fiu cât mai convingător cu putință. Şi am adăugat tot în acest sens, aproape silabisind cuvintele: *Sono socialista! Mia paeza – socialista! Non soldi!*

Mi-a zis şi a făcut semne că nu cere prea mulți bani. Apoi, uitându-se iar într-o parte şi în cealaltă a drumului, a scos de la betelie un inel bărbătesc de aur şi un ceas foarte frumos, aparent din aur şi el.

„E?”

„Bello!” am zis şi am desfăcut mâinile a neputință: *Ma soldi*?”…

„Maşina-i frumoasă!… a spus referindu-se la Renault. Maşina-i frumoasă, de ce n-ai şi bani?”

„Sono socialista, i-am explicat din nou şi l-am întrebat deodată: *Conservi, possibile? Aveto*

conservi în portbagaji, e?”

A dat furios din mână şi a zis să mă duc dracului cu conservele mele cu tot.

Asta am şi făcut, m-am arătat speriat şi n-am mai aşteptat să mai spună ceva.

Am străbătut Italia din vârful „cizmei” până la călcâiul ei pentru a mă îmbarca pe un feribot spre Grecia. Pe atlasul de care mă foloseam, un atlas foarte bun, amănunțit şi corect, editat de Automobil Clubul Austriac „erau trecute două linii de navigație. Prima de la Brindisi, iar a doua, la vreo sută cincizeci de kilometri mai la sud, de la Otranto, ultimul oraş mai măricel al călcâiului „cizmei”.

Drumul pe mare era astfel mai scurt şi, informându-mă, am aflat că traversarea se făcea cu un feribot mai mic şi deci şi prețul traversării era mai redus. Mai redus având în vedere şi primul considerent: drumul pe mare mai scurt. Ajungând însă la Otranto, am găsit cheiul pustiu. Niciun om, nicio urmă de viață. Ca şi cum peste chei s-ar fi abătut pe neaşteptate o molimă. M-am întors în oraş. Mi s-a spus că societatea dăduse faliment, vasul fusese scos la licitație şi cumpărat de către societatea maritimă „Adriatica” de la Brindisi.

N-am avut încotro şi am făcut cale întoarsă aproape o sută cincizeci de kilometri. Dar când am ajuns la Brindisi, vasul plecase de o jumătate de oră. Cum tot eram în port, am zis să obțin şi informațiile necesare. Un bărbat cu mustața „pe

oală” m-a îndrumat spre sediul societății „Adriatica-Hellenic Mediterranean Lines” şi am avut parte de o nouă surpriză: prețul traversării pentru o persoană fusese majorat de la 13 la 21 de dolari – bineînțeles la ultima clasă, clasa „comun” – iar pentru o maşină de greutatea Renault-ului de la 27 la 43 de dolari.

Îmi planificasem să fac în Grecia o rută mai cuprinzătoare şi pentru că feribotul avea să mă coste dublu față de suma pe care o prevăzusem, am hotărât să fac economii la cazare şi să dorm într-un camping. Eram pregătit pentru o asemenea eventualitate, aveam cort de o persoană, aragaz de voiaj şi toate celelalte, problema se punea doar să existe un camping.

Exista, şi motoristul, un băiat de vreo 16—17 ani care îmi dăduse informația, s-a oferit să mă piloteze. Urmându-l, am intrat după un timp într-un cartier cu străzi înguste şi mai ales insalubre, în care mi-ar fi fost teamă să cobor din maşină, am ajuns apoi pe o şosea dărăpănată de unde începea câmpul şi am pătruns într-un nou cartier mărginaş şi mai dubios decât primul. Încât m-am întrebat deodată unde vrea să mă ducă motoristul şi ce are în gând.

*

O treabă asemănătoare mi se întâmplase în Elveția. Plecam din Zürich la Basel şi, la un

moment dat, Vego, dându-şi seama că o luase într-o direcție greşită, a oprit pe dreapta şi mi-a făcut semn că trebuie să întoarcem în loc. Numai că, din cauza fluxului de maşini dintr-o direcție şi cealaltă, manevra era destul de riscantă. În cele din urmă, Vego a reuşit să întoarcă maşina şi după un minut sau două am întors şi eu.

Impresia cu care rămăsesem era că el, trecând prin intersecția cu sens giratoriu care urma, menținuse direcția drept înainte. O săgeată ce indica „Basel” mi-a confirmat această impresie şi am înfipt piciorul în accelerator.

Ajunsesem la marginea oraşului şi nici urmă de Vego. Am întrebat şi mi s-a spus că da, drumul duce la Basel. Atunci i-am dat şi mai tare bătaie. Zadarnic. Parcursesem vreo treizeci de kilometri cu acceleratorul la podea, fără să-l pot ajunge din urmă.

Într-o vară, având de mers la Cluj cu un prieten ce venea de la Slatina, am fixat ca punct de întâlnire bariera de la intrarea în oraşul Râmnicu-Vâlcea (nu exista varianta actuală a şoselei naționale). L-am aşteptat mai bine de o oră înaintea barierei făcându-mi o mie de draci şi în acest timp el mă aştepta, cu un număr de draci deloc mai redus, dincolo de barieră. Fusese folosită – de mine sau de el, cine mai ştie. – expresia la „barieră”, dar niciunul dintre noi nu se gândise că acolo nu este vorba de o singură linie,

ci de o adevărată rețea de triaj. Amicul prinsese bariera deschisă şi trecuse dincolo, ca să scape de ea; eu o găsisem pusă şi trăsesem pe dreapta ca să-l aştept.

Am întors şi am luat-o înapoi spre Zürich, spunându-mi că Vego, după ce şi-a dat seama că mă pierdusem de el, a început să mă caute prin oraş. Aşa se şi explica faptul că nu l-am putut ajunge; el nu se afla în față, ci în spatele meu.

Nu l-am întâlnit nici pe drum şi nici nu l-am găsit aşteptându-mă la ieşirea din Zürich. În oraş nu avea sens să intru, mai ales că între timp se întunecase de-a binelea şi am zis că cel mai bun lucru era să merg la Basel şi să-l caut acolo. Aşa că m-am întors din nou.

Judecând şi răsjudecând lucrurile, mi-am spus că interpretasem greşit săgeata indicatoare, iar cel pe care îl întrebasem mă îndrumase şi el eronat. Şi am hotărât să mai verific o dată. Ocazia s-a ivit chiar în prima localitate. În dreptul unei porți staționa un Opel pe stânga cu luminile de întâlnire aprinse, ca şi când stăpânul lui ar fi sosit de la drum cu puțin înainte. Am oprit şi m-am dus să întreb.

N-am găsit pe nimeni la maşină, dar în scurt timp a apărut din curte un tip mătăhălos, chel şi cu maxilarele proeminente care mi-a spus fără prea multă bunăvoință că nu ştie franceza, vorbeşte germana. I-am explicat cum mă

pierdusem la Zürich de prietenul meu cu care trebuia să ajung la Basel şi cât de nedumerit eram din pricina asta.

„Veniți cu maşina aici şi aşteptați-mă un moment”, a zis cu acreală şi a dispărut în curte.

Din acel loc pornea o stradă a satului – cuvântul este cam impropriu pentru Elveția – până am adus maşina, căci o lăsasem ceva mai încolo şi pe cealaltă parte a şoselei, neamțul se şi aşezase la volan. Mi-a făcut semn să-l urmez.

Am tăiat după el satul în două, am ieşit pe un drum intercomunal ce şerpuia printre ogoare, am trecut printr-un nou sat şi am ajuns în altul, tot pe un drum comunal, îngust cât pentru o singură maşină. Trecând printr-o pădurice, m-am întrebat unde are de gând să mă ducă namila de neamț. Pe drum, nici țipenie. În lumina farurilor, peisajul, mereu în schimbare, îmi apărea cât se poate de inospitalier, jocul de umbre era aproape dantesc. Asfaltul devenise de la o bucată de timp destul de precar, ceea ce în Elveția este un lucru cu totul neobişnuit. După un semn de circulație care interzicea circulația tractoarelor – până şi a tractoarelor! – am intrat într-o pădure bătrână şi deasă, crescută ca de la începutul lumii acolo.

De fapt, a intrat numai el, pentru că drumeagul se prăvălea deodată într-o văgăună ce mi s-a părut fără sfârşit. Văzând cum dispare Opel-ul înghițit de întunericul din adâncuri, nervii au cedat. Am oprit cu hotărâre pe buza văgăunii, am întors

rapid în marşarier şi am pornit cât mă țineau cauciucurile, să ies înapoi la şosea. Nu ştiu în cât timp am făcut drumul, dar cu siguranță am realizat un record care cu greu ar putea fi doborât.

Când am ajuns la Basel trecuse de douăsprezece. Am oprit la primul hotel întâlnit şi am cerut o cameră cu un pat. Aveau. Uitându-se însă în paşaport, recepționerul mi-a comunicat că am fost căutat de un domn care locuia la Hotel Wagner.

„Domnul Vego Arcăşan”, a precizat recepționerul, uitându-se pe hârtia unde îşi notase numele.

L-am rugat să sune la hotelul respectiv şi să le ceară celor de acolo să mă pună în legătură cu Vego. A sunat şi i s-a spus că domnul Arcăşan se găseşte în restaurant – unde s-ar fi putut găsi Vego, altundeva, seara?! – trimit îndată să-l cheme. Şi în curând i-am auzit vocea.

Mi-a zis că m-a căutat prin tot Zürich-ul până a aflat că de la Zürich la Basel duc două şosele aproape paralele.

„A, deci asta a fost… A vrut să mă scoată la şoseaua cealaltă şi a tăiat drumul…” am dat glas gândurilor, dumirindu-mă care fusese intenția neamțului.

„Ce zici?” n-a priceput Vego.

„Nimic, îți povestesc eu… Am crezut că vrea să mă omoare un elvețian. Să mă jefuiască. Cu toate că nu văd ce-ar fi putut lua de la mine…”

„Rămâi unde eşti, vin imediat să te iau. Altfel ai să rătăceşti dracu' ştie pe unde!"

I-am mulțumit recepționerului şi am dat să plec, dar acesta m-a întrebat deodată:

„Convorbirea cine o plăteşte?"

„Ciuciu plăteşte", mi-a scăpat fără să vreau pe româneşte. Nu fusese o convorbire interurbană.

„Poftim? Cum ziceți că se numeşte domnul?"

„Domnul Ciuciu", am fost obligat să repet.

„Ciu..." m-a îndemnat să-i spun încă o dată numele în timp ce da să-l noteze într-un registru.

I l-am silabisit.

„Mulțumesc foarte mult!"

Nu-l păcălisem. Când am plecat de la Hotel Wagner, nota de plată cuprindea şi costul acelei convorbiri telefonice – 1,25 franci. O convorbire între hoteluri şi, în fond, în cadrul unor servicii reciproc datorate.

Cu prilejul unei alte călătorii în Elveția alesesem ca să mă cazez peste noapte o casă mai puțin arătoasă şi care avea şi ea un anunț de genul „Închiriez camere". În timp ce descărcăm bagajele din maşină, în dreptul porții a oprit un autocar Mercedes construit special pentru transportarea vitelor de la păşune, ca ele să nu se balege pe şosea şi, probabil, ca să dea o producție cât mai mare de lapte. O vacă a coborât tacticos din autocar şi s-a îndreptat fără grabă spre grajd.

Asta m-a făcut s-o întreb pe gazdă, o femeie spre şaptezeci de ani, dacă poate să-mi vândă un litru

de lapte. A zis că da, îmi dă şi unt făcut în casă şi m-a îndemnat să mănânc la bucătărie, de fapt un fel de bucătărie-sufragerie. În timp ce mâncam, a venit şi domnul Vering, cum îl chema pe proprietar. Din una în alta, am aflat că au un băiat însurat, stabilit într-o localitate vecină, că trăiesc din închirierea de camere şi vânzarea laptelui de la vacă, în jur de 35 de litri la două mulsori, pe care îl ridică dimineața maşina unei fabrici de brânzeturi... Apoi, simțindu-se probabil singuri, m-au invitat în camera lor, la televizor. Am acceptat, mai mult din dorința de a vedea ce programe au. Aveau. M-au tratat cu vin – care nu prea merge după lapte, dar n-am zis nu – şi cu un fel de chec şi am stat de vorbă până târziu.

A doua zi, ia plecare când să-i plătesc pentru cameră, femeia mi-a zis că laptele şi untul sunt de la ea, nu-mi ia bani, dar mi-a calculat un franc pentru folosirea tacâmurilor. A tacâmurilor pe care ea mă invitase să le folosesc. Na de mai înțelege ceva!

*

Campingul din Brindisi era ocupat aproape în întregime de *hippies,* cort lângă cort, de parcă ar fi fost o tabără amenajată special pentru ei. N-am avut încotro, a trebuit să rămân. Am găsit un loc lângă maşina unei familii de turci care-şi pregăteau, în fața cortului, mâncarea de seară şi

m-am dus să fac o baie în mare – campingul era aşezat pe malul ei – hotărât să trândăvesc a doua zi pe plajă cel puțin până la prânz, deoarece feribotul pleca abia seara la şase.

Eram în costum de baie şi ridicam cortul. Profitând de un moment de neatenție, cineva s-a apropiat de maşină şi mi-a subtilizat blugii în buzunarul cărora aveam o sumă însemnată de bani – toate lirele italieneşti cu care să plătesc traversarea şi să-mi rămână încă ceva. Schimbându-mă, pusesem blugii pe spătarul scaunului de la volan, am observat dispariția lor când am vrut să iau *spray-ul* împotriva țânțarilor.

Evident, nu de blugi îmi era. Mai ales că la Neapole, ca să am ce duce la prieteni, cumpărasem în port trei perechi la un preț derizoriu (probabil falsificați sau de contrabandă şi nici nu erau ei prea la modă pe vremea aceea). Îmi era de bani şi cu toate că nu trăgeam prea mari speranțe că va putea fi descoperit hoțul în şatra aceea enormă de *hippies* – asta presupunând că se va întreprinde ceva pentru descoperirea lui – m-am dus la recepție să reclam furtul.

„Noi vom anunța poliția... Trebuie să vă spun însă că azi-noapte au fost câteva zeci de spargeri în oraş. La magazine în special. Şi cine credeți că le-au comis dacă nu animalele astea! Ca să aibă cu ce-şi cumpăra droguri!”

„Dar de ce sunt atât de numeroşi în oraş?”

„Vremea a început să se răcească, este perioada

când pleacă spre Asia.”

Am vrut o explicație – o aveam.

A doua zi, la îmbarcare, fiecare *hippy* a fost trecut printr-un filtru al poliției şi percheziționat cu deamănuntul. N-aveam nicio grijă, nu pentru banii mei erau căutați. Recepționerul anunțase poliția, dar de la celălalt capăt al firului i se răspunsese că ei au pe cap destule poveşti, povestea asta cu banii e-o bagatelă. Pentru ei o fi fost bagatelă…

Feribotul societății „Adriatica” era cât „Transilvania” noastră, dacă nu şi mai mare, şi pântecele lui hulpav înghițea un „TIR” după altul. Poate o sută, poate mai multe, căci vasul, de la Igoumenitsa, îşi continua drumul până în Pelopones, la Patras, unde începe autostrada. Autoturismele şi motocicletele erau lăsate la urmă şi mi se părea că şirul enormelor camioane nu mai are sfârşit.

Îmbarcarea aceasta era în genul ei un spectacol. Cu marinari şi şoferi, cu ambalări de motoare şi scrâşnete de frână, cu strigăte de apel şi răspunsuri, un adevărat vacarm, peste care se suprapuneau comenzile date prin portavoce de un ofițer ce dirija, de la pupa vasului, întreaga îmbarcare. Un spectacol mai ales cu dansul neîntrerupt al punții de îmbarcare care ba se lăsa, gemând şi trosnind sub greutatea unui mastodont rutier, ba se ridica, adunându-şi parcă forțele, pentru a-l primi pe cel următor.

Când am pătruns cu Renault-ul în pântecele „Egnatiei”, cum se numea vasul, toate maşinile care intraseră până atunci erau într-o aliniere perfectă, spațiul enorm la maximum folosit, doar câțiva centimetri despărțeau o maşină de alta, şi mi-am zis că un tangaj mai puternic ar putea să prefacă totul într-o grămadă de fiare.

Odată terminate manevrele pentru ocuparea locului ce-mi fusese indicat, am vrut să scot cheia din contact, dar marinarul care mă dirijase mi-a interzis şi mi-a spus că maşina trebuie să rămână descuiată şi cu cheia în contact. Asta nu mi-a plăcut şi am încercat să protestez. Fără folos. A spus că actele şi valorile le pot depune contra unei taxe foarte mici sus. Pe vas, unde există un compartiment cu seifuri.

Aşa am şi procedat. A fost singurul loc unde n-am întâlnit *hippies*. Mişunau peste tot ca şobolanii şi când am ieşit din apele teritoriale ale Italiei şi s-a deschis *free-shop*-ul au năvălit cu toții să cumpere băuturi şi țigări. Au ocupat apoi culoarele, culcându-se în sacii lor de dormit, dar lăsând destule locuri libere în pavilionul destinat pentru petrecerea nopții.

Era de mărimea unei săli de cinematograf şi organizat cam tot ca aceasta. Doar că fotoliile erau în genul celor de avion, rabatabile, ca să-ți poți alege o poziție mai comodă pentru dormit. La un asemenea fotoliu aveam şi eu dreptul în contul biletului pentru „persoane”. Şi cum noaptea era

răcoroasă şi pe punte trăgea, mi-am căutat un loc, cu speranța că voi putea ațipi. *Hippies* se culcaseră mai ales pe jos, foielile dubioase din jur, gemetele de tot felul, cuvintele spuse cu răsuflarea întretăiată şi în cele din urmă o duhoare de nesuportat, care îmi dădea impresia că mă aflu într-o cameră de gazare, m-au alungat afară, în frig.

Tot umblând, am găsit un şezlong, l-am tras într-un colț mai ferit şi am înghețat toată noaptea în el. Am adormit abia spre dimineață. Când m-am trezit, primul gând a fost să mănânc ceva fierbinte. Pentru clasa „comun” exista un *self-service*, m-am grăbit într-acolo. Restaurantul nu se deschisese şi un marinar mi-a spus că la intrarea dinspre prora a pavilionului există câteva automate pentru cafea.

Am găsit repede încăperea, numai că era ocupată în întregime de *hippies*. La început n-am priceput despre ce este vorba şi ce se întâmplă, căci stăteau în cerc, îmbulzindu-se şi ridicându-se pe vârfurile picioarelor, ca şi când în mijlocul cercului s-ar fi desfăşurat o luptă de cocoşi. Mi-am făcut loc să văd despre ce este vorba. Doi tineri se împreunau exhibându-se cu impudoare animalică pe linoleum; alții, goi şi aceştia, se pregăteau să le ia locul.

Niciunul din cele patru automate nu funcționa. Peste puțin timp aveau să mă încălzească vameşii greci, să mă încălzească mai cu seamă la propriu.

16

Mergeam cu geamul coborât, curentul de aer ar fi trebuit să aerisească perfect habitaclul şi totuşi din spate se simțea venind un miros greu de picioare, încât m-am întrebat dacă îngerul meu păzitor nu-şi va fi scos cumva încălțările. În orice caz, de la o gură de canal ar fi venit un miros mai plăcut.

Aşa mi-am adus aminte de Max. Uitasem să anulez ordinul şi el, învățat să asculte fără crâcnire, stătea culcat pe podea, acolo, lângă picioarele blondei, nenorocitul. A folosi un ton voios pentru a anula ordinul atât de târziu ar fi însemnat într-un fel să-mi cer scuze. Or – se ştie – față de căței nu este indicat să te scuzi. Şi atunci am pronunțat cu voce egală, dar puțin severă „liber”.

Mă aşteptam să sară ca un arc, dar nu, a venit încet şi parcă fără nicio poftă, ba mi s-a părut că mersul lui era chiar încontrat. Şi s-a culcat indiferent pe fotoliu. Era supărat, se vedea clar. Nu i-am acordat nicio atenție. Asta probabil l-a enervat, pentru că a scos deodată un „ham” plin de protest. Aşa-s cățeii, mai protestează ei câteodată. Ei şi ce dacă?!

Văzând că tac şi nu spun nimic, că nu reacționez în niciun fel, s-a ridicat în poponeț şi, guşindu-se,

şi-a reluat aerul de grandoman. Politica „de pe poziții de forță” nu-i o treabă a zilelor noastre şi nici inventată de răposatul John Foster Dulles, aşa că l-am luat la refec, în spiritul ei:

— Ascultă, mă, tu cine dracu’ te crezi?

— Poftim? A zis tânăra în engleză, crezând că ei mă adresasem.

Am hotărât să iau purceaua de coadă şi, pregătindu-mi în minte cuvintele englezeşti, am zis:

— Lucrați în Grecia, nu?

— Nu, sunt din Anglia.

— Şi nu vorbiți decât engleza?

— Ştiu şi puțină germană…

Aşa mai mergea. Am încercat s-o descos, dar ea îmi răspundea fără poftă, îngălat şi monosilabic. Am lăsat-o baltă, nu-mi ardea nici mie să fac conversație cu ea.

Am intrat în Salonic în jurul orei douăsprezece şi cum indicatorul de la bordul Espadei îmi arăta că mai am doar câțiva litri de benzină, am hotărât că primul lucru pe care îl voi face va fi să rezolv problema banilor. Băncile se găseau desigur în jurul „Egnatiei” sau pe bulevardul cheiului şi n-am mai stat să întreb.

Cunoşteam drumul şi, de altfel, în Salonic te poți descurca destul de uşor. Platforma binecunoscutului Târg internațional împarte oraşul în două părți aproape egale, în cea în care mă aflam se găseau şi edificiile cele mai

importante, majoritatea obiectivelor turistice, hotelurile de lux, marile magazine…

O stradă dreaptă, ce se continua din şosea, m-a scos în bulevardul Egnatia, după celebra „Via Egnatia”, drumul ce lega Roma de Bizanț, o arteră cu trotuare largi, cu magazine elegante şi cu o circulație de maşini destul de intensă, pe câteva rânduri.

Am virat apoi la dreapta spre chei, pe strada Dragoumi Ianos, am întrebat şi mi s-a spus că, mergând drept înainte, voi întâlni „Banca Greciei”. Am reperat uşor clădirea şi, găsind loc, am parcat chiar peste drum de intrare. Pasagera mea nu dădea niciun semn, nu manifesta nicio intenție de a coborî şi atunci m-am întors şi i-am adus la cunoştință ce urmează să fac.

— *Bank!* Am zis, arătând în direcția clădirii.

— *Very good!*

N-am înțeles ce vrusese să spună prin acest „foarte bine”; am coborât şi imediat a ieşit şi ea din maşină. A ieşit şi m-a aşteptat să încui portiera. Ceea ce însemna că voia să mă însoțească la bancă. Ei, fir-ar să fie!…

A fost într-adevăr aşa. Dar a făcut-o nu pentru a nu mă părăsi nicio clipă, ci pentru că avea şi ea treabă acolo. O adusesem, cum s-ar spune, la scară. A intrat şi s-a apropiat de ghişeu cu degajarea, cu dezinvoltura cu care eu intru în magazinul din colț, unde cumpăr în fiecare zi pâine. Şi a început să caute ceva în traista de

pânză a cărei culoare inițială nici măcar un chimist n-ar fi fost în stare s-o stabilească.

Tinerele funcționare, alese pe sprânceană şi îmbrăcate într-o uniformă cochetă, cu mănuşi albe – semn de eleganță sau mai curând o măsură de protecție igienică, pentru că mânuiau bani – erau ocupate cu cei veniți înaintea noastră, dar un bărbat mai în vârstă ce lucra la un birou situat în spatele funcționarilor, probabil şeful acestora, observând că n-are cine să ne servească, s-a ridicat în grabă şi a venit cu un zâmbet îndatoritor să se ocupe de noi. Din contrarierea de o clipă ce i-a apărut deodată pe față mi-am dat seama că ceva nu este în regulă.

Pentru a-şi uşura căutarea în traistă, englezoaica scosese din ea o parte din lucruri, astfel că pe enorma placă de marmură albă a ghişeului se aflau, maculând-o cu impertinență, nu numai nişte ciorapi, un maiou, dar şi cel mai intim atribut al lenjeriei feminine.

— Sunteți împreună? Mi s-a adresat funcționarul cu stăpânire de sine, care merita admirată şi în acelaşi timp detestată.

— Nu – nu! M-am apărat în germană, pentru că el, luând-o probabil drept nemțoaică pe blondă, în această limbă mi se adresase. Şi i-am întins paşaportul împreună cu cecul pe care-l aveam de la Georgio.

— Am găsit! Am auzit-o pe englezoaică exclamând pentru a-i atrage atenția

funcționarului să se ocupe de ea.

Avea în față un carnet de cecuri şi, înmânându-i funcționarului paşaportul, i-a cerut un stilou. Eram curios cât va cere să i se schimbe în drahme şi m-am uitat să văd ce sumă va scrie. A caligrafiat, fără să stea pe gânduri, 200 de lire sterline. Şi, desigur, nu erau singurii bani de care dispunea. În acest caz, de ce călătorea ca autostopistă? Pentru că altfel nu putea fi explicată prezența ei la vama grecească.

Eliberându-se, o funcționară m-a invitat să trec în dreptul ei. În timp ce-mi completa un formular cu datele din paşaport şi cu cele de pe cecul lui Sabbatini, blonda a venit să-mi spună că ea a terminat, ar vrea să ia rucsacul din maşină. Asta le pusese capacul la toate, şi cum îmi era şi înainte cât se poate de dragă, i-am zis ceva duios în gând şi am întrebat-o, zâmbindu-i în spiritul acelei duioşii:

— De ce nu mi-ați cerut rucsacul când ați coborât din maşină? Ca să nu vă cărați aici cu el… Acum aşteptați până termin şi eu! Ori poate n-ați văzut că sunt ocupat?!

Se uita la mine cu ochii ei blegi şi apoşi, ca un vițel la poarta nouă, în momentul în care a pronunțat „O.K.” m-am aşteptat să-i curgă bale din gură. S-a aşezat într-un fotoliu. În scurt timp, acelaşi lucru l-am făcut şi eu, căci oamenii băncii ceruseră prin telex confirmarea cecului. Aş fi putut să mă duc la maşină şi să-i dau rucsacul,

dar din răutate, dintr-o răutate izvorâtă şi din aversiunea pe care o am faţă de speţa subumană a *hippies,* am obligat-o să aştepte.

Când să ieşim în stradă, uşa a fost deschisă de o brunetă cu ochi mari, negri, codaţi, tăiaţi în migdală, stranii prin alungirea lor nefirească; nu mai văzusem asemenea ochi. Făcându-i loc şi invitând-o să treacă, privirile noastre s-au întâlnit pentru o clipă. Şi înainte de a închide uşa, am întors fără să vreau capul. Purta o fustă până la pământ, cu volane şi falduri bogate, o fustă ca de ţigancă, o modă căreia chiar aşa îi şi spunea: *„gipsy”.* Ca de ţigancă îi era şi părul: negru, lins pe creştet şi căzut mult peste umeri.

Englezoaica mă aştepta, m-am dus la maşină şi i-am dat rucsacul.

— O.K., a zis bălos, când ar fi trebuit să-mi spună „mulţumesc”, un elementar mulţumesc pentru că o adusesem la Salonic.

— *Thank you!* Am spus cu zâmbet ironic şi, aplecându-mă, i-am făcut o reverenţă teatrală. După care i-am zis pe româneşte: Şi du-te învârtindu-te!

— *Yes,* a mai zis şi a plecat.

Îmi mutase nasul din loc aproape două ore, fir-ar ea să fie, şi în loc de mulţumesc zice *„O.K.”*

Dădusem în foc şi văzând cu ce ifose stătea Max în maşină, nu m-am putut abţine să nu-l beştelesc:

— Măi popândăule, tu în loc să te uiţi şi să vezi

cum e lumea, cum e oraşul şi să nu te mai încapă locul de bucurie că te-am adus într-o țară străină, stai ca un țap logodit! I-am zis, cu toate că nu eram prea sigur dacă văzuse sau nu cum stă un țap logodit. Hai coboară! L-am îndemnat deschizându-i portiera. Aici mirosurile or fi mai rafinate!... De!...

Aşteptându-l pe Max să însemne copacii ce mărgineau trotuarul, m-am surprins trăgând cu privirea spre uşa monumentală a băncii. Pun capul, stimați cititori, că nu din grijă pentru foxterier îmi pierdeam eu vremea pe lângă maşină. Mi-am luat repede seama, altele erau treburile mele în Salonic, nu venisem să cunosc țipe cu înfățişare exotică, chiar dacă această înfățişare mă tulburase un pic.

Trebuia să sun adunarea şi să văd pe puncte ce aveam de făcut. Şi care era ordinea, care erau prioritățile.

Am hotărât că, în primul rând, era de datoria mea să mănânc. Şi asta repede, ca să nu mi se facă milă de mine. Apoi să pun benzină şi să schimb uleiul la motor, aşa cum mi-o ceruse Georgio, şi abia după aceea, tot cum el mi-o ceruse, prezentându-mă la „Ente Nazionale Ellenico per il turismo” din Salonic, să-mi bag capul sănătos sub evanghelie.

Prima problemă am rezolvat-o într-o locantă din apropiere şi tot aici am căpătat într-o pungă de nailon tot felul de resturi pentru Max. După ce l-am hrănit, ca să nu umblu la întâmplare prin oraş

şi să întreb mereu, am luat-o pe drumul pe care venisem şi pe care întâlnisem o stație de benzină cu steaguri şi tot felul de dichisuri.

Ultima oară când fusesem cu maşina în Grecia, un litru de benzină costase unsprezece drahme, ceea ce nu era deloc puțin, căci dolarul era cotat pe atunci la 30 de drahme. Moneda americană se devalorizase destul de drastic, dar cursul ei, aşa cum văzusem pe o listă la bancă, era de 36 de drahme. Mă aşteptam aşadar ca prețurile să fie crescute, când am văzut însă că un litru de benzină costă 36 de drahme, mi-a venit să-mi fac cruce cu stânga. Unde mai pui că Espada nu consumă ca Renault-ul cel mult opt litri la suta de kilometri, ci aproape de trei ori mai mult. Nu mă plângeam, aveam bani destui la teşcherea, dar prețul benzinei mi se părea cu totul exagerat.

Odată rezolvate prioritățile, problema care se punea era dacă să-l sun pe Sergios înainte de a mă prezenta la Oficiul de turism din Salonic sau după aceea. Pentru că, din câte înțelesesem semnalul cu privire la sosirea Espadei în Grecia de la acest oficiu urma să pornească spre mafioții lui Sabbatini. Iar eu, ca să nu-l bag în vreo încurcătură, n-aş fi dorit să fiu văzut cu Sergios. Şi din acest motiv, nici poliția grecească nu era bine să mă vadă cu el.

Am stat şi am răsucit în minte cum să fac şi să dreg, care ar fi avantajele şi care dezavantajele şi am ajuns la concluzia că ce mi-e baba Rada, ce

mi-e Rada baba. Oricum o făceam, oricum o-nvârteam tot aia era. Şi am zis că întâi trebuie să mă cazez la un hotel, chiar dacă asta ar însemna să fiu imediat reperat de mafioți, şi apoi să-i telefonez lui Alexis. Altfel n-aveam cum să-i spun unde să mă caute.

Am întrebat şi mi s-a spus că trebuie să ajung din nou pe bulevardul Egnatia, iar de acolo să fac la dreapta spre Piața Aristotelous, ce dă în cheiul de promenadă al golfului. Era cât se poate de simplu, cunoşteam piața. O formau cele mai frumoase clădiri din Salonic, sub arcadele lor strălucesc magazinele pentru turişti în stare să semneze cecuri de mii de dolari cu dezinvoltura cu care eu aş da un autograf pe o carte.

La Oficiul de turism am fost îndrumat să mă adresez unui bărbat între două vârste, năsos, chel, exuberant şi poliglot, care se ocupa de „relația Italia”.

— Aveți o comandă din Roma pe numele de Georgio Sabbatini... am început.

S-a ridicat imediat de pe scaun şi, frecându-şi mâinile ca şi când i-ar fi surâs perfectarea unei afaceri, a început să turuie în italiană.

— Bine ați venit, domnule... Vă rog să luați, loc, vă rog să luați loc... Imediat... Numai un moment... Cred că ați călătorit foarte bine; la noi, vă asigur, o să fie totul perfect! Să vedem ce-ați comandat... Şi să-mi spuneți tot ce doriți... voi avea grijă de toate...

În timp ce vorbise, m-am aşezat pe un scaun în faţa biroului lui, şi-a reluat şi el locul şi a început să caute într-o cartotecă. Am ţinut să precizez, aşa cum îmi ceruse Georgio:

— Domnul Sabbatini n-a putut veni, sunt un prieten care va face în locul lui această călătorie… Am vrut să menţionez „dar tot cu o Lamborghini Espada”, însă el m-a întrerupt.

— Da, acum ştiu. Colegul meu de dimineaţă a primit un telex din Roma şi v-a reţinut o cameră la „Mediterranean Palace”. Un moment… şi după ce a căutat într-o mapă cu telexuri, a continuat: Sunteţi domnul Adrian Hornea din România… Da, totul este în ordine.

— Şi am venit cu o Lamborghini Espada…

— Aaaa, ce maşină! Divină! Când îi văd pe scrobiţii ăştia de englezi în coşciugurile lor de Rolls-Royce îmi vine să vărs!

Ironia a făcut ca, exact în acel moment, o băbătie încărcată cu bijuterii ca un pom de crăciun să-l întrebe dacă vorbeşte engleza.

— Da, bineînţeles! A zis. Zâmbindu-i larg şi ridicându-se în picioare ca aruncat de un arc. Vă rog să fiţi amabilă, colegul de acolo se ocupă de relaţia Anglia. Şi a condus-o până la biroul colegului său.

— Vă cer mii de scuze, a zis revenind şi a adăugat cu năduf: Câte figuri ne-au mai făcut şi englezii ăştia!… în cap cu umflatul ăla de Churchill!

Resentimentele – resentimente, afacerile – afaceri.

— Dar nici italienii n-au fost mai buni…

— Nu-i adevărat! A protestat vehement. Italienii n-au avut nimic cu noi! Mussolini… Hitler le-a forțat mâna! Dintre toți catolicii, ei sunt cei mai de treabă. Sunt exact ca şi noi, grecii. Cum sunt şi românii. Cu inima deschisă. Iar cu dumneavoastră, românii, ne-mpăcăm şi mai bine, că sunteți ortodocşi. Grecii au fost primiți în România ca frații. Întotdeauna au fost primiți ca frații.

Şmecher tipul! Umbla cu daica şi-i era limba fagure de miere, dar eu ştiam ce ştiam, nu mă-mbrobodea el cu de-al de-astea pe mine!

A mai zis că-mi stă întru totul la dispoziție şi s-a oferit să-mi facă un traseu cu program.

— Doriți să-l facem acum, împreună? Sau îl fac singur. Aşa cum l-aş face pentru domnul Sabbatini, şi treceți pe aici în jurul orei şase? Hotelul este pe chei, la doi paşi.

Omul – sau poate colegul lui de dimineață? – îşi lua dreptul de la mafioți şi, desigur, aştepta pentru râvna lui o atenție şi din partea mea. După câte ştiu, grecii au un merit incontestabil în introducerea acestui obicei „al pământului” – sau n-am reținut eu bine din cărțile de istorie? – aşa că era cazul să mă conformez. Aveam în portbagaj o sticlă de coniac „Triumf”… Dar asta ar fi ca şi cum, venind în România, un grec ți-ar aduce în

dar un sac cu mălai.

— Sunt de pe drum, abia am sosit şi aş vrea să mă cazez mai întâi. Aşa că optez pentru cea de-a doua propunere.

— Foarte bine, foarte bine... O să vă fac un program foarte frumos, o să fiți, vă asigur, cât se poate de mulțumit!

M-am ridicat să plec. În timp ce ne strângeam mâinile, a ținut să-mi mai spună ceva:

— Nu vă supărați, ştiam că în România n-ai cum să cumperi o Lamborghini Espada...

— Este aşa cum ați spus. Avem industria noastră de autoturisme... Dacia...

— Ştiu, se vând şi în Grecia... Şi benzina e mult mai ieftină?

— Cu mult mai ieftină, cam de cinci ori mai ieftină.

Omul a oftat, ar fi vrut probabil să mai întrebe câte ceva, grecul e curios din fire, însă eu nu eram dispus să răspund la întrebările lui – prin ele, tipul voia să ajungă la mine. Şi mi-am luat rămas bun.

Hotelul era de categoria celor de lux, îmi dădusem seama şi după numele lui, şi când am oprit la peron, portarul s-a repezit să-mi deschidă portiera, un *groom* să-mi care bagajele. Învățaseră că mărimea bacşişului e în strânsă legătură cu marca maşinii, numai că de data aceasta aveau să se înşele; sub aceeaşi pălărie era o altă Mărie. O Mărie neînvățată să arunce cu banii.

Groom-ul a zis la un moment dat ceva,

pronunțând cuvântul *dog.* Înțelesesem că se referise la Max, dar restul n-am putut să-l deduc. L-am întrebat în italiană despre ce este vorba şi din gesturile lui am priceput că se referise la lesă. Era clar: cățeii aveau acces în hoteluri de lux, dar duşi numai cu lesa. I-am prins-o de zgardă, aveam o lesă splendidă, cea care i-o făcuse Florina cadou.

În hol, aşternut cu covoare moi, mirosea a colonie scumpă, totul era învăluit în linişte, într-o linişte solemnă, ca şi când le-ar fi murit cineva. I-am întins recepționerului paşaportul şi i-am spus că îmi fusese reținută o cameră de către Oficiul de turism din Salonic.

Omul s-a uitat în paşaport, mi-a căutat numele într-un registru şi a zis că da, camera îmi stă la dispoziție.

— Este o *single?* L-am întrebat.

— Nu, este o cameră cu două paturi.

— Vreau o *single,* am zis sec.

La pretenții ne pricepem cu toții.

— Ştiți, suntem în plin sezon…

— Bineînțeles că ştiu!…

— Bine, atunci o să vă dau o *single* care a fost reținută pentru altcineva. Noi îi primim foarte bine pe români, vă rog să povestiți asta în România. Am auzit că vă industrializați foarte tare…

Când a pronunțat „noi” a avut în vedere hotelul „Mediterranean Palace”… I-am zis că aşa este, avem unul dintre cele mai înalte ritmuri de dezvoltare din lume. Mi-a pus apoi câteva întrebări

în legătură cu politica noastră externă, iar la despărțire mi-a zis în şoaptă, cu toate că nu se afla nimeni în jur, că mi-a dat o cameră cu vederea spre golf.

Într-adevăr, era o cameră foarte frumoasă, cu mobilă stil, *groom*-ul a dus bagajele înăuntru, s-a repezit să deschidă uşa balconului şi, printr-un gest, m-a invitat să ies şi să admir priveliştea golfului. A tras apoi jaluzelele, după care mi-a prezentat conținutul frigiderului şi baia. I-am dat un bacşiş, dar *groom-ul,* zicându-şi probabil că ceea ce simțea în palmă nu era deloc în concordanță cu ceea ce sperase să primească de la proprietarul unei Lamborghini Espada, a deschis-o şi s-a uitat la bani.

I-am zâmbit mărinimos şi l-am gratulat cu un *„Thank you”.* Nu ştiu dacă m-a luat drept nebun, dar de scârțan – cu siguranță. N-aveam nicio grijă, nu eram primul pasager despre care îşi forma el o asemenea părere şi, desigur, nici ultimul.

— Ei, m-am adresat lui Max, acum că suntem singuri, ce părere ai – da’ sincer! – îți place unde te-am adus?

A scos un „ham” plin de bucurie.

— Bine, ştim noi cum e: întâi nu mai poți de bucurie, iar după o vreme zici că toate astea de fapt ți se cuvin! Măi platfus!... Toate astea mi le datorezi *mie!* Două luni la mare... Lamborghini Espada... Acum în Grecia... „Mediterranean Palace”... Oasele-s oase, n-avem treabă... Şi m-am

oprit, căci începuse să se uite la mine cum mă uit eu câteodată la televizor, cruciş.

Trebuia să despachetez, să fac un duş... Am zis să-l sun mai întâi pe Sergios şi i-am spus centralistei ce vreau. De la Kavala la Salonic nu sunt mai mult de o sută şaizeci de kilometri. În trei ore putea să fie la mine...

17

Cu banii primiți de la familia Spinoulas hotărâsem să-mi prelungesc drumul până la Istanbul. Intenționasem să ajung până seara ia granița turcă, iar a doua zi dimineața, după vreo 40 de kilometri, să mă abat pe o şosea ce duce, prin istmul dintre cele două mări, Egee și Marmara, spre Dardanele şi în cele din urmă la Troia. Ştiam ce voi găsi din „Cetatea lui Priam", istoria săpăturilor lui Schliemann în Asia Mică şi apoi a celor din Grecia îmi era cunoscută, nu-mi făceam iluzii că aş putea vedea cel puțin un fragment din „Poarta Scee", dar locul unde au stat ancorate corăbiile greceşti, unde s-au înfruntat Ajax şi Hector, unde a fost adus calul-capcană mă atrăgea.

Kavala mi-a dat peste cap planul. De la Salonic gonisem o sută şaizeci de kilometri fără oprire, pe un drum greu ce se strecoară printre munți, şi am intrat. În Kavala pe la trei şi ceva. Aşezat în

amfiteatru, oraşul m-a cucerit de la prima privire. Casele, mai toate cu un etaj sau două, orientate spre sud şi aşezate în terase, coboară, în semicercuri concentrice, până la apele golfului, unde îi copiază curbura. De aici, dinspre mare, priveliştea este şi mai frumoasă. Sus, ca un fundal, se desfăşoară panoramic zidurile cu turnuri şi creneluri ale vechii cetăți bizantine, Neapolis, cum se numea pe atunci Kavala. Casele, de un alb imaculat, străluceau în soare; la cheiul golfului, cu trotuare de promenadă, erau ancorate sute de ambarcațiuni uşoare... Un oraş deschis soarelui şi luminii, un oraş inconfundabil grecesc.

Patronul locantei, un fel de *bistro* în care intrasem să mănânc, vorbea binişor germana, am profitat de ocazie şi l-am întrebat dacă există un motel sau un camping în oraş. Dacă i-aş fi spus c-a îmbătrânit în meserie degeaba, cred că nu s-ar fi simțit mai jignit. Mi-a zis că, într-adevăr, Kavala este un oraş mult mai mic decât Salonicul, numără doar cincizeci de mii de locuitori, dar are 15 hoteluri, iar campingul lor este considerat cel mai frumos din Grecia. Pe malul mării, cu plajă superbă, în exclusivitate a lui, aşa că mulți străini care opresc la camping în drum spre Turcia renunță la restul călătoriei şi rămân la Kavala.

Mi-am spus că omul, desigur, exagera, tot țiganul îşi laudă ciocanul, bine că exista un camping unde să rămân peste noapte. De la Kavala la Istanbul plus abaterea până la Troia,

drumul însuma vreo şase sute de kilometri, aşa că, sculându-mă a doua zi mai de dimineață, puteam să-i fac dintr-o bucată. Iar dacă mă prindea înserarea pe drum, n-aveam decât să mă opresc la unul din campingurile dintre Silivri şi Istanbul, ca să dau piept pe lumină cu o circulație care se conduce după o singură regulă: ai grijă ce se întâmplă în față şi în părți, că de spatele tău au grijă ceilalți.

Şi apoi, găsindu-mă la Kavala, unde, cu siguranță, nu voi mai avea prilejul să vin vreodată, era păcat să nu văd pe îndelete oraşul, cochet şi intim ca un apartament în care te simți bine din primul moment. Planul ar fi fost deci acesta: să mă cazez, să fac o baie în mare şi apoi să mă întorc în oraş. Am luat-o pe chei, cum m-a învățat patronul locantei, şi după vreo cinci kilometri s-a desfăcut o bretea asfaltată ce m-a scos la camping. Omul avusese dreptate – să tot stai într-un asemenea loc, cu o plajă largă, cu nisip fin şi auriu, presărat cu şezlonguri şi umbrele de soare.

M-am întors în oraş şi, înarmat cu informațiile primite la recepția campingului, am văzut marele apeduct „Kamares”, construit de Soliman Magnificul pentru captarea izvoarelor din împrejurimi şi aducerea apei până în centrul oraşului; casa lui Mohammed Ali, fondatorul dinastiei egiptene, perfect conservată; „Imaretul”, cel mai mare ansamblu arhitectural musulman din Grecia, cu splendide curți interioare şi

coridoare vitrate, construit de acelaşi Mohammed Ali; am coborât spre cheiul de promenadă şi, căscând ochii la vitrine, am dat peste un magazin de vinuri care expunea butelii ce imitau, în diverse variante, antice vase.

Am intrat cu gândul de-a cumpăra două sau trei butelii – cadouri cum nu se poate mai nimerite de dat la prieteni. Magazinul se desfăşura pe lungime, cu o tejghea-vitrină în față, iar în spate se afla un raft etajat, cât ținea întregul perete, şi compartimentat în căsuțe în care se afla câte o butelie cu vin, majoritatea de doi sau de trei litri. Buteliile mi se păreau cât se poate de reuşite şi la prețuri suportabile. Am ales un ulcior şi o amforă. Aceasta din urmă se afla într-o căsuță situată ceva mai sus, vânzătoare a tras scara care culisa pe o şenilă, s-a ridicat, a luat amfora de-o toartă şi, coborând mi-a întins-o s-o apuc de toarta cealaltă. Ori i-a dat ea drumul prea devreme din mână, ori eu am întârziat s-o prind, fapt este că butelia a căzut peste cristalul tejghelei-vitrină, de vreo patru metri lungime, şi praful s-a ales şi de cristal, şi de vitrină.

Îngrozită de cele întâmplate, vânzătoare s-a repezit la uşa ce ducea în spatele magazinului şi eu, uitându-mă la spărturile vitrinei, îmi spuneam că o făcusem fiartă. Dracu' mă pusese să mă opresc la Kavala în loc să-mi continui drumul spre Istanbul!

Vânzătoare a apărut după câteva clipe. În timp

ce alerga să cheme un polițist, în magazin a intrat, încruntat, un bărbat între două vârste, cu sprâncene stufoase, grăsuț şi nu prea înalt. S-a uitat dintr-o privire la vitrină şi, gesticulând enervat, m-a întrebat ceva în engleză.

„Nu vorbesc englezeşte”, i-am spus în aceeaşi limbă, cât se poate de calm, şi i-am oferit să aleagă: franceză, italiană, germană.

„Din ce țară sunteți?” m-a chestionat într-o franceză destul de aproximativă.

„Din România”.

Şi-a pus mâinile în şolduri şi a zis, într-o românească cum nu se poate mai neaoşă:

„Atunci te bag în p… mă-ti, idiotule! Uite. Mă, nenorocit de român, ce mi-ai făcut! Uite ce pagubă! Vă… muma-n cur, după ce l-ați lăsat pe taică-miu lefter şi i-ați luat prăvălia, ați venit în Grecia să mi-o distrugeți şi pe-a mea!? Uite, p… mi-o distrugeți!” a făcut cunoscutul semn, îndoind mâna din cot, şi a izbucnii în hohote de râs.

Am rămas perplex, surprinderea, stupefacția erau atât de mari, că nu ştiam ce să spun şi de unde să încep. Grecul îmi luase totalmente piuitul. Stăteam ca un prost şi mă uitam la el cum se bucură, zguduit de hohote de râs.

„Cum ați ajuns la Kavala?” m-a întrebat deodată.

„Ascultă, mă, m-ai băgat pân-acum în mama şi-acu mă iei cu dumneavoastră! Hai sictir, grec împuțit!” şi-am izbucnit eu de data aceasta în râs.

„Grec împuțit”, a repetat, amuzându-se, şi s-a

asociat râsului meu.

— Eşti cu maşina? Unde ți-i nevasta?”

„Cu maşina, dar singur. Nu-s însurat.” Şi i-am povestit cum mă oprisem la Kavala să mănânc şi cum, plăcându-mi oraşul, hotărâsem să întrerup drumul.

„Atunci hai sus, să-mi cunoşti soția, băiatul... Gata, tragem obloanele, mi-am făcut suma pe ziua de azi!” a zis arătând spre tejgheaua-vitrină şi s-a dus să încuie uşa.

„Te rog să mă ierți, am dat să mă scuz, zău dacă ştiu cum s-a întâmplat!”

M-a întrerupt:

„Morții de la groapă nu se mai întoarce, degeaba îți mai bați gura! A zis şi a făcut un gest de surprindere, ca şi când ar fi ascultat ecoul cuvintelor sale. Vezi, a continuat, n-am uitat româneşte! Sergios Alexis e numele meu. Şi mi-a întins mâna, adăugând: Sergiu. Aşa-mi spuneau în România”.

„Adrian Hornea”, m-am prezentat la rându-mi.

„N-am uitat româneşte, chiar dacă... De când ne-am repatriat, de aproape douăzeci de ani, doar cu taică-miu, Dumnezeu să-l ierte, mai schimbam câte-o vorbă româneşte. Ce eşti, Adrian, doctor? Sau inginer?”

„Nu sunt niciuna, nici alta; sunt scriitor.”

Vânzătoare se întorsese cu un polițist în uniformă şi Sergios Alexis s-a dus să le deschidă. I-a spus din uşă ceva polițistului şi în timp ce

vânzătoare se strecura în magazin, a scos nişte bani din buzunar şi i-a dat o hârtie omului legii, pentru deranj.

Locuința se afla la etaj, deasupra magazinului, şi urcând scările, Sergios mi-a spus că bloculețul este al soției, îl primise ca zestre. Doamna Alexis, o iuşcă de femeie, veselă şi plină de temperament, a ascultat zâmbind explicațiile soțului şi după un schimb de cuvinte convenționale, s-a dus să facă la bucătărie cafele. Cafeaua şi farfurioara cu dulceață, întovărăşite de paharul cu apă, limpede şi gustoasă, sunt în Grecia primele semne de ospitalitate şi de bun-venit. M-am aşezat într-un fotoliu şi Sergios, deschizând o uşă a bufetului-bar, m-a întrebat ce vreau să beau.

„*Whisky,* Martini, *uzo,* coniac, vin…”

„Vin”, am spus cu certitudinea că era abia începutul.

„Şpriț, ha? Atunci să aduc de la frigider o sticlă de vin şi sifonul. Ai văzut, şi grecii îndoaie vinul cu apă…”

Eram într-un *living* mobilat cu gust, în. Afară doar de cele câteva tablouri „naturi moarte” penibile, cam în genul celor ce se vând pe strada Covaci, la Consignația, dacă nu şi mai rău.

„Zi, eşti scriitor… a spus, revenind în cameră. În liceu… Nu ți-am spus, sunt din Galați. Taică-miu… Eşti comunist?” m-a întrebat deodată.

„Sunt.”

„Te-n c… pe mă-ta atunci! M-a înjurat,

amuzându-se. Avem şi noi destui... Dar grecii fac mai întâi comerț şi pe urmă politică! Şi nici pe asta n-o fac. Ei simpatizează cu câte un conducător de partid, cu câte un om politic despre care cred c-o să facă şi-o să dreagă, şi-o să fie mai bine. Ia gustă vinul!" m-a îndemnat, turnându-mi în pahar.

L-am gustat, am mai luat o înghițitură şi am plimbat-o prin gură: era bun, chiar foarte bun vinul.

„Excelent!" am zis.

„Tu cred că ştii că te afli în patria vinului grecesc!?"

„Ştiu din legende. Dionyssos şi toată povestea..."

„Ei dacă ştii din legende, află atunci că ăsta-i vin de Maronia!..."

„Atunci, Ulise, bagă sifon, să nu pățesc ca nărodul ăla de ciclop... am uitat cum îl cheamă..."

În timp ce Sergios făcea şprițurile, doamna Alexis a adus cafele, trei ceşcuțe ca nişte degetare, le-a pus pe măsuța dintre fotolii şi canapea şi, arătând în direcția mea, i-a zis soțului ceva în greceşte.

„Uite, am uitat să te-ntreb dacă ai fost la muzeul din oraş."

La recepția campingului îmi spuseseră şi despre existența unui muzeu la Kavala, dar nu-l căutasem, fusesem în destule, eram sătul de arheologie.

„La muzeu n-am mai ajuns, am zis ca să nu-i jignesc. Dar de ce?" am adăugat, simțind că

întrebarea lor ascunde ceva; doamna Alexis venise în cameră eu întrebarea pe buze.

„O să ai o surpriză. Lângă Filipi... Ai auzit de Filipi?”, „Oraşul lui Filip, probabil...”

„Al lui... O să mergem şi la Filipi, nu-i prea departe, să vezi ruinele vechiului oraş, teatrul... Lângă Filipi a fost găsită o piatră de mormânt şi pe ea se vorbeşte despre Decebal. Piatra a fost pe mormântul romanului... ăla care i-a adus lui Traian capul lui Decebal. Acolo scrie o grămadă de lucruri, dar ăl de le-a scris – îți dai seama, a fost tot un roman! – mănâncă rahat. Că ei n-au putut să-l prindă pe Decebal. Decebal n-a fost prins viu de romani! Şi-a luat viața... De-aia şi-a luat viața, ca să nu cadă viu în mâinile lor! Eu mă cunosc cu domnul Papaulas, directorul muzeului, şi l-am rugat să pună alături şi o tăbliță unde să scrie care-i adevărul adevărat. Că Decebal s-a omorât, că n-a fost prins viu. Mi-a zis grecul că n-are voie... Că n-au voie să... Că n-are voie.”

Aici, Sergios s-a întrerupt şi i s-a adresat soției, ca şi când şi-ar fi adus aminte că trebuie să-i spună ceva. A urmat un scurt dialog şi el mi-a explicat:

„I-am zis nevestii că mergem diseară să mâncăm la Clubul nautic – o să vezi, o să-ți placă – şi ea a zis că în cazul ăsta ar trebui să se ducă la coafor. Foarte bine, zic, du-te, ne descurcăm noi şi singuri aici!”

Doamna Alexis aştepta zâmbind ca eu să aprob

cele spuse de soț, şi cum n-aveam niciun motiv să fiu împotrivă, am încuviințat printr-un gest.

„*O.K.! Very good!* Am adăugat, aducându-mi aminte. Fusesem oarecum absent, continuând să mă gândesc la sensul, aparent contradictoriu, al lucrurilor, la faptul că despre muzeu, mai bine zis despre Decebal, ea, doamna Alexis, ținuse să-mi povestească. Pentru că, judecând după tablourile din casă, după proveniența şi ocupația lor, nu puteam crede că se omorau ei cu vizite la muzee.

„Eşti chiar bucureştean? Născut în Bucureşti?” m-a întrebat Sergios când am rămas singuri.

„Get-beget.”

„Frumos!... A, şi voiam să-ți spun... Când eram elev, m-am întrebat într-o zi ce fel de oameni or fi scriitorii. Şi, nu ştiu, n-am putut să... Nu mi-am putut închipui. În niciun fel. În mintea mea era că ei...”

„Nici n-ar bea, nici n-ar mânca.”

„Da, cam aşa ceva. Acuma ştiuuu!... Avem în Kavala un poet, Christos Lazaris... E cunoscut şi la Salonic, şi la Atena... toți spun că-i foarte bun, că-i un poet mare... Aşa scriu şi ziarele... Băiatul meu, Spyridon... L-am botezat ca pe tata, Dumnezeu să-l ierte. Cu toate că socrul meu... Când am venit din România, ghidul ne era să emigrăm în Argentina, unde maică-mea avea nişte rude bine aranjate. Grecii sunt ca evreii, răspândiți pe toată fața pământului. Numai că evreii sunt uniți, iar grecii se mănâncă între ei ca

câinii!”

„Am auzit. Mi s-a spus despre asta. Aici suntem frați buni. Semănăm leit unii cu alții. Şi chiar m-am gândit şi mi-am spus că de la greci s-au molipsit românii de dihonia asta. Pentru că invers n-ar avea cum să fie. Nu noi am venit la voi, voi ați venit în România. Şi-ați adus şi obiceiul. Lucrul bun nu se ia…”

„O fi cum spui… Dar grecii aşa sunt. Fără să se certe între ei nu pot trăi. Aşa făceau şi-n România… Aşa-i în toate *diasporele*, în toate coloniile de greci din lume. Uuuuu, ce-aş mai mânca nişte sarmale cu mămăligă! Dar nu din cauza asta, din cauza vrajbei dintre greci n-am emigrat în Argentina. Grecul care nu emigrează nu-i grec. N-am emigrat că vărul lui taică-miu s-a ținut de noi că nu şi nu, să rămânem în Kavala. Şi m-a luat să-l ajut în afacerea lui de export cu vinurile şi tutunul. M-am însurat cu fata asociatului lui… Dar vorbeam de Lazaris… Băiatul are două cărți de la el, cu autograf, că eu îi dau mereu vin… Cică pe datorie… Da socotelile nu le-am făcut niciodată. Altceva voiam să spun. Lazaris stă tot timpul în cârciumă – artiştii, actorii de la teatru au o *taverna* a lor, o să te duc şi acolo – şi-i un curvar ce n-a văzut pământul. Că-i un bărbat înalt şi frumos, şi femeile mor după el. Da’ poeziile lui nu sunt de dragoste. Ar avea unele din ele, cum mi-a explicat cineva, şi nişte… aşa…”

. Aluzii…”, am ales o expresie mai accesibilă.

„Da… N-am cum să-ți traduc expresiile greceşti… Lazaris e şi pictor. Hai, poeziile au cuvinte… Cuvinte frumoase, mai deosebite… Tot găseşti un cuvânt, două, care să-ți placă… Da-n tablouri… E nimica. L-am întrebat într-o zi… Ți-am zis, el trece mereu pe la mine. Eu… îl stimez… Nici… o problemă… «Nu vă supărați, domnu' Lazaris, zic, de ce nu pictați şi nişte nuduri? Aş cumpăra şi eu unele.» «Nudurile, domnule Alexis, zice, nu-s bune decât în pat.» Ți-am zis, e-un grec frumos şi înalt… Da', ia mai dă-l în p… măsii pe Lazaris ăsta! Uite ce-am găsit noi să vorbim, în loc să te-ntreb de România!"

M-a tot întrebat, m-a întrebat întâi despre Galați, am ieşit apoi toți trei în oraş şi, în timp ce ne găseam pe bulevardul de promenadă al cheiului, unde ieşise să se plimbe toată lumea bună a oraşului, Sergios mi-a spus deodată şi cu vădită jenă c-ar trebui să mă anunțe la poliție, la Biroul pentru străini.

„E chiar pe colț", mi-a arătat printr-un semn al capului. Mergem împreună sau îmi dai paşaportul… Nu durează mai mult de un minut sau două. Pentru că tu ai să dormi la noi, şi aşa-i regula…" Şi a înjurat gros.

„Dar eu am luat o cameră într-un *bungalow* la camping, o cameră foarte bună…"

„Nici nu vreau s-aud! Şi doar n-o să-ți dau drumu' să pleci mâine! Stai trei, patru zile la noi… Dă-l dracului de Istanbul!… Ai spus că l-ai mai

văzut!... Ce, ți-i dor de turci?...”

Ne-am dus cu toții la poliție, dar în clădire a intrat numai Sergios. Când a ieşit, i se luase parcă o piatră de pe inimă. Ne-am plimbat apoi pe digul portului, la capătul lui se afla Clubul nautic, un restaurant modern, de unde se vedea întregul oraş coborând în amfiteatru spre mare, cartierul vechi, biserica Panagia, zidurile şi turnurile fortăreței, ca un decor de teatru.

A doua zi am plecat cu maşina lui Sergios la anticul Amfipolis, la vreo cincizeci de kilometri de Kavala, în apropierea vărsării în mare a Strimonului (a Strumei de pe teritoriul Bulgariei). Aşezarea este socotită cea mai importantă colonie din nord a atenienilor, punct de răscruce între Orient şi Occident, odată aşa s-a şi chemat, „Nouă drumuri”. M-a dus nu pentru că ar fi fost ceva mai deosebit de văzut, ci pentru că avea acolo un prieten, proprietar de magazin cu de toate, şi am fost invitați la prânz la acesta.

Ne-am întors la Kavala şi, plecând cu toată familia la Filipi, Sergios a oprit la muzeul Kavalei pentru a-mi arăta piatra funerară despre care îmi vorbise. Era a comandantului roman Tiberius Claudius Maximus, împăunat post-mortem cu aşa-zisa capturare a marelui rege dac. Dar ceea ce a meritat într-adevăr văzut a fost Filipi: ruinele oraşului lui Filip al II-lea compun o admirabilă privelişte arheologică. La teatrul antic îmi pregătiseră o surpriză: se juca „Ajax” de Sofocle,

căci o secțiune a Teatrului Național al Greciei de Nord susține la Filipi spectacole în cursul întregului sezon estival. În seara următoare aveam să mă întâlnesc cu Euripide la teatrul antic de pe insula Thassos.

Întorşi acasă, am vrut să cobor odată cu Maria şi Spyridon, dar Sergios m-a apucat de braț, reținându-mă. „Stai liniştit, că mai avem de mers undeva.” Am înțeles că era o treabă de bărbați. Ajunşi în preajma cheiului, a oprit la o *taverna* – bodegă specific grecească – şi mi-a zis cu un aer misterios „Hai să ți-l prezint pe Lazaris...”. Mi-a plăcut asta, mă gândisem să-l rog să-mi facă cunoştință cu poetul, îmi fusese însă teamă ca Sergios să nu se simtă ofensat, să nu-şi spună că societatea lui de negustor îmi displace.

L-am aflat în cea de-a doua încăpere a localului, mai mică, mai intimă decât prima, la o masă lungă, într-un grup de prieteni. Se detaşa un bărbat cu o față frumoasă, de o rară distincție, brunet, cu trăsături mai curând slave, cu ochi mari, verzi, uşor molatici şi, după cele auzite de la Sergios, am bănuit că el trebuie să fie Lazaris. Mi-a fost prezentat primul, unul din comeseni era pictor, ceilalți actori la teatrul oraşului.

Se făcuse zece, dar lucrurile erau abia la început, şi *uzo* era băut fără grabă. Patronul tavernei a venit aproape imediat după noi. Sergios mi l-a prezentat şi pe el, şi din gestul pe care l-a făcut am înțeles că i-a comandat să aducă de

toate, cei care se află la masă sunt invitații lui. Christos Lazaris vorbea engleza, dar o rupea şi în franceză, pictorul lucrase câțiva ani în Italia... Alexis a ținut să-i anunțe solemn că ne va servi ca interpret: „Ca să-nțeleagă toată lumea ce se vorbeşte”, mi-a tradus. Şi în curând mi-am dat seama că era foarte mândru de acest rol şi mai ales cât era de legat de țara în care se născuse.

N-am băut bine păhărelul de *uzo*, şi chelnerii au deschis focul cu o mulțime de aperitive, *mezedes.* Numai ele singure puteau constitui o masă. Ceva în genul *zakuski-lor* ruseşti (o pluralitate, şi nu ce se înțelege la noi prin „zacuscă”). Am fost sfătuit să încep cu pescărie pane, *kalamarakia,* care se mănâncă împreună cu *tzadziki,* iaurt amestecat cu castravete verde tocat mărunt şi cu ulei de măsline. Am continuat cu *garides,* creveți şi langustine, cărora le convine să fi se adauge salate cu oțet; cu *latarmosalata,* un fel de maioneză cu peşte, stropită cu multă lămâie; *avgotaracho,* peşte afumat şi uscat, şi cu *lacaerdha*, ton ținut în sare şi a cărui carne crudă are, împreună cu uleiul, o savoare delicioasă. S-a trecut apoi la *mezedes* din carne: *pasturmas*, o păstrama cu fum gros pe ea şi de un gust subtil; chifteluțe, creier *à la grecque,* ficat prăjit cu ceapă şi tot felul de salate, inclusiv de *fasuli.*

S-a făcut o pauză şi au început întrebările, întrebări de tot felul, de la costul biletelor de autobuz şi chirii până la politica externă a

României. Lazaris rămânea tăcut şi oarecum absent, ca şi când ar fi dezaprobat curiozitatea prietenilor săi, şi din când în când mă învăluia cu o privire caldă, prin care ținea parcă să mă asigure că între mine şi el exista ceva numai de noi ştiut. Era mai mult o detaşare decât o rezervă, deloc orgolioasă, căci îmi devenise repede clar că el constituia personajul principal al obişnuiților tavernei, loc de întâlnire al lumii artistice a oraşului – toți veneau să-l salute, să-i adreseze câteva vorbe.

Distona Lazaris şi prin ținuta vestimentară, singurul în blugi şi cu o cămaşă mai fistichie. Moda neglije-ului, semnat „Yardley”, o fi bună în Occident, dar nu şi în Grecia; ținuta îngrijită este o stare de spirit la greci, un semn de demnitate, din demnitate se şi trage ea. Cămaşa albă a țăranului va fi întotdeauna curată, pe orăşean îl întâlneşti cu haine bine călcate, cu pantofii lucind… Un mod de-a sfida sărăcia – orgoliul celor cu mijloace modeste. Şi astfel, peisajul Atenei este de neconceput fără lădițele ornate cu alamă ale lustruitorilor de pantofi, *loostro,* personaj important al vieții ateniene. Atât de important, încât cinematografele din împrejurimile pieței Omonia au afişat la intrare:” Rugăm a lăsa în hol lădițele dv. De lustruit pantofii!”

” Bea! M-a îndemnat la un moment dat Lazaris, adresându-mi-se direct şi ridicând paharul. *Retzina* n-a făcut rău niciodată nimănui! De aceea

este necunoscut alcoolismul la noi! Ori poate nu-ți place gustul *retzinei?”*

„Ba da! Asta şi-mi place – gustul uşor amărui”.

„E răşina de pin, probabil că ştii, ea îi dă gustul ăsta specific. Dacă n-am folosi-o, vinul s-ar oțeți în condițiile noastre. Pe căldură şi fără pivnițe. Căci a le săpa în solul stâncos al Greciei este o treabă şi foarte grea, şi foarte costisitoare. Şi atunci a fost găsită răşina de pin, care-l conservă şi-i dă această bărbătească asprime. Sigur, avem şi vinuri nerăşinoase, albe sau roşii, de Santorin, Tegeo, Cefalonia… vinuri de desert… Dar uite-i! A zis, arătând spre cei trei muzicanți care îşi făcuseră apariția în încăpere.

Sergios i-a chemat, i-a angajat să ne cânte, şi am ştiut că scăpasem definitiv de întrebările convivilor; fusesem în tavernele din Plaka ateniană, am prevăzut ce avea să urmeze. Mâncarea şi băutura, cheful, nu înseamnă nimic fără muzică, fără dans. Şi curând după ce muzicanții au pornit cântecul, unul din actori s-a ridicat de la masă, a bătut din palme deasupra capului, a strigat „Opa!” şi în clipa următoare s-a încins dansul.

Era un *syrto*, cum mi-a explicat Alexis – doar el şi Lazaris mai rămăseseră cu mine la masă – cel mai vechi şi mai popular dans grecesc. Lent, cu mişcări precise şi studiate, el m-a uimit prin brusca transfigurare, prin alura de meditație profundă, aproape de nepătruns, a dansatorilor.

Se dansa cu brațele încolăcite, cu paşi mici, aproape pe loc. Fețele erau grave, singuratice, îndepărtate, dansatorii atenți la nu ştiu ce secret, la nu ştiu ce amenințare sau ce adevăr.

Au urmat dansuri nervoase, zvâcnite, tumultuoase, pline de bucurie până la delir, odată epuizați, dansatorii treceau la mesele lor şi cei care fuseseră până atunci spectatori le luau imediat locul. Nimeni n-a rămas pe de lături. Neparticiparea este de neconceput, o asemenea faptă ar fi tratată cu milă şi dispreț.

Nădusişem şi simțeam dureri în picioare, am vrut să ies din joc, dar unul din actori m-a tras înapoi şi, parcă pentru a sublinia bucuria de-a mă vedea dansând împreună cu ei, a apucat fața de masă, şi toate câte se aflau pe ea, farfurii, tacâmuri, pahare, au zburat pe podea. A fost semnalul. Dansul s-a destrămat pentru o clipă şi fiecare a început să spargă ce-i cădea sub mână. E un lucru obişnuit şi nu se întâmplă numai o singură dată pe seară; chelnerii apar cu mături şi făraşe, curăță locul şi dansul se reia până la o nouă debordare a bucuriei.

A doua zi, aşa cum stabilisem cu Lazaris şi cu prietenul său, actorul Panaykis, ne-am îmbarcat pe un vas de pasageri ce asigura legătura cu insula Thassos. Când eşti în Grecia, o călătorie cu vaporul este aproape o obligație. O întârziere de o oră n-are nicio importanță, toate plecările şi sosirile sunt sărbători. La bord se urcase un

amestec uimitor de oameni, animale şi obiecte, aşa cum numai aici poate fi probabil alcătuit: lăzi, boccele, valize, coşuri, saci, cufere se îngrămădeau în toate colțurile, păsările se agitau zgomotos, caprele behăiau, dar nimeni nu le acorda atenție, un talmeş-balmeş, aş zice, fascinant, un univers simplu, dar în niciun caz vulgar. Țăranul are atitudinea unui mare senior, funcționarul – ceva din ținuta unui gentleman, marinarul – noblețea eroului...

Un asemenea erou, căpitanul vasului, a venit să ne salute îndată ce ne-am aşezat la o masă a restaurantului de pe punte. Făcând prezentările, Lazaris mi-a explicat că erau rude prin alianță, căpitanul ținea o vară de-a poetului, şi a adăugat:

„Un cretan pripăşit pe la noi. De altfel, lucrul ăsta îl poți cunoaşte imediat după numele lui de cretan. Vechile nume greceşti, a continuat, au căpătat terminații specifice. Ele se termină astăzi în „poulos" sau „ides". Fiul lui... Domnul... *akis,* de nouă ori din zece, vine din Creta. Ca acest Merakis, s-a referit el la căpitan. Kazantzakis e cretan... *Akos* este, neîndoios, lacedemonian. Şi, în consecință, ranchiunos. *Atos* vine din Cefalonia şi-i place să înjure. Epiratul este dolicocefal. Are o scăfârlie infailibilă. E încăpățânat ca un *arvanitis,* cum li se spune la noi albanezilor. Şi ia încearcă să contrazici un puştan din Pelopones că nu-i cel mai isteț, cel mai şmecher băiat din toată țara!... Pelopones-ul a dat Greciei cei mai mulți prim-

miniştri… Rumeliatului, cumsecade şi vioi, îi place să fluiere. Grecii din Asia Mică, supli şi ingenioşi, au făcut întotdeauna figuri de pionieri…”

„Dar cei din Macedonia răsăriteană?” l-am întrebat zâmbind.

„N-ai întâlnit nicio ghicitoare la Kavala? Te vei însura cu o miliardară cumsecade, omule! În trei luni, în trei ani sau în trei secole… Şi toți vor să se facă funcționari. Ca să aibă o pensie la bătrânețe. Şi atunci… Consecvent tradiției greceşti, favoritismul, *„rousfeti „*… La voi nu-i?”

„Ei nu, pe dracu’!… Noi unde ne aflăm, nu în Balcani?!”

„Aşa că alegătorul se duce la deputat şi sub amenințarea că-l va «înnegri» la următoarele alegeri, îi cere o slujbuliță care să nu fie prea obositoare. Diminutivele sunt ceva obişnuit şi curent, ca şi-n germană. «Dar, hai să vedem ce ți-ar place să faci?» îl întreabă în cele din urmă deputatul, care îi este adesea şi naş, căci botezurile sunt de multe ori folosite pentru recrutarea de alegători. «Ceva mai uşor şi fără prea multă bătaie de cap.» Timp este suficient. Timpul nu lipseşte niciodată în Grecia. «E departe satul?» întrebi. «Nu!… Cale de două țigări.» Şi ciorchine de oameni încă tineri îşi pierd timpul la cafenea. Jucând table sau cărți. Dar niciodată n-a fost vândut în Grecia de douăzeci de ori scheletul fratelui Hidalgo, cum se-ntâmplă în Mexic, sau craniul lui Voltaire când era copil… Avem şi

muncitorime în oraş... Dar nu-i un subiect... în industria tutunului. Unde majoritatea sunt femei. Femeia duce tot greul în Grecia. Oricât de sărac ar fi grecul, cămaşa, hainele trebuie să fie întotdeauna curate! La noi, curățenia este un fel de seminoblețe... Ea o întreține, femeia. Pe un pământ în care apa şi banul, aşa cum spune o vorbă, sunt mai rare decât lacrimile. Iarna ce mai răsuflă. Fetele brodează trusoul, se spun poveşti, se spun zicători... «Un milion, un miliard de călugări, îmbrăcați în sutană, ghici-ghicitoare ce este?

— Rodia.» La țară, copiii merg şi nu merg la şcoală, căci încep să muncească de mici. Încă de la opt-zece ani. Fetele se plasează ca femei de serviciu şi le poți angaja la un preț destul de redus, cu toate intervențiile sindicatului. Cine spune căsătorie spune dotă. Ascendenții sunt obligați prin lege să constituie o dotă descendenților şi adesea frații mai mari trudesc toată viața lor pentru a căsători una, două, trei sau patru surori. «Câți copii ai?» «Doi copii şi o fiică.» Şi, într-o zi, îşi ia fiica de mână, se duce la târg, o plasează servitoare la un domn avocat şi se întoarce de la târg cu un cal. Nu de la Târgul internațional din Salonic, de care poate nici n-a auzit, ci de la un iarmaroc săptămânal cu miros de frigărui şi balegă de cal. Soția a văruit casa, se bucură de florile ei, de busuiocul care creşte în cutii de tinichea sau «creasta cocoşului»... şi-l aşteaptă cu

mâncare de linte, de fasole, de mazăre… Porcul se taie de Crăciun, iar pentru a mânca din nou carne se aşteaptă Pastele. Te-am auzit aseară întrebând de tradiții… Sigur, cântecele, dansurile noastre fac parte din tradiții. În cel mai mărunt sat, ele au însoțit evenimentele vieții de toate zilele: nunți, aniversări, înmormântări… Unele au dispărut total. Altele, din contra, subzistă în toată prospețimea lor. S-au menținut şi datorită eforturilor câtorva fanatici care au reuşit să reconstituie cu talent dansuri aproape pierdute, cum este «dansul de luptători» încet şi greoi, jucat încă în Epir… Acelaşi lucru s-a întâmplat şi cu instrumentele muzicale, dintre care unele nu-şi mai găsesc astăzi muzicanții care să ştie a le folosi. S-a păstrat «rebec»-ul, o vioară cu trei strune, «lyra», pe care ai văzut-o aseară, viola aceea cu trei coarde, mandolina mare, «clarino», prezent în toate dansurile populare, fluierul, preluat de la păstori… «De când am învățat să cânt la „santuri”, spune Alexis Zorba, am devenit alt om. Când sunt prost dispus sau sunt la strâmtoare, cânt la „santuri” şi mă simt mai uşor. În timp ce eu cânt, tu poți să-mi vorbeşti; nu aud nimic. Şi chiar dacă aud, nu pot să vorbesc.» Iar *syrtos* a fost găsit menționat în inscripții datând dinaintea lui Christos. Sau *zebekiko,* dans individual, interpretat în sunet de *buzuki.* Între alertele *pidikos*, dansuri bărbăteşti pe care le-ai jucat şi tu aseară, şi lentul *syrtos* există o gamă foarte întinsă

de dansuri, dintre care unele pot să dateze din antichitate. Dansul este la noi ceea ce este corrida în Spania. Sigur, sunt nenumărate feluri în care o tradiție poate supraviețui într-o țară. Ea se poate afirma prin ceremonii spectaculoase, cristalizând în jurul ei fervoarea populară, cum este corrida. Dar ea poate, de asemenea, într-o manieră mai puțin vizibilă, să îndrume sufletul omenesc, să traducă gesturi şi obiceiuri, anodine în aparență, dar pline de sens foarte vechi. Aşa sunt şi unele tradiții la noi, mai mult secrete decât spectaculoase. Dar păzitoare ale unor moşteniri antice. Nu se dezvăluie, nu se livrează unui străin. Pentru a le sesiza, trebuie să duci viața grecilor înşişi. Sau să pleci în descoperirea acelor regiuni din Epir, Tracia, Macedonia, Creta... în acele sanctuare supraviețuiesc încă vestigiile unei istorii şi ale unei vieți pe care mulți o credeau pierdută. O să revin... Şi-ai să vezi... La 1 martie, tatăl prinde un fir roşu şi auriu în jurul mâinii fiicei sale, pentru a o feri astfel, crede el, de insolații. Tot cu un asemenea fir înconjoară, înainte de a-l frige, mielul pascal. Să fie primit ca jertfă. Oricine are inima curată trebuie ca în noaptea de Crăciun să-şi păstreze ochii îndreptați spre cerul înstelat; precis la miezul nopții, el îl va vedea deschizându-se într-un fulger şi va auzi muzica îngerilor intonând laude lui Iisus. Dacă el vede şi aude acestea, toate dorințele lui vor fi împlinite. A doua zi dimineața, copiii din sat vor merge din poartă-n

poartă cântând *colenda*, cântece tradiționale, cu urări de prosperitate, pe care ei le vor intona acompaniate de bătăi în triunghiuri de metal şi tamburine improvizate. Dar înainte de apariția lor, femeile merg să scoată apă proaspătă din fântână, ferindu-se să-şi deschidă gura pentru a pronunța vreun cuvânt. Altfel, spune credința, o veche credință, ar putea «omorî» imediat puterea acestei ape mute care, ca şi muzica îngerilor, le va permite să-şi realizeze toate dorințele. La 1 ianuarie, de sărbătoarea sfântului Vasile... Pentru orice grec, ziua sa onomastică este mai importantă decât ziua naşterii. Sfinții patronează mereu; fie un oraş, fie o meserie... La țară, patronul sfânt este onorat prin *paniguiri*, chermeze populare. Dis-de-dimineață, toată lumea porneşte pe jos până la capela mănăstirii dedicate lui, cocoțată sus, pe vârful muntelui, să asiste la slujbă. Apoi, se începe cu «La mulți ani». «La mulți ani, *kir* Sotiri! Tu ne plăteşti un rând?» Aşa-i la țară. Toată lumea se tutuieşte. Şi începe petrecerea. Dar nimeni nu se îmbată. Mai întâi că nu se bea niciodată sec, simplu, *retzina* se îndoaie cu apă. Tot *retzina* stropeşte frigăruile sau mielul în frigare... Apoi... oh! Trebuie să-ți păstrezi picioarele zdravene ca să dansezi! Sufli greu? Atunci cântă! Treci dansul vecinului tău. «Opa!» Dar spuneam de 1 ianuarie, de sărbătoarea sfântului Vasile... Copiii cântă din nou colinde şi gospodinele le dau dulciuri, migdale, nuci... Cine-ar îndrăzni, de altfel, să

refuze protecția sfântului Vasile tocmai la mijlocul perioadei de douăsprezece zile care desparte Crăciunul de Bobotează şi când demonii, denumiți *kalli,* vin cu duiumul pe pământ pentru a face rele celor care sunt în viață? În tot timpul anului, în străfundurile! Pământului, ei rod copacul care susține Universul, dar exact în momentul Naşterii Domnului, puterea Sfântului Duh redă vigoare arborelui şi-l face să renască în întregime. Furioşi, demonii cotropesc pământul pentru a se răzbuna pe cei vii. Şi-atunci, la sate se organizează un fel de mascarade întovărăşite de strigăte, de pantomime burleşti, de zgomote de tot felul, menite să-i înspăimânte pe demonii cei răufăcători. Sărbătoarea Bobotezei este consacrată mării. Ceea ce-i o treabă specific grecească. Este binecuvântată marea pentru a fi clementă cu marinarii... La sfârşitul slujbei, preotul aruncă o cruce în mare pentru a o purifica, şi imediat, tinerii prezenți se aruncă în apă pentru a căuta crucea. Marea grecească va fi, aşadar, ca şi în timpurile străvechi, un element docil, ascultător de voința zeilor sau a sfinților. În zilele noastre, sfântul Nicolae a înlocuit pe Poseidon în inimile marinarilor şi i-a moştenit puterile asupra valurilor... Cu figura plină de spumele mării, el apare câteodată în timpul furtunilor în mijlocul valurilor în clipa în care pericolul îl amenință pe marinar şi marinarul îşi face atunci semnul crucii, îl invocă, îi promite o icoană, o lumânare... În

cazuri foarte grave, o capelă… Sfântul, cu un singur gest, va linişti valurile sau va aduce la țărm pe naufragiați. Şi astfel, în insulele noastre sunt nenumărate capele albe consacrate sfântului Nicolae. Ca şi daruri ce-i sunt adresate, purtând gravuri de vapoare. Bănuiesc la ce te gândeşti… Sigur… Dar în Grecia, religia – poate părea paradoxal… – a asimilat, a încorporat rituri şi legende păgâne. Iisus Christos, Fecioara, sfinții trăiesc în mijlocul oamenilor… Aşa cum în mijlocul oamenilor trăiau şi vechii zei. De maniera vechilor zei. În penumbra primitoare a capetelor, țăranii vin să-şi exprime devoțiunea către sfinții lor preferați. Sfinți, rând pe rând, prietenoşi şi amenințători, dar a căror prezență este tot atât de reală pentru unii ca aceea a ființelor umane. Biserica nu este la noi o putere politică. Ea nu este nici de dreapta, nici de stânga. Ea nu formează drept-credincioşi, în sensul occidental al cuvântului. Credinciosul, contrar înțelepciunii proverbului, se adresează mai bucuros sfinților decât lui Dumnezeu. El spune puține rugăciuni. Aprinde o lumânare şi se gândeşte… I-ai văzut probabil pe unii mânuind nişte mătănii… Gestu' lor nu este, nu are întotdeauna un sens religios. Pălărie boantă, părul strâns în coc spre ceafă, barbă lungă de patriarh, sutană neagră, răpănoasă cel mai adesea… E silueta popii. De multe ori mai sărac decât enoriaşii săi…”

„Dacă-l întâlneşti pe drum, fă-ți repede un nod

la batistă, altfel poartă, să ştii, ghinion!” m-a prevenit zâmbind Panaykis.

„Dar iată, a continuat Lazaris, preocupat de ceea ce voia să-mi spună, măgăruşul pe care preotul îl călăreşte ca amazoanele, cu nelipsita umbrelă roz-bombon în mână, măgăruşul însuşi poartă în jurul gâtului un şirag de perle negre sau roşii, pentru a-l feri de cele rele. Trecutul rămâne viu, credința – familiară, religia a preluat şi a păstrat rituri şi legende pe care cei vechi nu le-au dezaprobat. La Patras şi mai ales la Atena, postul Paştelui este precedat de carnavale şi sărbători stranii. În ajunul lui, oamenii se duc la Templul lui Zeus Olimpianul pentru a sărbători, prin cântece şi dansuri, ultima zi de bucurie înaintea lungilor săptămâni de post. În acest timp, pe colinele din vecinătatea Atenei, copiii lansează mari zmeie şi rivalizează în îndemânarea de a le ridica cât mai sus şi de-a le ține cât mai mult timp. Aceste zmeie, pe care fiecare le fabrică singur şi pe care le decorează cu o mulțime de desene, evocă, cu lungile lor cozi acoperite cu hârtii multicolore, dragon! Imenşi, monştri jumătate feerici, jumătate înfricoşători, dând, în înălțimile cerului, o luptă pe viață şi pe moarte împotriva unui inamic invizibil. Şi toți copiii celebrează în anumite sate, pe la mijlocul postului mare, procesiunea vrăbiilor. Merg din casă în casă cu o vrabie în mână şi cântă cântece cu urări de prosperitate. Sensul acestui obicei a rămas multă vreme misterios… Până în

ziua când s-a găsit în opera unui poet din secolul trei înaintea erei noastre un cântec exact asemănător, numit «Cântarea vrabiei». Şi astfel, cu toate bulversările istoriei, o umilă tradiție a putut să supraviețuiască atâtea secole, fără vreo schimbare importantă. Şi iată că de sărbătorile Paştelui, între Atena şi Corint, femeile se îmbracă în costumele lor tradiționale pentru a executa «dansul fileului». Şi mişcările lor evocă pe acelea ale pescarilor care-şi scot plasele din mare. În aceeaşi zi, în capul sudic al insulei Eubee, unul din locurile cele mai bântuite de vânturi, de vânturi teribile, bărbații execută «dansul vântului din nord». Pentru a potoli mânia cerului şi a mării, Ai fost desigur la Delfi… Pe înălțimile Parnasului, într-un sat de lângă Delfi, se desfăşoară în fiecare an sărbătoarea sfântului Gheorghe. Unul din cei mai populari sfinți din Grecia. Nu este el oare acela care în poveştile copilăriei noastre eliberează o prințesă de oribilul şi înfricoşătorul balaur care este gata s-o sfâşie?! Nu este el sfântul care poate fi văzut pe toate icoanele, călare pe-un cal alb, străpungând cu lancea monstrul întâlnit în calea sa?! Dar suntem în satul din apropiere de Delfi… Apollo străpungea şi el odinioară un balaur înfricoşător ce păzea apele sfinte ale fântânii Kastalia. Este oare o simplă întâmplare că sătenii aceia intonează astăzi, în prima zi de Paşti, un cânt tradițional al cărui refren este «Balaure, eliberează apele, ca să le putem bea»? Istoria şi

legendele trebuie să reînceapă neîncetat? Un zeu păgân se ascunde el întotdeauna sub trăsăturile fiecărui sfânt creştin? Sfântul Gheorghe a continuat faptele lui Apollo... Sfântul Nicolae pe cele ale lui Poseidon... în ceea ce-l priveşte pe Zeus. El a luat astăzi trăsăturile sfântului Ilie. Ca şi Zeus, sfântul Ilie comandă vânturilor, furtunilor, fulgerelor... trăsnetele îl ascultă când el întreprinde, zice-se, în înălțimile cerului, lungi cavalcade în urmărirea demonilor. De ziua lui, țăranii îi aduc un prinos interesat în micile capele albe din munți. Aceste obiceiuri s-au păstrat, mai ales în Creta, unde, până la începutul secolului, ei îi sacrificau un taur al cărui sânge şi măruntaie le îngropau în pământ. Sacrificiul era urmat de o chermeză, de-un chiolhan... Şi chiar în zilele noastre încă, multe capele ale sfântului Ilie au păstrat Marea masă de piatră şi băncile tăiate în rocă pentru agapele religioase. Focul aprins în această zi indica, după forma fumului, ce timp, cum va fi vremea în acel an. Nu ştim care că cei din vechime determinau voința zeilor după fumul care se ridica din sacrificarea victimelor care urcau pe altarele lor?! Cum vor evolua oare lucrurile? A apărut moda *buzuki.* De la folclor s-a trecut la muzica populară... Care nu este opera unui compozitor anonim şi colectiv; sunt cântece scrise după un subiect la origine popular... Care, iată, s-au impus... S-au impus ca un climat, ca un registru sonor pentru o anumită Grecie postbelică.

Toate *tavernele*, începând cu cele ale Atenei, sunt pline de muzica asta. A apărut şi *syrtaki*... la modă şi el astăzi. De fapt, un bastard. Asta şi-nseamnă el: «Micul *syrtos*»... Publicitatea strigătoare a devenit odioasă”. Şi, întrerupându-se, l-a oprit pe chelner, un băiat de vreo şaisprezece ani, care tocmai trecea, şi i-a cerut să ne aducă încă un rând de cafele.

Puştiul ne-a întrebat pe fiecare, cum dorim să fie, dulce, neîndulcită tare, potrivită sau slabă. După ce s-a îndepărtat de la masă, Lazaris a ținut să mă lămurească:

„Fii sigur, o prepară în acelaşi ibric şi apoi botează fiecare ceşcuță.”

Insula, de o frumusețe mitică, debordând de verde-argintiul pădurilor de măslini, se ivise de mult. Vaporul părea că abia înaintează, atât de liniştită şi calmă era marea, şi în curând am acostat în port. Cuvintele lui Lazaris înviau parcă trecutul plin de grandoare al Thassos-ului, meterezele de marmură veche, ruinele Acropolei, acoperite de arbori, ale teatrului, vestigiile vechiului port, sanctuarele centrului civic şi religios al oraşului antic se animau parcă, vechea putere a insulei, ca şi frumusețea ei naturală de azi, ai fi zis că sporeau sub cuvintele lui.

Duşul m-a reconfortat, am deschis frigiderul plin cu tot felul de băuturi, până să mă hotărăsc, am desprins două cuburi din tăviță, le-am pus în pahar şi am decis că Cinzano era cea mai potrivită pentru acea după-amiază. Turnând-o, am ascultat clinchetul cuburilor în pahar; nu mi-a dis plăcut melodia. Am făcut-o să răsune din nou şi am ieşit pe balcon.

Era o zi cu un cer fără o scamă de nori, aşa cum este mereu cerul de vară al Greciei, la picioare se desfăşura întreaga perspectivă a golfului, cu o mare de un albastru catifelat. În stânga se vedea masivul „Turn alb”, construit de venețieni, simbol al Salonicului, vechea capitală a glorioasei Macedonii şi apoi a Imperiului Latin de Răsărit. Era de fapt „Turnul sângelui”… în el a fost închisă şi masacrată elita Corpului de ieniceri, şi cum odată cu denumirea sa se perpetua şi amintirea sinistrei fapte, turcii au ordonat să fie vopsit în alb. Şi iată, astăzi aşa i se spune, „alb”. Resentimentele însă au rămas. În spatele turnului începe platforma imensului Târg internațional, apoi oraşul se continuă de-a lungul golfului, cu noile cartiere.

Căldura m-a alungat în cameră, am lăsat jaluzelele şi, culcându-mă pe pat în aşteptarea telefonului, am adormit. M-a trezit după vreo oră soneria acestuia. Era Sergios, şi el a început c-o înjurătură, ca şi când ar fi vrut să-mi amintească împrejurările în care ne cunoscusem.

— ... ai ajuns ministrul culturii? Sau ai jefuit vreo bancă? Altfel n-ai sta la „Mediterranean Palace”!

— Sunt în bani şi te-aştept la Salonic, am spus, şi uitându-mă la ceas mi-am dat seama că el nu mai avea cum să sosească în ziua aceea dacă nu voia să-l prindă noaptea pe drum.

— Dar nu înțeleg de ce să nu vii la Kavala!? Urcă-te în maşină şi hai!

— Sunt c-un coleg, el a plecat spre Atena. M-am oprit la Salonic special să te văd.

Mi-a zis că o să vină, dar n-o să poată sta decât foarte puțin, pentru că soacră-sa şi-a fracturat un picior; cel târziu la zece, se urcă în maşină şi vine.

— În regulă. Înseamnă ca eşti la Salonic pe la unu... Te-aştept la hotel. O iei şi pe Maria... am spus, ştiind cum îl ține din scurt.

— Păi dacă s-ar putea fără ea, aş sta eu mai mult... îl iau şi pe Spyridon... Toată familia!...

De băiat, de Spyridon, uitasem, fir-ar să fie!...

Întârziasem cu aproape o oră la întâlnirea cu funcționarul de la „relația Italia” a Oficiului de turism, m-am îmbrăcat şi am coborât în grabă. Când am predat cheia recepționerului, acesta m-a informat că are un plic pentru mine. Primul gând a fost că mi-l lăsaseră mafioții lui Sabbatini. Nu era aşa, mi-l lăsase chiar funcționarul spre care mă grăbeam. Conținea itinerarul şi programul promis, şi se încheia „Cu mii de mulțumiri, al dumneavoastră, Mihail Kostianos”.

Holul mirosea şi mai intens a colonie scumpă; în locul liniştei de la prânz domnea un du-te-vino continuu, fotoliile şi canapelele erau ocupate, de părea că toţi pasagerii hotelului îşi dăduseră întâlnire acolo, şi în hol se desfăşura o sindrofie de nababi. Majoritatea erau oameni în vârstă, vorbeau nemțeşte sau englezeşte. Trecându-i în revistă, m-am întrebat ce dracu' căutam printre îmbuibații din jur.

Am ieşit din hotel şi, maşinal, i-am aruncat o privire Espadei. Mafioții lui Sabbatini aveau, desigur, un rând de chei; ea va dispărea într-o zi când nici n-o să mă aştept, va dispărea pentru o jumătate de oră... Atunci vor acționa probabil şi polițiştii... Lucrurile nu păreau prea complicate, totul era să nu între la bănuială contrabandiştii că eu i-am vândut, şi voiam să cred că poliția grecească nu mă va lăsa neprotejat după ce îşi va fi făcut treaba. Oricum, trebuia să fiu atent şi, ducându-mă să mă plimb prin oraş, am hotărât să-mi controlez cu discreție spatele.

M-am oprit pe la vitrine, am făcut-o special, dar n-aş putea spune că am simțit că mi se ataşase vreo „coadă". Am văzut în schimb că, de la ultima călătorie în Grecia, prețurile se dublaseră, iar la produsele alimentare, la îmbrăcăminte chiar se triplaseră. De la 80 de drahme, gramul de aur ajunsese la 350.

Pe drum, mi-a venit ideea să caut un magazin cu articole pentru copii. Întâlnind unul, am intrat să

văd ce fel de cărucioare pot găsi şi cât ar putea costa, ca să pun bani deoparte pentru drumul de întoarcere. Aveau destule modele, m-am oprit la unul vest-german, pe arcuri înalte, cu acoperiş de plexi, astfel încât copilul să poată privi în părți şi mai ales cerul, cu umbreluță de soare, cu frâne ce blocau roțile şi cu tot felul de dichisuri.

Vânzătorul mi-a spus că respectivul model poate fi transformat foarte simplu, prin câteva operațiuni, într-un cărucior sport sau în sanie, habitaclul poate fi lungit...

Printre anexe se găsea şi un schelet din aluminiu, cu tot felul de curele, pentru purtarea copilului în spinare... Abia aşteptam să-i probez lui Pascu hamurile astea.

Am rătăcit în continuare pe străzi. Magazinele deveniseră de mâna a doua, de mâna a doua erau şi cumpărătorii, adevăratul Salonic aici începea. Aici şi merita să fie priviți oamenii, priviți până în suflet, dacă vrei să afli câte ceva despre o țară. Spectacolul străzii poate fi însă înşelător, înşelător mai ales când se desfăşoară în centrul opulent al cutărui sau cutărui oraş, exteriorul poate părea la un moment dat accesibil, la îndemâna oricui, strălucirea poate aprinde imaginația. Cel mai greu de aflat este restul, acel rest închis în case, în birouri, în oameni.

Din loc în loc apăreau cafenele, din ele răzbea în stradă cunoscuta ciripeală a grecilor, ca un zumzet continuu al unui roi de albine. Am intrat

în una din ele. Am trecut de la o masă la alta şi m-am convins o dată în plus că tablele nu sunt doar un joc de tâmpiți. Apoi am colindat în continuare pe străzi până am ajuns pe chei, în partea unde ştiam că se găsesc tavernele cu specialități pescăreşti şi cântăreți la *buzuki.*

La sfârşitul programului pe care mi-l făcuse, Kostianos mă anunța că îmi rezervase pentru seara o masă la restaurantul hotelului şi cum, după o sticlă cu vin, mă întorsesem cu sentimente mai bune, luând cheia de la recepție, mi-am zis să dau cu ochii prin restaurant şi eventual să beau un coniac. Iar, ca să fiu sincer până la capăt şi să nu se creadă că aş vrea să mă dau după deget şi să apar, vezi Doamne, vreun sfânt, voi recunoaşte că dinspre restaurant răzbea o melodie de dans care mi-a sugerat un ring şi tot restul.

N-am intrat bine şi m-a întâmpinat şeful de sală. I-am spus că mi-a fost reținută o masă, i-am spus şi numele, omul s-a înclinat şi m-a rugat să-l urmez. Era într-adevăr aşa, pe cartonaşul introdus într-un suport nichelat scria „Rezervat Adrian Hornea”. I-am cerut un „Metaxa highball”. Nu s-a încruntat şi nici nu m-a întrebat de ce nu comand şi ceva de mâncare. E adevărat, paharul de Metaxa a costat cât două sticle de coniac cumpărate la magazin.

Optimismul meu fusese gratuit, m-am dezumflat de la prima privire – ringul era plin. Orchestra părea foarte bună. Dar peste tot aceleaşi mutre de

acționari boşorogiți, ce veniseră să-şi cheltuiască dividendele sub cerul anticei Grecii. Şi, deodată, am zărit-o în mijlocul dansatorilor pe bruneta cu care mă întâlnisem la bancă. I-am zărit, mai bine zis, părul negru ca tăciunele. Se afla cu spatele, dar am ştiut că numai ea poate fi.

Odată dansul încheiat, partenerul a dat s-o conducă la masă – la o masă care se afla nu departe de a mea – şi am avut senzația că pe ring păşeşte un chiparos imperial. Avea eleganța staturii, mlădierea, grația lui. Pantalonii albi îi subliniau calitățile corpului, bluza, rubinie, era menită mai mult să dezvăluie decât să acopere… Dar ceea ce impresiona la ea erau ochii mari, stranii, stranii prin format, prin tăietură, prin genele lungi, recurbate, negri, de un negru intens, ca şi părul, iris şi pupilă totuna. Alungindu-se parcă la nesfârşit între arcadele bine conturate şi pomeții mongoloizi, dominau toată fața. Un oval delicat şi strălucitor, măsliniu, cu o gură puternică şi buze răsfrânte.

Când am văzut unde avea de gând să se aşeze şi cum poziția în care mă aflam nu era cea mai bună pentru a-i prinde privirea, am trecut cât mai nebăgat de seamă pe scaunul de alături. Dansatorii se întorseseră de pe ring, mişcarea la mese era aproape generală şi mi-am spus că mutarea asta a rămas neobservată, întâmplarea a făcut să mă aflu față în față cu ea.

De parcă ar fi continuat o discuție începută în

timpul dansului şi întreruptă odată cu el, a pornit să vorbească – mi s-a părut că englezeşte – de cum a luat loc, însoțind cuvintele cu gesturi mici, rotunde, grațioase. Din câte puteam să deduc, povestea o întâmplare, o întâmplare de care era detaşată, pentru că fața rămânea rece şi neutră. Mai curând părea că explică ceva. Poate chiar acea întâmplare, împrejurările ei.

Bărbatul cu care era la masă o asculta tăcut, dar n-aş putea spune că murea de interes, cu toate că el impresia asta ar fi vrut să i-o lase. Avea în jur de patruzeci de ani, era bine clădit, chel ca o sticlă de lampă – sau poate ras în cap, după moda lansată de Kojak? –, cu o mustață mare pe care o tot strâmba, sugându-şi mereu dinții cu limba. Îi rămăsese între măsele un rest de mâncare. Pentru că, la un moment dat, a deschis gura şi a încercat să scoată cu unghia şi apoi să prindă cu degetele acel rest care îl enerva. N-a reuşit şi a continuat să-şi sugă dinții. Gesturile astea nu erau deloc în concordanță cu ținuta de seară – smoking alb, revere de mătase, papion grena –, dar el, se vede, considera că pe banii lui – şi după ceasul, bricheta, portțigaretul, toate de aur, inelul cu briliant, era clar că-i avea – îi era permis orice.

Cu ea se purta însă stângaci şi timid. Am dedus astfel că bruneta nu-i era nici soție, nici amantă şi. Probabil, nici „damă de consumație”, ca să folosesc eufemismul burghez pentru târfele mai de lux. Chelnerul reumpluse paharele cu şampanie,

întrerupând-o, zice-se, pentru a o îndemna să bea, bărbatul a încercat să-şi aşeze mâna peste a ei, dar bruneta și-a retras-o printr-o eschivă abilă, îl scotea din minți, se vede, priveliştea sânilor ei - şi ochii îi alunecau mereu cu jind spre decolteul ca o vitrină al bluzei.

Fiind, aşadar, la prima întâlnire, ce putea să-i povestească bruneta atâta? Pentru că ea tot timpul vorbea. Ca şi când, medic fiind şi găsindu-se cu un alt medic, ar fi ținut să-i relateze acestuia, cu lux de amănunte, câteva cazuri pe care le întâlnise şi care prezentau un interes deosebit. Atât de deosebit, încât în clipa aceea nimic altceva n-ar mai fi existat pentru ea. Cum nu existau nici privirile mele. Nu insistente, dar, oricum, nişte priviri.

Cu toate că devenise clar că-mi pierdeam vremea degeaba, am mai comandat un „Metaxa highball”, decis să Văd tot ceea ce se putea vedea, şi continuam să mă întreb dacă ei locuiesc la „Mediterranean Palace” şi, mai ales, dacă ea locuieşte în hotel. Ar fi însemnat încă o şansă de a o cunoaşte, cam chioară şansa asta, dar totuşi o şansă.

Străină – eu de greci trebuia, să mă păzesc – o văzusem singură la bancă, cu individul de la masă, după toate aparențele, n-avea nici în clin, nici în mânecă… Mă jur pe ce vreți, stimați cititori, că aş fi preferat bruneta închipuitului de Max.

N-au întârziat prea mult. În timp ce bărbatul era

ocupat cu nota de plată, ea s-a jucat, absentă, cu paharul, de părea că se gândeşte la cele spuse până atunci, la cele ce avea încă de spus. S-au îndreptat apoi spre ieşire, dar nu spre cea care ducea în hotel, ci în stradă. Asta era, nu se întâmpla prima dată când îmi puneam pofta-n cui.

Obişnuit cu programul pe care mi-l făcusem la mare, m-am trezit încă înainte de şase. Am încercat să readorm, dar n-am reuşit, şi cum nu-mi place să tândălesc în pat – ne petrecem şi aşa un sfert din viață în el, un sfert din viață suntem copii şi bătrâni, cu ce stăm la cozi, la televizor… – m-am sculat şi mi-am făcut un ness.

Problema era că-l uitasem pe Spyridon, lui nu-i adusesem nimic. Auzind că grecii se omoară când vin în România după porțelanuri chinezeşti, luasem pentru familia Spinoulas un serviciu de cafea şi câteva obiecte de artizanat, o maramă şi-o iie doamnei Alexis, lui Sergios zece discuri cu muzică populară… Restul îl avusesem în casă. Nu-i pentru cine se pregăteşte…

19

Claude se dă în vânt după telemeaua noastră, o lasă să se sfoiegească şi aşa o mănâncă, cu mămăligă, zice, e şi mai grozavă şi dă orice marcă de *whisky* deoparte pentru o țuică de turț. Şi astfel, de câte ori aflu pe cineva care pleacă la

Paris, fac un pachet şi-i trimit. Bineînțeles, nu brânză de 23 şi nu țuică de MAT. Vinarsul, creangă, sughiți când îl guşti, mi-l adusese – o damigeană – un prieten din Baia-Mare, mălaiul mi-l dăduse un țăran…

Un prieten mă rugase să-l reped pe taică-su până acasă, într-o comună în apropiere de Găieşti, căci bătrânul abia ieşise din spital, unde fusese operat, şi nu se simțea în puteri să călătorească cu trenul, şi la întoarcere m-am oprit, într-un sat, în dreptul unei femei ce ieşise în şosea cu ridichi, ceapă verde şi ouă. Mă interesau ouăle, de cele cu gust de cretă mă săturasem, dar am cumpărat şi ceapă, şi ridichi, şi am întrebat dacă n-are mălai de vânzare. N-avea, şi m-a îndrumat spre casa vecină.

„Câinele-i legat în fundu' grădinii, n-ai de ce să te temi. Acolo trebuie să fie şi omu'. Strigă şi dumneata «Hârzoi. Dom' Hârzoi»", m-a învățat.

Aşa am şi făcut. Din grădină a apărut un bărbat de vreo cincizeci şi ceva de ani; i-am spus că vreau să cumpăr nişte mălai.

„Da' ce, s-a terminat mălaiu' la oraş?" s-a mirat.

„Nu s-a terminat, este cât vrei, da' mie-mi place gustul ăstuia de la țară. Altfel iese mămăliga, alt gust…" „Am mai auzit asta pe unii…" a zis şi a păşit, ca şi cum m-ar fi îndemnat să vin după el.

Am crezut că mă duce la magazie sau în casă, dar nu, s-a îndreptat spre portiță. Să vadă, probabil, cum am ajuns eu la el.

„Mata din Bucureşti eşti, ai?”

„Din Bucureşti”.

Ajungând la portiță, s-a uitat peste ea, în stânga şi în dreapta şi, întorcându-se, m-a întrebat, arătând printr-o mişcare a capului spre şosea:

„Aia-i maşina?”

Am făcut un semn că da.

„Da’ ce marcă o fi?”

„Italienească.”

„Păi ei au o grămadă de mărci…”

„Lamborghini Espada. Ai auzit?”

„Scumpă…”

„Scumpă.”

„Aşa s-ar vedea… Da… a făcut şi a pornit înapoi. Şi cam cât mălai ai vrea dumneata?”

„Vreo cinci-zece chile.”

„Aşa? Păi ce să-ți iau eu dumitale pe cinci chile de mălai? Coşaru-i plin, podu-i plin… Să căutăm o pungă de nailon, că dumneata, văd, ai venit cu mâinile goale. Ai la maşină vreo pungă?”

„Nu, îmi pare rău, asta n-am. M-am oprit să cumpăr nişte ouă de la vecina dumitale şi mi-am adus aminte că mi-ar trebui şi nişte mălai…”

„Partea proastă-i că nevastă-mea-i plecată la colectiv, numai ea ştie unde le bagă pungile astea…” a zis bodogănind, supărat pe nevastă, şi a intrat la bucătărie.

Din câte se vedea, casa n-avea mai mult de zece-doisprezeceani de când fusese făcută, cu gard şi porți de fier, partea de lângă casă era betonată, o

cărare de beton ducea la bucătăria de vară... Văzând că întârzie, am intrat după el. Căuta prin camere, şi dintr-o privire mi-am dat seama că avea acolo tot ce-i trebuie unui om.

„Domnu Hârzoi, am deschis vorba când s-a întors, eu nu-s de la țară, şi meseria mea...”

„Da’ ce meserie ai dumneata?”

„Sunt compozitor.”

„Aaa, păi atunci mata trebuie să câştigi bănet, nu glumă! C-aşa am auzit... Fiecare cântec, oriunde-l cântă, la televizor, la radio, la restaurant... Vă primiți dreptu’. Ori de câte ori îl cântă. Mă şi miram eu...”

„Cei de muzică uşoară... Eu compun simfonică...”

„Las’ că ştiu eu... De-o dă la televizor duminică dimineața.”

„Aş avea o întrebare... Aşa, pentru mine... Mata ai apucat şi timpurile alelalte, le ştii şi pe-astea de-acu... Dacă, să zicem, s-ar desființa colectiva şi s-ar da pământul înapoi, dumneata l-ai lua?”

„Păi, care-i prostu’ ăla să-l ia?!”

„Da’ de ce?”

„Cum, de ce? Iei pământul, iei şi grijile lui. Cum era înainte... Cum le-avea alde-tata. Acu, nu tu grija boilor, nu tu grija cailor, nu grija vacii... Că nici vacă nu se merită să mai ții. Cumperi lapte de la chioşc dacă ai copii şi-ți trebuie. Când se găseşte... Când nu – lapte praf. Curăță, rânește... Schimbă boii, cumpără alții... Da’ mâncarea?! Cât

mănâncă un bou? Caii, la fel. Nu tu grija carului, nu a căruței, nu a hamului, nu plug, nu grapă, nu coasă, nu seceră, nu toate alea… Nu sămânță, nu foncire… Şi foncirea era… Şi sămânța, da' foncirea era şi mai a dracului! Du-l la batoză, treieră-l… Acu, dac-o fi, iei pâinea de la oraş! Păi, câte erau!… Griji şi bănet. Că de muncă nu mai vorbim! Te sculai de cu noapte… Acu, dacă se-adună la opt… Care-i prostu' ăla să vrea ăl pământ?! Înainte dai, acu iei. Ş-apoi, ştii dumneata ce-nsemna aratu' şi semănatu'…!? De câte ori măsurai locu' şi cu pumnu', şi cu mâna, şi cu secera? Şi lasă că măsurai locu'… Da-l măsurai îndoit de şale pân' nu mai puteai, şi soarele era ăl mai al dracului, şi umbră de unde? Şi cât scoteai? Patru, cinci sute de kilograme, cum ar veni acu' la pogon. Ăl mult. Nu trei mii şi ceva la hectar, ca acu'!"

„Stai, stai, domn Hârzoi, c-ai început să mă prelucrezi ca la televizor! Înainte nu erau nici tractoare, nu se ara cum se ară, nu erau soiuri de grâu înalt productive, nu erau antidăunători sau cum le-o spune, nu erau, mai ales, îngrăşăminte… Față de ce scot alții, în alte țări – trei mii şi ceva e puțin. E încă foarte puțin. Înainte, omul mergea cu căruța, şi-acu' zboară în lună!"…

„Asta-i cam aşa… Da pământu' tot nu l-aş lua înapoi." „Chiar dacă, să zicem, ai avea tractor. Îngrăşăminte…" „Nț, a negat. Astea-s griji. Şi bătaie de cap, şi muncă… Şi nici nu le-ar da ei pe-astea. Astea-s unelte de producție şi sunt ale

statului. Altfel nu-i cum. Şi-atunci, statu' te are la mână. Da' lasă statu'!... Că hârtia-i una şi omu-i alta. Hârtia spune ce spune, da' omu'... Uite matale cum e: lucru' ăl mai principal e să fie preşedintele bun. Să ştie el cum să le descurce pe toate. Unde să se ducă el şi ce să dea el... Că fără dat nu se poate. Cum dai, aşa primeşti. Şi să-i vină lui, şi să aibă el toate la timp... Că sunt atâtea! Şi toate să se facă în bună regulă. Să fie şi secretaru' de partid, primaru', într-un gând şi într-o vorbă, şi-ntr-o faptă cu el, şi să aibă ei pe cine trebuie la județ. Că de-acolo vine şi pozitivu' şi negativu'. Principalu' ăsta ar fi. De, aşa-i viața. Că n-o facem noi pe ea, ea ne face pe noi. Şi ne-nvață, şi ne rostuieşte cum s-o rostuim. Şi rostu e să fie, şi să nu lipsească. Şi este: fata-i la casa ei, în Piteşti... Am... de ce să zic că n-am, când am... Că noi nu suntem ca la oraş... Nevasta mai aduce şi-o roşie, şi-un ardei, şi-o vânătă, şi de toate, nu cheltuim. Aşa că, ce să-ți iau eu matale parale... când podu-i plin şi coşara-i la fel?"

„Ai putea să creşti porci..."

„Nu se merită."" Cum aşa?"

„E muncă multă, şi putoare, şi-s plătiți prost la contract. Cu porumb nu se merită. E unu, Nedelcu... Creşte, da' are IMS-eu şi cară de la Titu pâine cu sacii. Porumbu' care-l ia de la stat, pe contract c-un leu – e optzeci de bani, da' se face un leu – îl dă cu patru... Aşa se mai merită. Da' tot cu alergătură şi bătaie de cap. Şi de ce să nu stau

eu colea, la televizor, şi să nu-mi beau paharu' cu vin, şi să nu-mi fumez în pace țigarea?!"

20

În zadar mi-am chinuit mintea să-i găsesc lui Spyridon un cadou printre lucrurile mele, singura soluție era să-i cumpăr ceva din Salonic după ce mă voi fi inspirat din vitrine. Coborând însă cu Max, să-l scot la plimbare, am aruncat o privire maşinii şi mi-am adus aminte că aveam în portbagaj, într-o mapă de plastic gen servietă, trei exemplare din ultima carte; o mutasem, odată cu lucrurile celelalte, din Espada mea în cea a lui Georgio. Le purtam după mine, căci meseria de scriitor n-are darul de-a sugera nimănui beneficiul unor contraservicii. La un instalator te gândeşti c-ar putea să-ți desfunde chiuveta; un şofer ți-ar putea meşteri ceva la maşină; de un medic ai nevoie când nici nu te-aştepți; un director îți poate aranja o rudă în serviciu... Mai sus nici nu îndrăznesc să privesc. Un scriitor poate oferi doar o carte. Iată, îmi era profitabilă această aşezare socială a lucrurilor, datorită ei puteam să-mi spăl obrazul cu Spyridon.

După ce mă întorsesem din Grecia auzisem de la un fin cunoscător al culturii greceşti că basoreliefurile ce ornamentează Arcul de triumf al împăratului Galerius trebuie privite la primele ore

ale dimineții, căci razele soarelui abia ridicat le pun în chip deosebit în valoare. Monumentul nu era prea departe de hotel şi mi-am propus să mă plimb până acolo cu Max.

Dimineața era plăcut răcoroasă, am luat-o pe „Aristotelous”, strada cu cele mai multe magazine din Salonic, aproape pustie la ora aceea, apoi pe Bulevardul Egnatia. Arcul se află la capătul lui, în direcția Târgului, înălțat acolo, pe fostul drum ce unea Roma de Bizanț, pentru a glorifica victoria lui Galerius împotriva perşilor.

Hellenistul avusese dreptate: figurile basoreliefurilor erau mai expresive, lumina piezişă dădea scenelor profunzime, le anima parcă. Arcul însuşi, cu o impresionantă deschidere, în boltă de cărămidă, părea mai impunător, mai măreț.

Înconjuram unul din masivele sale picioare, cu privirea ridicată spre basoreliefuri şi, deodată, dând colțul, m-am întâlnit cu ultimul om pe care m-aş fi gândit să-l văd acolo la acea oră a dimineții – bruneta. Nu ştiu dacă am tresărit sau ce se vedea pe fața mea în momentul acela, ştiu însă că privirile ei au căpătat un luciu ironic, superior ironic, şi m-a întrebat ceva în engleză.

— Poate vorbiți franceza… sau italiana, i-am propus şi m-am gândit cu părere de rău că nu luasem maşina cu mine – arăt irezistibil în Lamborghini Espada.

Era în fusta de țigancă, a băgat mâinile în buzunare şi mi s-a adresat într-o franceză

impecabilă, mirându-se:

— De unde ştiți că basoreliefurile se cer privite la o asemenea oră?

— Aceeaşi întrebare v-aş putea pune şi eu!

— Dar eu sunt grecoaică! A zis, subliniind cuvintele printr-o mişcare grațioasă a umărului.

— Sunteți grecoaică şi n-ați văzut până acum Salonicul?

— Sunt grecoaică din Canada. Din părinți greci… V-am întrebat, pentru că foarte puțini ştiu – chiar printre greci – ora la care trebuie privite basoreliefurile, a mai zis şi a pornit mai departe, punând punct conversației.

Vrusesem tocmai s-o laud cât de frumos vorbeşte franceza, să-i fac apoi un nou compliment, altul, aş fi găsit eu ceva mai aparte să-i spun, dar ea, necunoscând bunele mele intenții, a pierdut ocazia asta. O tentativă de-a reînnoda conversația ar fi fost deplasată, cam asta şi vrusese să semnifice modul în care plecase, şi am hotărât să mă retrag strategic, pentru eventualitatea unei noi întâlniri.

Am întârziat, aşadar, atât cât ea să nu plece, apoi, ca şi când aş fi terminat de văzut tot ce era de văzut, l-am strigat pe Max, am grăbit paşii în direcția în care ştiam că se află, şi i-am spus „la revedere” cu un zâmbet care ținea loc de „Mi-a făcut plăcere că v-am cunoscut”.

— Măi pişăciosule – am găsit pe cine să dau vina – dacă n-aş fi trebuit să te scot la copaci, aş fi venit

cu maşina!

Ar fi putut să-mi răspundă că lângă uşa lifturilor era un anunț ce glăsuia că hotelul pune la dispoziția pasagerilor posesori de animale, tineri şi tinere care să-i scoată la aer, trebuia să fi apelat la serviciile lor! N-a spus asta, a produs un „ham” scurt, gândindu-se probabil că mă referisem la micul dejun. Zi cățel, şi-ai zis tot. În coate, dar exact în coate îl durea de insuccesele mele.

Am luat-o înapoi pe „Egnatia” şi, cu senzația că eşecul se datorase comportării mele cumva inabile, am încercat să reconstitui cum se petrecuseră lucrurile. Întâlnirea, fusese atât de neaşteptată, surprinderea atât de mare… Dacă n-ar fi intrat imediat în vorbă, dacă ar fi întârziat câteva secunde măcar, aş fi avut timp să-mi revin… Aşa, m-am holbat probabil la ea… Şi cred că am şi privit-o tot timpul în ochi cu uimire şi admirație. Numai că ea ar fi trebuit să fie obişnuită cu asemenea nedezlipiri de priviri! Şi mai era ceva: în loc să am inițiativa conversației, pe care apoi s-o conduc, la-la, la-la, inițiativa ea a avut-o. Ceea ce a constituit, fir-ar să fie, o nouă surprindere. Mă bucurasem de-o pleaşcă şi n-a fost deloc.

Azi-noapte, chemând chelnerul la plată, îi cerusem, pentru că tot aveam să-i dau un bacşiş, să aducă de la bucătărie ceva de mâncare pentru cățel. Mă rugase să-l iert, n-are voie să facă asta, dar îmi poate comanda să i se servească în cameră o mâncare vitaminizată, pregătită după o rețetă a

hotelului, cu mult mai gustoasă decât cele din conservele pentru câini, în care, prin forța lucrurilor, există şi substanță conservantă, iar aceasta ar fi, după cum se vorbeşte, cancerigenă. Ca să nu trec drept un hain, nu avusesem încotro, acceptasem. Aşa că am căutat o locantă unde să ne punem amândoi stomacul la cale cu nişte *suvlachia,* cum li se spune aici la frigărui. Altfel ieşeam cu Max la covrigi.

Odată rezolvată problema, m-am întors la hotel şi, oprindu-mă la maşină, unde aparent totul era în bună regulă, am luat din portbagaj un exemplar al romanului, pentru a-i scrie lui Spyridon o dedicație. Curios, ca şi când ar fi ştiut că am la maşină o treabă de numai un minut sau două, Max nu m-a urmat, ci s-a proțăpit pe trotuar, lângă uşa hotelului. „Stau la «Mediterranean Palace», să nu credeți că sunt un cățel oarecare!” ar fi vrut el parcă să zică.

Când m-am apropiat, portarul a deschis larg uşa şi Max, călcând popeşte, a intrat primul în hol. Nu i-am spus nimic, l-am lăsat să-şi facă mendrele; în fond, nu pricinuia nimănui niciun rău. Nevoia de importanță e veche de când lumea, e primejdioasă, doar când degenerează, când devine schizofrenie. Eu de ce țin Lamborghini Espada, al cărei consum mă usucă şi-mi mănâncă o grămadă de bani, şi nu-mi iau un Trabant sau o Dacie?! Aud?

Mi-am făcut un ness şi am ieşit să-l beau pe balcon. Soarele trecea în apă cu miriade de irizări,

se anunța o zi călduroasă, aş fi preferat de o mie de ori să stau pe plajă şi să fac baie în mare până spre prânz decât sa umblu pe la biserici şi să fac pe turistul, cum îmi ceruse Georgio. Mai ales că le ştiam, le văzusem cu de-amănuntul.

E drept, meritau revăzute, merita revăzută Marea rotondă Sf. Gheorghe... Şi gândindu-mă la mozaicurile ei, capodopere ale artei bizantine, în ochi mi-a apărut bruneta în fața unui sfânt pictat pe perete. Şi am ştiut ce urmează să fac.

N-am mai aşteptat liftul, coborând în grabă pe scări mi-am spus că, probabil, îmi suflase cineva mintea cu paiul în Grecia, pentru că acasă sunt mult mai perspicace. Urcat însă în maşină, când am auzit vocea de diacon a tobei de eşapament a Espadei, m-am simțit pe dată în formă.

Marea rotondă se află în apropierea Arcului de triumf al lui Galerius, bruneta avusese timp s-o viziteze, aşa că am luat-o pe strada Aristotelous care mă scotea, în linie dreaptă, la bazilica Sf. Dumitru. Pe drum, în prima piață după ce am trecut bulevardul Egnatia, am întâlnit o altă biserică, Panagia Halkeon, şi am oprit acolo.

Fluxul de turişti începuse, şi cum printre ei n-am aflat-o pe brunetă, iar biserica era mai puțin importantă din punct de vedere artistic, am pornit spre primul obiectiv. Parcarea era blocată de autocare şi maşini şi a trebuit să stau la rând ca să pot intra în bazilică. Este cea mai mare şi una din cele mai vechi din Salonic, ridicată în secolul

al V-lea, cu superbe mozaicuri din epoca proto-bizantină, separate de zeci de coloane de marmură verde.

Din cauza mulțimii de turişti, nici nu se putea pune problema de-a o căuta pe brunetă, doar şansa mi-o putea scoate în cale. Nu mi-a scos-o. Aşa cum nu mi-a scos-o în cale nici la Sfânta Sofia, palidă copie a celei din Istanbul, monument religios neegalat nu numai prin proporții, ci mai ales prin spiritualitate, prin sugestia de perenitate pe care o degajă. Am fost apoi la bisericile „Sfânta Fecioară nepictată de mâna omenească", Sf. Ecaterina, „Doisprezece apostoli", şi m-am întrebat ce-or spune oare în sinea lor sfinții părinți văzându-mă cum alerg prin biserici după o fustă. Dar de ce să spună, am zis, când chiar Sfânta Scriptură, câtu-i ea de sfântă, spune doar „să nu preacurveşti". Să nu *prea!* Mântuitorul a ştiut el ce-a ştiut şi, prudent, a folosit un prefix. Şi pentru că îmi rămăsese doar Marea rotondă Sf. Gheorghe, m-am dus şi acolo. M-am dus mai mult pentru a revedea mozaicul decât a o afla pe cea pe care o căutam.

Ei bine, oameni buni, am găsit-o exact cum îmi apăruse ea în priviri – în fața unui sfânt, în rugăciune. N-am stat să văd care anume, nu de sfinți îmi era, mă aduseseră acolo lucruri mult mai lumeşti şi, pregătindu-mi cuvintele, m-am îndreptat spre brunetă. Ajunsesem foarte aproape, am dat să deschid gura, dar chiar în clipa aceea,

ca şi când m-ar fi văzut într-o oglindă retrovizoare, s-a întors cu un icnet ironic de râs, cu care ar fi vrut parcă să spună: „Deci, m-ai găsit...”

— Bună ziua. Văd că ne-am întâlnit din nou!”... s-a mirat cu uşoară ironie.

Am renunțat la tot ce pregătisem şi am hotărât să iau taurul de coarne.

— V-am căutat... Aşa ne-am întâlnit, i-am declarat privind-o în față.

— Aşaa, a făcut, ca şi când s-ar fi dumirit, şi a pornit spre ieşire. Ar fi avut mai mult farmec, ar fi fost mai captivant să mă fi lăsat să cred că a fost o nouă întâmplare... Ar fi avut ceva de predestinare, de inexorabil... Ieri, la bancă... Seara, la restaurant... Azi dimineață la Arcul lui Galerius... Iar acum, la Marea rotondă. Era mai interesant să fi fost şi de data aceasta jocul unei întâmplări...

— Să-mi pară rău că am fost sincer?...

— Ha!... a râs malițios. Sinceritatea fiind un lucru foarte scump la vedere!... Deci, m-ați căutat... Şi-acum ce urmează? Vă spun eu... Urmează o declarație cam în genul „Mi-ar face plăcere să mâncăm la prânz împreună”...

— V-am căutat pentru că este o bucurie să vă pot privi. Şi-n acest sens, da, e-adevărat, m-am gândit să vă invit pentru diseară, căci la prânz urmează să mă întâlnesc cu un prieten din Kavala care soseşte în jurul orei unu la Salonic. Însă la opt, dacă nu aveți nimic împotrivă, o să vă aştept

în fața hotelului Mediterranean Palace.

M-a privit o clipă cu ochi uşor dilatați şi a vorbit, ca şi când s-ar fi hotărât brusc:

— O să vin.

— Vă mulțumesc. Numele meu este Adrian Hornea şi sunt român.

— Egina Solomos. Ştiam că sunteți român.

— De unde ştiați? M-am mirat.

— Foarte simplu: v-am văzut când ați oprit maşina la bazilica Sf. Dumitru. Dar vă rog să-mi spuneți de ce-ați venit la ora aceea matinală la Arcul lui Galerius? M-a întrebat cu o curiozitate abia stăpânită, de parcă răspunsul meu ar fi avut o anumită importanță pentru ea.

— Mi-a spus o cunoştință, un bun cunoscător al Greciei antice şi, deopotrivă, al celei moderne, că este ora când basoreliefurile sunt foarte bine puse în valoare de razele soarelui.

A clătinat uşor din cap în semn că s-a dumirit şi a adăugat, după cum mi s-a părut, cu scopul de-a disimula:

— Da, ştiu puțini asta.

— Am putea bea o cafea... i-am propus, cu senzația că bruneta îmi scapă: pe față îi apăruse o asprime, o răceală, ca şi când ea s-ar fi detaşat, s-ar fi îndepărtat de mine, nu mai prezentam niciun interes pentru ea.

— Nu, vă mulțumesc, am nişte treburi. Am de rezolvat unele lucruri, a spus absentă.

— Să vă duc cu maşina...

N-am mai apucat să termin, s-a întors şi a plecat fără niciun cuvânt, fără să-mi spună măcar bunăziua; de parcă i-aş fi zis ceva care ar fi supărat-o.

Mi s-a părut curioasă această comportare, această schimbare neaşteptată în atitudinea ei. Un capriciu? Sau ce putea însemna? Rămăsesem locului, am urmărit-o cu privirea, spunându-mi că, probabil, nu va veni la întâlnirea fixată şi i-am pronunțat în gând numele" Egina Solomos". Acelaşi nume de familie ca al unui mare poet grec, Dionissos Solomos…

21

Sleit, dărâmat de umflarea celor palm cauciucuri, năclăit de transpirație din cap până-n picioare, m-am dus să fac o baie în mare. Apoi să mă schimb, să-mi iau altă cămaşă, alți pantaloni… Plaja era a hotelului în fața căruia parcasem, un hotel ocupat în întregime de italieni, i-am dat o marcă vest-germană cerberului care supraveghea ca pasagerii – aveau să-mi umfle capul cu vorbăria lor gălăgioasă – să nu fie deranjați de prezențe străine, şi când m-am întors, am găsit la maşină un polițist mustăcios. Mereu am parte de asemenea primiri în poziție de drepți şi de tot restul.

Vorbea italiana şi mi-a pus în vedere că trebuie să plătesc o amendă de 300 de drahme pentru că

parcasem acolo.

„Uitați-vă semnul!” Şi a arătat în direcția tablei indicatoare de staționare interzisă, plantată lângă aleea de pasaj a hotelului.

„Dar eu am oprit aici, la parcare, unde nu-i niciun semn! Alături de toate aceste maşini!”

„Semnul e pentru toată zona! Iar parcarea este în exclusivitate pentru pasagerii hotelului! Ale lor sunt maşinile. Toate sunt din Italia. Aveți scris acolo în trei limbi străine!”

Văzusem anunțul, dar îmi spusesem că el îi priveşte doar pe automobiliştii localnici, pe automobiliştii greci, aşa cum se întâmplă şi pe la noi.

” Dar anunțul nu-i un semn internațional! Am protestat. Reproşul putea să vină cel mult din partea unui salariat al hotelului... Al portarului!...”

„El m-a şi sesizat. Dacă ați fi fost la recepție, după cameră, n-ar fi fost nicio problemă... Dar dumneavoastră v-ați dus să faceți plajă! Nu mă interesează ce i-ați dat ăluia ca să vă dea voie... Cum nu-l interesează nici pe el ce fac eu... treburile mele... serviciul meu...”

Am zis că-i un apropo să cădem la pace, polițistul bătea şaua să priceapă iapa, c-aş putea scăpa cu un ciubuc. N-ar fi fost exclus să mă fi dat pe mâna lui chiar cerberul plajei şi ca ei să lucreze, inclusiv cu portarul, mâna-n mână. Gândindu-mă la cele pățite la vamă, mi-a fost teamă să nu fie

cumva o provocare, mai bine plătesc decât să intru în vreo dandana, acuzat de dare de mită. Ar fi fost exact ce lipsea ca tacâmul să fie complet.

„E arbitrar ce faceți! E-un abuz!...” Şi dându-mi seama că-mi bat gura degeaba, am renunțat la proteste. „O să plătesc. Numai că eu abia am sosit din Italia şi n-am schimbat încă banii.”

„Ce-aveți? Lire, dolari?...”

„Mărci!”

„Puteți plăti şi în mărci, a zis, a făcut o socoteală în gând şi mi-a comunicat: Treizeci de mărci. Dacă n-aveți mărunt, schimbați la hotel.”

„Cum ați calculat?” am vrut să ştiu.

„Trei mărci la dolar. Iar dolaru-i treizeci de drahme.” „Bine, mă duc să schimb la hotel.”

Dolarul era pe atunci trei mărci şi ceva, trei douăzeci sau şi douăzeci şi cinci, comisionul pentru schimb avea să mă aducă cam la paritatea pe care mi-o propusese polițistul... N-am vrut de-al dracului să-i las diferența, şi în plus să-l pricopsesc şi cu mărci vest-germane. Şi apoi, tot trebuia să schimb undeva banii.

Achitasem amenda, când m-am trezit cuprins prieteneşte de umăr de un italian prezentabil şi jovial, care m-a luat cu *„Fratelli rumani”*. Fusesem furat de *hyppies* la Brindisi, noaptea tremurasem de frig, dimineața mă luaseră în primire vameşii greci, polițistul mă uşurase de 300 de drahme... Eram plin de năduf, fața italianului, lucioasă şi netedă, crăpa de bunăstare; crezând că-i unul din

pasagerii hotelului, mi-a stat pe buze să-l trimit naibii, dar el îmi zâmbea cu atâta simpatie, încât m-am abținut.

„Un porc!” a zis, făcând un semn cu capul în direcția în care se îndepărta polițistul. Nu vă faceți sânge rău, că nu merită!”

„Ba mi-l fac… Ia priviți!”

Am deschis portiera Renault-ului, i-am arătat cum arăta pe dinăuntru, cum stăteau tapițeriile de la uşi claie peste grămadă pe canapeaua din spate şi i-am povestit, uşurându-mă, ce pățisem dimineața la vamă.

„Nişte porci! Porci ordinari! Dar de ce-ați debarcat la Igoumenitsa? De ce nu v-ați oprit întâi la Corfu? Igoumenitsa n-are nimic… Abia Corfu merită văzut! E-o insulă minune! E însăşi ideea de vacanță!…”

Am rămas încurcat. Gândul meu fusese la Grecia continentală. Şi apoi, dacă ar fi fost să mă iau după frumusețea insulelor greceşti, nu mi-ar fi ajuns o vară întreagă şi mi-ar fi trebuit şi-o căruță cu bani!

„Haideți la Corfu! A continuat, văzând că nu spun nimic. Îmi dați voie, *dottore avvocato* Alfredo Sauri”, s-a prezentat, întinzându-mi, cu cordialitate, mâna.

„Mă cheamă Adrian Hornea, am zis, şi sunt scriitor.”

„Ooo! Dar este o deosebită plăcere pentru mine să cunosc un scriitor român! Ca scriitor, nici nu

mai încape vorbă că trebuie să vizitați Corfu! Gândiți-vă doar la Zeus! La cea mai frumoasă aventură amoroasă din câte le-a avut! Homer a făcut din Corfu regatul lui Alcinou… Shakespeare a ales-o drept cadru pentru celula lui Prospero din *Furtuna*… Dar să lăsăm versiunile poetice… Niciunul, nici altul n-au vizitat insula. Şi totuşi, paginile lor au fost acelea care au făcut cunoscută în întreaga lume frumusețea naturală a Corfului. Ademeniți de farmecul ei, o mulțime de scriitori şi artişti au venit să stea pe insulă. Asta e de-acum o tradiție în lumea artistică! O veche tradiție! Elisabeta de Austria şi-a stabilit aici reşedința de vară. Îi spunea Corfului „Insula mea de vrajă”. Şi-a ridicat un palat la Gastouri, Palatul Achilleion. În stilul Renaşterii florentine. Botezat astfel pentru că Achille era eroul ei preferat şi a pus ca faptele lui de vitejie să fie reprezentate în mari fresce şi numeroase statui, care s-au păstrat foarte bine. Grădina palatului este ceva magnific! Probabil că nu vă interesează să jucați la ruletă… Spun asta pentru că o parte a palatului a fost transformată în Cazino şi se joacă foarte intens. În oraş există o reşedință de vară a coroanei greceşti… Oraşul este ceva superb! Aveți curse din oră în oră… Dar nu, mergem împreună. Şi eu merg la Corfu. Este oraşul meu de vrajă”.

Domnului Sauri îi plăcea să vorbească, îi plăcea să se asculte, dar el pusese atâta căldură în cuvinte încât, fără să vreau, m-am întrebat:

„Adică, să mă îmbarc iar pe un feribot?”

„Dar nu-i nevoie! Lăsați maşina la parcarea păzită... V-o arăt eu... E-n apropiere de port. Urcați-vă la volan şi veniți după mine!”

Urmărindu-l cu privirea, l-am văzut oprindu-se la un Mercedes alb, de două locuri, decapotat, parcat cu două maşini mai încolo, şi am intrat în maşină. În timp ce-l urmam, am avut o vagă bănuială, datorită probabil şi celor pățite la vamă sau poate unui al zecelea simț, că în spatele insistenței sale, a faptului împlinit în fața căruia mă pusese, se ascunde ceva. Am respins îndată ideea ca pe o prostie. Avocatul nu era numai un tip cu bani – asta se văzuse şi înainte, Mercedesul sport nu făcuse decât să definitiveze imaginea – fața emana nu numai prosperitate, ci şi distincție, privirea îi era cordială şi sinceră, zâmbetul care îi flutura tot timpul pe buze degaja bunăvoință...

Parcarea la care m-a adus fusese amenajată special pentru cei care voiau să viziteze insula, ea mi-a inspirat imediat siguranță. Condus de paznicul ei, am tras maşina lângă un Ford Capri cu număr olandez, m-am schimbat între uşile Renault-ului şi m-am urcat în Mercedesul domnului Sauri.

” N-o să regretați că mi-ați ascultat sfatul... a ținut să mă asigure, şi a adăugat cu un zâmbet interior, ca şi cum ar fi ştiut nişte lucruri, ar fi avut ceva în vedere: Vizita asta va avea o notă mai specială, mai inedită, cred, în cadrul călătoriei pe

care o faceți... O să rămâneți c-o amintire foarte plăcută”.

Portul era la doi paşi de locul parcării. Mercedesul a fost preluat imediat de un marinar-şofer care i s-a adresat lui Sauri cu *„signore dottore”*, un altul s-a oferit să-i cumpere bilete. Am scos bani, să-i dau şi pentru biletul meu, dar avocatul s-a opus:

„Nu, vă rog foarte mult. Eu v-am invitat pe insulă!” şi l-a expediat pe marinar printr-un gest.

„Asta nu înseamnă să-mi plătiți şi biletul!” am protestat.

„Asta înseamnă că sunteți oaspetele meu!...” mi-a adus la cunoştință cu un zâmbet care cerea înțelegere.

Ne-am îmbarcat în scurt timp pe un feribot de mic tonaj. Avocatul a fost înconjurat şi aici cu aceeaşi atenție, chelnerul grec al restaurantului de pe punte ne-a întâmpinat, aplecându-se până la pământ, cu *„Benvenuti, signore dottore!”* şi în curând am înțeles chiar de la avocat unele lucruri.

Mi-a vorbit întâi despre un anumit specific al insulelor ioniene reflectat în obiceiuri, în muzică, în folclor, căci tradiția bizantină a fuzionat aici cu spiritul Renaşterii, despre influența veneția enilor, francezilor, englezilor care au ocupat, succesiv, insulele, că datorită mijloacelor de transport limitate pe atunci şi în special vremurilor tulburi, ele au evoluat în maniere sensibil diferite una de alta, „O să vă dau câteva repere... a continuat.

După ce-o să intrați din port în oraş, pe promontoriu veți da peste cartierul vechii nobilimi corfiote. Într-un a din casele acelea, o casă roz, cea mai impozantă, s-a născut Capo d'Istria, Primul preşedinte al Republicii Elene. Chiar alături sunt mai multe clădiri în stilul englezesc «Regency»... În acest stil este şi Palatul Regal, aflat tot acolo, în Piața Esplanadei. În Piața Esplanadei, unde se joacă şi astăzi o variantă locală a *cricket-ului* englezesc şi unde cafenelele servesc *tzintzibira,* care nu-i altceva decât *gingerbeer.* Două moşteniri britanice. O să vedeți şi altele: cazărmile, «Turnul orgoliului», «Bateria în semilună» a colonelului Whitmore, o capodoperă, biserica garnizoanei... Ooo, dacă ați fi nimerit când au loc procesiunile în cinstea Sfântului Spiridon, patronul insulei!... După cucerirea Constantinopolului, rămăşițele lui pământeşti au fost scoase pe ascuns din oraş... Un periplu pe cât de lung, pe atât de aventuros! Astăzi, sfântul este păstrat într-o casetă de argint care este plimbată în procesiuni solemne de patru ori pe an. De Duminica Floriilor, în Duminica Paştelui, la 11 august şi în prima duminică din luna noiembrie. Spectacole minunate, în cea mai curată tradiție ortodoxă. Iar spre seară, după ce terminați cu partea de sus a oraşului, luați autobuzul din Piața Esplanadei. Vine din zece în zece minute. Şi-o să ajungeți la cel de-al doilea port al Corfului, portul Alcinou, al cărui chei este un loc minunat de promenadă. Vă continuați

drumul pe jos, de-a lungul noii stațiuni balneare, până la o privelişte încântătoare, una din cele mai frumoase din lume. Este «Kanoni». Tunul francez care i-a dat acest nume supraveghează şi astăzi întinderea de ape unduitoare... în mijlocul golfului o să vedeți insula «Pondikonisi», ceea ce, în traducere, înseamnă «Şoarecele»... Decorul feeric capătă prin ea o tuşă romantică de care o să fiți încântat. Aici, băgat în pădure, o să găsiți hotelul «Nausica». Cu restaurant, bar de noapte, program... Sunt proprietarul acestui hotel. Vă rog să considerați asta ca o invitație. O să fiu bucuros să vă primesc...

„Vă mulțumesc foarte mult, dar..."

„Doar n-o să vă-ntoarceți să dormiți la Igoumenitsa!?"

„O să vă spun foarte sincer, gândul meu era să plec cât mai repede din oraş, ca să las cât mai repede în urmă amintirile neplăcute..."

„Dar nu aveți unde să vă duceți! M-a întrerupt. N-aveți unde să vă opriți. Poate la Ioannina... Dar nu merită. Partea asta a Greciei este de o sărăcie îngrozitoare!

Oamenii sunt înapoiați, sălbatici... Trăiesc într-o mizerie cruntisimă! Până la Patras, aproape patru sute de kilometri, n-aveți de ce să vă opriți. N-aveți ce vedea! Stânci golaşe, pământ calcinat... Un peisaj lunar, dezolant. Ici-colo câte un sat agățat pe câte-o coastă... Case mici, garduri pitice, aproape simbolice, din pietrele adunate din jur...

Sudul Italiei este raiul pe pământ în comparație cu partea asta a Greciei! Ce rost ar avea să plecați, când eu vă ofer o cameră la hotel?! Şi vă asigur, că mâine dimineață o să aveți o cu totul altă dispoziție!” a zis cu un zâmbet misterios şi promițător.

„Vă mulțumesc, sunteți foarte amabil…”

„Dar nu-i nicio problemă!… În Grecia o să mâncați langustă, stridii, caracatiță, calamari. Dar nicăieri *pastisada* sau *sofrito.* Am uitat să vă spun, fratele meu importă carne din România şi pleacă mereu la Bucureşti. Sunt două specialități specifice insulei. Greceşti de origine, dar adaptate la gustul italienilor. Vițel înăbuşit, cu multe mirodenii şi – iată – servit cu macaroane şi sos tomat. Asta-i *pastisada.* Iar *sofrito* e-o friptură făcută în cuptor de cărămidă. Tot cu mirodenii… Se serveşte cu sos alb de măduvioare. Ar fi o parte din meniul pentru diseară Restul este surpriză. Pentru dumneavoastră, ca român, o mare surpriză”.

Lungă şi strâmbă, amintind de o seceră, insula s-a impus vederii cu o creastă alungită ce etala în bătaia soarelui întreaga gamă de verde, de la nuanța delicată de argint patinat a măslinilor, răsuciți şi centenari, până la o luxuriantă şi viguroasă nuanță a portocalilor şi lămâilor, ce îmbălsămau cu parfum aerul, stropit, ici-colo, de verdele, aspru şi sumbru, al chiparoşilor.

„Iată şi cele două stânci gemene. «Cele două

mamele» fortificate! – mi le-a arătat domnul Sauri în timp ce ne apropiam de port. Le-au fortificat venețienii, le-au modernizat apoi francezii şi englezii, iar astăzi servesc ca arsenal al marinei greceşti”.

Alfredo Sauri n-a exagerat deloc când a lăudat oraşul, descriindu-mi-l ca un ghid excelent. Oraş-grădină, profilat în întregime pe turism – un adevărat fief al italienilor –, cu clădiri pline de ifose nobiliare, transformate majoritatea în hoteluri, cu restaurante, cafenele şi magazine luxoase la tot pasul. Corfu are însă şi o parte mai puțin fățoasă, e drept, pitorească, unde căsuțele îşi dau aproape mâna peste străduțe înguste, întortocheate, pe care urci şi cobori. Dar şi aici e pretutindeni comerț. Se vindea de la bijuterii şi obiecte de argint până la genți din pai împletit şi pantofi de casă. Străinii cumpărau în special tot felul de broderii şi dantele lucrate de mână, într-adevăr, superbe. Am mâncat aici *mandolato* un fel de nuga pe oază de miere de albine şi fructe exotice confiate, o altă specialitate a Corfului.

Când am coborât spre seară în portul „Alcinou”, promenada, de un farmec cu totul aparte, traversând grădini dichisite de mâini de artişti, era plină de lume. De o lume parcă fără griji, veselă şi zgomotoasă, impecabil îmbrăcată, ca şi când acolo urma să se desfăşoare un bal uriaş şi nu se aştepta decât acordul unei orchestre care să anunțe deschiderea lui. Nu departe, pitită în

pădure, am aflat şi sursa prosperității lui *signore dottore avvocato* Alfredo Sauri.

Era un hotel în toată puterea cuvântului, nu prea înalt, cu trei etaje doar, dar cu o arhitectură ultramodernă ce dădea senzația unui joc de cuburi formate din sticlă şi aluminiu, ca şi cum pereții lui ar fi fost deschişi tuturor privirilor. Holul copia jocul de linii frânte, acestea se prelungeau aici şi în adâncime, creând spații intime şi aproape autonome, asimetrice, rafinat organizate, ridicându-se sau coborând, pline de perechi aşezate la măsuțe cochete. În mijloc trona recepția-bar, ca o orgă imensă adusă în mijlocul unei scene. De aici se şi difuza probabil fondul sonor, discret şi învăluitor, alcătuit de vocile unui cor feminin ce executa o melodie din muzica negro-africană, brodată pe motive religioase creştine, pe psalmi protestanți, o muzică gen *negro-spirituals.*

Îndreptându-mă pe drumul indicat de portar spre biroul domnului Sauri şi uitându-mă în stânga şi în dreapta, mi-am spus că ceva nu este în regulă. Prea erau pline de farmec însoțitoarele italienilor, fiecare în genul ei. Una mai reuşită decât alta, mai atractivă, mai bine făcută, cu forme exuberante, puse cum scrie la carte, nu văzusem şi nici nu cred că o să mai văd atâtea grații adunate sub un singur acoperiş. Toate erau în ținută de seară, în rochii lungi sau pantaloni de mătase, ca şi când balul care urma să se

desfăşoare afară avea în hotel saloane speciale, rezervate „tinerelor fete”.

Lucrurile deveniseră cât se poate de interesante şi am bătut la uşa pe care scria *„Office private”*. Spre surprinderea mea, m-a primit nu o secretară, ei un secretar. Ştia că trebuie să vin şi m-a introdus imediat într-un birou de businessman, de genul celor văzute prin filme. Domnul Sauri vorbea la telefon, mi-a făcut semn să iau loc şi în scurt timp a încheiat convorbirea.

„Mă bucur foarte mult c-ați dat curs invitației mele... Şi sper că o să vă simțiți cât se poate de bine aici. Rezolvăm imediat totul. Camera şi restul... a spus deschizând un sertar al biroului şi a continuat: Aveți aici două jetoane... Acesta galben este pentru cameră... Vă rog să fiți amabil şi să-l dați recepționerului. Cu jetonul albastru puteți consuma la restaurant, la bar... Nu uitați să cereți însă *pastisada* şi *sofrito.* În baza lui, tot ce vă rămâne de făcut este să contrasemnați notele. Şi atât. Eu trebuie să plec mâine dimineață cu avionul la Roma şi n-o să ne mai putem vedea... Am o mulțime de treburi de rezolvat. O să vă dau însă în grijă unei salariate de-a hotelului... Întâi, desigur, vreți să faceți un duş, să vă odihniți puțin... Dacă aveți nevoie de ceva, sunați fata etajului. Laura, salariata de care vă spuneam, o să vă găsească în cameră. Şi o să vă ajute să vă simțiți cât mai bine. E o salariată exemplară, o să fiți mulțumit de serviciile ei.

Am schițat un zâmbet, prin care am vrut să-i arăt că pricepusem cam despre ce servicii este vorba, dar domnul Sauri s-a făcut a nu-l remarca şi a continuat cu aceeaşi preocupare binevoitoare cu care îmi descrisese insula şi oraşul:

„Domnule Adrian, Ulise *aici* a întâlnit-o pe Nausica... Iată, eu fac tot posibilul ca insula să nu dezmintă legenda, ca oaspeții de astăzi ai Corfului să fie primiți cu aceeaşi veselie... cu aceeaşi spontaneitate... şi dragoste pe care le-a demonstrat fiica marelui rege al fenicienilor. Apropo, ați întâlnit probabil casa poetului Dionissos Solomos?

Am confirmat printr-o mişcare a capului; îmi luase graiul cu cinismul lui codoşul ăsta cultivat şi distins, mai curând preşedinte de insulă decât proxenet.

„Solomos i-a chemat primul pe greci să lase la o parte spiritul regionalist şi să se unească sub un singur ideal. Sub idealul redobândirii libertății şi independenței Greciei. «Imnul libertății», scris în demotică, a fost pus pe muzică şi consacrat ca imn național. Dar cea mai însemnată operă a sa, din păcate neterminată, este «Asediații liberi». Ce titlu superb! Inspirată din luptele din timpul asedierii Missolonghionului. Unde, după cum ştiți, a murit Byron. Şi iată: «Imn la moartea lordului Byron», alt poem epic al lui Solomos!... Casa în care a murit Byron nu mai există, dar pe locul ei a fost ridicată statuia poetului. O s-o vedeți mâine când o să

treceți prin Missolonghi. Opriți-vă pentru o clipă… Autorul lui «Childe Harold», «Don Juan», «Manfred» merită acest omagiu!…”

22

Nu găsisem loc în piața din preajma bisericii, parcasem pe o străduță lăturalnică şi, apropiindu-mă de Espada, am văzut într-o vitrină modestă a unui magazin tot atât de modest atârnând pe sfori o pereche de pantofi de damă şi alta de pantofi bărbăteşti. Nu mai întâlnisem încălțăminte astfel expusă, în acest mod, să-i zicem original, însă partea cea mai interesantă era că acelaşi model de pantofi mă entuziasmase în vitrina unui magazin de lux de pe bulevardul Egnatia, numai că prețul de-a dreptul neruşinat îmi interzisese accesul în magazin. Cel din fața mea era aproape la jumătate, şi am intrat, decis să-mi cumpăr pantofii.

Era o prăvălie micuță, cu o tejghea şi cu un raft nu prea mari, pe care se aflau fel de fel de pantofi în expunere liberă. Totul amintea, chiar şi calitatea mărfii, de magazinele noastre cu solduri, gestionate, cu remiză, de vânzători pensionari, şi nu înțelegeam cum ajunsese acolo modelul respectiv de pantofi. Nişte mocasini autentici, lucrați manual, dintr-o piele gen antilopă, cu păr mic, aspru, spicat.

Negustorul, un om în vârstă, grăsuț, cu un nas

mare, coroiat, cu sprâncene stufoase, vorbea binişor germana şi astfel am aflat că pantofii erau din piele de cerb, fabricați în Camerun.

— Vedeți bine, nu sunt de fabrică, a zis când am început să-i examinez. Iar talpa e din piele, nu e sintetică! A mai ținut să-mi atragă atenția.

Întâlneşti rar în Occident şi doar în magazinele cele mai scumpe pantofi lucrați manual şi cu talpă din piele. În R.F. Germania am lăudat într-o anumită împrejurare pantofii unui neamț prosper, ei bine, şi-a scos imediat unul din ei şi, arătându-i talpa, a zis fudul: *„Das ist Leder!”*

După o anumită paritate, mocasinii reveneau cam la vreo şase sute de lei, dar îmi plăceau foarte mult; aveau o notă de eleganță cât se poate de potrivită unei ținute sportiv-neglijente, şi i-am cerut negustorului un scaun ca să-i pot proba.

— Probați-i aşa, scaun n-am voie să țin.

— De ce? Cum să n-aveți voie? M-am mirat.

— Păi mai erau la prețul ăsta atunci? În centru, costă de două ori pe atât! Duceți-vă pe „Egnatia” şi-o să-i vedeți în vitrină!

— Dar ce legătură are un scaun pe care să te poți aşeza când încalți un pantof...?

— Are! M-a întrerupt. Dacă aş avea scaun, aş plăti alt impozit. Mai mare. Oglindă – un impozit şi mai mare. Depinde de cartier, dacă ai sau nu vânzători, de numărul lor, de mărimea magazinului, de suprafața vitrinei, dacă marfa este în cutii sau nu...

*

Mă aflam pe platforma Turnului Eiffel şi, fiindu-mi sete, m-am oprit la pavilionul unei braserii în aer liber să mă răcoresc cu o bere. Mulți o beau chiar acolo, lângă tejghea, dar cum nu mai puteam de picioare iar măsuțe libere erau berechet, am luat sonda cu bere şi m-am aşezat la una din mese.

„Ei, domnu! Domnu! M-a strigat cu voce iritată patronul-barman. Ce-i asta?! Plătiți «o bere în picioare» şi-apoi vă duceți la masă cu ea?! Păi se poate?!...”

*

În timp ce probam pantofii, negustorul m-a întrebat care sunt prețurile la încălțăminte în România, dacă-i tot atât de frumoasă cum a fost pe vremuri, când se făcea manual, ce s-a întâmplat cu cizmarii cei buni despre care se vorbea şi în Grecia, s-a mirat foarte tare când a auzit că diferența de preț dintre încălțămintea pe comandă şi cea de fabrică nu este prea mare şi, fără să-i fi cerut, mi-a redus cu douăzeci de drahme prețul mocasinilor.

— Vreau să plecați mulțumit şi să v-aduceți aminte de mine.

Am plecat mulțumit şi mi-am adus aminte de el.

Se făcuse douăsprezece, am parcat maşina în faţa hotelului şi, după ce am lăsat vorbă la recepţie unde pot fi găsit în cazul că sunt căutat, am trecut în partea cealaltă a pieţei, la Oficiul de turism. Voiam să le spun că renunţ la program, am de gând să mă opresc unde-mi place şi să rămân pe un loc atât timp cât voi crede de cuviinţă. Aşa am călătorit până acum, aşa voi face şi de data aceasta. Rămânea de văzut doar dacă ei vor fi de acord.

Sabbatini îmi dăduse cinci „puncte de control”, oraşele respective se regăseau şi în programul întocmit de Kostianos, eu însă n-aveam de unde să ştiu dacă era o simplă coincidenţă sau nu, căci toate cinci se aflau pe un traseu de mare interes turistic. În felul acesta, reacţia celor de la „relaţia Italia” ar fi fost de natură să-mi dezvăluie un lucru nu lipsit de importanţă: „punctul de control” îl constituia doar oraşul sau şi un anumit hotel din oraş?

La acest interes „al jocului” se adăuga şi unul strict personal. Hotelurile somptuoase nu m-au atras niciodată, sunt ale unei lumi căreia nu-i aparţin şi care nu-mi aparţine, opulenţa o ştiu cum arată, avusesem ocazia s-o cunosc în câteva rânduri, consideram c-ar fi fost cea mai mare prostie să stau în continuare la tot felul de „Mediterranean Palace” numai ca să par ce nu sunt şi astfel să arunc banii pe gârlă. Ca să faci asta trebuie să te naşti cu ei gata adunaţi, adunaţi

fără număr, sau să-i câştigi cu grămezile. Şi-atunci, de ce să nu transform în drahme serviciile plătite de Sabbatini şi, cu ei la. Teşcherea, să nu mă simt bine şi în elementul meu, să nu trag seara Espada lângă un bungalow şi, Instalându-mă alături măsuța pliantă, să nu stau la aer până târziu în tovărăşia unei sticluțe cu vin?! Şi dacă o fi să fie – vrabia ce să facă? Ea mălai visează! – ca şi Egina să-mi țină tovărăşie…

Aşa cum mă aşteptam, la biroul lui Kostianos se găsea un alt funcționar; fața lui prelungă mi s-a părut cunoscută. Nu-mi aminteam unde-l văzusem, în holul hotelului, într-una din biserici sau pe stradă, fapt este că-l mai întâlnisem undeva.

I-am spus cine sunt şi că n-am de gând să accept servituțile unui program. În timp ce vorbeam, pe față i-a trecut un zâmbet ştiutor şi ironic.

— După câte înțeleg, ați dori să vă rambursăm în drahme costul serviciilor achitate la Roma? De către domnul în locul căruia ați venit?

— Cu Lamborghini Espada… am pronunțat parola.

— Da, ştiu. Am văzut maşina parcată în fața hotelului.

— Cred că cererea mea este absolut normală… Există vreun impediment?

— În principiu, nu există niciunul… Pierdem comisionul, trebuie să vorbesc cu directorul meu.

— Îmi pare rău… dar asta-i situația…

— Puteți reveni în jurul orei două?

— Aş prefera două fără un sfert, nu mai târziu.

— Bine, vă aştept la două fără un sfert.

Individul ar fi putut să mă conducă la directorul oficiului sau să meargă singur la el şi să rezolve imediat situația... N-a făcut asta. N-a făcut-o nu cumva pentru faptul că avea nevoie de un răspuns, de-o încuviințare de altundeva? De la altcineva? Era singura explicație.

Când m-am întors la hotel, întreaga familie Alexis mă aştepta în hol. Sergio a alergat în întâmpinarea mea să mă îmbrățişeze de parcă i-aş fi fost fratele bogat sosit din America. Ne-am sărutat cu toții şi am urcat în cameră. Nu sosisem cu mâinile goale, le-am împărțit pe rând ce adusesem Mariei, lui Spyridon, care era acum un flăcău în toată puterea cuvântului, şi i-am turnat lui Alexis horincă. A gustat şi a cunoscut.

— Asta-i de-aia fină din Ardeal, țucu-te-aş! Şi m-a sărutat. Au şi grecii *tzikudia*, da' nu-i ca asta a noastră.

Se considera român, se referise astfel, cu aceşti termeni, şi când fusesem la el. Întorcându-mă acasă, povestisem unui grec întâmplările cu domnul Spinoulos şi apoi cu Alexis şi el îmi explicase că fenomenul este mai general, grecii care au trăit în *diaspore* se simt foarte legați de țările în care au locuit o mai lungă perioadă de timp.

Dându-mi mălaiul, domnu' Hârzoi mă prevenise

să nu-l țin în punga de nailon, că „se încinge, face şi gărgărițe”, şi cum nu găsisem pe moment în ce să-l pun, îl deşertasem într-o față de pernă. Aşa rămăsese, aşa îl şi adusesem, doar c-o băgasem într-o cutie de carton. Şi am ținut să mă scuz.

— Ți-am mai adus ceva... am spus arătând spre cutie. Dar scuză, te rog, ambalajul. Am avut doar câteva zile la dispoziție ca să mă pregătesc de plecare şi le-am făcut pe toate într-o grabă nebună.

— Telemea? S-a bucurat, uitându-se la cutie.

— Nu, nu-i telemea.

— Telemea n-ai adus?

— Adică, să vin cu telemea în țara telemelei? Poate ai fi vrut să-ți aduc şi măsline din România? Am forțat puțin lucrurile ca să ies din situație. Mălai!... Să-ți faci mămăligă!

— Ei, cu asta chiar m-ai dat gata! Hai să te pup!

M-a sărutat, s-a uitat la mălai şi, ridicându-se, a zis:

— Puteai să aduci şi-un chil, două de telemea...

— Ți-am mai adus ceva... Da’ tu eşti cu gândul tot la crăpelniță, la telemea, aşa că nu-ți mai dau nimic!

A început să râdă ca un copil. Am scos din şifonier discurile şi l-am anunțat că toate sunt cu muzică populară.

— Te-n cur pe mă-ta! S-a bucurat.

După ce mi-a tras înjurătura asta care însemna la el expresia unei înalte afecțiuni, a început să

examineze fiecare copertă de disc, ca apoi să le treacă soției, care se înapoiase din baie, unde îşi îmbrăcase iia.

Îi venea cât se poate de bine. Adusesem pentru Lazaris două albume de artă, unul „Țuculescu”, celălalt „Brâncuşi”, le avusesem în bibliotecă – de ce nu s-or reedita asemenea lucrări, nu pot să pricep – i le-am dat lui Sergios, rugându-l să-l îmbrățişeze din partea mea pe poet şi i-am spus cum am vrut să trec din Bulgaria în Turcia, ca să mă opresc la el în drum spre Salonic.

— Să-ți pun un disc, tu s-aduci nişte vin… N-am putut, am venit, ți-am zis, c-un coleg… L-am dus la gară îndată după ce-am sosit la Salonic.

Sergios a propus să mergem la un restaurant al cărui patron îi era prieten. Ajungând în stradă, le-am explicat că am o treabă de un minut sau două la Oficiul de turism şi, scuzându-mă, am alergat într-acolo.

În locul funcționarului cu care vorbisem l-am găsit pe Kostianos. Era la curent cu cererea mea, mi-a făcut cunoscut că lucrurile s-au aranjat.

— O să vă reținem un comision de rulaj… Dar care este mult mai mic decât comisionul pentru servicii.

— Bine, am zis, cu toate că nu înțelegeam ce rulaseră ei.

— Veniți după ora şase sau mâine dimineață ca să vă încasați banii. Şi veți primi şi o notă justificativă. Trebuie să-mi spuneți doar când vreți

să plecați, ca să putem calcula costul hotelului şi celelalte.

Gândindu-mă la Egina, am stat o clipă pe gânduri.

— Mai dorm noaptea asta.

Restaurantul prietenului lui Sergios era o *drosia* (răcoare), o grădină pe malul mării; ghiftuindu-ne cu tot felul de bunătăți, am pălăvrăgit ba despre una, ba despre alta până aproape de şase. Ne-am întors apoi la hotel, îmi aduseseră un cartuş cu sticle cu vin şi un altul cu coniac Metaxa; când am dat să le transbordăm şi au văzut ce maşină am, au rămas de-a dreptul perplecşi. Le-am spus că o cumpărasem de ocazie în R.F.G., ne-am luat rămas bun, şi cum ei continuau să insiste ca la întoarcere să mă opresc la Kavala, le-am promis că da, o să vin.

Fusese o zi excesiv de călduroasă, am mai făcut un duş şi la ora opt am coborât în fața hotelului s-o aştept pe Egina. Capul îmi fusese tot timpul la ea, eram aproape sigur că nu va veni. Cheiul de promenadă începuse să se anime, era ora când grecii ies din case. Ziua, cei pe care îi întâlneşti pe străzi sunt în majoritate turişti, băştinaşii stau ascunşi ca în gaură de şarpe, ies odată cu răcoarea înserării, petrec până noaptea târziu; mă şi mir când au timp să mai doarmă. La Atena, între douăsprezece şi unu noaptea, circulația de maşini e atât de intensă încât ai impresia că oamenii se duc sau se întorc de la serviciu.

Şi deodată am văzut-o traversând strada. Era îmbrăcată într-o rochie vaporoasă: admirându-i ținuta, m-am gândit că orice regină, actuală sau în devenire, ar trebui să ia lecții de mers de la ca. I-am ieşit în întâmpinare. Când am fost foarte aproape, s-a oprit în poziție de drepți şi a spus cu intimitate şi chiar cu o anumită supuşenie:

— Am venit.

— Asta-i foarte bine!

— Îți place cum arăt?

Întrebarea era provocatoare şi mai ales semnifica o răsturnare de atitudine. Nu ştiam ce să mai cred. Îmi propusese persoana a doua, oameni buni, doar nu era să fac pe scorțosul!

— O să fiu foarte sincer: îmi place. Mă crezi?

— Ha! A făcut amuzată. M-am referit la rochia mea... N-am mai îmbrăcat-o de un an... Şi cu un gest grațios a prins fusta rochiei, privind-o cu încântare.

Se comporta ca şi când ne-am fi întâlnit nu o dată, ca şi când s-ar fi stabilit între noi o anumită intimitate și înclinam să cred că ea cocheta mai curând în virtutea unui plan decât datorită unei anumite stări sufleteşti.

— Te dezvăluie...

— Mă aşteptam la o banalitate... Dar n-ai spus-o.

— Îți mulțumesc...

— Unde mergem? M-a întrebat şi m-a luat de braț de parcă mi-ar fi spus:,. Hai să sărim peste

stadiul convențiilor, că doar ştim amândoi că nu-i decât ipocrizie!”

— Asta tu hotărăşti! Dar pentru că m-ai întrebat… Aş prefera undeva la aer.

— Şi eu m-am gândit… Bineînțeles la aer. Şi, printr-un gest, mi-a atras atenția asupra etolei de blană pe care o avea pe braț. Probabil că vrei să dansăm?

Pe gustul meu ar fi fost o tavernă, dar dansul înseamnă apropiere, şi cum Egina şi imprimase o notă de intimitate…

— Nu-i suficient să vreau numai eu…

— O.K.! A zis şi am pornit.

— Cunoşti bine Salonicul? Am întrebat-o cu gândul de-a ajunge la ce mă interesa să aflu.

— Aproximativ. Dar mergem aici, pe chei. La vreo doisprezece kilometri de oraş… Ai fost la „Panorama”?

— Nu, n-am fost. Numele-i promițător…

— E plin de restaurante şi localuri de noapte… Ar însemna să mergem cu maşina… Ori ție îți place să bei!

— Asta ți-a şoptit cineva?

— Cioara mea, Rya. Aşa o cheamă.

— Şi ce ți-a mai şoptit cioara ta, Rya? Ce ți-a mai şoptit despre mine?

— Că-ți plac femeile.

— Te-a mințit când ți-a dat informația asta. Ca să-mi placă o femeie trebuie să simt pentru ea un impuls, să întrevăd posibilitatea unei

comunicări... Dacă n-ai tresărit, restul nu este nimic. N-are niciun chichirez. E-o „hai să ne aflăm în treabă”. Şi altceva ce ți-a mai şoptit cioara ta, Rya?

— Că ştii să te pui într-o lumină favorabilă. Mi-a şoptit că atunci când îți place o femeie, te muți de pe un scaun pe altul şi încerci dacă-ți merge.

— Am făcut-o pentru bucuria de-a te privi... Dar tu păreai complet absentă... Erai atât de preocupată de tot ce-i spuneai domnului de la masă, de ceea ce voiai să-i spui, încât nimic altceva nu exista pentru tine!

— Ai o privire care insistă... Insistă fără să stăruie.

— Dar privirile noastre nici nu s-au întâlnit...

— Ba da, la Banca Greciei. Insistă prin intensitate.

— Mă refeream la restaurant... Aseară nu s-au întâlnit niciodată.

— Este adevărat. Dar eu ştiam privirea ta. Ştiam că există acolo, vizavi de masa mea. Într-un fel mi-aduci aminte de fostul meu soț.

— Asta cred că n-are de ce să mă bucure...

— Nu-nu, nu ca privire. M-am referit la siluetă. Şi apoi. N-am stat cu el decât trei luni şi ceva şi-am divorțat.

— Uite, eu treaba asta n-o înțeleg... Atunci de ce te-ai mai măritat?

— Parcă ştii de ce te măriți?! Eram studentă la Sorbona... Mariajul e-o formă de constrângere, o

constrângere dură... N-am suportat-o...

— Unde ai stat în Canada? Ai făcut probabil liceul în limba franceză, pentru că vorbeşti aproape fără accent!

— Primii trei ani. Ne-am mutat apoi în Egipt, ia Alexandria. Liceul a fost pentru mine un adevărat chin. Din Alexandria, părinții m-au trimis la un unchi la Calcuta... Şi l-am terminat în Noua Zeelandă, unde-i stabilit un alt unchi. Am fost nevoită să dau mereu diferențe... Dar eram ambițioasă şi-mi plăcea să învăț. Stăteam tot timpul cu nasul în carte.

— Greceşte nu ştii?

— Cum să nu ştiu?!

— Te-am întrebat pentru că vorbeşti fără acel accent, n-ai acel „ze-ze" pe care îl au toți grecii când vorbesc o limbă străină. Ce-ai terminat la Sorbona?

— N-am terminat. Am abandonat în anul trei... Filosofia. Nu-mi plăcea deloc ce se întâmpla cu mine. Studiul silit, examenele... La examene mi-i imaginam pe profesori stând pe closet, dar tot mă dominau. Obținerea unei diplome... Mă depersonalizau toate acestea. Îmi era suficient ce acumulasem, de ce să mă supun atunci unei constrângeri?

— Am vrut să te-ntreb... Familia ta are ceva comun cu poetul Solomos?

— Care poet? S-a mirat.

Era ca şi cum un român n-ar fi auzit de Vasile

Alecsandri.

— Un mare poet grec...

— Cel care a luat Premiul Nobel?

— Nu, ăla-i Seferis.

— Cel cu Zorba...

— Cel cu Zorba-i Kazantzakis. Şi-i prozator, nu poet.

— Deci a existat un poet Solomos... Nu, aşa ceva n-am avut în familie. Cu ce te ocupi, Adrian? Ce profesie ai?

— Sunt scriitor.

— Interesant... Dar ce studii ai făcut?

— Dreptul.

— Atunci de ce nu te-ai făcut avocat? De ce te-ai făcut scriitor?

Erau destul de naive întrebările ei, dar nota de interes, de curiozitate din voce, din mimica feței, mi s-au părut sincere.

— Pentru că asta am simțit nevoia să fac.

— Prozator sau poet, ca Solomos?

— Prozator.

— Poezie nu scrii? Ar fi şi mai interesant!...

— Îmi pare rău, nu.

— Nu-ți place sau de ce?

— Ba-mi place şi sunt un bun cititor de poezie.

— Şi vrei să spui că l-ai citit pe Solomos? L-au tradus românii pe Dionissos Solomos?

M-am oprit locului. Şi a fost nevoită să se oprească şi ea.

— Socrate simula ignoranța... Dar asta pentru a

descoperi adevărurile latente din el! Era o metodă, un „instrument al naşterii”... Nu joci corect!

— De ce? De ce nu joc corect? S-a aprins. Cine mi-a vorbit despre comunicare, nu tu?! Eternul egocentrism masculin. El să simtă un impuls!... El să tresară!... El să întrevadă o posibilitate potențială de comunicare!... Femeia nu trebuie să tresară... Ea nu trebuie să comunice... Ea trebuie doar să se culce!

— Să mergem! Am chemat-o. Se uită lumea la noi.

— Nu mai cunosc de mult constrângerea asta!

Am reluat mersul, i-am spus că lucrurile au pornit de la insinuarea tendențioasă precum că-i şoptise ei cioara, ca după aceea vorbele mele să se răsfrângă în ea ca imaginea unui băț într-o apă. Nu mi-a răspuns. M-a rugat apoi să mergem o vreme tăcuți. A fost răstimpul în care am sucit-o pe toate fețele. Şi Egina n-avea puține.

Am intrat într-un restaurant cu muzică de dans occidentală, şeful de sală ne-a sosit în întâmpinare, dar Egina i-a spus în engleză că vrem să dansăm mai întâi, o să ne alegem după aceea o masă şi, luându-mă de braț, ne-am îndreptat spre ring.

Orchestra cânta o cunoscută melodie *rock* a formației Bee-Gees, din mişcarea scurtă, zvâcnită cu care Egina a intrat pe ring am crezut că o să se dezlănțuie, că fiecare o să dansăm „pe cont propriu”, dar, nu, a ridicat mâna în

binecunoscutul gest, arătând că vrea să fie condusă.

Întotdeauna am fost de părere că dansul îți vorbeşte cel mai bine despre cât temperament real are persoana pe care abia ai cunoscut-o, indiferent dacă ritmul este lent, ca de *blues*, sau impetuos, îndrăcit, ca la *hully-gully* sau *twist*, căci exhibarea pe ring e concupiscență vulgar afişată, băgată sub ochi, nu nerv. Egina îl avea, dansul era pentru ea nu numai mişcare, ci parcă un mod de a se exprima. Oricine ştie să dea cu piciorul în minge, asta nu înseamnă însă că-i şi fotbalist.

Buna dispoziție îi revenise – sau poate nici nu şi-o pierduse?

— Engina îngâna melodia cu „tu-ti-ta-tu-ta”, ceea ce întărea nota de intimitate în care debutase întâlnirea şi, simțind nevoia să consolidez nota aceasta, să-i dau un caracter, un statut definitiv, am apropiat-o cu tandrețe de mine. Nu s-a împotrivit, ba aş spune că gesturile noastre s-au întâlnit, că s-au produs simultan, ca şi cum asta ar fi fost şi dorința, şi intenția ei. Dar imediat s-a desprins şi, cercetându-mă cu o privire calculată şi rece, a spus:

— Am impresia c-ai uitat că dansezi... Să mergem! Mi s-a făcut foame.

Mese libere erau suficiente. Ne-am ales una de două persoane. În momentul în care ne aşezam, a apărut chelnerul, ne-a zis bună-seara în engleză şi, printr-un semn, ne-a invitat să consultăm lista

care se afla pe masă într-o mapă de piele cu numele restaurantului. Ca şi când ar fi vrut să mi-o ia înainte, Egina s-a grăbit să-i comande caviar şi şampanie.

— „Taittinger!” a precizat marca şampaniei. Aveți „Taittinger”?

Gestul ei m-a surprins, nu mă aşteptam să fie o japiță. Aşa cum se obişnuieşte, avusesem de gând să-i ofer lista şi, din acel moment, ea ar fi putut să comande tot ce dorea; când ieşi cu o femeie la restaurant în condițiile în care o făcusem cu Egina, implicit îți asumi şi asemenea riscuri. „Lamborghini Espada, «Mediterranean Palace», umblă cu foxul sârmos după el... ia să-i pap eu ăstuia banii!” şi-a spus ea probabil. Aşa procedase şi cu tipul de aseară, în seara aceea eram eu la rând...

Întâmplarea mi-a adus în minte o alta, aproape similară. Cunoscusem o proaspătă absolventă a Medicinei, îşi făcea „internatul” în spitalul la care lucra soția unui prieten, îmi fusese prezentată la ci de Constantin şi Elena. Era cât se poate de atrăgătoare, dansasem de câteva ori şi ia sfârşitul unui dans, amicul mă ia la o parte şi-mi spune: „Măi Adriane, n-ar fi cazul să te-nsori?” „Ar cam fi. Da...” „V-am urmărit, nu v-ar sta rău soț şi soție... Şi unde mai pui că taică-su e ştab... După cât se pare, în grații şi merge-n sus”. Mi-a zis ce fel de ştab e tatăl Doinei şi mi-a atras atenția că nu mi-ar strica să am şi eu o pilă. „Să ai şi-un spate... nu

te-ar mai muşca atâția.” „Ce să-mi facă mie o pilă?... Să scrie în locul meu cărțile?... Iar la altceva nu sunt bun... Mă muşcă? Să mă muşte, în plop nu dă nimeni cu pietre! M-aş simți trist fără duşmani... Partea proastă este josnicia mijloacelor... Imposibilitatea de a răspunde atacului sub centură, căci răspunsul îți este trunchiat, denaturat... După ce ți-a fost mai întâi refuzat, amânat... Şi asta în virtutea «dreptului la replică»! Te-apucă scârba, pentru că tipii nu pregetă să manipuleze idei cu adevărat scumpe nouă – adevăr, cinste, dreptate –, cu care nu se sfiesc să facă comerț.” „Tocmai!... Şi-apoi, uită-te la ea!...” „Petrică, unei femei frumoase – se ştie – bărbații nu-i permit luxul de-a rămâne cinstită!” Întâlnindu-mă în seara următoare cu Doina, o dusesem la „Pescăruş”. Chelnerul n-apucase să vină bine la masă şi ea s-a repezit să-i comande: „Mie mi-aduci Dubonnet şi icre de Manciuria”. „N-avem de Manciuria, dar avem, dacă doriți, icre negre.” „Foarte bine, cincizeci.” N-am zis nimic, i-am dat lista, ca şi când totul ar fi fost în regulă, a ales „Bonfemme”, am comandat şi restul, a fost o seară plăcută, am dansat, dar când chelnerul a început să facă nota de plată şi a trecut Dubonnet-ul şi icrele, l-am oprit: „Nu, asta plăteşte domnişoara. Faci o notă separată, dumneaei le-a comandat...” A înțeles că-i dădusem o lecție, a plătit. La ieşire am găsit câteva taxiuri, am poftit-o în unul, i-am dat şoferului cincizeci de lei şi i-am

spus s-o ducă pe duduia doctor acasă.

Eram tentat să procedez la fel, mi-a trecut prin gând să cer *uzo* şi creveți pentru a-i da peste nas, va pricepe, eram sigur, afrontul, dar n-am făcut-o.

— *O.K.!* Am zis, dându-i lista. Dar fii bună şi vezi ce mai putem mânca altceva. Eu cu şampania nu prea mă-mpac fie ea cât de renumită, o să beau un pahar ia icre... Te-aş ruga să ceri pentru mine *retzina.* E gustul meu. Tu însă comandă-ți ce vrei...

Egina nu se omora după pescărie, a ales biftec la tigaie şi, când am rămas singuri, mi-a spus că a fost în România.

— Acum doi ani, când mă întorceam din Rusia. Fusesem în Suedia, am luat-o prin Finlanda, am făcut Leningrad-Moscova-Kiev-Cernăuți. Mănăstirile voastre din Nord sunt într-adevăr unice! Şi mi-au plăcut stațiunile de pe malul mării.

— Acum de unde vii?

— Din Turcia. Am fost în India... O să-ți povestesc...

— Dar, de fapt, unde eşti stabilită? Unde lucrezi?

— Nu lucrez nicăieri. Şi nu sunt nicăieri stabilită. O să mă stabilesc, probabil, în Noua Zeelandă...

— Cum aşa? Dar ce faci?

— Mă descopăr... Mă privesc... Umblu prin lume, mă uit la alții... Ca să mă pot vedea pe

mine… Asta fac.

Vorbind, fața i se luminase de o bucurie intensă, de o bucurie ce cred că n-am mai văzut să lumineze o față, ochii mari şi stranii priviseră parcă prin mine la ceva ştiut numai de ea, cu o fixitate care nu mi-a plăcut. Irisul şi pupila, totuna de negre, se dilataseră ca sub imperiul unei puternice trăiri, dar care nu era jubilație, ci mai curând expresia unei voințe de a atinge un scop, poate chiar acea bucurie. Ochiul stâng era puțin saşiu, pupila deviată, aproape neobservabil, spre interior – remarcasem asta când ne întâlnisem la Marea rotondă. Acum însă acest „defect” – dar care nu era deloc un defect, ba chiar aş spune că-i sporea frumusețea ochilor, stranietatea mai ales – se accentuase, pupila alunecase parcă şi mai mult spre interior.

— Sună bine… am spus. Dar sună puțin ca din carte. „Cunoaşte-te pe tine însuți”, asta…

M-a întrerupt printr-un gest abrupt.

— Dar eu încă nu ştiu cine sunt! A spus cu voce excedată. Nu ştiu cine sunt cu adevărat!…

„Şi vrea să afle bând şampanie, mâncând icre negre… tapând azi un bărbat, mâine altul…”

— Nu vezi, a continuat aproape imediat, lumea a înnebunit de-a binelea! A luat-o complet razna!…

— Nu e prima oară… Istoria…

— Da, numai că pe-atunci nu existau armele nucleare!… E debusolată… Înecată în drog şi alcool… Cuprinsă de furie sexuală… Agresată de

tehnică... Stresată, traumatizată de competiția de-a cumpăra în care-i băgată cu sila... Dar mai ales plină de ură! De violență! Uită-te ce-i în Italia!... În Liban!... în Irlanda!... În Spania!... Uită-te ce-i în Orientul Mijlociu!... în Turcia!... în America de Nord!... în America Latină... în Asia de sud-est... Uită-te peste tot în jurul tău! Cuvântul de ordine este teroarea! Teroarea nu numai a teroriştilor, a indivizilor, a tot felul de bande, de organizații, de grupuri... De extremă stângă, de extremă dreaptă... atacuri şi răpiri... E şi o teroare a statelor mari împotriva statelor mici. Eu ucid, tu ucizi, el ucide... Iată verbul cel mai conjugat! Cei care se erijează în conducători sunt incapabili şi dezorientați... O reflectare a stării din lume! Omul a fost dintotdeauna o simplă cifră statistică, dar niciodată ca astăzi! Omul e mai singur ca niciodată! Spre ce ne îndreptăm? Spre neant nuclear? Neantului sufletesc doar neantul nuclear îi poate urma!

Vorbise cu patimă, cu înverşunare, nu venisem acolo să discut politică, ştiam foarte bine ce se întâmplă pe „planeta pământ" şi mi-am propus s-o scot pe nebăgate de seamă spre un alt subiect mai favorabil mie.

— Şi crezi c-o să scapi în Noua Zeelandă?

— Nu, dar e o altă lume acolo. Mai bună, mai blândă... pastorală aproape. Oamenii sunt mai curați, mai cinstiți, mai temeinici, tehnicismul... Nu vezi, omul a devenit victima propriilor

descoperiri! El a încetat să mai fie un subiect al istoriei! Tehnicismul, civilizația i-a alterat mai puțin pe zeelandezi. O să-mi găsesc un bărbat, un fermier... O să fac copii... Căci asta-i menirea primordială a unei femei! Prevăd, presimt, dar mă îndoiesc tot timpul c-o să fac asta. C-o să vreau asta în cele din urmă. Probabil că da. Nu, încă nu ştiu.

Chelnerul a adus şampania, icrele negre, untul, pâinea prăjită, cum îi ceruse Egina; am profitat de pauza care se făcuse ca să schimb vorba şi am întrebat-o cât mai rămâne în Salonic.

— Nu mai rănim, plec mâine.

— Dacă pleci spre Atena, putem călători împreună...

— Plec spre Atena, dar nu putem călători împreună, a spus hotărât. Şi-apoi, şi eu sunt cu maşina.

— Foarte bine, mergem în tandem... Şi cum chelnerul turnase tocmai şampanie, am ridicat paharul, propunându-i să bem: Pentru acest tandem, Egina! Pentru această *călătorie* în tandem! M-am corectat, nuanțând.

— Nu, Adrian, ar însemna să mă supun unei constrângeri – constrângerii unui program comun. Dacă ne vom întâlni din nou... undeva pe drum... Pentru această reîntâlnire să bem!

În timp ce mâncam, mi-am zis că treaba asta cu constrângerea e o idee fixă ia ea, mariajul, constituise o constrângere dură pe care n-a

suportat-o, studiile universitare, examenele, obținerea unei diplome – alte constrângeri… încerca ea să-şi găsească o linie proprie de viață? Avea ea o „filosofie” a ei? Fugea de constrângeri, constrângându-se cu şampanie şi caviar, ha-ha!” am râs în sinea-mi.

— Adrian, aştepți pe cineva? M-a întrebat deodată.

— Nu, da’ de ce?

— Te-am văzut uitându-te de câteva ori spre intrare…

— Maşinal…

— Şi-aseară tot aşa ai făcut…

— Asta cine ți-a spus? Cioara ta… Cum ai zis c-o cheamă?

— Rya.

— Pentru că tu nu ți-ai aruncat nici măcar pentru o clipă privirea în jur!

— Trebuie să ştii să vezi!… A izbucnit apoi în râs, amuzându-se ca de o glumă, şi a adăugat: Am ochi panoramici!…

— Ca format într-adevăr… N-am mai văzut asemenea ochi. Şi nu mă refer doar la format… E-o bucurie să te pot privi…

— Pentru bucuria asta mi-ai propus un program comun? Mă trimiți dracului, nu?

— Eşti deconcertantă.

— Sunt obositoare… Asta-i vrut să spui.

Am rămas tăcut. Nu eram deloc mulțumit de mine, îmi simțeam capul înfundat parcă cu ziare,

nu găsisem de la bun început calea spre ea... Şi asta poate şi pentru faptul că Egina îmi plăcea foarte mult. Apoi, privind-o, am avut un moment de luciditate, m-am chemat la ordine şi am hotărât s-o las baltă şi să-mi văd de treburile mele; seara era oricum un eşec.

Am mâncat spunându-ne din când în când lucruri convenționale şi la un moment dat am remarcat la una din mese, nu prea departe de-a noastră, un bărbat singur la masă pe care îl mai văzusem şi aseară, şi tot singur, la restaurantul hotelului. Un brunet de tip meridional, cu o mustăcioară subțire ca o ață pe vârful buzei de sus, o mustăcioară à la Clark Gabie, o mutră de mafiot sadea.

Când alergasem pe la biserici după Egina avusesem grijă să-mi controlez mereu spatele, atenția nu-mi slăbise nici câtă vreme fusesem prin oraş sau la restaurant cu familia Alexis, dar nu sesizasem nicio „coadă” în spatele meu. Polițiştii greci, mi-am zis, folosesc probabil metoda „în scară”, cu mai multe maşini. Comunicau prin radio, dispuneau, cum era şi normal, de mijloace rafinate de urmărire. Ca nu cumva contrabandiştii să sesizeze că li se pregăteşte o cursă. Dacă nu era o simplă întâmplare, atunci tipul cu mustăcioară era probabil unul din mafioții lui Sabbatini. Să-i fie de bine, agenții Interpolului îl reperaseră cu siguranță!

— Adrian, ce-ai gândit despre mine când m-ai

văzut aseară la Mediterranean Palace?

— Că eşti ca un chiparos în mişcare. Într-un dans grecesc ai fi, cred, ca o flacără!...

— Ha, ha! Eu altceva te-am întrebat!...

— Întâi am zis că eşti soția acelui tip care-şi băga degetele în gură după un rest de mâncare.

A început să râdă cu poftă.

— Are un iaht ancorat în port... A venit după pietre. Se poartă, tu probabil nu ştii, e la modă să ai pe marginea piscinei sau în parc o antichitate-două... Chiar dacă n-au nicio valoare artistică sau istorică; totul e să fie din Grecia. Şi? Şi când ți-ai dat seama că nu-i sunt soție, ți-ai zis, probabil, c-am fost agățată...

— De ce agățată? Sunt „n" moduri de a cunoaşte pe cineva... Arăți a incoruptibilă...

— Ha-ha Ți-am spus, am fost în India... M-a chemat Armand, fostul meu soț. E discipolul unui *guru,* un fost profesor de filosofie pe care l-a finanțat să-şi deschidă un „centru de meditație"... Poate ai auzit de Centrul de meditație din Ponna... S-a scris despre el. Un oraş cu peste un milion de locuitori, la sud-est de Bombay. Nu-i singurul, pentru că discipolii profesorului au deschis asemenea „centre de meditație" în Franța, în Statele Unite, în Canada... în Elveția, în Danemarca, în Belgia...

— „Centre de meditație" în ce sens?

— O să-ți povestesc îndată. Armand... Părinții

săi au murit într-un accident de maşină când el avea opt ani şi, la majorat, a intrat în posesia unei averi de mai multe milioane de franci. Plasată în imobile. Veniturile din chirii fuseseră reinvestite… Aşa că a avut de unde să-l finanțeze pe profesor. Pentru că reşedința „centrului” e într-un parc superb, cu cascade de apă, vile de locuit, săli enorme de meditație, unde mii de prozeliți urmează în permanență un stagiu de purificare… Grădina este feerică!

— Ce sunt ăştia, yoghini?

— Ca să devii yoghin nu-i deloc simplu! Un yoghin trece prin lungi exerciții… De câțiva ani. Prin ascetism, privațiuni… Or, stagiul profesorului este foarte rapid. Purificarea în „ashram”, cum se cheamă „centrul”, începe prin spălarea spiritului de obsesii sexuale în cursul unor şedințe de defulare, al unor scene de beatitudine şi de delir sexual. Pentru descoperirea personalității, zice profesorul.

— Cum vine asta? A depersonalizării, vrei să spui!… Sunt probabil goi…

— Evident. Despuierea presupunând dezbrăcarea de prejudecăți. De prejudecăți în primul rând sexuale. Dar fără paturi, totul se petrece pe jos. Învățătura, noua religie a profesorului, se bazează sau, mai bine zis, răspunde unui principiu foarte simplu: deoarece lumea occidentală are o nevoie devorantă de înțelepciune, pe care n-o poate obține din cauza

spiritului ei practicist, a preocupărilor de fiecare zi. A lipsei de timp, el îi propune eliberarea, descătușarea de ignoranță, de angoasă, de teamă şi nelinişte fără studii speciale şi efort. Şi, mai ales, fără întârziere.

— Am văzut ceva asemănător pe un feribot invadat de *hippies,* dar nu în cadrul unui ritual anume. Se împreunau pe rând, exhibându-se cu impudoare animalică, pe podea…

— Elevii profesorului nu sunt doar *hippies.* În sensul pe care îl ai, probabil, tu în vedere. Nu sunt nişte vântură-lume. Nişte vagabonzi fără căpătai. Majoritatea sunt tineri, din familii foarte bune, în căutarea unei credințe, a unui ideal. Ce se-ntâmplă azi îi nemulțumeşte profund. Ipocrizia părinților… Ipocrizia societății, de fapt… Totul este fals, denaturat, sloganurile – mincinoase… Elevii profesorului sunt convinşi – aşa mi-a vorbit şi Armand – că maestrul este legat, că este mandatarul forțelor cosmice şi doar simpla lui apropiere de tine te transformă în inițiat. Că n-ai nevoie de ani lungi de ascetism pentru a dobândi iluminarea…

— Dar asta-i o poveste de mii de ani cu… forțele cosmice. Cu aşa-zisul *magnetism animal… „De planetarum influx”…* Şi te-a dus şi pe tine la el?

— Pentru asta m-a şi chemat. Îi vorbise de mine… Ca să-i devii elev trebuie să plăteşti o taxă între o sută şi două sute de dolari pentru o săptămână, cât ține cursul. După amiază, elevii

îngrijesc parcul, mătură şi spală sălile de meditație, bat la maşină cursurile – în douăzeci şi ceva de limbi... îndată ce-ai intrat în „ashram” trebuie să îmbraci un fel de cămaşă de noapte din pânză aspră, oranj, pe care o cumperi de la magazinul acestuia... Este singura ținută admisă. Şi mai există o interdicție. Cea mai severă. Maestrul suferă de astm şi nimeni n-are voie să se parfumeze sau să-şi dea cu deodorant. Controlul este foarte riguros, executat de câteva discipole acerbe, şi cei care nu se supun sunt imediat excluşi. Şi-n prezența lui n-ai voie să strănuți.

— Asta de ce? Tot din cauza astmului?

— Probabil. Dar cred că este vorba şi de-a nu perturba atmosfera de transă. După şedințele „de spălare a spiritului de obsesii sexuale”, elevii se adună într-o sală enormă şi profesorul le vorbeşte despre noua sa religie, despre calea de-a ajunge la înțelepciune.

— Calea rapidă...

— Le vorbeşte o oră şi ceva, într-o linişte mormântală. Cu o voce profundă, dar blândă...

— Şi-n special persuasivă. Am asistat, printr-o întâmplare, la o asemenea, să-i zic, şedință. Şedință de hipnotism în masă într-o societate a *high-life*-ului vest-german, Pretext, de fapt, pentru un liberalism erotic de care altfel s-ar fi jenat. Aveau scuza aflării sub transă, a eliberării de voință... Da, povesteşte...

— Profesorul citează texte sfinte din toate

religiile, din mari filosofi, face apel la Christos, la Buda, la fizica nucleară, la teoria relativității a lui Einstein, la Sartre... Dar ceea ce impresionează este sunetul vocii...

— O voce cosmică...

— Ai vrut să povestesc...

— Da, scuză-mă...

— Înainte de apusul soarelui, după aproape o oră de dans, de dans frenetic, elevii se culcă pe mozaicul unei săli enorme şi încearcă să nu se gândească la nimic. Este momentul „Kundalini". În care ei repetă în minte cuvintele profesorului: „Supunerea este înțelepciune, lupta este prostie". „Rezolvându-ți toate problemele sexuale – le rezolvi pe toate celelalte." „Sexul înseamnă împerechere, împerecherea – rugăciune, rugăciunea – extaz, numai aşa te poți ilumina."

— Şi te-ai iluminat?

— Ar fi însemnat să mă supun unei constrângeri! Mai ales că Armand îmi ceruse să mă culc cu el după ce mă voi fi culcat cu profesorul... Şi toată povestea cu forțele cosmice care ar trece astfel în mine. Să mă recăsătoresc cu el şi să mă stabilesc în „ashram".

— Să-i faci o droaie de copii, iar el să se simtă nespus de fericit când îl vor striga „tăticule!"... I se aprinseseră ochii lui *guru*... Cu toate că el are parte acolo de bucățelele cele mai bune. Fragede sunt toate, rămâne doar să aleagă...

— Nu, a rămas nemulțumit. Stătea într-un

fotoliu singura mobilă din cameră – îmbrăcat într-o mantie albă, alb-strălucitoare, înconjurat de cei mai apropiați discipoli. I-am fost adusă şi aşezată în față. Mi-a vorbit aproape o jumătate de oră, blând şi persuasiv, cum ai spus, despre ceea ce eu ştiam de fapt; că lumea este astăzi un deşert emoțional. Cu o voce parcă solară... Şi la sfârşit mi-a atins fruntea cu o cutiuță rotundă din fildeş în care, cum mi-a spus Armand, se află un fir din barba lui aproape albă." Bunul meu fiu, i s-a adresat lui Armand, ia-o şi pregăteşte-o să mă asculte cu sufletul în tăcere".

— Te detaşaseşi ironic de el...

— Dar multe mai ştii! Şi acum, stimate domn, a zis, cu voce schimbată, vă rog să nu uitați pentru ce-ați venit! Căci, tu, Adrian, m-ai invitat aici nu numai pentru bucuria de-a mă privi!... M-ai invitat ca să dansezi cu mine... Şi cum ai să plăteşti o masă... o masă cu şampanie şi caviar, o să mă inviți, desigur, şi în camera ta de la hotel!... a adăugat cu un zâmbet malițios.

— Cred c-ar trebui să plecăm. Ar fi cel mai bun lucru.

M-a privit pentru o clipă cu ochi uşor dilatați, pupila ochiului stâng s-a deplasat uşor spre interior, şi m-a aprobat printr-o mişcare a capului.

— Da, şi eu cred asta. Poți să chemi chelnerul. Dacă ai fi vrut doar să mă priveşti, dacă m-ai fi invitat doar pentru bucuria de-a mă privi, cum îți place să spui, m-ai fi invitat la Parcul de distracții

din Târg sau la o *taverna*...

— Dar tu ai venit îmbrăcată în rochia asta... cu etola de blană pe braț...

— Pentru că ştiam ce-ai să vrei. Şi ce dacă am venit îmbrăcată aşa? Puteam merge foarte bine şi la o *taverna*/... Dar nu mai are rost să discutăm. Iar în cazul în care stai mai prost cu banii, pot să contribui şi eu... nu te jena... M-am gândit însă că din moment ce locuieşti la Mediterranean Palace...

Venise chelnerul, aflând despre ce este vorba, a vrut să se retragă pentru a reveni cu nota pe o farfurioară, aşa cum se obişnuieşte în localurile cu pretenții, dar nu l-am lăsat, i-am spus că mă grăbesc şi i-am cerut să mi-o facă pe loc.

— Şampania şi caviarul, eu le-am comandat, a zis, deschizându-şi poşeta, aşa că lasă-mă, te rog, să contribui cu ceva...

M-am făcut că n-am auzit-o, am plătit şi m-am ridicat de la masă, spunându-mi că era mai bine că se sfârşise aşa.

23

Domnul Spinoulos stătea de vorbă cu doi cetățeni în fața magazinului, dar eu, aşa cum plănuisem, am oprit la una din pompe şi am rămas în maşină. Grăbindu-se să-şi servească clientul, a aruncat o privire spre număr, apoi spre parbriz, nu m-a recunoscut, căci lăsasem capul în

jos, şi a venit la portieră, să-i dau cheia de la buşonul rezervorului de benzină.

— *Ben-zin ka-put!* Am zis şi, izbucnind în râs, m-am întors cu fața spre el.

S-a holbat de uimire, a făcut un gest caraghios şi a exclamat plin de uimire:

— *Kir* Adriaaaan!

Ne-am îmbrățişat îndelung şi omului i-au dat lacrimile. M-am urcat la volan, să trag maşina în fața magazinului, şi el a alergat spre casă, strigându-şi soția de zor. Nikolaos nu se vedea, am luat pachetele pe care le pregătisem pe canapeaua din spate şi m-am îndreptat spre intrarea ştiută.

Întors în țară, apelasem la un grec stabilit în România, le scrisesem o scrisoare de mulțumire pentru tot ce făcuseră pentru mine, apoi, ca să le arăt că nu i-am uitat – şi cum i-aş fi putut uita?! – îi felicitasem în fiecare an de Paşti şi de Crăciun. Ei bine, felicitările – binecuvântați fie cei de la Fondul Plastic, pentru că altfel ne-am face de râs – se aflau aşezate la loc de cinste în vitrina cu bibelouri; a fost primul lucru pe care mi l-au arătat după ce-am intrat în casă.

Gestul lor m-a mişcat. N-avea să fie ultima surpriză de acest gen. Doamna Spinoulos s-a precipitat îndată spre camera băiatului şi a revenit de acolo cu un ghid de conversație româno-grec, tipărit de Editura Sport-Turism.

— Lilika, a zis, dându-mi să înțeleg, prin gesturi, că ea, profesoara de engleză, le făcuse rost de

ghidul de conversație.

Oamenii îmi săriseră în ajutor, mă omeniseră, ba mă primiseră chiar ca pe o rudă, îmi umpluseră rezervorul cu benzină, îmi dăduseră două coşuri încărcate cu fructe, să am pentru drum, să am de dus şi acasă şi, iată, se legaseră sufleteşte de un om cu care se înțelegeau doar prin semne, un străin de care nu-i apropia nici afinități politice, nici profesionale, de la care nu se aşteptau la niciun contraserviciu, pe care nu credeau, desigur, nici măcar să-l mai vadă. Un benzinar, un comerciant, de fapt, dintr-un sat oarecare din Grecia, care pornise să facă toate acestea numai din stimă față de preşedintele României. Poate nu ştiu eu bine, dar nu cred să mai fi existat un şef de stat care să fi trezit în afara hotarelor țării sale asemenea sentimente, asemenea porniri față de concetățenii lui.

Stâlceam cuvintele greceşti aşa cum. Domnul Spinoulos le stâlcea pe cele româneşti şi atunci, după ce găseam expresiile dorite în ghid, ni le arătam reciproc. Cam în acest fel i-am adus la cunoştință că fac o călătorie mai lungă, din Grecia voi trece în Italia, apoi în Franța şi că, din păcate, trebuie să plec în cel mult o oră, deoarece sunt aşteptat la Atena, aşteptat oficial. A încercat să mă convingă să rămân o noapte la ei, când a văzut că nu-i chip, s-a dus la bucătărie să-şi cheme soția.

Făcuse cafea şi, ca să-mi arate, probabil, cât de mult se bucură de cadoul adus, a servit-o în

ceşcuțele din serviciul chinezesc. I-am întrebat unde-i Nikolaos. Mi-au spus – spus, vorba vine – că are acum un metru şaptezeci înălțime şi din câte am înțeles, era într-o tabără de vacanță unde se perfecționa să vorbească engleza. Am aflat apoi că treburile la benzinărie nu mergeau prea strălucit. Automobiliştii o luau pe autostradă, căci fusese construit şi ultimul segment până la Salonic, benzina se scumpise din nou şi peste toate acestea venise restricția în circulația duminicală. A fost lucrul pe care l-am priceput cel mai greu. Domnul Spinoulos adusese calendarul, scrisese numere de maşini, nu ştiam ce vrea să-mi explice, abia târziu am înțeles că-i vorba de povestea cu „par – impar". Grecii ne-o luaseră înainte. Nu cu mult; întorcându-mă acasă, am aflat c-o introdusesem şi noi.

Cu asta a declarat „conversația" încheiată şi a zis să mergem la restaurant. Nu plec niciodată la drum pe inima goală, dar n-am avut încotro, a trebuit să accept. Am făcut-o spunându-mi că în insistențele lor exista şi dorința de-a arăta satului că scriitorul acela român a venit din nou să-i viziteze. Şi după felul cum au lăudat Espada, am înțeles că nu le-ar displace dacă am merge cu maşina la restaurant. Era la câțiva paşi, dar n-au zis nu, s-au urcat bucuroşi.

Ca în orice țară meridională, viața în Grecia se desfăşoară în stradă. Totul se află imediat, totul se ştie. Mai ales în oraşele mici sau în sate. Aici, rolul

de prim-telegrafişti îl joacă bătrânii. Se aşază în fața casei pe un scăunel, îşi pun pe cap o batistă albă, înnodată la cele patru colțuri – cu o asemenea batistă pe cap circulă şi tractorişţii – şi, sprijiniți în baston, stau la taifas ore întregi.

Restaurantul, o cârciumă mai răsărită de țară, tocmai se deschisese. M-au invitat la o masă aşezată la umbră în grădină, a apărut imediat nevasta patronului şi s-a încins o vorbărie generală. Apoi, cei doi băieți de prăvălie au fost trimişi în grabă undeva şi odată lucrurile puse la cale, a început o agitație şi o alergătură de parcă le-ar fi venit în vizită primul-ministru al Greciei.

Doamna Spinoulos dădea probabil o mână de ajutor la bucătărie, pentru că n-a trecut mult timp şi a început să miroase a chifteluțe prăjite – *dolmades*, le spun grecii – ceea ce, sincer să fiu, nu mi-a displăcut; le-am și simțit gustul în gură. N-am fost singurul cu această reacție – Max s-a ridicat îndată de jos şi, întinzându-se, s-a uitat complice la mine: „Las' că-i bine… Două bătăi strică, dar două mâncări niciodată!”. Nu l-am contrazis.

În timp ce mâncam, pe masa alăturată au început să se adune tot felul de pachete. Când li s-a adăugat şi un „cartuş” cu douăsprezece sticle cu vin, am protestat, făcându-le semn că ce înseamnă asta. Mi-a răspuns că-i de la inima lui; o să-mi prindă bine la drum, seara, după ce opresc undeva, să desfac câte o sticlă de vin. Nu ştia că şi

un alt amic din Grecia îmi purtase de grijă şi că aveam în portbagaj vin şi coniac nu numai să-mi ajungă tot drumul, dar să duc şi acasă.

24

Făcusem vreo treizeci de kilometri şi deodată am văzut oprit pe acostamentul şoselei un Citroën Dyane, bej, ca cel al Eginei, o maşină micuță în care se urcase aseară după ce o condusesem în Piața Aristotelous. Mersesem tot drumul tăcuți, dar la despărțire, în pofida hotărârii pe care o luasem, îi propusesem să ne revedem la Atena peste trei zile. Nu acceptase, şi iat-o stând jos, rezemată de un copac şi cântând din chitară.

Întâmplarea era cât se poate de curioasă, mai ales prin faptul că ea n-avea ce căuta pe această şosea. Normal ar fi fost ca de la Salonic s-o fi luat pe autostradă, care tăia drumul prin Agathoupolis. De-a lungul golfului, şi nu să facă pe puțin patruzeci de kilometri în plus, prin Gefira-Alexandria. Pentru mine, ruta ocolitoare fusese obligatorie, deoarece atunci când îl cunoscusem pe Spinoulos segmentul acesta al autostrăzii nu fusese dat în folosință. Taxa care se percepe pentru folosirea autostrăzii nu putea constitui în niciun caz un motiv – drumul fiind mult mai scurt, ar fi consumat mai puțină benzină. Ca să nu mai vorbesc de condițiile de

rulare. Atunci?

Am oprit în spatele Citroën-ului şi am coborât din maşină. Nu mi-a aruncat nicio privire; continua să cânte la chitară, îngânând o melodie de muzică „Pop”.

— Ce faci, Egina. Aici? Am dat drumul întrebării care nu-mi dădea pace.

— Nu vezi ce fac? Asta fac: te-aştept! A zis, cu o uşoară tristețe pe buze.

— Îmi place ce spui… Dar nu pot să cred. De ce n-ai luat-o pe autostradă?

— Ce să văd pe autostradă, asfaltul? Dar ce cauți tu pe aici? M-a întrebat ca şi când m-ar fi luat la rost.

— Am nişte cunoscuți în satul Komoni şi am trecut pe la ei. De la Katerini vei fi obligată să mergi pe autostradă!… Atunci de ce n-ai luat-o pe autostradă de la bun început?

— Am fost cu gândul la tine… Şi-am urmat vechiul drum.

— Poate mai adaugi ceva… Ceva care să sune mai bine…

— Am fost cu gândul la tine şi am urmat vechiul drum, a repetat, privindu-mă deschis, cu ochi lipsiți, de minciună. Şi mie mi se pare ciudat… Mi se pare ciudat, pentru că am ştiut că ne vom întâlni. Uite, am pană la roata din spate. Iar rezerva e şi ea în pană. Sigur, aş fi putut opri un automobilist… a continuat ca pentru sine şi parcă urmărind nişte gânduri. L-aş fi putut ruga să

anunțe ELPA… s-a referit la Automobil Clubul din Grecia. N-am făcut asta. Am luat chitara, m-am aşezat aici şi-mi aruncam privirile spre şosea… Am zis s-o las pe Rya să mai zboare puțin… Şi a făcut un semn cu capul spre spate. Rya a fost doar un pretext…

Pe câmpul semănat cu bumbac, o mulțime de ciori, croncăneau dizarmonic, am crezut că-i vorba de-o asociație şi că Rya nu-i decât o invenție. Am vrut s-o întreb ce i-a mai spus cioara, dar Egina m-a oprit.

— Vrei să-ți fac cunoştință cu ea? Hai, dă-mi mâna!…

Aşezată acolo, lângă copac, umerii Eginei mi s-au părut şi mai fragili, feminitatea ei şi mai provocatoare… Am ajutat-o să se ridice, Egina a dus mâinile la gură şi, făcându-le pâlnie, a strigat „Ryaaa!” Am crezut că ea continuă jocul. Da’ de unde! O cioară s-a desprins dintre suratele ei de pe câmp, s-a îndreptat, în zbor liniştit, spre noi şi s-a aşezat pe mâna pe care Egina i-a întins-o în întâmpinare. Să vezi şi să nu crezi!

— Rya! I s-a adresat Egina şi, arătând spre mine, m-a prezentat: Adrian, *mon ami. O.K.*?

Cioara, o cioară ca toate ciorile – şi mărturisesc că era prima cioară pe care o vedeam de aproape – nu mai mare decât un porumbel, şi-a dat peste cap ochii albi, total inexpresivi, n-a manifestat niciun interes pentru mine şi, spunându-i: *„Allez!”*, Egina i-a dat drumul să zboare.

— Ei?

— După cum văd, în Franța până şi ciorile vorbesc franțuzeşte! Ba-s chiar poliglote!

— E canadiană, nu franțuzoaică! A precizat Egina râzând. O am de când eram de zece ani. Foxterierul tău o să moară într-o zi şi-o să-ți pară rău după el… O să suferi!…

Ceea ce n-o să se întâmple la mine cu Rya. O cioară trăieşte în jur de o sută cincizeci de ani!

— Şi n-ai pierdut-o niciodată? N-a zburat…?

— Niciodată. N-ai văzut? Vine imediat cum o chem! Adrian, aş zice să iei roțile şi să le faci la un *service* din Katerini. Nu cred că sunt mai mult de douăzeci de kilometri până-n oraş… Aşa ar fi cel mai rapid.

— Bine, dar cum poți să pleci la drum cu rezerva în pană?! M-am mirat, nevenindu-mi parcă să cred că toate se brodiseră astfel parcă anume să ne revedem.

— M-am gândit s-o fac la un service în Salonic şi am uitat.

— Şi de când stai aici?

— De vreo jumătate de oră.

— Dacă n-aş fi mers la restaurant, deci nu ne-am fi întâlnit? Am gândit cu glas tare.

— Şi nu te-ai fi cărat cu roțile mele la Katerini… Să-ți dau cricul ca să scoți roata.

Oprindu-mă la maşină să iau mănuşile pe care le țin în portbagaj special pentru asemenea treburi, mi-am adus aminte de conținutul

pachetelor primite de la domnul Spinoulos şi i-am strigat Eginei să aştepte puțin, să nu se murdărească pe mâini.

— Ai față de masă, farfurii, tacâmuri...? Aş vrea mai întâi să mâncăm.

— Asta nu-i o idee chiar rea... Probabil că ştii ce vorbeşti?!

— O să te-asigur îndată c-ai spus adevărul. Tu pune masa lângă copac, restul mă priveşte pe mine. Şi-i un rest consistent.

Ca soții Spinoulos să nu dea cu ochii de cartuşele cu sticle de vin şi coniac primite de la Sergios şi astfel să-şi facă inimă rea, pachetele pe care mi le dăduseră le pusesem pe canapeaua din spate, apoi oprisem pe drum şi reorganizasem portbagajul. Mai ales că pachetele conțineau şi sticle de coniac, de Cinzano, Coca-Cola şi ele, la o frână mai puternică, ar fi putut să zboare de pe canapea. Găsisem cartuşe cu țigări Rothmans, cafea, alune, ciocolată... mâncare şi fructe să-mi ajungă câteva zile. Puiul, peştele prăjit, chifteluțele erau calde, i le-am dus Eginei şi am constatat că era echipată cu tot felul de farfurioare şi tacâmuri de voiaj.

— Ia te rog şi mănâncă, pentru că eu chiar dacă m-ar lua cineva la bătaie, n-aş fi în stare să mai bag ceva în gură până diseară!

— Bine, dar atunci de ce-ai adus atâtea?

— Stai, că asta încă nu-i tot! Mai am păstrama, jambon, un carton cu prăjituri, struguri, doi

pepeni galbeni... Ți le-aduc, să le pui la tine în maşină, pentru că eu îl am pe Max, iar în portbagaj s-ar putea strica.

— S-ar putea strica?... m-a ironizat şi a izbucnit în râs. Mare şmecher mai eşti!... a zis cu tandrețe şi a continuat cu voce alintată: Cu alte cuvinte, mergem împreună la drum... Bine, adu ce mai ai de adus şi du-te să faci cauciucurile.

În drum spre Katerini, am răsucit lucrurile pe toate fețele şi mi-am spus că în reîntâlnirea cu Egina era ceva necurat. De la inaugurarea porțiunii de autostradă prin Agathoupolis, şoseaua pe care ne aflam era folosită doar de localnici, foarte rar de automobiliştii care veneau din Iugoslavia, prin Belgrad-Skopje, şi nu voiau să între în Salonic. Şi astfel, prezența Eginei pe acea şosea nu era cu nimic justificată şi tot ce ea îmi spusese nu putea fi decât poveste.

Înainte de-a pleca de la Salonic, mă dusesem în oraş să mănânc şi mai ales să-mi cumpăr o pereche de ochelari de soare ultimul strigăt, cu rame subțiri şi lentile polaroid, pe care îi văzusem într-o vitrină în după-amiaza sosirii. Prețul era cât se poate de piperat, nu mă îndurasem să dau atâția bani, dar inima îmi rămăsese la ei. Odată încasate drahmele de la Oficiul de turism şi cum dispăruse şi perspectiva de-a călători în societatea Eginei, situația se schimbase şi eu îmi spusesem că, întors în țară, în Lamborghini Espada şi cu ochelarii aceia pe nas voi fi de-a dreptul „mortal”.

(Să nu-mi spuneți, oameni buni, că nu vă gândiți şi la treburi din astea când vă cumpărați ceva care vă prinde, că n-o să vă cred!) Deplasându-mă, deci, încercasem să depistez un eventual urmăritor, dar nu sesizasem nimic. Aşa cum nu sesizasem vreo „coadă” nici pe şosea. Nici pe drumul până la Komoni şi nici după ce mă despărțisem de soții Spinoulos. Şi mi-am pus întrebarea dacă Egina nu-mi fusese special destinată. Mai calc eu în strâchini, dar…

La Banca Greciei venise în urma mea. Nu eu o găsisem pe ea, ci ea mă „găsise” pe mine. La Arcul lui Galerius lucrurile se petrecuseră la fel. Şi pentru a-şi justifica prezența acolo, la acea oră a dimineții, se mirase că de unde ştiu eu când trebuie privite basoreliefurile Arcului Aşa mă şi acroşase. Inteligent construit. Inteligent şi jocul. Adică nu de la prima întâlnire. La restaurantul hotelului îmi fusese rezervată o masă… Şi, deci, se aşteptase că voi veni. Semne de întrebare ridica doar reîntâlnirea la Marea rotondă. Aici, într-adevăr, lucrurile se complicau. Se complicau şi nu prea. Reîntâlnirea aceea semăna într-un fel cu cea de pe şosea. Presupunând că fusesem urmărit – și, bineînțeles, fusesem, chiar dacă nu sesizasem –, Egina a putut fi plasată acolo, aşa cum a fost plasată şi pe şosea. Dar de ce atunci toată povestea de-aseară, de la restaurant? De ce avusese nevoie să mă sondeze cu Solomos, simulând ignoranță? De ce a adus în discuție o

anumită stare a lumii occidentale de azi? Pentru ce a avut nevoie de povestea cu acel „Centru de meditație” despre care a citit, desigur, în vreo revistă? Şi de ce, mai ales, trucul cu şampania şi icrele negre? Un scenariu? Altceva nu putea fi! Fuga ei de „constrângere” şi tot cântecul despre părinți şi fostul ei soț asta erau – un scenariu. Iar îmbuibatul cu care fusese la masă, Citroën-ul cu număr de Franța, cu număr de Paris, cioara, numeroasele ei bagaje şi tot restul – recuzita.

Problema care într-adevăr se punea era alta. Era problema de a şti pe cine reprezenta ea! Mi-o plasase Interpolul drept „înger păzitor”? Sau mi-o plasaseră traficanții ca o măsură de siguranță? Să mă descoase… Ori dracu’ ştie în ce scop! Pentru că, evident, mafioții lui Sabbatini nu puteau fi nişte contrabandişti amatori, cum încercase Georgio să-mi lase impresia. Nişte contrabandişti la primul lor caz, ci o rețea ce dispunea, desigur, de tot felul de mijloace tehnice rafinate şi sofisticate. Poate chiar mai rafinate şi mai sofisticate decât ale polițiştilor greci. Suma oferită de Sabbatini pentru acest drum arăta ea însăşi cât de valoroasă era „marfa” care urma să fie introdusă în maşină şi pe care urma s-o transport. Iar cei care trafichează asemenea mărfuri îşi iau şi mijloace de siguranță adecvate şi pe măsură.

Ceea ce mă contraria la Egina era că se comportase de parcă ar fi încercat să-mi dezvăluie rolul pe care îl juca. Îmi spusese că ştia că sunt

român, că mă văzuse oprind maşina la bazilica Sf. Dumitru şi nu înțelegeam de ce o făcuse. Pentru că normal ar fi fost ca ea să-mi fi ascuns că-mi cunoaşte naționalitatea! Şi chiar să se fi prefăcut surprinsă aflând-o! Mai ales în cazul în care îmi fusese plasată de contrabandişti. Apoi, ea fusese aceea care evidențiase întâlnirile noastre „întâmplătoare”. Ea îmi şi atrăsese atenția asupra lor! De ce? Ca să-mi ia „cu prăjina înainte”? Greu de crezut. Dimpotrivă, ar fi avut toate motivele să le treacă sub tăcere. Cu atât mai mult cu cât nimic nu arătase ca ea să mă fi remarcat. Şi pe deasupra mă întrebase de ce mă uit mereu spre intrare. Că aşa făcusem şi la restaurantul hotelului. Şi îmi dăduse de înțeles că are un neobişnuit spirit de observație… „Trebuie să ştii să vezi” spusese. Or, dacă juca un asemenea rol… Chiar plasată de polițişti şi încă nu s-ar fi cuvenit să-mi spună toate acestea!

N-a fost nevoie să bâjbâi prin Katerini, o localitate cam de mărimea Urziceniului, am dat de un *service* chiar la intrarea în oraş. Le-am spus despre ce este vorba, mi-au dat un mecanic şi m-au invitat să beau o Coca-Cola sau o cafea la una din măsuțele cu umbrelă. Am refuzat – voiam să văd cu propriii mei ochi de ce natură erau penele celor două roți care îmi murdăriseră covoraşele şi canapeaua din spate, pentru că în portbagaj nu avusesem cum să le pun.

Nu se chinuiau cu levierele, aveau aparate de

depresare a anvelopei de pe jantă. Treaba s-a desfăşurat rapid. Mecanicul o rupea în germană, i-am spus de ce stau lângă el şi omul a scos cu un cleşte din primul cauciuc, apoi şi din celălalt câte un cui. Erau vechi, ruginite, cu capetele tocite… Nu, nu puteau fi pene înadins făcute, simulate. Cu toate că dracu' mai ştie ce-i astăzi posibil şi ce nu!

Avusesem odată o pană de cauciuc în R.F. Germania, pusesem rezerva şi mă oprisem la primul *service* să fac pana. Omul la care nimerisem era un tip închis şi după ce-a scos camera din cauciuc a aruncat-o cât colo. Am priceput despre ce este vorba abia când a venit cu o cameră nouă. „Păi ce faci, domnule? M-am rățoit la el. Camera mea are doar un singur petec!" M-a privit mirat. „Da, zic, după ce i-am spus ceva în gând, de ce nu-mi vulcanizezi camera mea, care-i încă foarte bună, şi-mi pui cameră nouă?" „Mă iertați, eu vă pot vulcaniza camera, dar vă costă cam tot atât cât o cameră nouă… Iar o cameră nouă – e-o cameră nouă! Un petec ar putea ceda la căldură…" I-am spus să-mi pună camera nouă, dar nu le-am lăsat camera „veche", o cameră Michelin, moale ca o mănuşă.

Eram curios să văd ce va face grecul cu cele două camere. A început să le pregătească pentru vulcanizat.

Când m-am întors, Egina pusese de cafea pe un

aragaz de voiaj. Era utilată cu de toate. Cu de toate, ca să-mi arunce praf cu ele în ochi? Se prea poate. I-am spus că îmi pare rău, sunt nevoit s-o refuz; dacă mai beau o cafea risc să mă prefac în rachetă. Băusem de dimineață un ness dublu, doamna Spinoulos mă tratase cu o cafea de genul dum-dum, băusem şi la restaurant una, şi încă mare, care nu fusese nici ea mai slabă. Destul mă droghez cu cafele când lucrez, era cazul, deci, să mă şi abțin.

M-am apucat să-i montez roata şi am auzit-o întrebându-mă:

— Ce planuri ai? Ce traseu ți-ai făcut? Unde ai de gând să mergi?

— La Voios.

— Asta de ce?

Ştiam eu de ce – aşa îmi ceruse Sabbatini... Şi nu era exclus să fi ştiut şi ea.

— Cum, de ce? Să văd Voiosul. E la douăzeci de kilometri de la autostradă... Uite ce căldură s-a pus! Facem o baie în mare... Acum e de stat în apă, nu-i altceva de făcut! Vedem, spre seară, oraşul... Iar mâine dimineață pornim spre Delfi-Eleusis... Elefsis, cum îi spuneți voi.

Iar seara dormim la Atena.

— Ai auzit de Meteora?

— Am auzit, dar n-am mai avut bani să ajung şi acolo.

— Adrian, lasă-mă să-ți fac eu traseul... Stai să iau harta.

În timp ce desfăcea harta pe capota Citroën-ului, am adus două sticle de Coca-Cola şi Egina mi-a arătat drumul pe care urma să-l facem. Nu era lung. Vreo sută de kilometri pe autostradă până la oraşul Larissa, iar de acolo încă aproape o sută spre interiorul, spre centrul continental al Greciei.

— În regulă. Şi avem tot timpul să ne întoarcem şi să dormim la Voios.

— Dar e un orăşel oarecare!... N-ai ce să vezi...

Am rămas tăcut.

— Dacă ții atât de mult, îl faci la întoarcere. Ai să te-ntorci pe autostradă!...

— Nu ne înapoiem prin Larissa?

— Nu. N-ar avea sens. Uite – mi-a arătat pe hartă – am face şaptezeci de kilometri în plus. De ce? Ca să ajungem din nou la autostradă? Când putem merge prin Trikala-Kardisa până la Lamia. Ai fost în Pelopones?

— Am fost, l-am făcut cu de-amănuntul. Dar la Epidaur, la Olimpia, la Corint, la Patras m-aş duce oricând, i-am răspuns şi pentru că cele două oraşe îmi fuseseră date de Sabbatini ca etape obligatorii.

Egina mergea în față. Privind cum saltă de spate caroseria Citroën-ului, pe o suspensie tipică acestei mărci de maşini, mi-a venit în minte italianul pletos după care mă luasem să ajung la Milano...

25

Când îi transmisesem lui Vego, prin maică-mea, că-l voi aştepta marți la ora 11 în fața Domului din Milano, avusesem o săptămână în față. Însă în aceeaşi seară temperatura crescuse la 38, şi medicii n-au vrut să mă externeze, chiar şi „pe răspunderea mea”, decât vineri la prânz. Ştiam numele şi adresa hotelului în care se oprise Vego şi ca să nu mă supun din prima zi unui efort prea mare, am hotărât să fac drumul Bucureşti-Stamora Moravița în două etape. Pe drum am prins poftă de mers, vlăguirea de după cele aproape patru săptămâni de spital a dispărut ca prin farmec şi într-o comună în apropiere de Craiova am încasat o amendă pentru depăşirea vitezei legale. N-a avut darul să mă potolească. Şi pe la şapte seara am parcat în curtea motelului de la intrarea în Timişoara.

Odată cazat, primul lucru pe care l-am făcut a. Fost să-mi iau temperatura. Nu mi-a venit să cred ochilor. În spital se menținuse tot timpul între 37,3—37,6, şi deodată devenise normală: 36,7. Mi-am zis că n-am ținut suficient termometrul. L-am scuturat şi mi l-am pus din nou. Cu ochii pe ceas. Coloana de mercur a indicat aceeaşi cifră: 36,7. Nu mai înțelegeam nimic. Mi se spusese că starea subfebrilă se datora unei infecții la vezica biliară, fapt marcat şi de numărul crescut de

leucocite în sânge. Atunci? Jucaseră factorii subiectivi, psihologici un rol atât de mare? Mi-am propus să continui experiența. Şi în loc să mă delectez cu ce-mi pregătise maică-mea pentru drum – acelaşi rasol alb din spital şi orez cu lapte, după care să iau un pumn de medicamente –, m-am dus la restaurantul motelului, am mâncat un muşchi de vacă şi am băut o sticluță de Cabernet.

M-am sculat a doua zi ca nou-născut şi cu o poftă şi mai mare de drum. La şapte am trecut granița şi după o oră şi ceva am intrat în Belgrad. Era duminică, pe aşa-zisa autostradă Belgrad-Zagreb-Ljubijana, de fapt o şosea ceva mai lată care evită localitățile, dar cu betonul ciuruit, pe vremea aceea, pe largi porțiuni, am dat peste un trafic demențial. De parcă toți automobiliştii iugoslavi şi-ar fi dat întâlnire pe şoseaua aceea şi fiecare voia să arate cât e el de grozav. Asta m-a mai temperat oarecum. Dar tot am reuşit să ajung până seara la un camping de lângă granița cu Italia. Campingul era la marginea unui sat mai răsărit şi cum magazinul acestuia era încă deschis, m-am aprovizionat cu supe „Knor” şi piure de cartofi, tot pudră, produs de-o firmă suedeză.

La Triest, odată cu trecerea frontierei, calitatea de membru al Automobil Clubului Român îți dădea dreptul să cumperi, la preț redus, bonuri de benzină, aşa-numita *„Carta carburante e turistica per i buoni di benzina”*. Ştiam despre acest avantaj,

m-am prezentat la ghişeul Automobil Clubului Italian şi am declarat că voi sta în Italia o lună încheiată, întrucât cantitatea de benzină la preț redus era în raport direct cu numărul zilelor de şedere.

Dădusem peste un coțcar, cât timp mi-a completat formularul şi toate celelalte, nu i-a stat gura o singură clipă. M-a sfătuit să mă opresc doar la stațiile societății AGIP, care au nu numai cea mai bună benzină, dar oferă și cele mai frumoase cadouri, de la douăzeci de litri de benzină în sus primeşti drept gratificație o sticlă de Coca-Cola şi poți face un duş, cei de la SHELL sau de la ESSO îți dau doar un portchei din plastic sau un pix nenorocit; că până la Milano am la dispoziție autostrăzile „Triculore” şi „Serenissima”, şi mi-a dat bonuri cu 100 de litri mai puțin decât aveam dreptul.

Am constatat asta după vreo douăzeci de kilometri, la intrarea pe autostradă, când am oprit să fac plinul. Îl văzusem folosind minicalculatorul şi n-am stat să-l verific. Banii mi-i încasase corect, dar în loc să-mi dea bonuri pentru treizeci de zile, căci eu pentru atâtea semnasem şi coperta bonurilor atâta specifica, îmi dăduse doar pentru douăzeci. Reducerea acordată pe vremea aceea turiştilor era destul de substanțială, mai bine de patruzeci la sută față de prețul benzinei cumpărate cu numerar, şi omul îşi făcea un venit.

Am fost nevoit să mă întorc. Accesul la punctul

de vânzare a cupoanelor era însă interzis celor care veneau dinspre Italia, mi s-a spus că dacă am ceva de reclamat o pot face doar la sediul Automobil Clubului din Triest. Ştiam că o să pierd o mulțime de timp coborând în oraş, dar n-am vrut să mă las înşelat. Mai fusesem în Triest; am găsit destul de uşor clădirea modernă a A.C.I.-ului şi le-am făcut un tărăboi să mă pomenească.

Întârziasem. De la Triest până la Veneția, mai bine zis până la Mestre, am mers pe autostradă – sunt o adevărată minune autostrăzile italiene, iar cea de la Milano la Genova o operă de artă în cel mai adevărat sens al cuvântului – numai că prețul tichetelor se scumpise; plătisem pentru cei 170 de kilometri aproape 4000 de lire. Până la Milano distanța era dublă, am vrut să economisesc banii şi de la Mestre am luat-o spre Padova pe *strade statale,* termenul italienesc pentru şoselele naționale.

Păguboasă socoteală. Chiar dacă drumul nu este cu mult mai lung, treci prin o mulțime de orăşele unde se pierde o grămadă de timp. Într-un orăşel din acestea, m-am pomenit în față cu un Citroën Dyane cu număr de Milano şi am hotărât să mă țin după el, ca să nu mai am probleme cu indicatoarele de direcție.

Din pricina pletelor blonde, n-am putut să-mi dau seama dacă la volan e un tânăr sau o tânără, dar am sesizat imediat că respectivul sau respectiva încearcă să scape de mine. Şi asta în

special când intram în vreun orăşel. Nu i-a mers. S-a enervat şi a oprit pe dreapta după ce-am ieşit din Vicenza. Voisem să cobor, să-i cer scuze, să-i explic situația, dar mi-a luat-o înainte. Era un *hippy* şi mai ales era furios.

„Ce vrei? Ce vrei?” m-a luat la rost şi, crezând că nu înțeleg italiana, s-a ajutat prin gesturi.

„Mii de scuze, merg la Milano…”

„Aaa, Milano! M-a întrerupt luminându-se. Foarte bine!” Şi s-a întors la maşină.

M-am ținut în continuare după el. Când treceam prin orăşele se uita mereu în oglinda retrovizoare ca să se asigure că nu l-am pierdut, numai că se scursese o oră şi nu mai intram în Verona. Şi, la un moment dat, simțind că ceva nu este în regulă şi devenind mai atent, am reperat o săgeată indicatoare din care reieşea că eram pe drumul ce ducea la Modena. Am oprit şi, controlând pe hartă, am constatat că animalul mă pusese să fac, doar ca el să se amuze, vreo şaptezeci de kilometri într-o direcție cu totul greşită.

26

Autostrada se desfăşura la poalele Olimpului. Îi zărisem căciula de zăpadă îndată după ce ieşisem din Alexandria, mersesem cu el tot timpul în dreapta, însă abia dinspre porțiunea de şosea pe care rulam putea fi văzut în întregime. Bineînțeles,

locul era exploatat şi comercial: o tablă cu semnul internațional al restaurantului a anunțat „Panorama Olymp – 500 de metri”. Am claxonat-o pe Egina şi i-am semnalizat că vreau să ne oprim. A ridicat mâna, arătându-mi că a înțeles.

Era o braserie cu măsuțe aşezate sub umbrele multicolore. Am tras la parcarea plină de maşini şi după câteva clipe de contemplare a titanicei izbucniri bazaltice al cărei vârf sprijină parcă cerul, golaşă, aridă, dură, fascinantă prin simbol, prin ceea ce reprezintă în istoria culturii. Am făcut remarca cum că nu trebuiau făcute pârtii de schi pe zăpada Olimpului.

— Nu fi infantil, Adrian! Muntele sacru nu-i decât un munte de crime, de comploturi, de intrigi… Un munte de incesturi… Al deboşării, concupiscenței… Consiliul zeilor – o familiuță! Cu nevastă, frați şi copii nelegitimi. Familiuța lui Zeus. Un tiran depravat! Apollo, un combinator veros, făcut cu Lito. Artemis, tot cu ea. Atena – o intrigantă – cu vară-sa Metis. Hercule, un pistolar, un amestec între Al Capone şi Beria. Băiat din flori cu Alkimini. Hefaistos, primul nelegitim, un fel de Krupp, de Openheimer. Hermes – informatorul numărul unu… Hera – o complotistă –, n-a fost nici ea uşă de biserică…

— Jos cu ei din Olimp! Cain l-a omorât pe fratesu Abel…

— Iar eu o să te-mor pe tine dacă mă mai ții aici!

Autostrada a urcat lin şi în curbe largi prin

câmpia fertilă a Tesaliei, grânarul Greciei. Peste tot se vedeau canale de irigație. Apoi şoseaua s-a îndepărtat brusc de țărmul mării şi am intrat într-o regiune muntoasă, cu păduri de măslini şi chiparoşi. Unda de răcoare binefăcătoare a fost şi mai accentuată în defileul Tempi, de o frumusețe sălbatică. Munții rămăseseră în urmă, am trecut printr-o largă depresiune şi după vreo treizeci de kilometri am ajuns în Larissa.

Dacă ar fi să dăm crezare legendei, vechea capitală a Tesaliei ar fi fost fondată de regele Acrisios al Argosului, care se refugiase aici pentru a se sustrage destinului prezis de oracol. Zadarnic. Aruncând discul în timpul unor jocuri sportive, Perseu, fiu nelegitim al lui Zeus, l-a omorât fără să vrea. Oraşul n-a tentat-o pe Egina. Mersese pe autostradă cu peste 100 de kilometri pe oră, ținuse probabil tot timpul acceleratorul apăsat la podea, şi am virat în scurt timp pe o şosea secundară, dar bine întreținută, ce duce spre centrul Greciei. După trei sferturi de ceas eram la Trikala.

Clădit pe amplasarea homericului Triki, oraşul mi s-a dezvăluit cu impozante case senioriale. Ne-am oprit la fortăreața bizantină, distrusă şi reconstruită în câteva rânduri, la ruinele celui mai vechi sanctuar al lui Asclepios, „Cel care alina” durerile, tămăduia şi îi readucea la viață pe muribunzi şi pe care romanii l-au numit mai târziu Esculap. În asemenea sanctuare, ridicate în

cinstea lui, aproape douăzeci de generații de medici au pregătit drumul marelui Hipocrate. Am intrat apoi în catedrala oraşului, aflată în imediata apropiere. În biserică era lume puțină, mai mult turişti, ca şi noi, şi doar ici-colo câte un credincios în reculegere. Admiram pe rând superbele icoane bizantine când am simțit că Egina mă ia cu căldură de braț...

27

Veneam de la Minsk. Făcusem în ziua aceea aproape şase sute de kilometri, iar până la Leningrad mai aveam trei sute şi ceva. Rulând, încercasem să-mi imaginez cam ce metodă fusese folosită la asfaltarea şoselei, căci ea arăta de parcă pe vechiul drum, pe drumul de odinioară, croit de mult acolo și mai târziu pietruit, ar fi trecut o basculă gigantică din care a curs la nesfârşit o lavă bituminoasă, şi când lava s-a întărit, cum a vrut şi unde a vrut, conducătorul acelei bascule ar fi zis: „Iată, am asfaltat şi şoseaua!” Apoi, într-o vară, pe şosea, în loc de criblură a fost aşternută spărtură de piatră, bucăți cam de dimensiunea unei cutii de chibrituri, care s-au înfipt în asfalt cum a dat Dumnezeu. Era şi o circulație destul de intensă, de autocamioane ai căror şoferi goneau – viteza legală e, ca şi la autoturisme, de 90 de kilometri pe oră – de parcă ar fi participat la un

perpetuu raliu de anduranță. Trebuia să-mi împrospătez forțele şi am oprit spre seară la Pskov.

Ştiam că este unul din cele mai vechi oraşe ruseşti, numele îmi amintea, dintr-un film celebru, cu Nekrasov, despre înfrângerea cavalerilor-cruciați de către oştile lui Alexandr Nevski. Lângă Pskov s-a aflat fosta moşie a celor mai buni prieteni ai lui Puşkin, Osipov-Vulf, la care venea vară de vară marele poet, în apropiere de Pskov se găseşte şi mănăstirea Sviatogorsk, unde se odihnesc rămăşițele lui pământeşti. Despre istoria mai recentă a Pskovului avea să-mi vorbească un monument pe al cărui piedestal se găseşte chiar unul din tancurile care au participat la marea bătălie pentru eliberarea oraşului de sub ocupația hitleristă.

Ca şi Minskul, Harkovul, Kievul, oraşul este înecat în verdeață, bulevardele sunt drepte şi largi, dar spre deosebire de acestea, Pskovul a păstrat aerul de veche şi înfloritoare capitală a unei gubernii ruseşti. De altfel, de numele său este legată dezvoltarea culturii naționale a Rusiei, arhitecții săi, denumiți „maeştri ai ingeniozității în piatră”, erau invitați la Moscova şi Kazan; Pskovul a fost totodată şi unul din primele centre de scriere a cărții ruseşti.

Hotelul „Octombrie”, cu un aer aristocratic, în care mă cazasem, se află în plin centru al oraşului şi cum geaca mi se descususe sub braț în asemenea hal încât n-o mai puteam îmbrăca, am

băgat-o într-o sacoşă de plastic şi m-am grăbit să caut un atelier de croitorie. L-am găsit în scurt timp. Oamenii s-au arătat cât se poate de amabili şi odată treaba rezolvată, am pornit să mă plimb prin oraş.

N-am făcut mai mult de câțiva paşi şi o tânără, o blondă cu ochi mari, albaştri, de o frumusețe simplă, ingenuă, tipic rusească, m-a întrebat pe englezeşte, alăturându-mi-se discret, dacă n-am blugi de vânzare. I-am răspuns pe ruseşte că n-am.

„Sunteți maghiar?”

„Nu, sunt român”.

„Îmi face plăcere, a zis şi s-a prezentat: Pe mine mă cheamă Liuda.”

„Iar pe mine – Adrian.”

„Nici sacoşa n-o vindeți? Sacoşele astea sunt foarte moderne la noi.”

„Atunci este a dumneavoastră. Dar, bineînțeles, fără bani. Şi, scoțând geaca, i-am oferit-o. În maşină mai am una sau două... Vi le dau bucuros.”

„O, vă mulțumesc foarte mult. Ştiți cu cât se vând ele la noi? C-o rublă bucata. Polonezii aduc... Iar pentru cele occidentale se plătesc două, chiar trei ruble.”

„Am auzit. Am mai fost întrebat. Spuneți-mi, Liuda, ce-aş putea vedea mai deosebit în oraş? Mâine dimineață vreau să plec mai departe spre Leningrad...”

„Cum, dar n-ați auzit de Kremlinul din Pskov?” s-a mirat.

În clipa aceea mi-am amintit că întâlnisem undeva, în literatură, vorbindu-se despre bisericile Pskovului; dar unde, nu mai ştiam.

„Aveți dreptate…”

„Mergem exact într-acolo. E la doi paşi.”

Un prieten mă rugase să-i aduc din Uniunea Sovietică vitamina „U”, despre care îmi spusese că dă bune rezultate în tratamentul ulcerului, medicamentul costă mai nimic, să-i aduc vreo zece cutii, şi întâlnind o farmacie am intrat înăuntru cu Liuda.

„*Niet*!”, mi s-a răspuns.

Cu expresia asta mă întâlnisem mai peste tot… Aveam nevoie de un *vaillant*, pe cel de acasă îl reparasem de câteva ori, mi se spusese că *vaillant-urile* sovietice sunt bine făcute, robuste, dar pe unde întrebasem – era prima grijă – de *„gazo-vodo-nagrevatel”* mi se răspunsese *niet.*

„Dar de ce nu este?” am făcut pe nebunul – negația asta nu-i nici la noi o raritate.

Farmacista a strâns din umeri şi, probabil, m-a trimis la dracu’ în gând.

Am ieşit în stradă şi după câteva minute de mers ne-a apărut Kremlinul din Pskov. Biserica, de un alb orbitor, ridicată pe o colină, impune nu atât prin monumentalitatea ei, prin înălțimea turlelor, cu binecunoscutele cupole ale bisericilor ruseşti, cât prin severitatea liniilor. Arhitecții n-au

adăugat clădirii niciun fel de decorațiuni, şi tocmai această simplitate îi dă un aer de durată, de vigoare, de cutezanță, de fort inexpugnabil, menit să reziste peste veacuri tuturor încercărilor.

Se înserase, era o zi obişnuită de lucru, dar în biserică se slujea şi era plină de lume. Oameni de toate vârstele, îmbrăcați mai modest, multe femei. Tinerii nu rămâneau prea mult, ascultau slujba câteva clipe, aprindeau o lumânare sau două, îşi făceau semnul crucii şi plecau.

Fusesem la Sf. Petru din Roma, cu celebra sa cupolă proiectată de Michelangelo, la catedrala Sf. Paul din Londra, la Notre-Dame din Paris, întâlnindu-mă cu domurile din Köln şi din Milano mi se tăiase răsuflarea... Interiorul, însă, nu le înalță, el te striveşte. Divinitatea catolică e undeva foarte sus. Orgolioasă, trufaşă; se vrea copleşitoare. Pe când Dumnezeul ortodox poate fi tras de mustăți. E mai aproape de om, mai iertător, mai dispus să-i asculte rugăciunile. Aşa-i în bisericile noastre, în cele din Grecia, în splendida Sf. Sofia din Kiev, Alexandr Nevski din Sofia... Şi totuşi, în niciuna din toate aceste biserici nu m-am simțit mai implicat ca în biserica-ostaş din Pskov. Să fi fost atmosfera de vină? Faptul că nu fusesem pregătit să mă întâlnesc cu ea? Cu iconostasul ei de-o impresionantă înălțime şi mai ales de-o frumusețe uluitoare, acoperit de sus până jos în icoane îmbrăcate în aur?

Şi în timp ce admiram iconostasul, Liuda m-a luat cu o anumită gingăşie de braț şi mi-a propus în şoaptă:

„Nu vreți să aprindeți o lumânare?”

„De ce mă întrebați?”

„Aşa îşi scot preoții salariul”.

Într-adevăr, lumânările costau cam cincisprezece lei bucata.

Ne-am plimbat apoi de-a lungul puternicelor ziduri de apărare ce înconjură biserica de jur-împrejur. Ziduri de ev mediu, cu turnuri masive la colțuri, deasupra cărora se înalță foişoare de observație, Liuda mi-a dat explicații amănunțite, mi-a spus numele fiecărui turn... „Kutekrom”, „Pokrovski”. Şi odată cu acesta din urmă am ajuns pe malul larg al râului Velikaia, ce taie oraşul în două.

Simțeam nevoia să fac ceva pentru omul cald, deschis, prietenos care era Liuda. Căutasem cu mintea prin bagaje, însă nu găsisem nimic potrivit pentru un cadou. Şi, iată, chemată parcă de starea mea sufletească, o bătrânică ne-a ieşit în cale când am ajuns pe stradă; ducea pe braț un coş plin cu tot felul de flori tăiate, probabil, din grădina casei.

„Mă scuzați, vă rog. – am oprit-o – sunt de vânzare? Le vindeți?”

Le ducea la biserică, pentru că a stat să se gândească, neştiind ce să facă. Privirile i-au trecut de la mine la Liuda şi a zis cu admirație şi oftând:

„Ah, cât de frumoasă eşti, fato! Şi m-a întrebat:

Asta, dumneata pentru ea?...”

„Dar nu!...” s-a apărat Liuda roşind.

„Uite, cetățene, a zis bătrânică alegând nişte trandafiri, o să-ți dau câteva flori de la mine”.

„Eu aş fi vrut să cumpăr tot coşul...”

„Măiculiță!... Tot coşul?... Dar nici nu ştiu câți bani să vă cer...”

„Douăzeci de ruble e suficient?”

„Cum să nu fie?! E chiar mult. Douăzeci de ruble e mult. Luați şi coşul atunci.”

I l-am dat Liudei.

„E-al dumneavoastră.”

„Dar nu se poate asta! Dar nu trebuie!” – a roşit din nou.

„Ei, ăsta da cavaler! Asta nu mi s-a mai întâmplat s-aud! Ia-l de soț, fato! Bărbatul care dăruieşte atâtea flori unei fete!...”

„Nu-i o regulă, *babuşka!...”*

Chiar aproape peste drum de hotel începe grădina publică a oraşului, şi Liuda mi-a spus că o să mă aştepte acolo, nud bine să fie văzută cu mine la maşină, căci s-ar putea să se creadă că e bişnițară. Mi-a explicat apoi că mă întrebase de blugi pentru ea sau pentru fratele ei. Aduc, de obicei, ungurii; „Lee” sau „Lewis” sunt cei mai căutați.

Întorcându-mă, am găsit-o pe o bancă. Am condus-o până la stația de autobuz şi ne-am luat rămas bun.

— Grecul se adresează, ştii, mai curând sfinților decât lui Dumnezeu, mi-a explicat Egina în timp ce ieşeam din catedrală; lor li se roagă. Spune o rugăciune, o rugăciune compusă de el, aprinde o lumânare şi, cum ai văzut, stă şi se reculege. Se spovedeşte rar, dar ține toate posturile; posteşte multe luni pe an. Iar asta, ştii, înseamnă că-şi interzice carnea, peştele, ouăle, laptele... Ba chiar şi uleiul în Vinerea Mare, iar înainte de-a face inaugurarea casei cheamă preotul pentru sfeştanie. Pentru *hagiasnos*. Din superstiție...

— Aşa se făcea şi-n satele noastre... După câți preoți am întâlnit în Grecia...

— Să-ți faci de fiecare dată câte un nod la batistă, că poartă ghinion! M-a avertizat Egina râzând.

— Am mai auzit asta... Nici măcar un cearşaf n-ar ajunge.

Şi Egina s-a pornit să-mi vorbească despre viața grea a grecului, că paludismul a fost suprimat, antibioticele au vindecat tuberculoza, dar „cu toate tractoarele lor, cu toată irigația, cu toate îngrăşămintele şi aşa mai departe, un țăran câştigă mult mai puțin decât un muncitor”.

— S-ar duce, a continuat, să se facă muncitori... Dar unde? Industrie aproape nu există... Şi-atunci pleacă, emigrează. Şi nu se spune că n-ai altceva

de făcut decât să pleci... Nu se spune simplu „să pleci”, se spune „să-ți scoți ochii şi să pleci”. Sau „să arunci o piatră neagră în urma ta”. Unii reuşesc... Şi nu puțini. Căci grecul e modest, face economii, strânge ban pe ban... Spiritul său practic îl ajută să răzbească. Şi apoi, grecul are comerțul în sânge... Cei mai mulți însă îi slugăresc o viață întreagă pe alții şi se-ntorc la bătrânețe tot atât de săraci cum au plecat. Şi iată o curiozitate: cei care se întorc din *diaspore*... Ştii ce-i aia o *diasporă?*

— Ştiu. O colonie de greci dintr-o țară străină.

— Exact. Cei care se întorc din *diaspore* se bucură de multă stimă în sat. Au umblat prin lume... Au ce povesti... Ştiu limbi străine... Au poate şi un cont la bancă... Ştii, nu toți au curajul să-şi lase o casă şi să plece în lume doar cu o valiză de scânduri. Să mergem, c-a venit soarele la maşini şi se strică mâncarea!

Nu ştiam ce să mai cred despre ea. Urmând-o cu maşina prin oraş, am încercat să desluşesc sensul sincerității cu care îmi vorbea despre unele lucruri din Grecia, dar niciuna din ipotezele care îmi treceau prin minte nu stătea în picioare.

Înainte de-a ieşi din oraş ne-am mai oprit la o uimitoare moschee, construită în secolul al XVI-lea de Sinan Paşa, exemplu tipic de arhitectură orientală, şi ne-am continuat drumul spre Meteora. Din şoseaua umbrită de un şir de arbori foarte înalți, cum nu mai văzusem, se desfăceau

mereu drumuri ce duceau spre sate de munte, turme de oi păşteau iarba de pe margini sau prin poiene de vis… După vreun sfert de oră am trecut printr-un orăşel, Kalambaka, şi, deodată, în fața ochilor a apărut un peisaj ciudat, cred unic în lume.

Într-o vale nu prea largă ies din pământ gigantice coloane de stâncă, o adevărată pădure. Fiecare se ridică solitară, izolată de vecinele ei, cu forme diverse, cu acoperişuri plate, ascuțite sau boante, lucrate de mâna timpului, crestate, ferestruite sau netede, cenuşii sau albite de ploi. O viziune uluitoare. Valea era plină de verdeață, de flori, Pinios-ul, cu care ne întâlnisem pe autostradă, în drumul său spre mare, făcea un zgomot asurzitor şi, în mijlocul văii – stâncile care țâşnesc spre cer. O comunitate de asceți, parcă, în acest ținut al centaurilor.

Pe stâncile cu pereții mai drepți, mai abrupți, mai inaccesibili, dar cu acoperişurile plate au fost construite mănăstiri ce dau acestor uriaşe stalagmite un aspect şi mai straniu. Mănăstiri aeriene, de unde şi numele de Meteora, nume de o sută de ori meritate… Până în secolul al XIV-lea, istoria Meteorei nu este prea bine cunoscută, dar se presupune, aşa cum mi-a spus Egina, că mulți sihastri veniseră acolo să-şi găsească refugiul. Unul din anahoreți a inițiat apoi o comunitate care a clădit primul schit. Şi încetul cu încetul, printr-o muncă titanică, pe stâncile învecinate au fost

ridicate alte construcții, astfel că în secolul al XIII-lea se ajunsese la 24 de mănăstiri.

Cele mai multe sunt astăzi părăsite. Am vizitat pe cele mai mari, cățărându-ne pe scări săpate în roca dură a stâncii, în spirală, întortocheate şi abrupte; la Mănăstirea Mare am văzut expus vechiul troliu de lemn, aplecat peste o prăpastie de 50 de metri; la mănăstirea Aghios Stephanos, construită în 1319 de către împăratul Andronic Paleologu, cunoscut la Meteora sub numele de Eremiah Schimnicul, o punte suspendată face posibil accesul, dar până mai acum câțiva ani vizitatorii erau ridicați cu o plasă.

Egina intra imediat în vorbă cu călugării, mă prezenta ca şi când aş fi fost un oaspete oficial, iar ea însoțitoarea, translatoarea mea. La ultima mănăstire vizitată ne-au invitat pe un balcon de lemn şi ne-au tratat cu dulceață de caise şi cu apă de izvor. Privind de la înălțimea stâncii defileul ce se desfăşura dinspre masivul Pindului, puteai înțelege de ce asociau schimnicii frumusețea naturii cu ideea de Dumnezeu.

Mi se făcuse foame, îndreptându-ne spre maşini i-am propus Eginei ca pe drumul de întoarcere să oprim lângă o poiană unde să aşezăm masa.

— Eu aş zice să ne cazăm mai întâii... Mi s-a spus că la vreo zece kilometri de aici există un hotel mare, aşezat într-un loc pitoresc... Nu eşti de aceeaşi părere?

— Bine, facem cum spui, am acceptat, cu toate

că propunerea ei era cam pe dos şi problema cazării mai putea aştepta. Cei mai mulți turişti erau aduşi cu autocarele, nu credeam că va fi greu să găsim camere la hotel.

Ne-am continuat drumul spre amontele Piniosului care ne-a însoțit aproape tot timpul. Peisajul era într-adevăr încântător, asemănător întrucâtva cu cel de pe Valea Dâmbovicioarei, însă noi făcuserăm mai bine de zece kilometri şi nici gând de hotel. Am crezut că Egina nu înțelesese bine sau căpătase o informație greşită, pentru că nu întâlnisem decât o singură maşină pe drum, un Fiat 600 cu număr grecesc. Am claxonat-o. Dar mi-a făcut semn să vin după ea.

După alți zece kilometri a oprit într-un sat de munte cu case răzlețe, spoite cu un albastru siniliu cum nu mai văzusem în Grecia şi, coborând din maşină, s-a îndreptat spre casa de lângă şosea. Totul se petrecuse ca şi când ea îşi pusese în gând să dormim la țărani. Nu-mi displăcea perspectiva.

Am aşteptat-o lângă maşină. S-a întors în scurt timp, grăbindu-se cu două femei după ea, mamă şi fiică probabil. În vreme ce se apropiau, cele două sătence m-au examinat cu vădită curiozitate şi, pentru a-şi sublinia parcă uimirea, şi-au dus pumnii la gură.

— Rumanos… m-a prezentat Egina şi le-a invitat să-mi vorbească.

— Fecioru’, noi him-vlahi! A afirmat cu

convingere şi cu fața luminată de un zâmbet cea mai în vârstă.

Îi auzisem pe călugări pronunțând cuvântul „vlahos”, dar îmi spusesem că ei pe mine mă numeau astfel. Avusesem un gând duios pentru ei, o întrebasem pe Egina de ce-mi zic aşa, ei nu auziseră că există o țară cu numele de România, şi ea, propunându-şi, cum devenise clar, să-mi facă o surpriză, îi scuzase că sunt rupți de lume.

Era vorba de fapt de acea populație românească de câteva sute de mii de oameni, numiți mai târziu aromâni sau macedo-români, care, cu opt secole în urmă, migrase în Balcani şi se aşezase în Munții Pindului, majoritatea în Grecia, dar şi în Albania, Iugoslavia, Bulgaria. Îmi ieşise din cap, numai la asta nu mă gândisem. Cu toate că, ştiind că mă aflu în Tesalia, în Munții Pindului, ar fi trebuit să-mi treacă prin minte.

— Mă bucur foarte mult, am zis şi i-am întins mâna.

A dat să mi-o sărute.

— Nu se poate, am oprit-o cu blândețe. La noi, bărbații sunt cei care sărută mâna femeilor.

S-a fâstâcit.

Amuzată de situație şi bucuroasă că-mi oferise prilejul de-a mă întâlni cu aceşti oameni de origine românească, Egina a izbucnit în râs şi m-a sărutat pe obraz.

— Mi-a plăcut, am zis. Mai fă o dată!

— Vă pălăcrăsesc, haideți în casă! Ne-a poftit

femeia, desfăcând mâinile într-un gest larg, semnificativ. Mâncatu' şi dormitu' la noi... Bărbatu şi feciorii sunt sus cu oile, că noi him păcurari, şi se-ntorcu iarna în satu. Să băgați şi maşinii... Haidi, feată, deschidi poarta! I s-a adresat celei tinere care stătea respectuoasă, cu un pas mai în urmă, şi ne-a explicat: Neveasta a lui ficiorului țel mic. Nor-mea.

Prin fața casei curgea un pârâu tumultuos, iar podețul care ducea spre poarta curții nu mi se părea prea solid. M-am dus să-l examinez dacă era capabil să reziste la greutatea Espadei. Era, şi am băgat maşinile în curte. În spatele ei, pe deal, se vedeau țarcul oilor, câteva căpițe cu fân, straturi de flori înconjurau casa...

— Câine aveți? Am întrebat-o pe gazdă, temându-mă că unul ciobănesc ar fi putut să-l facă bucățele pe Max.

— Cânili sunt cu oili, m-a liniştit şi a arătat spre munți.

I-am dat drumul lui Max să coboare şi cum îmi crăpa inima să trag o duşcă de coniac, am scos din portbagaj o sticlă de Metaxa. Văzând-o, Egina a exclamat bucurându-se:

— Uite o idee formidabilă!

— Nu face zâmbre, e doar pentru mine. Îmi place să beau, aşa parcă ziceai!...

— Ha-ha! N-o să-ți meargă!...

Casa era cu geamlâc, intrând în prima cameră am crezut că mă aflu undeva în sudul Olteniei,

într-un sat de pe lângă Calafat, Bechet sau Corabia. Aceleaşi macaturi cu romburi țesute din lână vopsită în culori vii, aşternute pe jos, ca şi pe cele două paturi, un fel de divane, aceleaşi broderii pe ştergare puse pe lângă ferestre…

— Aicea dormitu', ne-a zis gazda, prezentându-ne camera.

Mirosea a curățenie şi a busuioc, ferestrele erau pline de muşcate cu flori mari de un roşu aprins, cum numai în Elveția mai văzusem…

— Minunat! A exclamat Egina.

— Nici nu se putea ceva mai potrivit.

— Eu la altceva m-am gândit!… m-a avertizat, învăluindu-mă cu un zâmbet complice şi m-a sărutat pe obraz.

Oameni buni, aş putea să vă spun că nu mi-a plăcut şi că i-am strigat" Încetează o dată!". Nu, îi las pe alții să vă spună treburi din astea, că lor în străinătate nu li-i capul decât la muzee, cumpărături nu-i interesează să facă (adică mărfurile noastre nu-s bune?) şi nu întorc capul după nicio femeie… Ce mai: mătase! Ei bine, eu nu sunt mătase!

Am lăudat-o pe gazdă că are o casă frumoasă şi am rugat-o să ne dea voie să stăm la masa de scânduri pe care o văzusem sub un copac din grădină.

— Acolo, acolo… s-a grăbit să aprobe şi s-a precipitat spre casă!

Rămaşi singuri, i-am zis Eginei că nu

înțelesesem la ce făcuse aluzie, adică la ce se gândise când exclamase „Minunat!”

— Că sunt două paturi?

— Copilării! N-am mai dormit de zece ani într-un pat…

Altă drăcie.

— Cum asta? Dar unde dormi, pe jos? Am întrebat-o gândindu-mă la prietenii mei din Paris, Claude şi Susanne.

— Exact. Hai să ne-aducem bagajele! M-a chemat.

— Eşti yoghină? M-am temut; occidentalilor le trec tot felul de năzbâtii prin cap.

— Nu sunt yoghină… Dar ce te interesează pe tine ce sunt?! Sunt o pupăcioasă, n-ai sesizat? A zis alintându-se.

În timpul cât umblasem pe la mănăstiri se produseseră acele atingeri de-o clipă, imateriale parcă, dar atât de materiale prin fiorul lor tulburător. Nu le evitase. Ba chiar aş spune că, uneori, îi plăcuse să le provoace. O luasem apoi, în câteva rânduri, cu tandrețe de mână şi ea remarcase la un moment dat: „Mă pregăteşti pentru diseară?…” Făcuse o afirmație adevărată, dar nu-i spusesem asta, o lăsasem fără răspuns şi mă ținusem rezervat. Apoi luase ea inițiativa „pregătirii pentru diseară”. Îşi pusese un pulover, o întrebasem dacă i s-a făcut rece şi ea insinuase nuanțând: „Nu, dar mă priveşti şi imaginația ta o ia razna. O ia razna în această atmosferă plină de

ascetism. Scriitorii au multă imaginație, nu?” Şi, cu timpul, se manifestase tot mai cald, mai calin.

Acum, rămaşi singuri, ceea ce spusese şi mai ales felul cum spusese era provocator, buzele îi fuseseră străbătute de un tremur uşor. Primul gând a fost s-o sărut, mi-am ordonat „la loc comanda” şi am spus:

— Am sesizat. Ai tot ce-ți trebuie ca să fii... Rămâne doar să mă convingi.

— Eşti sigur că vrei asta?

— Dacă nu crezi, facem prinsoare...

A izbucnit în râs şi, luându-mă de mână, m-a tras după ea.

Gazda aranja masa în grădină. Mi-era o foame de lup, şi i-am propus Eginei să mâncăm mai întâi şi abia după aceea să ne ocupăm de bagaje. N-a fost de acord.

— Vreau să mă spăl, să mă schimb... N-ai să mori dacă rabzi puțin!...

— N-o să mor.

La maşină am dat de sticla de Metaxa, am vrut să mai trag o duşcă, dar am zis să i-o duc întâi Eginei. Şi am asistat la o scenă aproape incredibilă. Max se repezise la Rya care îşi dezmorțea aripile pe acoperişul Citroën-ului; prinzând de veste, Egina a țipat la el „Hat” sau ceva asemănător, şi foxterierul s-a culcat la pământ de parcă ar fi fost plesnit cu un bici. A început apoi să se retragă în grabă cu spatele şi de-a buşilea, ca din fața unui pericol iminent, s-a

ridicat cu teamă şi s-a furişat la maşină. Portiera nu era închisă, o lăsasem doar sprijinită, cățelul a dislocat-o cu botul, şi-a făcut loc şi a intrat înăuntru, relevându-mi pe neaşteptate cum pătrunsese în Espada în noaptea în care îmi fusese spartă maşina la Sinaia, pe Cumpătu. Dar asta era partea secundară a lucrurilor. Mă impresionase cât se poate de neplăcut felul cum se speriase Max, cum se îngrozise, aş spune, scena mi se păruse a avea în ea ceva nefiresc. Din câte îmi povestise doctorul Mancaş despre însuşirile foxterierilor şi din câte ştiam şi eu despre Max, această comportare era cu desăvârşire anormală. Şi-apoi, el nu asculta de ordin decât dacă venea de la mine! Or, odată cu acel cuvânt strigat de Egina, foxterierul se transformase într-o javră care toată viața ar fi primit numai picioare în spate.

Curioasă treabă, mi-am zis, cu senzația că ceva nu este în regulă, şi am deschis portiera. Era făcut covrig pe podea. Mângâindu-l, am simțit cum e străbătut prin tot corpul de un tremur uşor.

— Ai încurcat-o cu asta!... Am spus fără să vreau.

Mi-a lins mâna şi s-a uitat în ochii mei ca şi când mi-ar fi cerut ajutor.

— Hai sus! L-am chemat pe fotoliu.

A venit, dar parcă temându-se.

— Bine, măi băiețel – l-am mângâiat –, cum ciorilor te-ai înfricoşat tu aşa? Ai făcut pe tine la glasul unei muieri?!... Păi cum aşa, mă? Hai, sus

steguleţul, că-i venim noi de hac!

Şi am auzit-o pe Egina în spatele meu:

— Aşa, Adrian, laudă-l! Mângâie-l! S-a repezit s-o mănânce pe Rya şi tu-l mângâi!...

— Dar nu înţeleg cum de s-a speriat aşa?!...

— De mine. Nu mi-a fost frică niciodată de câini; strig la ei şi se sperie. Dă-mi şi mie puţin ochelarii, a divagat inabil. Îţi stă foarte bine cu ei. I-ai cumpărat de la Salonic?

Gazda adusese o sticlă cu *uzo,* caş afumat, cârnăciori, ne-a spus că a încins plita să ne frigă nişte păstramă şi ne-a întrebat dacă n-am vrea să ne facă ouă cu jumări... I-am mulţumit, i-am arătat că avem de toate cu noi, trebuiau mâncate, altfel se stricau, ar fi însemnat să le aruncăm... N-a fost chip să ne înţelegem cu ea.

După ce am rămas singuri, Egina a ţinut să-mi explice:

— Ştii. Aşa este în Grecia... Femeia ne-a primit atât de bine nu numai pentru că tu eşti român. Sigur, asta a bucurat-o foarte mult... Ai auzit probabil de cuvântul *xenia.* Ospitalitate. Nume purtat de numeroase hoteluri... E o societate hotelieră... Dar, ştii, nimic nu defineşte mai bine greaca din toate timpurile ca acest termen antic. Perpetuat prin obscura credinţă, prin ancestrala credinţă că un străin este un posibil Dumnezeu. Şi astfel ea deschide toate porţile în faţa unui oaspete.

— Ţi-am povestit despre poetul Christos Lazaris

pe care l-am cunoscut la Kavala... Am aflat de la el ceea ce n-aş fi putut afla nici după un an de şedere în Grecia, dar iată mi-a scăpat să-l întreb care este explicația acestei formidabile prize la public, o priză totală a muzicii şi dansurilor populare. Nici intelectualii, şi nici tineretul nu strâmbă din nas... Nu cred că există o țară europeană în care muzica apuseană, s-o numesc cu acest termen, a pătruns mai puțin.

— Pentru că majoritatea grecilor provin de la țară.

— Acelaşi lucru este şi la noi... Eu, de pildă, sunt a doua generație încălțată; taică-miu a fost fiu de țăran. Nu se poate, trebuie să fie o cauză!...

— Cauza este că toți au nostalgia acelor cântece, acelor dansuri, acelor obiceiuri...

— Sigur, nu mi-am putut da seama de textele cântecelor voastre... Unele mi-au fost rezumate de prietenul din Kavala... Cred că noi am periat, am „curățat", am moralizat, am adaptat prea tare unele cântece. Cu o vârtoasă şi foarte pudică sârguință.

— Eu nu ştiu cântece de pahar, dar am învățat de la taică-miu, de la care am moştenit şi vocea... Grecii au o mulțime de cântece atribuite partizanilor, haiducilor care în timpul războiului de independență, şi chiar mai înainte, populau şi regiunea în care ne aflam... Munții Pindului, ai Olimpului îi hăituiau pe turci... Cântece eroice şi naive... Cântate doar din gură sau acompaniate de

buzuki sau *lyra*... Şi-n care se vorbeşte despre viața liberă a haiducilor, despre munții lor, drept singurii tovarăşi... Despre vulturi ce se rotesc deasupra... Despre onoare şi eroism în luptele de unul contra o sută... Despre noblețe... Şi. Ştii. Despre o stranie atracție a morții. Îți traduc liber, textual: Ce-aveți voi, tovarăşi ai mei, /De vă simțiți inima aşa de grea? /Voi nu mai mâncați nimic, /Voi nu mai beți nimic, /Viața voastră-i ca noaptea. /Moartea este aproape, foarte aproape, /Pentru a ne lua şi-a ne duce, /Făcându-şi alegerea printre bărbați, /Printre cei mai buni dintre noi, /Soldați postați lângă ziduri...” Stai să aduc chitara, a zis ridicându-se de la masă. Adrian, tu mereu mă trişezi, îți pui vin numai ție!

— Nu-mi pun numai mie... Dar nici nu vreau să te-ndemn, să nu zici că aşa şi pe dincolo... Aşa cum ai zis...

— Ha-ha! A râs. A dat să plece şi brusc s-a întors şi m-a întrebat pe neaşteptate: Adrian, asta nu-i maşina ta, nu-i aşa?

— Nu-nțeleg, m-am mirat, care nu-i maşina mea?

— Asta, Lamborghini Espada...

— Cum aşa? De ce să nu fie a mea?

— Aşa. Eu ți-am spus că ştiu să văd!...

— Şi ce-ai văzut? Am întrebat cu un zâmbet zeflemitor.

— Eşti sigur că vrei să discutăm despre asta?

— Eşti invitata mea!... am şarjat.

— Îți spun îndată… Să-mi iau întâi chitara.

Am vrut să-mi aprind o țigară, ca pentru a-mi ajuta mintea să descifreze sensul pe care putea să-l aibă întrebarea ei. Mi-am retras imediat mâna, căci gestul trădează de obicei o stare de încordare, de tensiune, şi era ultimul lucru de care aş fi dorit să-şi dea seama Egina. Am făcut tot felul de supoziții, şi Egina s-a întors în curând cu chitara, şi cu cioara pe umăr.

— Îi place să mă asculte cântând la chitară, a zis şi a ridicat-o pe o creangă a copacului.

— Da, am mai cunoscut câteva ciori melomane… Şi-acum spune ce te-a făcut să crezi că Espada nu-i maşina mea. Mor de nerăbdare să aflu!

— Prostii!…

— Cum „prostii”? Dai cu piatra…

— Ascultă mai departe cuvintele: „Ascultați ce-am vestit, /Bravi soldați din Hades! /Fiecăruia vă trebuie arme, /Vă trebuie plumbi, praf de puşcă, /Pentru a face războiul împotriva lui Charos…” Grecului, grecului îmbibat de tradiții, moartea îi apare ca ființă personalizată. Ființa asta este *Charos.* Charos umblă peste tot. În munții şi pe câmpiile unde grecii se bat cu turcii. Şi este atât de reală această prezență, încât îi pot vorbi. I se pot opune, îi pot rezista vrăjii sale teribile!

— Asta sună a misticism… am râs.

— O să-ți povestesc… Dar să continui…”… Pentru a face războiul contra lui *Charos*/Căci

nimeni nu vrea să-l mai vadă/Făcându-şi alegerea printre oameni. /Să ne gândim la cei mai buni dintre noi, /Soldați postați lângă ziduri...” Uite, să nu mai trişezi, a spus şi a băut vinul din pahar. Şi-a acordat apoi chitara şi a început să cânte, cu glas scăzut, în greceşte.

Avea o voce plăcută, caldă, uşor senzuală, cu un timbru profund; melodia aducea într-un fel cu doinele noastre. Am ascultat privind-o în voie, tot mai tulburat de ea şi cu gândurile tot în mai mare derută. Mă simțeam atras, aş spune irezistibil (unii ar spune „meduzat”), şi în acelaşi timp intuiam, presimțeam în ea un pericol.

A cântat melodie după melodie. În acest timp am întors lucrurile pe toate părțile, am construit ipoteze pornind de la împrejurările în care o cunoscusem, de la cele în care o reîntâlnisem pe şosea, pe şoseaua aceea ocolitoare; întrebarea sau mai bine zis afirmația că Espada nu este a mea m-a dus la tot felul de gânduri, unele de-a dreptul aberante... Şi în cele din urmă am dat totul dracului. Egina era lângă mine, în fusta ei de țigancă în care se schimbase, cum îmi spusese, pentru că aşa fusese îmbrăcată când ne întâlniserăm la Bancă, părul îi cădea de-a lungul obrajilor, acoperindu-i aproape în întregime fața; rostind cuvintele cântecelor, buzele, uşor recurbate, aşa cum erau toate liniile corpului ei, se mişcau ciudat şi ademenitor, ochii, de o stranietate fermecătoare, căpătaseră un luciu pe

care nu-l cunoscusem, şi ea nu rareori îi ridica spre ai mei, pentru a mă învălui cu o privire caldă şi tandră. Şi-atunci, cum să nu dai totul dracului?! Ba aş spune că sentimentul acela nedefinit al unui pericol, ca o presimțire, începuse chiar să mă incite, să mă provoace, ca un ce necunoscut şi plin de interes. Eram şi aşa în plin hazard, vrusesem să văd ce-mi va aduce el şi iată, fusesem gata să renunț – m-am blamat – la partea lui cea mai ispititoare, cea mai frumoasă.

Nu ştiu cât a trecut – poate o jumătate de oră, poate o oră, până când Egina s-a oprit din cântat. Cu chitara încă în brațe, mi-a tradus ultimele strofe: „Aşa cum plâng norii/Când ploaia acoperă cerul, /Aşa plâng ochii mei/Când îți privesc umbra. /Pe drumul pe care merg/Eu recunosc urmele tale, /Asupra lor mă opresc/Şi le umplu cu lacrimi”.

— Hai să ne plimbăm puțin! Mi-a propus deodată. O duc pe Rya în casă şi mergem să ne plimbăm puțin pe şosea.

Câtă vreme Egina cântase, atrase probabil de sunetele chitarei sau chemate de gazdă, se adunaseră în curte, pe nesimțite, vreo treizeci de femei. Se aşezaseră turceşte (sau greceşte) pe câteva rânduri lângă poartă şi, sprijinindu-şi bărbia cu pumnii, se uitau tăcute în direcția noastră. Le-am dat „bună seara” şi ele, în cor, tot c-un „bună-seara” românesc ne-au răspuns. Un cor ale cărui voci au răsunat cu nerăbdare şi

bucurie, ca şi când pentru acest „bună-seara” al meu se adunaseră ele acolo.

Alungasem toate gândurile rele, mă ajutase şi vinul băut, dar întâmplarea cu Max, înfricoşarea lui nefirească în fața Eginei, stăruia ca reziduul unui miros neplăcut. I-am dat drumul din maşină şi l-am chemat să vină cu mine mai mult pentru a-i vedea reacțiile decât pentru a-l duce la plimbare. Ei bine, în loc să se bucure, aşa cum făcea întotdeauna, s-a comportat ezitant.

— Măi platfus, ce-i cu aerul ăsta de îngropăciune la tine? Băiețel, ți-am spus doar că-i venim noi de hac!

Dar a trebuit să-i comand” la picior” ca să mă urmeze.

Am mers un timp tăcuți şi parcă străini. Mă abținusem special să deschid vorba, şi văzând că Egina tace, am rămas în continuare tăcut. Nu se putea să nu sesizeze cauza mutismului meu şi eram curios dacă se va referi la scena cu Max sau va evita o discuție, ca şi când scena aceea n-ar fi avut loc. Am auzit-o întrebându-mă la ce mă gândesc.

— La o mulțime de lucruri… am răspuns evaziv. Şi am adăugat, parcă împotriva voinței mele şi călcându-mi hotărârea: Mă gândeam că pentru prima noastră seară nici nu se putea ceva mai frumos! Camera, casa, satul acesta de munte… Cum ai cântat la chitară…

— Adrian, mi s-a adresat rugător şi m-a luat de

mână, nu trebuie să dai importanță episodului cu Max! Ți-a lăsat un gust amar, nu-i aşa?

— Nu… am negat cu neglijență.

— Mă bucur, a zis cu voioşie şi, oprindu-se, m-a atras spre ea.

A fost doar un început de sărut. Îşi lipise cu senzualitate gura ca după o dorință îndelung reprimată, şi imediat m-a respins. De parcă contactul cu buzele mele i-ar fi produs un şoc neplăcut… Şi, ca şi când asta n-ar fi fost de-ajuns, a început să mă lovească dezlănțuit cu pumnii în piept. N-am reacționat în niciun fel; accesul ei de furie s-a potolit repede. Am spus „Hai” şi am pornit mai departe. Avea hachițe, era într-o dungă sau era o mare actriță. Ultima variantă mi se părea mai aproape de adevăr.

— Iartă-mă! A zis după un timp.

— Iată o expresie în fața căreia îmi scot pălăria…

— Bine, o să-ți pun cununa cu spini!…

— E ultimul lucru care mi s-ar potrivi.

— Nu, Adrian, a spus după un timp de tăcere, n-o să se întâmple nimic între noi.

— Dar de ce trebuie neapărat să vorbeşti. De ce…

M-a întrerupt:

— Am ştiut că eşti astfel!…

— „Mă pregăteşti pentru diseară?” m-ai întrebat la un moment dat. Am vrut ca totul să curgă normal şi firesc, ca şi când…

— Ca şi când am fi de mult împreună. Asta şi

simt.

— E doar o altă seară, o seară nouă, o seară foarte frumoasă... într-o casă de țară, într-o cameră care miroase a busuioc...

— De asta am şi spus că e minunat. Tu ştii ce semnifică busuiocul?

— La noi e semn de dragoste...

— În Grecia e semn de curățenie sufletească; e-o plantă sfântă!

N-am înțeles ce legătură putea fi între curățenia sufletească şi exclamația ei „E minunat”. Am lăsat baltă povestea şi am întrebat-o, ca să schimb vorba, de unde cunoaşte atât de bine Grecia.

— Tata-i hellenist. Un foarte bun hellenist. A fost profesor universitar... E stabilit la fratele meu, în Noua Zeelandă, dar mai ține şi acum prelegeri la câteva universități americane. O anumită Grecie o cunosc de la ei. Grecia templelor, a sanctuarelor, a statuilor... Perfecțiunea lor originară mă emoționează, să ştii, cu mult mai puțin decât mutilările timpului. Perfecțiunea asta nu este a oamenilor. E un frumos rece, canonic. Îl resping, îl detest! Cealaltă Grecie, pe cea a oamenilor, am cunoscut-o prin mine. Umblând prin sate şi privindu-mă pe mine însămi. Am fost doar o singură dată la Cap Sunion, iar la Atena n-am stat în total mai mult de zece zile. Am umblat însă vreo şase luni prin sate. Grecia modernă, cea a timpurilor noastre, din sate se trage. De acolo a pornit ea. Acolo şi trebuie căutată.

— Numele de Egina are ceva comun cu insula?

— Are. Acolo s-au cunoscut părinții. S-au cunoscut vizitând insula. Ne-ntoarcem?

Ne-am întors şi am întrebat-o ce-a avut în vedere, la ce s-a gândit când a spus că Espada nu-i maşina mea.

— Am glumit. Am simțit nevoia să te irit cu ceva. N-am găsit cu ce şi... Şi atunci m-am referit la maşină.

„Asta s-o creadă mutu'!"

— Şi de ce-ai simțit nevoia să mă iriți?

— Pentru că-mi eşti nesuferit câteodată.

Altă minciună. Aria era cunoscută. Voia s-o întreb de ce îi sunt „nesuferit câteodată". Îmi propunea un joc – aveam tot interesul să-l accept. Şi i-am satisfăcut dorința.

— Îmi place cum insişti cu privirea... Ți-am mai spus: insişti fără să stărui, insişti prin intensitatea privirii, prin ceea ce spui prin ea. Dar asta mă şi enervează; uneori mă irită. Bine, a zis, ca şi când s-ar fi hotărât dintr-o dată, o să-ți spun de ce mă irită. Privindu-mă, îmi arăți cât de mult îți plac... privirea ta are de multe ori proprietăți tactile. O simt adesea, material parcă, pe buze, pe umeri, pe gât, pe brațe... Nu, nu mă dezbraci, nu e carnală... Nu ştiu cum să-ți spun... O simt cum îmi mângâie pielea, cum o sărută. De multe ori mă săruți cu privirea. Dorința ta e atât de puternică, încât potențează probabil privirea. Şi, în acelaşi timp, îmi arăți cu ea, cu această privire, că te poți

detaşa, că-ți păstrezi independența. Ca şi când ar fi două priviri.

Două priviri într-una singură. O privire este cea a dorinței – pentru că de iubire nu poate fi vorba – , dar o dorință încărcată de sentimente…

Aşa şi era, încercam să mă detaşez, să-mi” păstrez independența”, sesizase perfect şi se folosise de asta pentru a mă aduce, prin tot ce spusese, la ce urmărea. I-am zis ca din Pitigrilli:

— Tu în *coup de foudre* nu crezi?

S-a oprit locului şi a zis cu un surâs trist, dar şi uşor incitant:

— Adrian, altfel n-aş fi cu tine!…

” Eşti tu cu mine… dar din alte motive, degeaba încerci să mă-mbrobodeşti!…” mi-am zis, şi ea a continuat, după un moment de tăcere în care urmărise parcă un gând:

— Voi aveți o altă psihologie… Lucrurile la voi au un alt mecanism… Şi apoi… Legea iubirilor trecătoare e aspră cu noi! Bărbatul se culcă. Femeia se dăruie… Da, pot să apară situații când… Ți-am spus, vin din Turcia… Mi s-a întâmplat acolo un lucru mai straniu… Când am fost în Nord, i-am pozat unui mare pictor norvegian, foarte cunoscut la Paris… Mi-a oferit la un moment dat o grămadă de bani ca să mă culc cu el. Era un bărbat interesant şi poate aş fi făcut-o dacă nu m-ar fi supus acestei constrângeri. Dar nu cred c-aş fi făcut-o. Pentru că eu îi pozasem de-acu douăzeci de zile la rând. Au mai urmat şase

şedințe, mi-a plătit şi ne-am despărțit. A avut bunul simț de-a nu mai reveni niciodată asupra acelei propuneri. De la el plecam direct în Suedia şi. Deodată, un sentiment obscur, care m-a luat sub control, m-a făcut să mă întorc din drum. Nu mai trebuie să-ți spun că nu pentru bani am făcut-o – primesc de la Armand o pensie alimentară destul de substanțială, care mă scuteşte de griji materiale – şi el a înțeles ce se întâmplase cu mine. A înțeles sentimentul de generozitate, de omagiu pe care l-am avut la un moment dat pentru el ca artist. Dar vorbeam despre tine, despre privirea ta, despre acea dedublare… Prima, ți-am spus, este a dorinței… sau, bine, a sentimentelor potențate de dorință, iar cea de-a doua e logică. E logică şi ironică. Ca şi cum ți-ai lua în zeflemea sentimentele şi dorința, sau dorința şi sentimentele; tu cunoşti mai bine ordinea…

Avea, neîndoios, o minte bine mobilată, crease contextul, divagase abil, spusese exact ce trebuia spus în situația dată. A zis după o pauză:

— Asta mă irită, autoironia asta a ta. Adrian, cred că cel mai bine ar fi să ne vedem fiecare de drum.

Era ultimul lucru pe care mă aşteptam să-l propună. Avea un scenariu, şi ea improviza? Să-i fie de bine!

— *O.K.*, am spus sec.

— Nu presupui că azi-dimineață am luat o hotărâre când am acceptat să mergem împreună

la drum?

Nu sunt datele mele, nu sunt structurat astfel, „ping-pongul” sentimental nu-i deloc o expresie a personalității mele, dar – iată – ea încerca să-l folosească în chip de instrument. Mi-l propunea – îl va avea! „Țin-te bine, Egino!”

— Ba da. Şi ce-i cu asta?

— Cum, ce-i cu asta? Nu spui nimic? Sau eşti sub imperiul celei de-a doua priviri.

— Mai curând eşti tu sub imperiul capriciilor. Uite, o să-ți fac o mărturisire: nu mă omor după situații ridicole. Notează-ți undeva, ca să nu uiți…

— Spune-mi, Adrian, ai fost vreodată la o casă de toleranță?

— Asta ce întrebare mai e?

— O întrebare la care te rog să-mi răspunzi.

— Răspunsul este nu, dacă ții neapărat să-l afli.

— Nici măcar din curiozitate?

— La Hamburg e un cartier întreg, poate-l ştii, fetele se expun în vitrine cât mai atrăgător cu putință, a venit un client, a tras perdeaua, prestează ce-i de prestat şi apoi dă draperia deoparte în semn că e liberă. Ce poate fi interesant în asta? Ce să-ți stârnească curiozitatea? Ce sunt altceva fetele astea decât nişte – iartă-mi expresia – vespasiane? Dar alta este partea cu adevărat curioasă a lucrurilor – respectivul cartier este asaltat de turiste. N-am înțeles de ce vin acolo şi ce vor să vadă.

— Am ştiut că eşti astfel… a zis după un timp.

— Deci, mâine dimineață ne vedem fiecare de drum… am forțat nota.

— De ce eşti supărat?

— Cine ți-a spus că sunt?

— Atunci ce eşti?

O schimbase, am schimbat-o şi eu:

— Dacă vrei un răspuns adevărat, trebuie să-l afli singură.

— Eşti sigur că doreşti asta?

Se pare că era întrebarea ei preferată, aşa cum „ştii” era ticul ei verbal.

— O doresc cu ardoare…

Şi am mers tăcuți tot restul drumului.

Ajungând acasă, am scos din portbagaj o sticlă cu vin şi l-am chemat pe Max, să-i dau de mâncare. Egina nu mă aşteptase, se dusese în casă, dar a reapărut în scurt timp, informându-mă:

— Gazda ne-a făcut paturile şi ne-a pus pe masă dulceață şi apă.

— Am câteva obiecte de artizanat pe care le-am luat special pentru asemenea cazuri… O să i le dau mâine, căci bani sunt sigur că n-o să vrea să primească.

— Mie nu-mi dai puțin vin?… m-a întrebat alintându-se.

— Ba cum să nu! Iartă-mă. N-am crezut c-ai să vrei, m-am scuzat şi i-am turnat în pahar.

— Şi vreau o țigară.

Pachetul era pe masă, i l-am întins.

O vreme nu ne-am spus nimic. Apoi Egina a început să vorbească:

— Ce-ai gândit aseară când m-am repezit să comand şampanie şi caviar? Ți-ai spus, probabil, că sunt o tapeuză. Asta am şi vrut să par. Erau o mulțime de sentimente contradictorii în mine... încă de când ne-am văzut la Arcul lui Galerius. Încă îndreptându-mă spre Arc, mi-am zis că s-ar putea să te întâlnesc acolo. Am respins gândul ca pe o prostie. Eram sigură că n-aveai de unde să ştii când se cer privite basoreliefurile. Şi totuşi ne-am întâlnit. Apoi, văzându-te oprind maşina la bazilica Sf. Dumitru, mi-am spus că mă cauți pe mine. Şi am vrut să mă reîntorc în biserică... N-am făcut-o. Te-am lăsat să pleci, dar mai târziu mi-a părut rău. Fusesem la Marea rotondă, imediat după Arc, şi mi-am zis că, dacă într-adevar pe mine mă căutai, ai să te gândeşti şi tu la asta... Iubirile pasagere sunt aspre, Adrian...

Semiadevărul e cea mai bună minciună şi iată ea mi-l servise pentru a se acoperi şi mai bine. S-a ridicat şi înainte de a pleca mi-a atras atenția:

— Adrian, te rog să nu bei prea mult...

Am urmat-o după vreun sfert de oră şi cu toate că mă aşteptam s-o găsesc culcată pe jos, căci ea îşi adusese cearşafuri şi pături de la maşină, intrând în cameră, am rămas locului de uimire. Era ca şi când ar fi fost găsită fără viață acolo, la picioarele patului în care n-a mai apucat să se culce, şi cineva, aşa cum se obişnuieşte, o învelise

cu un cearşaf pentru a-i acoperi fața şi goliciunea. Camera aceea țărănească, cu un perete plin de icoane, devenise dintr-o dată bizară. Eram – mă adusese – într-o lume a ei; dar în care anume?

29

A doua zi m-a lăsat să dorm până târziu şi când a venit să mă trezească era dichisită, parfumată, îmbrăcată într-o nouă rochie de țigancă, cu toarte mari de aur la urechi, la gât cu un şirag splendid de mărgele în câteva rânduri, lung până la talie, şi mai ales făcuse o mulțime de treburi. Curățase parbrizele maşinilor, pusese apă de izvor în termose, îmi pregătise ligheanul pentru spălat, iar pe masă – ouă cu jumări, unt, brânză, lapte fierbinte, cafeaua, şi în mijloc un pahar cu un buchețel de flori culese din grădină. Chiar dacă făcea parte din rol, gestul ei m-a mişcat.

Am rupt o floare de muşcată şi i-am prins-o în păr, lângă ureche. Îi venea foarte bine la tenul ei de creolă; cu floarea aceea era chiar ca o țigancă, negrul de abanos al părului şi roşul aprins al florii se potențau reciproc.

— Ar fi fost minunat să fi mers doar c-o maşină, i-am zis după ce i-am prins floarea. Să fii mereu lângă mine.

— Şi eu m-am gândit. O să facem aşa la Atena. Dar n-aş vrea să stăm în oraş. Sunt o puzderie de

moteluri spre Cap Sunion, ne stabilim la unul din ele, lăsăm maşina la parcare şi circulăm cu a mea. Espada ta consumă!

Mă îndoiam foarte tare că-i păsa ei cu adevărat de consumul Espadei, aşa era probabil scenariul, şi am zis că este *O.K.*

Seara se adunaseră câțiva nori destul de amenințători, fulgerase la un moment dat undeva, departe, dar cerul se limpezise din nou şi când am trecut pe lângă pădurea giganticelor stalagmite ale Meteorei soarele lumina doar mănăstirile şi ele păreau a pluti în aer. Pajiştile cu flori, cântecul păsărilor, zgomotul formidabil pe care îl face Pinios-ul în drumul său printre stânci, uneori negre, alteori roşii, întretăiate de falii sau crăpături care le dau un aspect straniu, întregesc un peisaj care, fără aglomerația de turişti, pare în afara timpului.

Am mers fără oprire prin Trikala-Kardisa-Lamina, vreo sută şi ceva de kilometri pe un drum ce şerpuieşte tot timpul prin munți, cu o vegetație tot mai săracă şi care a dispărut apoi cu totul. De jur-împrejur era numai piatră, un peisaj aspru de creste şi prăpăstii fără fund.

Înainte de-a intra în Lamina – un oraş prăfos, neîngrijit, cu străzi pline de gropi – un panou a anunțat autostrada şi pe o săgeată indicatoare scria Thermopile. Dar, aşa cum constatasem cu prilejul precedentei călătorii, locul celebrei bătălii cu perşii care, zice-se, întunecau soarele cu

numărul săgeților lor, n-are nimic comun cu cel descris de Herodot – nici urmă de trecătoare, nici urmă de defileu. Tot ce se poate vedea este o statuie de bronz a viteazului Leonida, monument cu valoare turistică, un basorelief cu scene de luptă şi, săpate în piatră, binecunoscutele cuvinte prin care neînfricatul rege al lacedemonienilor cerea trecătorului să anunțe Sparta că ei au murit cu toții acolo pentru a se supune legilor ei.

Legi ce nu îngăduiau retragerea din fața duşmanului, ci victoria ori moartea.

Şoseaua se îngustase, se strâmtase mai bine zis şi urca la nesfârşit în zigzaguri parcă spre cer. Era o coastă abruptă cum puține văzusem – şi văzusem destule, urcasem până la 2400 de metri pe Grossglockner, în Austria, până la ghețarul Ronului, în Elveția – mi-am zis că drumul fusese cu siguranță inclus în celebrul raliu „Acropole”, vestit prin duritatea traseului. Virajele în „ac de păr”, ce porneau unele din altele într-o înlănțuire aproape continuă, puteau constitui un examen de temut în orice „probă specială”. Piatră cât vezi cu ochii, un peisaj terifiant, muntele, cu crestele sale golaşe, alb-gălbui, era tot timpul în față, parcă la nesfârşit.

Pe Max, peisajul acesta îl lăsa indiferent şi căsca să-şi rupă fălcile, nu alta.

— Măi platfus, n-ai dormit bine azi-noapte? L-am certat cu bună dispoziție.

M-a privit dojenitor, ca şi când ar fi zis: „Ai dat

peste tipa asta şi nu mai ai timp pentru mine. Tot timpul ți-i gândul la ea!”

— Dar fii sincer, îți place? Şi lasă ce se vede!... Fie ea şi mafiotă... Ceea ce nu cred, e mai curând îngerul meu păzitor, da-le-ar Dumnezeu sănătate celor de la Interpolul grecesc... Măi, tu ştii ce-i aia grandioasă? Ei, asta-i Egina, e grandioasă!

Şi-a scos limba de-un cot, dar nu de plăcere, ci într-un căscat nesfârşit. Vorbind, îmi auzisem vocea estompată şi mi-am dat seama că urechile îmi erau înfundate din pricina înălțimii. Aşa le simțea probabil şi Max; îl dureau timpanele, de-aia căsca.

Pe drum drept, mersul în tandem cu Egina nu punea nicio problemă, dar la urcuşuri, enorma diferență de putere dintre cele două maşini îşi spunea cuvântul. Motorul de aproape patru sute de cai al Lamborghinei Espada cerea un alt regim de turații, veneam mereu peste Citroën, mereu eram nevoit să frânez, să schimb şi să merg într-o treaptă inferioară, ceea ce îl solicita inutil. Aş fi putut s-o depăşesc, dar îmi era teamă ca ea să nu interpreteze gestul ca pe un afront şi atunci am claxonat-o, i-am făcut semn să se ducă înainte şi am oprit într-un fel de refugiu, ca Egina să se distanțeze, iar apoi să mă pot cățăra pe cont propriu. Având tot timpul în minte cuvintele lui Sabbatini „Ai grijă cum mergi!”.

După aproape treizeci de kilometri de urcuş, în stânga s-a deschis priveliştea nesfârşită a mării,

iar în față s-a înălțat o altă izbucnire bazaltică. Nu putea fi decât Parnasul. Muntele Poeziei, al Artelor, al Luminii, ca să ajungi în vârful său ai nevoie de un cal înaripat, ca Pegasul, cel născut din picăturile de sânge ale Meduzei ucise de Perseu. Cal întrupat din durere, cal de zbor, cal de vis.

Am început să coborâm, a apărut vegetația, se vedeau sate răsfirate ici-colo, sate sărace de munte, case micuțe, înconjurate de garduri pitice, din pietrele adunate din jur, sau de garduri din mărăcini, din când în când întâlneam teleguțe trase de măgăruşi... Intrasem în Beoția; bogăția pământului ei aveam s-o întâlnesc mai târziu.

Până atunci, peisajul rămânea tot auster, drumul spectaculos şi greu, treceam de pe o margine de prăpastie pe alta, am urcat şi coborât pe versantul vestic al Parnasului şi cât sunt eu de amator de viraje, mi se acrise de ele. Mai ales că nu puteam merge „şnur”, mereu eram nevoit să opresc pentru a o lăsa pe Egina să se distanțeze. Apoi din nou am început să urcăm, de astă dată însă ținta era aproape, Delfi trebuia să fie undeva sus.

Legenda spune că Zeus, vrând să afle unde-i centrul pământului, considerat pe vremea aceea plat ca o plăcintă, a dat drumul la doi vulturi uriaşi de la extremitățile Terrei. Ei bine, vulturii s-au întâlnit la Delfi şi acesta a fost decretat „buricul universului”. Apoi, cum locul trebuia marcat, căci

aşa era şi pe vremea aceea, Zeus a plantat un pietroi denumit *Omphalos* (ombilic), Apollo a luat în stăpânire sanctuarul, omorându-l pe fiorosul balaur Python, fiul Geii, zeița pământului, şi pentru a se purifica s-a scăldat în Pinios, unde s-a transformat în delfin. Fapt este că sanctuarul a fost numit mai întâi Pytho, căci lui Apollo i se mai spunea şi Pythianul, Pythia se chemau şi preotesele sale. Şi abia mai târziu, pentru că Apollo era adorat sub forma, evident invizibilă, a unui delfin, „Pytho” a luat numele de Delfi.

Poziția sa este magnifică şi privind acest colț de munte, grandios şi aspru, poți înțelege ceva din spaima divină care a străbătut Grecia. Într-un circ dominat de pereții uriaşi ai unor stânci roşietice, Fedriadele „strălucitoare”, şi, deopotrivă, de peretele gri presărat cu stejari verzi al Kirphis-ului, se oferă privirii un impresionant peisaj de ruine etajate pe terase înguste. Ruinele şi natura pământească sunt aici un întreg inseparabil, totul, pare a păstra amintirea acelor timpuri când Pitia, „ascultându-l pe Zeus ce vorbea prin glasul lui Apollo”, făcea vestitele prorociri.

Locului maiestuos şi sălbatic, bântuit de cutremure, i se adăugau vaporii degajați din solul cretos, din peşteri şi crăpături, zgomote subterane însoțeau emanația de gaze, şi toate laolaltă confereau acestui colț de munte un caracter misterios şi sacru. Aşezată pe un trepied, Pitia, care întotdeauna era o țărancă din Delfi, săracă şi

ignorantă, deci cu atât mai docilă la „inspirația divină”, inhala gazele, cădea în transă şi începea să facă preziceri sub forma unor sunete nearticulate, traduse de preoți după bunul lor plac. Se realiza prorocirea, adesea sibilică? Meritul era al lui Apollo. Eşua? Se pretindea că cei care o consultaseră nu înțelesesem nimic din redactarea echivocă şi ambiguă a oracolului. Se declara război sau se încheia pace potrivit prezicerilor nebuloase ale oracolului, afacerea apollinică prospera, preoții erau mituiți, însuşi Apollo a fost cumpărat cu aur persan, cu aur macedonean, cetățile greceşti au copleşit templul zeului cu tezaure – mijloace prin care îi corupeau pe preoți. Mai târziu, când templul a fost distrus de un incendiu, numeroase cetăți greceşti, printre care şi Atena, au contribuit la reconstrucția sa. Indiferența religioasă a dus apoi la decăderea Delfi-ului, Sylla şi Nero l-au jefuit de statui, iar odată cu interzicerea de către Teodosiu a practicilor cultelor păgâne s-a încheiat şi istoria glorioasă a sanctuarului. De-a lungul secolelor, cetatea care s-a fălit ca fiind „buricul pământului” s-a transformat într-un biet sat, Kastri, ce grupa câteva sute de locuitori, şi unde piereau chiar şi ruinele; sarcofage serveau drept adăpătoare pentru turme de oi, din vechile monumente se vedeau doar câteva rânduri de zidărie ale unui portic şi marele zid poligonal al incintei. Abia la sfârşitul secolului trecut au început săpăturile.

Sătenii care îşi construiseră casele deasupra ruinelor au fost expropriați şi mutați, au fost excavate sute de mii de metri cubi de pământ şi Delfi a reapărut la lumină.

Am fost la muzeu, la Kastalia, şi mi-a părut rău, căci fântâna cu ape „purificatoare” din care bea Pitia înainte de-a începe prorocirile nu-i decât un canal din care s-ar putea adăpa o cireadă de vite; ne-am cățărat la ruinele uriaşului sanctuar, împresurate de măslini cu frunzele înfiorate de soare; pe coastele presărate cu căsuțele-tezaur ale cetăților greceşti, dar numai celei dedicate atenienilor i-au fost restaurate coloanele; la Thalosul de Marmaria, dedicat zeiței Atena, păzitoarea templului lui Apollo, din care au rămas în picioare doar trei coloane în stil doric, susținând o arhitravă cu metope... Dar templul lui Apollo reprezintă şi mai puțin: cele şase resturi de coloane reaşezate pentru a forma o fațadă nu ne-au permis câtuşi de puțin să ne reprezentăm un edificiu pe ale cărui herme era gravată celebra maximă:” Cunoaşte-te pe tine însuți!”, din care Socrate a făcut un laitmotiv al filosofiei sale.

Pe stânci cântau scorțarii cu sutele, şopârle mari şi verzi alergau în zigzaguri pe treptele teatrului antic de vreo cinci mii de spectatori şi cu o acustică uluitoare. Seara au loc spectacole, se joacă în aer liber tragedii antice, şi Egina mi-a povestit că la o reprezentație cu „Prometeu” de Eschil, în momentul în care corifeul striga „Iviți-

vă, vulturi ai lui Zeus!” fuseseră văzuți plutind pe înaltul cerului vulturii muntelui Parnas.

Cățăratul pe potecile ce duc la ruine ne scosese sufletul, eram frânți de mijloc, picioarele nu le mai simțeam de durere şi numai lui Max nu-i păsa, continua să alerge neobosit încolo şi-ncoace, de parcă urcuşul şi coborâşul abia îi stârniseră pofta de a se mişca. Dar mai presus de toate, ne era foame. Ne-am întors în oraşul Delfi, un produs tipic al industriei turistice şi al spiritului comercial al grecului, şi după ce am trecut prin fața unor hoteluri cu terase îmbietoare, Egina a oprit lângă o grădină-restaurant de mâna a doua. Am tras în spatele Citroën-ului şi am întrebat-o ironic, după ce-am coborât:

— Ştii tu că se mănâncă bine aici?

— Probabil tot atât de bine ca în restaurantele pe lângă care am trecut şi cu siguranță mai ieftin, a zis şi a izbucnit: Nu eşti ce vrei să pari, Adrian!

— Nici tu! Am ricanat.

— Ha-ha! A râs ironic şi am trecut strada.

La intrare în Lamina pusesem amândoi benzină, vrusesem să plătesc întreaga cantitate, dar ea refuzase şi o făcuse repezindu-mă: „Nu face, Adrian, pe bancherul!” Apoi, după ce parcasem la ruine, lângă şirul de autocare şi maşini, remarcase, referindu-se la grupul de şoferi care pornise să examineze Espada: „ «Ia uite ce barosan a agățat asta cu Citroën-ul!...» îşi zic ei”. „Sau «Ia

uite ce tipa a agățat ăsta cu Lamborghini!...» replicasem.”

Era o altă Egina decât cea de dimineață. Mă luase de câteva ori de braț sau de mână, dar gesturile îmi păruseră formale, lipsite de tandrețea şi căldura celor anterioare. Încercase să pară degajată şi veselă, dar în spatele acestei stări se simțea parcă o încordare, unele momente de absență pe care nu le putea birui. Comentariile se vruseseră ironice, spirituale, pline de haz, dar fuseseră uneori deplasate. Pe Apollo îl făcuse pungaş, şi poate aşa o fi fost frumosul zeu iubitor de arte şi armonii; Delfi – ceva între Elveția şi Wall-Street-ul new-yorkez, ceea ce nu era departe de adevăr, cu toate că Delfi fusese şi un fel de O.N.U. Al cetăților greceşti; superbul efeb Antinous, a cărui statuie din marmură albă am găsit-o în muzeu – „Dama favorită a împăratului Hadrian”, şi, de fapt, lucrurile nu stăteau altfel... Dar acel Auriga din bronz înverzit, ținând hățurile unei cvadrige fantomă – cea mai frumoasă piesă a muzeului, unică poate în lume – nu putea să fie în niciun caz asemuit cu „vizitiul Marchizei de Pompadour”, aşa cum dansatoarele din vârful unei coloane de acante, cântate de Debussy, nu puteau fi asemuite cu *strip-tease*-esele de la „Lido”-ul parizian. Apoi, în timp ce vizitasem ruinele, ba verbalizase tot ce întâlneam în cale, cuprinsă parcă de furie logoreică, ba păstrase momente lungi de tăcere, ca şi când ar fi fost

acaparată irezistibil de gânduri.

Egina a reluat discuția în timp ce mâncam în grădina-restaurant.

— Ți-am cerut ieri câteva casete şi te-am întrebat dacă îi ai pe Michael Jackson cu „Don't stop" sau pe Status Quo cu „Whatever you want". N-ai ştiut şi te-ai uitat dacă-i găseşti pe tipi. Or, tu ar fi trebuit să ştii. Pe cine ai... Cine pe ce casetă e... Mai ales că eşti la curent!...

— Asta apropo de maşină?...

— Asta apropo de maşină...

— Nu trebuia să ştiu. Casetele astea – de-ale mele mă plictisisem – le-am împrumutat de la un prieten. Le-am împrumutat special pentru acest drum şi n-am ascultat decât una sau două. Ascultat, vine vorba. Am mers pe litoralul bulgăresc, şi acolo e de văzut, nu de ascultat... Iar după Sofia şi până la Salonic, pe drumul acela dificil, muzica îți trece pe lângă urechi. Dar tu...

— Stai, stai!... m-a întrerupt. Ți-am spus, m-am eliberat de mult de constrângerea asta, nu cred nici eu în Dumnezeu, dar când intru într-o biserică ortodoxă îmi fac adeseori cruce. Aşa cum mi-am făcut la Trikala, la mănăstiri... Te-am întrebat şi mi-ai spus că nu crezi. Bun... Atunci de ce porți la maşină o iconiță cu Sfânta Fecioară? O iconiță catolică? Pe care o poartă de obicei italienii?

— Asta-i tot?

— Nu-i tot!

— Atunci, dă-i drumul, goleşte sacul! Am atacat. Uite, nu ştiam de ce eşti întoarsă astăzi pe dos!... Ce-o fi în mintea ta cea plină de idei?

M-a privit fix şi, pe neaşteptate, m-a plesnit peste față. Palma răsunase destul de puternic, îmi țiuia urechea şi eram sigur că toți cei din local se uitau la noi. Am dus capul în farfurie şi am întrebat-o calm:

— Asta ce-a fost? E-un mod de-a te privi pe tine?

— Iartă-mă!

— Dar nu trebuie să colinzi lumea ca să afli că eşti nestăpânită, impulsivă!...

— Şi puțin nebună... şi a clipit cu candoare din genele lungi, recurbate.

Am rămas tăcut şi m-am întrebat dacă nu cumva era rolul pe care îl juca, ipostaza în care voia să-mi apară. Cât îmi permisese drumul, mă gândisem la cele întâmplate şi înclinasem tot mai mult să cred că Egina îmi fusese hărăzită mai curând de Interpol decât de mafioții lui Sabbatini. Că ea ştia tot despre mine, ştia cum nimerisem ca musca-n lapte în povestea asta cu contrabanda şi, plăcându-mă, căci nu sunt nici şchiop şi nici chior, şi-a „completat” atribuțiile. Şi-apoi, era o fată citită, cultivată, instruită, la Delfi mă convinsesem o dată în plus, nu mi-o puteam imagina membra unei bande de contrabandişti. Cu toate că nu poți să ştii niciodată, s-au văzut cazuri destule... Când spui bandă, te gândeşti la borfaşi, or nu este aşa, nu mai este deloc aşa.

Varianta asta mi se părea mai puțin probabilă, unele semne şi mai ales ceva ce ținea de inefabil îmi spunea că ea îmi fusese destinată ca „înger păzitor”. Dar în acest caz, ce sens aveau referirile ei la maşină? Unul singur: să se ascundă în spatele lor. Ca şi când ar fi fost întrebări intuitive, ea nu ştie nimic, nu ştie nimic despre scopul călătoriei în Grecia, dar, fiind o fată deşteaptă, povestea cu casetele, iconița de la bord au dus-o la gândul că maşina n-ar fi a mea, că nu sunt ce-aş vrea, zice-se, să par în ochii ei... Ca să aflu şi restul, am provocat-o.

— Efortul fizic făcut ți-a deturnat ideile? Spuneai că iconița nu-i încă totul!...

— Siguranța asta de sine cu care încerci să mă domini... Din cauza ei te-am lovit! Nu blufa, Adrian! Şi în colțul buzelor au apărut două cute mici care au dat asprime gurii ei nerujate.

— Cum adică, blufez? Şi nu-i adevărat că încerc să te domin! Te insinuezi în mine ca rugina în tabla maşinii! Am spus fără să vreau ce simțeam.

A râs mânzeşte şi m-a sărutat pe obraz.

— Mă scoți diseară undeva să dansăm? S-a alintat tandru.

— De ce nu?

— Unde vreau eu? M-a întrebat cu nevinovată ştrengărie.

— Unde vrei tu.

— Şi-ți spun tot ce am de spus...

— Nu înțeleg, de ce nu-mi spui acum...

— Ştiu eu de ce… şi m-a privit cu nevinovăție în ochi.

— Fie şi-aşa. Dar înainte de-a începe discuția îți leg mâinile…

Har Domnului, terminasem cu urcuşul. Am coborât spre Levadia, apoi, pe o şosea mult mai bună şi lipsită de serpentine, spre Thive, antica Tebă, printre livezi de măslini şi portocali. Eroica cetate ar fi fost ridicată de Cadmos, după prorocirile Pythiei. Aici ar fi întâlnit el o vacă singuratică, aici ar fi răpus un balaur ai cărui dinți i-a semănat cum semeni un ogor, din dinții aceştia – spune legenda – ar fi răsărit neamul cel viteaz al tebanilor ce i-a învins în două rânduri pe spartani.

Din Teba, distrusă de Alexandru cel Mare, n-a mai rămas nimic. Egina îmi spusese că ruinele palatului lui Cadmos nu merită văzute, şi am trecut prin neînsemnatul azi orăşel oprindu-mă la el doar cu gândul. La Pelopida şi Epaminonda, la Oedip, la Antigona… După vreo treizeci de kilometri, o patrulă militară ne-a blocat drumul pentru a permite trecerea unei coloane de blindate şi tancuri.

30

Plecasem dis-de-dimineață din Kavala, hotărât să ajung la Istanbul înainte de căderea întunericului, dar o defecțiune ia pompa de apă m-

a făcut să pierd vreo zece ore într-un atelier amărât din Xanthi, unde m-a şi prins înserarea. Contrar obiceiului, am plecat mai departe la drum. Am făcut vreo sută douăzeci de kilometri fără probleme şi după Alexandroupolis, în lumina farurilor, mi-a apărut un lung şir de camioane militare. Am crezut că-i o simplă coloană, dar în curând, depăşind-o, am dat peste tancuri, şi cu cât înaintam cu atât creştea desfăşurarea de forte.

Întâmplarea mi-a adus în minte o alta, prilejuită de prima mea ieşire în Vest. Eram pe autostradă în R. F.

Germania, mă prinsese înnoptarea, tot ce doream era să mă cazez undeva şi, văzând la un moment dat o săgeată indicatoare cu inscripția „CAMP”, am ieşit de pe autostradă şi am luat-o pe şoseaua care, aşa cum mi-am zis, trebuia să mă scoată la un camping.

Numai că am făcut vreo zece kilometri, dacă nu chiar mai mult, şi n-am dat peste niciunul. Mă contraria faptul că era atât de departe, dar cum mai apăruseră între timp săgeți cu inscripția respectivă, mi-am continuat drumul. După alți câțiva kilometri am intrat într-o pădure, aşteptam să dau de camping dintr-o clipă în alta, apoi, brusc, betonul şoselei s-a lățit şi m-am trezit în mijlocul unei baze militare americane. CAMP asta înseamnă, tabără militară, şi nu „camping”, fir-ar să fie.

Primul lucru pe care l-am văzut a fost silueta

unei rachete ce se profila amenințător pe cer şi, simțind cum îmi îngheață sângele în vine, nu m-am mai uitat în jur. Eram dintr-o țară socialistă şi ei îmi puteau atribui cine ştie ce intenții... spionaj sau dracu' ştie ce altceva. Îmi erau proaspete în memorie referirile presei occidentale ia furtul unei rachete care cică ar fi fost scoasă cu o maşină *station* dintr-o bază americană, demontată şi încărcată apoi în valize; nu dădusem crezare poveştii, mi se păruse total neverosimilă, un produs al imaginației unor ziarişti dornici de senzațional. Adică cum să furi ditai racheta? Şi apoi, într-o bază militară intri aşa, cum pofteşti? Bazele astea nu-s şi ele păzite? Cu sârmă ghimpată şi tot restul? Ba or fi păzite chiar cu ochi electronici! Rachetele sunt ele lăsate la îndemâna oricui? N-or avea montat dispozitivul detonant – sau cum i s-o spune – dar o santinelă tot trebuie să fie lângă fiecare în parte!

Ei bine, nu se vedea nimeni. În părți, pe lângă marginile pădurii, se desluşea conturul a tot felul de maşini şi drăcovenii ce mi se părură a fi tunuri... Am aprins faza lungă şi apăsând pe manetă am pus claxonul să urle la disperare. Vreo câteva minute, încât mi se umflase capul de sunetul lui. Niciun semn. M-am gândit atunci să întorc Renault-ul şi s-o şterg cât mai urgent cu putință, şi-mi părea rău că n-o făcusem de la bun început. „Fuge cel care-i vinovat de ceva..." mi-a venit în minte. Nu era încă zece, la ora asta nu

doarme nimeni, am pus din nou claxonul în funcțiune şi am început să schimb fazele – scurtă-lungă, scurtă-lungă... După puțin timp am văzut lumina unor faruri. Când s-a apropiat, am coborât din maşină să-i aştept pe tipii care veneau.

Era unul singur într-un jeep decapotat. I-am ieşit în întâmpinare cu brațele desfăcute a nedumerire.

— Camping? Am întrebat şi m-am ajutat şi prin gesturi. Adică, unde-i campingul.

— Camping? S-a mirat.

— *Yes*, şi i-am explicat în germană că sunt turist român, căutam un camping şi fiind pe autostradă m-am luat după săgeata indicatoare cu inscripția „CAMP”.

M-a privit o clipă pe sub sprâncene, neştiind probabil ce să creadă: sunt idiot sau nebun. Îmi convenea.

— *Come!* A zis deodată cu încrâncenare şi mi-a făcut semn să vin după el.

M-am urcat în Renault, spunându-mi că mă duce la superiori, la vreun ofițer, să-i raporteze cazul; tipul era cam sfrijit, şi chiar dacă nu mă pricep la gradele lor, nu credeam să aibă vreunul. Înaintam pe un fel de pistă ale cărei margini nu se vedeau, dar după vreo zece minute de mers, în lumina farurilor a apărut un grup de clădiri lungi ca nişte barăci uriaşe şi dispuse cam tot ca acestea. Am oprit lângă cea cu ferestrele luminate şi, sărind din maşină, m-a chemat printr-un gest

să-l urmez.

După zgomotele care veneau din prima încăpere, mi-am dat imediat seama că avea loc o petrecere, intrând, am găsit vreo treizeci de bărbați aşezați la o masă lungă plină cu mâncare şi sticle de băutură, de parcă ar fi sărbătorit ziua unuia dintre ei. S-a făcut imediat linişte, militarul care mă adusese a început să le vorbească cu o mină plină de gravitate. Lucrurile puteau fi explicate în câteva cuvinte, dar el a folosit cel puțin dublul celor necesare, şi când a terminat a izbucnit în hohote de râs. I s-au asociat imediat toți cei care se aflau la masă, şi el s-a întors spre mine ca să-mi explice motivul veseliei sale.

— *U.S. Army camping!... Amerikanische camping!...* a zis amuzându-se şi m-a invitat să iau loc la masă.

I-am mulțumit şi i-am spus în germană că am făcut în ziua aceea aproape 600 de kilometri, vreau să-mi caut un loc de dormit. În timp ce vorbeam, unul din convivi mi-a adus un pahar plin cu *whisky*, iar un altul, care stătea în capul mesei, s-a ridicat şi mi-a explicat în germană:

— Câțiva camarazi pleacă mâine acasă, în Statele Unite, aşa că vă invităm să beți un păhărel cu noi!

Am dat să-i spun că sunt cu maşina, dar am fost acoperit de strigătele lor *„Yes, yes!”* După care, mai mulți militari s-au sculat, cu paharele în mână, şi au venit să ciocnească. I-au urmat şi

ceilalți, strigând tot timpul *„Yes! Yes!”* A fost clipa când au început să sclipească blitz-urile aparatelor fotografice. Scăpasem de-o încurcătură şi puteam să dau peste alta, peste una care să se țină toată viața ca un scai după mine. Să ajungă unde trebuia o fotografie din asta şi încearcă de explică ce căutai tu în mijlocul a vreo treizeci de militari americani cu paharele ridicate sărbătoreşte, de parcă cine ştie ce faptă plină de curaj ai fi făcut şi ei, iată, te omagiau ca pe un mare victorios. Şi mi-am spus că primul lucru pe care trebuie să-l fac când mă voi întoarce acasă e să pun pe hârtie povestea asta, că altfel nu mai pupam eu străinătate câte zile aveam. Şi parcă-i vorba numai de străinătate!

Am băut paharul, şi în timp ce mi-l umpleau am primit pe rând două fotografii color spre amintire. Erau încă umede, făcute cu aparate de tip polaroid. Ei bine, apăream pe ele ca un *Victory boy* întors de pe lună cu o capsulă Apollo, minus costumul de cosmonaut. M-au întrebat apoi ce meserie am, le-am spus, mi-au mai turnat un pahar pe chestia asta, căci le-a plăcut că sunt scriitor şi a venit rândul meu să-i întreb cum de se intră aşa, vraişte, în baza aia a lor. „A, păi nu-i chiar o bază, e mai mult un depozit.” „Şi rachetele?” „Sunt învechite, nu mai fac două parale.”

După al patrulea pahar, mi-am luat rămas bun de la ei, cel care mă adusese m-a condus pe un alt

drum spre ieşire, acolo aveau într-adevăr o barieră şi un militar în post (de ce n-or fi avut şi pe drumul dinspre pădure, nu pot pricepe), lângă prima localitate am tras pe dreapta şi m-am culcat în maşină, ca să nu plătesc o amendă care să-mi facă amintirea şi mai consistentă.

În R. F. Germania fusese vorba de bază militară, armele se găseau în repaus, în timp ce pe şoseaua pe care mă îndreptasem spre granița cu Turcia se aflau în plin marş. Un marş mutesc, dar cu atât mai amenințător, şi pe măsură ce înaintam desfăşurarea de forțe creştea. În stânga şi în dreapta şoselei mărşăluiau coloane compacte de trupe. Izbucnise „criza Ciprului”, relațiile între Grecia şi Turcia erau încordate la maximum, temându-mă de un război care să mă prindă acolo, mi-am spus că cel mai bun lucru era să renunț la drum şi s-o şterg repede spre casă. Am întors maşina la primul refugiu, am făcut cale întoarsă până la Alexandroupolis şi am luat o cameră la hotel. A doua zi dimineața hotelierul m-a lămurit că era vorba de manevre.

*

La Eleusis nu te mai străbate niciun fior. „Misterele eleusiene”, celebrate odată în cinstea zeiței Demeter, zeița fertilității şi a fiicei sale, au fost interzise de acelaşi împărat Teodosius; un timp au mai avut loc în secret, iar apoi au pierit.

Marile concursuri literare pe scena cărora au strălucit şi Eschil, şi Sofocle, şi Euripide dispăruseră încă mai înainte... Ne-am plimbat printre „Marile propilee” ce amintesc de cele care deschid drumul pe Acropole, printre „Micile propilee”, am fost la rămăşițele templului prin ale cărui grote se intra în Infern... Pietrele sunt legate de numele lui Pisistrate, Cimon, Pericle, dar ele nu-ți spun nimic, Eleusis nu-i nici măcar o ruină somptuoasă ca Delfi.

31

Este de neînțeles de ce în Grecia, țară prin excelență turistică, indicatoarele rutiere cu denumirea localităților nu sunt dublate decât în rare cazuri cu înscrisuri în alfabetul latin (cum fac, de pildă, bulgarii), şi până încerci să descifrezi numele de pe tablă ai şi trecut de ea. Şi astfel, aflându-mă la periferia Pireului – dar eu nu ştiam asta – am oprit şi am întrebat un cetățean care se pregătea să traverseze.

„*Sir!* Atena, *please?*”

A ridicat din umeri.

„Atena!” am repetat şi m-am ajutat printr-un gest, adică, unde-i Atena.

A dat din cap că nu înțelege ce vreau de la el şi şi-a văzut de drum. Am zis că dădusem peste un tâmpit – cu toate că nu părea – care nu auzise de

propria lui capitală, şi cum trecuse de unu noaptea şi pe stradă nu se vedea nimeni, mi-am continuat drumul. Omul nu era deloc tâmpit; Atenei grecii îi spun „Afina”, îmi ieşise asta din cap. Din pricina oboselii, probabil. Făcusem un drum lung, la Epidaur, unde se află cel mai mare teatru antic din Grecia, era anunțată „Electra” de Sofocle, susținută de actori ai Teatrului Național al Greciei, renumit în lumea întreagă; cu un asemenea spectacol nu te întâlneşti de multe ori în viață, şi cum de la Epidaur la Atena sunt vreo 120 de kilometri, hotărâsem să-i parcurg în timpul nopții.

*

Veneam din Pelopones, pământul eroilor legendari ai Greciei, despărțit prin canalul tăiat în istmul Corint, dar pământ atât de legat de Attica prin Olimpia ruinelor şi, deopotrivă, a pădurii sacre, învăluită de acea serenitate la care se poate ajunge doar prin alianța între corp şi spirit, căci în timpul faimoaselor Jocuri Olimpice nu erau sărbătoriți numai atleții, ci şi scriitorii şi artiştii, şi peste ruine dăinuie uriaşele umbre ale lui Platon, Pindar, Herodot... Legat prin Micene, leagănul Elladei...

După ce a căutat „cu Homer în mână” Troia şi a găsit-o, Schliemann a venit la Micene, pe care Homer, Eschil şi Sofocle au numit-o „cea bogată în

aur”, în speranța că va descoperi mormântul lui Agamemnon. Nu l-a descoperit. S-a stabilit ulterior că mormintele scoase la lumină aparțin unei perioade anterioare a dinastiei Atrizilor. Dar dezvăluirile prilejuite de săpăturile sale constituie una din marile pagini ale arheologiei.” Tezaurul Atrizilor”, expus în sala micenană a Muzeului național din Atena – măşti de aur. Pumnale şi săbii cu gărzile încrustate cu aur şi pietre prețioase, o cupă din aur pe toartele căreia stau agățate două porumbițe care beau apă, două cupe de argint în formă de cap de berbec, dintre care una reprezintă un naufragiu, iar cealaltă asediul unui oraş fortificat, cingătoare, centiroane, podoabe şi bijuterii –, ca şi ruinele de la Micene au dezvăluit o civilizație nebănuită încă în urmă cu o sută de ani şi care, până nu demult, a apărut ca un fenomen cu totul aparte, considerat a nu avea nicio legătură cu civilizația greacă. Descifrarea misterioasei scrieri, denumită „Liniar B”, prezentă pe numeroase tăblițe miceniene, a dus la concluzia indubitabilă că micenienii sunt efectiv greci. Mai mult. Civilizația micenană – denumită astfel de Schliemann – este de fapt, cum a fost stabilit de curând, o prelungire a celei minoice, a celei cretane care s-a extins până în Grecia peninsulară şi a înflorit în chip nou, cu forme aparte, în cetăți ca Argos, Micene, Tirint. O singură şi unică civilizație – civilizația greacă sau mai bine zis egeeană.

Fiecare vale a Peloponesului, fiecare munte, fiecare colț are climatul său propriu şi istoria sa. La Micene există un cenuşiu în aer care nu poate fi decât al tragediei turbulentei familii a Atrizilor. Argos-ul, într-un peisaj înverzit, are un aer de grădină de zarzavaturi. Asemeni Corintului, care, printre altele, se bucură de renumele, recunoscut în întreaga lume, de a avea vii care dau struguri fără sâmburi. Din orgolioasa Spartă n-a rămas aproape nimic, dar în aer pluteşte o lumină tare, parcă materială... Şi mereu păduri de măslini, copacul sacru al Greciei, pom ciudat, cu trunchiul scund, răsucit, scorburos, cu ramuri contorsionate, scorburoase şi ele, însă darnic, veşnic darnic – e drept, abia după douăzeci de ani de la plantare – ca niciun altul; livezi de portocali şi lămâi... Pământul, muncit trudnic, se schimbă mereu. Domină pantele stâncoase, domină munții care se apleacă pentru a se întâlni cu pământul câmpiilor peticite în zeci de culori, printre care străluceşte albul satelor... Şi peste tot istorie „şi marea este mereu la orizont, şi peste tot capre şi măgăruşi, şi mai peste tot o sărăcie cum nu cred că mai poate fi într-o altă tară din Europa.

Mi-am continuat drumul, şi de după un viraj mi-a apărut pe neaşteptate, scăldată în lumină, minunea de pe Acropole. Am oprit maşina şi am coborât fascinat, cutremurat şi parcă neputând

crede ochilor. Era o imagine, ai fi zis, nepământeană, un nimb deasupra pământului. Partenonul plutea. Aveam sentimentul că strălucitoarele sale coloane de marmură albă se înalță abia perceptibil, ca într-un zbor fără început şi fără sfârşit, că aerul din jurul poemei din piatră vibrează într-un cânt îngeresc, că muzica celestă chiar se aude. Ştiam că e o iluzie optică, zveltețea, grația inefabilă, efectul pe care geniul lui Fidias l-a dat coloanelor prin acea uşoară înclinare spre interior îmi erau cunoscute... Dacă frumusețea există, această frumusețe se cheamă Partenon.

Mă întâlnisem cu Grecia înainte de a o cunoaşte. O admirasem pe Venus din Milo şi nu mai puțin celebra statuie Victoria din Samothrake, pe Apollo din Piombino la Luvru; pe Afrodita din Cnidos, prima zeiță înfățişată de Praxitele complet goală, la Muzeul Vaticanului; „Discobolul" şi „Menada adormită" la muzeele din Roma; „Doriforul", un tânăr atlet purtător de lance, la Muzeul din Neapole, a cărui secție greacă poate rivaliza cu Muzeul Național din Atena; „Cvadriga lui Apollo" la Muzeul din Palermo; „Capul Atenei" la cel din Frankfurt pe Main; frontoanele templului Aphaia din insula Egina la Gliptoteca din München... Dar cel mai „strângător" din toate a fost British Museum. În virtutea unui act oficial al sultanului, de a ridica „pietre cu imagini pe ele", ambasadorul Angliei pe lângă înalta Poartă, Thomas Bruce, lord

de Eglin, a despuiat Acropole de cele mai prețioase sculpturi şi zeci de statui, plăci din friză, metope şi totodată partea cea mai frumoasă a Partenonului – gigantica friză de 160 de metri lungime pe care marele Fidias a reprodus procesiunea panateneelor…

Atena fusese devastată de perşi. Pericle vrea să-i redea întreaga sa strălucire, Geniul său se întâlneşte cu cel al lui Fidias, îl face prietenul său, şef de lucrări şi arhitect oficial. Şi iată, au fost de ajuns câțiva ani ca pe Acropole să fie construite „monumente de o măreție surprinzătoare, de o frumusețe şi o eleganță inimitabile”, cum nota Plutarh, care se mira pe bună dreptate că un asemenea ansamblu a putut fi realizat într-un timp atât de scurt.

Apoi Fidias a executat la Olimpia o statuie considerată pe vremea aceea drept capodopera sa: colosala statuie criselefantină, adică toată din aur şi fildeş, a atotputernicului Zeus. Statuia măsura nu mai puțin de 12 metri înălțime. De aceeaşi dimensiune şi din aceleaşi materiale scumpe era şi o altă operă a lui Fidias, statuia Atenei Parthenos care, înălțată în interiorul Partenonului, a fost inaugurată în prezența lui Pericle. Sunt mărturii ale extraordinarei virtuozități atinse de artiştii greci şi se spune că în cella care adăpostea statuia Atenei, aerul era saturat artificial cu umiditate pentru a se evita

orice deteriorare a fildeşului.

„Secolul lui Pericle”, a spus Voltaire. Expresia este, desigur, cât se poate de potrivită, cu toate că nu-i vorba de un secol, ci de o perioadă foarte scurtă, perioada dintre cele două războaie: al doilea război medic şi războiul Peloponesului. Dar cât de plin şi de strălucit a fost acest timp limitat! Poeți ca Sofocle, istorici ca Herodot, arhitecți şi sculptori se adună în jurul marelui om de stat care a împodobit Atena cu o strălucire niciodată egalată.

Sculptura statuară a apărut în Grecia însă destul de târziu, dacă ne gândim că Egiptul o practica de atâta vreme. Şi se spune că înflorirea sculpturii în Elada ar fi fost favorizată de contactele dezvoltate între Grecia şi Egipt. S-a născut ea oare în Creta, care este o etapă între cele două țărmuri ale Mediteranei? Anticii erau de această părere şi paternitatea i-o atribuiau legendarului Dedal, nevoit să se refugieze în Creta, pe lângă regele Minos. I-a fost sculptor şi arhitect şi i-a construit inextricabilul palat – Labirintul – în care a putut fi închis Minotaurul, acel monstru cu corp de om şi cap de taur. În orice caz, sculpturile cele mai vechi se apreciază a fi ieşite, în mare parte, din ateliere cretane. Ca. De pildă, „Doamna din Auxerre”, denumită astfel pentru că a eşuat în capitala departamentului Yonne înainte de-a ajunge la Luvru. S-ar spune chiar că ar fi „capul de serie al sculpturii antice”, o strămoaşă a *Kore-*

lor, acele celebre reprezentări feminine din care o galerie împodobeşte Muzeul de pe Acropole.

Este o minune cum s-au păstrat. N-au cunoscut pentru multă vreme soarele Atticei: cel mult cincizeci de ani. În cursul celui de-al doilea război medic. Atena a fost devastată de perşi şi soldații lui Xerxes au spart şi profanat statuile de pe Acropole. Atenienii au strâns rămăşițele şi le-au îngropat în împrejurimile Partenonului. Uitarea le-a apărat aproape două milenii şi jumătate, până la sfârşitul secolului trecut, când au fost readuse la lumină, păstrând încă prospețimea culorilor. Şi ele oferă astăzi lumii surâsul lor misterios, corpul expresiv, încât fără să vrei vezi în ele portrete. Privindu-le, înțelegi cât de mult se unea în Grecia divinul cu omenescul, exprimându-se unui prin celălalt. Era imaginea unor fete frumoase, de o tinerețe năvalnică, împodobite cu toate farmecele. Omagiu pământesc – carnal, trupesc – închinat unor zei cărora le sunt oferite frumuseți pieritoare. Un *kouros,* corespondentul lor masculin, un tânăr gol, în picioare, cu brațele lipite, a constituit o revelație recentă. A fost găsit în urmă cu vreo douăzeci de ani, împreună cu alte statui, cu ocazia unor lucrări de canalizare efectuate pe o stradă din Pireu, şi se crede că acest depozit făcea parte din prada provenită din jaful lui Sylla. Statuia este nu numai surprinzătoare prin frumusețea sa, dar are şi privilegiul de-a fi una din cele mai vechi statui de bronz de mari dimensiuni, căci măsoară

peste doi metri înălțime. Numai o sută de ani despart „Doamna din Auxerre” de *kore*-le de pe Acropole şi de *kouros*-ul descoperit la Pireu. Ce măiestrie, ce virtuozitate au atins într-un timp atât de scurt artiştii greci! Ei au făcut din secolul al VI-lea una din cele mai fecunde perioade de artă din câte se pot imagina. Climatul politic le permitea să se manifeste plenar: Grecia ieşise din ezitările, din migrațiile sale, cetățile şi-au aşezat regimul, comerțul se dezvolta, potentații şi aristocrația locală rivalizau pentru a-şi împodobi cetatea; este o epocă ce se poate compara cu Renaşterea italiană sau cu barocul exaltat de micile curți germane.

Şi a venit Praxitele pentru a-l întrece, cum susțin unii, pe Fidias. El a cunoscut o enormă popularitate dacă judecăm numai după abundența copiilor care au fost făcute după operele sale. Maniera sa era aptă să seducă. Rafinat şi senzual, el a disprețuit sculptura monumentală, scenele războinice şi atletismul, pentru a zăbovi cu plăcere asupra trupurilor delicate ale efebilor şi femeilor tinere. A fost primul care a reprezentat o zeiță complet goală – Afrodita din Cnidos, ceea ce a şi provocat un scandal. A tratat la fel de bine marmura şi bronzul, dându-le o delicatețe şi un relief voluptuos al formelor, care, aşa cum se spune, nu era o simplă complezență sau o căutare de erotism.

Un eminent specialist, Francois Chameux, este

de părere că arta greacă, în epoca arhaică şi clasică nu este câtuşi de puțin o artă gratuită, divertisment al rafinaților, vizând simpla delectare a spiritului şi a simțurilor. Opera de artă răspunde unor nevoi şi intenții precise şi se comite o gravă eroare de optică – afirmă Chameux – crezându-se că artistul a intenționat în primul rând să creeze frumusețe. De fapt, el a vrut să fabrice un obiect care să fie propriu scopului căruia îi este destinat: un templu este lăcaşul zeului înainte de a fi un monument de arhitectură; o statuie este o ofrandă înainte de a fi o operă plastică; o cupă este mai întâi un vas de băut căruia materialul şi decorația îi sporesc numai prețul. „La antici, a spus Stendhal, frumosul nu este decât relieful utilului.”

La Jocurile Olimpice, Herodot citeşte cele nouă cărți ale Istoriei sale, care poartă numele celor nouă Muze. Hipocrat întemeiază medicina pe observația naturii. Anaxagora concepe un „spirit” care, de la atom la stea, inspiră ordinea lumii. Socrate aruncă năvodul său de întrebări subtile. Albinele Himet-ului, dacă e să dăm crezare legendei, zboară pe buzele lui Platon copil. Munca este o artă, cultul o sărbătoare, educația o inițiere uşoară şi veselă. Copilul se naşte pe genunchiul Muzei; gândirea sa se trezeşte în sunetul marilor lire; el învață să citească în *Iliada.* Gimnaziul îi fortifică corpul, pe care dansurile de la ceremonii îl înfrumusețează. El este gata să rostească pe altar jurământul efebilor: „Nu voi dezonora aceste

arme sacre, nu-l voi părăsi pe cel alături de care voi lupta. Voi lupta pentru zei şi pentru patrie, singur şi cu o armată. Nu voi lăsa patria mai mică decât am găsit-o, ci mai mare!” O blândețe liberală pătrunde atmosfera Atenei. Sclavul, familiar cu stăpânul său, conversează şi râde cu acesta. Înseşi animalele; dacă e să-i dăm crezare lui Platon, par animale libere. „Ele păşesc mândre pe străzi „lovind fără jenă pe cel care nu le lasă să treacă”. Atticismul se naşte de la sine pe acest teren fecund, a cărui floare este. O măsură minunată domneşte asupra cetății: ea rezolvă totul, de. La proporțiile templelor până la figurile de stil ale discursurilor. „Nimic de prisos!”, această maximă înscrisă pe hermele templului lui Apollo din Delfi este legea Atenei. „Ne place, spunea Pericle, frumosul lipsit de fast şi plăcerea fără slăbiciune.”

32

Am intrat în Atena şi Egina mă conducea fără să bâjbâie pe străzi, fără să întrebe, fără să ezite. Fără îndoială, oraşul îi era familiar, ceea ce infirma spusele ei cum că ar fi stat în total zece zile în Atena. N-a căutat centrul, aşa cum se întâmplă când nu cunoşti prea bine un oraş, ca să se orienteze de-acolo, ci m-a scos, din câte mi-am dat seama, pe cel mai scurt drum, ce a tăiat partea

vestică a Atenei, şi am ajuns la magistrala Coastei lui Apollo, în apropiere de Noul Faliro.

Este cea mai veche vilegiatură estivală a atenienilor. Mikrolimano sau Turkolimano, cum i se spunea înainte, şi Zea, cele două golfulețe-porturi, cu sute de nave da agrement, erau undeva în spate, nu prea departe. Gândindu-mă la ele, mi-a venit în minte Pireul, şi cum simțeam nevoia unei cafele (or fi bune cafelele la greoi, dar ceşcuța e mică, n-ai apucat să tragi mai mult de două fumuri din țigară şi cafeaua s-a terminat; or, plăcerea unei cafele, oameni buni, este, când eşti fumător, s-o bei pe-ndelete şi să tragi din țigară), am claxonat-o scurt pe Egina şi i-am făcut semn cu luminile să oprească, Volos-ul îl scăpasem, era o abatere de la program, e adevărat, nu prea mare, căci puteam să mă opresc şi să dorm în acei oraş pe drumul de întoarcere; Sabbatini mi-l dăduse ca „punct de control”, dar fără alte precizări. Spusese Volos şi atât. Îmi pusesem în gând să merg a doua zi la Pireu pentru piesele maşinii, să fac în partea asta a călătoriei Corintul şi Patrasul, şi voiam să văd ce planuri are Egina.

M-a întâmpinat cu „Ei, ce zici cum te-am adus l-am spus că, într-adevăr, a fost formidabilă, eu nu m-aş fi descurcat, n-am simțul orientării, e o calitate care îmi lipseşte, nu ştiu niciodată dacă am venit din stânga sau din dreapta, din pricina asta fac de multe ori kilometri în plus… Şi i-am propus să bem o cafea. A fost de acord. După puțin

timp eram instalați pe terasa unui restaurant cu fața spre mare.

— Să căutăm un motel undeva pe aici... i-am prepus.

— Nu, mergem la Vouliagmeni. E cea mai frumoasă stațiune din toate!

Din câte îmi aminteam, era în apropiere de Cap Sunion. Nu-mi convenea: Sabbatini spusese Atena.

— Nu-i cam departe?

— Nu-i departe deloc! Şi-apoi, mi-ai promis ceva!... a spus cu pornire. Ai uitat?

— N-am uitat... Eşti într-o dispoziție proastă... Am impresia că te-a întors Delfi pe dos... Sau ai început să regreți că facem acest drum împreună?

La Eleusis începuse să peroreze despre legende, ca şi când ar fi apucat-o dintr-o dată un gâdilici la limbă, dar fervoarea ei mi se păruse falsă, voioşia nefirească, entuziasmul gratuit, fusese mai curând o retragere în spatele vorbelor, al veseliei, al gesturilor tandre... O jumătate de oră ar fi fost prea suficient pentru tot ce era de văzut, dar Egina „trăsese de timp". Îmi devenise clar că o preocupau nişte gânduri, aceleaşi desigur care o acaparaseră şi la Delfi, numai că la Eleusis lipsiseră momentele de tăcere. Dar nu şi cele de absență. Trecuse de la un subiect la altul fără nicio legătură şi fără motiv, blocată parcă de un gând, privirea i se înstrăinase adesea şi atunci şi-o ferise, şi-o trăsese într-o parte, candorii din ochi i se substituise fugos o

asprime, în spatele surâsului de pe buze se citea parcă o sfidare şi eu îmi spusesem că era sub imperiul unei intruziuni.

— Da, ai dreptate… Dar nu din cauza Delfiului… Şi-i o copilărie ce spui, c-am început să regret… Şi şi-a pus cu tandrețe mâna peste a mea. Te rog să mă ierți pentru gestul meu de la prânz… Dar pentru că a venit vorba de regret, am impresia că abia tu ai acest sentiment.

— Asta de ce?

— Nu ştiu… M-ai privit altfel… Altfel decât până acum.

— Egina, ți s-a părut!… Este de vină indispoziția ta… am asigurat-o, punând cât mai multă căldură în voce.

— Şi mergem diseară la acel restaurant, nu? S-a alintat şi privirile i s-au dilatat uşor de bucurie.

— Da, bineînțeles! Te-aş ruga doar să ne stabilim cât mai aproape de Atena, ca să nu facem în fiecare zi nu ştiu câți kilometri…

— Dar, Adrian, barul acela e la Vouliagmeni!… Bine, a zis, parcă hotărându-se dintr-o dată, ne stabilim la Glifada, unde-i la fel de frumos. Şi-i şi foarte aproape de Atena. Iar la Vouliagmeni mergem cu maşina mea, ca să n-ai probleme cu poliția.

— Există şi-o altă soluție… am spus cu gândul la treburile mele de a doua zi. Dormim la Vouliagmeni, iar mâine ne mutăm la Glifada.

— Adrian, ai să faci cum ai să crezi că este mai

bine… Tu hotărăşti. Hai să plecăm!

Redevenise calină, în drum spre maşini m-a luat cu căldură de mână şi m-a rugat să merg în față, ca să opresc unde o să cred că ar fi bine să ne cazăm.

Am fost o singură dată pe Coasta lui Apollo, cu prilejul primei călătorii, făcută în urmă cu doisprezece sau treisprezece ani, când mă dusesem să văd ruinele templu lui lui Poseidon. Partea aceea a golfului Saronic, de întinderea litoralului nostru de la Mamaia până la Mangalia, anunța de pe atunci mari transformări, dar nu mi-aş fi închipuit că ele vor fi atât de impresionante; Coasta lui Apollo era de nerecunoscut. Hotelurile sunt ultramoderne, fuseseră amenajate plaje care înainte aproape lipseau; nu sunt ele nici acum prea numeroase şi mai ales nu sunt atât de întinse, de generoase ca ale noastre. Terenuri de sport se vedeau la tot pasul – de golf, de minigolf, de tenis, piste de călărie, de carting, baze de schi nautic, au fost inventate tot felul de distracții, pe apa albastră şi liniştită a golfului, cât puteai să vezi cu ochii, pluteau puzderie de ambarcații, de la bărci cu vele şi cu motor până la iahturi şi vase de tonaj mediu, în micile porturi ale cluburilor nautice, decorate fastuos, se aflau ancorate altele, în aer plutea o atmosferă veselă, sărbătorească, de petrecere continuă parcă, ai fi zis anume gândită, anume organizată aşa.

Vouliagmeni le întrece pe toate prin lux; o

stațiune ca pentru cei cu buzunarele doldora de bani. În portul turistic se legănau o mulțime de iahturi sub diverse pavilioane, predominau cele vest-germane... Nu mă mira, plajele cele mai frumoase din Italia, din Spania, din Iugoslavia, din Franța, ei, vest-germanii le ocupă, în hotelurile cele mai somptuoase mai ales limba lor o auzi... (Oare bogăția unei țări e dată de mici întreprinderi? Căci optzeci la sută din întreprinderile vest-germane numără sub o sută de salariați).

Pinii coboară până aproape de mare şi pe acel promontoriu împădurit, care împarte în două plaja dotată cu tot felul de instalații, a fost amenajat un complex turistic de lux, cu imense săli de marmură, grădini-terasă, *roof-garden*, cum li se spune, rafinat aranjate şi cluburi peste cluburi. Nici nu m-am încumetat să întreb dacă au vreo cameră liberă. Iar bungalow-urile, şi ele de lux, erau toate ocupate. Mai aveam cam o jumătate de drum până la Cap Sunion şi cum soarele se pregătea să apună, am plecat să vedem templul.

Regiunea pe care o străbăteam era împădurită, panouri plantate din loc în loc ne-au anunțat că este rezervată vânătorii. Am trecut prin Varkiza, apoi prin Lagonissi, stațiuni mai puțin luxoase, dar cu remarcabile instalații turistice. Marea era tot timpul în dreapta, uimitor de albastră. Un albastru adânc, intens, catifelat, mai albastră şi mai catifelată ca nicăieri în Grecia. Şi deodată

ochii mi-au fost agresați de un alb orbitor. Sunt” salinele” de la Anavissos, „grădini de sare”, asemănătoare cu cele de la Burgas, ale bulgarilor. Simțisem în nări un aer usturător, sărat…

„Sunium! Sunium! Sublim promontoriu!” izbucneşte în una din *stanțele* sale grecul Iannis Papadiamantopoulos, care şi-a luat pseudonimul de Jean Moréas şi a îmbogățit la începutul acestui secol poezia franceză. Sublim ar fi cuvântul cel mai potrivit şi totuşi ți se pare că ar trebui găsit altul, cu o mai amplă vibrație, cu acea vibrație pe care o trăieşti aflându-te pe această extremitate, pe acest colț sacru de stâncă al Atticei.

Acolo, între Marea Egee şi golful Saronic, deschis tuturor privirilor, tuturor vânturilor şi tuturor legendelor, a fost înălțat, în locul altuia distrus de perşi, Templul lui Poseidon, orgoliosul, tiranicul şi atotputernicul zeu al mărilor. Este opera aceluiaşi arhitect necunoscut care a construit templul lui Hefaistos, Theseionul din Atena sau a lui Ares pe vechea Agoră a metropolei. Din sanctuarul zeului au rămas doar coloanele. Coloane ca o metaforă. „Făcliile albe de la Sunion” le-a spus Nicolae Iorga. Cincisprezece la număr. Muşcată de vânturi, spălată de ploi, marmura de Paros abia mai păstrează semnul canelurilor, dar priveliştea este amețitoare. Aerul e aspru, marea se zbuciumă la picioarele stâncii acoperind-o cu stropi, asfințitul soarelui scaldă locul într-o lumină măreață şi tragică. E ceasul cel mare al Sunionului. Mi-a

venit în minte Sorento, coasta amalfitană, dar la Cap Sunion frumusețea e mult mai grandioasă, mai sobră, mai neliniştitoare, mai plină de mister. Frumusețea la Cap Sunion e „Victoria fără aripi”, cum a numit-o Kazantzakis. Am privit-o îndelung cu Egina, înfiorați şi strânşi unul lângă celălalt, până când soarele a dispărut cu totul în mare.

Ne-am întors la Glifada, cosmopolită şi ea, dar în acelaşi timp mai grecească, şi umblând din hotel în hotel am descoperit că stațiunea nu ceda cu nimic Vouliagmeni-ei. Printre eucalipți, fusese construit un complex turistic nu mai puțin luxos, la extremitatea acestuia se aflau risipite într-o dezordine studiată vile ce trădau opulența proprietarilor sau a chiriaşilor lor şi peste tot inscripția” Private”; iahturile suple, ancorate în golf, spuneau şi ele destule.

N-am reuşit să găsesc camere – camere, pentru că Egina m-a rugat s-o înțeleg, vrea să stea singură, aşa s-a obişnuit – dar când să ne urcăm din nou în maşină a venit la mine, atras desigur de Lamborghini Espada, un băiețel de vreo doisprezece ani şi din cuvântul *room* am înțeles că puştiul îmi oferea exact ce căutam.

Ne-a dus la dracu’ în praznic. Iar camera pe care maică-sa ne-a oferit-o a fost inacceptabilă din toate punctele de vedere. Aşa că am făcut cale întoarsă, cu gândul să ne continuăm căutările la Agios Kosmas, la Vechiul şi Noul Faliro… însă la ieşire din Glifada am dat peste un motel şi am

hotărât să-mi încerc şi acolo norocul. Ei bine, l-am avut; recepționera n-a mai clătinat din cap, a zis *O.K.*, putea să-mi dea două camere.

După ce-am dus bagajele sus, m-am întors la maşină să mai iau câte ceva şi în timp ce-l muştruluiam pe Max că stătea iar plin de fumuri, aşteptând parcă să-l invit să coboare, a venit un puştan care m-a întrebat dacă nu vreau o *attractive girl.* „Go!” l-am gonit. Mai atractivă ca Egina nu exista în toată Grecia! Şi exact eu am găsit-o. Nu i-a plăcut îmbuibatul venit cu iahtul să cumpere „pietre” din Grecia, eu i-am plăcut. Şi să nu mă cred formidabil?!

Am stabilit să facem un duş, apoi să ne întâlnim la mine în cameră, să bem un păhărel de coniac şi să mergem la masă. Am făcut duşul şi întinzându-mă pe pat am adormit. Când m-am trezit, Egina dormea lângă mine, buştean. Se făcuse douăsprezece, îmi era foame şi voiam să mă țin de cuvânt, s-o duc la barul „Dionyssos” – cum altfel s-ar fi putut chema?! – a cărui clădire mi-o arătase la Vouliagmeni. Îmi stârnise curiozitatea, avea eu siguranță un motiv să prefere localul cu pricina, căci numai de *night-cluburi* nu ducea lipsă Coasta lui Apollo.

— Nu-i nicio problemă, m-a liniştit. Îmi trag rochia şi coborâm să mâncăm.

— Nu mâncăm pe drum, la vreo taverna…? I-am propus, fiindu-mi dragi localurile acestea specific greceşti.

— Nu, Adrian, căci trebuie să urc să mă schimb. Iar dacă mâncăm la „Dionyssos” ne jupoaie…

Mi-a plăcut grija ei, cum îmi plăcuse şi la prânz. Am mâncat la restaurantul motelului. Întors în cameră, m-am ras, am băut un ness şi, pentru a mai goni gândurile, şi un păhărel de coniac, şi în cele din urmă a apărut Egina. Îşi strânsese părul la spate într-un conci greu, pieptănătura o schimba într-o oarecare măsură, fața căpăta şi mai multă distincție, alungirea nefirească a ochilor era şi mai bine pusă în valoare… îmbrăcase o rochie de seară, o rochie metalică, dacă mă pot exprima astfel, formată din sute de tot felul de figuri geometrice, aurii, prinse între ele cu ineluşe negre, o rochie frapantă, dar nu indecentă, căci îşi pusese un dress auriu şi purta etola de blană. Abia după ce-a înlăturat-o întrebându-mă „Ei, cum ți se pare rochia mea?” am văzut că avea sânii descoperiți.

— Mirifică! Şi am întrebat fără să vreau: Probabil că aşa se merge acolo…

A afirmat printr-o mişcare a capului.

— Ce, nu ştiai de o asemenea modă?

— Ba ştiam… Dar una-i să ştii şi alta să vezi!

— E superbă, nu?

— Superbă e puțin spus!… Şi arăți nemaipomenit în ea! Cred că nicio femeie n-ar merita-o ca tine!

Ajungând la parcare, mi-a propus să mergem cu Lamborghini Espada, o s-o conducă ea la

întoarcere, nu-i o rochie cu care să coboare din rabla de Citroën. N-am avut încotro, i-am dat dreptate şi am invitat-o în maşină.

— Fii fără grijă, a ținut să mă asigure în timp ce porneam, am metoda mea de-a scăpa neamendată şi ea mai întotdeauna a dat rezultate. Totul e să ştii cum să-i iei... Să-i spui înainte de a-ți spune el, să-i spui imediat cum te-a oprit: „Da, aveți dreptate, am greşit, n-am nicio scuză, sunt o căscată. Dacă aş fi în locul dumneavoastră şi-aş avea răspunderea acestui sector, aş fi procedat la fel. Aveți şi puterea, şi dreptul de-a mă pedepsi”. Polițistul nu-i decât un om... Şi ca orice om, e plin de importanța lui. A-ți manifesta importanța este o nevoie poruncitoare! Şi, deci, învinovățindu-mă eu însămi, singurul chin de a-şi păstra stima este să se arate generos. Orice prost poate încerca să-şi justifice greşeala!... Apropo, am spus o grămadă de prostii la Delfi, la Eleusis... La Delfi în special.

— Ei, nu chiar prostii...

— Puteau să mă arunce de pe stâncile Fedriade, ca pe Esop!... a râs. Ai ştiut asta? Că Esop a fost aruncat în prăpastie pentru că-şi bătea joc de delfieni? Da, am vorbit aproape tot timpul... Tu taci, vorbeşti foarte puțin, şi-atunci mă simt obligată să vorbesc eu. Şi totuşi, nu eşti un taciturn, ba chiar aş spune că eşti un om de conversație... De ce... Stai într-un fel de expectativă, aş zice. De ce?

— Nu-i vorba de expectativă... Aşa sunt. Când

am ce asculta, prefer să ascult... Dacă aş vorbi în loc să ascult ar însemna să pierd o mulțime de lucruri! Iar pe tine, este-o plăcere să te asculte omul!

— Aşadar, la bucuria de-a mă privi s-a adăugat şi plăcerea de-a mă asculta... Sau poate taci în virtutea faptului că sunt mult mai iubiți ascultătorii decât vorbitorii... Nu? Cunosc sloganurile astea adevărate. I-am citit pe Carnegie, pe Hilben, pe Overstreet şi William James... Deci, dacă vrei să treci drept un vorbitor foarte plăcut, învață să asculți!... Să asculți cu vădit interes. Pentru a fi obiectul interesului altora, arată-ți interesul față de alții!... Eşti deştept? Foarte bine!... Dar fii şi mai deştept, fii înțelept şi n-o arăta!

— Mi-a plăcut asta!...

— Ha-ha! Vrei să te faci nesuferit?... Nesuferit cu orice preț? Mă urmăreşti? Atunci vorbeşte necontenit!... Uite, aşa cum fac eu. Cum am făcut la Delfi... Vorbeşte necontenit şi numai despre tine. Dacă-ți vine o idee în timp ce altul tocmai vorbeşte, nu aştepta să isprăvească, întrerupe-l! Scoate-i vorba din gură! Ceea ce el vorbeşte nu este atât de interesant, de sclipitor ca ceea ce vrei tu să spui... Te plictisesc?

— Ba dimpotrivă! E-o psihologie socială plină de miez.

— Psihologie practică, îi spun americanii. O, dacă am şti să luăm de la Socrate... Dar nu, tac,

te las să conduci, nici mie nu-mi place să-mi umple cineva capul cu vorbe când sunt la volan şi trebuie să mă concentrez la condus.

Trecuse de unu, dar circulația de maşini era deosebit de intensă, magistrala coastei se desena până departe ca un nesfârşit şir de lumini roşii şi albe ce alergau unele după altele, li se adăuga cel al reclamelor şi firmelor, compuse adesea ingenios, de peste tot răzbătea muzică – mi se spusese că vara pe Coasta lui Apollo cântă aproape zece mii de formații. Ceea ce mi se părea enorm şi chiar dacă numărul s-ar referi ia muzicanți şi nu la formații, care de obicei cuprind doi-trei oameni, şi tot ar fi mult. Când am ieşit din Glifada, în spate au izbucnit focuri de artificii...

Intrasem în Vouliagmeni. Îndreptându-mă, îndrumat de Egina, spre localul de noapte, am ajuns în spatele unui Citroën Pallas cu număr olandez şi în curând am constatat că aveam aceeaşi direcție. De altfel, n-am făcut mai mult de câteva sute de metri şi ne-am înscris pe aleea ce ducea la modernul templu al petrecărețului zeu, luminat de zeci de reflectoare. Olandezul a tras maşina la peronul intrării. M-am luat după el, zicându-mi că-şi va depune însoțitoarea şi va duce maşina apoi la parcare, dar n-a fost aşa. În timp ce portarul supergalonat îi deschidea doamnei portiera, unul din cei trei oameni îmbrăcați în uniforme albe şi pe care îi crezusem ofițeri de marină în aşteptarea cuiva, s-a repezit în

întâmpinarea conducătorului şi s-a aşezat în locul lui la volan.

Numai că eu nu eram dispus să dau Lamborghini pe mâna nimănui; puteau să mă creadă țăran sau indiferent ce, mă durea în coate de ei. Am avansat – altă soluție nici nu exista, în spate se oprise o altă maşină – i-am spus Eginei că voi duce Espada la parcare, a zis *O.K.* Şi a coborât. M-am descurcat rapid. Egina mă aştepta statuară, conştientă de valoarea ei. M-a luat cu tandrețe de braț, ca şi cum ar fi zis: „îmi eşti drag aşa cum eşti… chiar şi gafele tale îmi sunt dragi”.

Pătrunseseră într-un fel de grădină suspendată, ceva între restaurant şi seră de grădină botanică, tot ce văzusem mai luxos, mai elegant şi mai rafinat în materie de localuri de noapte. Ne-a întâmpinat şeful – sau unul din şefii de sală – şi m-a întrebat dacă avem masă rezervată. I-am spus că nu. Ne-a condus la una de două persoane, aşezată lângă un soi de palmier cu frunze enorme, probabil curmal, şi i-a înmânat Eginei o listă cu copertele bătute în alamă.

A comandat şampanie „Taittinger”, îi plăcea ei şampania asta, şi m-a întrebat, ştiindu-mi gustul:

— Tu vrei *retzina* probabil?

— Aş vrea, dar nu cred să aibă *retzina* aici. Şi mi-am ridicat privirea spre şeful de sală.

— Vă rog să mă iertați, domnule… a zis uşor ofensat, avem orice vinuri doriți… Vă pot oferi o *retzina* de… şi a numit o localitate. V-aş

recomanda-o eu multă căldură, are un gust subtil, o să fiți, vă asigur, mulțumit.

I-am spus că este în regulă şi i-am dat cele două cupoane pe care le primisem când plătisem intrarea şi pe baza cărora aveam dreptul la câte un pahar cu ceva înăuntru, şi am făcut un gest că n-am nevoie de ele, sunt ale lui. Le-a luat, cu o demnitate studiată şi ne-a zis că le sosise nu ştiu ce cântăreață, un nume cu rezonanță probabil. În timp ce ne ura petrecere frumoasă, Egina s-a ridicat de la masă ca să dansăm.

Ținuta de seară a doamnelor era, ca şi rochia Eginei, insinuant indiscretă, remarcasem asta când setul de sală ne condusese la masă. În indiscreție excelau mai cu seamă acele femei care începeau să treacă sau chiar trecuseră în a doua tinerețe, şi mi-am adus aminte ce bine stătea mini-fusta unor picioare frumoase, numai că o purtau, chiar mai abitir, acelea care n-aveau ce să arate. Cu un secol în urmă, femeile îşi ascundeau cu străşnicie picioarele, dar prin decolteuri-vitrină îşi puneau în evidență formele ațâțătoare ale pieptului.

Orchestra începuse un nou *blues* când, spre totala mea surprindere şi în acelaşi timp totala edificare, l-am zărit trecând printre mese, ca în căutarea cuiva – a cui altcuiva dacă nu a mea?! – pe brunetul cu mustăcioară à la Clark Gabie, tipul cu mutră de mafiot care se aflase singur la masă la restaurantul hotelului „Mediterranean Palace”,

apoi şi la restaurantul celălalt, unde îmi petrecusem prima seară cu Egina. De astă dată nu mai putea fi o întâmplare; am condus-o pe Egina în aşa fel încât să-l pot urmări cu privirea şi l-am văzut aşezându-se la o masă.

— Am impresia că nu eşti încântat de spectacolul feminin…

— Ai spus un lucru adevărat… Şi i-am povestit cum, în anul în care fusese acceptat şi la noi *strip-tease*-ul sau, mai bine zis, un fel de *strip-tease*, la un bar de pe litoral (la „Barul romanilor” de la Eforie-Nord), dansatoarele corpului de balet, rămânând în cele din urmă cu frunza de viță de vie, se tăvăliseră cu sinii pe mozaicul scenei, care nu putea fi prea curat, dar aşa cerea numărul coregrafic. Mi se păruse o treabă penibilă, şi, în general, să vezi atâția sâni dezgoliți nu numai că nu era incitant, dar pur şi simplu dezgustător, şi iată, avusesem ocazia să văd la Londra o piesă, „Fiica mamei”, în timpul căreia se petrecea o acuplare pe scenă…

— Tu ai dreptate, Adrian, m-a întrerupt. Acum îmi pare şi mie rău c-am venit… N-am îmbrăcat decât o singură dată rochia asta, când m-am căsătorit cu Armand, o port după mine… Din cauza ei am ținut să venim la „Dionyssos”… Ce tâmpenie!… Da, hai să plecăm! Şi luându-mă de mână, m-a scos de pe ring. Vreau să cânt, să dansez!… a continuat cu aprindere, cu fervoare. Să cânt şi să dansez greceşte! De asta ne aflăm în

Grecia, nu? Te rog să mă ierți, a fost o copilărie cu rochia asta a mea! M-am simțit atrasă s-o îmbrac, atrasă irezistibil…

Aş fi vrut să-i zic că din moment ce am venit şi eram acolo, ar fi bine să rămânem să vedem programul, dar nu m-a lăsat să spun un singur cuvânt. A vorbit fără întrerupere, şi-a luat etola de la masă, unde ne aştepta, în frapiere de argint, şampania şi vinul, şi ținându-mă tot timpul de mână, ca pe un copil, am ieşit din local.

Nu i-a stat gura o singură clipă nici în maşină. Verbaliza, ea şi la Delfi, tot ce întâlneam în cale, de la mărci de maşini până la ce înseamnă turismul pentru economia națională a Greciei, acoperă aproape douăzeci la sută din venitul ei național, ca apoi, pornind de la un avion care se îndrepta spre aterizare pe aeroportul Ellenikon, aflat chiar în marginea Glifadei, să ajungă la Onassis, care înființase societatea liniilor aeriene ale țării „Olympia Airways”, la lupta dintre el şi celălalt mare armator grec, Niarchos, pornit tot de jos, ca Onassis… Şi tot timpul plasa acel „ştii” sau „Mă urmăreşti?”, „Mă asculți?”.

Ziceam „da, da”, dar gândurile îmi erau tot timpul la brunetul cu mustăcioară, la plecarea noastră de la „Dionyssos”, cu impresia că ea, această plecare, se afla în directă legătură cu apariția în local a tipului cu mutră de mafiot. La prima vedere, Egina îmi făcuse pe plac, dorința de-a părăsi barul ar fi fost într-un fel a mea. „Tu ai

dreptate, Adrian, acum îmi pare şi mie rău c-am venit”. Şi toată povestea cu rochia. O poveste care ar fi putut fi adevărată. Sau, mai bine zis, perfect motivată psihologic. Numai că Egina – şi eu o suspectasem de acest lucru – în întrebările pe care mi le pusese indusese cu inteligență şi răspunsurile la ele. După cunoscuta metodă socratică a întrebărilor la care interlocutorul nu poate să răspundă decât afirmativ. Şi astfel, dintr-o întrebare irezistibilă în răspuns afirmativ, interlocutorul este atras la o încheiere pe care ar fi respins-o dacă i-ar fi fost propusă la modul direct.

Oricum, întâlnirea cu brunetul putea fi orice numai coincidență nu! Cum ajunsese acolo la nicio jumătate de oră de la sosirea noastră dacă nu urmărindu-mă? Şi apoi, ceea ce mă intriga era că el nu încerca în niciun fel să-şi ascundă prezența. La restaurantul lui Mediterranean Palace ocupase o masă nu departe de cea la care mă aşezasem. La restaurantul la care fusesem în seara următoare procedase la fel. La „Dionyssos” defilase printre mese. Ce trebuia să înțeleg? Că era polițist? Atunci pe cine reprezenta Egina? Că era contrabandist? Şi voia astfel să-mi arate că sunt tot timpul sub controlul lor?

După aceea, nu-mi puteam imagina că Egina, care ştia să observe tot ce se petrece în jur, cum ea însăşi o mărturisise, şi era. Cum mi se părea, cu instinctele tot timpul ascuțite şi treze, la pândă, să nu-l fi remarcat de fiecare dată. Asta

presupunând că nu făceau amândoi parte din aceeaşi echipă – a polițiştilor ori a mafioților. I-a transmis printr-un gest vreun semnal, sau poate chiar simpla lui apariție a fost un semnal, şi ea a început să pună cu abilitate acele întrebări care însumau în ele răspunsuri şi, din răspuns în răspuns, m-a adus la hotărârea de-a părăsi localul.

Când am ajuns la motel, a urcat, s-a schimbat în pantaloni şi a coborât, cu chitara prinsă de umăr. Tavernele se țineau lanț, Egina intra şi le prospecta dintr-o privire şi în cele din urmă m-a chemat înăuntru. Printr-o coincidență, locanta se chema tot „Dionyssos”, dar abia ea îşi merita numele, căci o fi Dionyssos zeu străin, mai mult trac decât grec, un zeu mai dinspre părțile noastre, cosmopolit însă în niciun caz nu-i!

Veselia era dezlănțuită, comesenii fraternizau, întregul local se transformase într-o singură şi unică masă... Mă uitam după locuri, dar părăsindu-mă fără să-mi spună ceva, Egina s-a îndreptat spre cei doi muzicanți şi, postându-se în fața lor, a lovit energic peste strunele chitarei sale, cerându-le astfel, în acest mod, să întrerupă cântecul. Aceştia au avut un moment de ezitare. Egina a mai lovit o dată strunele chitarei şi, întorcându-se spre public, a început să cânte.

Abia atunci mi-am dat seama ce voce inimoasă avea, cu timbru profund şi în acelaşi timp cald şi plin de o senzualitate tulburătoare. Obişnuiți

probabil cu asemenea întreruperi, uimirea muzicanților n-a durat prea mult, şi ei s-au grăbit s-o urmeze. Felul cum intrase Egina în scenă, siguranța de sine, cum mânuise chitara, calitățile vocii au impus-o imediat. Mesenii însă amuțiseră, stăteau cu gurile căscate de surpriză şi se întrebau, probabil, cine ar putea fi cântăreața. Căci în Grecia un asemenea gest venit din partea unei femei este aproape de neconceput, o intruziune inadmisibilă, o inițiativă care aparține doar bărbatului. El porneşte cântecul, el porneşte dansul şi mai ales el şi numai ei comandă lăutarilor. Dar Eginei puțin îi păsa. Şi-a eliberat umărul de cureaua chitarei, a pus-o pe o masă, s-a îndreptat ca un arc, şi-a zvâcnit capul pe spate cu o patimă de dansatoare, a ridicat mâinile ca pe nişte aripi de pasăre ce planează în înaltul cerului şi a început dansul. Cu paşi mici, mărunți, fibroşi, ce adunau parcă puteri pentru izbucniri viitoare. Aceleaşi mişcări le făceau şi brațele. Doar că erau mai subtile, mai grațioase şi, iată, cuprinse de un tremur uşor de parcă o nelinişte i-ar fi străbătut corpul. De aici încolo, mişcările lui aveau să fie sentimente; pentru ele adunaseră paşii putere. Neliniştea s-a transformat în durere, apoi în speranță lăuntrică, treptat tot mai vibrantă, în nostalgie şi brațele au țâşnit în sus ca într-o dorință devoratoare de evadare. Au coborât apoi încet, ca într-o luminoasă seninătate, şi a venit bucuria, la început gravă, meditativă, a urmat

fericirea, înflăcărarea, şi trupul ei a început să unduiască plin de grație şi de dorințe secrete. Ochii dilatați, hipnotici, nu vedeau decât dansul. S-a întrerupt brusc, s-a întors spre muzicanți, a început un alt cântec, vijelios de data aceasta, a ridicat o mână în sus, a strigat „Opa!” şi printr-un gest i-a chemat pe meseni să danseze. S-au ridicat ca aruncați de resort şi într-o clipă erau încinşi cu toții în dans. Pe băncile de la mese nu rămăseseră decât trei tineri blonzi, nemți sau nordici; m-am strecurat printre dansatori şi m-am aşezat în apropiere de ei.

Abia la al treilea dans şi-a adus aminte de mine. M-a apucat de mână şi m-a scos în arenă, pentru că o arenă era de fapt întregul local. Am jucat până mi s-a tăiat răsuflarea. Au făcut schimb la odihnă şi alții, numai Egina părea inepuizabilă. Îmi era teamă că s-ar putea prăbuşi la un moment dat, că împătimirea să n-o ducă la depăşirea limitei pe care o are orice efort, dar ea aduna probabil forțe din însăşi forța de trăire a dansului grecesc şi abia când s-a pornit spargerea generală a veseliei, şi podeaua s-a umplut de un strat periculos de cioburi, s-a aşezat lângă mine cu un „Oh!”.

În timp ce chelnerii măturau cu nepăsare spărturile, operație de rutină în orice *taverna* – pabuga este recuperată la nota de plată prin întrebarea: cu cât doriți să participați la ce s-a spart? Iar în localuri de lux, în baruri, pentru acest moment de preaplin al trăirii se vând farfurii

speciale, de ceramică albă, fiecare cumpără după cât are punga de groasă, chelnerii le aduc din timp şi le aşază stive pe colțuri de mese –, a venit patronul însoțit de nevastă, i-a oferit Eginei o sticlă cu vin şi i-a spus că poate să comande tot ce doreşte, o să fie bucuros s-o servească cu ce are mai bun.

33

Noaptea, când venisem de la *taverna* domnului Magalopoulos, sub pretextul că uitasem să-mi iau țigări de la maşină, mă întorsesem din drum şi cerusem, recepționerului să fiu trezit dimineața la ora 6,30, aşa că am ajuns la reprezentanța Fiat din Pireu cu câteva minute după deschiderea birourilor.

Mă grăbisem degeaba, am rămas dezumflat. Şeful reprezentanței, un grec şiret cât o mie de şireți la un loc, m-a primit cu o amabilitate insidioasă şi mi-a zis că nu ştie nimic despre piesele pe care trebuia să le primesc din Italia. A pus apoi un funcționar să se intereseze la Vamă, iar ca să nu mă plictisesc aşteptând, m-a tratat cu o *kafelaki* şi a încercat să mă tragă de limbă despre maşină, despre călătoria în Grecia, despre Sabbatini, sărind de la una la alta şi plasând mereu întrebări cu cârlig. Nu mi-a plăcut individul. Funcționarul i-a comunicat apoi că nici

la vamă nu se ştie despre coletul meu, şi domnul Lemanidos m-a rugat să fiu amabil şi să-l sun după vreo două zile.

Chiar alături de birourile reprezentanţei îşi avea atelierele un *service* impunător – era de altfel reperul pe care mi-l dăduse Georgio când îmi spusese că. Voi găsi reprezentanţa pe artera care leagă Pireul de Atena – şi cum nu-mi ieşeau din cap avertismentele lui Sabbatini" Ai grijă cum mergi!", „Condu ca şi când ai avea în habitaclu un butoi cu nitroglicerină!", m-am gândit să supun Espada unei testări.

34

Încă din Austria, circulând prin Viena, sesizasem la Renault un zgomot suspect, care apărea cu intermitenţă, şi oricât mă străduisem nu reuşisem să-l localizez, să-i depistez sursa. Era ca un uruit, ba mi se părea că vine de la motor, ba de la roţi, sperasem că va dispărea şi chiar câteva zile nu-l auzisem, apoi apăruse din nou; apărea în special în circulaţia de oraş. La München îmi călcase pe nervi şi începuse să mă îngrijoreze foarte serios. Dar cum să afli cauza unui asemenea zgomot? La un atelier te duci cu lucruri precise – vreau asta şi asta… Şi cum eram la prima mea experienţă occidentală, iar pe nemţi generozitatea nu-i dă afară din casă, pregetasem

să apelez la un *service*.

Eram la Köln, parcasem lângă celebra sa catedrală şi înapoindu-mă la maşină l-am găsit aşteptându-mă lângă ea pe Sorin, fostul meu mecanic; plecase cu vreo doi ani în urmă în Vest şi nu se mai înapoiase acasă. Era o treabă pe care o urmărise mai demult. Îl căutasem odată pentru un reglaj de rutină şi mi se spusese că este plecat în Italia. Întâmplarea a făcut să-l întâlnesc trei zile mai târziu la Braşov, luând micul dejun cu o jună la restaurantul hotelului „Carpați”.

Din câte se spunea, provenea dintr-o fostă familie bună, amănunte nu cunoşteam, dar nişte semne existau: trăsăturile feței aveau o anumită distincție, vorbea franceza, germana, italiana, nu foarte bine, dar suficient ca să se poată înțelege cu automobiliştii străini. Oricum, era un mecanic mai aparte şi i se dusese faima şi de bun meseriaş; ca să-i ajungi client constituia un adevărat privilegiu. Îşi aduceau la el maşinile tot felul de mărimi – printr-un telefon i se aranjase să stea două săptămâni la „Carpați” în plin sezon – veneau apoi medicii, dar nu orice fel de medic… Şi toți nu ştiau cum să-i mai între în voie şi cât să-i bage în buzunar ca să fie Sorin mulțumit. Şi-a aranjat mai târziu o maşină de raliu şi se pare că aşa a şi ajuns să plece în Occident – cu prilejul unui concurs automobilistic.

„V-am cunoscut maşina… mi-a zis în timp ce ne strângeam mâinile. Tot la ea ați rămas…”

„Păi, ce să iei altceva?...”

„Aici nu se pun probleme din astea...” Şi a început să mă întrebe dacă mă mai duc la *service*-ul la care a lucrat, de un mecanic, de altul...

I-am spus ce ştiam şi i-am povestit despre zgomotul suspect care îmi apăruse la maşină.

„Domn’ Sorin, nu te supăra, fii te rog drăguț, urcă-te puțin să-l asculți şi mata... Să nu dau de vreo belea tocmai aici!...”

A râs cu indulgență.

„Da’ ce, suntem în România!... O băgăm la multitester şi în cinci minute am aflat despre ce este vorba! Haideți, că vă duc la *service*-ul unde lucrez. Săptămâna asta sunt în tura de după-amiază, dar n-are importanță. Vorbesc eu... Să nu fie ciupită o bilă la vreun rulment!...”

Service-ul era într-adevăr unul ultramodern. Sorin m-a rugat să-l aştept şi s-a întors cu şeful de tură, sau aşa mi s-a părut a fi, pentru că purta un halat galben, în timp ce mecanicii erau îmbrăcați în combinezoane bleu. Omul m-a salutat cu un vădit respect – Sorin i-o fi spus, probabil, c-oi fi vreun scriitor-şef – a dat imediat dispoziție să mi se facă tot ce trebuie la maşină, un tinerel mi-a luat Renault-ul în primire şi l-a dus pe rampa multitesterului.

Aparatura electronică nu m-a impresionat niciodată. – căci nu poți fi impresionat de ceva ce nu înțelegi, iar eu n-aş fi în stare să spun nici măcar ce-i un tiristor (aşa parcă îi spune) – însă

panoul lângă care fusese trasă maşina avea atâtea indicatoare, încât am făcut ochii mari. Mai mult de mirare decât de uimire. Ei, ce poți testa la o maşină? Punerea la punct a aprinderii... Valoarea termică (?) a scânteii bujiilor... Conținutul gazelor de eşapament... Cu referire asupra consumului de benzină... Ei şi pe urmă? Dar iată că se putea testa, pentru că mecanicul trăgea un fir după altul, zeci de fire, din multitester şi le prindea cu mici „crocodili" de diferite părți componente ale motorului, ale organelor de transmisie şi de jur-împrejurul caroseriei. Am fost apoi invitat să mă urc la volan şi Renault-ul a început să se ridice. Când s-a oprit, mecanicul şi-a continuat treaba cu firele.

„Porniți, vă rog, motorul! Mi-a cerut după ce a încheiat. Şi lăsați-l să meargă la ralenti."

Am făcut cum mi-a cerut.

„Vă mulțumesc, a zis după un timp. Acum băgați, vă rog, în treapta întâi şi schimbați vitezele – a doua, a treia, a patra, ca şi când ați porni la drum pe-o şosea."

Mi-am imaginat că ştie ce spune, pentru că eram la înălțime, iar în fața mea se afla un perete.

„Accelerați, vă rog, şi mențineți acul la 120."

I-am dat ascultare, dar n-aş putea afirma că mă simțeam prea bine la înălțimea aceea, cu roțile învârtindu-se cu 120 de kilometri pe oră pe nişte tamburi. Mi-a cerut apoi să apăs acceleratorul la podea. Motorul urla de credeam că o să-i iasă

afară pistoanele, şi în cele din urmă mi-a spus să reduc, să scot din viteză şi să frânez. A coborât după aceea maşina, m-a invitat să cobor şi a dispărut din hală.

„A zis ceva?” l-am întrebat pe Sorin.

„Aici, fiecare e cu treaba lui... Pe sectoare... Şi nemții nu vorbesc, ca să nu se creadă că nu-şi văd de treabă. Ai venit să lucrezi, adică, nu să vorbeşti... Scârboasă nație!”

Tinerelul s-a întors cu omul în halat galben, a ridicat maşina şi i-a arătat ceva sub motor. M-am dus să văd despre ce este vorba. La Renault, cutia de viteză e protejată de o tablă, pierdusem un şurub, un altul se slăbise şi la o anumită turație a motorului tabla intra în vibrație, producând acel zgomot suspect. Rămăsesem cu gura căscată şi Sorin m-a luat de după umeri, cu un aer protector, ca şi când ar fi spus „Vedeți ce înseamnă aparatură, puteai să înnebuneşti căutând!”.

„Sorin! A strigat deodată la el şeful de tură, chemându-l la ordine, şi a continuat cu indignare: Cum îți permiți un asemenea gest?”

„Dar eu sunt prieten cu domnul...” a dat Sorin să se justifice, umil şi cerându-şi parcă iertare.

„Nu aici! A țipat revoltat neamțul şi a continuat, făcând un gest elocvent: Aici domnul este client! Apoi s-a întors spre mine, încercând să-şi vină în fire. Vă rog să mă scuzați...”

N-am ştiut ce să spun, am vrut să-i iau apărarea lui Sorin, dar şeful de tură a început să vorbească

din nou.

„O să vi se pună şurubul pierdut... Şi n-o să vă mai supere zgomotul... Dar, nu vă supărați, cine şi-a bătut joc de maşina dumneavoastră?”

„Cum aşa?” m-am mirat.

„Parametrii la care funcționează motorul sunt minimali! Şi a dat cu dezaprobare din cap. Vă rugăm să ne dați voie să vă aducem motorul la parametrii normali”.

35

Era exclus ca *service*-ul Fiat să nu fie dotat cu un asemenea multitester şi mă tenta foarte tare ideea de-a supune Espada unei testări sub pretextul că as auzi un zgomot suspect. Mai ales că Sabbatini îmi spusese că în cazul în care s-ar ivi ceva la maşină, numai la acest *service* s-o duc. Am stat şi am răsucit în minte tot ce era de răsucit şi am hotărât să fac asta, dar cu ştirea Eginei; să-i vorbesc despre zgomot, ca să nu se creadă cumva că încerc să joc necinstit. Să nu între la bănuieli în special mafioții.

Apoi, nu-mi plăcuse deloc grecul, şeful reprezentanței Fiat, cu ochii lui de viezure, ascunşi sub sprâncene stufoase, cum mă iscodise el cu întrebări plasate cu nevinovăție în mijlocul conversației. Un al zecelea simț îmi spunea că el ştie despre piese, poate că ele chiar şi veniseră –

trecuseră şapte zile de când Sabbatini telexase la Roma! – dar grecul mă amânase cu un scop ascuns.

Când plecasem de la motel, presupunând că voi întârzia câteva ore, îi lăsasem Eginei un bilet la recepție. Mi-am spus că era cazul să mă întorc cât mai grabnic şi am hotărât să trec sub tăcere drumul făcut la Pireu. Întâi, pentru a o pune la încercare şi poate astfel să aflu câte ceva, ceva din care să deduc unele lucruri cu privire la ea, cine e de fapt această Egină, iar apoi şi în spiritul jocului. Al jocului în virtutea căruia ținuse să-şi ia cameră separată. Vezi, Doamne, se obişnuise să stea singură, doarme pe jos, o are pe Rya, de ce să se supună unei constrângeri. Motivul era desigur altul: camera separată îi oferea posibilitatea de a comunica, de a stabili legătura cu polițiştii; fie ei binecuvântați că-mi dăduseră un asemenea înger păzitor, fie binecuvântați şi mafioții lui Sabbatini dacă ar fi să fie de-a lor. Dar asta refuzasem aproape să cred.

De la Glifada venisem pe o şosea nou construită care leagă atât aeroportul Ellenikon de Atena, cât şi partea estică a Coastei lui Apollo, în oraş însă dădusem peste un trafic foarte intens şi cum grecii au apetitul vitezei şi, aş zice, al riscului, iar din locul în care mă aflam se simțea marea, am întrebat de şoseaua ce copia coasta, presupunând că pe acolo circulația va fi mai redusă. Mi s-a explicat că strada Elefterias, adică chiar strada pe

colțul căreia se găsea *service*-ul, mă va scoate la stadionul „Karaiskakis” şi apoi la mare.

Distanța până la Glifada ar fi cea dintre Constanța şi Eforie, dar din cauza aglomerației de maşini, drumul mi-a luat o bună jumătate de oră. Parcurgându-l, am hotărât să-i propun Eginei să plecăm pe insula Creta, ca să văd Palatul din Cnossos; lucru pe care în precedentele călătorii nu l-am putut face din lipsă de bani.

La recepție mi s-a spus că sunt câteva curse aeriene pe zi, există şi o cursă regulată pe mare, un feribot care pleacă seara din Pireu şi ajunge dimineața la Iraklion, dar cu avionul e mai simplu, în două ore eşti pe insulă. Am făcut un duş, am băut un ness şi m-am dus să vorbesc cu Egina. A trebuit să bat de câteva ori la uşă până să-mi răspundă. Îi făcusem cunoscută încă pe drumul spre Atena, când discutasem programul călătoriei, dorința mea de-a vedea Cnossos-ul şi i-am propus să plecăm cu primul avion.

— Nu, Adrian, a zis categoric. Creta trebuie s-o lăsăm la urmă!

— De ce? Am întrebat, intrigat de fermitatea cu care se opusese.

— Uite aşa!

— Mi-a plăcut argumentul…

— Parcă-mi spuseseşi că vrei să mergi la Corint şi la Patras?

Li spusesem şi mă mirasem că nu făcuse nicio obiecție: sunt aşezate nu prea departe de Atena, la

o sută şi ceva de kilometri unul de celălalt, în mod firesc doar Patrasul putea constitui o etapă. Când fusese vorba de Voios, se opusese.

— Pot să le las şi la urmă...

— Adrian, înțelege-mă! Nu e bine... a nuanțat şi m-a privit parcă rugându-mă.

— Ce nu e bine?

— Să inversezi. Ai să faci Creta după Pelopones.

Spusese „faci” şi nu „facem” şi am zis că Egina o să mi se livreze.

— Dar nu văd de ce! Am protestat cu încăpățânare.

— Pentru că te rog eu! Nu-i suficient?

— Nu mă lua cu aşa ceva!... Probabil că ai un motiv...

— Am. Dar nu pot să ți-l spun. Nu acum. Te rog, Adrian, şi m-a tras spre ea să mă sărute.

N-am început cu Acropole vizitarea Atenei: „Stânca sfântă” cere alt ceas, ceas de taină, ceas de sfială, ceas de reculegere, ceas de pioşenie, de evlavie şi închinare, altfel Partenonul e doar „colosal”, doar „formidabil”, doar „minunat”. Or el, Partenonul, e mai întâi de toate un monument al spiritului pe care marmura nu face altceva decât a-l întrupa. Am început cu Cartierul Halelor, unde ne-am dus să mâncăm *fasta*, ciorbă de măruntaie.

— „Christooo!”

— „Amesoooos!”, „Vineee!” Chelnerul e unul singur şi face ce poate.

— „Biraaa!” Cu toate că pe sticle scrie „Zythos”.

— „Amesoooos!”

Strada, ticsită de lume, e şi ea un val neîntrerupt de strigăte: lustragiii bat asurzitor în lădițele lor, vânzătorii de la tejghelele scoase pe trotuar se agită continuu, te trag de mânecă... Se vinde ce vrei şi nu vrei. Băiețandri aleargă strecurându-se prin mulțime, cu tăvi pline de *kafelaki;* ți se oferă gogoşi, bureți de baie. Rahat cu apă, bilete de loterie înfipte într-un băț – alege-ți biletul pe care îl vrei, cel cu norocul –, castane coapte, sugiuc, halvița. Susan, migdale... Şi toți îşi țipă la maximum marfa. La masă venise un puşti cu cornete de semințe de dovleac, balcanicele „bomboane agricole”, şi fistic... Cu soț sau fără de soț? Câştigați un pachețel dacă ghiciți!” O fracțiune de secundă el mă lăsase să întrevăd, pe masă, fisticurile ascunse sub palma lui. Configurația grămăjoarei te-ar ajuta parcă să ghiceşti... „Ia desfă degetele!” îi ceruse Egina. „Ha, ha!” a râs şmechereşte şi şi-a strâns „marfa”.

Dar halele sunt o adevărată minune. Una de carne – de vită. De porc, de pasăre, de vițel, de miel mai ales, tranşată, aranjată, strigată, tot ce-ți doreşte inima dacă punga îți îngăduie (cea mai ieftină carne, cea de miel, costa 200 de drahme kilogramul, în timp ce aurul era 350 de drahme gramul. Era ieftin aurul? Era carnea scumpă...); alta de peşte, unde te apucă pur şi simplu durerea de cap (şi văzusem piața de peşte din Paris); alta de brânzeturi; alta de zarzavaturi şi fructe, unde

te ia altă durere de cap, căci pământul Greciei a fost binecuvântat de Zeus să-şi urce seva cu precădere în arbori, şi nu se spune pur şi simplu „portocale”, „lămâi”, „măsline”, sunt soiuri aşa cum sunt la noi merele – creţeşti, ionathane, Parmen… măslinele numără vreo douăzeci de sortimente. Şi în toate halele o curățenie sclipitoare, apa curge aproape tot timpul, spală, răcoreşte, împrospătează.

Dimineața, când mă dusesem la reprezentanța Fiat, văzusem la Pireu gospodine spălând cu detergent trotuarul din fața casei; însă nici municipalitatea nu se lasă mai prejos. N-am avut ocazia să întâlnesc măturători, dar am citit în excelentul „Jurnal hellenic” al lui Pop Simion că cei din Pireu îşi fac munca într-o uniformă albă, de parcă ar fi ofițeri de marină.

La primul contact. Atena ar putea deconcerta. Aglomerație urbană imensă, întinsă pe aproape 20 de kilometri, ca nu pare mai originală decât oricare mare oraş european. Lucrurile se pot explica prin faptul că în secolul trecut, ia dobândirea independenței, Atena, cea mai veche metropolă a lumii noastre, în care s-a născut „miracolul grec”, număra abia câteva sute de căsuțe şi era un târguşor cu totul neînsemnat. A fost declarată capitală din considerente de tradiție istorică şi construită apoi de arhitecți germani, căci grecii primiseră, ca şi noi, şi cam din aceleaşi motive, un rege neamț.

Lumina este aceea care alege Atena dintre toate capitalele lumii. O lumină, ca o binecuvântare, peste un oraş alb, lipsit de orgolii, de trufie sau țâfnă, lipsit de mistere, deloc ceremonios şi tocmai asta îți apropie oraşul din primul moment, te face să-l simți că este al tău. Iar după ce Atena a început să-şi dezvăluie tezaurele, eşti prins definitiv. Partenonul, Propileele, Atena Nike, Erehteionul, Odeonul lui Herod Atticus... îți aduc în fața privirii întreaga prospețime a dimineților Lumii. A „dimineților triumfătoare", cum le-a numit Victor Hugo.

Ne-am plimbat pe bulevarde şi pe străzile principale, cu magazine scumpe şi nesfârşite şiruri de cafenele, cu măsuțe scoase pe trotuar... Timpul nu mai prisoseşte aici. Poate doar aparent. Dar e o falsă impresie – cafeneaua e mai ales loc de afaceri, şi o mişcare subterană se făcea simțită la mese. Ne-am uitat la vitrine, nu mai puțin elegante decât cele de pe Champs-Elysees, dar *First quality*-ul era de două sau chiar de trei ori mai scump ca la Paris – care nu-i nici el cel mai ieftin oraş! – preturile mi s-au părut de-a dreptul scandaloase. Şi ne-am dus la Monumentul soldatului necunoscut, să-i vedem pe evzoni.

E un spectacol la care lumea, mai ales turiştii străini, cască mereu gura. Soldații sunt îmbrăcați în costume naționale pe care numai ei le mai poartă: togi albe, plisate, un fel de fustanele, deasupra acestora veste bogat decorate cu dantelă

neagră (albul şi negrul sunt cele două culori ale grecilor), ciorapi lungi, albi şi ei, legați sub genunchi cu o panglicuță, astfel că o pereche de ciucuri roşii cade deasupra pulpei, opinci stilizate şi împodobite cu un pompon la vârf, iar pe cap, fesuri militare cu ciucuri lungi de mătase ce ajung aproape de talie. Dar ceea ce stârneşte mai ales curiozitate este pasul de paradă cu care patrulează prin fața monumentului – îşi trag încet piciorul, îl saltă brusc, îl întind lent şi-l aşază uşor din nou pe pământ.

Eram în Piața Syntagma şi Egina a izbucnit deodată: „Ce să mai amânăm, hai Adrian, pe Acropole!” A fost chiar clipa în care am vrut să-i spun acelaşi lucru şi eu, cu toate că ştiam foarte bine că era ora când invazia hoardelor de turişti este maximă, că tăcerea milenară a marmurei n-ai cum s-o asculți, că demna, atotputernica ei frumusețe e agresată de un du-te-vino de bâlci. Dar „Stânca sacră” cheamă irezistibil, aerul e plin de magnetismul ei, lumina e tamisată cu electricitatea imaginii copleşitoare a Partenonului, reverberată de „fruntea încununată cu violete”, cum o cântă Pindar într-unul din Di*tirambii s*ăi.

Fortăreață aproape inexpugnabilă în timpurile străvechi, ea a devenit odată cu Pericle un minunat piedestal consacrat zeiței Pallas-Atena, protectoarea oraşului, al cărei templu, Partenonul, a fost construit de Calicrate, după planurile arhitectului Ictinos, din marmură de Pentelic,

marmura sfântă a atâtor minuni. Sanctuarul adăpostea statuia din aur şi fildeş a zeiței Atena Parthenos, operă a marelui Fidias. Tot el a sculptat pe frontonul oriental naşterea Atenei, pe cel occidental cearta dintre Poseidon şi Atena, dornici, şi unul şi celălalt, să dea numele lor oraşului, iar pe metope scene mitologice. Neînțelegându-i valoarea, otomanii l-au transformat în pulberărie, dogele Francesco Morosini, comandantul navelor venețiene, l-a luat ca atare, un obuz a nimerit ținta şi în câteva clipe augusta operă a lui Pericle, Fidias şi Ictinos, cununa de minuni care a dăinuit 2000 de ani pe „Colina sfântă", s-a transformat în ruine. Acoperişul şi pereții interiori au dispărut, frontonul, cu scenete mitologice, s-a prăbuşit pe scările de marmură, capitelurile coloanelor s-au transformat în ghiulele, Erehteionul a rămas şi el fără acoperiş, chipurile zveltelor, grațioaselor, gingaşelor Cariatide au fost ciobite. Propileele, portal de ceremonie şi poartă spre sublim, au plătit şi ele un tribut greu... Apoi, lordul Elgin a jefuit Partenonul de statui, de basoreliefurile frizei, de metope, pentru a împodobi cu ele British Museum şi, ca şi când toate acestea n-ar fi fost de-ajuns, o altă explozie, provocată de hitlerişti, căci şi ei au instalat pe Acropole un depozit de muniții, a amplificat distrugerile. Şi totuşi, aşa cum este astăzi, Partenonul rămâne o minune şi aproape un miracol al artei. El încântă ochiul şi deopotrivă

spiritul. Severitatea, care nu exclude grația, puritatea liniilor şi rigoarea proporțiilor, jocurile de umbre şi lumini sub soarele Eladei – totul concură la această încântare.

Maeştrii săi au dat dovadă de surprinzătoare subtilități. Ei au mers până la a corecta prin abile artificii anumite iluzii optice care puteau strica elanul liniilor. Ca orizontalele prea lungi să nu dea o aparență de inflexiune, aceasta a fost estompată, la Partenon şi Propilee, de o convexitate compensatorie. O îngroşare abia perceptibilă a coloanelor îndepărtează iluzia strangulării şi ele se înalță gata parcă să-şi ia zborul. Egina mi-a propus însă şi o altă viziune, „mai puțin idilică”, cum i-a spus ea.

— De ce să ne înşelăm, Adrian? Ceea ce ne-atrage adeseori la aceste arhitecturi moarte sunt imagini false! Fapte seducătoare, dar puțin conforme cu realitatea de odinioară! Cu realitatea de atunci! Ne complăcem în aceste tablouri cu ruine romantice… Ruine printre măslini noduroşi. Sau pe acest fundal de cer. Sau la Cap Sunion, în vastul decor al mării. Ne place, ne atrage patima marmurei… Prin tentele ei colorate –, de ocru şi galben, a căpătat parcă viață şi e adevărat ce spuneai că porii, grăunțele zgrunțuroase, par să vibreze sub această lumină a Greciei… O lumină generoasă. Dar ia gândeşte-te, ia imaginează-ți aceste edificii în stare nouă! Ne-ar da ele oare aceleaşi satisfacții? Reliefurile arhitecturale nu ni

s-ar părea oare convenționale şi monotone? Şi nu uita, te rog, că toate aceste monumente erau acoperite de culori! Anticii le zugrăveau suprafețele, cred că ştii asta! Subliniau ornamentele, colorau viu reliefurile… Erau culori uniforme şi viu contrastante… Preferau albastrul, roşul, galbenul… Imaginează-ți ce oroare! Imaginează-ți poema asta de marmură, cum i-ar sta ei spoită!”.

— Tu, pe undeva ai dreptate… în gustul nostru… în gustul nostru actual pentru arhitectura lipsită de artificii, supus policromiei, Partenonul ar lăsa o impresie, să zic, neplăcută. Dar poate că exista o justificare a acestei policromii… Mă gândesc la preocuparea pentru armonie… Pentru evitarea unor contraste violente… Între albul pietrelor şi culorile cerului… Zic… Ale mării. Şi apoi, nu uita că artiştii evului mediu, cu mult mai apropiat de noi, au practicat ei înşişi mari suprafețe pictate! Au colorat până şi portalurile catedralelor!… Italia stă mărturie!…

— E adevărat ce spui, dar încă ceva: coloanele prin care se vede acum cerul, aceste coloane cu înclinarea lor uşoară spre interior, iluzia lor optică de prelungire parcă spre infinit, aceste coloane, după cum ştii, împrejmuiau de fapt zidul orb al templului! Un zid închis şi nimic mai mult! Printre ele nu se vedea pe atunci cerul!… Se vedea zidul! Zidul templului. Iar acesta, la rândul său, aşa cum îl descrie Pausanias, era ticsit cu ofrande! Eră un

fel de depozit, de tezaur. Ochii statuilor, orbitele goale de astăzi, care dau feței acea expresie de detaşare, aveau încastrate sticle colorate! Sau pietre prețioase! A trebuit oare să fie mutilat Partenonul ca să ne subjuge? Să ne înfioare pe noi, cei de astăzi, prin frumusețea lui?

— Şi totuşi, Plutarh spunea că Partenonul era animat de un suflu viu şi incoruptibil, de un suflet inaccesibil bătrâneții!

— Aşa l-a văzut el atunci!

— Aşa este şi-acum!

— De-abia acum este aşa: viu şi incoruptibil. Inaccesibil bătrâneții…

Ne stâlciserăm picioarele de blocurile de marmură împrăştiate de explozie pe întregul platou şi, coborând coasta pe o potecă ce şerpuia printre tufe şi arbuşti, ne-am oprit pe o bancă. În urma miilor de turişti rămâne tot ce vrei şi nu vrei, până şi obiecte de lenjerie; la orice m-aş fi aşteptat să găsesc, dar nu şi bujii. Întorcându-mă după Max, am zărit în iarbă, chiar în spatele băncii, patru bujii Bosch; şi după aspectul electrozilor erau foarte puțin folosite. Ei, cum ajunseseră ele acolo, pentru că până la stradă era o bucată de drum?

„Plaka” se afla la doi paşi, unde să te duci altundeva să mănânci. Dacă nu în această împărăție a tavernelor ateniene?! E cel mai vechi cartier al metropolei, cu străzi înguste, întortocheate, cu case mici, sărăcăcioase, scăpat

de demolare din rațiuni ce țin probabil de istorie şi tradiție, dar şi de *business*-ul turistic, desigur. Tradiționalele locante greceşti se țin lanț, cu sutele, multe în subsoluri răcoroase, şi în toate cântă doi-trei muzicanți.

Taverna în care am intrat avea butoaie cu vin suprapuse, ca şi cea din Glifada, ca şi taverna artiştilor din Kavala, unde îl cunoscusem pe Lazaris, căci una din trăsăturile acestui tip de locante este vinul „Casei”. Sau mai bine zis „vinurile casei”. An de an aceleaşi, furnizate prin contracte cu mici viticultori, ele şi asigură tavernei clienți permanenți. Fiecare atenian are taverna sa, acolo îşi va putea bea el vinul preferat, îndoit cu sifon sau cu apă, ca şi anumite mâncăruri tradiționale, făcute mai altfel, cu un gust mai aparte decât în alte locante.

Chelnerul ne-a cântărit dintr-o privire şi ne-a oferit vin de Samos recolta ’73. Egina a zis „*O.K.*”, dar eu nu mă omor cu firea după vinurile dulci. Țin cu cele seci, aspre, şi i-am cerut *retzina* (oare cum o fi fost cea pe care mi-o recomandase şeful de sală de la barul „Dionyssos”?). Şi am trecut la lista cu mâncăruri. Supele şi ciorbele îngraşă. Printre ele nu lipsea, desigur, cea” à la grecque”. Lista cuprindea şi *mussaka*, în *pastipsso* legumele sunt înlocuite cu paste făinoase, pastele făinoase îngraşă şi ele. Am sărit la pescărie, capitol care ocupa partea cea mai însemnată a listei. În locul ciorbei, am ales *marida,* peşte fript la grătar şi

stropit din belşug cu vin răşinos, iar la felul doi *suvlakia* cretană: bucățile de miel sunt mai întâi fierte în lapte şi apoi fripte pe cărbuni, în intestine, şi ele de miel. Produsele de patiserie erau la urmă, dar deloc neglijabile şi, bineînțeles, *baklava*, *kataifi*... Aveam să constat că era o altfel de prăjitură decât cea de la noi – un fel de rulou preparat din tăiței foarte fini, umplut cu nucă şi îmbibat cu sirop şi nu pe bază de frişcă, aşa cum ştim cataiful în cofetăriile noastre.

Stingeam prea-dulcele prăjiturii cu o *kafelaki* amară, *sketo*, cum ne-o recomandase chelnerul, şi Egina m-a făcut atent printr-un gest discret.

— Cei doi din stânga ta îşi strecoară unul altuia ceva pe sub masă...

M-am uitat: unul din indivizi stătea cu un ziar în față, al doilea privea prin fumul țigării de-ai fi zis că se gândeşte la ceva. Şi, într-adevăr, o mână a acestuia era sub fața de masă.

— Ai văzut ce?

— Nu, nu mi-am putut da seama. Au venit pe rând, ca şi când nu s-ar cunoaşte, şi-au schimbat doar câteva vorbe.

— Dar cum reuşeşti tu să vezi? Să vezi tot ce se-ntâmplă în jur? Să remarci cel mai neînsemnat gest? Am întrebat-o fără să vreau, mirându-mă în acelaşi timp în sinea mea că ea îmi revela, îmi divulga la urma urmei, spiritul ei neobişnuit de observație; aş zice, profesional.

— Ți-am spus că trebuie să ştii să vezi!... Dar

asta nu se învață atât de uşor. Şi a adăugat râzând: am ochi panoramici!...

— Sunt atât de neobişnuiți ochii tăi, atât de... uite, îmi lipsesc cuvintele. M-ai legat cu ei de mâini şi de picioare!

— Chiar aşa?

— Chiar aşa.

— Nu ți se albeşte nasul când minți? Adrian... a dat să mă întrebe ceva, dar gândurile n-au trecut în cuvinte şi pe buze i-a apărut o uşoară tristețe.

— Da! Spune! Te-ascult!

— Adrian, chiar n-ai niciun pic de încredere în mine? M-a întrebat, aşternându-şi pe față o expresie care reclama sinceritate. Numai că expresia asta mi s-a părut a fi falsă şi în spatele ei am descifrat un gând ascuns.

— Asta ce glumă mai e?

Candoarea tandră din priviri a dispărut, ochii au devenit reci şi au sclipit sfidători.

— Nu-i un răspuns la întrebarea mea!

— Să-ți dau altul atunci: sensul unic e bun doar în circulația pe străzi!...

— Ai spus exact ce trebuia! Asta şi aştept: să vii spre mine!

— Egina, eşti o fată cu haz!...

— Adrian, ce-i cu iconița de la maşină?

— Foarte simplu: am cumpărat Espada de la un italian, şi iconița a rămas unde era.

M-a fixat o clipă cu privirea, ochii i s-au dilatat, pupila celui saşiu mi s-a părut a se deplasa uşor

spre interior, a surâs ironic şi a clipit ştrengăreşte.

— De ce mă neglijezi, Adrian? Uite, nu mai am nimic în pahar, a zis alintându-se.

M-am scuzat, i-am turnat vin şi am spus că nu seamănă a grecoaică.

— Grecoaicele nu mi se par prea reuşite… Poate şi din cauza părului abundent pe mâini şi pe picioare…

— Mama este armeancă… Şi eu cu ea semăn.

— Exact! Aşa este: semeni mai mult cu o armeancă…

Şi am avut deodată o revelație. Văzusem câteva reproduceri după frescele descoperite la Cnossos, ochii Eginei erau parcă din fragmentul de frescă reprezentând un grup de doamne la un spectacol; de aici şi impresia pe care o aveam de ceva „deja văzut”. Şi i-am spus asta.

— Ştiu, aşa este. Când eram mică, tata îmi zicea „Cretana mea dragă” şi mă striga de multe ori „Kriti”. Tata-i cretan… a zis deodată şi vocea ei a vibrat de o nelinişte surdă, subterană, abia perceptibilă. A încercat imediat s-o mascheze, şi-a lipit voioşie pe față şi a adăugat: Mama însă-i armeancă.

— Cretan cu terminația „os”? M-am mirat. Numele cretanilor se termină de obicei în „akis”!…

— Da’ asta de unde mai ştii? Ia spune-mi, de „Karaghioze” ai auzit? A divagat abil; pe față i-a fulgurat un zâmbet viclean.

— Nu, asta ce-o mai fi? Şi i-am explicat ce se

înțelege la noi prin cuvântul „caraghios”.

— Da, dar la ce m-am referit eu e cu totul altceva. O să vezi, e o surpriză!...

— Şi acum ce facem? Poate mergem pe Lycabette să privim oraşul, şi la Muzeul Național...

— Nu, iubitule, tu îți plimbi câinele toată ziua, în timp ce Rya stă închisă în casă! Mergem frumuşel la motel, o scot pe Rya să zboare, facem nani o oră... Ca să putem hoinări prin Atena la noapte. Asta facem, iubitule!

— Asta facem...

Am găsit Citroën-ul încins ca un fier de călcat – vrusesem să venim cu Espada, dar Egina se referise din nou la consum şi spusese „Ce, cu maşina mea ți-i ruşine?”, şi în timp ce aşteptam să iasă aerul fierbinte din ea, i-am oferit lui Max resturile pe care mi le dăduse chelnerul într-o pungă. A dat cu nasul prin ele şi şi-a ridicat privirea ca şi cum m-ar fi întrebat dacă n-am şi altceva.

— Măi izmenitule!...

Egina ridicase capota şi măsura nivelul uleiului din motor – consuma, şi ea mereu îi adăuga ulei – a crezut că vorbisem cu ea şi m-a întrebat: „Ce-ai spus?”

— Nimic... Max face nazuri, nu-i place mâncarea.

— Auzi!... a zis revoltată şi, venind în partea în care mă găseam, l-a admonestat: Mă!...

Totul s-a petrecut într-o clipă. Max s-a înălțat ca

propulsat de un arc şi norocul Eginei a fost că mă aflam lângă ea şi că am avut ceea ce se cheamă prezență de spirit; când foxterierul era gata s-o apuce de piept, am întins fulgerător mâna şi Max a căzut peste motor. M-am uitat la Egina dacă nu pățise ceva; în loc să întâlnesc o mină speriată, aşa cum ar fi fost normal, am găsit o față crispată de răutate şi ciudă, diformă aproape. În momentul următor a încercat să se pună sub control, dar n-a putut să se abțină:

— Mi-a luat înainte!... a zis cu glas sufocat de mânie.

În spatele cuvintelor ei am simțit un pericol potențial şi, aş zice, iminent pentru Max.

— Lasă-l în pace, Egina! Dă-l dracului!... am spus jumătate rugând-o, jumătate protestând. În definitiv, e un câine!... Bine că nu te-a muşcat... Şi am vrut s-o sărut.

S-a ferit, supărată.

Max reuşise să sară din compartimentul motorului – să fi fost motorul fierbinte, o pățea răzvrătitul! – şi cum nu se vedea, m-am dus să-l caut şi să-l cert. L-am găsit culcat în spatele Citroën-ului şi ținând ochii, cu vinovăție, în pământ.

— Foarte bine! Am țipat de formă la el, pentru că într-un fel mă bucuram că-şi luase revanşa. Să nu te laşi niciodată călcat pe coadă! Şi mi-am adus aminte de spusele doctorului, că foxterierii au multă personalitate şi sunt răzbunători.

Din spate a răsunat glasul Eginei:

— *Bien! E? Bene, benissimo, eee?* – m-a prins ea cu cioara vopsită. Egina e-o aventură de călătorie, Max – tovarăşul tău nedespărțit!...

Spusese un adevăr. Să fi fost româncă şi, mai ales, să n-o fi cunoscut în circumstanțele date. Poate n-ar fi rămas o simplă aventură. Am încercat s-o împac.

Seara, m-a dus la periferia Atenei, la un teatru nu prea mare, care perpetuează, aşa cum mi-a explicat pe drum, spectacole devenite tradiționale. Este un teatru de umbre şi el a cunoscut momente de glorie mai întâi în Turcia, prin personajul său principal *Karaghioze,* „ochiul negru”, iar apoi şi în Grecia, mai ales în Tracia şi Epir. Cu timpul, „mânuitorii de umbre” greci l-au adaptat atât de perfect spiritului, vieții şi istoriei țării lor. Încât el poate fi considerat drept o creație originală şi nouă a grecilor.

Din tara de origine a păstrat un anumit număr de personaje tradiționale, ca şi câteva situații convenționale. Multe din aventurile lui Karaghioze se desfăşoară într-o atmosferă de serai, cu femei voalate, cu eunuci, cu bei, cu paşi... Dar majoritatea au ca subiect episoade din legendele şi istoria Greciei. O tehnică mai veche consta în a decupa siluete din piele de cămilă, piele care era lăsată să se înmoaie în ulei mai multe săptămâni înainte de confecționare. Astăzi, pielea de cămilă a

fost înlocuită cu materiale plastice sau carton, dar siluetele sunt adevărate opere de artă de decupaj şi pictură.

Au articulații la picioare, la brațe, cap şi trunchi şi sunt fixate pe bețigaşe pe care prezentatorul le mânuieşte din spatele ecranului luminat. Lipite de pânză, siluetele apar nete şi prezente. Uşor retrase se transformă în vaporoase, în parte sau în totalitate, şi simulează de minune mersul, îndepărtarea şi toate mişcările dorite. O lume feerică defilează atunci pe ecran. O lume imaginată, creată din nou în mare parte, prin talent şi inițiative de prezentare.

În afară de cele câteva scenarii transmise de tradiție: „Karaghioze la tribunal”, „Karaghioze secretar” etc., aporturile diferiților karaghiozişti au adăugat timp de peste 50 de ani o mulțime de teme, subiecte care sunt o creație din cele mai originale ale spiritului grec. Ele sunt extrase mai ales din legendele milenare, din cele ale luptelor pentru apărarea ființei naționale – căci, la fel ca la noi, existența la greci a fost sinonimă cu rezistența –, din episoadele războiului pentru independență, războiul sfânt, cum îi spun grecii, ca şi din viața de toate zilele.

În programul frumos tipărit defilau numele lui Perseu, Ulise, Diogene, Karaiskakis. Athanase Diakos, Konstandonis, mari eroi ai independenței, Barba Iorgos (tatăl Gheorghe), Sion Dionysos, dandy-ul Marphomios, Beli Gekas… în grădina

teatrului, copiii şi adulții se agitau nerăbdători pe bănci, în spatele marelui ecran, care masca fundul grădinii, se auzeau vocile prezentatorului şi ale ajutoarelor sale pregătind marionetele artistic decupate, pictate, sau decorate cu hârtii colorate, ca vitraliile.

Perseu o eliberează pe Andromeda, Ulise este fermecat de sirenă, Balaurul apără izvoarele sfinte şi devorează frumoase prințese, luptele lui Alexandru cel Mare, scene din viața de astăzi a grecilor... În mijlocul acestei lumi, Karaghioze îşi plimbă silueta ageră şi jovială, umorul său, schimonoselile sale, farsele sale, care-i permit să iasă întotdeauna din orice încurcătură. El este în această lume de umbre imaginare, unde coexistă Ulise şi Barba Iorgos, încarnarea vicleniei, a inteligenței, a vieții şi spiritului poporului grec, un straniu amestec de Ulise şi de Charlot.

Atenienii iau prânzul la 2 şi cina la 10 seara. Atunci şi începe viața de noapte a Atenei; trotuarele sunt pline de lume, iar şirul de maşini e aproape fără sfârşit. Şi toți gonesc, se grăbesc nu ştiu unde, de parcă cine ştie ce treburi importante i-ar aştepta. Văzându-i cum intră în depăşiri, cum fac slalom unii printre alții, aveam toate motivele să fiu bucuros că ne deplasam cu Citroën-ul şi eram de-a dreptul uimit de ce era capabilă maşina aceea micuță şi cu un interior pauper, iar Egina o solicita la maximum, n-o menaja.

Ne grăbeam să prindem cel de-al doilea spectacol

de „sunet şi lumină” de la Acropole şi am sosit când mai rămăseseră puține minute până la începere. Locuri n-am mai găsit însă şi am rămas în picioare, într-o margine a platoului de lângă colina Pnyx. Cunoşteam genul de spectacole, le văzusem prima oară când fusesem la castelele de pe Valea Loirei, dar n-aş putea spune că ele mă ajutaseră să-mi imaginez cât de cât atmosfera de demult a acelor fastuoase castele.

Simplistă era şi reprezentația de aici. Banda stereofonică derula o poveste, cam în stilul rezumatelor practicate la americani după marile opere literare – astea sunt personajele, asta acțiunea, cutare şi cutare au făcut cutare şi cutare – megafoanele, dispuse stereofonic în diverse puncte, intrau în funcțiune după necesitate, pentru a reda din locul vizat asupra căruia se îndrepta, sincronizată cu banda, şi lumina reflectoarelor – ba zgomotul bătăliei cu perşii, ba răsuflarea grea a alergătorului de la Maraton, ba uralele mulțimii care îl aclama pe Pericle…

Pentru un străin, noaptea ateniană are un cod propriu: ea începe lângă Partenon, sub Partenon sau în fața Partenonului. De aici am început şi noi. Am întâlnit discoteci la tot pasul; cuvântul este grecesc, dar era scris cu litere latine. Am intrat în somptuoasele hoteluri „King George”, „King’s Palace”, „Great Britain”, hoteluri pentru milionari şi față de care „Mediterranean Palace” poate să pară urs fel de azil pentru bătrâni ceva mai

înstăriți, am intrat şi în altele, şi am văzut ce înseamnă un *roof-garden* – aşa îi spun şi grecii – instalat pe terasa acoperişului, am colindat apoi prin localuri mai modeste şi într-unul am asistat la o „bătaie cu flori”, obicei grecesc de-a arunca asupra solistei mai ales gardenii, şi ne-am întors de unde plecasem – la Acropole. Era ora când Plaka e un vulcan al veseliei. Al muzicii şi al dansului grecesc, al stării euforice, al *kefi*-ului fără beție, fără prăbuşire în străfundurile uitării; nimic nu este mai străin grecului ca sentimentul alienării. „Noi, mi se spusese aseară, ziua muncim – dar muncim! – iar noaptea petrecem. Muncă fără petrecere nu se poate, aşa cum nu se poate petrecere fără muncă.” Toți cântă, dansează, fraternizând, public şi muzicanți, vrăjiți de acest *glendi.* N-am rămas – ne aştepta la Glifada domnul Magalopoulos, patronul tavernei „Dionyssos”.

Intrigat de faptul că Egina ținuse să circule cu maşina ei la Atena, aşezasem o pietricică sub roata din dreptul volanului, iar la chederul de cauciuc al portierei meşterisem dintr-un ac de gămălie un semn foarte discret. Când ne întorseserăm la motel, nu avusesem cum să le controlez prezența, dar a doua zi dimineața, ducându-mă cu Max să facem o baie în mare, m-am oprit la maşină şi am constatat că semnele se aflau la locul lor. Nu ştiam: era bine? Era rău?

Am scos din portbagaj un pachețel cu biscuiți ca

să-l împart frățeşte cu Max, dar el a refuzat să mănânce.

— Ce-i, băiețel, eşti bolnav? L-am întrebat îngrijorat pentru că el nu mâncase nimic de 24 de ore.

A scos un „ham” plin de bună dispoziție şi a început să alerge nebuneşte în jur, de parcă dăduse strechia peste el.

— Măi sturlubatecule, ce ți-a venit? L-am certat. Ia să fii mai reținut, că eşti într-o țară străină!...

S-a potolit şi a pornit, călcând popeşte în direcția mării, aşa cum mergea la Costineşti când plecam dimineața să facem două-trei ore de plajă. Ce-o fi în capul lui teşit, numai el ştie!

După vreo oră a venit şi Egina, cu cioara pe umăr. Dar nu să facă baie venise, ci să-mi spună că trebuie să mergem, a vorbit la telefon, are de făcut o vizită la Atena. Intervenise probabil ceva, şi ea inventase povestea cu vizita ca să se elibereze de mine. A adăugat ca şi când mi-ar fi citit gândurile:

— E vorba de-un prieten al tatălui meu şi toată treaba n-o să dureze mai mult de o oră. Stă pe lângă Muzeul Național... Îl ştii, nu?...

— Ei, cum naiba?!...

— Oricum ne duceam... Te las acolo şi mă întorc să te iau. Hai, Adrian!

Drumul a fost destul de liber, era o oră când pe străzile Atenei circulația este ceva mai relaxată, dar Egina a condus tot timpul cu o concentrare

preocupată şi de la Glifada şi până la muzeu n-am schimbat decât puține cuvinte. Era o stare? Era mai curând o demonstrație, pentru că Egina ştia să se țină tot timpul sub control. Dar ce voia să-mi demonstreze prin această tăcere? Şi apoi, cum se brodise ca prietenul tatălui ei să locuiască exact lângă Muzeul Național? La naiba cu întrebările!...

Adăpostit într-una din cele mai frumoase clădiri ale Atenei, muzeul constituie o remarcabilă sinteză a civilizației şi artei greceşti. Am revăzut celebrul tezaur micenian din podoabe de aur, de o valoare artistică şi istorică inestimabilă, nu mai puțin celebrele Kore, statuetele de Tanagra – de care nu duce lipsă nici Luvrul – marele Zeus din bronz pe care un trauler l-a prins într-o zi în năvoadele sale în largul insulei Eubeea, „Atena Partenos" copie, sau mai bine zis, imitație romană în marmură după sculptura lui Fidias, stele funerare, sute de statuete de zeități, printre care şi cele ale Atenei Nike, descoperite cu prilejul săpăturilor de la Epidaur, o colecție inegalabilă de vase miceniene, tanagreze, cretane, tebane, din Attica, din Arcadia... cu care muzeul se poate într-adevăr mândri. În rest însă... în rest, te gândeşti cu amărăciune la ce a însemnat elginismul, termenul folosit astăzi, după numele lordului englez, pentru jaful general la care a fost supusă Grecia de-a lungul anilor şi care a îmbogățit British Museum-ul, Luvrul, muzeele Vaticanului, Vienei, Romei, Neapolelui, Veneției, Munchen-

ului, Frankfurt-ului pe Main, Berlinului... Şi după cum am auzit, americanii au făcut tot ce le-a stat în putință ca să recupereze întârzierea.

Când am ieşit, am găsit-o pe Egina aşteptându-mă pe stradă lângă intrare. Văzându-mă, mi-a făcut semne bucuroase cu mâna, de parcă ne-am fi reîntâlnit după nu ştiu cât timp. M-a întâmpinat cu afecțiune în priviri, m-a luat de braț cu o bună dispoziție debordantă, m-a sărutat fugitiv pe obraz şi spunându-mi „Acum sunt în întregime a ta". Mi-a propus să continuăm cu muzeele.

Am fost la cel de artă bizantină, considerat ca cel mai important din Europa, la cel de artă modernă, „Benaki", la muzeul Agorei, rezultat în special din săpăturile întreprinse de americani, şi a urmat Theseionul, templul din marmură construit de Cimon, vechiul monument funerar al lui Teseu şi care este mai ales un templu al lui Hefaistos, zeu al meşteşugurilor fierului.

Eram lângă Plaka, am mâncat într-o taverna, de data aceasta la aer, sub o boltă de viță de vie, şi am luat apoi Acropole de jur-împrejur. Ne-am oprit întâi la Teatrul lui Dionyssos, unde au fost reprezentate pentru prima dată tragediile lui Eschil, Sofocle, Euripide, comediile lui Aristofan. După Platon, ar fi avut o capacitate de aproape 30000 de spectatori, dar acest lucru este greu de crezut. Alte surse vorbesc despre 14000 şi 20000 de locuri. Construit pe timpul lui Pisistrate, îmbogățit de Pericle, modificat şi reconstruit în

câteva rânduri în epoca romană, mai ales în vremea lui Nero, el nu mai este azi decât o ruină. Doar ruina scenei de altădată.

Ceva mai încolo, însă, se înalță plin de grandoare milenară Odeonul lui Herod Atticus, marele mecena al antichității greceşti, bogătaşul care a înzestrat nu numai. Atena, dar şi Delfi, Olimpia Eleusis-ul. Mult mai mic decât cel de la Epidaur, cu o capacitate „doar” de cinci mii de locuri, el a constituit templul pe scena căruia au reînviat tragedia, comedia, drama satirică, inventate de Marii greci. Înaintea cărora, teatrul nu era decât recitare lirică şi statică, fără acțiune, fără actori. Văzut de la o distanță de 2500 de ani, evenimentul apare ca un moment excepțional al istoriei, înainte şi după el, nimic nu se va mai asemăna acestei perioade nemaiauzite, unde, în răstimp de două generații, spectatorii au putut să asiste la *Agamemnon,* la *Orestia* de Eschil; la *Antigona* şi *Oedip-rege* de Sofocle; la *Troienii* şi *Hecuba* de Euripide. La moartea lui Sofocle, teatrul grec îşi va pierde creativitatea, se va stinge încetul cu încetul, va cădea *în* uitare şi se poate spune, fără a forța istoria, că până la începutul secolului nostru, timp de 2000 de ani, nu s-au mai jucat în Grecia tragediile antice. Iar timidele încercări care au fost întreprinse la Atena la începutul secolului n-au dat rezultatele sperate. Promotorii lor, traducând textele vechi în *demotică* (limba populară greacă), pentru a le face accesibile publicului, au fost

acuzați de sacrilegiu, spectatorii au năvălit pe scenă şi i-au oprit pe actori să joace. Era perioada în care în Grecia se dădea o luptă febrilă între cele două limbi, limba pură (Katharevusa) şi limba demotică, vorbită de toată lumea, şi nu se ştia care va deveni limba oficială a țării. Traducerea lui Eschil şi a lui Sofocle în demotică a fost picătura de apă care a făcut să debordeze apa din vas, în aşa fel încât, după reprezentații, bătăile s-au ținut lanț până şi pe străzi, trei zile consecutiv. Atmosfera nu era deloc prielnică încercărilor de a reprezenta piese antice. Şi abia înspre anii ’30 s-a putut juca la Delfi, sub impulsul unui poet de prestigiu, tragedia „Prometeu înlănțuit”, fără ca aceasta să dezlănțuie un război civil. Dar chiar şi atunci, inițiativa n-a deşteptat ecouri profunde. Tăcerea a învăluit din nou tragediile antice, până spre anii ’50, când Teatrul Național din Atena a organizat primele reprezentații în aer liber, la Odeonul lui Herod Atticus. Meritul îi revine îndeosebi actorului şi regizorului Alexis Minotis, care a avut harul de a nu fi încercat să reconstituie într-o manieră arbitrară spectacolele antice, dar de-a fi ştiut să adapteze operele vechi la condițiile şi în spiritul timpului nostru. A fost păstrat indispensabilul cor, personaj liric şi dramatic în acelaşi timp, glasul exemplar şi martorul viu al fericirii şi nenorocirilor omeneşti, dar a fost refuzată categoric folosirea măştilor, care ar fi pretins de la actorul modern un joc pentru care el

nu este format. Să perpetuezi o tradiție este exact a putea sau a şti să o re-creezi – s-o creezi din nou – de aşa manieră, de parcă promotorii săi ar fi creat-o chiar astăzi. O credință excesivă ar fi fost o trădare. O îndrăzneală excesivă, de asemenea. Între aceste, două căi au fost spectacole pe care le văzusem mai întâi la Epidaur şi Atena, apoi la Filipi şi Thassos. Spectacole ce mi-au dat nu numai amintirea, dar şi emoția timpurilor vechi, într-un decor care nu s-a schimbat deloc de la origine. Peisajul cu pinii profilați până la orizont, prezența cerului infinit, parfumurile de rășină, freamătul unui public atent şi disponibil, iată condițiile în care este perpetuată astăzi această tradiție într-un mod cât se poate de convingător.

Ne-am dus apoi la cele două coline din apropiere. La Areopag, mai întâi, colina lui Ares, unde legenda vrea să fi fost judecați zeii şi eroii vinovați de crimă – Oreste printre alții –, mai târziu sediul unei Curți cu juri, cu cele două pietre, „piatra insultei” pentru acuzat şi „piatra resentimentului” pentru acuzator, mai apoi la Pnyx, hemiciclul cândva înconjurat de tribune de lemn, unde se reunea, pe colina Pietrelor, Adunarea poporului, a cărei tribună era tăiată în stâncă.

Ajungând la maşină, Egina a propus să mergem la cele două porturi turistice ale Pireului, Zea şi Mikrolimano, ca să facem o plimbare pe mare, şi a adăugat deodată:

— Adrian, tu ai avut perfectă dreptate când ai

propus să mergem în Creta! M-am opus prosteşte... s-a alintat, cerându-şi parcă iertare. Pur şi simplu, prosteşte. Pentru că nu-mi plac – iată – inițiativele altora. Îmi apar ca nişte constrângeri. Hai. Adrian!... În loc să pierdem vremea plimbându-ne, luăm feribotul şi ajungem în Creta. Şi s-a urcat grăbită la volan.

Spontaneitatea ei mi s-a părut trucată, propunerea avea probabil un dedesubt şi nu era exclus ca ea să fi rezultat cu prilejul deplasării făcute în cursul dimineții, când mă plantase la Muzeul Național.

— Nu înțeleg... am dat să vorbesc. În timp ce intram în maşină, dar ea m-a întrerupt:

— Acum tu nu vrei?!... a zis bosumflată. Asta şi are farmec – să pleci când îți trece prin cap!... Nu după tipic şi program!... Hai, Adrian!... s-a rugat.

— Mergem. Asta şi vroiam să spun, dar de ce să nu plecăm mâine dimineață cu avionul? Plecăm dimineața şi ne întoarcem seara.

— N-ai deloc gustul aventurii!...

Era ultimul lucru pe care mă aşteptam să-l aud şi am izbucnit în râs.

— Ce, nu-i aşa?!

— Şi-acum încotro mergem?

— La motel, să ne luăm odoarele şi ce ne trebuie pentru dormit.

— Nu, Egina acum vorbesc serios: nu-i mai comod cu avionul?

— Nu, nu este. De la Iraklion la Cnossos cu ce

mergem? Cu autobuzul? Merci! Şi-apoi, unde-i plăcerea de-a călători printre greci cu vaporul? Tu habar n-ai ce înseamnă asta!...

— Ba ştiu, am fost pe insula Thassos...

— Atunci taci din gură! Şi-i şi mult mai ieftin... Iar în loc să dormim la hotel, dormim pe vapor. Ziua vizităm Iraklionul şi Cnossos-ul... E acelaşi lucru ca timp. Şi-n plus, plăcerea unei călătorii cu vaporul. Îmi iau chitara, ştiu cântece cretane... Ai să vezi ce-o să fie.

Aveam să văd.

Am urcat împreună, i-am propus să facem mai întâi câte un duş, pentru că la umbră erau aproape patruzeci de grade, aveam impresia că dacă aş aprinde un chibrit aerul ar începe să ardă. A zis că asta era şi intenția ei. Am căutat să nu întârzii prea mult şi am coborât fără s-o strig, ca să controlez încă o dată maşina. În timp ce stăteam de vorbă cu Max şi îi ceream să-mi declare dacă ei, câinii, au rău de mare, a apărut Egina cu Rya pe un umăr şi cu chitara prinsă de celălalt.

A luat-o pe şoseaua țărmului. De-a lungul întregului golf erau ancorate sute de nave de toate tonajele, un spectacol pe care nu-l vezi adesea, dar Egina gonea de parcă s-ar fi temut să nu pierdem vaporul. Am întrebat-o unde se grăbeşte aşa, e abia patru. Mi-a zis că nu se grăbeşte, dar vrea să luăm mai întâi bilele şi apei să mergem să hoinărim prin Pireu, are de gând să-şi cumpere o bluză de vânt.

Am intrat în port în sunete de fanfară. Ancorase nu ştiu ce transatlantic, şi Egina mi-a explicat că de câte ori soseşte un vas care aduce greci în patrie, căci emigrația a scăzut, grecii au început să se întoarcă, municipalitatea Pireului îi întâmpină cu fanfara. Dar noi n-aveam timp de primiri cu fanfară şi am mers drept la țintă – gara maritimă. Pentru a o găsi, reperul cel mai sigur ar fi cam acesta: unde-i vânzoleala şi hărmălaia mai mare, acolo-i şi gara.

36

N-aş putea spune cu exactitate ce mă făcuse să prelungesc până la Istanbul acel drum. De întoarcere acasă. Drahmele care îmi căzuseră ca din cer n-avea rost să le folosesc pentru cumpărături, ar fi însemnat să-mi bat joc de bani, treabă pe care n-am învățat-o, iar până la Istanbul erau doar vreo şapte sute de kilometri. Sigur, mă tentase şi revederea celebrelor moschei şi mai cu seamă a Sfintei Sofii, a Moscheii Albastre, Palatului Topkapî, „Vechiul Serai”, cu tezaurul foştilor sultani Mahomed, Baiazid, Soliman, a „Noului Serai” Dolmabache, a Marelui bazar, cu bijuterii stas şi haine de piele de duzină, a şirului nesfârşit de cabarete de pe malul Bosforului, cu neîntrecute dansatoare în mişcarea pântecului şi nu numai a lui, mă tentase îndeosebi peisajul

uman, lumea pestriță ce mişună în jurul podului Galata, ca un furnicar pe care cineva l-a răscolit cu un băț...

*

În prima zi după sosire, speriat de haosul circulației din Istanbul, de viteza cu care conduceau şoferii taxiurilor colective, aşa-zisele *dolmuş,* nişte hărăbăi americane, de prin anii ’50—55, în care clienții sunt înghesuiți claie peste grămadă, de lipsa de semafoare şi agenți de circulație, de aglomerația în debandadă de pe unele străzi, speriat de toate acestea, n-am mişcat Renault-ul de la parcare. Întâmplarea a făcut să cunosc un inginer care mi-a explicat că lucrurile nu sunt chiar aşa de complicate cum par la prima vedere.

Regula de bază, m-a instruit, este să-l fereşti, să ai grijă de cel din fața ta. Indiferent ce-ar face. Chiar dacă semnalizează stânga şi-o ia la dreapta. De obicei, însă, nu semnalizează defel. El ştie că cei din spate îl protejează aşa cum îi protejează şi el pe cei din fața lui. Şi să nu-ți faci probleme cu pietonii. Traversează pe unde pot şi cum pot, traversarea îi priveşte, o fac pe riscul lor şi ei ştiu asta.

A doua zi am plecat în oraş cu maşina şi mi-am dat seama că inginerul avusese dreptate. M-am putut deplasa astfel mult mai uşor prin oraş, dar

tot astfel, pe una din străduțele ce duc la Marele bazar am fost reperat după numărul maşinii de un individ care m-a agățat chiar în clipa în care parcam.

Mi-a dat bună ziua, zâmbindu-mi cu simpatie şi insinuându-se cu un aer de bunăvoință, m-a întrebat promițător dacă am coniac sau țigări de vânzare. Era în jur de patruzeci şi cinci de ani, avea o ținută destul de îngrijită vorbea perfect româneşte, dar cu accent turcesc; în sensul intonației, nu al stâlcirii cuvintelor. Nu semăna însă a turc şi mai mult decât atât, fața lui mi s-a părut cunoscută. Mi-am zis că-l mai văzusem undeva pe omul acesta.

„Din România?” l-am întrebat.

„Din Constanța. Tata turc, mama româncă.”

„Vorbiți bine româneşte…”

„Dacă am făcut liceul românesc, cum să nu vorbesc? Pe coniac şi țigări să ştiți că putem lua un ban bun! Cu care să vă cumpărați un obiect de aur sau o haină de piele.”

„Chiar aşa?”

„Asta eu garantez! Şi vă spun la ce magazine să mergeți ca să nu fiți înşelat. Mergeți cu mine. Vă duc eu. Şi dacă aveți cafea… Cafeaua este foarte cerută… Şi ness-ul… Dar în special cafeaua-cafea”.

„Să fi ştiut, aduceam… Cine să-şi închipuie însă că în țara cafelei turceşti…” am zis ca să zic. Aflasem gustul cafelei turceşti, avusesem impresia

că fusese făcută din zaț, o zeamă neagră şi atât.

„Da' țigări sau coniac?"

„Nici asta n-am. N-am ştiut…" am strâns din umeri.

A râs neîncrezător.

„Atunci cum vă descurcați cu banii?"

Ceva în întrebarea lui nu mi-a plăcut. Ceva ce nu ținea neapărat de întrebarea în sine. Şi mai mult de nota de nevinovăție a râsului care o însoțise. Asta mi-a stârnit şi mai mult interesul. Eram sigur că-l cunoscusem undeva, dar nu reuşeam să-mi amintesc unde.

„Mă descurc… Cu ce-am primit."

„Ha, ha", n-a vrut să mă creadă.

„De ce? Dacă stai în camping şi ai mâncare în portbagaj, cu optzeci de dolari te descurci binişor. Mai iei cu tine o canistră, două de benzină… Nu te descurci până la Paris, dar să vii în Turcia…"

„Ei da, dar fiecare vrea să mai şi cumpere câte ceva… în Turcia aurul e mult mai ieftin ca în România! Sau poate aveți lei? Am pe cineva care cumpără, indiferent suma", m-a informat în şoaptă şi aplecându-se spre mine în semn de discreție.

„Şi cât s-ar putea obține pe o sticlă de coniac, pe o sticlă de un litru? Sau pe un pachet de Snagov?" l-am întrebat şi am dat să pornesc.

„Păi, unde vă duceți, nu le-aveți în maşină?"

„Vreau să văd bazarul întâi", am zis şi mi-am continuat drumul.

A venit după mine şi mi-a spus cât se plăteşte pe coniac, cât pe țigări. Nu era nicio afacere, afacerea era că făceai rost de lire turceşti.

„Ei, ce ziceți? Vă duc la un negustor care să vă preia tot ce aveți?”

„Ați venit de mult în Turcia?”

” De multişor”.

„Înseamnă că ştiți unde petrec de obicei turcii… Localuri mai specifice… Unde se duce, de pildă, un contabil, când i se face lui de of şi inimă albastră, când îi vine pofta să tragă un chef?”

A zis că pe malul Bosforului, la aşa-numitele grădini suspendate, şi mi-a explicat pe unde şi cum să ajung.

Intrasem în bazar şi el, conducându-mă, a avut grijă să mă scoată cât mai curând pe străduțele aurarilor. Sau mai bine zis ale nesfârşitelor magazine cu bijuterii, căci mâna aurarilor a fost înlocuită de mult eu maşina.

„Nu vă tentează un obiect de aur?” m-a iscodit în timp ce mă uitam la vitrine.

„Ce să fac eu cu el, să mi-l agăț de ureche?”

„Încă n-am auzit pe cineva care să n-aibă ce face cu aurul!…”

„Da, dac-aş fi femeie, poate m-ar tenta… Un lanț, un inel…”

„Ce meserie aveți? Nu vă supărați că vă-ntreb”.

Învățasem să fiu cât se poate de circumspect, când te afli în afara hotarelor țării prudența devine o condiție de prim ordin. I-am spus, referindu-mă

la studiile universitare, că sunt avocat.

„Avocat?” s-a mirat nevenindu-i a crede şi privirea i-a alunecat într-o parte.

În momentul următor mi-am amintit de unde îl cunoşteam. Era avocatul Pavel Grumezea căruia îi fusese dat ca stagiar un fost coleg de facultate. Părinții acestuia, oameni destul de sus-puşi şi cu influență, îşi dăduseră toată osteneala ca fiul lor să ajungă stagiar la el. În casa lor îl cunoscusem. Fusese unul dintre cei mai buni avocați ai colegiului, se spunea despre el că „învârte tot tribunalul pe degete”, un tip înfipt şi cu morgă, condusese discuția cu aerul că spune lucruri definitive. E adevărat, trecuseră destui ani de atunci, dar schimbarea la el nu consta atât în îmbătrânire, cât într-o estompare a trăsăturilor feței, într-o încenuşare a ei. Ochii erau mai ştersi, mai inexpresivi, mereu alunecoşi. Întreaga lui înfățişare arăta astfel – alunecoasă, nu numai ochii şi fața.

„De ce vă miraţi? Ce, avocații au râie pe ei?”.

„A, nu… Avocații în Turcia câştigă bani grei…”.

„Şi la noi sunt unii care câştigă destul!”.

„Şi aveţi multe procese?”

Ştiam ce-l frământa şi am zis să-l ajut:

„Am procesele întreprinderii… Sunt şeful unui oficiu juridic. Ştiţi, probabil, ce înseamnă asta…”

„Da, da, am auzit. Ştiu, cum să nu ştiu! E bine, sigur…”

Nu i-am mai răspuns, am mers un timp tăcuţi,

am luat-o pe o străduță unde se vindeau haine de piele şi la un moment dat, văzând într-o vitrină o geacă bej, cu o croială mai aparte, am intrat în magazin, căci mă tenta să iau una.

Mi-am dat seama imediat că fostul avocat se cunoştea bine cu stăpânul prăvăliei, îi mai adusese probabil clienți. I-a explicat ce doream şi turcul mi-a adus o geacă pe măsura mea. M-am uitat în oglindă – îmi venea ca turnată. E o îmbrăcăminte ideală primăvara şi toamna şi mai ales comodă la maşină. Ştiam că trebuie să mă tocmesc, mi se spusese că atunci când ți se cere un preț, cel mai bun lucru e să-i oferi jumătate şi de aici începe tocmeala. Aşa am şi făcut.

Dădusem peste un ciufut sau negustorul a zis pur şi simplu că îmi bat joc de el, pentru că mi-a smuls cu brutalitate geaca din mână, s-a repezit la fostul avocat cu ocări şi l-a dat afară din prăvălie. Am ieşit în grabă. Îndepărtându-mă, l-am auzit pe negustor povestind revoltat celor de peste drum ce i se întâmplase cu mine, ce fel de client îi fusese adus de Pavel, de Grumezea sau cum i-or fi spunând ei.

L-am găsit aşteptându-mă după colț.

„E nebun! Dar şi dumneavoastră i-ați dat prea puțin!...”

„Bine, am zis. Acum drumurile noastre se despart. Şi fiecare din noi îşi vede de treburile lui!”

Nu ştiu dacă a fost o întâmplare sau nu, probabil că o întâmplare a fost, dar în timp ce mă aflam la

o masă într-un fel de cabaret de mâna a doua de pe malul Bosforului. L-am zărit la un moment dat pe Grumezea intrând şi trecând în revistă pe cei din local. Cred că nu m-a recunoscut, la masa mea se „lipiseră” din lipsă de locuri două familii de turci.

Dar deplasările cu maşina îmi permiteau mai ales să vin zilnic la podul Galata când viermuiala era mai în toi. Lângă balustrada cheiului se vindea peşte prăjit şi acesta era locul meu preferat, căci spectacolul era cu adevărat unic. Un singur om, un turc de vreo patruzeci de ani, înalt şi uscat, aproape scheletic, gol până la brâu, şiroind de transpirație, făcea totul. Despica şi curăța peştele, crap sau avat, îl tăia, dădea bucățile prin făină, le punea la prăjit într-o tigaie enormă, ațâța focul, tăia pâinea felii, aşeza deasupra lor peştele rumenit, servea clienții şi încasa banii, mâinile îi zburau în toate părțile cu o iuțeală uluitoare, se înălța, se apleca când într-o parte, când în cealaltă, se torsiona şi în acelaşi timp, pentru a-şi menține echilibrul, picioarele îi dansau fără întrerupere, pentru că totul se desfăşura într-o barcă legănată continuu de valuri. Mişcările mâinilor erau în dizarmonie cu cele ale picioarelor, altfel nici nu se putea, fiecare lucrau pe cont propriu, cum s-ar spune, şi el îmi părea ca format din două segmente: partea de la brâu în sus ca aparținând unui om, iar cea de jos, altuia. Adus în arena unui circ, ar fi stârnit ropote de aplauze,

acolo, însă, lângă podul Galata, el nu reprezenta decât o tarabă cu peşte prăjit. În memoria mea, Istanbulul este în primul rând acest turc şi când am hotărât să-mi prelungesc drumul, m-am şi văzut preluând din mâna lui, osoasă şi transpirată, felia de pâine cu peşte prăjit.

37

Feribotul pleca la ora nouă, aveam aproape cinci ceasuri la dispoziție, şi Egina mi-a propus să facem o plimbare cu maşina prin port, de-a lungul cheiurilor sale ticsite de vase de toate mărimile şi de toate naționalitățile.

Cu prilejul precedentelor călătorii, venisem şi în port, mai bine zis oprisem maşina pe marginea unui chei, ştiam că este unul din marile porturi ale Mediteranei, dar nu-mi imaginasem că poate fi atât de întins. Morfologia specifică a teritoriului, în concordanță, la unison cu poziția strategică, i-au definit destinul şi istoria sa agitată încă din timpurile preelenice.

Portul Atenei era Faliro, dar cum acesta nu mai putea face față necesităților, Temistocle a propus întemeierea unui nou port al oraşului, la Pireu. Pentru a le uni, s-au construit „zidurile lungi”, mari lucrări de fortificații. Opera a fost desăvârşită sub Pericle, care l-a însărcinat pe geometrul şi filosoful Hippodamos din Milet să stabilească

planul urbanistic al Pireului, plan considerat ca exemplar pentru antichitatea clasică. Superbe clădiri publice, cu admirabile instalații comerciale, împodobeau oraşul care îi impresiona puternic pe vizitatori. La Pireu au fost organizate primele Târguri şi Expoziții comerciale. Ele aveau loc în mari clădiri numite Porticuri şi într-una din ele se ținea Expoziția produselor importate din străinătate. Potrivit mărturisirii lui Demostene, aici avea loc împărțirea făinei locuitorilor oraşului şi tot aici se găseau numeroase brutării. Zgomotosul Pireu din epoca antică, cu magazinele, cârciumile, serviciile sale publice, avea tradiții de avangardă: femeilor le era permis să lucreze ca vânzătoare de pâine, de legume şi flori, iar alături de sanctuarele rezervate grecilor se găseau altele pentru străinii care făceau escală în port. Declinul Pireului a început odată cu sfârşitul Războiului peloponesiac, când „zidurile lungi" au fost demolate, iar arsenalele distruse. Mai târziu, Sylla a incendiat oraşul pentru ca acesta să nu devină un centru de rezistență şi să nu fie utilizat ca punct de aprovizionare. De atunci, portul, strălucitor altădată, a devenit un târg fără importanță.

Pireul de astăzi este contopit cu Atena, dar el are personalitate distinctă. E mai alb decât toate oraşele albe ale Greciei, dăruit soarelui şi luminii, un oraş cu piețe generoase şi largi bulevarde, cu parcuri şi biserici superbe, cu teatre şi muzee, dar

mai ales cu un aer de caldă ospitalitate care te apropie, te cucereşte. Atrag cu deosebire cele două golfuri aproape închise, ca două ochiuri uriaşe de apă, folosite altădată ca arsenale şi devenite în zilele noastre porturi turistice.

Mai cu seamă Zea, cu intrarea îngustă, este o radă sigură, bine adăpostită de vânturi. Se mai păstrează câteva vestigii ale „zidurilor lungi”, dar cine să le dea atenție, când modernul străluceşte peste tot în jur?! Muzeul Naval expune obiecte datând de 3000 de ani, legate de istoria navală elenă, dar privirile îți sunt atrase de iahturile ancorate unul lângă altul în port. De du-te-vino al zveltelor nave. Magazinele se țin lanț, agențiile maritime oferă prin geamul vitrinelor tot felul de croaziere, tavernele din Piața Kamaris, locul preferat al pireuanilor, picoteau din pricina căldurii după-amiezii, dar în aer se simțea atmosfera petrecerilor ce aveau să se dezlănțuie peste câteva ceasuri.

Celălalt port, Mikrolimano, numit altădată Turkolimano, e mai romantic, mai puțin cosmopolit decât Zea şi el produce şi cea mai adâncă impresie asupra vizitatorului străin. O adăposti el instalațiile luxoase ale Clubului Nautic al Greciei, unice în felul lor în Europa – clădirea e în gen de vapor, cu etajele în formă de punți, cu cabină de comandă utilată cu toate aparatele necesare navigației –, dar farmecul său îl fac pescarii ce mişună prin golf pentru a livra peşte

viu şi fructe de mare şirului nesfârşit de taverne ale căror grădini se prelungesc de multe ori deasupra mării.

Ne-am aşezat într-una din ele şi chelnerul ne-a invitat să mergem cu el ca să ne alegem la fața locului ce anume am dori să mâncăm. Alege dacă poți! În vase mari de aluminiu, rânduite ca la paradă, peştele era aşezat pe sorturi, pe categorii, în alte vase – homari, stridii, pui de sepie, arici de mare, caracatițe care la fiert se fac roşii ca racul… Nu ne-am reaşezat bine, şi a venit un pescar să ne ofere *kydonia.* Egina mi-a tradus: cuvântul înseamnă gutuie, dar e şi numele unei moluşte comestibile. N-a plecat bine pescarul şi a venit un puştan cu buchețele de flori. Şi ofertele s-au ținut lanț – portul e la doi paşi şi marinarii sunt peste tot marinari, nu se întorc de la drum cu mâinile goale.

Mâncam, când în grădină şi-a făcut intrarea un grup gălăgios de nemți, vreo opt sau nouă perechi. Privindu-i, m-am gândit fără să vreau la noul sens al acelui „uber alles” şi i-am văzut pe soții Mautner. A fost aproape clipa când Nora m-a recunoscut şi ea. În timp ce-şi striga soțul, i-am venit în întâmpinare, ne-am îmbrățişat, ne-am spus ce se spune cu ocazia unor asemenea revederi, „Mică-i lumea!”, le-am prezentat-o pe Egina, el, explorând-o fără jenă, i-a făcut un compliment şi s-au aşezat la masa noastră.

Mi-au povestit că erau într-o croazieră cu iahtul,

acesta se află ancorat în portul Zea, dar nu mai e cel pe care îl ştiam, îl vânduseră şi-şi cumpăraseră altul, de aproape o sută de tone, de 29 de metri lungime, un vas rapid: îl țin în Spania, pentru că tot au o vilă pe coastă, de acolo vin cu prietenii lor…

Prieteni noi, pentru că din vechea lor societate nu mai recunoşteam pe nimeni…

38

Mă aflam în ultima sau penultima zi de şedere la Paris şi pentru a beneficia de experiența lui Claude discutam, cu harta în față, viitorul traseu al călătoriei. Ținta mea era Elveția, dar voiam să fac şi Valea Rinului; Claude îmi spunea unde trebuie să mă opresc şi ce am de văzut, când a intervenit Susanne:

„Bine, castele şi toată povestea… dar să vezi cum trăieşte un milionar neamț nu vrei?”

N-am ştiut ce să răspund şi mai ales nu ştiam ce avea în vedere. A schimbat o privire cu Claude, s-a dus la telefon şi a sunat-o pe Nora, cum aş suna eu un prieten din Drumul Taberei, căci automatul interurban nu se introdusese încă la noi. A întrebat-o ce-a mai făcut şi i-a vorbii despre mine. Sunt prietenul lor din România, prietenul acela cu accidentul, plec în Elveția prin Germania Federală, o să mă opresc la Stuttgart, o să-i trimită

prin mine un pachețel.

„Adrian, mi-a explicat apoi, Nora este sora soției fratelui meu, aşa că să nu-ți faci probleme... Iar Stuttgart-ul trebuie văzut. De la Karlsruhe te abați doar vreo cincizeci de kilometri. Ai să scuteşti nişte bani de hotel şi ai să afli la modul direct cum trăieşte un milionar, un milionar neamț, şi ce se întâmplă în familia lui.

Am intrat în Stuttgart spre seară, special spre seară, pentru că ideea cu scutirea unor bani de hotel nu era rea (hotel, vine vorba, mă opream la campinguri, dar nici ele nu sunt pe gratis) şi aflându-mă încă la marginea oraşului, am întrebat – e un obicei de-al meu, mai bine întreb, întreb decât să bâjbâi şi să fac kilometri aiurea – de strada pe care mi-o scrisese Susanne. Mi s-a spus că nu era prea departe şi cel întrebat mi-a dat toate explicațiile. În scurt timp am dat peste un cartier compus numai din vile, un cartier ceea ce se cheamă rezidențial. O vilă am găsit şi la adresa familiei Mautner, o vilă suplă, desfăşurată pe orizontală, din piatră de calcar.

Am sunat şi în curând am auzit răsunând de undeva, din perete, întrebarea” Cine-i” pusă de o voce feminină. Nu eram obişnuit să răspund la ziduri, mi-am dat însă seama că era vorba de un interfon şi am zis ce era de zis. În loc să se deschidă uşa, s-a basculat un perete metalic. Era al garajului, un garaj cât să încapă lejer patru maşini; de acolo a şi apărut doamna Mautner.

Surâzătoare şi afabilă. Avea vreo patruzeci de ani, dar făcea eforturi foarte serioase să arate de treizeci.

„Un moment, să-ți fac loc” a zis după ce i-am sărutat mâna. Şi s-a urcat la volanul unui Porsche.

Nu era singurul, alte două se aflau alături (trei Porsche-uri în garajul unei case nu-i uşor de văzut), a patra maşină era un „buggy”, o maşină trăsnită, fără aripi, de două locuri, pictată strident. A scos Porsche-ul afară şi mi-a făcut semn să bag Renault-ul în garaj. Era o propunere pozitivă, n-am stat să fac mofturi, „Vai, lăsați… Dar de ce vă deranjați…” (mă apucă greața când îi aud pe câte unii cu politețurile astea) şi tot cotcodacul. În garaj n-am dat deloc peste proverbiala ordine nemțească. Se afla ce vrei şi ce nu vrei şi mai ales cartuşe cu sticle de bere, de şampanie, de vin, tot să-ți fie sete. Îmi era.

Doamna Mautner m-a condus printr-o uşă interioară în casă, am ieşit într-un coridor distribuitor, iar de acolo într-un living în care te puteai juca de-a v-ați ascunselea. Cam asta şi făceau trei băieței între şapte şi zece ani: uzi, cu apa şiroind pe ei, se fugăreau printre canapele şi fotolii, nici păsându-le că udă parchetul, covoarele… Nu i-a păsat nici doamnei Mautner; le-a zis, mai mult ca să se afle în treabă decât să-i certe,” Ia mai terminați cu gălăgia” şi mi-a prezentat-o pe mămica lor, o şatenă cu un nas

naiv. Destui de nostimă şi mai ales cu forme vorbitoare.

„Gerta, prietena mea, a zis şi mi-a propus: Să nu ne formalizăm!... Din moment ce eşti prietenul Susannei şi-al lui Claude... îmi spui Nora şi gata... *O.K.?*” (*Jawohl-u*l, nemții l-au înlocuit cu O.K.).

„*O.K.*”

„*O.K.* Băuturile sunt acolo, pe bufet, toarnă-ți ce doreşti, fă un duş, că eşti de pe drum, sau dacă vrei să te relaxezi şi mai bine – o baie în piscină. Iar noi, între timp, pregătim ceva de mâncare. Hai!... m-a grăbit printr-un gest familiar să-i urmez sfaturile. Conversația, mai târziu”.

Holul se deschidea larg spre o piscină. De acolo începea şi un parc de ale cărui dimensiuni nu reuşisem să-mi dau seama. Ideea cu baia nu era rea, şi cum Nora îşi luase prietena şi dispăruse cu ea probabil la bucătărie, m-am dus la maşină să-mi iau costumul de baie. Problema era, unde mă schimb, căci doamna Mautner neglijase să-mi spună care va fi camera mea. N-am avut încotro, am deschis uşi, erau destule, şi mi-am dat seama că în familie există doi copii mari, un băiat şi o fată, şi am dat peste camera de baie. Sau, mai precis, peste una din ele.

Doamnele erau în parc. Mama copiilor aşeza masa, iar Nora îşi făcea de lucru la ceea ce mi s-a părut a fi un grătar. Era chiar un grătar veritabil şi ea a ținut să mă pună la curent, nu fără o anumită făloşenie:

„Sunt cărbuni din coardă de viță de vie! Cei mai buni. Cu cea mai mare putere calorică. M-a luat apoi cu intimitate de mână, cu o intimitate atotvorbitoare şi mi-a dat în primire cartonul. Fă-le tu vânt. Să se aprindă mai repede! Dacă nu vrei să mi se umple părul de fum şi să-ți miroase la noapte… a adăugat privindu-mă în ochi, fiindu-i probabil teamă că gestul dinainte nu spusese destule, sau că nu eram eu pregătit să-l înțeleg. Şi o să-ți aduc îndată o bere. Sau vrei altceva? Poate preferi un *whisky?*, „Aş prefera un vin…” am spus. Dar adevărul era că aş fi preferat-o pe prietena ei, dacă era de preferat.

„O.K.”

Lucrurile s-au lămurit în timpul mesei. Soții celor două doamne erau nu numai prieteni, dar făceau şi afaceri împreună, se aflau în Finlanda, unde domnul Mautner exporta produsele fabricii sale de feronerie şi de unde celălalt importa mobilă. Nora mi-a spus că bărbații lor urmează să se întoarcă a doua zi după amiază, „dacă nu se vor fi încurcat cu nişte finlandeze”, şi mi-a făcut program:

„Mâine dimineață îți arăt Stuttgart-ul, vine Otto şi vineri plecăm cu o mulțime de prieteni la Konstanz, unde avem un iaht. Ne plimbăm pe Bodensee, duminică seara ne întoarcem acasă şi pleci mai departe în Elveția.”

Nu văzusem încă un iaht, iar de oraşul Konstanz şi de lacul Boden ştiam cam tot atâta, dar asta nu

însemna să chiui de bucurie, şi m-am prefăcut reținut.

„Nu vrei să faci o plimbare cu iahtul?”

Mi-am zis că mai trebuie să vrea şi domnul Mautner şi că ar fi cazul ca invitația asta să vină din partea lui.

„Ai să vezi, a insistat, ce bine o să ne distrăm! Nu-i aşa, Gerta?”

„Daaa… a întărit aceasta cu voluptate. Seara facem şedințe de spiritism… Aducem şi un hipnotizator cu noi…”

„Tu te gândeşti probabil la Otto?… Ha-ha…” a râs în sensul că totul este în regulă, nu-i nicio problemă cu Otto.

„Ce, te afli în Spania?! Sau în Italia?!… Aaaa! Dacă ar fi bărbații noştri ea spaniolii!…” a zis Gerta cu jind.

„Despre români se vorbeşte tot aşa… Şi despre bulgari… Că sunteți plini de temperament. Dar geloşi sunteți tot ca italienii? Şi a spus deodată, prin nu ştiu ce asociație de idei: Adrian, să ştii că nu toți germanii sunt vinovați de ce-a făcut Hitler. De cele întâmplate în lagărele naziste… Crede-mă! Te rog să mă crezi! A zis cu un sentiment de culpabilitate. Uite. Ştiam că da. E adevărat, aşa s-a întâmplat… E monstruos ce s-a întâmplat! Este o ruşine care nu se va şterge curând!” Şi ca şi cum ar fi vrut să se anestezieze, a dat pe gât paharul cu *whisky*.

Am vrut să schimb vorba, s-o întreb de copii, dar

a făcut-o ea.

„Dar nici ce se-ntâmplă astăzi nu-i bine. Şi asta numai de la americani ne vine. E-adevărat, Planul Marshall ne-a ajutat să ne refacem – a fost şi interesul lor să ne refacem!... dar ne-au adus pe cap şi tot ce e rău la ei. Nemții nu mai sunt nemții de altădată. Copiii nu mai ascultă de părinți... Nu vor să-nvețe... O să-ți spun... Am doi copii... Este groaznic ce-ți spun şi cât suferim din cauza lor! Fetița are şaptesprezece ani şi-i internată într-o clinică de dezintoxicare... Din cauza L.S.D.-ului... Iar Bruno e-un fanatic de stânga... Cel puțin dacă ar fi un comunist obişnuit!... Dar nu... Mănâncă pâinea noastră... Este... – şi a adjectivat un nume sonor împrumutat de o grupare extremistă din Germania Federală. Sunt luni de când n-a scos un cuvânt cu noi... Suntem capitalişti, hienele țării... Trebuie să ni se ia tot şi să fim puşi la reeducare prin muncă..."

„Dar el ce face, unde lucrează?"

„Nu lucrează nicăieri. Zice că adună rândurile împotrivirii..."

„Umblând cu «buggy»?..."

„Nu, aia-i maşina fetiței..."

„Cu Porsche... Mai bine!"

„Asta i-a spus şi taică-su. «Mănânci pâinea noastră...» Şi-a dispărut de-acasă. Şi de două luni nu mai ştim nimic despre el...!"

De copii mi s-a plâns şi domnul Mautner, un tip falstaffian, cu o față de bonom, dar a făcut-o cu

reținere şi s-a arătat optimist. Tema sa predilectă era politica. Mi-a zis că este social-democrat, îi place Willy Brandt, mi-a dezvăluit o serie de maşinațiuni ale creştin-democraților, recunoscându-le însă meritul de-a fi condus Germania Occidentală spre o rapidă refacere, a ținut însă să sublinieze că meritul nu este atât al partidului sau al lui Adenauer, cât al ministrului economiei de atunci, o eminență cenuşie; bogăția de astăzi a Germaniei Federale acelui ministru i se datorează. Am profitat de prilej şi l-am întrebat ce fel de fabrică are. Mi-a zis ceea ce ştiam de la Nora, că de feronerie. A moştenit-o de la taică-su, care locuieşte cu cinci case mai încolo, dar a reutilat-o cu instalații moderne de turnătorie şi de prelucrare. „Hrănesc şaptezeci şi doi de salariați!” a adăugat cu mândrie. De hrănit, îl hrăneau ei pe el, şi încă bine, cu vile şi iaht, dar întrebarea pe care mi-am pus-o a fost cum de reuşesc nemții să scoată milioane din făbricuțele lor, fără ca muncitorii lor să se îmbrace sau să mănânce mai prost ca ai noştri. A trecut apoi la politica mondială şi m-a surprins prin luciditate, prin nota de realism; era de fermă părere că timpul lucrează în favoarea Estului şi nu a Vestului, şi a început să-mi expună argumentele sale. L-am ascultat – în asemenea situații prefer să ascult, iar domnului Mautner îi plăcea să aibă auditoriu (cui îi displace?!) – l-am ascultat cu atenție, „îi iertăm adesea pe cei care ne plictisesc, dar nu-i iertăm

niciodată pe cei plictisiți de noi”, a spus nu-mi amintesc cine. Se făcuse pulbere de câtă *vodka* băgase în el (votcă cu suc de roşii, „sucul de roşii e plin de vitamine”, spusese), în cele din urmă i s-au încleştat dinții şi n-a mai putut să vorbească.

Grija asta, de a se îmbăta, a avut-o şi îndată ce am ajuns pe iaht. Nu doar el – cu toții. De parcă în timpul drumului făcut n-ar fi văzut altceva decât băutura care avea să vină, ea ar fi fost de fapt ținta călătoriei. Străbătusem cei peste două sute de kilometri – o asemenea distanță este pentru vest-germani o chestiune de rutină, ia-le maşinile şi economia lor cred că s-ar prăbuşi (sigur, e o impresie simplistă) – în mai puțin de două ore, acul kilometrajului rar când coborâse în stânga lui 120. Şi repede în port, şi repede pe iaht, şi repede La băutură şi la mâncare. Erau destule de văzut şi în oraş şi în port, cel mai mare de pe Bodensee, lac cât Lemanul sau di Garda; era de asistat La manevrele de ieşire din radă, de vizitat iahtul cu lemnăria bătută în alămuri, dar nu, domnul Mautner m-a ținut lângă el, ca şi când s-ar fi temut să nu mă plictisesc. Şi până când masa a fost pusă, toată lumea şi prinsese achiu.

Au început apoi să cânte, vorbele deocheate erau pronunțate cu voluptate… Dar marea şi adevărata plăcere a domnului Mautner – număr curent, din câte am înțeles, al petrecerilor societății lor – era să se urce pe scaun, să-şi lase pantalonii să cadă şi să „amenințe” femeile că o să le arate el „ceva

formidabil”. „Hai, arată, doar ştim cu toții ce ai tu acolo…” Şi vorbele curgeau, şi în cele din urmă domnul Mautner şi-a tradus „amenințarea” în fapte. Era abia preludiul a ceea ce avea să urmeze.

Oamenii băuseră şi mâncaseră ca nişte sparți, burțile umflate clocoteau de gaze, a fost suficient ca unul din domni să dea semnalul ca întrecerea de zgomote să înceapă, stârnind aplauzele doamnelor – entuziasmate în special de cele în rafală – şi un râs general. Era un fel de „dolce vita” nemțească. Apoi, un alt domn sau poate acelaşi, cine mai ştie, a apărut fluturând o centură deasupra capului şi întrebându-l pe bărbați care din ei o pierduse. S-a încins cu ea şi am văzut că era vorba de un aparat, evident electronic. – ce imita organul procreativ al bărbatului, până la cele mai mici amănunte anatomice şi chiar funcționale, să zicem, căci aparatul avea şi proprietatea de-a ejecta un lichid.

Şi toată lumea a început să țipe „Hipnotism! Hipnotism!…”. Hipnotizatorul asta şi aştepta probabil, căci în salon şi-a făcut imediat apariția un individ uscat şi deşirat, îmbrăcat prețios şi sofisticat. Lecția era cunoscută – toată lumea s-a aşezat în semicerc, doamnele pe fotolii şi canapele, bărbații în spatele lor, pe scaune. Nu ştiam în ce măsură dispunea *Herr Doktor* – aşa cum mi se spusese, individul era medic, şi se bucura cică de renume în materie de tratamente prin hipnoză – de însuşiri în acest domeniu (asupra mea ele n-au

avut nicio influență; poate şi pentru faptul că nici n-am vrut să le aibă), dar aptitudini de actor avea cu prisosință: gestică, modularea vocii, mimica feței şi tot tacâmul.

A început prin a le vorbi despre „cooperare”, despre dorința pe care trebuie s-o aibă Ei de-a merge „mână în mână” cu El (o aveau cu vârf şi îndesat, era ultimul lucru care li s-ar fi putut reproşa), despre „abandonare” (abandonaseră de mult tot ce fusese de abandonat), despre „Reflectarea reflectării”. Şi la-la, la-la, tot cântecul şi descântecul „Auziți foarte clar ce vă spun… De lumea înconjurătoare sunteți legați doar prin glasul meu!…” şi vocea i-a devenit uşor tremurătoare, persuasiv-dramatică. „Închideți ochii!… E foarte binee-e!… Duceți cu toții mâna stângă pe frunte!… Priviți printre pleoape în sus!… Spre creierul vostru cu care eu comunic atât de perfect!… Vă simțiți pleoapele grele… a deviat vocea sa monotonă. Da, ştiu, le simțiți tot mai grele… Tot mai grele… Din ce în ce mai grele… Rotiți uşor ochii în spatele acestor grele pleoape… Acum nu vă mai aparțineți… Sunteți eliberați de voință… O singură voință există – a mea! Şi odată treziți nimic nu veți mai şti!” Şi „dolce vita” de până atunci a luat o nouă înfățişare. Imaginată de acel „hipnotizator” sau preluată de la alți organizatori de „programe”, oricum, în acest domeniu *Herr Doktor* era într-adevăr specialist.

39

Feribotul pe care ne îmbarcasem cățărându-ne, în frunte cu Max, pe o scară îngustă şi abruptă ce ducea parcă spre un vârf de munte, nu era mai mic decât cel cu care trecusem din Italia în Grecia. Pântecele său înghițise mai ales camioane pline cu mărfuri, avea patru punți, cabina noastră era la a doua, dar ne urcasem pe ultima pentru a asista de acolo la manevrele de plecare. Sunetul sirenelor era aproape continuu, unele nave soseau la acostare, altele părăseau portul, şi fiecare lansa câte un semnal prelung. Este vocea cea mai familiară a Pireului. Însoțită mereu de cea a ofițerului de serviciu care, de la avanpostul său, primeşte zi şi noapte navele pentru a indica piloților dana şi locul de abordare.

„Rodos”-ului, cum se chema feribotul, i se ataşase un remorcher cu totul nesemnificativ, liliputan față de uriaşul pe care îl întorcea ca să-i dea independența plecării, spectacolul era de văzut, de văzut era şi spectacolul de pe acea punte de „clasa comun” unde harababura nu era mai mică decât pe vaporul care mă dusese la Thassos. Într-o margine se grupaseră, ca şi când s-ar fi întors de la un sinod, vreo douăzeci de preoți, cu rase cam slinoase şi cu mătănii pe care le prefirau printre degete, vorbind între ei cu aşezare şi mişcând fără încetare bărbile sure sau albe...

Egina însă, în ciuda promisiunii făcute, se arăta indiferentă la toate acestea. De la despărțirea de soții Mautner, rămăsese tăcută, ca şi cum i-ar fi plecat din nou boii de-acasă. O lăsasem, ca de obicei, în apele ei, nu-i spusesem nimic, şi am auzit-o vorbind:

— Ce trebuie să fac pentru a afla la ce te gândeşti? Mi-a luat-o cu prăjina înainte.

— Nu trebuie să faci mare lucru: să-mi zici doar la ce ți-a fost mintea de când am plecat de la Mikrolimano.

— La tine.

— Sună bine… Dar ca să sune şi adevărat, vreau să aud şi cum ți-a fost mintea la mine. Egina, hai să dăm lucrurile pe față!…

— Tu trebuie să le dai, pentru că tu te ascunzi! Şi şi-a jucat umerii fragili într-un gest de revoltă.

— Ai haz!… Cum vine asta?

— Adrian, nu juca tare!… a zis cu febricitate.

Pe Max îl apucaseră pandaliile şi, tam-nesam, începuse să facă salturi.

— Mă zurbagiule, tu eşti într-o dungă? Ia termină am țipat la el.

— Nu juca tare, Adrian!

Mi-am dat seama că n-o s-o pot scoate la capăt cu ea, voia să obțină fără să dea nimic, ori asta nu era pe gustul meu.

— S-o lăsăm baltă… i-am propus, în semn de împăcare.

A dat să spună ceva, dar s-a oprit ca cenzurată

de un gând. M-a privit, din spatele acelui gând probabil, pupila ochiului puțin saşiu a alunecat într-o parte, şi a zis:

— Tu ştii mai bine... După care s-a întors cu înstrăinare.

Vasul părea că abia înaintează, în urma sa rămânea o brazdă adâncă în apă, ce se înspuma pe la margini, deasupra Atenei se ridica un halou luminos, o adiere evanescentă a venit dinspre mare, am vrut s-o iau de mână, dar ea, presimțindu-mi parcă gestul, s-a îndreptat spre un puştan care şedea singur pe un cufăr de lemn.

— Tu ai auzit? Cică eu joc tare!... Ei, ce zici de asta?

Max n-a zis nimic, stătea de parcă înghițise un băț.

— Ce, şi tu faci pe supăratul?

A mustăcit, în semn că nu face, stă şi el aşa... Dacă l-am oprit de la salturi – stă. Eu totuşi țineam să-i aflu părerea.

— Umblă cu șoalda... Tu ce zici, umblă sau nu?

— Ce puneți voi la cale? A întrebat Egina cu voce sprințară şi a revenit cu o față trucată de un zâmbet voios.

— Să te păpăm cu haine cu tot.

Văzând că-i vorbesc Eginei, Max mi-a întors spatele.

— Eşti sigur că vrei asta? Şi cu un gest grațios şi-a trecut mâna prin păr.

— În privința hainelor, nu.

— În rest, însă, da...
— În rest, da.
— Eu n-aş face-o...
— Nu-i nimeni perfect...
— Uite – mi-a arătat – se vede Salamina, mai încolo puțin este Egina... Tu ştii de unde vine numele de Egina?
— Dacă l-aş purta poate aş şti...
— Mai întâi insula s-a chemat Enona. Dar Fac, primul ei rege, i-a dat numele mamei sale, nimfa Egina.
— Şi?
— Şi nimic. A cunoscut vremuri de grandoare, o grandoare pe care Salamina, mult mai mare decât ea, n-a cunoscut-o.
— Ai fost?
— Am fost. Zeus şi-a avut un templu pe o culme de munte... Pe o culme care se prelungeşte până în mare, unde o despică ca o prova. Dacă ar fi ziua, l-ai putea vedea. Au mai rămas câteva coloane dorice... de-o vârstă cu Partenonul. Şi mai este o Atena cu coif. Şi ai cărei ochi sunt tăiați în migdală.
— Ca ai tăi.
— Nu, nu ca ai mei. Ochii ei sunt oblici... Asemenea ochilor mongoloizi. Hai să mergem la noi!
Am coborât. Pe punte erau rânduite şezlonguri, ne-am căutat un loc ferit de zgomotul restaurantului şi Egina a reluat discuția:

— Spui că nu te ascunzi... Dar unde-ai fost ieri dimineața? În timp ce eu mai dormeam încă?

— Nu ştii?

— Din moment ce te-ntreb!...

— Şi tu vrei să te cred?... Am fost la Pireu. La reprezentanța Fiat din Pireu, unde trebuie să primesc din Italia nişte piese pentru maşină. Mi s-a spus că piesele n-au sosit şi m-am întors imediat la motel. Dar tu de unde ai aflat c-am fost eu plecat? Singură ai spus că am plecat în timp ce dormeai!...

— M-am trezit, m-am uitat maşinal pe fereastră şi-am văzut că Espada lipseşte. Că locul ei era gol. Dar de ce nu mi-ai spus când te-ai întors? De ce-ai trecut sub tăcere acest drum?

— Dar tu de ce m-ai înconjurat cu vorbe şi ai încercat să-i atribui dorinței mele plecarea de la barul din Vouliagmeni? De metoda socratică a întrebărilor ce includ şi răspunsuri în ele am auzit şi noi!...

— Pentru că am vrut să previn un răspuns negativ.

— Nu-i răspunsul pe care-l aştept!...

— Poate să ți se pară curios, dar ăsta-i răspunsul. Îmi dădusem seama că făcusem o prostie venind acolo... Dintr-o idioată, dintr-o ineptă slăbiciune feminină. O femeie este totuşi o femeie! Carnegie parcă povesteşte că bunica lui, care a murit la nouăzeci de ani şi ceva... înainte da asta, întâmplarea a făcut ca el să-i arate o

fotografie în care era foarte tânără. Ei bine, ce crezi că l-a întrebat? L-a întrebat în ce rochie era îmbrăcată... Şi tot el spunea, sau Overstreet, nu mai ştiu, că un „nu” este o barieră greu de trecut. Când cineva a zis „nu”, toată mândria sa îi cere să persiste în refuz. Un „nu” este mai mult decât un cuvânt rostit. Întregul sistem, glande şi nervi, este în defensivă.

— Ce spui tu este adevărat... Dar în cazul nostru – exagerat.

— Deloc! „Cui vroiam eu să mă arăt? Să-mi arăt rochia, să-mi arăt sânii?” m-am întrebat în timp ce dansam. Şi de ce? Pentru asta venisem în Grecia? Să-mi arăt rochia într-un bar? Mă supusesem de fapt unei constrângeri. Vanitatea ta bărbătească era măgulită... Să nu spui nu, că n-o să te cred! Erai c-o femeie după carp toată lumea întorcea privirile... „Bucuria ta de a mă privi”, cum îți place să spui...

— Nu doar să-ți spun!...

— Da, Adrian, dar eu sunt obişnuită cu asemenea bucurii!... Bucuria la care râvnesc este aceea a unei comuniuni spirituale... Bucuria, cum spuseseşi tu. De-a comunica... E ceea ce m-a atras la tine, a zis cu afecțiune.

Iar umbla cu daica! „Ping-pong?... Ping-pong!...”

— Mă bucur că spui asta!

— Mi-a plăcut privirea ta deschisă, lipsită de minciună şi ipocrizie... Şi am venit şi eu spre tine cu inima în palmă. Dar spuneam... Bucuria ta de

a mă privi... „Bucuriile” astea, a nuanțat, mă agresează!... Vreau să fiu admirată ca om... Nu doar pentru formele mele. Bucuriile de-a mă privi duc imediat cu gândul la bucuriile patului. „Ah, ce-aş face cu asta în pat!...”

— Am o întrebare de pus: de ce te îmbraci atunci provocator? Cu bluze atât de patetice? Cu pantaloni atât de fideli?... Am o poftă teribilă să mă mir!

— Pentru că aşa e modern.

— Se poate spune şi aşa...

— Care femeie, având liniile mele, le-ar ascunde?! Şi-ai văzut că port fuste lungi, sau pantaloni, nu-mi dezvălui picioarele.

— E subtil ce faci... Dar spune!...

A rămas tăcută câteva clipe şi şi-a aşezat o tristețe uşoară pe buze.

— Înțeleg ce simți... Dacă simți într-adevăr asta... Şi-a făcut un gest ca și când s-ar fi scuturat, ar fi îndepărtat nişte gânduri. Bucuria ta, spuneam, era dublată... Bucuria ta de-a mă privi era dublată de bucuria că sunt privită, că sunt admirată de alții. Toate... conştiința, deodată evidentă, a acelui gest, a acelei porniri, a acelei cochetării feminine, stupidă şi inutilă...

— Se cam ceartă, ce spui!...

— Nu se ceartă deloc! Dar motivată... A creat în mine o stare nouă. Potrivnică. Plăcerea pe care o doream s-a transformat în contrariul ei, în neplăcere. Şi în primul rând mă agresau toate cele

în legătură cu tine.

— Anume ce? Am întrebat-o, gândindu-mă că este gata să se dea pe față.

— Şi am simțit nevoia să cânt, să dansez... A rămâne acolo ar fi însemnat o constrângere.

— Aud mereu expresia asta. De ce nu umbli goală?... De ce te încalți?... De ce nu faci pipi pe stradă şi te constrângi până la un prim W.C.?...

— Adrian, cunosc teoria asta a libertăților limitate!... Pui problema simplist!...

— Evident. Asta...

— Nu, te rog... Ştiu ce vrei să spui şi unde vrei să ajungi... Dar eu am păreri proprii... Să revin... Mereu ne îndepărtăm de subiect. Pentru că e un subiect!... Un subiect la care vreau să ajung.

— Ard de aceeaşi dorință...

— Aşa ai procedat tot timpul: m-ai persiflat.

— Pentru că e de tot hazul ce spui.

— Adică unde-ar fi hazul?

— Las-o încurcată... Ştii tu şi singură...

— Nu-nu, eu vreau să-mi spui... Nu face pe şmecherul, Adrian! Nu merit să te porți astfel cu mine.

Cu asta chiar că mi-a turtit fesul.

— Eu fac pe şmecherul? Dar cine încearcă pe cine să ducă cu belciugul de nas?

— Concret! Mi-a cerut. Cum încerc eu să te duc cu belciugul de nas?

Am vrut să mă refer sub o formă voalată la tipul cu mustăcioară vicleană, dar mi-am zis că poate

ea asta şi aştepta. Desigur, toată discuția nu avea alt scop decât să afle ce ştiu, ce bănuiesc, ce zace în mine şi mă îmbrobodea cu aşa-zisele ei sentimente ca să ajungă la ce urmărea. Şi mi-am spus că Egina, dându-mi cu discreție să înțeleg că ar fi agentă a Interpolului, a poliției greceşti – ştiința de-a privi, modul cum ne cunoscusem la Salonic, cum ne reîntâlnisem pe şosea, discuțiile despre Grecia şi despre toate celelalte, prin care mi se „dezvăluise” drept un om instruit, cultivat – era de fapt o antenă, un „palpator” al mafioților, care intraseră la bănuieli că această călătorie a mea e o cursă. Era ipoteza cea mai probabilă, căci dacă ar fi fost polițistă, după toate cele întâmplate între noi, ea mi-ar fi mărturisit asta cu prilejul acestei discuții. Nefiind, nu putea spune că este, căci nu voia să mă sperie – mafioții nu aveau certitudine, intraseră doar la bănuieli. Şi, iată, încercau să afle în ce măsură au sau nu temei bănuielile lor. Oameni buni, când sunt în formă, e suficient să-mi storc puțin creierii şi-ajung imediat la o concluzie.

— Cu o ştiință nemaipomenită, dă-mi voie să-mi ridic în fața ta pălăria! Şi-am întors-o ca la Ploieşti: „Tu ai avut dreptate, Adrian, am făcut o mare prostie că am venit aici”...

— Aaa, asta?... a zis, ca şi când ar fi scăpat de o îngrijorare ascunsă.

— Da, asta...

— Ca să previn un refuz. Spune-i unui om că are

dreptate... Asta şi vor toți oamenii, să aibă dreptate. Un om e înainte de toate o făptură emotivă, emoțională. Şi nicidecum una logică. Amorul ei propriu... vanitățile ei... Eu umblu prin lume nu doar să văd oraşe şi pietrele unor civilizații apuse... Pietrele astea mă implică doar ca fapt de cultură... Vreau să spun, în măsura în care ştiu să-mi transmită fiorul artei...

— Sau în măsura în care eşti tu pregătită să-l receptezi...

— Sunt pregătită!... a zis cu voce strepezită. Şi tu ştii asta!...

— În sensul stării sufleteşti... M-am exprimat eu greşit. *Sorry!*

— Adrian... Bun, casetele le-ai împrumutat... Maşina ai cumpărat-o la mâna a doua din Italia... Şi-ai păstrat iconița la bord, aşa... pur şi simplu... Se afla acolo şi ai lăsat-o acolo... Cum mi-ai spus. Bine, nu eşti înregimentat în partid (mă întrebase şi-i spusesem că nu sunt membru de partid, pentru că nu trebuia să le ştie pe toate), dar trăieşti într-o țară comunistă!...

— Na-ți-o bună că ți-am frânt-o! Şi ce dacă-i comunistă? Fiecare om are libertatea de-a crede sau nu în Dumnezeu... O libertate reală!...

— Bun, bun, dar tu mi-ai spus că eşti ateu...

— Şi-i adevărat! Tocmai de asta n-am dat nicio importanță iconiței. Dacă m-aş fi simțit cu musca pe căciulă – asta în cazul în care tu vrei să crezi c-ar exista o asemenea „muscă” la noi – aş fi

înlăturat-o pe dată.

— Să fie aşa cum zici tu... Dar maşina ta e ca şi nouă!... Cine vinde o Lamborghini Espada la atât de puțini kilometri? Scade kilometrii pe care i-ai făcut... Pentru că într-un an, cel puțin zece mii de kilometri – o cifră modică – tot i-ai făcut! Numai drumul de la Roma până la Bucureşti... Acum, în Grecia... Deci o maşină la mai puțin de cincisprezece mii... O maşină lucrată artizanal... Cu unul din cele mai ireproşabile motoare... Pus pe o caroserie băgată, înainte de-a fi vopsită, într-o baie de cositor – ştim şi noi unele lucruri!... Deci, pe o caroserie care nu va fi atacată niciodată de rugină... Cine vinde, Adrian, o asemenea maşină?! Şi de unde ai tu bani, Adrian? Cresc la voi dolarii în copaci? Poți să-mi spui că da, cresc. Tu poți să-mi spui asta, dar oricât ți s-ar părea de ciudat, eu n-o să te cred! Pot să te iau şi eu în zeflemea!... De fapt te ascunzi... Practici sarcasmele ca să te-ascunzi în spatele lor! Sarcastică pot fi şi eu!...

Nu ca să mă ascund „practicam sarcasmele", ci s-o alung din mine, să mă detaşez prin ele, şi o făceam cu răutate, cu o voluptate a răutății, căci ea, această răutate era îndreptată în primul rând, era mai ales împotriva mea îndreptată.

— Te rog, eşti invitata mea!... am spus cu un exces de amabilitate şi am răsucit încă o dată în minte răspunsul pe care îl pregătisem pentru varianta că Egina ar fi trimisa mafioților. Dacă ar fi fost agentă a Interpolului, nu mi-ar fi pus

această întrebare – poliția grecească ştia doar toată povestea cu Sabbatini! Şi astfel ipoteza mea a primit o nouă confirmare.

— Câştigi timp?

— Recunosc, m-ai dat în vileag. Asta şi făceam – câştigam timp. Şi acum ascultă: am venit în Grecia în locul unui prieten, un amic din Italia, un confrate (gura păcătosului!...) care s-a oprit la mine, am fost împreună la mare şi ghinionul a făcut ca el să-şi fractureze clavicula. Excursia din Grecia era comandă, plătită... Aşa se face că am stat la „Mediterranean Palace". Pentru că omul e un tip cu bani. Nu mă omor după hoteluri şi restaurante luxoase, nu sunt nici eu de ele şi nici ele de mine, şi am cerut Agenției de turism din Salonic să-mi transforme serviciile în bani; o să mă opresc unde vreau şi câte zile vreau. Şi, bineînțeles, am avut în vedere să fac şi nişte cumpărături... Şi martor mi-e Dumnezeu, m-am gândit şi la tine. Cu o speranță absurdă, nebunească aproape, că o să facem drumul împreună.

— Ai nota maximă pentru acest răspuns!

— E un răspuns adevărat.

— Adrian, vrei să-ți spun cum eşti tu?

— Mor de nerăbdare să aflu.

— Ai o minte ascuțită...

— *Thanks!*

— Dar nu-mi mulțumi, căci altceva vroiam să-ți spun. Totul ar fi în regulă... faci însă o greşeală

capitală: ieşi prea în față, atragi atenția asupra ta. În felul acesta vei avea – şi probabil că-i şi ai – foarte mulți duşmani, dar foarte puțini prieteni adevărați.

— Îmi place ce-ai spus. Aşa chiar şi stau lucrurile. Te rog să continui, nu te jena!

— Cine ți-a spus că mă jenez? Apoi, din câte intuiesc… Pentru că e greu să cunoşti pe cineva în câteva zile… Dar eu voi afla, a adăugat deodată ca pentru sine şi aproape în şoaptă. Din câte intuiesc, ții să ai mereu *tu* dreptate. E oare cel mai bun, cel mai fericit mijloc de a-ți manifesta personalitatea? Şi m-a întrebat pe neaşteptate: Adrian, ai putea să fii cu cineva, ai putea să fii cu mine dacă aş avea un ochi de sticlă? Uite, aşa cum sunt, dar aş avea un ochi de sticlă? N-a aşteptat să-i răspund, a făcut „Ha-ha”, a adăugat: Dar eu n-am un ochi de sticlă. Şi a zis că ar vrea să bea ceva. Tu nu vrei?

— Ei, cum să nu vreau?!

Oameni buni, din câte mă ştiu, în domeniul ăsta nu manifest niciun fel de idiosincrazie.

40

Dominată de munți stâncoşi, sumbri, gri-cenuşii, Creta este departe de a-ți oferi o imagine ospitalieră, Iraklionul nu te întâmpină cu terase aşezate în semicerc, şi am pus graba Eginei pe

seama acestei austerități. Ieşind din port pe lângă ziduri de cetate, mi-a spus că aparțin fostei fortărețe venețiene Candia, cum s-a chemat înainte Iraklion-ul, într-unul din bastioanele ei este înmormântat Kazantzakis, n-are rost să mergem însă acolo, îl cinsteşti înțelegându-i opera; cretan a fost şi El Greco… Şi Eginei nu i-a mai stat gura o clipă.

Ne-am oprit în centrul oraşului să vedem fântâna dogelui venețian Francesco Morosini, care îi poartă şi numele. Auzisem că este tot atât de frumoasă ca „Fontana di Trevi”, ceva de genul fântânii, executată de Mestrovici, din fața Operei din Zagreb… Da’ de unde! O fântână cu bazinele dispuse ca petalele unei fiori, ornată într-o manieră mai curând arabă, dar până la „Fontana di Trevi” e cale lungă.

Am crezut că o să mergem direct la Cnossos, dar ea m-a dus la Muzeul de arheologie. Acesta era de vizitat abia la urmă, pentru a putea situa piesele într-un cadru concret, deja văzut… Mi-a zis că vom găsi la Cnossos copii fidele, executate de mari artişti, după frescele descoperite acolo şi transportate la muzeu pentru o mai bună păstrare, tronul lui Minos e şi el în dublu exemplar, e mai bine să începem cu muzeul.

Chiar dacă Elada este ținutul zeilor, iar Creta al regilor misterioşi, legenda vrea ca Zeus să se fi născut în Creta. Aici, într-o peşteră a muntelui Ida, s-ar fi refugiat Rhea când au apucat-o durerile

facerii, pentru a-şi salva fiul de Cronos care îşi înghițise până atunci toți copiii. L-a crescut Amalteea – după unii, nimfă, după alții, capră – şi Zeus şi-a detronat tatăl, aşa cum şi sunase prezicerea. Minos, primul rege al insulei, ar fi fost şi el os zeesc, fiu al lui Zeus şi al Europei, şi pe care Poseidon l-a înzestrat cu un taur scos din apele mării pentru a-i supune mai uşor pe insulari. Aşa s-a şi întâmplat, numai că Pasifae, soția înțeleptului rege, neştiind ce să mai facă de atâta preabine – de la zei, oameni buni, ni se trag toate – s-a îndrăgostit de vigurosul animal, s-a băgat într-o vacă de lemn, construită special, şi s-a împreunat cu taurul. De aici Minotaurul, monstrul jumătate om, jumătate taur; de aici labirintul în care a fost închis; închis nu doar el, dar şi Icar împreună cu al său părinte, celebrul arhitect Dedal care i-a construit regelui toate palatele cretane, inclusiv Cnossos-ul şi Labirintul, dar şi vaca de lemn în care Pasifae i-a pus coarne cu taurul; de aici zborul cu aripi de ceară, prima înălțare a omului în văzduh; de aici legenda lui Teseu, fiul lui Egeu, regele Atenei, care şi-a eliberat patria de sub jugul cretan prin uciderea Minotaurului; de aici „firul Ariadnei”, după numele fiicei lui Minos, care îndrăgostindu-se de Teseu l-a ajutat să iasă din Labirint; de aici şi numele Mării Egee, căci, ancorând în Pireu, fiul a uitat să arboreze pe corabia sa semnalul stabilit în caz de victorie, o pânză albă, şi, disperat de

pierderea lui, Egeu s-a aruncat în mare. După spusele lui Homer, insula care îi îngenunchease pe atenieni era „mândră şi roditoare”, cu „nouăzeci de oraşe”, printre care „e unul mare, Cnossos”, unde a fost „rege Minos, apropiat de Zeus”. Schliemann visase de copil să demonstreze adevărul legendelor şi credința sa, rămasă neştirbită pe tot parcursul vieții, că totul nu este doar imaginație, doar poveşti, şi că eroii homerici au existat în realitate, a dus la descoperirea Troiei. Resturile „Palatului lui Priam” l-au dezamăgit, dar uriaşul tezaur găsit cu prilejul săpăturilor i-a permis să înceapă lucrările la Micene „cea bogată în aur”, unde domnise Agamemnon, „Rege între Regi”. Rezultatul este cunoscut, celebrele măşti mortuare din aur provin şi ele din aceste săpături. A dat la iveală apoi Tirintul şi l-a atras Cnossos-ul legendarului Minos. Locul unde se bănuia că ar fi existat bătrâna cetate era un deal, botezat de turci „Capul boierului”, dar proprietarul pământului i-a cerut o sumă care i s-a părut arheologului neamț exorbitantă. Spiritul mercantil a fost mai puternic; nu l-a plătit. Şi i-a lăsat astfel savantului englez Arthur Evans meritul de a fi descoperit în 1900 uimitoarea civilizație minoică. Însă abia acum treizeci de ani a putut fi descifrat alfabetul cretan cel mai recent, denumit „Linear B” şi folosit cu vreo 1500 de ani înaintea erei noastre, de o greacă arhaică. Or, pe insulă a existat o civilizație cu mult mai veche, înfățişată de „Linear A”. Descifrarea şi

a acestui alfabet ar putea constitui o nouă „piatră de la Rosette” şi ar putea proiecta lumini asupra unui necunoscut plin de cele mai neaşteptate surprize. Măsura lor e dată în parte şi de sălile muzeului arheologic din Iraklion.

Ceea ce m-a uimit cu deosebire a fost realismul artei cretane, o comuniune, nemaiîntâlnită pentru acele timpuri, a omului cu natura. Pe care o domină cu detaşare şi noblețe, venind parcă să infirme acel mit crud al Minotaurului devorator de tineri atenieni. Vorbesc despre acestea frescele sau fragmentele de fresce, de rară prospețime şi modernitate a culorilor, cum ar fi cea a „Prințului cu diademă” culegător de crini, al cărui corp, de o *nouă* şi expresivă armonie, e plin de maiestate şi fast… Sau acei tineri purtând pe cap vase în formă de corn, destinate libațiilor. Sau „Frumoasa pariziană”, o pictură parcă în stilul Montparnasse al anilor ’30 – Baudelaire ar fi atribuit-o cu siguranță artei „modernismului” –, un profil feminin cu nasul în vânt, cu buze cărnoase şi roşii, cu un cârlionț ce coboară grațios pe frunte, aşa cum grațios este adus părul negru pe după ureche, spre ceafă, şi legat cu o panglicuță. Apoi acea „Zeiță cu şerpi”, statueta unei femei ce ține ridicat în fiecare mână câte un şarpe, cu ochii ei hipnotic mirați, cu o talie fragilă, subțiată, mult înălțată, ce îți aminteşte de El Greco, cu o jupă conică, în volane, foarte aproape de rochiile zilelor noastre. Ca să nu mai spun că ea se înfățişează în

această toaletă a ei (aşa era moda, şi „nimic, nu e nou sub soare”), cu sânii descoperiți, sâni excesivi, simbolic excesivi, desigur. Celebrul „Vas cu caracatițe”, nelipsit din albumele de istorie a artei, vasele de Camares, cu motive zoomorfe, sau cele în care apare imaginea dublei securi, statuetele de fildeş, printre care cea a unei scene de tauromahie, reprezentând un tânăr înălțându-se acrobatic peste coarnele taurului, armele, bijuteriile, sigiliile, micro-gravurile de o rară finețe – toate vorbesc neîndoios despre gustul rafinat al cretanilor, despre prosperitatea lor trecută, despre o artă anume de a trăi.

Ziua se anunțase toridă încă din zori, marea fusese încremenită în nemişcare, briza dispăruse odată cu noaptea, o căldură uscată, deshidratantă, se făcuse simțită şi în sălile muzeului, dar când am ieşit afară am avut impresia că în loc de aer înghit flăcări. O cofetărie era chiar alături şi Egina m-a tras într-acolo. I-am propus să mergem la hotelul pe care îl văzusem în apropiere şi i-am spus şi motivul: „Vreau să sun la Pireu şi să mă interesez dacă n-or fi sosit piesele din Italia”.

Nu era o treabă de neglijat, Cnossos-ul putea să mai aştepte. Mă gândisem să telefonez de cum debarcasem, dar îmi spusesem că o voi face spre prânz, ca să nu las impresia că mă grăbesc foarte tare să intru în posesia pieselor. La liotei mi s-a spus că voi avea de aşteptat vreo jumătate de oră,

cablul este foarte aglomerat. Cu atât mai bine: în hotel exista aer condiționat, şi tot ce voiam era să fac un duş. Şi am rugat-o pe Egina să vorbească în acest sens cu tânăra de la recepție.

— Pe-o căldură ca asta, o asemenea cerere e perfect îndreptățită. Explică-i c-am sosit cu vaporul... Să ne dea o cameră pentru o oră. Te jenezi? Am întrebat-o cu impresia că ezită. Spune-i că nu mergem sus amândoi, că facem duşul pe rând...

Recepționera a fost de acord, a urcat întâi Egina, iar eu am rămas în hol să aştept legătura. N-am primit-o. Mi-au dat-o în cameră, când mă aflam sub duş. Răspunsese secretara. Ştiam că vorbeşte italieneşte, i-am zis cine sunt şi ce vreau. Mi-a comunicat că domnul Lemanidos este plecat şi că va lipsi toată ziua. Am întrebat-o de piese. Nu, nu ştia nimic despre ele. Nu-mi plăcea toată povestea: Georgio trimisese telexul în fața mea, trecuseră atâtea zile, şi eu cunoscusem promptitudinea italienilor în afaceri.

Ştiind că voi ajunge în Italia, o cunoştință față de care aveam unele obligații mă rugase să-i cumpăr un litru de vopsea de rezerva în culoarea maşinii. Avea un Fiat 1500, tip care se vânduse pe bază de aprobări, iar maşina în cauză era chiar specială, vopsită într-un gri deschis, metalizat, o culoare mai rară pe atunci şi folosită numai la maşinile de comandă. Din pricina asta, pe unde

am întrebat, au clătinat din cap că n-au. Îmi era de mirare, dar asta era. Cine să te creadă însă că n-ai reuşit să găseşti, în chiar țara în care a fost fabricată maşina, vopseaua respectivă? Fie ea şi o vopsea mai puțin obişnuită, mai specială. Şi, temându-mă că omul o să creadă că n-am vrut să-l servesc (" Ei, cum, în Vest să nu găseşti ce cauți?! Să i-o spui asta lui mutu'!...), colindasem prin magazine. Ajunsesem la Genova, a doua zi urma să trec în Franța, dar vopsea tot nu găsisem. Am luat şi aici la rând magazinele. Într-unul dintre cele mai mari am dat peste un patron mai în vârstă care, văzând probabil privirea mea disperată, pentru că nu mai ştiam unde să mă mai duc şi să întreb, mi-a explicat că e o vopsea a uzinei „Fiat", produsă la cererea ei, posibil chiar de o fabrică vest-germană. „Dar pentru că vreau să vă servesc – Vă dați seama ce pot câştiga eu la o cutie de vopsea?! – şi să nu plecați nemulțumit de la mine. – o să vă dau cărțile mele de vizită să le împărțiți la prieteni – o să telefonez la Torino." A telefonat, a dictat celui de la uzină toate datele – tipul maşinii, anul de fabricație, seria motorului şi a şaşiului, numărul culorii, înscris pe hârtiuța, un fel de paşaport minuscul, cu care venise maşina din fabrică, şi de la celălalt capăt al firului i s-a cerut să revină peste un sfert de oră. Nu aveam ce să fac în acest interval de timp, negustorul m-a invitat să iau loc acolo, la el în birou, m-a tratat cu Pepsi-Cola, mi-a dat vreo douăzeci de cărți de

vizită cu adresa magazinului „Colori” – toate se cheamă aşa, mi se acrise de numele ăsta – şi a telefonat din nou la uzină. I s-a spus să-mi comunice că voi primi a doua zi dimineața vopseaua respectivă, care va fi expediată cu avionul pe adresa magazinului.

Promptitudinea manifestată pentru o cutie de vopsea, făcea astfel cât se poate de suspectă amânarea la care mă supunea şeful reprezentanței Fiat din Pireu. Şiretul, preaşiretul domn Lemanidos. Pentru că el se aflase desigur în birou, dar nu vrusese să vorbească cu mine şi îi spusese secretarei să mă paseze pe mâine.

Am coborât în hol, dar n-am găsit-o pe Egina. Crezând că este la barul de zi al hotelului, m-am îndreptat într-acolo s-o caut şi să beau o cafea. Am văzut-o încă din prag şi imediat m-am retras: stătea la o măsuță, nas în nas cu brunetul cu mustăcioară vicleană. Pe feribot nu-l văzusem, în atâta lume ar fi fost şi greu să-l fi zărit. Şi apoi, nu era exclus să fi sosit cu avionul. La barul din Vouliagmeni mă dusese Egina... Dar la hotelul acela, eu îi propusesem să mergem! Inițiativa fusese a mea, nu a ei. Ea vrusese să meargă la cofetărie...

Ce mai tura-vura, eram urmărit pas cu pas! Dar de ce aveau ei nevoie – mafioții, desigur – de doi oameni în preajma mea? Unul – Egina foarte aproape (mai aproape nici nu se putea) iar celălalt

– individul cu mustăcioară, ca o umbră, în spate? Constatarea asta n-a fost de natură să mă încânte, oameni buni, v-o spun cu toată sinceritatea! Ce era de făcut? Păi de făcut nu era nimic. Singurii care erau în măsură să facă ceva – aveau datoria să facă! – erau polițiștii greci. Şi voiam să cred că ei nu dormeau în pantofi. Chiar dacă afară erau cel puțin patruzeci de grade la umbră. Treaba mea era să conduc maşina şi să fac pe turistul, iar a lor – să mă păzească şi să aibă grijă să nu mi se întâmple nimic.

Egina n-a întârziat mult, când am văzut-o ieşind, am apărut şi eu, ca şi când atunci aş fi coborât. N-am observat nicio schimbare în atitudinea ei şi a început să melițe din primul moment, să verbalizeze tot ce întâlnea în cale, până şi uşa turnantă de la intrare a constituit un subiect. Că te încurci întotdeauna în aripile ei, mai ales când ai şi bagaje, sistemul e depăşit, într-adevăr, nu permite aerului de afară să pătrundă în hol, dar pentru asta au fost inventate uşi cu celule fotoelectrice, şi a continuat povestindu-mi ce sisteme de uşi întâlnise pe unde fusese.

Soarele era năucitor, aerul frigea de parcă întregul oraş ar fi luat foc şi ar fi fost o imensă pălălaie. Am găsit caroseria Citroën-ului atât de încinsă, încât puteai pune la fiert o cafea. Am lăsat uşile deschise ca să iasă aerul fierbinte şi duhos dinăuntru. Rya stătea pe umărul Eginei, ținând pliscul deschis, Max lăsase grandomania deoparte

şi scosese limba de-un cot, pentru că ei, câinii, aşa se răcoresc; au puține glande sudorifice şi îşi reglează temperatura corpului prin modificarea ritmului respirator. Mai că-mi venea să-l imit.

Până la Cnossos n-am făcut mai mult de opt kilometri. Pe drum întâlnisem un autobuz-cursă şi o mulțime de taxiuri colective, să fi venit cu avionul, n-ar fi fost nevoie să rămânem până seara pe insulă, în căldura ei de iad. Sufocat, brutalizat de ea, de transpirația care mă năclăia, n-am răbdat şi i-am spus asta Eginei.

— Iar vrei să ai tu dreptate!...

— Am pus o întrebare... N-am făcut o afirmație!... Nu m-ai învățat tu aseară aşa?!

— Ei, află că n-ai dreptate!...

— N-am dreptate... „Dacă vrei să câştigi o controversă, evit-o!” îmi spusese.

— Ha-ha! N-ai dreptate, pentru că mai mergem undeva.

— Unde? La Mallia?

— Ai să vezi...

Ruinele Palatului lui Minos nu-ți spun de la început mare lucru; te uimesc doar prin întindere, prin suprafața pe care se desfăşoară – ceva mai mare de două hectare, şi refăcând mental palatul, el nu apare mai mic decât Versailles-ul sau Buckingham-ul. Dar ceea ce impresionează nu sunt atât dimensiunile – cu toate că spun şi ele destule –, cât gradul de civilizație al unui popor preistoric – minoienii, o civilizație reflectată asupra

sinelui, în bucuria de a trăi. Cnossos-ul a fost un templu al oamenilor şi nicidecum al zeilor. Dedal – arhitect, sculptor şi pictor în acelaşi timp – n-a avut la dispoziție marmură; pentru zidurile exterioare a folosit piatra acoperită cu stuc, iar rezistența construcției de 5 etaje şi cu peste 500 de camere a fost asigurată prin bârne de lemn. Poate tocmai de aceea majoritatea materialelor sunt uşoare, în special ipsos. Dar decorațiile murale suplineau cu prisosință luciul de multe ori dulceag al marmurii, valoroasă, după gustul nostru de astăzi, abia prin patină, prin porii vremurilor de demult. Coloanele sunt şi ele aparte: subțiate la bază şi îngroşate spre vârf. Şi au doar un rol decorator, de împărțire şi mobilare a spațiului. Totul vorbeşte despre o viață plină de confort: saloane de recepție rezervate ceremoniilor publice, scări grațioase, terase suprapuse, curți interioare, camere de primire, de oaspeți, teatru în aer liber, o platformă de dans – concepută de marele arhitect pentru „Ariadna – cea eu cosițe de aur”, care l-a ajutat pe Teseu să iasă din Labirint, dar pe care a abandonat-o repede pe o insulă –, o sală pentru „jocul de şah”, arene pentru sport şi tauromahie, camere de baie (!) care uimesc prin instalațiile lor: apă curentă, cadă de ceramică, closete cu „sifon”, canalizare; cămări, uriaşe magazii de alimente (rezervele de ulei păstrate aici au fost estimate la aproape 70000 de litri). Dar bucuria de a trăi a minoienilor este cel mai bine

ilustrată de frescele palatului. Ca, de pildă, cea a „bijuteriei” în care un bărbat, stând în spatele unei femei, îi prinde un colier în jurul gâtului; fresca grupului de tinere doamne; cea a mulțimii care aplaudă goana taurului… Frumos coafate, femeile au cârlionți pe frunte şi pe lângă urechi, părul le este împodobit cu diademe, buzele rujate şi unghiile acoperite cu ojă sidefie, poartă fuste despicate, bluze scurte sau jachete care lasă pieptul descoperit. Este ținuta în care participă la viața publică fără restricții şi fără sentimentul inferiorității față de bărbat. Şi cu toate că Minos ar fi ajuns, cum vrea legenda, datorită înțelepciunii sale, unul din cei trei judecători din Infern, nu se vede de nicăieri că pe minoieni i-ar fi preocupat „viața de apoi”. Paleta cromatică nu este prea bogată – mult ocru, galben, negru, albastru deschis, ca în fresca cu delfini, albastru marin, dar culorile, vegetale desigur, sunt pastelate, de o prospețime uluitoare, şi mai ales mânuite de artişti de un mare rafinament. Un decor fastuos în care contrastează doar tronul legendarului Minos. E un scaun obişnuit, foarte modest în comparație cu fotoliile din birourile noastre cu anticameră şi secretară.

Mi se umflase capul de turuiala Eginei, spunea vrute şi nevrute, cu noimă şi fără noimă, sărea, fără nicio legătură, de la un subiect la altul, de parcă i se băteau dracii la gură. Îmi zicea cât de

nociv este fumatul, cum se transformă în factori de risc, s-a referit la diferite maladii, am rămas surprins de cunoştințele ei de medicină. În orice caz, terminologia îi era la îndemână şi de la tromboză a sărit, hodoronc-tronc, la grijile materiale ale vieții, care îl absorb pe om, astfel că nu-i mai rămâne timp pentru meditație. Şi a început să-mi înşire, plasând mereu „Mă urmăreşti?”,” Eşti atent?”, „Mă asculți?”, tot ceea ce este constrâns să facă zi de zi omul modern, de când se scoală şi până se culcă. Şi a spus deodată: „Ştii, numai o viață spirituală intensă te poate purifica. Renunțând la toate plăcerile trupului, te pregăteşti pentru cele ale spiritului”. Mi-a stat pe limbă să-i spun: „Hei! Ce-i cu praful ăsta de strănutat?!”, dar n-am reuşit să pronunț cuvintele.” Nu-i bine să mă întrerupi, Adrian. Aşteaptă să vezi întâi ce vreau să spun!” Dar eu n-o întrerupsesem!... Avusesem doar intenția. Mi-a povestit apoi despre nişte yoghini pe care îi cunoscuse în India şi la care fusese în vizită cu taică-su, despre viața lor plină de ascetism şi privațiuni, despre însuşirile căpătate prin acest mod de viață, închinat minții şi spiritului. Am vrut să-i spun că mie îmi place viața mea de păcătos, carnea, vinul, muzica şi tot restul, dar cuvintele au rămas blocate de neputința vorbirii. „Da, a zis, dar ştii, trupul distruge spiritul, te frustrează de bucuriile spirituale şi ce poate fi mai frumos decât să te simți scăldat de lumină?!” Eram sătul până

peste cap de lumină, soarele dispăruse în spatele munților, umbra însă nu venise; erau nişte munți cărora le lipsea până şi umbra: stânci golaşe, albroşietice, fără pic de vegetație. Pereții se ridicau verticali, şi pe ei – două-trei capre, ca într-un desen infantil; nu puteam pricepe cum ajunseseră şi cum se țineau ele acolo. Legea gravitației nu acționa asupra lor? Şi ce mâncau? Pentru că nici mărăcini nu creşteau în piatra arsă, vorace, nesățioasă de soare. Drumul, îngust cât pentru o singură maşină sau, mai bine zis, cât pentru o teleguță trasă de un măgar, şerpuia tot timpul pe buză de prăpastie, era un drum parcă săpat treptat-treptat şi puțin câte puțin, cu târnăcopul, generații de-a rândul. Ca, în cele din urmă, o procesiune să poată ajunge în vârf, unde să aducă o jertfă, şi al cărei fum să se înalțe nestingherit spre acel Dumnezeu ce nu putea fi decât Soarele. Maşina dansa pe grohotişul drumului; proiectate de roți, pietrele loveau tot timpul podeaua, poc-poc, poc-poc, colțurile lor ascuțite puteau sparge în orice clipă un cauciuc, altele se rostogoleau în urma noastră, ca şi când ar fi fost puse în mişcare de zgomotul produs de maşină. În loc să se concentreze asupra condusului, Egina pilota cu gesturi reflexe şi nu vedea decât cuvintele pe care avea să mi le spună, într-o logoree fără sfârşit. Îmi vorbea, aşa cum îmi vorbise şi până atunci, cu o voce egală, armonioasă şi caldă, despre fratele ei din Noua Zeelandă, despre ferma sa, unde se

stabiliseră şi părinții, despre soția lui şi despre copii, şi mi-a spus deodată: „Eu ştiu înainte de-a cunoaşte, eu ştiam că aveam să te întâlnesc şi aşteptam asta. Ştii, dragul meu, moartea nu este decât un mod de existență”. Şi a continuat la fel de arbitrar: „Tu cred că ştii că ceea ce a păstrat unitatea grecilor, în pofida vrajbei lor regionaliste dintotdeauna – transmisă de la antici şi ea –, a radicalizării conştiințelor, a atâtor furtuni ale istoriei prin care Grecia a trecut, ca nicio altă țară, ceea ce a păstrat unitatea lor a fost limba. S-a perpetuat, vie şi nealterată… Dă-mi tu, te rog, un alt exemplu, spune-mi tu ce altă limbă s-a continuat astfel! Niciuna. Limba lui Homer este aproape şi limba poeților neoeleni. Aşa cum temperamentul grecilor de astăzi este acelaşi cu temperamentul vechilor greci. Şi a început să gloseze pe această temă, luând la rând perioadele istorice, pentru ca pe la mijlocul acestei „disertații” să-mi spună că „Doar întorcându-ți gândurile asupra-ți poți afla răspunsuri la întrebările lumii” şi că „Întâi trebuie să înveți să umbli şi pe urmă abia să alergi”. Am intrat într-un sat micuț, format din vreo douăzeci de case, înghesuite unele în altele, mai multe nici n-ar fi încăput în acel degajament, săpat probabil anume ca să adăpostească aşezarea. Deasupra ei se ridica amenințătoare, ancestral amenințătoare, stânca muntelui, din care se desfăceau pereți zimțuiți. Un grup de femei, îmbrăcate în negru, brodau în

tăcere, aşezate în cerc. În rest, drumul era pustiu. În uşa unei case, chiar peste drum de grup, am văzut o femeie care aştepta parcă sosirea cuiva. Egina a oprit maşina în dreptul ei şi mi-a zis „Hai să mâncăm”. Am coborât, cu picioarele amorțite. Din cauza căldurii, simțeam cum îmi fierbe măduva în oase, aveam în ele anticiparea unui pericol; o veche, o foarte veche anticipare. Egina s-a aplecat, i-a sărutat mâna femeii şi a pătruns cu ea în casă. Am urmat-o; uşa dădea direct într-o cameră. Un perete întreg era acoperit eu tot felul de icoane, în dreptul fiecăreia ardea câte o candelă. Ele şi luminau încăperea. Pereții erau orbi, fără ferestre, doar o uşă în fund prin care dispăruseră Egina cu gazda, probabil ia bucătărie. Mai multe încăperi nici nu cred să fi avut casa. Mobila – dacă i se poate spune aşa – era mai mult decât sărăcăcioasă: un pat din scânduri, trei scaune rudimentare lângă o masă tot atât de rudimentară şi ea. Pereții erau însă împodobiți cu ştergare, unul sub altul, ca într-un muzeu etnografic, o sumedenie de ştergare. M-am aşezat pe un scaun şi după un timp, care nu ştiu cât a durat, poate un minut, două sau poate o oră, Egina a reapărut aducând farfurii cu mâncare: brânză afumată şi bucăți de carne de capră prăjite pe tuciul plitei, probabil. Gazda a pus masa şi a venit cu o sticlă de rachiu, din al cărui gust n-am putut să-mi dau seama din ce fusese făcut. Totul s-a desfăşurat în tăcere, pe muteşte, fără să fie

spusă o singură vorbă; ultimele cuvinte pronunțate de Egina fuseseră „Hai să mâncăm”. Apoi, de afară a răzbit un murmur de glasuri ce îngânau parcă un cântec, şi gazda ne-a făcut semn să ieşim. Femeile nu mai erau aşezate în cerc, ci se înşiraseră stând turceşte (greceşte) pe o parte şi alta a drumului, aşternut cu cărbuni aprinşi, deasupra cărora mişcau un fel de evantai pentru a însufleți arderea. „Vino”, m-a chemat Egina cu voce şoptită şi tainică, şi a pornit, chemată parcă irezistibil spre acel covor de jăratic. Cântul femeilor s-a întețit, glasurile au crescut, dar tot ca un murmur. Am pornit în urma Eginei. Înaintând, şi-a scos din mers întâi un pantof, apoi celălalt. La fel am făcut şi eu. Dar jăraticul răcorea, nu ardea. La capătul lui ne aşteptau două femei ținând câte un măgăruş. Ne-am urcat pe spinările lor şi am luat-o în prelungirea drumului pe care venisem şi care de la marginea acelui cătun se transforma într-o potecuță spânzurată pe obrazul stâncii. Pe asemenea potecuțe se aflaseră probabil şi acele capre întâlnite pe drum şi care mi se păruseră lipite sau prinse în cuie de peretele muntelui. Tot astfel am fi apărut desigur şi noi calare pe măgăruşi, dacă ar fi avut cine să se uite la noi de undeva mai de jos. Dar acest „undeva mai jos” nu exista. Exista doar un hău, la al cărui sfârşit n-ar fi ajuns întreg nici măcar un oscior; pe coasta zimțuită a muntelui aşchiile ar fi sărit din oase ca de sub barda unui topor. Soarele parcă pierise.

Sau poate din pricina văpăii lui orbitoare nu-l mai vedeam, căci stânca reflecta o lumină ce mă plesnea peste ochi aşa cum te plesneşte sclipirea zăpezii în mijlocul unei poiene. Țineam privirea drept în ceafa asinului, şi astfel o fream şi de abisul ce începea de sub noi. Am crezut că vom trece prin tunelul a cărui gură neagră apăruse deodată în față, dar nu s-a întâmplat aşa şi ne-am oprit într-un degajament, un fel de platformă micuță. Coborând, primul lucru pe care l-am văzut au fost gratiile unei cuşti săpate în stâncă, şi în care se afla un scorpion monstruos, de mărimea unei oi aproape, venit parcă din preistorie, o dihanie apocaliptică. Mi se înfiorase carnea, am crezut că halucinez, dar nu, îşi mişca încet cleştii ca şi cum s-ar fi pregătit să-şi ridice coada pentru atac. O coadă enormă, solzită cu platoşe de culoarea nisipului. Egina nu i-a dat nicio atenție, m-a luat de mână şi ne-am îndreptat spre ceea ce crezusem că era un tunel. Abia apropiindu-mă, am remarcat lângă gura intrării o făptură micuță, o bătrânică puțină la trup, ce s-a ridicat cu sprinteneală de jos, într-o cămeşoaie albă, ca şi bucata de piatră pe care stătuse. „Sărută-i mâna, mi-a zis Egina. E bunica tatălui meu”. Fața îi era ca o prună uscată, dar avea distincție şi păstra încă urme ale unei frumuseți trecute. Mi-a întins mâna să i-o sărut, anume aşa mi-a întins-o, şi am auzit-o pronunțând „Adrian” şi spunând apoi ceva în greceşte. „Bunica ți-a zis

că te-a aşteptat, a ştiut c-o să vii”, mi-a tradus Egina şi s-a îmbrățişat cu bătrâna. Am pătruns imediat într-un fel de peşteră-tunel, biserică şi în acelaşi timp cameră de locuit, şi am văzut într-un colț, aşezate în semicerc, femeile îmbrăcate în negru din satul din care plecasem. Lumina ce venea de la candele şi sfeşnicele pline cu lumânări, fețele lor mi le-a relevat, dar era imposibil ca ele să fi ajuns înaintea noastră, căci alt drum nu putea să existe. În partea opusă se găsea mobila – un pat înalt de fier, un pat elegant pe vremuri, un pat *„belle époque”,* cu ornamente de alamă, o masă, fotolii din piele, canapea, scaune tapisate, ca un colț dintr-o hală cu vechituri. Bunica Eginei ne-a invitat să luăm loc pe fotolii şi s-a aşezat în fața noastră pe pat. A fost momentul când am observat ivindu-se de sub poalele cămeşoaiei două copite de capră şi gândul m-a dus imediat la acel bocănit straniu produs de paşii bătrânei. Eram ca într-o vizită, doar că nimeni nu scotea nicio vorbă, nici musafirii, nici gazda, şi aceasta în loc să-şi plimbe privirea de la unul la celălalt, o ținea în pământ. Şi tăcerea se prelungea, liniştea devenea tot mai intensă. Una câte una, lumânările au început să se stingă, făcând să se audă agonia ultimelor pâlpâieli. Undeva deasupra s-a rostogolit o piatră. Un murmur confuz a venit dinspre grupul de femei aşezate pe jos, dar imediat a pierit. Din când în când pereții transmiteau tot felul de sunete enigmatice. O candelă a sfârâit lung în dreptul

unei icoane. Un fâlfâit de aripi mi-a trecut pe lângă ureche. A scârțâit o uşă şi din spatele iconostasului a răzbit o lumină ca venită de afară. Intrase cineva. Dar lumina a persistat şi un bocănit mărunt şi ferit m-a dus la gândul unui cor care începuse să se adune în spațiul strâmt al altarului. O şopârlă s-a oprit pe cuvertura patului, a înălțat capul pentru o clipă şi a dispărut în cealaltă. A scârțâit o altă uşă, de data aceasta în spatele meu, şi o altă lumină, şi mai intensă, a răzbit de afară. Odată cu ea, aerul s-a umplut de foşnete surde, de şoapte tainice, de vaiete parcă înăbuşite şi mi-am simțit umerii apăsați ca de o povară. Ca şi când ar fi vrut să-mi distragă atenția, bătrâna s-a foit neliniştită, şi îndată răsuflarea ei a devenit horcăitoare, întretăiată. Dar răsuflarea asta era parcă a mea, şi am avut senzația că cineva mă strânge de gât. Am vrut să-mi ridic mâna într-un gest de apărare şi am constatat că ea nu mă asculta. Un lung fior de teamă mi-a trecut prin şira spinării, o sudoare rece mi-a spuzit fruntea. Era teroarea din neputința mişcării. Un țânțar a bâzâit lângă ureche. Timpul gonea surd. Sau înțepenise într-o nemişcare totală? Apoi, o moleşeală caldă şi învăluitoare a pus stăpânire pe mine şi când am crezut că o să-mi pierd cunoştința, bătrâna s-a ridicat de pe pat.” Fluidul tău mi-a vorbit îndeajuns, vino şi vei fi răsplătit”, a zis şi mi-a întins mâna în semn că să mergem. M-a dus în altar, de acolo pe un coridor ca un tunel ferestruit,

în care răspundeau intrările unui lung şir de încăperi, probabil chilii. În fața fiecăreia se aflau tinere fete îmbrăcate în cămeşoaie. Primul lucru pe care l-am făcut a fost să mă uit dacă au copite de capră. Aveau.

41

Am încercat să mă dezmeticesc şi să-mi dau seama unde mă aflu. Patul nu era al unei cabine de vapor şi nu era nici patul meu de la motelul din Glifada... Şi apoi, de ce mă culcasem în cămaşă şi blugi? De ce nu mă schimbasem în pijama? Şi, aducându-mi aminte de Max, l-am strigat. În clipa următoare l-am auzit scoțând un „ham”, plin de voioşie.

— Unde suntem, băiețel? Am întrebat fără să vreau.

N-avea cum să-mi spună. Pe lângă stor se strecura o lumină, am sărit din pat şi am ridicat jaluzelele. Nu mi-a plăcut ce-am văzut: clădirile de peste drum nu puteau fi decât ale Iraklion-ului. Îmi simțeam capul greu, gândeam oblu, ca prin ceață... Am încercat să-mi limpezesc mintea. Mi s-a părut un efort prea greu. Aveam un creier ca făcut din deşeuri. Gândirea nu mergea în profunzime, plutea la suprafață. Reflecțiile erau ca nişte umbre ce veneau din stradă, să se plimbe pe albul peretelui. O senzație de eşec şi tristețe

încerca să mă domine.

— Băieţel, nu-i e bine vacii noastre…

Era o poveste urâtă, cu consecinţe probabil şi mai urâte şi mi-am zis că trebuie să fac tot posibilul să ies cu faţa curată din ea. Mintea îmi era însă tot atât de inteligentă ca şi geamul prin care priveam. Mi-am luat ochii şi i-am trimis să-mi spună cât e ceasul. Răspunsul a fost: opt şi un sfert. Următorul lucru pe care l-am sesizat a fost telefonul. Am ridicat receptorul şi i-am cerut centralistei să-mi facă legătura cu recepţia. A răspuns o voce feminină. Am întrebat-o dacă vorbeşte franceza, a zis că da şi am rugat-o să-mi spună la ce cameră locuieşte domnişoara Egina Solomos. „Solomos, am auzit repetând numele, în timp ce căuta în registru. N-avem o asemenea pasageră”, a sunat răspunsul ei.

— Fiţi amabilă, ce hotel este ăsta?

— Cum ce hotel? S-a mirat. Hotel „Minotaurus”. Cum, dumneavoastră nu ştiţi la ce hotel locuiţi?

— Domnişoară, nu vă supăraţi, căutaţi, vă rog, şi la litera E.

N-am terminat bine de vorbit şi am dus mâna la buzunarul din spate. Paşaportul se afla la locul lui, iar geanta de voiaj am văzut-o pe un scaun.

— Domnule, dar…

— Domnişoară, vă rog să-mi faceţi această mare favoare… Registrul se află în faţa dumneavoastră!…

— Da, sigur, nu-mi este greu, dar… Şi am auzit

în receptor zgomotul produs de mişcarea filelor. Nu, nici la litera E.

— Vă mulțumesc. Şi mai am o rugăminte: uitați-vă, fiți amabilă, şi la litera H. Numele este Hornea. Hor-nea, l-am silabisit. Hornea Adrian.

— Da, a zis la scurt timp, avem un asemenea pasager: La camera 306. Mai doriți ceva?

— Aş dori să-mi spuneți şi când a sosit.

A urmat un moment de tăcere, i s-a părut probabil curioasă întrebarea mea. Cu toate că nu credeam să ştie de la ce cameră vorbesc.

— Vă pot da o asemenea informație. Ieri a sosit.

— N-ați fost cumva de serviciu?

— Nu, e scrisul colegei mele de după-amiază.

Înainte de orice, trebuie să fac un duş, să las apa rece să-mi curgă în voie pe față şi apoi să-mi chem mintea la ordin şi, în linişte şi pace, să încerc să mă dumiresc ce se întâmplase. Când mă trezisem şi-mi dădusem seama că sunt într-o cameră de oameni normali, prima senzație a fost că avusesem un coşmar, că toate câte îmi stăruiau în minte se petrecuseră în vis. Bine, bine, în vis, dar cum ajunsesem la hotei? De ce nu visasem asta pe vas? Şi unde-i Egina? Şi încă: memoria mea nu era deloc scurtcircuitată, ea îmi servea toate amănuntele întâmplării.

Intrând la baie, am aruncat o privire în oglindă şi am văzut că am un lanț de aur la gât. Era lanțul Eginei. Cu zale duble, ca lucrate de mână, după modelul vechilor lanțuri. I-l admirasem şi ea mă

întrebase de ce nu-mi cumpăr şi eu un lanț, e modern la bărbați. „Nu dau eu banii pe aşa ceva”, spusesem. Îl purtase până în ziua în care dormisem în satul de munte, dimineața îşi pusese şiragul acela splendid de mărgele, în vreo opt rânduri şi lung până aproape de talie, şi n-o mai văzusem cu lanțul de aur. Dar de ce se afla la gâtul meu? De ce mi-l pusese la gât? Pentru că numai ea o făcuse!...

Sub apa rece a duşului mi-am zis că trebuie să acționez şi nu să stau să pritocesc lucrurile. Asta puteam să fac şi mai târziu. Prima grijă era să ajung cât mai repede la motel sau mai bine zis la maşină. Dacă poliția grecească păzise şi maşina cum mă păzise pe mine... Nu mi-am mai terminat gândul; poliția grecească era interesată de ceea ce se petrece în jurul Lamborghinei Espada şi nu în jurul sau cu Adrian Hornea! În coate îi durea pe polițiştii greci de mine!

Am ridicat receptorul şi i-am spus centralistei că vreau să plec cu primul avion la Atena, mă interesează să ştiu ora decolării şi dacă sunt bilete. Îmi ieşise din cap s-o întreb dacă ştie franțuzeşte, şi ea mi-a făcut legătura cu recepția. Am vorbit din nou cu tânăra aceea. Mi-a comunicat că am o cursă la nouă şi jumătate, iar alta la unsprezece. O să se intereseze de locuri, există o agenție chiar în hotel, şi o să-mi rețină unul, să-i spun pe ce nume N-aveam ce face şi i l-am spus.

— Cum?... Dumneavoastră ați întrebat de dumneavoastră?... Dacă locuiți la noi?! Şi când ați sosit?... N-ați ştiut...

— Domnişoară, am întrerupt-o, nimeni nu-i perfect... Şi pe lume se întâmplă tot felul de chestii... Bine, vă mulțumesc, domnişoară, am încheiat, ştiind că nu pot să-i dau nicio explicație. De explicații aveam nevoie întâi eu. Şi încă urgentă!

N-am aşteptat să-mi dea răspunsul prin telefon, m-am aruncat în haine, am coborât pe scări, ca să nu aştept liftul, şi m-am prezentat la recepție. Era o fată nostimă, i-am spus că eu sunt Adrian Hornea şi ea mi-a comunicat că mai sunt locuri pentru cursa de nouă şi jumătate, tocmai voia să mă sune. Dacă mă grăbesc, pot ajunge la timp.

— Asta şi fac, domnişoară: mă grăbesc. Vă rog să-mi faceți nota şi să-mi spuneți de unde pot să iau biletul.

— Vizavi, a zis şi a arătat printr-o mişcare a capului înspre partea opusă a holului.

Am trecut întâi pe la portar şi i-am cerut să cheme un taxi. Ceea ce omul s-a şi repezit să facă. Am cumpărat biletul şi, uitându-mă la ceas, mi-am zis că într-o jumătate de oră să tot ajungi la aeroport. Eram la Iraklion, nu la Paris.

De un singur lucru uitasem să mă interesez: dacă au voie sau nu cățeii în avion. Răspunsul era mai curând nu, pentru că de câte ori călătorisem cu avionul nu văzusem pe nimeni ducând un câine

de lesă. Era însă prea târziu să mai pot întreprinde ceva – şi ce-aş fi putut întreprinde? – întrebarea-mi venise pe buze în timp ce-l pofteam pe Max în taxi. I-am pus-o şoferului, cu vorbe englezeşti şi prin semne. A dat din mână şi a zis *yes,* şi s-a grăbit cu întrebările lui. Grecul care nu-i curios nu-i grec get-beget.

— Nu vorbesc engleza.

— Da, nemțeşte? Nu s-a lăsat.

— Nemțeşte, da. Nu ştiți, cățeii au voie în avion?

— De ce să nu aibă voie?! Da' din ce țară sunteți?

— Din România.

— Aaa, din România!... şi a făcut un semn din mână, adică, ştie el, cunoaşte el... Cât costă benzina în România?

Şi nu m-a slăbit cu întrebările. Voiam să mă gândesc la ale mele, şi aveam destule, nu mă puteam plânge, dar el mă pisa ba despre una, ba despre alta.

La biroul de informații mi s-a spus că un câine poate fi transportat cu avionul doar într-o cuşcă prevăzută cu aerisire. O pusesem de mămăligă, căci asta însemna să pierd o zi întreagă la Iraklion, să iau feribotul şi să ajung abia a doua zi dimineața la Atena. Când am sesizat privirea ceva mai insistentă a unui hamal. Ca să aranjezi o asemenea treabă nu trebuie să vorbeşti vreo limbă străină, semnele sunt suficiente.

Avionul făcea două ore până la Atena, şi odată

instalat într-un fotoliu, primul lucru pe care l-am făcut a fost să cer două cafele. Mi-am supravoltat creierul cu ele şi am încercat să iau lucrurile sistematic. Nu mi-a reuşit. Eram prea dominat de împrejurările terifiante ale călătoriei în munți pentru a mă întoarce şi a porni de la acea hotărâre - „capriciu” a Eginei de-a pleca, de-a pleca imediat cu vaporul la Iraklion. Şi deodată am revăzut scena cu Max, când ea, printr-un strigăt straniu, monosilabic, „Hot” sau „Hat”, îl trimisese la pământ. Cum se târâse cu spatele, ca din fața unui mare şi iminent pericol, cum se strecurase în maşină ca o javră deprinsă cu lovituri de picioare în spate, cum tremurase acolo, făcut covrig.

Dar şi fără această scenă era clar pentru mine că mă aflasem sub o influență nefastă, că Egina începuse să-şi subordoneze voința mea încă de la coborârea de pe vapor, apoi la muzeu şi mai ales în timpul vizitării Cnossos-ului. Mă năucise cu verbozitatea ei şi treptat-treptat îmi diminuase spiritul critic. Căldura contribuise probabil şi ea, moleşindu-mă. Sau căldura aceea fusese mai degrabă o stare interioară? La Cnossos simțisem la un moment dat că pur şi simplu îmi fierbe măduva în oase, senzație produsă, desigur, de lupta ce se dădea în mine, căci începusem să realizez pierderea treptată de voință... Nu, la început spiritul critic existase, gândeam astfel, dar reacționam, mă comportam în neconcordanță şi contra acestui spirit. Împotriva propriei mele

voințe. Când văzusem pe ce drum îngust o apucase Egina, intuind neobişnuitul situației, încercasem cu un efort de-a ieşi din raza influenței Eginei, dar efortul meu n-a făcut altceva, probabil decât să potențeze această influență...

Dar dacă fusesem drogat? M-am întrebat deodată înainte de vizitarea Cnossos-ului îmi dăduse să beau din termosul ei... Când pusese Coca-Cola în el? La motel nu-l văzusem la ea. Drogat sau nu, era neîndoios că fusesem programat, manipulat... M-adusese probabil noaptea la hotel, îi spusese recepționerului că nu mă simt bine sau ceva în genul acesta, mă urcase în cameră şi nu-şi mai pierduse vremea cu mine. Sau drogat fusesem mai apoi?... Căci realizam situațiile, situații reale... Văzusem, auzisem... Nu fuseseră imagini albe. Zgomote albe... Şi iată nu aveam senzații amnezice: totul mi se desfăşura în fața ochilor cât se poate de clar. Să-mi fi fost sugerate situațiile şi eu le-am trăit ca reale? În ce scop? Doar pentru a mă face să mă livrez? Şi mi-a venit în minte cum, la sfârşitul discuției de pe vapor, adăugase în şoaptă, ca pentru sine: „Dar eu voi afla”. Dar dacă Egina avea asemenea însuşiri, de ce n-o făcuse înainte? De ce n-o făcuse de la bun început? A doua sau a treia zi după ce ne-am cunoscut? Lucrurile se rezolvau mult mai uşor şi fără acel drum, unde puteam să ne rupem capul oricând! Şi nu numai eu. Odată cu mine îi rămâneau – dacă mai rămâneau – şi oasele ei tot

acolo! Nu fusese în stare s-o facă singură şi avusese nevoie de ajutorul acelei bătrâne? Şi mi-am adus aminte că ea însăşi îmi povestise despre anumite practici mai vechi ale călugărilor în mănăstirile de pe muntele Athos, care cădeau în transă şi se foloseau de procedee sugestive pentru anumite „spovedanii”.

Lanțul de la gât dădea totul peste cap.

Şi mi-a venit din nou în minte cum mă antrenase în joc, cum mă acaparase, cum îmi subordonase voința… Acele modificări de percepere a corpului, acea teroare născută din neputința mişcării, cum voiam să vorbesc, dar buzele nu se mişcau, cuvintele rămâneau nerostite… Copitele de capră îmi erau tot timpul sub ochi. Şi apoi, acel scorpion monstruos, acea dihanie antediluviană…

42

Eram pe coasta Dalmației, mă stabilisem pentru câteva zile la Dubrovnik, coborâsem pe coastă spre granița cu Albania, să văd Kotor-ul şi orăşelul medieval Sf. Ştefan, transformat într-un enorm hotel de lux şi închiriat unei agenții americane de turism… Întâmplarea a făcut să pierd acolo o jumătate de zi şi cum termenul de închiriere a camerei expira, iar gazda şi angajase un client, am plecat seara la drum. Făcusem partea sudică a țării, ținta era nordul, şi mi-am zis că-mi voi căuta

o gazdă ceva mai încolo; închirierea de camere, adesea cu pensiune, e o afacere rentabilă, inclusiv pentru statul lor iugoslav.

N-am ieşit însă bine din Dubrovnik, când cerul s-a acoperit cu nori negri care au năvălit nu ştiu de unde, transformând înserarea în noapte deplină. Şi natura s-a dezlănțuit în scurt timp. Ploaia cădea în trombe, în rafale, ca într-un început de diluviu, fulgerele, unul după altul, trăsneau apa mării, urmate de bubuituri asurzitoare, de pe coasta muntelui începuseră să coboare năvalnic şuvoaie de apă ce antrenau cu ele bolovani şi pietre; unele, după un pocnet surd pe asfaltul şoselei, îşi prelungeau drumul până jos, în mare, altele rămâneau pe şosea.

Farurile erau neputincioase, lumina lor pierea înghițită de perdeaua nesfârşită a ploii, ştergătoarele de parbriz nu reuşeau defel să înlăture valul de apă, vizibilitatea se redusese la un metru sau doi. Mă gândisem să opresc – lucrul cel mai înțelept în asemenea cazuri –, dar pietrele cădeau întruna. Le auzeam când în spatele meu, când le vedeam rostogolindu-se de-a dreptul sub roți, şi mă aşteptam din clipă în clipă ca una din ele să nimerească în caroseria Renault-ului. Nu mă dau în vânt după asemenea palpitații, v-o spun eu toată sinceritatea. Ochii, şi mai ales gândul, îmi erau după un refugiu, dar el nu se ivea.

În întunericul acela, chiar dacă ieşeai din maşină, era imposibil să desluşeşti ceva, unde

este bine să opreşti şi unde nu; mi-am continuat drumul, blestemând Sf. Ştefan şi mai ales întâmplarea aceea care mă făcuse să-mi pierd timpul (barem să fi fost cu folos!), şi tot rugându-mă la Dumnezeu să pună o vorbă bună pe lângă sfântul Ilie. Eram cu frica în oase, cu frica în sân, cu frica-n spate, nu sunt slab de oțele, dar atunci o sfeclisem, eram pierit.

Am mai făcut câțiva kilometri, i-am făcut la pas, ca să pot repera la timp un bolovan oprit pe şosea, şi am dat peste o coloană de maşini oprite. Se întâmplase desigur ceva – n-aveam decât să aştept. Şi în curând alte maşini s-au aşezat în spatele meu. Afară nu era de ieşit, în câteva secunde aş fi fost ciuciulete. Şi apoi, aşa cum nu cunoşteam eu pricina acestei aşteptări sub grindina de pietre, nu cunoşteau nici cei din fața mea.

Am stat vreo două ore acolo şi în cele din urmă au apărut luminile unor faruri venind din sens invers. După ce s-a scurs coloana lor, ne-am pus şi noi în mişcare. La vreun kilometru am găsit o echipă care încerca să degajeze întreaga porțiune a şoselei de un bolovan cât toate zilele. Ploaia se domolise, am oprit în prima localitate, un fel de târguşor, am parcat într-o piațetă şi-am pornit să-mi caut o gazdă.

Se făcuse aproape unsprezece, majoritatea caselor aveau ferestrele întunecate, am bătut la uşa celor cu lumină, dar n-am găsit cameră. Mai

apoi am căpătat o adresă şi explicațiile cum s-o găsesc. Localitatea era pe un povârniş de munte, străzi se aflau doar la poalele ei, iar în partea de sus se ajungea numai pe scări. N-aveam de ales. Am tras maşina în apropierea unui felinar, mi-am luat ce era de luat şi am pornit să caut adresa.

Mi-a deschis un bărbat între două vârste şi, răspândind efluvii de băutură, mi-a zis că da, are o cameră bună. Nu era nici bună, nici rea, dar când am desfăcut aşternutul am găsit pe cearşaf urme de murdărie de şoareci. Nu mi-a plăcut asta. M-am uitat de jur-împrejur cu senzația că voi vedea un şoarece dintr-o clipă în alta, parcă aşteptând să adorm ca el să danseze apoi tontoroiul pe mine, şi am zărit, în colțul de lângă masă al peretelui, un scorpion. Era cât un muc de țigară cu filtru, dar era scorpion; cunoşteam lighioana, cu ac şi venin în coadă, stâncile din regiunea Herculanelor sunt pline de ei. Apoi am descoperit doi scorpioni pitiți lângă fereastră.

M-am dus după gazdă, l-am adus în cameră şi i-am arătat scorpionii. „Neee…” a făcut şi a dat din mână a nepăsare. „Ce – «neee»?!” mi-am ieşit din pepeni şi i-am zis în gând o vorbă duioasă. Mi-am strâns apoi repede lucrurile şi în noaptea aceea am dormit în maşină.

De la Aeroportul liniilor interne până la motel n-aveam de făcut mai mult de un kilometru, şi am pornit-o pe jos. Spre bucuria lui Max. Nu, eram sigur că realizase cum de ajunsese atât de repede de pe insula Creta la Atena; i-am spus, nu atât ca să ştie, cât să-i scot ochii:

— Golane! Maşină, vapor... Acu' fusăşi şi cu avionul... Ha? Tot să trăieşti!... Tu ce făceai, mă, în timp ce baba mă băga în probă? Tu ce făceai? În timp ce pe mine mă treceau năduşelile? Şi-mi auzeam carnea cum scârțâie? Le dormeai în maşină, n-aveai tu treabă!... Şi mi-am adus aminte că îi dădusem să mănânce în casa aceea din sat. Îi dădusem o bucată de friptură de capră făcută, probabil, pe plită. La hotel, eşti primul la uşă, da' pe jăratic n-ai venit după mine, cumetre?! Eu eram pierit, iar tu umblai prin sat după mirosuri! După alte-alea!... Ulițarnicule!... S-a întors cu o mutrişoară mirată, parcă nevenindu-i să creadă că eu fusesem acela care pronunțasem cuvântul. Ei, gata, ai scăpat de Egina... Tot îți stătea ca un ghimpe în ochi! De fapt, tu n-ai avut-o la stomac de la bun început... Uite, îți promit, când o fi să mă-nsor, întâi îți cer ție părerea. O.K.?

Glumeam, dar în fața ochilor aveam tot timpul un dreptunghi alb pe locul unde ar trebui să fie maşina. N-a fost aşa, mi-a venit inima la loc. Apoi am văzut pietricica sub roată şi, deschizând portiera, am găsit şi celălalt semn aşa cum îl lăsasem. Îmi era foame de nu mai puteam, îmi

simțeam stomacul lipit de şira spinării, dar trecusem eu prin încercări şi mai grele; voiam să plec imediat la Pireu. Am derulat geamurile ca să aerisesc habitaclul, l-am poftit pe Max în maşină şi m-am dus la recepție.

De serviciu era doamna care ne dăduse camerele la sosire; a luat cheia din panou de cum m-a văzut. I-am spus că îi mulțumesc, n-o să urc, şi am întrebat-o dacă domnişoara Egina Solomos s-a întors la motel.

— Nu, domnule, dar a trimis un domn… A venit un domn cu un bilețel de la ea ca să achite nota şi să ia din cameră ce mai avea acolo…

— Când asta?

— Cu vreo două ore în urmă. Ştiți dumneavoastră altceva? S-a îngrijorat deodată şi a adăugat ca pentru a se justifica: Am bilețelul!… A venit cu un Mercedes bej… L-a oprit în fața intrării… Mi-a spus Iannis – s-a referit la băiatul care ajută la bagaje – că avea număr turcesc. Şi în cameră nu se aflau decât nişte lucruşoare… îl trimisesem sus pe Iannis cu el…

— Un brunet cu o mustăcioară subțire?

— Da-da! S-a grăbit să confirme.

— À la Clark Gable?

— Da, exact!… Şi a zâmbit ca şi când şi-ar fi adus aminte de celebrul actor. Deci îl cunoaşteți?…

În Grecia, Egina venise, din Turcia… „Bărbatul se culcă. Femeia se dăruieşte. Sigur, pot să apară

şi situații când… Ți-am zis, vin din Turcia… Mi s-a întâmplat acolo un lucru straniu…” mi-au răsunat în minte cuvintele ei spuse în seara în care ne plimbasem pe şoseaua acelui sat de munte. Şi ea îmi povestise, ca în urma unei asociații de idei, despre pictorul norvegian căruia îi pozase şi la care se întorsese dominată, „luată sub control” de un sentiment obscur de generozitate şi omagiu. Se întâmplase ceva asemănător şi cu acest turc? Care – iată! – după ea se ținuse ca un scai şi nu după mine. Ca o umbră credincioasă, în pofida faptului că ea îi demonstra, întâi, prin acel proprietar de iaht, apoi devenindu-mi parteneră de drum, zădărnicia insistenței lui. Perseverența, perseverența încăpățânată a unui bărbat dă însă de cele mai multe ori rezultate… Şi eu, alungând-o tot timpul din mine cu impresia că mă acaparează cu abilitate, nu făcusem altceva decât s-o îndrept, s-o trimit la el. Suspiciunile mele… Abia suspiciunile ei cu temei… Dar atunci…?

Mi-am văzut ochii căzuți pe asfalt, într-o scursoare alburie şi gelatinoasă şi am simțit parfumul Eginei venind din spatele meu. În aceeaşi clipă, mâinile ei cu degete prelungi mi-au prins fața ca în jocul „Ghici, cine-i?”. Mintea începuse s-o ia razna, m-am ridicat repede de pe bancă şi m-am îndreptat în fugă spre maşină ca spre o salvare, ca spre singura salvare.

Soarele nu era mai puțin năucitor decât ieri,

aerul se reverbera, dar peisajul era tonic, dinspre mare venea o undă răcoritoare, şi odată aşezat la volanul Espadei, am prins parcă puteri. Dar imaginile zilei de ieri – unele persistente, altele fugoase – mi-au revenit mereu dinaintea ochilor. Mereu mă vedeam călare pe măgăruş, agățat pe crestele acelor munți virginali, în urechi îmi răsuna când tăcerea plină de zgomote enigmatice, când un murmur tainic de voci, când bocănit ferit de copite... Spaima aceea născută din neputința mişcării era încă prezentă în oase, senzația de primejdie nu dispăruse... Şi gândurile, gândurile fugeau mereu la Egina; mi se părea tot timpul că-i zăresc Citroën-ul în circulația de maşini. În zadar îmi spuneam tot felul de vorbe, nu mă puteam desprinde de imaginea ei.

Secretara mi-a comunicat că domnul Lemanidos este în birou, m-a anunțat apoi, şi el m-a întâmpinat cu brațele desfăcute, de parcă secretara i l-ar fi anunțat pe frate-su.

— Totul este în regulă, mult stimate domn, mi-a făcut cunoscut cu un zâmbet de satisfacție şi mi-a strâns mâna cu căldură. Chiar cu prea multă căldură. Aveți în vamă patru anvelope şi un colet cu piese. Iar noi am şi întreprins diligențele necesare pentru a vi le da în primire.

Mi s-a părut cam deocheată exuberanța lui.

— Şi când o să le pot ridica?

— Ah! Să nu fie birocrația asta în Grecia!... s-a văitat şi şi-a pus mâinile în cap. Ne sufocă!

— Şi pe dumneavoastră vă sufocă?

— Domnule!... Domnule!... a continuat să se vaite. Dar luați loc! Să vă servesc cu ceva rece. Cu ceva răcoritor... Ceva răcoritor şi-o cafeluță. (La greci, diminutivele sunt şi mai des folosite ca la noi).

Am luat loc să văd ce urmăreşte preaşiretul domn Lemanidos, cu ochi ca de viezure şi cu limba fagure de miere, şi după ce a terminat de vorbit cu secretara, l-am întrebat când au sosit piesele.

— Au sosit acum trei zile, dar noi am fost anunțați abia ieri dimineața.

— V-am sunat, nu v-a spus secretara? Mi-a zis că nu ştie nimic despre piese.

— Ba da, mi-a comunicat. Şi-am fost sigur c-o să-mi telefonați astăzi din nou. Dar iată c-ați venit în persoană. Să revenim însă la piese... Vă spuneam despre birocrația noastră... Trebuie să vă comunic formal că n-a veți voie să desfaceți coletul cu piese şi nici banderola anvelopelor. Grecia servind doar ca țară de tranzit. Şi mi-a vorbit despre ceea ce ştiam: diferența enormă dintre prețurile practicate în Grecia la automobile şi cele din țările vest-europene, politica vamală a țării, măsurile luate pentru a nu fi eludată, şi m-a întrebat dacă ştiu că în Grecia de nord a fost descoperit petrol cu ajutorul specialiştilor români şi al instalațiilor de foraj româneşti.

— Am auzit. E normal să existe o asemenea cooperare, am mai zis şi m-am întors la oile mele.

Spuneți-mi, dar dacă mi s-ar fi defectat ceva la motor… Să zicem, pompa de ulei… Sau pompa de apă… Nu mai pot mişca maşina din loc…

— Da, şi asemenea cazuri se ivesc. Montăm piesa nouă, încheiem acte… V-am spus doar că birocrația din Grecia… Şi, ca justificare, predăm piesa defectă în locul celei noi. E-o întreagă poveste. Dar dumneavoastră mi-ați zis că duceți piesele în România?… m-a întrebat şi mi s-a părut a desluşi în vocea lui o nelinişte subterană.

— Da, bineînțeles, asta şi vreau să fac, l-am asigurat.

— Şi, de asemenea, anvelopele…

— Şi de asemenea anvelopele!

— O să aveți în curând şi o uzină, în colaborare cu Citroën-ul… Am auzit, am citit… Şi s-a pornit să ne laude că ne industrializăm foarte tare, şi trage-i cu laude şi dă-i cu întrebări…

Lipsa unei industrii cât de cât dezvoltate, faptul că sunt o sursă de brațe de muncă ieftine pentru Europa este of-ul cel mare al grecilor, ştiam asta, dar laudele lui mi s-au părut a avea un caracter ascuns, ca o încercare de apropiere, de captare a încrederii, a simpatiei. M-a asigurat în cele din urmă că funcționarul lui o să facă tot ce-i va sta în putință ca a doua zi la prânz să ridic piesele.

— Am o cunoştință la vamă – fără asta nici nu se poate, sunt legături normale de afaceri… dacă n-ai asemenea legături înseamnă că… – şi-o să vorbesc pentru ca lucrurile să aibă un curs rapid.

Ştiți, ei n-au de ce să se grăbească... Au timp suficient...

— Vă mulțumesc foarte mult! Ați fost de la bun început atât de amabil, atât de... şi m-am oprit, ca şi când n-aş fi găsit superlativul cel mai potrivit, în măsură să ilustreze cât mai bine recunoştința pe care i-o purtam. Îmi solicita încredere – i-o serveam.

— Şi eu vă mărturisesc că mi-a făcut o reală bucurie să vă pot fi de folos. Mă iertați că vă spun, dar sunteți un om deosebit de agreabil, este o plăcere că v-am cunoscut şi țin să vă mulțumesc pentru faptul că ați venit la noi ca un prieten şi nu ca un client.

— Dar asta şi sunt – de prietenie, relațiile dintre români şi greci, nu? Relații foarte vechi... Ne şi asemănăm întrucâtva. Suntem la fel de optimişti şi de veseli, de comunicativi... De ospitalieri... A da, voiam să vă întreb: cam la ce sumă s-ar putea ridica serviciile pe care mi le prestează reprezentanța dumneavoastră? Ca să-mi rezerv suma respectivă de bani...

— Vă înțeleg foarte bine... Fiți sigur că n-o să vă luăm pielea!... mi-a acordat un zâmbet larg.

Nu era răspunsul pe care îl doream. Dar nici să insist nu puteam, ca să nu par meschin.

Ajungând în stradă, am hotărât să înlătur de îndată senzația ignobilă de foame care îmi amintea tot timpul de o datorie neonorată şi am intrat în prima locantă. În timp ce-mi puneam stomacul la

cale, m-am gândit la ce urma să fac şi cu ocazia asta mi-am amintit şi de Egina. Îi comandasem şi lui Max o friptură, am luat pachetul şi m-am întors să-l hrănesc şi să-i spun ce plănuisem.

Am procedat invers: întâi i-am vorbit – dar el a fost atent mai mult la mâna mea – şi abia după aceea i-am dat să mănânce. După felul cum începuse să hăpăiască bucățelele de friptură, a devenit neîndoios că fusese şi el încercat de aceeaşi senzație ignobilă pe care o încercasem şi eu. N-am stat să mă uit în gura lui, am controlat sticlele din cutii, cele de vin mai ales, temându-mă că s-a stricat de cât stătuse în soare. Sticlele erau fierbinți, dar dopurile nu săriseră şi vinul se păstrase limpede. Iată marea calitate a vinului răşinos!

Pe drumul spre Glifada m-am surprins conducând cu peste 120 de kilometri pe oră. Acționasem instinctiv, căci numai o concentrare maximă îmi putea alunga gândurile. Mi-am adus aminte de avertismentul lui Sabbatini şi de hotărârea mea de-a supune Espada unei testări la reprezentanța Fiat din Pireu. O pregătisem pe Egina, îi spusesem că aud un zgomot suspect la maşină, un zgomot ce vine dinspre compartimentul motorului, apoi, ca şi când aş fi uitat că-i vorbisem, îi mai spusesem o dată. Vezi Doamne mă obseda zgomotul, şi-i vorbisem şi despre intenția mea. „Vezi-ți de treabă, o fi ceva pasager!... De ce să-ți pierzi timpul? Câte zgomote

aud eu la maşină”… Dacă ar fi să mă iau după ele, aş sta numai prin *service*-uri!” N-o făcusem – n-o făcusem şi am zis să mă las păgubaş.

Trecuse de ora unu, afişul de la recepție glăsuia răspicat că predarea camerelor trebuie făcută până la ora 12, şi doamna mi-a reproşat că n-o anunțasem despre intenția de-a pleca când vorbisem mai devreme cu ea.

— Doar n-o să-mi socotiți o zi de şedere pentru că am întârziat c-o oră! I-am cerut înțelegere.

— Aşa ar trebui să fac… Dar pentru că ați stat mai multe zile… Şi în timpul ăsta ați fost şi plecat… Bine, până coborâți vă fac nota.

Până la Corint aveam vreo nouăzeci de kilometri şi imediat ce m-am văzut pe autostradă, am înfipt piciorul în accelerator. Plătisem taxa – care nu-i deloc simbolică –, în mai puțin de trei sferturi de oră am ajuns la canalul tăiat în istmul Corint. Tăiat acum aproape nouăzeci de ani de ingineri francezi, și după mai bine de două milenii de la primul proiect.

Pe când canalul nu exista, navele trebuiau să facă un larg ocol pe la sud de Pelopones sau să fie trase, cale de şase kilometri, cu ajutorul unui sistem de rulaj ce funcționa deasupra unui şanț, până ajungeau la cealaltă mare. Periandru, unul din cei şapte înțelepți ai Greciei, a fost cel care a conceput întâiul proiect de străpungere a istmului. Apoi s-a ocupat de el Caligula. Nero a inaugurat lucrările cu o lopată de aur, dar ele au

fost curând suspendate. De la înălțimea podului, canalul pare un uriaş tranşeu, cu pereți verticali, apa e departe, jos, la vreo sută de metri, vapoarele par nişte jucării care fumegă.

Preabogatul şi preafrivolul Corint de odinioară, întemeiat de Sisif şi distrus de cutremur, este astăzi un oraş nou. Am urmat indicatoarele rutiere şi după câțiva kilometri drumul m-a scos la ruinele templului lui Apollo, unul din cele mai mari din Grecia. Mă uitam la cele câteva coloane rămase în picioare şi mă întrebam de ce venisem acolo. Sunt monolite, fiecare dintr-un singur bloc de piatră... Au peste şapte metri înălțime. Ei şi ce-i cu asta? Coloane şi atât. Coloane la marginea unui vast câmp presărat cu tot felul de pietre. Este tot ce-a mai rămas din vechiul Corint. Se văd urmele unor case care au fost cu siguranță somptuoase, o fostă stradă, probabil principală, e pavată cu dale de marmură, resturi din opere de artă... A fost, dar nu mai este. Sus, pe colină, e Acrocorintul. Merci, nu mai servesc. La templul Afroditei, nouă sute de femei îşi ofereau farmecele în cinstea zeiței... Mă transformasem în propriul meu ghid, un ghid plictisit; de fapt nu mai vedeam nimic, doar îmi aminteam ce citisem sau ce văzusem cu ani în urmă.

Max se învârtea într-un călcâi printre ruine şi mereu stropea câte o piatră. Cam tot atâta îmi păsa şi mie de ele.

— Ce faci, mă netrebnicule, acolo? L-am luat în

răspăr, ca să mai schimb o vorbă cu cineva. Vocea s-a vrut veselă, dar a sunat deprimată. Asta şi simțeam: o deprimare neagră ca o țeavă de eşapament.

A început să se gudure şi să latre cu voioşie.

— Mai tacă-ți gura, afurisitule!

Până la Micene aveam vreo cincizeci de kilometri... Insuficienți pentru pofta mea de-a conduce. Am ieşit pe autostradă şi am luat direcția Patras, cu gândul de-a mă duce la Olimpia. În total, vreo două sute cincizeci de kilometri. O sută treizeci şi ceva pe autostradă până la Patras, iar restul pe o şosea foarte bună. Ştiută de data trecută.

În stânga se desfăşura un relief muntos, cu o vegetație bogată, dar nu mă interesa. Mergeam tot timpul pe banda a doua a autostrăzii, semnalizam cu farurile, claxonam, ceream drum liber şi mereu împingeam acul kilometrajului spre 180. Pentru cei aproape 400 de cai ai Espadei; hrăniți din şase carburatoare orizontale cu injecție, viteza asta era ca un zburdat după o şedere prelungită în grajd. Goneam şi-mi imaginam privirile admirative adresate maşinii, gândurile invidioase ale celor pe lângă care treceam – vanitate stupidă, chiar imbecilă (Ooo! Dacă am fi mereu înțelepți!) – goneam şi-i trimiteam la toți dracii şi pe polițiştii greci, şi pe mafioții lui Sabbatini. Eram perfect conştient că era un infantilism ceea ce făceam, dar spiritul critic rămânea la suprafață, se estompa,

ceda imediat în fața sentimentelor care mă dominau.

Mă potolisem, o luasem spre Olimpia şi făcusem vreo cincisprezece-douăzeci de kilometri, când mi-am spus că cel mai bun lucru ar fi fost să fi rămas la Corint, iar seara să mă fi dus la Teatrul din Epidaur. Mi-a surâs ideea. Mi-a surâs ideea nu atât de a vedea un spectacol, cât de a-mi ocupa seara. Am oprit, am întors maşina în plină şosea şi am luat-o înapoi spre Patras şi înapoi spre Corint.

— Noi nu trebuia să dormim la Patras? Am auzit, în timp ce treceam prin oraş. Patras-ul e „punct de control”!... Parcă aşa ți-a cerut Sabbatini!...

— Eh...

— Da’ vocea datoriei ce-ți spune?

— Vocea datoriei?... Vocea datoriei mele?... Da’ vocea datoriei lor?... Lor vocea datoriei ce le spune? Şi ce mă iei cu chestii din astea? Ia, plimbă ursul!... Dormim la Corint, luăm piesele şi cauciucurile, Voios şi roiu acasă! Să punem osu’ la treabă... Să punem osu’ la scris. Că tu habar n-ai ce le-a dat ăstora mai nou prin cap!... Nu se mai poate cu reporturi. N-ai reuşit să termini cartea – ai pierdut planul. Nu le mai dă voie să ți-o reporteze pe anul viitor. Şi aştepți cu ea doi ani ca popa! Că planurile-s făcute de-acu’ pe următorii doi ani! Tu ai vrea s-o termini... Şi care n-ar vrea?! Da’ nu merge. A mers şi-a stat. Nu mai e materie primă. Un gol. Te uiți la pereți... Cioc-cioc... Scoți

foaia, bagi alta… Iar te uiți la pereți…

Şi-ncerci cu creionul. Cum ai învățat la şcoală. Poate-o merge aşa. Şi iar moşmondeşti. A trecut ziua, ai băut şase cafele, țigările cine le mai ştie, şi abia ai umplut două pagini. Pe care a doua zi le mototoleşti în pumn şi le-arunci dracului. Mă urmăreşti, nu? Şi nu merge… O lună, două, trei… Degeaba te dai cu capul de pereți… îmi plăteşti tu împrumuturile la Fond? Îmi aprobi tu altele? Ai tu o pilă acolo?

Max a scos un" ham" care mi s-a părut cam colțos.

— Aaa, aici erai? Şi mi-am aruncat privirea spre el.

Cârnea din nas.

La patru intram din nou în Corint. Am angajat o cameră la un hotel şi cum mai aveam aproape cinci ore la dispoziție, am luat-o spre Epidaur, pe un drum ocolitor, cu vreo şaizeci de kilometri în plus față de cel direct, ca să revăd Micene şi Argos. Data trecută venisem din sudul Pelopones-ului. De la Olimpia o luasem la Tripolis – („Et in Arcadia ego"), o rută a pământului sterp şi a sărăciei, o sărăcie imensă cum nu cred să mai existe în vreo altă parte a Europei – apoi Argos – Micene – Corint – Epidaur. Iar noaptea, după spectacol, plecasem la Atena.

Străbateam un relief când muntos, când deluros, peisajul era ademenitor, viile se succedau cu plantații de lămâi şi portocali, şi un semn rutier

a indicat drumul spre Meneea. Spre acea Menee de care este legată una din cele” douăsprezece munci ale lui Hercule”, omorârea temutului leu şi toată istoria. Dintr-un sătuc s-a desfăcut apoi un drum secundar, străjuit de plopi, şi în curând am ajuns la Micene. Loc sinistru al legendei… Tragic cuib de vulturi” al” insulei lui Pelops”, mit din care Eschil, Sofocle şi Euripide au scos capodopere nemuritoare.

Acropole din Micene, care data trecută m-a impresionat şi m-a tulburat, nu mi-a mai spus mare lucru de data aceasta. Nicăieri nu pot fi evocați mai bine eroii marilor clasici greci – descoperirile lui Schliemann n-au confirmat legendele, însă un sâmbure de adevăr tot le-a dat! – dar nu i-au putut „alătura” nici pe Agamemnon, nici pe soția sa Clitemnestra „Zidului ciclopilor” sau „Porții leilor” şi poate doar „Mormântul lui Agamemnon” sau „Tezaurul lui Atreu”, cum i se spune acelui mormânt, regal desigur, mi-a dat un fior. Prin dimensiunile intrării, prin plafonul imens, format dintr-o singură piatră…

Căldura mă strângea în chingi unsuroase de transpirație, nu mi-era gândul decât la o baie în mare. Ştiam că voi trece prin Nafplion, am consultat harta, şi cum cu puțin înainte de „Epidavros”, linia roşie care indica drumul se subția şi harta vorbea în acel loc despre un relief muntos, m-am adresat unui şofer de la şirul de autocare parcate alături. Omul vorbea bine

nemțeşte, i-am spus pe unde vreau să ajung la Epidaur.

— Argosul trebuie să-l vedeți... Şi a început să-mi înşire metodic şi pe degete, ca un veritabil ghid, toate atracțiile turistice ale vechiului Tirint. De la Argos însă e mai cuminte să vă întoarceți la Corint. Cu vreo zece kilometri înainte de oraş şi înainte de-a ajunge la autostradă, faceți la dreapta pe o şosea care o să vă scoată în cea care duce la Epidaur. Şi mi-a arătat-o pe hartă.

Ajunsesem la o adevărată saturație „arheologică". Mă simțeam singur, tot ce vedeam în jur mă apăsa, glumeam cu Max, dar eram terorizat de tristețe, mă îmbiam cu apă rece şi când o beam se dovedea clocită. Luminişurile pădurii sacre a Epidaurului, în loc să mă încânte, m-au făcut să fiu atent la foşnetul de şopârle ce alergau nevăzute, printre copaci se strecura o adiere uşoară ce aducea şoapte stranii şi tainice, de peste tot veneau zgomote surde, enigmatice, aveam tot timpul senzația unui ochi care mă priveşte din spate, din părți... Am dat dracului sanctuarul lui Asclepios.

M-am dus şi m-am aşezat pe una din băncile de piatră din rândurile de sus ale celui de-al doilea nivel al teatrului. Cel mai mare şi cel mai bine păstrat dintre toate teatrele antice ale lumii, numit de Pausanias „Minunea de la Epidavros". Restaurările se mai cunosc, piatra nouă n-a căpătat încă patina necesară, dar amfiteatrul, care

putea primi 17000 de spectatori, oferă una din imaginile cele mai impresionante ale lumii antice.

Acustica sa este o adevărată minune – un cuvânt spus în şoaptă pe scenă se aude perfect până la ultimul rând, al 55-lea, la o diferență de nivel de 25 de metri față de platforma scenei. Policlet din Argos, marele sculptor şi arhitect, s-a folosit de un versant al muntelui Kinoriton pentru a săpa în stânca sa gardenele, dar a ales astfel versantul încât soarele să apună pe scenă.

Autocarele huruiau continuu, aducând spectatori, greci şi străini – Festivalul de la Epidaur, „Epidavria”, susținut de Teatrul Național al Greciei, se desfăşoară în tot cursul verii – programul anunța „Agamemnon” de Eschil, după Micene nici nu se putea altă piesă mai potrivită şi am coborât să-mi ocup un loc cât mai în față. Când este vorba de tragediile antice, nicio trupă din lume nu poate să-i întreacă pe greci. Nimeni nu declamă ca ei, limba lor melodioasă îi serveşte perfect pe actori, pasul pe scenă este autentic elen, dramatismul mâinilor ridicate spre cer dă fior… Şi totul în acea atmosferă sacră şi magnificență a Epidaurului.

44

La naiba, devenisem insomniac. Mă culcasem târziu, după spectacol fusesem la o *taverna*,

băusem o sticluță cu vin, după o asemenea ingurgitare dorm de obicei fără probleme – somnifere iau doar în perioadele când lucrez cel mai bine; altfel nu mă pot deconecta, iar de odihnit trebuie să te odihneşti, fizic, pentru că rotițele din cap continuă să lucreze şi mai abitir decât ziua, mereu mă trezesc cu idei sau soluții îndelung şi în zadar căutate. Dar nu, aproape toată noaptea mă zvârcolisem în pat, mi se păruse insuportabil de cald şi mă sculasem obosit şi cu o durere apăsătoare de cap.

O baie în mare mă remontează mai întotdeauna, dar coastele Peloponesului sunt stâncoase, plajele rare. A fost unul din argumentele care m-au determinat să plec la Pireu. Sigur, aş fi putut căuta o plajă pe drum, dar asta ar fi însemnat să fi renunțat la autostradă şi s-o fi luat pe vechea şosea ce se desfăşoară chiar în vecinătatea țărmului. Dar să ai în vârful piciorului aproape 400 de cai şi să nu mergi pe autostradă?... Cine ar face-o?! Şi apoi, voiam să fiu cât mai aproape de coletul cu piese...

Eu nu dormisem, iar Max dădea fălci.

— Ce-i, băiețel? Nu ți-s boii nici ție acasă?

A întors o privire tristă spre mine.

— Ei, asta-i! Adică ce vrei să-mi spui? Că-ți pare rău după Egina. Să nu-mi spui asta, că n-o să te cred!... Ori vrei să-mi spui că te-ai săturat de atâtea plimbări cu maşina? Ar fi o altă minciună! Ia să fii vesel, te rog! Să iasă Oltcitul, şi vindem

Espada, că nu se mai poate cu noul preț al benzinei! O vindem – avem piese, cauciucuri, se găsesc destui fanfaroni…

Am oprit lângă plaja dintre Zea şi Mikrolimano. Colț paradisiac al Pireului, unde magazinele, barurile de noapte, grădinile prelungite până deasupra apei, tavernele cu peşte se țin de mână cale de câțiva kilometri, unde iahturile stau înşirate în port ca mărgelele pe o ață şi unde nimănui nu-i pasă nici de sărăcia țării lui Pelops şi nici de monumentele anticei Grecii. Măgăruşii sunt în definitiv exotici, ruinele templelor – un decor căruia îi stă bine să fie privit de la o masă de restaurant.

Am făcut baie şi parcă mi-am revenit. M-am zbenguit cu Max în apă şi pe plajă, l-am pus să mi se arunce în brațe ca eu să-l plachez la piept, şi lumea, mirată de săriturile lui, s-a strâns roată în jur. Când s-a făcut douăsprezece, n-am mai răbdat, am ținut o şedință cu Max, o scurtă şedință de lucru, şi am hotărât în unanimitate de voturi să ne îndreptăm spre reprezentanța Fiat.

Nu doar mă zbenguisem. Sucisem şi răsucisem în minte treaba cu Sabbatini şi începusem să cred foarte serios că lucrurile fuseseră puse la cale cu mult mai multă dibăcie decât îmi imaginasem eu. Şi aici. Meritul era în întregime al lui Georgio. Mafiot şcolit, aşa cum îmi dădusem seama de la bun început. Îmi dezvăluise că Espada lui are un compartiment secret… N-avea cu siguranță

niciunul. Îmi dăduse cinci oraşe ca etape obligatorii ale călătoriei... Probabil alt truc. Oficiului de turism din Salonic, parola „Am sosit cu Lamborghini Espada”, hotelul „Mediterranean Palace”... – fără îndoială alte minciuni. Totul pentru a mă induce în eroare, pentru a mă pune pe o falsă orbită. Şi în caz de ceva – şi pe poliţiştii greci. Care şi-au rupt pingelele urmărindu-mă – în scară sau în altfel de scări – au ars benzină cu nemiluita şi tot transmițând prin radio fiecare mişcare de-a mea au făcut cu siguranță bătături la buze, săracii. Or, din câte îmi dădeam seama, treaba era mult mai simplă şi astfel cât se poate de ingenioasă – „marfa” se va afla neîndoios în coletul cu piese. De asta „întârziase”. Introdusă acolo în complicitate cu un vameş grec. Se petrec atâtea pe lume, că nu te mai miră nimic. În Canada parcă, şeful principalei bande de traficanți de narcotice era chiar şeful brigăzii antidrog, socotit ca unul dintre cei mai mari specialişti în prinderea bandelor de traficanți. Ce să te mai miri atunci că un biet lefegiu grec s-a lăsat cumpărat de un tip uns cu toate unsorile ca Lemanidos?!

Secretara mi-a adus la cunoştință că şeful reprezentanței este plecat şi că, din câte ştia ea, n-o să se mai întoarcă la birou. Exact ca la noi. Dar nu asta mă durea, mă durea interesul:

— Şi nu v-a lăsat nicio vorbă pentru mine? Trebuie să ridic nişte piese de Lamborghini sosite din Italia. Să le ridic astăzi! Aşa mi-a promis!...

— Să-l sun pe domnul… şi a pronunțat un nume grecesc. El se ocupă de vamă. Numai să fi venit… a zis şi s-a uitat la ceas în timp ce forma un număr de telefon.

Funcționarul era în birou şi în scurt timp a apărut pe uşă. Vorbea şi el italiana, mi-a zis că a ridicat totul de la vamă şi m-a luat cu el să facem formele şi să-mi dea piesele în primire. Formele erau gata, doar să le semnez. Le-am semnat, am primit câte două copii din fiecare act şi funcționarul mi-a spus că am de plătit drept comision 160 de drahme.

— Îmi dați mie banii şi-o să-i depun eu la casierie, ca să nu vă mai deranjați…

Era valoarea a patru litri de benzină. Mă aşteptasem la o sumă mult mai mare – în jur de 1000 de drahme. I-am dat banii, treaba lui ce face cu ei. Cu toate că mi s-a părut un om corect şi cred că era în prag de pensionare. Am coborât împreună la magazie şi, intrând acolo, mi-a adus la cunoştință cu o voce uşor solemnă:

— Domnule, am avut cinstea să primesc de la domnul Lemanidos misiunea de-a vă înmâna din partea domniei sale o mică atenție. Ca semn de stimă şi gratitudine că v-ați adresat firmei noastre. Este cutia aceasta – mi-a arătat-o. E ceva specific grecesc. Vă mulțumesc!

— Eu vă mulțumesc!…

— Şi aici aveți piesele… Cauciucurile.

Erau toate aşezate pe tejgheaua magaziei, am zis

să nu mai pierd timp şi am luat în brațe cutia cu piese s-o duc la maşină.

— Dar ce faceți? S-a mirat funcționarul, întinzând mâinile spre mine ca şi când aş fi luat din greşeală o altă cutie.

Am rămas încurcat. Şi el a adăugat de parcă i-ar fi venit să plângă:

— Dar cum se poate asta?! Să le duceți dumneavoastră!? Dar ce-o să spună lumea de pe stradă!?...

Nu mă interesa ce-o să spună lumea de pe stradă, mă interesa că nu ştiam eu ce să spun. În timpul cât funcționarul vorbise, magazionerul îmi luase pachetul din brațe, ca şi cum şi-ar fi cerut iertare, ca şi când el ar fi fost vinovatul de acea situație, o situație care putea deveni umilitoare pentru ei, trebuia să fi acționat, să se fi pus la treabă şi nu să stea şi să se uite în gura funcționarului. A adus repede un transportor electric, a încărcat anvelopele şi cele două cutii de carton, mi le-a dus la maşină şi le-a aşezat cum i-am cerut – cele două cutii în portbagaj, iar anvelopele, două câte două, pe canapeaua din spate.

I-am dat 100 de drahme, mai mult pentru vina lui imaginară decât pentru serviciul făcut.

— Băiețel, suntem mari!... Suntem mari, băiețel! Avem acum şi curea... Şi filtre... Avem şi cu ce-ncălța maşina... Şi am stat o clipă pe gânduri ce

să fac. Nu-mi era încă foame şi am pronunţat: Băieţel, direcţia casă, înainte, marş! Scrie şi-n Constituţie asta!

Din câte ştiam, până la Voios aveam de făcut cam jumătate din drumul Atena-Salonic, o distanţă în jur de trei sute de kilometri, şi n-am stat să mă mai uit pe hartă. Când eşti pe autostradă, cincizeci de kilometri în plus sau în minus nu mai contează. Iar când ţi s-a înfipt în minte ideea întoarcerii acasă, e ca şi când ai spune că treci strada.

Odată însă ieşit din Atena, curiozitatea a învins şi am oprit să văd ce conţine cutia de carton, mare cât cea cu piesele pentru maşină, cadoul domnului Lemanidos. Natura ambalajului nu mă dusese la gândul că s-ar putea afla fructe în ea, dar desfăcând-o, am constatat că era etajată cu rânduri de smochine plesnind de vitalitate, de-ai fi zis că zeama este gata să explodeze prin pori. Catifelat-maronii, emanând parcă sunete, parcă chicotind ruşinat între ele… Am vrut să iau una şi în aceeaşi clipă mi-a venit ideea să i le ofer colonelului Dumitru. O atenţie, mi-am zis, cum nu se poate mai potrivită, de cu totul altă nuanţă decât o sticlă de Metaxa.

Dar găsindu-mă la portbagaj, revăzusem şi sigiliul – o bandă metalică în cruce – aplicat de vama grecească cutiei cu piesele maşinii, şi am pus ac compas gândurilor spre ipoteza care mi se părea acum şi mai probabilă: un asemenea sigiliu

e un act de autoritate. Şi încă vamală! Anvelopele erau banderolate din fabrică pe întreaga lor circumferință, cu o hârtie specială, adezivă – pentru o mai bună conservare sau pentru a nu te murdări pe mâini, cine mai putea şti. Vama le aplicase şi lor un sigiliu, ca o cătuşe.

Am ajuns la Voios când stomacul meu trecuse la vociferări de-a dreptul huliganice. Se comportase destul de înțelegător până în momentul în care am trecut pe lângă un restaurant aşezat într-un loc pitoresc al coastei, dar văzând că-l depăşesc, a scos un sunet de protest. Inițial, vrusesem să opresc, deoarece semnele care anunțaseră restaurantul mă duseseră la gândul de-a-mi continua drumul până la Salonic. Ideea decurgea şi din faptul că pentru a ajunge la Voios trebuia să mă abat de la autostradă vreo douăzeci şi ceva de kilometri. Îmi spusesem însă că, indiferent de presupuneri, Voiosul constituia o etapă, regula jocului îmi cerea s-o respect. Mai ales că sărisem peste cea de la Patras. Şi hotărâsem să nu pierd vremea la restaurantul din şosea, o să mănânc la Voios, unde trebuia să ajung mai devreme ca să fac şi unele cumpărături.

La intrarea în oraş am dat peste un hotel nou, mirosea încă a vopsea, se afla abia în rodaj, cum s-ar spune, dar era aşezat cu fața spre mare şi avea camere libere. Am angajat una. Chiar alături am găsit un fel de *bistro,* am mâncat o *suvlakia*, i-am dat una şi lui Max şi m-am grăbit să ajung în

centru.

N-am fost nevoit să fac un drum prea lung. Oraşul e măricel, un oraş alb, deschis mării, soarelui şi luminii, ca mai toate oraşele greceşti. O faleză de promenadă, şi apoi magazinele. Vânzătorii te examinează psihologic, te cântăresc dintr-o singură privire şi nu mai poți scăpa de ei. Sunt în stare să scoată pe tejghea tot magazinul, numai să vândă ceva. Pentru greci, comerțul nu e doar o meserie pe care o fac – se ştie – cu o artă neîntrecută, el este patimă şi, aş zice, în primul rând bucurie.

Văzusem la Atena cămăşi din pânză topită şi altele dintr-o etamină mai plină, un model frumos, cu buzunare şi epoleți, dar, iată, la Voios nici urmă de ele. Şi peste toate, pe Max îl apucase zbânțuiala, hâț încolo, hâț încoace, parcă intraseră dracii în el. Îl chemasem de câteva ori la ordin, asculta şi apoi iar se pornea. Ce mai încolo-încoace, devenise cam liberal. De, străinătatea…

— Ia treci la picior! Ce-i asta? Una vorbim şi başca ne-nțelegem! Să ştii că stricăm cumetria! Cum te văd şi cum mă vezi!

A început să sară, mai să-mi ajungă la bărbie.

— Mă, tu eşti tare de glavă?

Ca să se potolească a trebuit să-l prind în brațe, pentru că el asta voia.

Am luat apoi străzile la rând. N-am găsit cămăşile căutate, şi după ce s-au închis magazinele, am luat-o pe cheiul de promenadă să

mă plimb, pe drum, să mai schimb o vorbă-două cu Max despre Egina, apoi să-mi caut o *taverna* unde să ascult muzică grecească şi să mănânc peşte pe săturate. Şi să beau – de ce să nu recunosc – şi o sticluță de *retzina.*

M-am culcat pe la două, de data asta am adormit destul de rapid, însă cu grija de-a pleca mai devreme la drum, la şase am fost în picioare. Nu-s mocăit, am terminat repede ce aveam de făcut, am băut un ness şi am coborât la maşină.

Primul lucru pe care l-am văzut a fost că lipsesc anvelopele din habitaclu. Cu ghidul la Max, mi s-a tăiat respirația. Nu era înăuntru. Am găsit portiera forțată, iar jos, pe asfalt, o baltă de sânge închegat şi câteva smocuri din părul foxterierului.

Eram vidat, golit până şi de gânduri. Mă uitam la pata de sânge, la portieră, mă uitam în maşină şi refuzam să cred că Max nu mai este. Am stat aşa minute în şir, cu mâinile pe uşa deschisă, incapabil să acționez şi venindu-mi să-mi car pumni pentru faptul că-l lăsasem pe Max în maşină. Ca să păzească anvelopele îl lăsasem. Fiind mari şi înfăşurate în hârtia aceea bej, se evidențiau de cum te apropiai de maşină, şi-mi fusese teamă din pricina locului mai izolat, nu numai al parcării, dar şi al hotelului, ca ele să nu tenteze. Sau ele fuseseră doar pretextul?

Punându-mi întrebarea, am vrut să deschid portbagajul. Nu se vedea să se fi umblat la el şi am plecat să mă uit prin jur, cu speranța deodată

aprinsă că Max, atacat cu un cuțit, e poate doar rănit şi zace pe undeva, prin apropiere. Spațiul nu era încă organizat, abia fusese turnat betonul piscinei, am crezut că-l aruncaseră în ea... L-am găsit fără viață într-un pâlc de tufe sălbatice.

Stăpânit de o furie neputincioasă, m-am dus la recepție şi m-am descărcat acolo. Era o furie împotriva mea însumi, dar asupra ta cum s-o descarci?

Tânărul de la recepție a sunat la poliție şi mi-a comunicat că va veni imediat o maşină.

— Domnule, a continuat, eu înțeleg ce simțiți...

— Puțin mă interesează ce înțelegi dumneata! L-am întrerupt cu înverşunare. Pe mine mă interesează că mi-a fost omorât câinele! Că mi s-au furat cauciucurile! Asta mă interesează pe mine! Şi mă interesează cum s-a putut întâmpla! Câinele a lătrat! A lătrat tot timpul cât s-a operat la broască!... Cum de n-ați auzit lătratul lui?

— N-am auzit pentru că am adormit. Sunt şi eu om. Dar dumneavoastră, dacă ştiați că aveți cauciucuri noi în maşină, ar fi trebuit să mergeți la un hotel cu parcare păzită! Noi suntem de categoria" I.A.", dar pentru că nu putem încă pune la dispoziția clienților toate serviciile, practicăm un tarif de-a II-a. Un asemenea tarif ați plătit şi dumneavoastră! Aşa că n-aveți de ce să ne reproşați că locul de parcare este improvizat şi nepăzit!

Avea dreptate. Eu fusesem acela care îl riscasem

pe Max. Mă gândisem că, lăsându-l în maşină, nimeni nu se. Va atinge de ea. Or, tocmai faptul că era un păzitor foarte bun îi adusese pieirea. Nu se folosise de mobilitatea, de agilitatea sa aşa cum îmi imaginasem de la început, cum îmi imaginasem gândindu-mă că în zadar încearcă mistrețul să doboare un foxterier cu o lovitură de colț, acesta sare în jurul lui ca o minge de ping-pong. Max nu se apărase, el atacase! Atacase cu neînfricarea proprie rasei. Deschiderea portierei nu însemnase altceva pentru el decât posibilitatea unui atac eficient. Îngrădit mai înainte de ea. Şi nimerise în cuțitul pregătit să-l lovească. Aşa şi fusese lovit – în piept.

Aşteptându-i pe polițişti, m-am uitat la broasca portierei şi mi-am dat seama dintr-o privire că operația fusese făcută de specialişti, de oameni care ştiu ce înseamnă o broască de portieră: se acționase doar asupra zăvorului, probabil cu o sculă anume, şi dacă vopseaua n-ar fi fost sărită la muchia uşii, dacă zăvorul n-ar fi prezentat zgârieturi, aş fi crezut că se lucrase cu chei potrivite. Am băgat cheia în broască, dar n-am putut s-o răsucesc – broasca se defectase.

Curios era faptul că hoții nu se atinseseră de casetofon şi nici de casete, se mulțumiseră doar cu anvelopele. Şi m-am întrebat dacă nu cumva povestea asta este o treabă a polițiştilor. Vruseseră să ia maşina pentru a o duce la puricat, Max le stătuse în cale, îl înlăturaseră – un câine şi atât –

şi înscenaseră furtul, pentru a arunca vina morții lui Max asupra unor hoți. Îl înlăturaseră tot cu ajutorul unui cuțit, cu un şiş, căci rana din regiunea pieptului era aproape invizibilă. Un glonte i-ar fi străpuns corpul micuț şi ar fi lovit apoi tapiseria maşinii sau geamul portierei de vizavi.

Am aşteptat aproape o oră până a venit polițistul anchetator. Îl văzusem parcându-şi Opel-ul, era în civil, mi-am dat seama că el trebuie să fie când a ieşit cu recepționerul după el. Vorbea englezeşte, dar o rupea binişor şi nemțeşte; m-a ascultat şi mi-a spus că, într-adevăr, au în oraş o bandă care operează de vreo zece zile la maşinile străinilor.

— Am instalat pânde, dar n-am reuşit încă să-i prindem. Ați făcut rău că n-ați dus maşina la o parcare păzită şi v-ați bazat pe câinele dumneavoastră. Doriți, desigur, un act justificativ pentru vamă?

— Doresc şi asta!...

— La dumneavoastră nu se fură? M-a întrebat, iritat probabil de tonul meu. Nu se fură din maşinile străinilor?

— Ba se fură... Dar am fost asigurat, mi s-a spus de atâtea ori – grecii mi-au spus! – să n-am nicio grijă în privința maşinii.

— Raportat la Italia... Dar de furat se mai fură. Ca dovadă... Şi ne cerem scuze pentru ce-ați pățit. Şi vă asigur că banda asta va cădea în curând. Ați umblat la portiera maşinii?

— Am umblat, am recunoscut cu părere de rău. Când am constatat că lipseşte cățelul, n-am mai fost în stare să judec, să gândesc...

— Nu-i atât de grav, pentru că operează cu mănuşi... Şi cred că ei sunt aceia care v-au spart maşina. Hainele unuia dintre ei trebuie să fie pătate de sânge. Cu sânge de câine!... a subliniat. Şi-apoi, anvelope ca ale dumneavoastră nu se vând prea uşor... Şi chiar dacă vor reuşi să le vândă, le vom recupera de la cumpărător. Trebuie să punem noi mâna pe ei! Şi-atunci veți intra în posesia anvelopelor.

S-a uitat apoi la zăvor, a zis c-o să-mi dea adresa unui atelier unde să-mi pot repara broasca şi mi-a cerut paşaportul. Şi-a notat datele din el, mi-a scris pe un bilețel adresa atelierului, ceva mai jos pe cea a poliției, şi m-a asigurat că până îmi repar broasca va fi gata şi adeverința, o s-o găsesc la camera ofițerului de serviciu.

După ce am rămas singur, am apelat la un muncitor mai în vârstă, care lucra la piscină, şi făcându-mă înțeles de acesta, l-am îngropat pe Max chiar acolo, între tufele de arbuşti; nu vă spun ce era în sufletul meu. Am legat apoi portiera cu o sfoară de spătarul fotoliului şi am luat drumul atelierului.

Tot ce ştiam era că voiam să ajung cât mai repede acasă. Voiam şi înainte, dar acum dorința se transformase într-o nevoie imperioasă – doar reluând lucrul la carte, îmi spuneam, îl voi putea

alunga din minte pe Max, ai cărui ochi îmi arătau mereu câți prieteni adevărați am.

M-am oprit la Salonic şi am cumpărat de la magazinul ştiut căruciorul pe care îl vizasem pentru fetița lui Pascu, am făcut şi alte cumpărături pentru mine, pentru maică-mea; pentru prieteni aveam sticle în portbagaj berechet (speram să n-am probleme la vamă) şi pe la ora patru am ieşit din oraş, hotărât să fac dintr-o bucată drumul până la Costineşti.

Hotărâsem asta de fapt de la Voios. Drum dificil era doar până la Sofia, un drum ce se strecoară tot timpul prin munți, dar aveam în față şi cinci ore de lumină pentru o porțiune de trei sute şi ceva de kilometri. În asemenea cazuri, totul e să ai mâncare şi apă la maşină, ca să nu pierzi timpul pe la restaurante, iar din două în două sute de kilometri să opreşti, să te dai jos şi să alergi vreo zece minute. Venisem dintr-o bucată de la Viena la Bucureşti, şi cu Renault-ul, nu cu o Lamborghini Espada!

Tot să văd şi aia şi ailaltă, depăşisem cu vreo cinci zile termenul vizei şi cu vreo trei zile concediul de odihnă la care se adăugase şi cel acordat „fără plată” şi îi şi vedeam pe unii scornind tot felul de vorbe. Aşa s-a şi întâmplat. Eram la prima ieşire în Vest şi se răspândise că rămăsesem pe-acolo. Cu tot felul de amănunte. Aveam să-i dezamăgesc pe câțiva. Când m-au văzut apărând,

şi încă aşa cum eram de la drum, tot ei au fost cei care mi-au spus ce mi se pusese pe seamă de către „unii”. Şi imediat m-a chemat şeful de cadre la el în birou. Fusese tipograf, lucrase în Ministerul de Interne şi apoi ajunsese şef de cadre la noi. Intra prin birouri, se apropia de câte unul şi îi spunea cu discreție: „Vreți să veniți puțin până la mine?” Te duceai, te invita să iei loc şi te întreba în şoaptă şi aplecându-se peste masă: „N-a veți cumva o țigară?”. Altfel era un om cumsecade, la locul lui, mânca şi el o pâine, dar iată că avea acest obicei de a cere țigări, băgând oamenii în sperieți. „Ați auzit ce se vorbea pe-aici?...” „Am auzit. E greşeala mea c-am întârziat, dacă aş fi venit la timp, nu s-ar fi vorbit.” „Nu, că vorbele au pornit încă mai de mult!... Da’ eu, pe cuvântu’ meu dac-am crezut! Că vorbeau tot ăia de vorbesc mereu. Ei, cum a fost? „Bine. Cum să nu fie bine când vezi şi te plimbi?!” „Da de putrezit putrezesc?” a râs. „Nu putrezesc deloc, în sensul pe care-l ştim noi. Dar nici câinii nu umblă cu covrigi în coadă”, am folosit expresia obişnuită, însă cum nu se poate mai potrivită, şi am început să-i povestesc la modul cel mai deschis şi mai sincer „diferite aspecte”. M-a ascultat şi a izbucnit deodată indignat: „Ce dracu’, tovarăşe Hornea, mă iei cu chestii din astea?! Eu te-am întrebat ca pe-un om serios, iar dumneata îmi vorbeşti ca unui şef de cadre! Ca unui MAI-st!” „Stai, dom’le!...” „Lasă-mă, tovarăşe Hornea, ce, suntem copii?!” Na de mai

spune ceva!

Am intrat în punctul de frontieră grecesc şi cu senzația că maşina va fi verificată centimetru cu centimetru pătrat şi cu aceea că, dimpotrivă, controlul va fi doar unul de rutină, deoarece Espada fusese puricată la Voios. Nu reuşisem să-mi dau seama dacă se umblase sau nu în portbagaj, dar înclinam tot mai mult să cred că la maşină operaseră polițiştii. Întâmplare sau nu, când mi-a venit rândul, m-a luat în primire chiar vameşul care îmi dăduse ca pasageră pe indolenta, pe băloasa aceea de englezoaică. M-a întrebat dacă m-am simțit bine în Grecia şi a trecut la controlul actelor şi al maşinii, al bagajelor, pronunțând doar cuvintele necesare, vă rog aia, vă rog ailaltă.

— Cam mult coniac!... s-a strâmbat.

— Cadouri... Cartuşul e de la un prieten care are un magazin de băuturi.

A făcut un semn că treacă de la el şi a zis” *O.K.*”. La bulgari, lucrurile s-au petrecut şi mai simplu; eram în tranzit, formalitățile n-au durat mai mult de câteva minute. Încă demarând din punctul de frontieră grecesc mă şi văzusem acasă, am început să conduc mai calm, mai moderat, mai relaxat, gândurile au început să umble la cartea la care lucram şi care, odată cu plecarea din Costinești, îmi ieşise totalmente din cap. Max era şi el un personaj, îl aveam tot timpul în fața ochilor, şi aşteptam ca din clipă în clipă să aud de pe fotoliul

de alături un „ham”, ca şi cum m-ar fi întrebat „Tu nu mai spui nimic? Hai, ia-te de mine!... Că sunt grandoman...”. Şi astfel gândurile mi se întorseseră la Volos şi la toată povestea deocheată în care mă băgasem.

Îmi stăruia în minte cu câtă atenție se uitase vameşul la sigiliul coletului cu piese, şi eram aproape sigur că duceam plocon statului un kilogram-două de heroină; ceea ce nu-i chiar o bagatelă. Mi-am zis apoi că îndată ce voi ieşi de pe şoseaua ce ocoleşte Sofia şi voi ajunge la autostradă, să opresc undeva ca să-mi iau grija mâncării şi am avut deodată o revelație: toată şmecheria era lădița cu smochine. Delicata, şi nevinovata atenție a preaşiretului Lemanidos! Transmisă prin atât de inocentul bătrânei în prag de pensionare!...

Trucul nu e nou, văzusem la Biblioteca Americană, în cadrul unor proiecții organizate pentru scriitori, un film în care auzisem cam tot atâtea împuşcături câte se trăseseră în primul război mondial, şi nici morți nu fuseseră mai puțini.” Contrabandiştii din Hong-Kong” sau aşa ceva. În orice caz. Acțiunea se desfăşura în acest oraş, la sfârşitul ei, eroul principal, un detectiv american, a demolat în vreun sfert de oră, urcat pe un buldozer, câteva hectare cu sere din cele mai moderne, din spatele cărora contrabandiştii trăgeau cu arme automate. În serele acelea se ascundea şi tot secretul: pe întreaga lor suprafață

erau cultivate flori destinate exportului şi printre ele o specie, cu o cupă mare, generoasă. Ei bine, în cupă erau introduse câteva grame de heroină pură, şi apoi superbele flori erau exportate cu avionul undeva în Europa Occidentală. La Amsterdam, după câte îmi amintesc. Dar cum orice naş îşi are naşul... Oameni buni, lui Lemanidos eu îi voi fi naşul! Lui Lemanidos şi, bineînțeles, lui Sabbatini!

Pe la nouă şi ceva dimineața am fost la punctul românesc de frontieră, şi nu mă îndoiam că odată cu ştampilarea paşaportului va pleca şi vestea despre sosirea mea în țară. Era tot ce voiam, abia aşteptam scena cu Georgio. Prima întrebare a vameşului a fost: „Ați cumpărat ceva obiecte de aur?”

— Am cumpărat de toate, în afară de aur. Nu mă pasionează, nu mă dau în vânt după obiectele astea.

— Da’ de ce? S-a mirat.

— Pentru că nu iei nimic cu tine în groapă!... Aşa că banii prefer să-i distrez.

— Şi asta-i adevărat... A vrut să mai spună ceva, dar a renunțat şi a rămas o clipă tăcut, contemplându-şi parcă gândul pe care hotărâse să nu-l dea la iveală. Apoi, în timp ce-mi controla port-bagajul, a remarcat: Băutură aveți să vă deschideți un bar!

— Cadouri... Nu-mi prăpădeam eu bănişorii pe ea...

— Se vede…

În uşă a apărut un alt vameş, probabil mai mare în grad, l-a chemat la el pe cel care se ocupa de mine, şi ofițerul de grăniceri mi-a adus paşaportul.

Dornic să dau ochii cu Georgio cât mai repede cu putință, am înfipt piciorul în accelerator, dar imediat m-am răzgândit: celor din Constanța le trebuia o bună jumătate de oră ca să ajungă la Costineşti. Cu toate că, probabil, eram de-acum aşteptat. Şi, desigur, nici Sabbatini nu fusese lăsat fără o umbră sau două. Oricum, graba nu avea niciun sens, ea putea doar strica; principalul era că ajunsesem acasă. Şi intrând în „2 Mai”, am hotărât să mănânc ceva fierbinte şi să fac o baie în mare, ca să fiu cât mai în formă la întâlnirea cu Sabbatini şi la tot ce avea să se întâmple.

Oprisem în câteva rânduri pe drum. Alergasem pe marginea şoselei, acestor înviorări le adăugasem de fiecare dată câte un ness şi totuşi, spre dimineață, simțisem că lucrurile nu sunt în regulă, capul îmi devenea tot mai greu. Îmi fusese de mirare, mă ştiam rezistent, făcusem față unor drumuri mult mai grele. Monotonia autostrăzii, care dă de obicei noaptea ceea ce se cheamă parahipnoza şoselei, încercasem s-o anihilez prin viteză, îndreptasem asupra-mi jeturile de aer ale sistemului de climatizare, pusesem difuzoarele să urle… Hotărâsem să nu risc – chiar şi o fracțiune de secundă de absență poate duce la o ieşire în decor, iar acolo ai toate şansele să te aştepte

doamna cu coasa. Nu mă dau în stambă după un asemenea *rendez-vous,* trăsesem pe dreapta şi mă înfruptasem din vreo două ore de somn. Mă treziseră razele soarelui, dar mie mi se păruse să-l fi auzit pe Max lătrând, un" ham – ham" repetat, ca atunci când îl cuprindea nerăbdarea de-a porni la plajă. Unui ness îi preferasem o baie în mare, la care ajunsesem după vreo 60 de kilometri. Ca la ieşirea din apă să dau cu ochii. În pustietatea plajei, de un blond masiv, un zdrahon la vreo patruzeci de ani, ce păşea. În costum de baie, decis şi energic, chiar cu o anumită încrâncenare, de-ai fi zis că venea de departe şi e pus, e hotărât să străbată încă o bună bucată de drum, trăgând după el prin nisip, legată cu o sfoară destul de lungă, din bucăți înnodate, o sticlă nedesfăcută de coniac Pliska. „Hei, ce-i asta?" îi strigasem din urmă nemțeşte, neputându-mi ascunde mirarea. Ridicase mâna liberă şi-mi făcuse semn că ştie el ce-i, să-i dau pace, sau ceva în acest sens. De orice duce lipsă lumea, numai de trăsniți, nu!

Cunoscutul restaurant din „2 Mai" deschisese, în parcarea din fața intrării se aflau câteva maşini lăsate peste noapte acolo, şi am tras la umbra clădirii. Ca şi la Costineşti, sezoniştii de la „2 Mai" au un ritm propriu, iau drumul plajei abia pe la 10, şi cum acest drum trece în principal chiar pe ulița ce porneşte pe lângă restaurant, în timp ce încuiam portiera m-am uitat poate zăresc vreo cunoştință. Curios lucru, n-am zărit niciuna.

În local, un chelner făcea ultimele retuşuri la mese, m-am aşezat la una din ele, dar el şi-a văzut de treabă ca şi cum nu mi-ar fi remarcat prezența. Şi doar eram singurul client, şi probabil şi primul, clientul de saftea, cum s-ar spune. „Fii, te rog, amabil!” l-am chemat, pentru că a continuat să mă ignore.

— Aurel! A strigat în direcția bucătăriei, vezi că ți-a venit unu în raion! Apoi a bufnit supărat: N-am deschis bine și gata!...

Am trecut peste grosolănia exprimării şi am intrat în vorbă cu el.

— Dar asta ar trebui să vă bucure!... Nu vă pare bine să vindeți?

Mi-a aruncat o privire de parcă aş fi spus o enormitate sau cine ştie ce inepție.

— Cum vă faceți altfel planul? L-am luat în spiritul legiților care acționează la noi.

A mormăit ceva pentru sine.

— Uite, eu nu înțeleg de ce aşteptați rugăminți. Dumneata, după ce pleci de aici, devii la rândul dumitale client!... Şi vrei să fii servit bine, nu? E normal! E normal să doreşti asta!

— Dacă te cunoaşte – te serveşte. Da’ ia să nu te cunoască!... Am fost ieri la Mangalia să-mi fac roata, că luasem un cui, şi nu s-a uitat ăla la mine până nu i-am dat pachetul de” Kojak” s-a referit la genul de țigări botezat cu acest nume. I-am dat, că eu aveam nevoie de el şi nu el de mine!... Altfel mă mai ținea două ore acolo, lângă el, în picioare, fără

să se apuce de roată. Sau îmi zicea ca la ceilalți să vin peste două zile. Ei, cum să umbli două zile fără rezervă?! Spuneți-mi mie ce doriți, că băiatul care-i aici are treabă se vede.

— Sunt de pe drum şi-aş vrea să mănânc.

— Numai ce se vede în galantar, salam sau crenvurşti.

— Bun, crenvurşti. Două perechi. Şi-o cafea. Dar nu făcută din zațul de-aseară.

— Nu vă pot da decât o cutie. Sunt crenvurşti chinezeşti la cutie şi n-o pot desface decât dacă luați toată cutia.

— Dar cine-i în stare să mănânce o cutie întreagă de crenvurşti?!

A strâns din umeri.

— Dacă ați fi, a zis, cu alte două persoane… Sau când sunt şi alți clienți care vor… Cum n-avem însă foc la bucătărie, că bucătarului i-a venit băiatul din armată şi l-a-nvoit responsabilul…

La ieşirea din „2 Mai”, intenționând să fac o dublare, mi-am aruncat privirea în oglinda retrovizoare şi am văzut la o distanță apreciabilă maşina unui echipaj de circulație. Nu mă perpelesc după o asemenea companie pe şosea, am redus viteza, dar n-am fost depăşit şi nici distanța, inițială nu s-a redus. Mi-a devenit astfel clar că maşina îmi era destinată, ocupanții ei, disimulați în milițieni de circulație, mă aşteptau probabil de câteva zile să intru în țară. Toate erau

deci în regulă, forțele se aflau distribuite pe teren, în dispozitiv, cum s-ar zice. Se comunica desigur prin radio, numărătoarea inversă începuse, nu-i dădeam lui Sabbatini mai mult de două ore de libertate şi abia aşteptam să văd ce mutră va face mafiotul ăsta şcolit la apariția organelor noastre de stat.

N-am intrat bine în Mangalia şi am auzit glasul poruncitor al sirenei de la maşina miliției, care păstrase tot timpul aceeaşi distanță în spatele meu. S-a apropiat cu viteză, când am fost depăşit, singurul ei ocupant mi-a făcut semn să opresc. M-am supus, întrebându-mă ce putea însemna această intervenție neaşteptată. Şi mi-am zis că i se ceruse prin radio să-mi transmită anumite instrucțiuni, că voi afla astfel ce se întâmplase în lipsa mea, cum se comportase Sabbatini, ce făcuse cât timp fusesem în Grecia.

A coborât un ofițer tinerel: nu m-a încântat încetineala degajată cu care s-a îndreptat spre mine şi apoi, de ce mă oprise la intrarea în Mangalia şi nu pe parcursul celor 16 kilometri, undeva în plin câmp? Pentru orice eventualitate, am ieşit din maşină. Ofițerul avea o față simpatică, de băiat isteț, iar pe buze un zâmbet ştiutor şi în acelaşi timp uşor intrigat.

Întâi a zis „Să trăiți”, asta a sunat bine, dar restul a fost dezolant, pentru că mi-a cerut actele la control. O clipă, gândul mi-a zburat la Egina, la ce-mi spusese despre metoda ei de-a scăpa

nesancționată de agenții de circulație. Căci, dacă locotenentul nu era ce bănuisem, şi după toate aparențele nu era, însemna că urmează să încasez o amendă; nu ca să facă cunoştință cu mine şi să-mi spună „Să trăiți!” – salut de care n-am avut parte nici măcar în armată – îmi ceruse el actele la control!

— Aveți dreptate, am greşit, sunt un căscat, i-am vorbit cu vorbele Eginei, în timp ce scoteam actele din buzunarul portierei.

— Adrian Hornea, scriitorul? M-a întrebat, examinându-mi paşaportul.

Mi s-a părut pozitiv ce spusese, i-am zis că eu sunt acela.

Ei bine, oameni buni, a afirmat că m-a citit şi că-i place cum scriu! Chiar aşa a zis: „îmi place cum scrieți”.

— Îmi place ce maşină aveți... a continuat. Îmi place cum o duceți, cum o țineți pe viraje... Dar de ce nu respectați legea? În primul rând, duminica asta n-aveți voie să circulați; au liber doar maşinile cu număr fără soț. Bun, veniți din străinătate şi n-ați aflat c-a apărut un decret...

— Ce decret?

— Decretul 277. O duminică au voie să circule maşinile cu număr par, în cealaltă, cele cu număr impar. Pentru economia de carburanți. Şi înc-o bucurie: benzina s-a făcut şapte cincizeci.

Am fluierat fără să vreau şi m-am gândit că madam Valerica, gazda mea, avusese dreptate

când spusese că va veni o nouă scumpire. Bine că n-o făcuseră zece lei, ca la bulgari.

— Ați prins la timp plecarea afară, pentru că, tot prin decret, nu se mai acordă niciun fel de valută pentru benzină, aşa că am pus-o de mămăligă la plecările cu maşina. Şi-or să plece doar ăia care au neamuri afară şi le bagă valută în cont. Aşa c-o să vedeți cum o să le apară câte un neam la ăi de-au zis până acum că n-au. N-au ei niciunul afară... Dar de ce-ați declarat că am dreptate, ați greşit, sunteți un... căscat?

Am încercat să ies din situația în care singur mă băgasem.

— Pentru că dumneavoastră aveți întotdeauna dreptate. Şi, dacă o aveți, eu de ce să nu v-o dau?!

— Ha-ha! A râs. Vreți să spuneți că n-am dreptate c-ați mers prin localități în jur de optzeci? Iar afară c-o sută – o sută zece?

— Ba aveți.

— Atunci vă rog să-mi spuneți de ce. Mai ales că m-ați văzut în oglindă că vin tot timpul în spate. „Măi, de ce-a ieşit omul ăsta când ştie el că n-are voie să circule azi? Pe ce se bazează?” Şi-am fost sigur că n-o să respectați nici limitele de viteză... Puteam să pun chiar prinsoare! Şi de ce nu le-ați respectat? Uitați-vă, nu vă amendez... Dar de ce nu le-ați respectat?

Nu puteam să-i spun adevărul, ar fi fost prea lungă povestea.

— Pentru că am mers toată noaptea şi abia

aştept să ajung la Costineşti, să mă culc. Am acolo pe cineva.

— Ştiți că nu-i un răspuns!...

— Ştiu. Şi dacă am inversa rolurile, eu v-aş amenda...

Mi-a înapoiat actele şi m-a invitat să urc la volan.

— Veniți în plasa mea, pentru că altfel, din pricina numărului cu soț, o să vă oprească tot timpul pe drum; suntem cu toții pe teren pentru aplicarea decretului.

Cu gândul că sunt aşteptat – şi nu era singurul motiv –, am oprit acasă. Când vii din străinătate, toți aşteaptă să le aduci câte ceva, aşa că am scos din portbagaj o sticlă cu vin să i-o dau gazdei. Era la bucătărie, s-a bucurat când m-a văzut, mi-a mulțumit pentru sticlă şi m-a întrebat dacă nu mi-a trecut prin cap să aduc din Bulgaria câteva cutii de chibrituri.

— Da' ce, nu se găsesc chibrituri? M-am mirat.

— Aşa-i, că dumneavoastră aveți brichetă... Nu se găsesc, dracu' ştie ce se-ntâmplă că nu se găsesc, şi trebuie să țin un ochi aprins la aragaz, ca să am de la ce să le-aprind pe celelalte. Şi, lasă, că şi-atunci când se găsesc, strici o cutie pân' se-aprinde un băț. Economie... Da' cum s-o faci dacă ei nu te lasă?! Şi la lemn, şi la gaze... Da' Max unde-i? Şi-a adus deodată aminte.

I-am spus că mi l-au furat în Grecia şi am cercetat-o dacă m-a căutat cineva.

— V-a căutat o duduie… Nu bruneta… s-a referit ea la Ortansa. Şatena. Care era tot cu prietenii ăia ai dumneavoastră. Frumuşică şi cu ochi albaştri… A venit c-un străin. Vorbea franțuzeşte, da' el cred că era italian. A italian semăna.

— Când asta?

— Nu ieri, alaltăieri. Sau să zic c-a fost joi?… a încercat să-şi amintească.

— Şi altcineva n-a întrebat? Nu m-a căutat?

— Nu, altcineva nu.

Am scos de pe canapeaua din spate cutiile în care era împachetat căruciorul cumpărat pentru fetița lui Emil, ea Georgio să nu dea cu ochii de ele, şi, din acelaşi motiv, am dus în casă şi cartuşele cu vin şi coniac, fiind convins că fiecare mişcare de-a mea este supravegheată din diferite puncte. Apoi, ca toate cele să se petreacă la Sabbatini, m-am urcat la volan şi m-am îndreptat spre casa în care locuia.

În timpul drumului de noapte, întorcând lucrurile pe toate fețele, începusem să mă îndoiesc foarte serios că smochinele ar putea fi depozitarele heroinei, deoarece exista riscul ca eu, tentat de aspectul lor atât de apetisant, să fi mâncat câteva. Şi atunci ce s-ar fi întâmplat? Aşadar, majoritatea supozițiilor duceau spre cutia cu piese şi eram sigur că primul lucru pe care îl va face Sabbatini va fi să mă întrebe de ea.

Espada mea se afla în curte şi după praful care se aşezase pe maşină se vedea bine că nu fusese

de multă vreme mişcată din loc. Or, asta demonstra că Georgio se temuse să circule cu o maşină măsluită şi preferase să stea locului, ca peştele care se dă la fund. Se dăduse la fund aşteptând să-i aduc „marfa” plocon!... Vede el!...

Uşa camerei sale era încuiată, înainte de a lua drumul plajei, am strigat gazda cu gândul de-a afla câte ceva, de-a o trage, cum s-ar spune, de limbă. A răspuns din grădina din spatele curții. M-am dus acolo şi am întrebat-o de italian.

— Nu-i. E plecat. S-a întors acu’ vreo două zile...

— Cum s-a-ntors? De unde s-a-ntors? Ce, a fost plecat?

— Da, cică a fost la mănăstirile din Nordul Moldovei. A-ntrebat de dumneavoastră...

— Dar maşina văd că-i plină de praf!?...

— Păi n-a fost cu ea. Maşina a rămas aicea în curte. A fost cu prietenii ăia ai dumneavoastră, de stăteau cu toții la Fricea.

— Şi-acuma unde-i plecat?

— Parcă... în Deltă... Aşa am înțeles, că în Deltă. S-a-ntors cu duduia aia care-i arhitectă sau... pictoriță...

— Svetlana...

— Cu ea. Da’ el îi zice Lena... Au dormit o noapte aici şi-a doua zi au plecat. Aşa i-am auzit vorbind, că în Deltă.

Pe drumul de întoarcere, am avut cele mai duioase gânduri la adresa lui Sabbatini, care, iată. Făcea pe turistul, fir-ar el de mafiot, şi mi-am zis

că Svetlana îşi agățase o tinichea cu Georgio, căzuse ca musca-n lapte; chiar dacă-i ea fiică de ilegalişti, povestea asta cu traficantul n-o să-i şadă prea bine. S-o fi gândit că italianul ar putea fi o partidă... N-ar fi prima, o grămadă de asemenea progenituri şi-au luat în fel şi chip tălpăşița din țară lăsându-şi părinții să-şi ducă singurătatea în câte o hărăbaie de vilă, ca apoi, cu dorul în suflet şi cont valutar la bancă, să plece în vizită an de an, că, de, e uman, sunt principii pentru care au luptat, nu se poate să nu fi se dea voie să-şi vadă copiii.

Ajuns acasă, am descărcat bagajele din maşină, dar n-am avut răbdare să despachetez, le-am lăsat cum se aflau şi m-am dus la Telefoane să-l sun pe Emil, pentru că nu înțelegeam de ce nu se lua legătură cu mine. Nu putea fi lipsit de interes ce aveam să le spun! Chiar dacă primiseră comunicări de la Biroul grecesc al Interpolului, eu ştiam o mulțime de lucruri în plus! Le puteam oferi supozițiile mele!...

Presupunând că Emil are să-mi zică destule şi convorbirea avea să dureze, i-am cerut telefonistei de serviciu să-mi facă o comandă. N-a vrut, a zis să sun prin automat, de aia sunt cabine cu automate.

— Bine, schimbați-mi treizeci de lei. Şi i-am întins banii.

— Îmi pare rău, nu mai am fise. Dacă veneați mai devreme, aveam.

— Şi-atunci eu ce fac? Comanda nu vreți să mi-o luați, pentru că sunt automate... Dar fise pentru automate n-aveți!

— Am avut... Dacă n-ați venit mai devreme... încercați la debit. Sau la braserie.

— Cine credeți c-o să-mi dea mie atâtea monede de un leu sau de trei?! De obicei, duc şi ei lipsă de mărunțiş. Iar eu am de vorbit mai mult... Vă rog frumos, luați-mi comanda.

— Nu insistați, n-am voie să iau comenzi pentru localitățile care sunt legate prin automat!

Debitul închisese, la braserie aduseseră bere şi chelnerii n-au vrut să mă ia în seamă. Mi-a surâs norocul în minuscula piață. O țigăncuşă care vindea piatră *ponce – ponce*, vorba vine – mi-a schimbat 10 lei iar un vânzător de mărgele alți 5 lei. Înarmat astfel, m-am întors la Telefoane. Nu-mi dăduse prin cap să ocup la plecare un rând şi a trebuit să aştept vreo douăzeci de minute, căci din cele şapte automate, trei erau blocate cu fise.

Îmi mergeau toate pe dos, mai rămânea să nu-l găsesc pe Emil acasă. Ceea ce nu era exclus, pentru că la ei nu prea există duminici. Şi iată că telefonul suna în gol, nu se prezenta nimeni la aparat. Zicându-mi că am format greşit numărul sau că s-a produs o „atingere”, cum de atâtea ori se întâmplă, am făcut o nouă încercare. De data aceasta cu folos şi i-am auzit vocea lui Pascu.

— A, bine-ai venit! Tu ai sunat înainte? Eram la bucătărie, urcat pe scară, şi am ajuns prea târziu.

— Da, eu am sunat. Dar ce făceai la bucătărie, pe scară?

— Dau cu ulei. Două săptămâni am căutat un zugrav şi când l-am găsit, mi-a cerut o mie două sute de lei. Fir-ar el de pungaş!... Am cumpărat vopsea, pensulă... Vineri noaptea am dat o mână, iar acu o dau pe a doua, bec iese! Dacă vrei, ți-o fac şi pe-a ta; dai o mie de lei şi ți-o fac şi pe-a ta. O mie de lei cu materiale cu tot!...

— Atunci eu pentru cărucior cât trebuie să-ți cer? Pentru ultimul răcnet de cărucior? C-o mulțime de dichisuri?

— I-ai adus Ioanei cărucior? A întrebat neîncrezător.

— I-am adus. Când o să ieşi cu ea la plimbare, să vezi ce succes ai să ai la mămici! Şi-am adus, sunt sigur, şi „marfa”, dar nimeni n-a luat legătură cu mine. Şi-am sosit de aproape un ceas! Italianul e plecat în Deltă, face în continuare pe turistul, mi-a spus gazda lui c-a fost şi pe la mănăstirile din Nordul Moldovei...

— Nu ştiu ce să-ți spun... Ştiu doar că tovarăşii de la Biroul nostru al Interpolului au cerut, pe linia lor, relații în Italia... Ai avut un nas nemaipomenit! L-ai mirosit perfect, tipul e-o figură, lucrează-n stil mare. Ai să te cruceşti, ai să vezi!... Tu stai pe aşteptare... Şi dacă nu ți-o plăcea, să-mi zici mie cuțu’!... Mafiot şcolit, cum ai spus. Şi chiar ai adus căruciorul?

— L-am adus. Am vrut să continui pentru a

reveni la ce mă interesa, îmi plăcuseră aprecierile pe care le făcuse la adresa nasului meu, a intuiției pe care o avusesem cu Sabbatini, dar s-a întrerupt legătura, convorbirea îmi consumase toate fisele.

Am dormit ne-ntors până seara. Ca să nu fac o noapte albă şi să ajung mai repede la dimineață, am luat un somnifer. Sperasem în secret că voi fi trezit de Sabbatini, dar n-a fost aşa şi m-am dus să-l caut acasă. Nu venise. Nu l-am găsit nici după ce m-am întors de pe plajă. Eram mai singur ca niciodată, resimțeam, câteodată cu dureroasă acuitate, lipsa lui Max... După-amiază m-am aşezat la masa de scris. N-am reuşit să mă concentrez nici măcar pentru o clipă, gândurile îmi fugeau mereu la Egina, la tot ce se petrecuse de când o cunoscusem.

Abandonasem masa de lucru, mă întinsesem pe pat, cu mâinile sub cap, când mi s-a părut a desluşi, venind din curte, vocea Svetlanei. Am sărit în picioare şi în clipa următoare am fost la fereastră. Georgio dădea ocol Espadei, ca şi cum ar fi vrut să vadă dacă nu i-am adus-o zgâriată. Mi s-a părut caraghioasă grija asta a lui pentru vopseaua maşinii şi i-am ieşit înainte.

— Oooo! Amicoooo! S-a bucurat văzându-mă. M-a îmbrățişat şi m-a luat la rost: Ce dracu' ai stat atâta? Ce-ai făcut acolo, te-ai însurat?...

— Nu eşti departe de adevăr...

— Eeee!...

Am dat mâna cu Svetlana, gândindu-mă cum s-

o expediez ca să rămân doar cu Georgio, şi l-am auzit vorbind:

— Atunci ne vedem peste o oră la „Doina”. Suntem de pe drum… Am fost cu doctorul Preotu în Deltă. Dar el doar ne-a adus şi-a plecat în continuare la Bucureşti, pentru că mâine trebuie să fie la lucru. Ah, a fost ceva formidabil! Delta voastră este de-a dreptul mirifică! Pacea acvatică, lumea păsărilor, coloniile de pelicani, lipovenii, cum gătesc peştele… Doamne, cât pierdeam dacă nu vedeam Delta! Ca şi mănăstirile din Nord. Pentru că trebuie să ştii că am fost şi la mănăstiri. Unice! Unice! Mergem, ne schimbăm, facem o baie în mare… Aşa că vino peste o oră la „Doina”. Hai, Lena – i-a făcut semn să se grăbească – totul se lipeşte de mine.

— Georgio, l-am oprit, dar noi avem împreună o treabă!…

— A, da… a zis parcă aducându-şi aminte. Ai schimbat uleiul la Salonic?

— L-am schimbat. Asta-i tot ce te interesează să ştii? Am spus fără să vreau şi mi-am dat seama că întrebarea lui despre schimbarea uleiului era într-un fel o indiscreție făcută în fața Svetlanei.

— Dacă ai venit înseamnă că totul este *O.K.*!…

— Tocmai de aia!…

— Lena, ce vrea omul ăsta de la mine? A făcut pe prostul, adresându-se Svetlanei.

Încercam să-i descifrez jocul şi el a continuat:

— Ce vrei tu acum? Vrei banii? Banii pentru

drumul făcut? A dat totul pe față. Asta vrei, nu? Scrie cartea şi-ai să iei banii!...

— Ce carte? Care carte?

— Cred că ți-ai făcut destule gânduri pe drum!... Eşti scriitor – pune-le pe hârtie! Şi-o să-ți editez cartea la mine... Trebuie să-mi scot şi eu banii, nu?... Măi flețule!... Măi găgăuță, eu sunt Georgio Sabbatini!... – s-a împuns cu degetul în piept. Cunoscutul Georgio Sabbatini!... Când zici Sabbatini în Europa, zici roman polițist! Cu douăzeci şi trei de romane!... Traduse în unsprezece limbi!...

Svetlana râdea pe înfundate. Mi-am prins fața în palme ca pentru a mă ajuta să realizez mai bine sensul celor spuse de el şi l-am auzit izbucnind în râs.

— Bineînțeles că ți-ai făcut o mie de gânduri!... Şi-ai fost cu ochii-n patru!... Când am dansat cu Lena, am aflat că eşti scriitor... Or, tu îmi spuseseşi la Olimp că eşti avocat... Ahaaa!... Iar după ce te-ai cărat de pe plajă, am auzit că lucrezi la un roman polițist. Fir-ai să fii, scrii romane polițiste şi n-ai auzit de Georgio Sabbatini!... Şi ți-am copt-o. Seara ți-am copt-o. La restaurant. După un păhărel îți merge mintea, nu glumă! Grecia nu mă mai interesa, o cunoscusem pe Lena... Recunoaşte! Orbita pe care te-am plasat, povestea care ți-am montat-o cu „marfa”, cu buzunarul secret la maşină... Dimineața, însă, m-a bătut gândul să dau înapoi. „Să nu-mi lovească,

ăsta, Espada cumva…”

CALIMERA

...tăcerea se prelungea, liniştea devenea tot mai intensă. Una cîte una, lumînările au început să se stingă, făcînd să se audă agonia ultimelor pîlpîieli. Undeva deasupra s-a rostogolit o piatră. Un murmur confuz a venit dinspre grupul de femei aşezate pe jos, dar imediat a pierit. Din cînd în cînd, pereţii transmiteau tot felul de sunete enigmatice. O candelă a sfîrîit lung în dreptul unei icoane. Un fîlfîit de aripi mi-a trecut pe lîngă ureche. Aerul s-a umplut de foşnete surde, de şoapte tainice, de vaiete parcă înăbuşite şi mi-am simţit umerii apăsaţi ca de o povară...